

A.J. CRONIN
TREI CULORI

BIBLIOTECA
ALEPH

A. J. CRONIN
TREI IUBIRI

Coperta : VASILE SOCOLIUC

A. J. CRONIN
THREE LOVES

© A. M. Heath & Co Ltd London

Toate drepturile privind prezenta versiune
în limba română

revin Editurii Pygmalion — Ploiești.

A. J. CRONIN

TREI IUBIRI

ediție revizuită de
OFELIA DERCACI

EDITURA PYGMALION PLOIEȘTI

— 1 9 9 4 —

ISBN 973-96463-0-1

După ce-și schimbă rochia, Lucy intră în dormitor și se opri în fața ferestrei, dar Frank nu se arăta încă. Rămase îngândurată în dosul perdelei de dantelă și în ochii ei se oglindi drumul alb, așternut pe marginea litoralului, până la orașul care era la o distanță de aproape un kilometru și jumătate.

De-a lungul drumului nu se vedea nimeni, afară de bătrânul Bowie și de câțelul său : bătrânul stătea la soare, ca să-și încălzească ciolanele chinuite de podagră, pe coama zidului dărâmat din fața șopronului în care-și ținea barca, iar câinele dormita cu capul între labele dinainte, întinse pe trotuarul înfierbântat de soare. În după amiaza aceea de August, era un soare mareț : lumina se juca pe apele golfului întocmai ca niște solzi de aur și învăluia localitatea Ardfillan într-o scăpărare de luciri care făceau ca acoperișurile și coșurile caselor din Port Doran, din cealaltă parte a Golfului, să pară un uriaș strălucitor și plin de mistere. În fața ochilor ei până și drumul acesta pustiu părea că a absorbit strălucirea soarelui și casele ce se ridicau pe marginea lui, părea că și-au pierdut contururile precise, ea să se topească în mijlocul dansului de aur al acestor raze de lumină.

Cunoștea atât de bine acest peisaj : clipirea pânzei de apă cuprinsă în îmbrățișarea uriașă a golfului, pădurile promontoriului Ardmore, cu umbra umedă a perdelei de ceață albastră, coastele prăvălite ale munților din partea de apus, îngrămădiți în măreția lor

împunătoare pe fondul palid al cerului; dar astăzi peisajul acesta părea schimbat și avea ceva din drăgălășenia amăgitoare care în clipa acesta îi încălzea sufletul. Anotimpul însuși părea că prevestește, cu toată căldura acestei zile, începutul toamnei apropiate: o frunză desprinsă de pe ramurile copacilor alerga susurând în lungul drumului, răbufnelile ușoare și mai sărate ca de obicei, venite dinspre mare, -cronicăntul depărtat al ciorilor care se alungau în lumina zilei, toate acestea o încântau. Se apropia toamna! Lucy oftă mulțumită.

Își puse mâna paravan în fața ochilor, ca să se ferească de lumina orbitoare și privirea îi alergă de-a lungul drumului, până la cala bătrânului Bowie, ca să se oprească asupra fiului ei care se juca pe puntea vasului Eagle, ajutând sau împiedicând pe Dave în rezolvarea problemelor ce le avea pe puntea micii șalupe ancorate la cheiul cenușiu de piatră. E mult mai probabil că băiatul îl împiedică să-și vadă de treburile, gândi Lucy încercând să-și stăpânească duioșia de mamă.

Pe buze îi tremură un zâmbet și întorcându-se, se opri în fața dulapului de stejar și-și examinează chipul, cu seriozitatea firească și instinctivă a unei femei când se găsește în fața unei oglinzi.

Nu era înaltă — „o ciosvârtă de femeie“ — cum avea obiceiul să-i spună cu toată îngăduința, fratele ei Richard — dar sub rochia subțire de muselină liniile trupului svelt i se conturau pline de grație tinerească. Părea ridicol de tânără și lipsită de experiență, așa că arăta mai mult a fată de șaisprezece ani, decât a femeie de douăzeci și șase, cum îi spusese într-un rând Frank, cu toată convingerea, într-un moment când renunțase la obișnuita lui rezervă. Avea un obraz mic, delicat, cu trăsături pline de vioiciune, care dovedeau spontaneitate și temperament firesc; obrazul îi era înviorat, și în clipa aceasta, datorită căldurii de afară, părea ușor îmbujorată. Ochii, destul de depărtați unul de altul erau albaștri, de un albastru opac, străbătuți de vinișoare mai întunecate care păreau puncte minuscule de lumină, dar privilegii lor erau extrem de candido și de sincere. Colțurile buzelor erau îndepărtate în sus, linia

gâtului și a bărbiei avea rotunjimi ușoare și toată înfățișarea ei purta expresia unei pasiuni, a unei statornicii și a unei spontaneități pline de sinceritate care te învăluia în căldura ei.

Își ridică o mână spre părul castaniu, se examinează o clipă, apoi își împături rochia simplă de pânză pe care o purtase în timpul zilei, o băgă în sertarul dulapului și după ce aruncă o privire grăbită în jurul camerei, pentru a se convinge că totul este în ordine, constată strălucirea linoleumului de pe dușumele, modul în care erau întinse husele pe scaune, faldurile cearceafului alb al patului, apoi ridică fruntea mulțumită, se întoarse și coborî la parter.

Astăzi terminase mai târziu decât de obicei. Vinerea era ziua când făcea pâine, dar mirosul de curățenie al casei ca oglinda, un amestec de ceară, de săpun și terebentină care pentru o bună gospodină sunt ca și fumul de tămâie, se legăna împrejurul ei, pentru a justifica întârzierea cu îmbrăcatul. Mândria calmă ce i-o pricinula această casă, desăvârșit de îngrijită, era justificată: căsuța mică și izolată — căreia se obișnuiseră să-i zică vilă — era într-un cartier foarte plăcut din marginea localității Ardfillan. Lui Lucy îi era dragă această casă și-i plăcea s-o vadă că strălucește de curățenie. Acum se opri în bucătărie și se întoarse spre ușa spălătoriei, ca să întrebe :

— Ai terminat, Netta ?

— Numai decît, doamnă Moore, se auzi glasul sugrumat al fetei, care ținea un ac de păr între buzele închise, terminându-și toaleta întârziată și examinându-se în oglinjoara pătrată, atârnată deasupra bazinului de aramă.

— Domnul Moore ar putea să sosească în orice clipă, continuă Lucy îngândurată. Am auzit trenul intrând în gară. Dacă aș fi în locul dumatăle, aș pune ouăle la fiert. Patru !

— Da, doamnă Moore, se auzi răspunsul, de astă dată cu o nuanță de îngăduință.

— Și fii cu băgare de seamă, Netta, când le vei sparge Toarnă puțin oțet în apă — ca să se întărească. Nu uita.

— Sigur că da, doamnă Moore.

Buzele care nu mai erau ocupate cu acul de păr, protestară de astă dată în mod categoric împotriva posibilității unei astfel de omisiuni și în clipa următoare Netta apăru în pragul spălătoriei, pentru a-și susține în mod vizibil această afirmație.

Era o fată zdravănă, de șaisprezece ani — muncitoare, ascultătoare, tăcută și bine dispusă, dar totuși în această bună dispoziție a ei părea că începe să se manifeste energia și încăpățănarea caracteristică rasei din care făcea parte. Cunoscându-și valoarea, datorită unui instinct ereditar, precum și valoarea neamului ei vi-guros, cu toată bunăvoința de a lucra, n-ar fi admis pentru nimic în lume că slujește. Nimic nu o putea determina să pronunțe cuvintele „Sir sau Madam”, dar uneori, încerca să mențină, după părerea ei, raporturi de egalitate între ea și stăpâni, spunându-le fără nici un fel de slugărnicie domnul și doamna Moore. De fapt la anumite ocazii atitudinea ei părea nuanțată de o anumită superioritate, ca și când ar fi fost conștientă de îngrozitoarea deosebire socială dintre ea și soții Moore, căreia îi opunea propria ei vrednicie și origine.

De astă dată însă începu să zâmbească și declară cu convingere :

— Am început să pierd mai multă vreme cu îmbrăcatul, din ziua când mi-am ridicat părul.

— Pierzi mai multă vreme, își zise Lucy, din ziua când Dave Bowie a început să-ți facă cu ochiul”.

Pe urmă adăugă cu glasul ridicat :

— Te piepteni frumos. Lui Dave îi place pieptănătura aceasta ?

Drept răspuns Netta mișcă brusc capul cu coafura ridicată pe creștet — câtă cochetărie feciorelnică și câte dorințe nemărturisite nu exprima această mișcare bruscă — și sparse un ou de marginea țigăii.

— Aluia ! declară fata și atât fu tot.

Dar obrazul întors spre sticla de oțet ce o ținea în mână, i se aprinse ca para.

Lucy se opri câteva clipe și urmări mișcările fetei, apoi încercă să-și ascundă un zâmbet. În aceeași clipă.

își dădu seama de propria ei mulțumire, o mulțumire caraghioasă, amestecată cu plăcuta senzație a datoriei împlinite, cu liniștea și nerăbdarea ce o încerca de fiecare dată, după ce-și schimba rochia, și cu plăcerea că merită răgazul ce și-l acordă în aceste clipe. Răgazul acesta îl gusta întotdeauna cu aceeași plăcere neschimbată : răgazul când aștepta pe Frank să se întoarcă din oraș ; faptul că era îmbrăcată și gata, datoria împlinită, casa în ordine și imaculată, îi pricinuia întotdeauna acelaș fior de caldă mulțumire și așteptare. Se întoarse în loc, ieși în vestibulul îngust, deschise ușa de la intrare și apucă în lungul aleii prunduite. Pajiștea mică dreptunghiulară cu straturi de calceolari, de mixandre și mușcate — o combinație care în anul acesta când se serba jubileul de diamant al Reginei, era ultima expresie a artei horticole — strălucea în toată bogăția de culori în fața ochilor ei mulțumiți. Întinse mâna și cu un gest delicat rupse o buruiănă insolentă care răsărise lângă cea mai frumoasă mușcată, și o aruncă în marginea cărării, apoi se apropie de poarta grădinii și o deschise larg.

De astă dată de-a lungul drumului se auzi zgomot, o răpăială grăbită de picioare care alergau, și ridicând fruntea, văzu pe fiul ei apropiindu-se repede, cu propria umbră legănându-se zglobie alături de el.

— Mamă ! strigă el nerăbdător, ca și când ar fi vrut să-i spună o mare noutate : am lucrat împreună cu Dave pe puntea lui Eagle.

— Nu mai spune ! exclamă ea, prefăcându-se neîncrezătoare.

— Da, repetă el cu entuziasmul unui copil de opt ani care-și dă seama de importanța momentului, și mi-a dat voie să împletesc capătul unei frânghii.

— Sfinte Doamne ! Dar după asta ce veți mai face ! murmură ea, gândindu-se la pistruii ce îi avea pe nas. Un nas cârn, nimic altceva, iar pistruii de pe el erau simple puncte de pigmenti. Accepta fără nici un îndoială că existau și alte nasuri și alți pistrui, dar nasul și pistruii fiului ei i se păreau irezistibile.

Pentru vârsta lui, era destul de bine dezvoltat, își zicea ea de multe ori — probabil calificativul distins ar fi mai indicat — cu părul castaniu și ochii căprui luminoși, ca ai tatălui său. Alți băieți? Fără îndoială aceștia își au și ei calitățile lor, dar nu se poate să fie ca Peter al ei.

— Imi dai voie să mă joc în bile? întrebă el cu încredință.

— În bile? repetă ea neîncrezătoare. De unde ai bile?

Băiatul începu să râdă și-și arătă strungăreața dintre dinții care i se schimbau, dar râsul acesta îi încălzi sufletul; pe urmă coborî pleoapele ale căror gene negre i se păru că lasă umbre pe obrajii lui rumeni, ca merele în părg.

— Stai să vezi, începu el foarte serios și lovi cu vârful ghetei în stâlpul porții, astăzi au început să joace așa că am împrumutat și eu două bile de la un băiat. Pe urmă am jucat cu el, și am câștigat — așa că i-am plătit datoria, înțelegi. Nu-i așa mamă că tu înțelegi, cum s-a întâmplat?

— Da, înțeleg, răspunse ea, ca să-și stăpânească râsul care o frământa. Băiatul își împreună mâinile la spate, își prăvăli pânțele în afară și se propti în picioare, apoi ridică fruntea, ca să se poată uita mai bine la ea.

— Jocul a fost cât se poate de cinstit, nu-i așa? întrebă el, uitându-se la ea. În felul acesta se procedează — cel puțin eu am procedat în felul acesta. Am câștigat cincisprezece bile pe care le am în cană. De curând reușise s-o convingă să-i dea o cană cu capacul de metal, în care își aduna cu lăcomie toate micile lui comori. Și dacă îmi dai voie să joc, s-ar putea să mai câștig câteva.

— Uite ce, răspunse ea încercând să imblânzească răspunsul, deși felul în care vorbea, părea că exclude cu desăvârșire posibilitatea unui refuz. Cred că înainte de orice va fi mult mai bine să bem câte un ceai. Tatăl tău s-ar putea să sosească în orice moment.

— Ooo! exclamă el, ca și când și-ar fi dat seama de încrederea pe care i-o acordă. Pe urmă adăugă: Oare îmi aduce ceva? Știi că s-ar putea să-mi aducă!

— Dă fuga în casă și spală-te pe mâini. Apoi, ca pentru a-i dovedi că în propriul său interes, este în stare să fie și severă față de el, adăugă : E mai mare rușinea ce mâini ai !

— De, așa se întâmplă, îi explică el, examinându-și încheieturile degetelor murdare și palmele asudate, când lucrezi pe puntea lui Eagle. Și capătul acela de frânghie pe care l-am împletit... huâh ! Se opri brusc și începu să fluiera, apoi se întoarse și o apucă de-a lungul cărării spre casă.

După ce băiatul intră, privirile ei se îndreptară din nou spre drumul ce cobora spre oraș, așteptând să-și vadă soțul. La câteva clipe după aceea îl văzu că apare de după o cotitură și că vine încet spre ea. Mersul acesta liniștit și fără nici o grabă, era atât de caracteristic pentru el. Dar, în mod involuntar își lipi limba de cerul gurii și scoase un sunet, poate de afecțiune, poate de nerăbdare și imediat după aceea, aproape instinctiv, începu să se gândească, ce bine se potrivesc ei doi, unul cu altul.

„— Da, firește își zise ea, confirmând în mod tacit potrivirea dintre ei. E foarte bine că am luat pe Frank în grija mea. Și stăruind asupra fericirii și mulțumirii ce i-o pricinuia situația lor de acum, gândurile i se întoarseră înapoi de-a lungul anilor, spre ziua dinainte predestinată întâlnirii lor. Cum îi zicea casei aceleia ? Da, „The Kayle“ — proprietatea doamnei Roy. Nu va uita numele acesta niciodată și nici al domnișoarei Sarah Roy, sora proprietarei, care nu lucra niciodată la bucătărie, ci îmbrăcată în bluza ei cu pieptul plin de broderii în mărgelă, se așeza în fruntea „mesei bogate“ — fraza era luată din anunțul publicat de domnișoara Sarah în ziarul **Catholic Trumpeter**“ — „onorată de prezența clerului și de floarea societății laice“, cum se spusese în continuarea acestui anunț.

Pensiunea „The Kayle“ era de o distincție ireproșabilă, altfel Richard și Eva nu i-ar fi călcat pragul. Richard fusese întotdeauna un bărbat meticulos și plin de pretenții, chiar în anii de la începutul căsătoriei sale, înainte de a-și face drum în cariera de avocat ; afară de asta îi plăcea să vadă pe Eva mulțumită. Firește, de prezența ei nu se sinchiseau, câtuși de puțin, deoarece o

luaseră foarte simplu cu ei — ca o dovadă de atenție din partea fratelui mai mare — sau poate o luaseră și pentru ca să aibă grijă de Charlie, copilul lor? După această naștere, Eva rămăsese slăbită și mereu suferindă.

Datorită probabil nepriceperii, sau poate chiar asemănării dintre temperamentele lor, ea și Richard nu se înțeleseseră niciodată prea bine unul cu altul, deși fiind orfani și deci obligați să trăiască unul lângă altul, ar fi trebuit de fapt să se înțeleagă. Pe urmă când tânărul Moore începuse să-i facă curte...!

Aducându-și aminte de amănuntul acesta îi veni să zâmbească: Frank venise să-și petreacă cele două săptămâni de concediu; părea stângaci și nu se simțea la îndemână, sau nu-și dădea seama de distincția rigidă a mesei, cu un cuvânt părea exact ce n-ar fi trebuit să pară... „Un tânăr complet șters — cum spusese Richard — care îndrăznise să ridice ochii până la ea“.

I se părea și ei caraghios să-și cunoască viitorul soț într-o pensiune de familie și mai ales la Ardbeg! Nu era o localitate elegantă... ci mai curând s-ar fi putut spune că era banală. Totuși datorită contrastului dintre ei, ea și Frank se simțiseră atrași în mod irezistibil unul spre altul... așa că nu le mai rămânea altă scăpare. Amândoi păreau ușor impresionați de după amiaza aceasta — când simțeau în palmele umede susurul secolui frunzelor uscate de molift din pădurea Craigmore și pe sub erengile pinilor se legăna mirosul îmbătător de rășină. La picioarele lor fremătau apele golfului, deasupra lor zumzetul găzelor nenumărate, iar în suflete mulțumirea adâncă și copleșitoare, ca o melodie divină. Tânărul Moore nu mai părea atât de stângaci, ca în timpul mesei de la pensiune.

Dar Richard fusese foarte sever și se împotrivise eventualității caraghioase, de a se căsători cu un mic agent comercial. Da, deși Moore avea aceeași credință ca și ei, cu oarecare indiferență, bineînțeles, lui Richard nu-i era pe plac: un nimeni; neam de irlandezi care au trebuit să-și părăsească țara, din pricina foamei, fiind alungați de la vetrele lor de două rânduri de recolte proaste de cartofi, când oamenilor care mureau de foame li se dădea hrișcă, și cadavrele celor morți

erau ridicate cu carul de pe marginea drumurilor. Toți acești irlandezi au venit în Scoția, cu căldurile lor de copii dintre care s-au recrutat în primul rând marinari și lucrători agricoli, sau și-au făcut loc în straturile sociale superioare ale bookmaker-ilor sau ale crâșmarilor : un neam de oameni neciopliți pe care nimeni nu dorea să-i vadă.

Perspectiva aceasta nu părea cătuși de puțin ispititoare pentru Richard care era mândru de originea sa scoțiană și sângele familiei Murray care mai târziu datorită fanteziei soției sale Eva, fusese trecut și unei grupări de jacobini.

Rezultatul acestei atitudini fu cât se poate de limpede și se manifestă destul de repede : din acest punct de vedere ea nu putea fi de acord cu Richard, cum nu era nici din alte numeroase puncte de vedere ; cum era să admită ca cineva să se amestece în alegerea pe care trebuia s-o facă ea însăși ? Au plecat pur și simplu împreună, ea și Frank, în ziua aceea care s-a întâmplat acum nouă ani.

Acesta era motivul pentru care ea era acum aici și-l aștepta în fața porții, conștientă de fericirea ei și îndrăgostită în mod definitiv, și fără nici un fel de îndoială, de el.

Se mai apropiase. Ridică brațul și-i făcu semn, un semn sfios, dar în orice caz l-l făcu fără ezitare, deși astfel de gesturi nu se obișnuiau încă pe vremea aceea. În anul acesta, când în lungul străzilor mai continuau să treacă sfioase drapelele roșii, soțiile nu aveau obiceiul să facă tovarășilor lor de căsnicie astfel de semne impudice. A face semne cu mâna, în calea cuiva, nu era o purtare dintre cele mai cuviincioase. La rândul său îi răspunse și el cu un gest similar, confirmând astfel certitudinea purtării lor necuviincioase.

— Hallo ! strigă ea și-i zâmbi din depărtare, înainte ca bărbatul să fi fost de ajuns de aproape, pentru a și putea da seama de zâmbetul ei.

— Bine te-am găsit.

Era un bărbat înalt și uscățiv, cam de treizeci de ani, nu tocmai bine îmbrăcat și din pricina felului de a-și ține trupul cu indiferență, părea puțin adus de spate.

Avea părul căstanii deschis, ochii căprui și limpezi, obrazul ușor îmbujorat și dinții strălucitor de albi. Ceva nedefinit în atitudinea lui — privirea visătoare, mersul agale, gesturile domolite și mișcările indifferente, amestecate cu o stranie sfială — îi dădeau o înfățișare foarte curioasă, ca și când ar fi cântărit universul în palme și și-ar fi dat seama că nu merită altceva, decât o ironică lipsă de încredere.

— Ai întârziat, declară ea, fără să mai stea pe gânduri și constată, mai mult pentru el decât pentru ea, că nemulțumirea aproape constantă nu-i mai întunecă privirea. Mi-am închipuit că ai scăpat trenul de orele 4,30.

— Lui Moore nu-i scapă niciodată nimic, răspunse el mulțumit, doar cel mult ocazia de a-și face rugăciunile. Poți avea toată încrederea în F. J. Moore!

— Cred că n-ai uitat să-mi aduci șervețelele? întrebă ea, după ce o apucară de-a lungul aleii spre casă, și tonul întrebării ei păru semnificativ.

Bărbatul se uită la ea dintr-o parte, dar cu mai puțină încredere în sine și-și trecu încet mâna peste bărbie.

— O, Frank, ce purtare din partea ta! adăugă femeia cu glasul plin de reproșuri.

Nici nu se putea ca el să nu uite, deși îi spusese anume, că astăzi va trece pe la Gow. Acesta era magazinul care în familia Moore se bucura de o reputație neîntrecută; tot ce era cumpărat de la Gow, nu putea să fie decât bun. Toate lucrurile din casa lor, de la pianul din colțul salonului până la strecurătoarea de supă, totul fusese cumpărat pe bani gata, la anumite intervale intermitente de la atotputernicul domn Gow.

— Vrei o cutie de sardele? întrebă el fără să se grăbească. Ți-o voi aduce vinerea viitoare, ca să-ți ofer o compensație.

Buzele femeii tresăriră: avea atâta nevoie de aceste șervețele și săptămâna ce trecuse, uitase în fiecare zi să i le aducă. Dar așa era el. Întotdeauna; își uita de toate — de ziua nașterii ei, de a lui Peter și chiar de a lui însuși — recunoscuse fără nici un înconjur că nu-și aduce aminte de aceste date memorabile.

— Nu e mâncare de carne, o asigură el cu glas grav. Se vinde tuturor grupărilor religioase. Scumpul meu frate

Eduard le recomandă cu toată căldură : Nu e nici un păcat, când sardelele ți s-au dat.

Clătină din cap și încep să râdă, fără să vrea.

— Constat că astă-seară ești bine dispus ? declară ea. Intrară împreună în mica sufragerie, situată între salon și bucătărie, căci cele trei încăperi de la parter erau în formă de vagon — arhitectura „vilei“ nu era deloc complicată — și când Peter, la cererea ei, bătă gongul, se așezară toți trei la masă, ca să-și bea ccaul.

— Ce s-a întâmplat astăzi ? întrebă Moore, după ce Netta intră și ieși că o bătaie de vânt, fără să se sinchisească de ei. Câte asasinat s-au întâmplat de azi dimineată, când am plecat de acasă ?

— Totul este ca de obicei, răspunse ea cu glasul liniștit și-i întinse coșulețul cu pâinea prăjită. Doar cel mult am constatat că fiul tău a început acum să adune bile.

Privirile lui Moore se opriră asupra băiatului care încep să zâmbească.

— Bag de seamă, că băiatul nostru este un fel de Shylock, murmură el uitându-se la oul din farfurie.

— Și am întâlnit azi dimineată în oraș, pe domnișoara Hocking, adăugă Lucy.

Se uită la ea pe deasupra ceștii ridicate la gură — la masă avea obiceiul să stea adus de spate — și-i răspunse mai mult în glumă :

— Pinkie, draguța de ea ! Și ce a avut să-ți spună de astă dată ?

Înțelese imediat că el vrea să facă glume, dar clătină din cap cu bunăvoință, fără să-i răspundă.

— Caraghioasă ființă, continuă Frank ; nu înțeleg care poate fi motivul, dar nu știu niciodată în ce fel să vorbesc cu ea. Pentru mine Pinkie aceasta prea este complicată. Apoi pe un ton prefăcut : Sfânta Preacurată, o astfel de fată, pare nebună câteodată. Sorbindu-și ultima picătură de ceai, adăugă uitându-se la ea cu înțeles : Din ce vom avea de-a face mai puțin cu astfel de oameni, va fi cu atât mai bine. Mie-mi place...

— Frank... nu fi caraghios, ca întotdeauna, răspunse ea liniștită.

În clipa aceasta conversația lor fu întreruptă de soneria de la intrare și Peter strigă :

— Factorul ! apoi la un semn al mamei sale, lunecă de pe scaun și se repezi în vestibul. Se întoarse cât ai clipi, și pe obrazul lui se văzu o expresie de triumf : E pentru tine, mamă !

Lucy luă scrisoarea, se uită la plicul prelung, la scrisul adresei, la ștampila poștei, aplicată peste marca de culoare roșie, încruntă ușor din sprâncene și ridică fruntea. Pe urmă tăie plicul, cu cuțitul ce-l ținea în mână :

— Mi-am închipuit numaidecât, zise ea cu indiferență, după ce scoase scrisoarea și începu s-o citească.

— Cred că este de la Eduard, declară el în bătaie de joc, înainte ca ea să fi terminat cu cititul, deoarece știa că acesta este singurul care le scrie de obicei. Ce mai are de spus Reverența Sa ? Vorbește despre sufletele noastre sau despre răsuflatul său ?

Femeia nu-i răspunse ; în realitate mișca buzele, fără să articuleze nici o șoaptă ; ea nici nu-l auzise c-a întrebât ceva ; când i se întâmpla să citească, lectura o absorbea în întregime.

— Ei, haide spune, stăruie el, nu cumva domnișoara O'Regan este indispusă, sau ce s-a întâmplat de astă dată ?

Auzind cuvintele tatălui său, Peter începu să râdă ; cunoștea foarte bine pe femeia care conducea gospodăria unchiului Eduard și știa de asemenea ce însemna o astfel de indispoziție. Dar scrisoarea nu era de la Eduard.

— Este de la Anna, răspunse Lucy într-un tirziu și lăsând scrisoarea din mână, ridică privirea mulțumită. Vine la noi. Joia viitoare o va aduce Joe de la Levenford, cu cabrioleta.

— Anna ! exclamă Moore nemulțumit și cu glasul cu totul schimbat, aruncă scrisoarea pe care începuse s-o citească și el. Vine Anna ! Cum se poate... Ce te-a determinat s-o poțestii la noi ?

Femeia încruntă ușor din sprâncene, nemulțumită de purtarea lui... mai ales acum, când era și bălatul de față.

— Ai uitat că este vară cu tine, răspunse ea. Cred că cel mai elementar simt de bunăcuviință — de ospî-

talitate — ne obligă s-o invităm în casa noastră pentru o săptămână.

— Ospitalitate ! Mai bine zi, multă bătaie de cap, pentru nimic.

— Dragă Frank, protestă ea cu o logică impecabilă, când tu ai fost la Belfast și Anna împreună cu tatăl ei te-au primit în casa lor, unde ai stat vreme de trei luni, n-a fost bătaie de cap ?

— Eu m-am dus la Belfast în interes de afaceri și acesta a fost motivul care m-a determinat să stau în casa lor, ripostă el nemulțumit. Te rog să iei la cunoștință că nu sunt cătuși de puțin dispus să am **nemulțumiri** din pricina Annei.

— În cazul acesta voi avea grijă ca să mă nemulțumească numai pe mine, răspunse femela, încercând să-și păstreze calmul, în fața lipsei lui de cumpăt. Nu uita că eu n-am văzut-o pe Anna, și aș vrea s-o cunosc.

— Dă-o încolo de cunoștință, asta-ți mai lipsește, strigă el nemulțumit. Nu vreau s-o văd în casa mea, și flindcă veni vorba, nu vreau să văd pe nimeni din banda ei, protestă el furios, categorisind în felul acesta pe toate rudele sale.

Incruntă ușor din sprâncene. Iată, una dintre caracteristicile lui Frank — dorința aceasta atât de contrară instinctului ei primitiv, felul său de a evita oamenii, de a trăi departe de toată lumea, până și de propriile sale rude — o nemulțumeau întotdeauna. Nu se putu stăpâni să nu-i răspundă indignată :

— Sfinte Doamne ! Dar ce rău vezi tu în faptul că Anna vine la noi ? Tu refuzi mereu să primești lumea, chiar pe frații tăi. Protestezi împotriva lui Eduard, din cauză că ține o crâșmă. Acum te repezi cu gura și la Anna.

— Preotul și crășmarul, frumoasă pereche ! exclamă el în bătaie de joc. Ce au făcut până acum oamenii aceștia pentru mine sau pentru oricare altul ? Înțelege odată, nu vreau să văd pe Anna în casa mea.

— De ce nu ești de acord să vină la noi ?

— Pur și simplu pentru că nu vreau.

— Crezi că ești atât de desăvârșit, încât îți poți permite o astfel de atitudine ?

— Cred c-ar trebui să știi și tu, căci dacă nu mă înșel, te-ai căsătorit cu mine? ripostă el nemulțumit.

Își mușcă buzele care începuseră să-i tremure de indignare și i se păru că, datorită acestei scrisori a verișoarei lui pe care o adusese factorul, un nor a început să întunece căsuța lor plină de soare. La urma urmelor, ce vină atât de mare avea ea? Invitase pe verișoara soțului ei, Anna Galton, să petreacă în casa lor câteva zile. Ce crimă de neiertat era aceasta? Anna, născută și crescută în Levenford, plecase acum zece ani împreună cu tatăl ei — asociatul firmei Lennox & Galton, pentru care lucra și Frank — în Irlanda și se stabiliseră la Belfast, pentru ca în orașul acela să se ocupe de afacerile de export ale firmei. Astăzi bătrânul Galton era mort și Anna se întorsese ca să limpezească împreună cu Lennox succesiunea firmei, așa că era cât se poate de firesc să-și aducă aminte de rudele ei și să le viziteze. După atâția ani de absență neîntreruptă, o astfel de intenție era pe deplin justificată. Petrecuse vreme de două săptămâni în casa lui Joe, la Levenford; probabil se va duce și la Port Doran, ca să viziteze pe Eduard; prin urmare era inevitabil să vină și la ei în Ardfillan. Fusesse deci nici mai mult nici mai puțin, decât un gest de bunăcuviință din partea ei, s-o invite. Chiar mai mult decât atât, deoarece acum cinci ani când Frank plecase la Belfast, ca să susțină interesele firmei — în timpul primului atac de anghină al bătrânului Galton, de pe urma căruia și murise — verișoara lui îl îngrijise în mod ireproșabil vreme de trei luni. Faptul că Frank era ferit de primejdii, fusese pentru ea o mulțumire neașteptată, deoarece îl cunoștea destul de bine și știa cât de ușor poate fi dus de nas; se gândise că va fi obligat să doarmă în paturi cu cearșafuri umede, să mănânce prost, să stea la hoteluri de a doua mână și să treacă prin toate neajunsurile la care putea fi expus, când era departe de ea. Dar iată că Frank începe acum să protesteze împotriva acestei ospitalități pe care o oferise verișoarei sale, în schimbul grijilor ce și le-a făcut cu el. Singur gândul unei astfel de posibilități era de ajuns, pentru a o face să se indigneze; cu toate acestea strânse cu putere din fălci și-și stăpâni cuvintele de supărare ce erau gata să-i scape împotriva lui.

Urmă o clipă de tăcere ; pe urmă Moore se ridică încet de la masă, puțin rușinat, și scoțând din buzunar nelipsitul pachet verde, își aprinse o țigară. Se propti în picioare pe pielea de oaie vopsită din fața căminului și sprijinindu-se cu spatele în consolă, trase câteva fumuri, uitându-se cu coada ochiului la Lucy.

— Din întâmplare astăzi am avut o mică discuție împreună, declară el într-un târziu, cu un fel de sfială.

Acesta era felul său de a se scuza. Femeia începu să zâmbească ; în aceeași clipă raportul de sentimente obișnuite între ei fu restabilit și căutând anume să evite subiectul discuției de adineori, îi răspunse :

— Creď că în legătură cu această chestiune, voi avea și eu foarte curând de spus ceva domnului Lennox. Chiar cât se poate de curând !

— Ce vrei să-i spui ? întrebă el mirat.

— Vei vedea, ce-i voi spune ! și dădu cu înțeles din cap. Săptămâna viitoare îl voi invita la noi la cină.

Nu mai zise nimic, ci se uită la ea cum se ridică de la masă și începe să adune tacâmurile, apoi fără să-și dea seama, ochii îi fugiră pe fereastră. Refluxul se terminase și pe țărmul bătut, așternut cu nisip, copiii începuseră să se joace cu mingea. Peter se strecurase din casă și acum îl văzu că aleargă și țipă împreună cu ceilalți copii. Moore începu să se gândească liniștit : un bărbat ca el este tatăl acestui băiat ! Pe vremea când era copil se juca și el cu mingea ; iar acum... Cât de ciudate sunt întâmplările din viața omului ! Și Anna trebuie să sosească... Gândul acesta nu era câtuși de puțin plăcut. Nu dorea s-o vadă în casa lui. Cu toate acestea seara era atât de frumoasă ! Poate ar fi mai bine să iasă în grădină și să tundă iarba. Pe urmă se răzgândi și renunță. Probabil o va tunde mâine. Mâine, cuvântul acesta avea un rol important în viața lui Moore. Se așază molesit pe canapeaua din apropierea ferestrei ; pachetul verde apăru din nou și-și aprinse o nouă țigară, apoi dădu fumul pe nări. Uitându-se la capătul aprins al țigării, declară :

— Lennox ține morțiș la ideea lui.

Se opri și încetă să mai adune ceștile de pe masă, gândindu-se la această informație despre care până a-

cum își închipuise că nu o preocupă decât pe ea singură. Era vorba ca firma pentru care lucra Frank — aceeași firmă de acum opt ani, dar al cărei stăpân astăzi era numai Lennox — și care se ocupa cu importul din Irlanda, să-și extindă afacerile și asupra Olandei, de unde intenționa să importe noul produs sintetic : margarina. Un nume odios ! Al unei substanțe și mai odioase ! Totuși Lucy nu desconsidera prestigiul acestei întreprinderi, deși se gândea cu scârbă la acest surogat al untului. În dorința de a ține pas cu progresul, actualul proprietar al firmei, intenționa să dea o nouă dezvoltare întreprinderii sale. Aproba în întregime aceste planuri ale lui, deoarece își făcuse și ea în această privință anumite planuri în legătură cu Frank. Sosise timpul ca să poată avansa și el inițiativa acestei avansări va pleca de la ea.

Numai rareori i se întâmpla să definească situația lui de acum... probabil din cauză că nici ea nu căuta anume ca s-o definească ; se mulțumea să spună că Frank „este la“ firma Lennox & Galton, ceea ce subînțelegea un om de încredere și indispensabil, cu un salariu destul de frumos. Dar abstracție făcând de acest eufemism care indica bunăcredință, situația adevărată a lui Frank la această firmă, era aceea a unui mic agent comercial. Situația aceasta era nedreaptă. Ar fi dorit ca situația lui să fie mai bună, mai importantă. Dorea din tot sufletul ca el să progreseze, așa că mintea ei nerăbdătoare născocise un plan. Despre planul acesta vorbise și cu Frank, dar știa că el căuta să amâne executarea lui, sub pretext că se va gândi. „ Fii liniștită, mă voi ocupa și de asta. Dar lasă-mă să mă mai gândesc“. îi va spune el ; sau se va preface că-i vorbește cu toată sinceritatea : „Voi vorbi mâine cu L.“. Dar el nici nu s-a gândit la această chestiune și n-a vorbit nici cu Lennox, era convinsă că acesta este adevărul, deși spunea mereu, că știe „cum trebuie luat bătrânul“. Aceasta era de asemenea o dovadă a slăbiciunii lui, pe socoteala căreia făcuse haz de atâtea ori. De astă dată însă se uită la el îngândurată și declară :

— Probabil ideea aceasta, Frank, va fi norocul nostru. Nu că m-ar interesa atât de mult acest produs — adăugă ea, încercând să-și ascundă nerăbdarea în câteva

cuvinte ironice — căci nimic nu se poate compara cu untul. Nici nu vreau să văd așa ceva în casa mea.

— Cu toate acestea ideea mi se pare foarte bună și produsul e ieftin, declară el, fără să poată găsi alte cuvinte care să explice succesul noului articol. Lennox are o clientelă numeroasă, așa că voi reuși să fac afaceri bune. Începu să caște: Mi-ar plăcea să mor și eu om bogat... de cumva nu mă vor spânzura înainte de a mă îmbogăți. Poate că voi reuși în ambele alternative. Ultimele cuvinte ale condamnatului, înainte de moarte: „Scumpii mei frați, sunt nevinovat. N-am făcut nimic altceva, decât mi-am pierdut scapulariul“.

Tăcu din nou și privirile îi fugiră pe fereastră, în direcția golfului, unde văzu pe Netta care ieșise să cheme pe Peter la culcare și acum îl gonea furioasă spre poartă, jucând ultima scenă a pantomimei din seara aceea.

Când se auziră pașii de-a lungul aleii prunduite, Lucy ieși din cameră cu tava încărcată. Moore rămase nemişcat; spuse fiului său noapte bună, de cum intră în odaie, aprins la obraz și plin de sudoare, apoi așteptă în liniște. Așteptarea aceasta i se părea atât de ușoară și în oarecare măsură rezuma și caracterul său. Părea că mereu așteaptă câte ceva — puțin cam nerăbdător, puțin cam trist, ca și când ar fi prevăzut apropierea unui dezastru ce va trebui să se abată într-o bună zi asupra lui. Acest obicei al său făcea de multe ori pe Lucy să se uite întrebătoare la el, căci cu toată energia ei nemăsurată, nu era totuși în stare să-l înțeleagă. Se gândea de multe ori, că ar prefera să fie mai vioi și mai puțin nepăsător față de incidentele mărunte ale vieții. De fapt nu avea acum nici un motiv care s-o determine să se mai îndoiască de indolența lui Moore, cum nu avea motive să se îndoiască nici de melancolia lui, de scepticismul și lipsa lui de voință... în general vorbind era o fire ciudată, dar cu toate acestea nu era câtuși de puțin lipsit de calități. De pildă era în stare să curețe un măr de coajă, făcând o singură panglică extrem de subțire, fără să se rupă până la capăt; sau putea face fluier de scoarță de răchită; descoperea midii pe țărmul golfului din Ardmore și le frigea la grătar de ar fi putut ispiti cu ele chiar pe un anahoret. Felul în care manevra

o scobitoare, era neîntrecut, deoarece între dinții lui scobitoarea părea un instrument creator. Altădată dispoziția lui părea foarte ciudată. Când lumea începea să vorbească despre dinții lui neobișnuit de frumoși, ceea ce se întâmpla destul de des, le răspundea foarte serios : „Sunt frumoși, deoarece pe vremea când eram tânăr, îi curățam cu guliile ce le mâncam“. Tot așa, cine altul, afară de Moore ar fi fost în stare să se oprească, împreună cu soția sa, îmbrăcată în rochie de oraș, la o azvârlitură de băț de casa lor proprie și să întrebe pe bătrânul Bowie, pe un ton serios, încotro trebuie să apuce pentru a găsi casa lui Moore ?

— Iartă-mă, domnule Bowie, întreba el foarte serios și politicos, poate știi unde stă domnul Moore.

Când bătrânul tresărea speriat — acum împlinise șaptezeci de ani și avea o ușoară înclinație spre apoplexie — ridica degetul paralizat și-i indica direcția, îi mulțumea pentru informație, cu aceeași seriozitate și politețe :

— Mulțumesc, domnule Bowie, și băgând mâna în buzunar, scotea cutia de chibrituri în care nu mai era decât un singur băț și răsplătea pe moșneagul care se uita la el mirat. Pe urmă ridica nasul în vânt și pleca fluierând melodia **Boyne Water**. Lucy se înfuria de fiecare dată, dar acesta era Moore cel adevărat.

Totuși numai rareori se întâmpla să fie atât de vesel; altădată avea accese chinuitoare de melancolie, când sta chircit și nemișcat în fața focului, cu buzele încheștate, preocupat de gânduri negre și cu privirile îndreptate spre jocol flăcărilor din cămin.

Afară de asta era o fire care nu se împrietenea ușor, dar și când se împrietenea cu cineva, prietenii lui erau oameni foarte ciudați : unul care avea curse pentru prins iepuri în pădurea Gielston, un cantonier care spărgea pietre în apropiere de Point, pentru repararea drumurilor; acelaș domn Bowie căruia îi zicea **Bătrânul Marinar** și pe care de multe ori îl amenințase că-l va învăța să tricoteze. El însuși n-avea habar ce era tricotatul, dar la Moore chiar acest procedeu era caracteristic. F. J. Moore, omul indiferent, visător, cel căruia îi plăcea să facă fluieră din scoartă de rachită, în înfățișarea căruia stăruia neconținut melancolia prevestitoare de

dezastre, melancolie care-l făcea de multe ori să ofteze abătut : „Să știi că eu voi sfârși prost. Dacă nu mă vor ridica la demnitatea de lord, cu siguranță mă vor ridica în spânzurătoare“.

Dar de astă dată, în timpul cât el se odihni pe canapea, Lucy se întoarse în casă. Își luă numaidecât broderia — o bucată de satin negru, pentru o față de pernă pe care broda flori și buchete cu panglici — și se așeză confortabil alături de el.

— Ei, începu ea veselă, ce spune ziarul, cred că ai putea să informezi și pe biata ta soție ce noutăți mai sunt astă seară ?

Se întinse indiferent după ziar și începu să citească noutățile zilei : foile fâșălau în timp ce le întorcea, cercetând pagină de pagină, ca apoi să înceapă din nou căutarea unei știri mai puțin banale. Din când în când îi citea câte o știre, la care adăuga propriile sale comentarii, întotdeauna îmbibate de un scepticism cumpătat. „Crezi, dacă vrei“ sau „știi foarte bine ce atitudine au ziarele“ părea că ar vrea el să spună, dar cu toate acestea asculta bucuroasă — și chiar îi cerea în mod stăruitor — părerea asupra subiectelor pe care le discutau. Afară de asta, la cererea ei îi citi cu glas tare un scurt articol care vorbea despre moda feminină a sezonului : pe Lucy o interesau rochiile — probabil mai mult decât ar fi trebuit, cum spunea el câteodată — ascultă cu atenție, chiar încetă să mai brodeze și dădu de câteva ori din cap în semn de aprobare.

În cele din urmă termină cu lectura și făcând ziarul mototol, îl lăsă să-i cadă din mână.

— Ia o carte, zise ea după câteva clipe și rupse cu dinții un fir de mătase pe care-l înșiră în ac.

Dar lui nu-i prea plăceau cărțile : prefera ca din când în când să citească o revistă săptămânală ; de obicei citea **Photo-bits**, nu din cauză că l-ar fi interesat prea mult, dar din când în când se întâmpla să găsească și câte o glumă savuroasă pe care o putea debita clienților. Într-un rând Lucy protestase cu toată energia împotriva acestei reviste, când Peter veni la ea, în mână cu un exemplar și o întrebă ce înseamnă „doamnele cu pulpe false“. Prin urmare de astă dată își împreună mâinile la spate și se propti în spătarul canapelei.

— E mult mai plăcut să nu faci nimic, răspunse el. Voi sta câteva clipe liniștit.

Rămase nemișcat și o urmări cu privirea până când umbrele serii începură să se îngămădească în cameră și pe măsură ce se îngroșa întunericul, în sufletul său se trezea mulțumirea pricinuită de intimitatea existentă între ei. Într-un târziu îi auzi glasul tremurat.

— Nu mai văd, exclamă ea și se uită la el zâmbind — în camera plină de umbre zâmbetul acesta al ei i se păru încântător. Va trebui să aprind lampa.

— Ce nevoie avem de lampă? întrebă el pe un ton semnificativ.

— Ca să pot coase.

— O, cred că pentru astă seară ai cusut de ajuns.

Întinse mâna ca s-o oprească și-i petrecu brațul împrejurul umerilor, strângând-o mai aproape de el. Fața de pernă brodată cu atâta grijă îi căzu din poală, fără s-o bage în seamă, și se strânse alături de soțul ei, supusă și mulțumită. Da, era mulțumită și nu încerca să-și ascundă această mulțumire și nici sfioasa încredere ce o avea în viitor. Afară de asta îl iubea, iubea atât de mult pe Frank al ei! Rămaseră câteva clipe nemișcați unul lângă altul și în timpul acesta lucirea palidă a înserării se topi din cameră. Pe urmă îi simți mâna cum coboară încet și se strecoară pe sub bluza cu care era îmbrăcată și începe să se miște plină de mângâieri. Era un semn — un semn ascuns al lor. Pieptul începu să i se zbată fierbinte în strânsoarea lui și fără s-o poată vedea, zâmbi și de astă dată: presimțise această dorință a lui. Dar și procedeul acesta de a se apropia de ea, aici și într-un mod atât de neașteptat era caracteristic pentru Frank. Murmură provocatoare, dogorindu-i obraji cu respirația fierbinte:

— Să știi că va trebui să te porți cumsecade, atâta timp cât Anna va fi în casa noastră.

Făcu o mișcare, ca și când ar fi vrut să spună ceva, dar nu zise nimic. Pe urmă nu mai putu răspunde, deoarece în clipa următoare femeia își lipi buzele fierbinți de obrazul lui.

— Te iubesc, Frank, murmură ea cu glasul în șoaptă. Știi cât de mult te iubesc

Joia următoare, la orele cinci și jumătate sosi cabrioleta de la Levenford, condusă de Joe, cu care aducea pe soră-sa Polly, pe Anna și bagajul Annei, și după ce făcu o curbă îndrăzneată se opri în fața casei. Îndrăzneată, din cauză că Joe ținea hățurile, cocoțat pe capră, în atitudine imperială, sigur de sine și măreț. Pe urmă își mișcă trupul uriaș și coborî, ca să mângâie cu un gest binevoitor gâtul asudat al calului și să plesnească mulțumit din limbă. Purtarea sa față de calul înhamat la cabrioletă dovedea experiență vastă. De altfel Joe se pricepea la toate, căci nu exista nimic ce **marele** Joe n-ar fi știut. Omniștiința aceasta era surprinzătoare la un bărbat care nu citea nimic, care-și iscălea numele cu greutate și care maltrata cu amabil dispreț englezeasca Reginei. Întrebuințând felul său de a se exprima, pentru Joe totul era ușor, și nu era deloc de mirare : Joe — întrebuințând din nou propria sa expresie — era doar, un băiat atât de cumsecade“. Ce e drept Joe era crâșmar ; vindea rachiu și în oarecare măsură era și bookmaker. Dar ce importanță are așa ceva ? Se știa despre el că își ferea în mod foarte cuviincios clientela de instinctele viciului, datorită unui judicios amestec de apă veritabilă scoțiană în rachiu pe care-l vindea ; cât despre „călușei“ în slăbiciunea aceasta a lui față de alergări era și o înclinație nobilă, și chiar în clipa aceasta Joe dovedea cât de mult ține la un cal de rasă. De astă dată își băgă degetul mare al mâinii în subțioara jiletcii, ridică fruntea cu mândrie și strigă amabil spre ceilalți.

— Ei, voi cei din trăsură ! Ia poftim jos. Lăsați cu-
fărul. Îl va duce Frankie în casă. Sfântă Bridgitta ! Pra-
ful pe care l-am înghițit, mă face să-mi fie sete.

Pe urmă apucă în lungul aleii cu o demnitate cuviin-
cioasă, ca și când atitudinea lui ar fi vrut să spună :
toți cei care neagă drepturile irlandezilor de a invada
și a cucerii Scoția, să poftească să se uite acum la Joseph
Moore și să se ducă dracului.

Era bărbat voinic — nu atât de înalt pe cât era de
gros, cu respectabilul pânțec caracteristic hangiiilor —
și dispunea de toată amabilitatea oamenilor voinici. A-
mabilitatea binevoitoare strălucea în ochii lui mărunți
și negri, ca două boabe de stafide îngropate în grăsimea
lucitoare a obrazului său palid ; nările îi erau destul de
largi și din ele atârnavu țepi de păr ; dinții care i se ve-
deau de fiecare dată când mișca buza superioară și al-
bastră din cauza mustății rase, erau albi, puternici și
regulați, ca și când ar fi fost escrescențe ale țestei sale
de fildes. Pe capul rotund, cu părul scurt, care se în-
gusta spre creștet, melonul sta cocoțat într-o parte, cu
un fel de cochetărie dinainte calculată ; mantaua scurtă
cafenie pe care o purta la drum ca să se apere împotriva
prafului, era cu clinii în vânt și ghetetele armonizate cu
costumul albastru pe care-l purta erau de o superbă to-
nalitate de ocră. Într-un cuvânt, era un bărbat impună-
tor ; firește, nu mai era tânăr — împlinise cincizeci
de ani — dar buna lui dispoziție părea inepuizabilă.
Această bună dispoziție se putea constata și în exube-
ranța spontană a lui Joe. Dar afară de asta mai existau
numeroase amănunte care certificau mult mai deplin ca-
pacitatea lui și mărețele calități de care dispunea. De
pildă ziua aceea când vânduse unui mecanic beat, care
jurase că vrea numaidecât să bea șampanie, o sticlă de
bere. Pe urmă cazul când cumpăraseră un papagal despre
care vânzătorul îl asigurase că vorbește și pe care, vă-
zând că nu este în stare să scoată nici o vorbă, dădu
ordin să-l împăieze. Altădată fusese invitat la un ban-
chet eclesiastic și ajunase vreme de două zile — iată o
dovadă de abnegație — pentru a face cu atât mai ușor
cvenita cinste copiosului praznic la care va participa.

Acesta era neîntrecutul Joe ; acum venea pe aleia
prunduită, cu Polly. Polly care era cu doi ani mai

tânăra decât el, și venea pe urma lui legănându-se ca o rață, ceea ce nu era faptă de mirare, dacă stai să te gândești la proporțiile ce le avea și la lărgimea rochiilor cu care era îmbrăcată. Nu era atât de înaltă ca Joe, dar era mult mai grasă, atât de grasă, încât îți făcea impresia c-au băgat-o cu sila într-un sac și astfel pare mai mică decât în realitate. Cu două rânduri de gușă, cu un obraz aprins și rotund, cu sâni mari — două obscenități gemene — cu pânțele prăvălit înainte, cu colacii de grăsime de pe glezne tremurând ca o gelatină pe deasupra pantofilor, cu nasturii numai pe jumătate încheiați, părea că efectul legii gravitației o determină mereu să cadă în brânci. Până și părul parcă-i atârna puțin pe spate. Rochia cu care era îmbrăcată, deși părea tipătoare, dovedea că a „costat ceva parale“. Cât despre culoarea rochiei, aceasta avea cel puțin calitatea că-i plăcea lui Polly. Pe lângă toate acestea purta și o glugă anacronică de blană — „pentru drum, înțelegi“ — și acum începuse să gâfâie.

Când ajunse în fața intrării, Polly respiră adânc de câteva ori, iar Joe apăsă iute și cu putere butonul soneriei, ca să anunțe sosirea vizitatorilor. Era un spectacol încântător să vezi această pereche de oameni atât de mulțumiți și atât de plini de viață. Când Netta le deschise ușa, Joe apucă pe Polly de braț și-i spuse galant :

— Intră în casă ! Ce stai în prag și te uiți la ușă, cum s-ar uita o oaie la cuțitul măcelarului ?

— Nu pot trece prin tine, ce naiba ! răspunse Polly, care înțelese gluma fratelui ei. Se vedea limpede că ținea la Joe și că dragostea ei de soră era plină de admirație. Se împliniseră cinci ani de când îi conducea casa și în timpul acesta din pieptul ei amplu se revărsaseră asupra lui valuri neîntrerupte de extaz.

Drept recompensă îi trase un ghiont în glumă, apoi se întoarse și strigă încântat :

— Anna ! Vino încoace, feto ! Ce stai acolo ca un popândău ?

În clipa următoare intră tot atât de jovial în vestibul și începu să scuture pe Lucy de mână — când o vedea, era întotdeauna exuberant, — apoi prefăcându-se că începe un meci de box cu Peter, începu să strige pe frațele său.

— Frankie ! Ia să-ți văd mutra, Frankie băiete !

Un bărbat fără pereche era **marele** Joe Moore — sau cum spunea el însuși : „pe cinstea mea, Joe poate fi tot ce poțestei“.

— Frank va coborî imediat, se grăbi Lucy să-i răspundă

Cu mare greutate îl determinase să se ducă la etaj, ca să se bărbiezească și să-și schimbe costumul. Ea însăși își scosese abia adineaori halatul și era încă aprinsă la obraz, de treburile de la bucătărie.

— Îmi pare atât de bine c-ați venit, declară ea cu toată sinceritatea. Dar, Anna — unde este Anna ? Și ochii lucitori îi fugiră pe deasupra umărului lui Joe.

— Anna ! strigă Joe din nou și-și împinse pălăria pe ceafă.

La chemarea lui, Anna se apropie, cu mișcări sfioase, dar nepăsătoare, cu înfățișarea calmă și măsurată. Era o fată sub treizeci de ani, oacheșă și înaltă, îmbrăcată discret, cu silueta elegantă ; obrazul ei palid era luminat de ochii mari căprui, adânci și aproape fără expresie. Ochii aceștia, cu priviri indiferente, păreau că fug în toate părțile ; buzele ei erau pline și roșii, iar înfățișarea pe jumătate zămbitoare pe jumătate disprețuitoare, era un curios amestec de ostilitate și silă.

— Va să zică dumneata ești Anna, zise Lucy și-întinse mâna zâmbind. Îmi pare bine ; sunt mulțumită c-ai venit !

— Mulțumesc, răspunse Anna, cu amabilitate. Glasul ei era liniștit și părea surprinzător de distins. Toată înfățișarea Annei, ținând seama de originea și de mediul în care trăia, pricinui lui Lucy o plăcere neașteptată. Îmi va face plăcere ; sunt foarte mulțumită că am poftit-o la mine, își zise ea.

— Și sunt și eu mulțumită că am putut scăpa de ea, interveni Polly în glumă și-și scutură penele — pălăria ei era plină de pene de struț, de culoare violetă. Să știi că acesta este adevărul. Timp de două săptămâni a reținut de la treburi pe fratele Joe. Tocmai pe el care este un om cumsecade și mai are pe cap și o soră care ar fi în stare să-l mănânce și urechile.

Peter, îmbrăcat în costumul lui scoțian, așa cum se cerea de fiecare dată când veneau vizitatori, începu să chicotească, apoi se aprinse că para ; i se spusese dinainte că va putea să apară în fața vizitatorilor, dar fără să i se audă gura.

— Bine ! Bine ! strigă Joe lovindu-se cu palmele peste pulpele picioarelor. Am venit cu toții la Mullingar, și lăund băiatul de braț, trecură imediat în sufrageria unde-i aștepta un ceai consistent. Masa părea impunătoare, cu cele mai frumoase șervețele, cel mai elegant serviciu și cea mai strălucitoare argintărie ce o avea Lucy ; cutia de argint pentru pesmeți o moștenise de la mama ei — ar fi vrut s-o ia Richard, dar nu i-a dat-o — pe masă era însuși serviciul ei de porțelan pictat de mână, pe care-l primise ca dar de nuntă și care datorită cine știe cărei minuni, rămăsese intact. Pe masă erau tot felul de bucate : fripturi reci, prăjituri, franzele și o șuncă mult promițătoare, iar pe măsuța de alături fața de masă lucrată cu croșeta dovedea că se va servi și o mâncare caldă. Fără îndoială Lucy avusese multă bătaie de cap cu aceste pregătiri. Tot așa tonul acestor întruniri familiare făcea uneori simțul ei sever pentru decor. Dar de amănuntul acesta, cum avea obiceiul, nu vru să țină seama. Aceștia făceau parte din familia lui Frank, față de care avea obligații sociale, un fel de simț al datoriei.

În timpul acesta Joe cercetă masa cu ochii plini de interes.

— Pe cinstea mea, simt nevoia să mai prind puțină putere, declară el mulțumit și-și ridică cingătoarea, bătându-se cu latul palmei peste pânțele. Eu și Polly și Anna am plecat de acasă foarte devreme.

Polly, care în timpul acesta începuse să examineze cu atenție fotografiile, ornamentele și porțelanurile de pe etajeră, răspunse :

— Dogoarea soarelui până aici a făcut să-mi treacă de foame. Nu mă simt nici bine. Am o zvâcneală împrejurul inimii, se adresează ea lui Lucy, făcând o mutră ca și când ar fi obișnuită cu acest fel de suferință. De fapt Polly avea dreptul de proprietate sau cel puțin dreptul de opțiune asupra unor afecțiuni dintre cele mai

dureroase : O simt ca pe un bolovan, vârtoasă și grea. Pe urmă începe să zvâcnească, de-mi taie respirația, și adăugă : Într-o bună zi are să mă curețe.

— Ce s-a întâmplat cu fratele meu ? strigă Joe, adumecând împrejurul său. Unde este — doar nu s-a dus să vorbească cu cineva, ca să cumpere un câine ?

Aproape în aceeași clipă Frank apăru în sufragerie, pe obraz cu obișnuita expresie de absență și sfială, ca întotdeauna, când își da silința să pară firesc și la îndemână.

— Cum mai merge cu ciolanele, băiete ? răcni Joe numaidecât.

Frank dădu din cap, fără nici un fel de entuziasm, apoi se opri stângaci în fața Annei și ezită ; costumul nou pe care-l purta, atârna țeapăn pe trupul lui.

— Va să zică te-ai întors, Anna ? întrebă el.

— Da, cred că asta se vede, Frank, răspunse ea cu un zâmbet fugar. Îmi face impresia că nu mă mai recunoști.

— Te-am recunoscut imediat, declară Frank, cu glasul stăpânit. Nu te-ai schimbat câtuși de puțin, din ziua când am fost la voi.

— Foarte bine, răspunse ea cu îngăduință. Fata aceea, avea o liniște foarte plăcută care în realitate era partea cea mai simpatică din atitudinea ei.

— Probabil domnul Lennox va veni ceva mai târziu, declară Lucy, întrerupând scurta tăcere ce urmă după aceea. Dar nu-l vom aștepta, căci mi-a spus că va veni numai după terminarea ceaiului.

Se așezară la masă bine dispuși. Netta apăru, în mână cu o tavă pe care se vedea ceainicul aburind, și Lucy îmbujorată la obraz începu să toarne în ceștile invitaților, dându-și silința să le satisfacă toate dorințele.

— Sper că vizita aceasta îți va face plăcere, se adresă ea Annei, cu toată amabilitatea. Peter a organizat o excursie în cinstea dumitale și am fost invitați să petrecem o zi la Eduard, la Port Doran. Dar probabil, după ce vei pleca de la noi, vei sta câteva zile și la el ?

— Nu, răspunse Anna îngândurată. Nu cred că voi trece și pe la el.

— La Ned, n-ai ținut niciodată din cale afară, nu-1 așa Anna ? întrebă Polly, care gâfâia mestecând pesmeți.

— Ned, răspunse Anna, gândindu-se mulțumită la Pastorul Moore, este un preot cum nu s-ar putea găsi un altul mai cumsecade.

— La ordine, Anna, la ordine, strigă Joe, care mestecea din răspuțeri și probabil descoperise o nuanță de ironie, tocmai acolo unde n-avea ce căuta. Respectă haina preoțească ! Cinstește familia !

— Are o femeie foarte pricepută care-i conduce gospodăria — pe doamna O'Regan — continuă ea netulburată. Are grijă de el ca un inger păzitor ; e o femeie foarte cumsecade.

În cuvintele acestea nu era nimic de râs, totuși Joe începu să râdă ; Polly chicoti scurt ; până și Frank începu să zâmbească.

Lucy nu înțelegea ce s-a întâmplat și se aprinse și mai mult la obraz apoi se întoarse spre Anna, și o clipă rămase profund impresionată de calitatea subtilă ce o constată în înfățișarea ei. Dar clipa aceasta trecu numaidecât și Anna îi suportă privirea cu tot calmul, apoi adăugă :

— Nu prea văd ce ar fi aici de râs.

— Sfântă Fecioară ! exclamă Joe pe tonul ce-l întrebuința totdeauna în clipele sale de emoție. Ouăle acestea sunt tot atât de bune ca și ouăle de curcă ; mai dă-mi două, dragă Lucy, și o felie de friptură rece.

Polly se întinse peste masă și-i întinse farfuria fratelui ei.

— Îmi pare bine, Joe, că ai poftă de mâncare, declară ea. Apoi se întoarse spre Lucy și zâmbi, având grijă să nu-și deplaseze dantura... o dantură admirabilă pe care Joe i-o cumpărase de curând, și adăugă : bărbatului să-i dai bine de mâncare, acesta este cuvântul meu de ordine. Toți bărbații își au inima în stomac. Și nimic nu-ți dă mai multă putere, ca o friptură în sânge. Aceasta este mâncarea care ți se așterne pe ciolane și împiedică declinul. Se opri și încrucișându-și brațele peste pânțele, adăugă : acesta este un adevăr sfânt.

În realitate Polly avea o profundă încredere în adevărurile sfinte. În calitate de femeie bolnăvicioasă, avea convingeri profunde și credință nestrămutată în providență și canula clistirului.

— Dar afacerile cu untul, cum mai merg, tinere? întrebă Joe, lingând gălbenușul de ou rămas pe cuțit, întrebarea lui fiind o ușoară aluzie la ocupația fratelui său.

— Merg bine, răspunse Frank scurt, dar cred că nu vor merge cu nimic mai bine, din cauză că tu te interesezi de ele. Joe înclină încet căpățâna tunsă cu grijă.

— Ai aflat, începu din nou Polly, ale cărei gânduri stăruiau mereu asupra problemelor patologice, ai aflat ce fac acum cu untul? Mai zilele trecute am auzit despre o femeie, care s-a dus să se caute la unul dintre sanatoriile acestea moderne, și spuneau că acolo au hrănit-o numai cu unt. A înghițit nenumărate kilograme de unt proaspăt și au îndopat-o atât de mult, încât a început să transpire grăsimea. Într-o dimineață însă s-a săturat și a aruncat castronul cu unt pe fereastra deschisă, iar untul, cum mă vedeți și vă văd, a căzut exact în capul medicului șef. La câteva luni după aceea a murit, fie odihnită! Cred că doctorul a ucis-o, ca să se răzbune. Am început să-mi închipui că sunt și eu atinsă la plămâni.

— O, sărut mâna! ripostă Joe grațios. Și picioarele regelui Billie! Mi se pare că tu ești atinsă la creier. Lăsa cu zgomot cuțitul și furculița din mână și întorcând capul rotund pe gâtul ca un pivot, continuă cu amabilitate: mâncarea aceasta a fost admirabilă. Ai auzit Frankie, băiete? Ai o nevastă, o comoară!

— Mulțumesc pentru informație, răspunse Frank rigid. Dar nu ți-am cerut-o.

Joe însă nu se supără.

— Tu ai avut noroc, băiete — ai avut noroc. În calitatea mea de frate mai bătrân și de bărbat văduv, nu pot decât să te invidiez. Eu nu sunt omul care să țină socoteală de Decalog. Biata mea Katie, fie odihnită acolo unde este, n-ar fi fost în stare să pregătească o astfel de mâncare, nici dac-ar fi fost vorba să-și mântuiască sufletul de chinurile purgatoriului.

Deci începu să se frământa. Aceste întruniri familiale, deși trebuia să se împace cu conversațiile fără nici o restricție, se desfășurau întotdeauna cu ușurință, imediat ce rezerva caracteristică a lui Frank începea să se

liniștească. Dar de astă dată această rezervă a soțului ei persista, cu toate străduințele ei de a o înlătura. Și ea nu era obișnuită să se străduiască zadarnic. Încrunțată ușor din sprâncene și uitându-se la el, peste buchetul de crizanteme galbene din mijlocul mesei, îi spuse cu glasul impetuos.

— Ce-i cu tine, Frank? Constat că nu te ocupi de verișoara ta. Întinde-i coșulețul cu pâinea prăjită.

— E foarte amabil, răspunse Anna zâmbind. Dar n-a reușit să-și stăpânească spaima pe care i-am prichnuit-o, când m-a văzut.

— Văd și eu că n-a reușit să și-o stăpânească, declară Lucy cu glasul încărcat de reproșuri și se uită la Frank, care întinse nemulțumit farfuria spre ea. Apoi se întoarse spre Anna, hotărâtă să-i ofere o compensație și o întrebă: Ți-a făcut plăcere vizita aceasta la Levenford?

— Mi-a făcut și nu mi-a făcut, răspunse Anna, cu înțeles.

— Vrea să spună, interveni Polly, că nu poate suferi orașul acesta.

— Înțeleg care este motivul, declară Lucy și se uită la Anna surâzând: și-a lăsat inima în Irlanda.

Urmă o pauză destul de perceptibilă, cu tot zgomotul surd al masticăției generale a celor de la masă, o scurtă intermitență, în timpul căreia Joe, Polly și chiar Frank, unul după altul, aruncară câte o privire spre Anna.

— Poate da, poate nu! răspunse Anna în bătaie de joc.

Se făcu apoi tăcere. Lucy se simți intrigată și această senzație de perplexitate nu-i făcu nici o plăcere. Era gata să spună ceva, când Frank — care numai rareori scotea câte o vorbă — împinse scaunul și se ridică de la masă, ca să declare:

— Ce-ați zice, dacă acum, după ce am isprăvit de mâncat, am trece în salon.

Toată lumea se ridică în picioare. Polly își trecu servetelel peste obrazii asudați.

— Eu am întotdeauna prostul obicei, că asud în timpul cât stau la masă, declară ea cu glasul în șoaptă. Sunt obligată să mănânc încet, căci altfel mă sufoc și încep să sughiț.

În timpul cât vorbi o apucă sughițul, fără să-și dea seama că Lucy încrunță din sprâncene și privirile Annei răătăcesc în gol.

Intrară în salon. Joe își descheie nasturii de la jiletcă, scoase o țigară și avu grijă să nu-i rupă eticheta roșie, în timpul cât și-o aprinse cu scăpărătoarea. Polly făcându-și ușor vânt, se așează într-un fotoliu de lângă fereastră, Anna pe canapea, Frank în colțul său favorit de lângă cămin și cu privirile pierdute începu să manevreze scobitoarea între dinți.

Lucy se opri în pragul ușii, cu un braț petrecut împrejurul umerilor lui Peter.

— Pe mine să mă ierțați, zise ea. E ora când trebuie să-l culc.

— Nu, mamă, protestă băiatul, e prea devreme.

— Lasă-l să mai stea puțin cu noi, propuse Anna.

— Îmi pare rău, răspunse Lucy cu sfială, dar regula este ca la orele șapte să se culce.

Băiatul făcu o strâmbătură.

— Da, murmură el, dar unchiul Joe mi-a făgăduit să-mi dea un penny, și nu mi l-a dat.

— Sfinte Atotputernice! exclamă Joe, am uitat cu totul. Cu un gest seniorial își scoase țigara din gură și după multă scotoceală prin buzunare, dădu de un ban de aramă pe care-l întinse băiatului.

— Spune mulțumesc, zise Lucy cu glasul răstit. Cererea fiului ei dovedea o lăcomie prea exagerată, pentru a-i putea fi pe plac: cine a mai auzit ca stăpânul casei să ceară bani invitaților săi. Se întoarse grăbită, ușor nemulțumită de ceva ce ea însăși nu putea înțelege. Când ajunse sus pe galerie, îi spuse:

— N-ar fi trebuit să faci așa ceva, fiule.

— Mamă, te rog să mă ierți, răspunse el râzând; dar cu toate acestea banul îl băgă în cana cu capacul de metal.

După ce ajunse la etaj, se gândi că ar fi fost bine să cheme pe Anna, ca să-i ajute și în timp ce ar fi stat amândouă aplecate asupra cadei, intimitatea dintre ele ar fi devenit mai adâncă. Fără îndoială Anna era prea sfioasă, pentru a-i face ea o astfel de propunere. Va trebui să înlăture această rezervă a Annei și s-o facă să se simtă ca la ea acasă.

Gândindu-se în felul acesta, aproape terminase, când de jos se auzi sunând ușor la intrare, ceea ce însemna că a sosit domnul Lennox. Mișcările mâinilor îi deveniră în mod instinctiv mai grăbite. Deși avea biroul la Glasgow, locuia și el în Ardfillan, ceva mai sus, pe coasta colinei și era o dovadă de atenție neobișnuită din partea lui, „să treacă pe la ei“ — cum avea el obiceiul să califice aceste vizite. Dar cu toată liniștea și superioritatea rece a domnului Lennox, ei îi plăcea omul acesta și avea toate motivele să-l cultive. Fire inofensivă, șireată și îngăduitoare, era cunoscut ca un om cu vederi largi — altfel cum s-ar fi putut înțelege și asocia vreme atât de îndelungată cu Galton? Un scoțian și un irlandez patroni ai aceleiași întreprinderi! O împerechere mult mai imposibilă, decât cea a unui catolic cu un evreu. Dar cu toate acestea reușise: Galton avea clientela și capitalul. Acum, după moartea lui Galton, știa despre el că se gândește la ceva mult mai îndrăzneț: extinderea comerțului său asupra importului din Olanda a noului produs sintetic. Aceasta era ocazia ce i se oferea acum. Astă-seară însă nu avea intenția să-și desfășoare strategia, ci să facă numai pregătirile necesare pentru scopul ce-l urmărea.

Astfel, fiind conștientă că până acum a procedat față de Lennox cu tot tactul cuvenit — chiar de acum i se părea că orizontul începe să se însenineze — sărută pe Peter și-i ură noapte bună, apoi se grăbi să se întoarcă la invitații din salon.

Când intră, pe Joe îl găsi firește, în vervă. Cu un gest declamatoriu ridicase mâna în aer și perora, cutremurat de emoție:

— N-au decât să ne spună că suntem irlandezi ne-trebnici! Afirmă mereu, că nu suntem buni de nimic. Zic eu ceva? N-am spus nici o vorbă împotriva. Îi las să ne supravegheze. Noi, cu toată vorbăria lor, ne facem treburile. Chiar aici la Levenford, întrebați pe cine aveți de Big Joe Moore! Toată lumea mă cunoaște. Mă cunoaște chiar foarte bine. N-am avut atât noroc ca ceilalți membri ai familiei mele, dar cu toate acestea am reușit să-mi fac drumul meu și să adun și ceva parale pe care le-am pus de-o parte. Pe vremea când eram co-

pil, vindeam ziare, iar astăzi sunt directorul Clubului Verde de Foot-Ball și președintele local al A.O.H. S-ar putea să nu fie tocmai mult, dar este de ajuns, ca să poți trăi mulțumit.

— Grijă aceasta s-o lăsați în seama lui Joe, interveni Polly și dădu din cap, uitându-se la ei pe sub pleoapele pe jumătate închise.

Lennox se uită la paharul de whisky ce-l avea în față sa. Era un bărbat de cincizeci de ani, de statură mijlocie și cu barba căruntă, căruia îi plăcea să trăiască liniștit și era conștient de sine însuși. Era îmbrăcat într-un costum aspru de tweed, de cea mai bună calitate, dar foarte prost făcut, cu ochi șireți și de cele mai multe ori ascunși, cu gura mică țuguiață, iar mâinile cu pumnii încheștați îi burdușeau buzunarele pantalonilor și jiletca simplă tricotată părea neobișnuit de agresivă din cauza unei impunătoare baterii de creioane foarte bine ascuțite ce le purta în buzunar, chiar în timpul când nu era la birou, amănunt care caracteriza personalitatea acestui om. Din fire era om tăcut și prevăzător, iar șiretenia pentru el era ceea ce ar fi putut să fie pentru altul spiritul; în aparență trăia exclusiv pentru mica și înfloritoare sa întreprindere. Înfățișarea lui putea fi caracterizată drept o minuțioasă prudență și uneori era în stare să pară extrem de preocupat. Fără a fi un om strălucit și nici prefăcut, era înzestrat cu o foarte utilă perspicacitate în-născută. Acesta era Lennox: un om calm, viclean și ascuns.

— Ei, ei, ei, exclamă el pe un ton neobișnuit de calm, dumneata ești un om remarcabil. Aici nu mai încape nici o îndoială, nici cea mai mică îndoială. Dar ar fi fost imposibil, ca din atitudinea lui să-ți poți da seama, dacă aceste cuvinte sunt sau nu sunt un compliment la adresa lui Joe.

— Nu! Despre mine nu s-ar putea spune că n-am reușit destul de bine, declară Joe, expansiv. La Shamrock Bar poți gusta o picătură de John Jameson, tot atât de bun ca în orice parte a districtului Klyde. Dar deși am reușit să adun ceva, nu uit nici de cei săraci. Nu uit cătuși de puțin. De Crăciun bag întotdeauna mâna în buzunar și dau pentru St. Vincent de Paul. Nu uit nici de

partea ce se cuvine clerului. De fiecare dată când Pater Cassidy pleacă cu pantahuza, îi fac plăcerea și-i pun un sovereign în palmă, bine înțeles, nu pentru că ar fi nevoie, căci de fiecare dată îl fac mai mult cu sila să-l primească : este un simplu gest de bunătate din partea mea.

— Suflă cu nădejde din surle Joe, zise Frank și ridică privirea în tavan, iar pe buze îi tremură un zâmbet.

— Și de ce să nu suflu bălete ? răspunse Joe râzând provocator. Doar surla cântă o melodie plăcută.

— Trebuie să știți că Joe Moore este un om cu inima largă, declară Polly cu inocență, încercând să dea drumul șiretelor de la corset.

Urmă un timp de tăcere ; apoi Lennox se uită dintr-o parte la Lucy :

— Dar elementul scoțian ce mai face ? întrebă el ; aceasta era aluzia întrebuițată de el în legătură cu alianța dintre ei, și cu care califica aceste raporturi.

— Bine... ca de obicei, răspunse ea zâmbind. Peter a fost cam răcit. Nimic grav.

— O felie de slănină, interveni Polly cu glasul somnoros, așternută pe piept este întocmai ca o platoșă pentru plămâni.

Nimeni nu dădu atenție acestei observații și Polly se sprijini moale în spătarul scaunului.

— Ce este cu noul proiect, domnule Lennox ? întrebă Lucy în dorința de a profita de ocazie. Merge înainte ?

— Tocmai le spuneam, răspunse el cu glasul blând. Eu țin foarte mult la acest proiect. Am fost ieri până la Leith și am făcut pregătirile necesare în docuri.

— Cred că problema aceasta va fi prea importantă, pentru a o putea pridiți dumneavoastră singur, zise Lucy, plecându-se spre el cu extremă sollicitudine.

Lennox își mângâie ciocul bărbii care în clipa aceasta era partea cea mai expresivă a obrazului său îngândurat.

— Se poate, răspunse el prevăzător. Da, s-ar putea să fie așa.

Lucy era gata să întrebe ceva, dar înainte de a formula întrebarea, Joe interveni zgomotos.

— Anna, bine că mi-am adus aminte, începu el, ce ai de gând să faci cu banii pe care îi ai ? Cred că bătrânul ți-a lăsat o moștenire destul de mare.

Se uită la el îngăduitoare și păru că se gândește la ceva.

— Ce să-ți spun Joe, răspunse ea cu glasul domolit, adineauri vorbeai despre acte de caritate, pe urmă mai este și clerul, cât despre moștenirea mea, s-ar putea ca eu să înființez un spital... pe seama lui Polly, înțelegi? Pe urmă se ridică în picioare și se întoarse spre Lucy i sunt obosită, Lucy. Nu te superi dacă mă voi urca la etaj? Nu este nevoie să mă însoțești.

— Cu toate acestea te voi însoți, se grăbi Lucy să-i răspundă și se ridică în picioare, încântată fără nici un motiv, că Anna i se adresase în felul acesta, întrebuintând numele de botez. Totul este pregătit și te așteaptă.

Ieșiră din salon împreună.

— Sfinte Doamne! oftă Polly și cu o mișcare impresionantă se ridică de pe scaun, mlădiindu-și trupul. Al auzit ce-a spus în legătură cu spitalul?

Joe își trecu mâna peste colacul de grăsime de la ceafă.

— Nu face nimic; este mult mai bună decât era înainte de asta, zise el împăciuitor. Noi doi ne-am înțeles destul de bine în timpul celor două săptămâni din urmă.

— Mai bine decât ar fi trebuit! ripostă Polly nemulțumită. Este o ființă foarte ciudată, domnule Joe Moore, și tu știi foarte bine.

Urmă o pauză. Apoi Joe ridică încet fruntea și se uită la fratele său, mai îndelung decât de obicei.

— Lucy este informată... despre chestia cu prințesa? întrebă el cu înțeles și făcu un semn cu capul în partea pe unde dispăruse Anna.

— Frank se aprinse la obraz, și-și băgă sfios mâinile în buzunare.

— Nu; ea nu este informată, răspunse el evaziv, și nu e nici momentul indicat pentru a o informa despre această chestiune, tocmai acum.

— Foarte bine, băiete! Foarte bine, declară Joe împăcat. Nu e nici un motiv să mai încălzești odată această ciorbă; nu e nici unul, absolut nici unul.

— Trebuie să vă spun... declară Lennox, uitându-se la luleaua ce o ținea în mână, trebuie să vă spun că

mi s-a părut o femeie foarte pricepută, în timpul cât am lucrat împreună la lichidarea afacerii noastre. Da, trebuie să-i recunoști această calitate.

— O, lupul își schimbă părul, dar niciodată năravul, declară Polly mult mai poetică. Și tot așa nu veți reuși niciodată s-o faceți pe Anna să-și schimbe năravul.

— Ia-o domol, te poftesc, interveni Joe, toți suntem oameni! Nici unul dintre noi nu poate fi trecut între sfinți, înainte de a muri.

În timpul cât pronunță aceste cuvinte, ușa salonului se deschise și Lucy apărură din nou. Când intră în cameră, i se părură că cei patru schimbă între ei o privire de înțelegere: o scăpărare neașteptată de lumină care o nemulțumi, dar care se stinse numaidecât.

— Ce s-a întâmplat? întrebă ea zâmbind și-și plimbă privirile pe deasupra lor. Arătați de parcă ați fi adormit cu toții. Haideți, apropiați-vă scaunele de masă!

— Nu, Lucy, răspunse Joe cu părere de rău. A început să se întunece. Va trebui să plecăm.

— Da nici vorbă! se grăbi ea să protesteze. Este foarte devreme. Nu vreți să ascultăm puțină muzică? Se întâmpla de multe ori ca domnul Lennox să ceară să-i cante ceva. Tot așa Polly, stăruia să cante și ea, căci avea o baladă în care se împleteau cu subtilitate sentimentele religioase cu cele ale patriotismului și care începea:

*Un vrednic soldat irlandez, sub blânda lumină de lună,
Un bun catolic... făcea o scrisoare pentru bătrâna sa mamă...*

Dar de astă dată Joe clătină categoric din cap.

— Sunt obligat să mă întorc acasă, pentru a face socoteala încasărilor, declară el legănându-și trupul uriaș. Haide Polly, pregătește-te de plecare.

Lennox își sorbi restul de whisky și se uită la ceasornic.

— Plec și eu, declară el. Pentru oameni bătrâni ca mine, ora este destul de înaintată.

Lucy protestă, dându-și seama că invitații pleacă prea devreme, dar totuși conștientă că va fi incapabilă să-i mai rețină.

— În cazul acesta, domnule Lennox, săptămîna viitoare veți veni la cină? stăruia ea. Ne-am înțeles.

— Să mă mai gândesc, răspunse domnul Lennox cu obișnuita sa indiferență. La el răspunsul acesta era identic cu o acceptare; totuși se simți înfiorată de o ușoară senzație de nereușită. Cu părere de rău îl însoți până la poartă, unde se opri, ținînd pe Frank de braț, până când Joe ajută lui Polly să se urce și după ce aprinse felinarele cabrioletei, plecară. Când dispărură în adâncul întinericului nopții, domnul Lennox plecă și el, dar într-un fel mult mai puțin dramatic. Le făgădui ca duminică viitoare să vină la cină și Lucy rămase mulțumită. Presimțind că seara aceasta n-a fost dintre cele mai reușite, după o clipă de ezitare se întoarse spre soțul ei și-l întrebă:

— A mers destul de bine, nu-i așa Frank?

— Putea să meargă și mai prost.

— Dar Anna, continuă ea îngândurată... Cred că va trebui să mai treacă o bucată de vreme pentru a o putea cunoaște. Mi se pare puțin cam rezervată, nu-i așa?

— Draga mea, nu sunt eu cel care a poftit-o să vină la noi! se grăbi el să-i răspundă.

Lucy nu zise nimic ci se uită la el liniștită, puțin mirată, apoi îi zâmbi și Frank îi răspunse la zâmbetul acesta.

Rămaseră împreună în fața porții, simțind liniștea cenușie ce se închea împrejurul lor, pe măsură ce se îngroșa întinericul.

— E plăcut să stăm aici alături, zise ea pe neașteptate.

Prin liniștea inserării tremura o melodie de muzică care ajunsese până la ei, venind din partea unde era hangarul lui Bowie și locul de întâlnire al unui grup de tineri; din când în când dacă se întâmpla să treacă o față prin apropierea tinerilor care o urmăreau cu priviri curioase și lacome, notele joase ale hohotelor de răs întrerupeau melodia; altădată auzeau salutul stîns și cuvințios al oamenilor cumsecade — forme tulburi ce se pierdeau în ceață — după ce treceau pe lângă ei; și pe deasupra tuturor acestor zgomote se auzea freacă-tul stăruitor al apelor golfului care se urcau pe țarm, învăluite de întineric.

Lumini fugare de culoare galbenă începeau să răsară în lungul drumului, grăbind astfel marșul nopții apropiate. Ușile deschise ale caselor, pentru a lăsa să pătrundă răcoarea înserării, începeau să se închidă. Apoi cu totul pe neașteptate, din marginea cealaltă a golfului zvâcniră razele de lumină ale farului Linton, un meteor de flăcări care le luă vederea și-i făcu să revină la realitate, lăsând întinericul să se închege mai des și tăcerea să devină mai adâncă împrejurul lor.

Nu scoaseră nici o vorbă : era ceasul care te ridica spre calmul misterios al tăcerii universale. Pe cer nu era lună, nici spuzeală de stele, așa că noaptea părea mult mai adâncă și liniștea mult mai deplină. Aripile unui liliac nevăzut înfiorară aerul îngreunat de mireasma ierburilor încărcate de rouă. Din depărtarea luncilor veni o răbufneală cu miros de fân cosit, umedă și răcoasă, care-i învălui într-o atmosferă de vis. Nostalgia serii păru că-i pătrunde în ființă și se sprijini mai strâns de umărul lui. Aveau clipe de neînțelegere, atât ea cât și Frank, dar cu toate acestea.. dragostea lor era mai presus de orice neînțelegere. Se strânse mai aproape de el și-i petrecu brațul împrejurul umerilor.

— E târziu, Frank, zise ea cu glasul stins. Haide să intrăm în casă.

Dimineața următoare, în timpul cât Lucy stătu la masă împreună cu soțul și fiul ei, — din considerație față de oboseala despre care vorbise Anna în 'ajun, îi dusesese în cameră o tavă pe care aranjase dejunul, — sosi telegrama de la Richard.

Sosirea unei telegrame în casa lor era un eveniment de tulburătoare importanță, și desfăcând plicul subțire, cu mâinile tremurând — aceasta fiind una dintre atribuțiile ei — se aștepta să-i vestească o nenorocire. Dar nu era vorba despre o nenorocire ci despre o simplă plictiseală și în oftatul ei de ușurare se simți și o ușoară nemulțumire.

— Ce ghinion ! exclamă ea și privirile i se aprinseră. Ce păcat ! Trăsăturile obrazului neted și tineresc îi deveniră nerăbdătoare și fruntea i se întunecă din cauză dezamăgirii : Ia te uită Frank, repetă ea, spune, nu e ghinion !...

Moore luă foaia de hârtie și citi cu glăsul ridicat : „Dragă Lucy te rog vino câteva zile. Eva nu se simte bine, Richard“. Făcu o pauză și se întoarse spre ea cu sprâncenele ridicate.

— Asta este o nerușinare fără pereche ! declară el. „Dragă Lucy...“ E nemaiauzit.

— Este o plictiseală fără pereche, încuviință ea nemulțumită, mai ales acum când Anna este în casa noastră. Ce-și va închipui despre noi ?

— Bine, dar cred... că nici nu te gândești să pleci !... Luă din nou telegrama în mână.

— „Câteva zile“ citi ea îngândurată. Probabil până marți. Apoi oftă și răspunse : la urma urmelor totuși cred că voi fi obligată să plec.

— Sigur, de ce să nu pleci ! se răsti el. Știi foarte bine că oamenii aceștia au obiceiul să te exploateze. Acestea sunt singurele ocazii când primești știri de la fratele tău. Mi se pare că acum doi ani s-a întâmplat ceva asemănător ? Și după ce le-ai făcut un serviciu, te-au dat la o parte ca pe un cartof fierbinte. Sau nu, mi se pare că ți-au trimis o carte poștală de Crăciun, drept mulțumire ?

— Frank, eu am simțul datoriei, îi răspunse ea categoric și se aprinse la obraz, auzind tonul cu care-i vorbește. Pe mine nu mă interesează ceea ce face Richard ; mă interesează ceea ce fac eu. Eva este bolnavă. Afară de asta, este fratele meu.

— Mulțumesc ! exclamă el cu brutalitate. Eu am nevoie de tine aici acasă. Prin urmare nu vei pleca !

Dar femeia, foarte liniștită, nu ținu cont nici de violența cuvintelor lui și nici de faptul că nu era dispus s-o lase să plece ; era o fire pe deplin conștientă de obligațiile ce le avea ; Richard, fratele ei, o chemase într-o împrejurare când avea nevoie de prezența ei. Deși această obligație se întâmpla ca de astă dată să fie neplăcută, ea luase hotărârea chiar de la început.

— Dintr-un anumit punct de vedere avem noroc că Anna e în casa noastră, adăuga ea cu glasul liniștit. Va putea să-ți poarte de grijă în absența mea.

— Să-mi poarte de grijă ! Eu nu am nevoie să-mi poarte de grijă.

În tonul acestui răspuns se simțea violența protestului său, dar aceasta nu reuși decât să contribuie ca hotărârea ei să devină și mai categorică.

— Trenul de zece este cel mai potrivit, murmură ea pe un ton definitiv, ca și când i-ar fi spus : Hotărârea mea este luată, Frank, și când se întâmplă ca eu să iau o hotărâre, știți foarte bine...

Nu mai spuseră nici o vorbă. Dar când se ridică în picioare și-și îmbracă pardesiul, bărbatul adăugă :

— Faci cum vrei. Întotdeauna cum vrei. Și nicio dată altfel decât ceea ce vrei tu. Într-o bună zi am să-ți fac una, să mă pomenești...

— Înțelege, Frank, nu-mi face nici mie plăcere să plec, murmură ea împăciuitoare, și pe urmă nu voi lipsi decât până marți.

Se uită o clipă la ea și obrazul întunecat i se luminează încet de un zâmbet, apoi clătină din cap.

— Ai tu noroc că eu sunt un bărbat cumsecade și te iubesc, declară el, căci altfel nu te-aș lăsa să-ți iei frâul în dinți, cum faci întotdeauna.

— Vezi, așa e mult mai bine, răspunse femeia netezindu-i gulerul pardesiului.

După ce-l sărută cu dragoste, se apropie de fereastră și se uită după el cum coboară în lungul drumului, până ce dispăru la o cotitură. Apoi se întoarse în loc și plecă să vorbească imediat cu Anna; obrazul îi deveni grav când bătu la ușă și pătrunse în cameră.

— Îmi pare extrem de rău, Anna, începu ea și încercă să zâmbească; apoi se așează pe marginea patului ei și încercă să-i explice situația neplăcută în care se găsește, purtarea aceasta mi se pare îngrozitoare, dar nu văd cum aș putea proceda altfel. Presimt că fratele meu are nevole de mine.

— Pentru mine e tot una, răspunse Anna, după ce o auzi ce-i spune, și-și ridică o șuviță de păr care-i atârna pe halatul de culoare galbenă, apoi își examinează degetele: Eu nu mă supăr.

— Nu te nemulțumește purtarea mea?

— De ce să mă nemulțumească? și încetând să-și mai netezească șuvița de păr rebelă, o lăsă să atârne fără nici un fel de cochetărie, așa cum fusese.

— Uite ce... continuă Lucy și se aprinse ușor la obraz, văzând indiferența cu care Anna primește cuvintele ei, eu va trebui să plec cu trenul la orele zece.

— Faci cum vrei, încuviință Anna cu amabilitate, și se uită la ea, cu ochii căprui, adânciți în fundul obrazului ei lucitor ca de fildeş.

Tăcură amândouă; una dintre ele vioale, sinceră și entuziastă, cealaltă îndolentă, nepăsătoare și calmă.

— Va trebui să ai grijă de Frank! declară Lucy în cele din urmă și se ridică în picioare. Să nu-l lași să stea îngândurat și singur.

— Cred că ne vom înțelege foarte bine împreună, răspunse Anna cu indiferență. Frank mă cunoaște și eu îl cunosc.

De ce nu i-o fi răspuns Anna, se întrebă Lucy când coborî scara la parter, în mod spontan : „Îmi pare rău că ești obligată să pleci. Dar firește, trebuie. Cumnata ta este bolnavă. Totuși cred că voi reuși să am grijă de casă, chiar în absența ta“. Dar nu, Anna nu pronunțase aceste cuvinte și evitând să-i dea această satisfacție, își revelase adevăratul caracter. Câteva clipe Lucy continuă să se gândească nemulțumită la acest amănunt. Obiceiul ei era să înțeleagă întotdeauna ceea ce vede și ceea ce aude, așa că se simțea nemulțumită din cauza acestei enigme pe care nu o putea dezlega. Dar fără îndoială, își zise ea, Anna trebuie să fie nemulțumită de plecarea ei — oricât de inevitabilă ar fi fost — așa că admise această explicație și nu se mai gândi la răspunsul ce i-l dase.

Renunțând la gândurile acestea prostești, își aduse aminte că va trebui să informeze și pe fiul ei despre această plecare.

— Peter ! strigă ea numaidecât.

Băiatul ieși din camera sa îmbrăcându-se ; pentru mulțumirea mamei sale și chiar pentru a lui, în zilele de lucru mânca numai după plecarea tatălui său. Se uită la el, încercând să-și ascundă duioșia ce-i tremura în priviri.

— Astăzi te va servi la masă Netta, declară ea prevăzătoare. Și câteva zile voi fi obligată să te las în grija Annei. Eu... trebuie să plec de acasă.

Băiatul ridică ochii și se uită la ea.

— Dar de ce trebuie să pleci, mamă ?

— Vi fi foarte plăcut, nu-i așa ? continuă ea cu vădita intenție de a evita răspunsul, și adăugă : Făgăduiește-mi că vei avea grijă de Anna.

Ideea aceasta îl încânta în mod vizibil, căci i se părea că reprezintă ceva important și unic ; totuși cu o calculată înocență, pe care o găsea încântătoare și pe care de fapt ea o accepta, băiatul adăugă :

— Dacă voi avea, îmi dai — ezită — un... știi foarte bine ce vreau să spun — și silabisii cuvântul — ceva pentru cană ?

Sigur că-i va da... un penny ; un lucru de nimic, mai ales că el nu era băiatul care să cheltuiască banii pe bomboane de proastă calitate. Nu, el aduna toți gologanii aceștia cu exemplară prudență care nu putea decât să mulțumească sufletul ei de mamă.

Îi dădu banul — cum ar fi putut să îl refuze — și strângându-l în brațe, îl sărută. Netta își primi și ea instrucțiunile necesare și amănunțite, apoi Lucy părăsi casa.

Era o dimineată răcoroasă, cu aerul încărcat de miresmele toamnei care-i erau atât de dragi, și drumul pe jos până la Ardfillan îi făcu aceeași plăcere ca întotdeauna. Străzile largi și curate, împrejmuite cu tei, cu ulmi și cu castani, aveau aceeași înfățișare plăcută ca și bulevardele. Magazinele cochete făceau paradă de clientela nobilă ce o aveau și afișau stemele acestei clientele deasupra intrărilor. Da, orașul era o localitate plăcută și planul său edilitar semăna cu un fel de Spa engleză, dar totuși o stațiune pur climaterică ce se mândrea — o calitate de snobism pe deplin justificat — cu cultura și locuitorii ei exclusiviști, care tolerau cel mult câțiva vizitatori în timpul verii ; un oraș în care se retrăgeau nababii acestei regiuni cu banii pe care-i aveau, pentru a gusta distincția plăcerilor binemeritate ce li se puteau oferi. Localitatea aceasta era învăluită într-o atmosferă de ordine și de gust — o localitate „selectă” își zise ea — care o determinase să declare chiar de la început :

— Iată orașul în care vom trăi noi, Frank. Deocamdată nu ne putem oferi acest lux, dar va veni și ziua aceea.

Era adevădat că — probabil datorită situației de ușoară inferioritate a casei lor de acum — nu aveau decât foarte puțini prieteni în Ardfillan. Faptul era ușor de înțeles. La Perth, orașul ei natal, unde tatăl ei fusese ani îndelungați — copist la Judecătoria de Ocol — situația ei socială fusese bine definită și sigură. O cunoaștea toată lumea și era primită pretutindeni, fiind invitată de toate familiile profesioniștilor din oraș. Dar de când se căsătorise cu un irlandez, situația aceasta devenise mai puțin sigură și lumea în care trăia, nu făcea parte din cercul profesioniștilor. Își dădea seama că eventualitatea aceasta fusese

Înevitabilă, dar puțin îi păsa. Știa dinainte că o femeie trebuia să-și ridice soțul la nivelul ei. Despre asta dădu suficiente dovezi și era convinsă că va veni și ziua, când va reuși să facă mai mult decât până acum, când va crea pentru amândoi o situație și un viitor mai sigur.

De astă dată instalată confortabil în compartimentul trenului, gândurile i se întoarseră înapoi spre anii fericiți pe care-i petrecuse în Addfillan. Nu putea nega — cu toată atitudinea fratelui ei, care la început îi prezise o catastrofă — că reușise să facă din această căsătorie un remarcabil succes. Familia lui Frank era probabil puțin cam vulgară. Dar Frank nu era vulgar. Frank... era pur și simplu Frank. Și era predestinată din fire să reușească în tot ce face. Înfrângerea era un cuvânt pe care-l exclusese din vocabularul ei. Probabil neamul de scoțieni sănătoși din care se trăgea, îi dădu puterea de a conduce și de a stăpâni, și astfel reușise să îndrepte pornirile soțului ei pe drumul cel bun. Dacă n-ar fi fost o simplă resemnare și ar fi lăsat ca viața să se scurgă indiferentă pe lângă el. Avusese grijă de Frank și îi orientase destinul spre un orizont mai limpede. Sarcina aceasta fusese extrem de ușoară. Ușoară pentru că ea îl iubea și fără îndolală dragostea ei față de Frank fusese mobilul care a pus-o în mișcare și care i-a dat îndemnul. Însuși Frank recunoștea străduințele ei despre care vorbea uneori cu subtilă ironie — expresia pe care o întrebuinta de multe ori — „morcovi în ieslea măgarului“, spunea el. Stând în colțul compartimentului începu să zâmbească, aducându-și aminte de această expresie a lui. Evident nici el nu luase în serios aceste cuvinte ridicole. Dar așa era felul lui de a fi.

Îl iubea pe Frank. Era în întregime al ei, era creația ei așa că se simțea înfiorată de instinctul posesiv al artistului care-și contemplează opera; instinctul acesta, atât de categoric, devenise o parte din personalitatea ei însăși, astfel că sărea numaidecât în apărarea soțului ei, când cineva îndrăznește să vorbească despre slăbiciunile sau nereușința lui. Iată, dintr-un anumit punct de vedere, motivul care o determina să se gândească mulțumită la fericirea ei proprie și să vorbească despre ea fără nici un fel de vanitate; era încântată când își putea etala în fața lui Richard fericirea evidentă și mulțumirea că a reușit în viață. Richard

nu scăpa niciodată ocazia, să vorbească despre propriul său succes, atât în sânul familiei cât și în cariera sa ; ra-rele lui scrisori erau întotdeauna pline de „scumpa sa so-tie“ Eva, de adorații săi copii Vera și Charles care se dis-tingeau continuu pe terenul social și la școală; aceleași scri-sori erau pline de invariabilele procese importante pe care, contrar părerii generale, le câștigase în fața Sheriffului. Prin urmare era cât se poate de just să-l sfideze și ea. Probabil Richard era prea mulțumit de sine însuși, prea le judeca toate prin prisma vederilor soției sale Eva, pe care o adora. Respectul său față de ea nu fusese până acum niciodată atât de ostentativ. Uneori cu inevitabila superi-oritate a singurului frate mai mare, îi arunca cu îngăduință — îngăduință care ascundea o ușoară ironie — epitetul de Idealistă. Primise acest epitet ca pe o provocare și se ridicase pe de-a-ntregul la înălțimea acestei provocări. Care este scopul vieții și în ce se ascunde adevărata ei frumusețe, dacă nu este întemeiată pe principiul cinstei și al virtuții. Sau întrebându-și propria ei expresie : pe mulțumirea de a face „exact ceea ce trebuie făcut“. Sta-tornicia în dragoste, dragălașenia copiilor mici și al râsu-lui lor, extazul sacrificiului, supunerea față de Dumne-zeu și poruncile Lui... dacă renunți la toate acestea în-seamnă să te rătăcești în mijlocul deșertului tenebrelor. Pe ea o interesa mult mai mult lumina de soare și pînă astăzi această lumină o încălzise și-i dădu putere.

Trenul suieră și o făcu să tresară din adâncul visu-rilor ei. Sfinte Doamne, ajunse la Ralston ! Se ridică repede și coborî din compartiment.

Ralston era o suburbie foarte apropiată a orașului Glasgow, locuită de oameni mai înstăriți. Dar deși Lucy refuza să admită că acest cartier ar fi mai distins decât Ardfillan, era totuși o localitate plăcută și potrivită pentru un avocat cum era Richard. Însăși casa lui Richard, o clădire de granit roșu împrejmuită de o grădină bine întreținută și cu o seră mică dar elegantă, era o dovadă despre prosperitatea fratelui ei și despre situația socială de care se bucura în acest mediu pretențios. Casa, ca și Richard, era o clădire solidă, specific scoțiană. Dar numele ei nu era scoțian. Pentru a-și menține reputația de femeie modernă și probabil închipuindu-și că în felul acesta va stimula instinctul casnic al lui Richard — care

chiar fără acest stimulent era destul de pronunțat — îi dădu numele cochet *Le Nid*. Impresionantă mulțumire !

Casa era foarte cochetă, dar cu toată distincția ei meticuloasă, când sună la intrare, nu veni o fată ca să-i deschidă, ci însuși fratele ei.

— Lucy, exclamă el numaidecât. O, dragă Lucy! În primirea aceasta de acum se manifesta o cordialitate neobișnuită până acum între ei, o exclamație de ușurare: Știam de mult, că în tine putem avea toată încrederea.

O conduse imediat în biroul său și aici, sub stema familiei Murray care atârna pe perete, se întoarse spre ea și luă o atitudine mai puțin severă, mai puțin critică decât de obicei. Era un bărbat impunător, cu părul și mustața neagră lucitoare, și buzele pline și roșii în mijlocul obrazului palid. Afară de asta avea o atitudine — când sta cu brațul stâng adus la spate, cu bărbila ridicată în vânt, cu fruntea îngândurată, puțin distrată, gata să se încrunte — specifică pentru caracterizarea personalității sale.

— A fost foarte frumos din partea ta că te-ai grăbit să vii, începu el fără să mai întârzie. Apreciez atenția ta. După cum vezi, sunt alarmat. N-am putut să pleo-nici la birou. Făcu o pauză și încruntă nemulțumit din sprâncene : Eva... Eva a fost bolnavă. Și infirmiera, femeia aceea abjectă care a sosit sâmbătă, s-a îmbătat ieri și a început să se certe cu bucătăreasa. Ce situație revoltătoare ! Biata mea soție ! Firește, le-am dat pe amândouă afară. Așa că am rămas singur, cu Eva care este în pat, cu copiii de care trebuie să îngrijesc și în toată casa nu se găsește decât o tânără servitoare care trebuie să vadă de noi. Este... pur și simplu caraghios.

Nu mai rămăsese nimic din atitudinea lui obișnuită, precisă, calmă, judicioasă, impregnată de savoarea caustică a omului de legi : în locul acestora se manifesta emoția nefățarnică a cetățeanului jignit, a tatălui înspăimântat, a soțului devotat.

— Îmi pare extrem de rău, Richard, murmură ea ; ce este... ce are Eva ?

Ridică fruntea cu o mișcare virilă și obrazul i se făcu roșu întunecat.

— O mică indispoziție, murmură el pe un ton misterios, care trădă numaidecât caracterul intim și serios al bolii de care suferea Eva. Cred că-i va trece foarte curând. Marțea viitoare se va întoarce infirmiera care vede în mod constant de ea... Este o femeie pricepută și cunoaște constituția soției mele, sfârși Richard și se uită la ea cu ochi rugători.

— Evident, voi încerca să vă ajut, răspunse ea fără să ezite. Acesta este motivul pentru care am venit.

— Sunt mulțumit... profund mulțumit ! Făcu o pauză, pe urmă adăugă cu toată convingerea : Haide acum să te conduc la Eva :

În timpul cât el urcă cu pași grei scara acoperită cu un preș gros, Lucy care venea pe urma lui se gândi cum să salute pe Eva. Adevărul era că în prezența cunatei sale ea nu se simțea niciodată în largul ei și față de ea își clarificase de mult sentimentele într-un epitet semnificativ și neobișnuit : „femeie meschină“. Expresia aceasta putea fi interpretată în toate chipurile, dar cu toate acestea Eva era o femeie mică ; era mică de statură, cu membrele mici și delicate, cu gesturi repezite și exagerate. Avea un obraz palid de un colorit extrem de distins pe care și-l îngrijea cu cea mai mare atenție ; părul și-l spăla cu loțiuni parfumate și-l pieptăna foarte elegant ; nasul ei era mic și acvilin, ochii cenușii, dinții frumoși, dar din păcate cu vârfurile plesnite. Avea pretenții de eleganță ; își ascundea prostia firească, încercând să coboare pleoapele, se îmbrăca bine și după ultima modă ; în realitate era o adeptă a cercurilor distinse la care aspira din toată puterea sufletului. Când vorbea, încerca să pară ușor peltică, avea un răs în cascade de triluri, umbla cu pași mărunți și Richard o adora.

Aceasta era Eva pe care o cunoștea Lucy. Dar iată că astăzi Eva nici nu mai râdea în triluri și nici nu mai umbla cu pași mărunți. Sta întinsă, cu capul pe perne, cu obrazul palid, de o paloare impresionantă și părea sfârșită, purtând urmele delicate ale unei suferințe pricinuite de dragoste.

— A venit Lucy, draga mea, murmură Richard pe un ton destul de stins, pentru a corespunde situației.

La cuvintele lui un tremur ușor al pleoapelor le dădu de știre că Eva mai este în viață.

— Și va avea grijă de tine, în timpul acestor două zile, adăugă el împăciuitor.

Eva, într-o atitudine mult mai ispititor de epuizată decât până acum, deschise în cele din urmă pleoapele și întoarse ochii mari și plini de reproșuri spre Richard. Apoi oftă și fără să zică nimic, întinse spre Lucy o mână fără putere.

— N-avea nici o grijă Eva, te vei face în curând bine, zise Lucy.

Eva zâmbi resemnată — un zâmbet impresionant! Cu un astfel de zâmbet ar fi putut mișca și pietrele.

— Ei, acum — începu Richard prevăzător și-și scoase ceasornicul din buzunar — cred că voi putea să plec la birou. Las totul în grija ta Lucy. Eva, pe mica mea Eva... știu că vei avea grijă de ea, și dădu să plece.

— Sărută-mă, Richard, murmură Eva, întinzând brațele albe într-un elan de dragoste spre el. Sărută-mă, înainte de a pleca de-acasă.

Lucy se uită în altă parte. Atitudinea Evei o neliniștea de fiecare dată; în adâncul gândurilor ei, stăruia întotdeauna o vagă bănuială, în legătură cu sinceritatea cumnatei sale. Nu pentru că Eva ar fi încercat întotdeauna să fie impresionantă și să ridice ochii languroși spre soțul ei de pe pernele brodate și cu dantelă. Nu! Eva era în stare să fie și spontană, amuzantă, chic — ca să întrebuițăm propria ei expresie — își conducea casa în mod ireproșabil și mâncărurile ce le servea lui Richard erau suculente și sățioase. Dar procedeele ei nu erau identice cu ale Evei. Lucy nu se putea împăca cu metodele acestea feline de a se gudura în fața unui bărbat... Ea căuta să realizeze ceea ce urmărește, nu cu ajutorul zâmbetelor insinuante... ci cu mijloace mult mai sincere și mai directe. Astfel întoarse capul, până când scena de duloșie conjugală se termină. Apoi coborî la parter, împreună cu Richard și-l însoți până la ușă. Imediat după aceea se apucă de lucru, fără să mai întârzie. În bucătărie descoperi pe Charles și Vera, stând liniștiți sub supravegherea micii servitoare care se vedea că-și dă toată silința, ca să fie de folos, după violenta furtună prin care trecuse. Charles, un băiat de nouă ani care de obicei sta tăcut și liniștit, se întoarse spre ea și

zâmbi mulțumit, dar Vera, care la vârsta de cinci ani părea foarte mândră de părul ei alb ca înul, sta liniștită, deși numai cu mare greutate își putea stăpâni lacrimile.

Cu toate acestea, ziua ce urmă pentru Lucy, nu fu tocmai ușoară. Casa era în dezordine, servitoarea, cu toată străduința ei, părea nepricepută, copiii pe măsură ce se obișnuiră cu ea, deveneau tot mai insuportabili și Eva... vorbind fără nici un înconjur, era o bolnavă foarte puțin comodă. Totuși Lucy se simți mulțumită că poate face ceva. Nu pentru că s-ar fi mândrit cu acest rol de inger păzitor ce-l avea acum — căci dacă se găseau și aripi în această casă, ele nu puteau să învâluie decât trupul de alabastru al Evei — dar, datorită unei încăpățănări înnăscute, poseda acel sentiment al datoriei, convingerea că și îndeplinește cu toată sinceritatea o obligație.

Seara când Richard se întoarse acasă, încărcat de pachete și îngândurat, găsi odăile scuturate și pline de liniște. Se urcă într-un suflet — cu o agilitate remarcabilă pentru un om de statura lui — și intră în camera bolnavei, cu brațele încărcate de flori exotice — crini albi: simbolul inocenței — și un coșuleț de struguri meniți să deschidă pofta de mâncare, și se interesă câteva minute cu tot devotamentul de starea soției sale. Apoi coborî mult mai încet la parter și intră înșeninat în sufragerie, ca să se așeze la masă, pentru a-și lua dîneul — căci în *Le Nid* nu era admis un cuvânt atât de banal cum ar fi *cina*.

— Eva pare mulțumită, declară el pe un ton care era tot atât de judicios ca și înainte de asta, și tot atât de mulțumit sunt și eu.

— A mâncat bine, răspunse Lucy, întinzându-i farfuria cu cotlete și mazăre. I-am preparat o supă de pui, un compot la pregătirea căruia eu sunt foarte pricepută și a mai mâncat și câțiva pesmeți.

— De obicei ea ciugulește numai mâncărurile, declară Richard, atacând cu toată convingerea cotletul din farfurie. Nu mănâncă mai mult — decât o pasăre. Sper că n-ai admis să fie plictisită de copii. Făcu o pauză ca și când s-ar fi mirat: Trebuie să recunosc, că mazărea aceasta este destul de gustoasă.

Zâmbi; luase hotărârea să dovedească lui Richard, ce este ea în stare să facă. Probabil tot atât de „destul de gustoase“ i se păreau și celelalte feluri de mâncare ce i le aduse, căci după ce termină, își șterse buzele roșii și mustața lucitoare cu șervețelul și declară:

— Crede-mă Lucy, îți sunt foarte recunoscător. Mâncarea a fost excelentă... aproape tot atât de bună ca și când ar fi fost preparată de Eva.

Nu zise nimic, dar se gândi că dacă Eva reușește să facă mai mult decât a făcut ea însăși, atunci Richard este bine hrănit.

— Uite ce zic eu, adăugă el uitându-se la ea cu interes, dacă nu ai fi fost atât de grăbită, poate ai fi reușit și tu mai bine în viață.

Observația lui era vagă, dar aluzia destul de limpede și o făcu să se aprindă la obraz. Auzi, să compare pe Frank cu Eva. E prea...

— Dacă ești și tu tot atât de fericit ca mine, atunci totul va merge strună, ripostă ea indignată.

Se întunecă la față; totuși nu răspunse la provocarea ei, ceea ce dovedea mulțumirea lui de acum — altădată cu siguranță ar fi avut împreună o discuție violentă.

— În sfârșit, declară el cu glasul liniștit și se ridică de la masă. Eu mă voi duce acum la Eva, căci îi place să stăm împreună de vorbă.

Se uită după el cum iese din cameră și cu o mișcare bruscă își contractă buzele, apoi se întoarse repede și începu să adune lucrurile de pe masă. Cu o grabă înfrigurată, ajută fetei să spele vasele, apoi se duse imediat la culcare.

Datorită unei reacții neașteptate, înțelese că ar fi fost mult mai bine să fi rămas acasă și să vadă de propria ei gospodărie. În seara aceasta senzația absenței ei de acasă i se păru foarte acută, și în timpul celor două zile ce urmau, se intensifică și mai mult. Urmărind de aproape pe fratele ei Richard, constată că a devenit mult mai egoist și mult mai stăpânit de soția sa, decât până acum. Eva, a cărei stare se îmbunătățea repede, își reluă în mod progresiv obiceiurile dinainte studiate, râsul în triluri și atitudinile de cochetărie. Exploata la extrem

prerogativele situației în care se găsea, pentru a cere să i se satisfacă toate capriciile, în legătură cu regimul din cameră. Numai amintirea că primise să fie adăpostită în casa lui Richard, după moartea tatălui lor — deoarece puținul rămas de pe urma lui, aproape nici nu exista, așa că nu avusese altă alegere — determină pe Lucy să nu-i pară rău că a venit la ei. Dar chiar în timpul acela îi răsplătise adăpostul acordat, cu serviciile ce i le făcuse. Era oare posibil ca astăzi, cum spunea Frank, el să abuzeze de ea? La gândul acesta sprâncelele i se încruntară semnificativ.

Afară de asta, în mod intermitent, se gândea cu inevitabilă solitudine, la ceea ce se întâmplă acum la ea acasă. Oare Peter se simte bine? Netta n-o fi uitat instrucțiunile ce i le-a dat? Dar Anna, Anna este îngrijită? Și Frank — înainte de orice Frank! — el se simte bine? O fi renunțat la melancolia lui obișnuită, pentru a se ocupa în mod corespunzător de distracția verișoarei sale care era musafir în casa lor? Se simți înfiorată de o emoție neobișnuită, când își zise că interiorul ei este un adăpost încântător. Gândindu-se liniștită la felul în care plecase, se simți învăluită de o stranie nerăbdare, de a se întoarce acasă cât mai curând.

Ziua de marți o așteptă cu un oftat de adevărată ușurare. În ajun sosise noua bucătăreasă pe care Richard o examinase întunecat, și în aceeași zi, deși părea prea târziu, sosise și infirmiera, complet echipată. În timpul după-amiezii, Lucy îmbrăcată de plecare, intră pentru ultima dată în camera Evei — urcase de nenumărate ori scara aceasta, cu tava în mână, în timpul celor două zile petrecute în casa fratelui ei.

— Ei bine, zise ea cu toată modestia, înainte de a se despărți de cumnata ei, dacă am reușit să vă fiu cu ceva de folos...

Eva surâse fermecător, se ridică între perne, cochetă, dar încă șubredă — cel puțin așa afirma Richard — și puțin slăbită.

— Haideți copii, și sărutați pe mătușica Lucy. Rugați-o să transmită salutări din partea voastră lui Peter.

Charles și Vera care stăteau nemșcați în fața patului, de parcă ar fi fost la fotograf, se apropiară supuși.

— Veți afla știri de la noi, de Crăciun, promise Richard pe un ton semnificativ — care se întoarse de la birou mai devreme. Îi strânse mâna cu efuziune — o virilă strângere de mână, plină de recunoștință — și o însoți până la porțița grădinii.

Apucă în lungul drumului, copleșită de emoții contradictorii : Richard ar fi putut cel puțin s-o însoțească până la gară ; în timpul despărțirii s-ar fi căzut ca Eva să pară mai recunoscătoare. Dar pe măsură ce trenul înainta tot mai departe de Ralston, nemulțumirea ei se destrăma, ca să facă loc nerăbdării. E atât de plăcut sentimentul întoarcerii acasă.

Încercând să profite de biletul de tren — al cărui preț Richard nici nu se gândise să i-l ramburseze — coborî la Glasgow, ca să-și cumpere șervețele de dantelă — Mr. Gow avea „exact ceea ce căuta ea“ — și datorită reacției unui îndemn de generozitate — va putea dovedi cel puțin că meschinăria nu face parte dintre însușirile familiei Murray — cumpără lui Peter o muzicuță, un pachet de tutun pentru Frank și Annei o sticlută foarte frumoasă cu apă de Florida.

Întârzie cu aceste cumpărături prelungindu-și așteptarea și intensificând plăcerea întoarcerii acasă. Își luă ceaiul la Paltock's — o rară plăcere, căci îi plăceau și astăzi prăjiturile, ca și în vremea copilăriei, și prăjiturile cu cremă ale lui Paltock's erau delicioase și păreau că îi se topesc în gură — cât despre celelalte articole din cofetăria lui Paltock's știa de la Frank, care era priceput în materie, că erau preparate cu unt de cea mai bună calitate.

Așezată în fața măsuței de marmură „de la etaj“, încântată de spectacolul străzii ce se așternea la picioarele ei, cu obrații îmbujorați, ca de fiecare dată când bea ceaiul fierbinte, cu batista de dantelă întinsă pe genunchi, se simțea învăluită de un sentiment de plenitudine și de mulțumire desăvârșită.

Făcuse o faptă bună, își îndeplinise datoria față de familie și acum se întorcea acasă — la Frank. Își dădea pe deplin seama, cât e de ridicol ca tocmai ea, femeie măritată de atâția ani, să dorească cu atâta nerăbdare această întâlnire cu soțul ei. Dar fie că era ridicol, fie că nu, adevărul era acesta. Așa era ea făcută. Cu totul pe neașteptate își aduse aminte de o altă revedere a lor — de

acum doi ani, sau chiar trei, căci data nu avea nici o importanță — a cărei desfășurare o vedea acum limpede în fața ochilor. Se întorcea, după o absență de câteva zile petrecute împreună cu Peter pe litoralul mării, și Frank se dovedise de o atenție neobișnuită, așteptând-o cu camera plină de flori și cu o sticlă de șampanie pe masă. Șampanie ! Și trandafiri ! Un gest de o duloșie nebănuită din partea lui Frank. Totuși făcuse acest gest și ea rămasese încântată. Gândindu-se la amănuntul aceasta, se vedea pe ea însăși cu ochii strălucitori pierduți în zare ; apucând pe drum de-a lungul litoralului, pe marginea golfului învăluit de umbra înserării, ca apoi ajunsă în fața casei, să fie primită de lumina aprinsă la ferestrele salonului, în semn de bună venire. Ce fenomen fără precedent !

Tresări și ridicându-se de la masă plăti consumația ; trebuia să se grăbească pentru a mai putea prinde trenul care pleca din Charing Cross ; dar ajunse la timp și se așeză nerăbdătoare într-un colț de compartiment, respirând grăbită, din cauza alergării.

În timpul cât trenul care aducea pe Lucy se apropia fiind prin fantasmеle serii, cobora — de-a lungul țărmlului drept al fluviului care se lărgea tot mai mult — înaintând cu înspălmântătoarea viteză caracteristică epocii noastre, Anna și Frank se așezaseră fiecare în câte un colț al căminului, în sufrageria ei de acasă. Își luaseră ceaiul, al cărui serviciu era încă pe masă și acum fiecare dintre ei se uita îngândurat la flăcările ce pâlpâiau în cămin. Ce situație caraghioasă... să faci foc în luna August ! Dar la această latitudine seriile sunt răcoroase, vânturile nopților aspre și din punct de vedere meteorologic, nimic nu pare imposibil. Aprinseseră lampa care răspândea o plăcută lumină galbenă prin camera cu perdele lăsate și tremura pe obrazurile lor, dându-le — probabil datorită efectului tulbure de lumină — o vagă asemănare a trăsăturilor și a expresiei.

Evident, erau verișori : mama lui Moore și tatăl Annei fuseseră soră și frate ; ceea ce explica subtila și fugara asemănare dintre ei. Dar de astă dată asemănarea era mai profundă, înăscută, și inerentă : dovedea originea rurală comună, înobilată de descendenții prosperi ai unei generații mai recente, dar stăruind totuși, într-o oarecare măsură schimbată și mai puțin accentuată. Cu toată deosebirea dintre caracterele lor — Moore era indolent, capricios și domol, exact ca și o apă lină ; Anna îndrăzneată, fermecătoare, dar în același timp ostilă — în fond totuși se asemănau unul cu altul, nu numai datorită înrudirii de sânge, ci și datorită speciei din care făceau parte.

Stând așa fără să vorbească unul cu altul, de la bucătărie auzeau zvonuri intermitente de larmă care se manifestau mai ales în ascuțitele hohote de râs ale lui Peter, care „se distra” împreună cu Netta, când de fapt în conformitate cu legile care dirijau universul, acum el ar fi fost obligat să și facă pregătirile de culcare. De astă dată urmărind ecoul veseliei lui prelungite, Moore declară cu glasul blând și legănându-se încet pe scaun, după ce dădu drumul unui rotocol de fum :

— Cred că e timpul ca băiatul să se ducă la culcare !

Anna își desprinsese privirile de pe flăcările ce jucau în cămin și întorcându-se spre el, încercă să zânbească.

— Lasă-l, Frank, să se bucure cât mai are ocazie, zise ea. Este tot ce poate fi mai cuminte. Afară de asta, a fost foarte cuminte, iar Netta... îi va face și ei bine, să poată râde. Mi s-a părut o servitoare foarte cumsecade.

— Pentru numele lui Dumnezeu, murmură Moore și se întoarse speriat spre ușă. Să nu te audă pronunțând cuvântul **servitoare**. Ar fi în stare să plece numaidecât. Familia ei are multă trecere și sunt oameni respectabili. După cât îmi spunea Lucy, este înrudită cu mai mulți preoți.

Urmă o scurtă tăcere ; apoi probabil determinat de faptul că pomenise numele soției sale, se uită la templul de marmură neagră de pe consola căminului — pe împunătoarea fațadă pe care era cadranul unui ceasornic — și adăugă îngândurat :

— Peste un ceas trebuie să se întoarcă... vreau să spun, Lucy.

— Știu ce vrei să spui, răspunse ea și zâmbetul ciudat continuă să-i joace pe buze. Nu mai e nevoie să-mi precizezi. Sunt sigură că în ultimele zece minute, te-ai uitat cel puțin de șase ori spre ceasornicul acesta.

Plecă fruntea și făcu un gest de protest, cu mâna în care ținea țigara, gest cu care scutură și cenușa în focul din apropierea lui.

— Crede-mă Frank, așa este, continuă ea cu glasul calm ; da, așa este... inutil să mai tăgăduiești. Tu ești un soț model, în cea mai severă accepție a cuvântului. Iată a treia seară de când nu faci altceva decât picotești de somn și-ți tocești dosul pantalonilor pe scaun, întrebându-te mereu, când se va întoarce.

— Ei bine... murmură el stânjenit.

— Se vede destul de limpede, după înfățișarea ta.

— După înfățișarea mea ? repetă el mirat.

— Cred că acesta este și motivul pentru care aproape n-ai schimbat nici o vorbă cu mine din ziua sosirii mele, continuă ea pe un ton ironic. Nu păreai dispus să primești în casa ta o pestilențiată ca Anna Galton.

Expresia aceasta, folosită de ea însăși, păru că trezește o veche amintire și-l trezi și pe el din letargie.

— Cu atât mai bine Anna, exclamă el pe neașteptate și se îndreptă în scaun. Ne-am înțeles foarte bine în timpul celor câteva zile ce au trecut. Suntem cei mai buni prieteni din lume. Știi foarte bine...

— Cu toate acestea, Frank, ceea ce-ți spun eu, e adevărat. Nu ți-a făcut plăcere să vin la voi.

— Ba de loc, bâlbâi ei. Cred că nimeni n-a fost mârșit mai mult decât mine, în ziua când tu ai avut mica ta nemulțumire.

— Mica mea nemulțumire ! repetă ea și privirile ochilor adânci i se aprinseră de ironie. Și asta dovedește specificul caracterului tău, Frank ! Nu-ți place să privești lucrurile în față. De ce să nu spui pur și simplu : „când ai născut copilul“.

Tresări, auzind-o că pronunță aceste cuvinte cu atâta liniște, în interiorul căminului său. Deși le pronunțase fără nici un fel de amărăciune și mai curând cu o calmă indiferență, ele precizau destul de limpede motivul pentru care el fusese împotriva acestei vizite, și invocau puternic tragedia ei — deși ea refuza s-o considere în felul acesta — incidentul acela banal care acum cinci ani tulburase familia ei la Belfast. În realitate începutul acestui incident, descoperirea situației în care se găsea — bănuia că acesta a fost și motivul care a dat gata pe bătrânul Galton — se întâmplase aproximativ în timpul vizitei sale. Acest incident nu fusese o întâmplare plăcută și amintirea lui nu era plăcută nici astăzi. Dar cu toate acestea se întâmplase, și pentru ea fusese o situație îngrozitoare, să se vadă mama unui copil nelegitim, abandonată — amănunt despre care el era convins — de tatăl copilului, al cărui nume refuzase în mod categoric să-l divulge. Purtarea aceasta era o purtare carac-

caristică din partea Annei. Ar fi fost imposibil să știi dinainte ce se ascunde în sufletul ei ; sub aparența amabilă a acestei fete, se ascundeau porniri adânci și turbulente. Pe vremea aceea, bineînțeles, ca și în timpul tinereții sale petrecute la Levenford, nu se gândise mai îndelung la ea ; dar fără să-și dea seama de motive și cu toate că accidentul Annei nu-i trezea nici un fel de milă, simțise față de ea o simpatie nedefinită. Înfruntase toate nenorocirile. Furia tatălui ei, emoția generală a familiei, totul cu o tăcere plină de încăpățănare, care trezise în sufletul său o nemulțumire și o admirație calmă. Se uită la ea cu sfială.

— Indiferent de felul în care ai vrea să pui această chestiune, începu el cu glasul liniștit, mie mi-a părut rău când am aflat despre moartea copilului. Făcu o pauză : de ce nu te-ai căsătorit imediat după acest incident, pentru a limpezi situația, în măsura în care se mai putea limpezi ?

— Pentru așa ceva trebuiești doi, răspunse Anna, fără nici un înconjur. Afară de asta eu nu cred că sunt făcută pentru Sfânta Taină a căsătoriei. N-am decât să urmăresc existența calmă pe care o duci tu, pentru a-mi da seama, că eu prefer o viață mai emoționantă. Adevărul este că în ultimii ani, cel puțin din când în când, am avut ocazii să mă distrez destul de bine.

Tonul ușor cu care vorbea părea sincer, independența neprefăcută și această surprinzătoare declarație privitoare la concepția ei, nu era simplă prefăcătorie.

— Înțelegi Frank, continuă ea, zâmbind cu blândețe, mi-ar face plăcere să te fac să te trezești. Am petrecut în casa aceasta trei seri împreună, dar nu' mi-ai dat nici măcar atâta atenție, cât ai fi dat unui sac de fasole. Totuși eu sunt mult mai interesantă decât un castron de porridge. De ce nu te trezești ? Omule, nu vezi că ești adormit !... Treci prin viață, visând cu ochii deschiși.

Se întoarse și se uită la ea întrebător.

— Vila aceasta frumoasă n-am visat-o, răspunse el cu glasul stăpânit ; declarația aceasta se deosebea în întregime de atitudinea lui obișnuită, dar fără să știe de ce, simțea că va trebui să se apere împotriva acuzațiilor ei, așa că adăugă : Tot așa n-am visat căminul acesta confortabil și slujba bună pe care o am.

— O, eu nu vorbesc despre chestiuni de afaceri, interveni ea. Deocamdată să lăsăm afacerile Frank, mie mi-ai fost întotdeauna simpatic și nu-mi place să te văd trecând indiferent prin viață. Tu ai prostul obicei, că te subestimezi. Adevărul este, că tocmai din motivul acesta, pe vremea când eram împreună la Levenford, n-ai îndrăznit niciodată să te ocupi de mine.

— Nu cred că motivul a putut să fie acesta, ripostă el fără să se mai gândească.

Anna începu să râdă.

— Totuși, Frank, aş avea poftă să te scutur puțin. Cred că atitudinea ta de acum î se datorează lui Lucy. Prea aparții cu trup și suflet acestei femei. Când a plecat de acasă, m-a rugat să veghez asupra ta, ca și când tu ai fi un vas delicat de porțelan, pe care n-ar fi vrut să i-l ciobească cineva în absența ei. O, am făcut această constatare chiar din primul moment când am intrat în casă și-ți mărturisesc fără înconjur, că m-a nemulțumit.

— Cred că sunt și eu în măsură să-mi dau seama dacă mă simt bine sau nu în această situație, ripostă el pe un ton de apărare.

— Cu toate acestea, Frank, ceea ce-ți spun eu, este adevărat. Un bărbat cu calitățile tale ar trebui să se bucure mai mult de viață. Dacă nu vei deschide ochii, să știi că vei îmbătrâni înainte de vreme.

Se uita la jocul flăcărilor din cămin, ascultând cu indiferență cuvintele ei și gândindu-se la complicațiile propriiei sale personalități : probabil el era un om ciudat și era conștient de această ciudățenie a sa. Înțelegea pe deplin ce vrea să spună, când afirma că vrea să-l trezească, dar această intenție a ei nu-l interesa câtuși de puțin. Evident, înainte de asta avusese și el anumite velleități — cine ar putea să nu le aibă — dar acestea în majoritate fuseseră numai trecătoare și rezultatele lor nu-i pricinuiseră nici o mulțumire.

— Așa sunt eu acum și mă simt perfect bine, declară el într-un târziu.

— Încearcă să te arăți mai mult între oameni, continuă ea cu amabilitate, și pe un ton de glumă ; leagă mai multe prietenii sau cumpără-ți și tu o bicicletă și mai pleacă la plimbare. Sau ia-ți un câine pe lângă casă, un cotei cuminte care să mârâie toată ziua.

Se uită la ea cu atenție : nu cumva își bate joc de el ? Dar obrazul ei era senin și radia de bunăvoință. Clătină cu violență din cap și aruncă mukul de țigară.

— Anna, așa ceva nu intră în firea mea. Nu suport să fiu plictisit de nimeni și de nimic.

Fata începu din nou să râdă — cu râsul ei atât de rar și neobișnuit — iar el ridicând privirea spre ea, zâmbi ca și când ar fi vrut să răspundă la râsul ei.

— Dacă nu ești dispus să te plimbi cu bicicleta, n-ai vrea cel puțin să fii amabil față de verișoara ta, atâta timp cât este la tine ? întrebă ea. Sau poate vrei s-o lași să se plictisească și să se simtă nemulțumită ? Nu înțelegi, că chiar la Levenford Joe încerca din când în când să mă distreze... Așa gras cum este el și cu toate defectele pe care le are, găsea totuși ocazii, ca să stea de vorbă și cu mine. Dar tu, Frank, încerci să distrezi o femeie, stând pe scaun și gândindu-te la propria ta soție.

Se aprinse ușor la obraz, puțin tulburat și gata să-și ceară iertare : el nu considerase situația din acest punct de vedere, așa că-l răspunse cu toată părerea de rău.

— E foarte probabil, că în timpul zilelor din urmă am fost puțin cam rigid. Ezită, apoi îndemnat de reacția unui entuziasm neașteptat, adăugă : îmi voi da toată silința ca timpul pe care-l vei petrece la noi, să ți se pară ceva mai vesel.

— Vezi, așa va fi mai bine, declară ea, ca și când în această clipă ar fi încheiat împreună o înțelegere. Voi avea toată încrederea în tine.

— Perfect, răspunse el cu glasul blând și așezându-se picior peste picior, se retransă din nou în dosul norului de fum al țigării pe care și-o aprinse. Trecură câteva clipe bune numai de tic-tac-ul stins al ceasornicului de pe cămin.

Stând și uitându-se la el, examinându-l în felul ei straniu, din care nu puteai constata că s-ar uita sau s-ar gândi la ceva, cu lumina flăcărilor din cămin jucând pe părul negru și bogat, pe obrații rotunzi și ochii cu pleoapele grele, atitudinea ei părea straniu de misterioasă. Dar cu toate acestea nu era misterioasă, deși în atitudinea ei era o ușoară subtilitate. Gândurile ei erau gânduri simple, pigmentate de scepticismul și ironia caracteris-

tică personalității ei. Numai rareori se întâmpla să-și formuleze aceste gânduri ; păstra o tăcere defensivă lipsită de malitiozitate și nemulțumire, datorită în parte întâmplărilor prin care trecuse. Trădată, într-un moment de slăbiciune, de instinctele romantice ale temperamentului ei de irlandeză, într-o seară când se întorcea de la o petrecere a Congregației, își pierduse fecioria în mijlocul unei lunci burate de rouă. Părea că de-atunci n-a mai fost în stare să uite niciodată amintirea tragică a acestei petreceri. Adoratorul o părăsise, simțindu-se mult mai ispitit de ideea emigrării în America, decât de răspunderea ce ar fi trebuit să și-o asume. Nu s-a plâns nimănui, ci a suferit în tăcere, fără să-și descarce în fața cuiva povara acestei suferințe, fiind hotărâtă ca pe viitor să nu înceteze nici un moment, să se bucure de viață, dar s-o primească și s-o înfrunte, fără nici un fel de sentimentalism.

Din anumite puncte de vedere părerile ei depășiseră vârsta pe care o avea ; afară de asta dincolo de înfățișarea ei suavă, mai păstra încă reminiscentele originii ei de țărăncă, dar era totuși seducătoare, viguroasă și plină de ispitele sexului.

Așezată în fotoliul din apropierea lui Moore, se gândi — nu din perversitate ci mai curând în glumă și pentru a-l provoca — să-l scuture ușor, pentru a-l trezi din inerția sa conjugală. Frank îi fusese întotdeauna destul de simpatice — căci majoritatea bărbaților îi erau simpatici — așa că pe de altă parte ar fi fost inevitabil să nu simtă un fel de antipatie față de Lucy al cărei idealism și instinct de posesiune o nemulțumeau profund. Ar fi plăcut și cât se poate de distractiv, să bage câteva bețe în roatele acestui mecanism conjugal care funcționa atât de desăvârșit.

Cu totul pe neașteptate făcu un gest, mult mai categoric decât de obicei.

— Admirabil ! declară ea brusc și pe un ton de ușoară ironie. Acum ne distrăm admirabil.

— Cum adică ? întrebă el, și tresări mirat de veselie neașteptată a cuvintelor ei.

— Ai obosit, străduindu-te să mă distrezi, declară ea. Efortul tău cred că merită un pahar de bere. Și ridi-

cându-se în picioare, se apropie de bufet. Îți voi da un pahar de bere și cred că voi bea și eu unul. Scrumbia pe care am mâncat-o în timpul ceaiului, a fost foarte sărată și cum ar spune Joe, distracția te face să-ți fie sete.

— N-aș putea să afirm că mie-mi place berea, declară el văzând-o că scoate o sticlă din bufet. Acum eu nu mai beau.

În realitate ar fi vrut să spună că soției sale nu-i place să-l vadă că la această oră începe să bea.

Drept răspuns, fata se plecă, se uită la el peste umăr, scoase dopul sticlei, umplu două pahare și-i întinse și lui unul :

— Bea, Frank ! Îți va face bine. Să bem pentru o înțelegere mai bună între noi.

Întinse mâna după pahar și după ce sorbi din el, îl așeză pe consola căminului. În aceeași clipă ușa se deschise și Peter se repezi în cameră.

— Tată, m-ai auzit ? întrebă el gâfâind. M-am luptat cu Netta și am învins-o.

N-o învinsese, dar culmea „nerușinării“ era, că fusese jignitor alungat din bucătărie, cu lingura cea mare de supă, dar pentru scopul ce-l urmărea, trebuia numaidecât să creeze o atmosferă de victorie. Astfel, stând într-un picior, întrebă cu toată inocența :

— Îmi dai voie, tată, să mai stau puțin înainte de culcare ?

— Dragă băiete, au trecut de mult orele șapte, răspunse Moore și tăcu. Era incapabil să fie sever față de el și însuși gândul acesta era de ajuns, pentru a-l determina să nu se simtă la îndemână.

— Dă-mi voie să mai stau, până când se va întoarce mama, stăruie Peter. Sunt sigur că-mi va aduce ceva ; absolut sigur.

— Dă-i voie, Frank, să mai stea, interveni Anna. Nu-i va face nici un rău.

— Admirabil ! exclamă Peter, considerând situația ca definitiv lămurită, și luând volumul cu poveștile lui Hans Andersen, se întinse pe covorul din fața căminului, manifestându-și în mod zgomotos mulțumirea. De fapt era mai zgomotos decât de obicei și în absența ma-

mei sale de acasă, genunchii și urechile încetaseră să-i mai fie imaculate : Cred că de astă dată voi citi **Cutia de chibrituri**, declară el cu glasul ridicat și găsind pagina, se propti în coate și culcându-și capul în palme, începu să citească.

În cameră se făcu din nou tăcere, imediat după aceea ușa se deschise și Lucy apăru în cameră.

Se opri în prag, cu brațele pline de pachete, cu ochii strălucitori, cu obrazul aprins și cu trupul fremătând de emoție. Din toată ființa ei părea că radiază un entuziasm neobișnuit și nerăbdarea plăcerii de a se vedea acasă.

— M-am întors, strigă ea, sunt acasă !

— Lucy ! E admirabil, exclamă el cu toată convingerea, întorcându-se spre ea.

Deși se așteptase la întoarcerea ei, de față cu Anna, păru că se simte stingherit și făcu o mișcare caraghioasă, ca să lase din mână paharul de bere.

Se opri în fața ușii și părea că se uită la scena ce se desfășura în fața ei : ce tablou de mulțumire intimă, menit anume să-i facă plăcere ! Frank și Anna, flecăre în câte un fotoliu, așezați pe ambele părți ale căminului, și cu Peter între ei întins pe covor. Zâmbetul îi tremură pe buze. De ce nu-i răspund cu un semn de mulțumire ? Și paharul acesta... Ea nu era o femeie rigidă... dar, bere numai decît după ceai ! Văzu că are și Anna un pahar pe care-l pusese pe consola din spatele ei. Anna ! Bea bere împreună cu soțul ei ! Și ochii îi alergară în jurul camerei unde descoperiră o mulțime de amănunte pe care altul nu le-ar fi putut descoperi : o floare pe jumătate ofilită în glastră, o pată pe fața de masă, genunchii lui Peter, o urmă de murdărie pe umbrarul imaculat al lămpii. Fără să vrea, simți un fior de gheață în inimă și entuziasmul revederii deveni într-o singură clipă, dezamăgire.

— Nu păreți prea impresionați, declară ea și se strădui din toate puterile să zâmbească. Mi-am închipuit că poate veți veni în întâmpinarea mea la gară.

— Nu m-am gândit la această eventualitate, îngână Moore, dându-și seama de stângăcia sa.

— Mamă, ce mi-ai adus ? strigă Peter și se ridică în picioare, Ia să văd, repede ! O, te rog, repede !

Stând nemișcată, cu privirile umbrite de o ușoară nemulțumire, lăsă pe fiul ei să-i ia pachetele din brațe... Până și el nu se gîndea la altceva, decît la folosul material ce ar fi putut să i-l aducă absența ei.

— Vezi așa, declară ea. Rupe hîrtia, fă cât mai multă dezordine.

Trebuie să facă un efort, pentru a se putea mișca din fața ușii și să înceapă să-și scoată pălăria și mînușile. Nu trebuie să se facă de răs. Un pahar de bere, seara... nu înseamnă nimic. De altfel, cum ar fi putut Frank, să se repeadă la ea și s-o cuprindă în brațe de față cu Anna?

— În orice caz, adăugă ea cu prefăcută indiferență, îmi pare bine că v-ați împrietenit din nou.

— Nu ni s-a întîmplat nicodată să fim altceva decît prieteni, răspunse Anna cu glasul blînd. Pe urmă, fără nici o sfială, în fața lui Lucy care se uita la ea mirată, luă paharul și sorbi din el, apoi se așeză picior peste picior în fața focului.

— Înțeleg, zise Lucy, cu glasul stins. Și fără nici un motiv, veselie ei se domoli și i se păru că întoarcerea acasă, nu și-a făcut efectul pe care-l aștepta.

— Este o adevărată plăcere să te văd din nou acasă, declară Frank, conștient de situația precară în care se găsește și-și duse mîna la bărbie. Am simțit lipsta ta.

— Da, văd că-ți face plăcere, și încercă să rîdă — cât de fals răsuna rîsul acesta — haide Peter! E tocmai timpul să te duci la culcare.

Situația i se părea cu totul absurdă, ochii i se umplură de lacrimi și aducându-și aminte de elanul imaginar al acestei revederi, la care se gîndise tot timpul drumului, își simți inima chinuită de păreri de rău, apoi se întoarse brusc și ieși din odaie.

Dimineata următoare — în ziua hotărâtă pentru vizita la Eduard — Lucy era din nou bine dispusă. Îl plăceau excursiile de felul acesta : nu era vorba de o vizită obligatorie, ci un fel de ocazie de a se îmbrăca frumos și a dovedi drăgălășenia, cuminenția și manierele ireproșabile ale fiului ei. Firea ei îmbibată de caldă solitudine, profita în același timp de ocaziile ce i se ofereau, pentru a vizita rudele soțului ei, cu atât mai mult cu cât Frank era extrem de neglijent în această privință și astfel de obligații le lua mai mult în bătaie de joc.

Era o dimineată blândă : lumina soarelui tremura pe deasupra apelor golfului și atmosfera mai păstra încă suravitătea verii — o liniște care părea o fericită prevestire a plăcerii ce-i aștepta în timpul scurtului drum ce-l vor face, traversând golful.

Îmbrăcând pe Peter în costumul scoțian care — în cinstea numelui ei de familie — era făcut din tartan Murray, stăruia asupra inevitabilei necesități de a se purta în mod ireproșabil.

— Nu uita să spui „vă rog“ și „mulțumesc“, de fiecare dată, stăruia ea, strângându-i cingătoarea de la sporran. Mi se pare că Anna te-a răsfățat prea mult în absența mea. În orice caz, te previn să nu faci nici un fel de observație în legătură cu persoanele pe care le vei întâlni, căci altfel să știi că mă voi supăra rău de tot.

Cu ocazia vizitei de acum doi ani, se simțise extrem de rușinată de observația naivă, făcută de Peter, în legătură cu culoarea nasului domnișoarei O'Regan.

Îi făgădui că se va purta cumsecade și va fi extrem de politic și cuviincios. Apoi emoționat de perspectiva plecării, începu să joace din picioare, așa că numai cu mare greutate reuși să-i încheie nasturii de metal, în patru colțuri, de la jacheta de culoare verde închis.

— Oare Eillen o mai fi având pisicuța cea galbenă ? Și cine ne va trece golful, Dave sau Angus ? Întrebă el schimbându-și mereu greutatea de pe un picior pe altul. Sper că marea va fi furioasă, căci mie îmi plac valurile.

— O, nu mai spune, îți plac ? zise Lucy și ridică fruntea, deoarece numai gândul la valurile furioase ale mării îi era de ajuns, ca să-i vină rău de la stomac. Dar la măică-ta nu te gîndești ? Stai liniștit, băiete !

— Mamă, ia cu tine o lămâie, ca să muști din ea pe drum, răspunse el cu inocență.

Se uită la el dintr-o parte, gândindu-se că seamănă exact cu tatăl său : cu ocazia ultimului drum ce-l făcuse pe mare, fusese sfătuită să adopte acest antivomitiv vegetarian și săptămâni de zile după aceea, Frank îi adusese aminte de urmările dezastruoase ale escapadei lor.

— Așa ! declară ea într-un târziu, mulțumită, ținându-l la mică distanță, ca să-l poată examina. După ce-i făcu o ultimă inspecție a unghiilor și urechilor, începu să se îmbrace și ea. Firește, în cel mai bun costum, căci de astă dată nu se ducea să viziteze casele oamenilor săraci ; costumul de culoare roșie închisă, făcut dintr-o stofă cu puncte mici albe, ca fulgii de zăpadă : zibelină — un nume pretențios pentru o astfel de stofă — dar costumul ei era admirabil făcut, jupa impresionantă și jacheta scurtă cu o bască de catifea vișinie. Pălăria, o tocă neagră din care atârna foarte cochet o coadă de cocoș, de aceeași culoare. Mănușile negre de piele erau brodate și ele cu alb. Poșeta, „ultima noutate“ i se legăna pe braț, atârnată de un lăntișor de metal.

Ca ultimă perfecțiune — o perfecțiune neașteptată — turnă câteva picături de apă de colonie pe batistă, apoi oftă ușurată : era gata, elegantă, strălucitoare și parțial mulțumită. Se întoarse și bătu la ușa de alături care dădea în camera Annei.

— Ești gata ? întrebă ea.

— Uite ce, începu Anna care se așezase pe marginea patului. Nu prea am poftă să merg și eu. Eduard nu mă

Interesează din cale afară... este un bărbat atât de plin de sine... Pleacă numai cu Peter, eu voi rămâne acasă ca să-i servesc lui Frank ceaiul.

Fără să vrea, Lucy se întunecă la obraz.

— Netta este o fată destul de pricepută, ca să-i poată servi ceaiul, răspunse ea cu glasul liniștit, apoi adăugă ; și pe tine te-au invitat în mod special.

— Eu nu țin prea mult să merg la el, declară Anna pentru a doua oară.

— Dar de ce ? Este o zi atât de frumoasă, stăruie Lucy care probabil nu putea înțelege această atitudine. Și drumul este foarte plăcut.

— Lucy, constat că-ți place ca toate să fie așa cum vrei tu, răspunse Anna și zîmbi încântătoare.

— Firește — Lucy se aprinse la față — sigur că da...

— Foarte bine, declară Anna, voi merge și eu.

Urmă o clipă de tăcere, apoi Lucy se întoarse și coborî scara, fără să mai adauge nimic.

— Ce zici Netta, arăt bine ? întrebă ea distrată și se învârti încet în mijlocul bucătăriei. Lucy și servitoarea își aveau confidențele lor.

— Dacă nici dumneata nu arăți bine, atunci cine altul ar putea să arate, răspunse Netta, punându-și mâinile în șolduri și uitându-se la ea. Deși complimentul părea stângaci, era o înaltă apreciere din partea Nettei.

— Mamă, ești adorabilă ! declară Peter în mod spontan.

Urmă o pauză : așteptau să vină Anna.

— Totul a mers bine în timpul absenței mele ? întrebă Lucy, uitându-se distrată spre ceasornic. Nu știa nici ea motivul pentru care pune această întrebare — și tocmai Nettei care era o fată demnă de toată încrederea, o „perla nu altceva“ — dar cuvintele îi scăpaseră de pe buze fără să-și dea seama.

— Bine — cât se poate de bine ! declară Netta cu convingere. În aceeași clipă ușa se deschise și Anna apărură, fără să se scuze că a întârziat, îmbrăcată foarte simplu, în rochia ei neagră, așa că Lucy, gata în orice clipă să reacționeze, își dădu seama că rochia ei de zibelină este strălucitoare.

— Ce păcat că Frank nu este acasă, zise Anna, am fi putut pleca toți trei.

— Da, încuviință Lucy puțin nemulțumită, și ieși în vestibul. Dar după cum știi, el este la birou.

În realitate Frank o însărcinase să-l scuze în fața lui Eduard, întrebuintând cuvinte pline de ironie, pe care chiar de la început ea era hotărâtă să nu i le repete.

Părăsiră casa și trecând drumul, se îndreptară spre cheiul de piatră din apropierea calei lui Bowie; mergeau alături, iar Peter se juca nerăbdător lângă mama lui care pentru mai multă siguranță îl ținea strâns de mână.

— Ajungem mai repede pe aici — și drumul e mai plăcut, zise Lucy cu convingere ca și un Cicerone, când coborâră cala așternută cu scânduri curate de brad.

În realitate pentru soții Moore era mult mai ușor să ia de aici șalupa fraților Bowie, decât să facă pe jos drumul de un kilometru și jumătate până în port, unde ar fi trebuit să aștepte vaporul care făcea curse în mod neregulat. Afară de asta, frații Bowie erau oameni de înțelese: Dave și Angus, doi tineri cumsecade, frați gemeni care continuau meșteșugul tatălui lor, își făceau singuri bărcile, le închiriau și conduceau șalupa *Eagle*, un vas parte bac, parte barcă pentru excursioniști, și toate acestea le făceau cu o bunăvoință și amabilitate firească.

Da, atât Dave cât și Angus — care semănau atât de bine unul cu altul încât nu puteai face nici o deosebire între ei — te treceau dincolo, singur sau cu o oaie, sau cu un butoi de cartofi, fără nici o întârziere și fără nici o formalitate de funcționari vamali.

Astăzi era de serviciu Dave care râdea cu ochii umbriți de cozorocul șepcii țuguiate, și avea însărcinarea să vegheze asupra acestui important vas: *Eagle* era un fel de vas care nu avea nevoie decât de un singur marinar. Dave era un flăcău voinic care purta cu grațioasă indiferență pantalonii de mușama bine unși; acum după ce zâmbetul îi dispăru de pe buze, se aprinse la obraz din cine știe ce motiv misterios, care probabil era în legătură cu familia Moore.

— Cum se simte bătrânul, Dave? întrebă Lucy.

— Foarte bine, admirabil, răspunse Dave și începu din nou să zâmbească. Nu i-ar lipsi nimic, după cum spune el, dacă ar avea picioare. (Aceasta era exact expresia cu care bătrânul marinar își caracteriza infirmitatea). Dacă

sunteți gata ! zise el după o pauză și cu un gest galant le ajută să treacă parapetul de metal al șalupei și să apuce spre pupă, unde în cinstea lor, le așternuse pe bancă o pernă lungă de pluș. Imediat după aceea elicea începu să frământa apa și se depărtă de chei, făcând o curbă și lăsând în urma lor o coardă de spumă care se zbatu câteva clipe pe dedesubtul pescărușilor ce se țineau după ei, ca apoi să se topească în undele apei care clipoceau încet, bătând țărmlul.

Suprafața mării era ca o oglindă, învelită într-o ceață diafană prin care razele soarelui se cerneau blânde și strălucitoare. Aerul vâjăia în pieptul șalupei și apa limpede avea luciri ca de mătase. Învaluită din toate părțile de această liniște, pentru Lucy plecarea de acasă prin lumina ca de sidex a dimineții, părea măreață ; vedea cum țărmlul dispare încet, cum se lărgeste treptat golful și munții albaștri se ridică tot mai sus în urma lor ; nu-și mai putea desprinde privirile de pe înfățișarea oarecum misterioasă a copacilor și a clădirilor ce deveneau din ce în ce mai mici : un punct galben era o claie de fân și-o linie subțire și șerpuită, reprezenta un tren în mers, cu o destrămare ușoară de fum pe urma lui, ca o fulgure albă.

— E admirabil, declară ea sfioasă, și întorcându-se spre Anna, îi zâmbi cu toată prietenia.

Anna, ca întotdeauna, stătea cu mâinile încrucișate în poală, cu trupul nemișcat, cu privirile pierdute departe, și dădu ușor din cap în semn de aprobare. Cuvintele ei rămase fără răspuns, i se părură caraghioase și Lucy se aprinse la obraz, ca și când elanul ei de spontană camaraderie ar fi fost întâmpinat cu indiferență. Ușor încruntată — căci nu era obișnuită ca observațiile făcute de ea să fie primite în felul acesta — examină profilul Annei, simțindu-se ușor nemulțumită de apatia ei ; apoi întoarse repede capul și începu să vorbească pripit.

După ce se mai apropiară de Port Doran, băiatul se ridică repede în picioare și întinse brațul emoționat.

— Uite colo, strigă el. Acela e Rathlin.

— Da Peter, răspunse Anna pe neașteptate. Când am venit încoace, am luat vasul acesta.

— Merge și el destul de bine, declară Dave și zâmbi. E o puțină bătrână în care poți avea încredere.

Urmăriră cu toții acest vapor irlandez de mesagerii, cum iese din radă și apucă în lungul canalului, lăsând în urmă o pânză de fum cenușiu. Puțin după aceea șalupa acostă la chei și debarcară.

Port Doran era un oraș plin de viață care-și așternea farmecul și inițiativa — în oraș erau fabrici, distilerii și rafinării de trestie de zahăr — pe coastele colinei ce se ridica imediat din marginea apei.

La jumătate de drum, pe coastă, era casa parohială St. Joseph : o clădire cenușie cu două aripi, în mijlocul unui teren unde era biserica și școala, și toate trei împrejmuite discret de un grillaj de fier cu ornamente eclesiastice.

Intrară toți în curte, urcară treptele terasei de piatră și după ce Lucy sună, așteptară. Așteptarea aceasta se prelungi, apoi apărură o slujnică cu gene lungi și negre, cu zâmbetul sfios și după ce le deschise ușa, îi pofti într-o odăiță aproape deșartă, în care nu erau decât o masă și două scaune, pe un perete un portret al Papei Leon al XIII-lea și pe dușumele o fâșie de linoleum uzat.

— Care este motivul că Eileen n-a vorbit cu mine ? întrebă Peter în șoaptă, uitându-se la Anna care se uita fix la portretul Papei așezat pe tronul său.

— Ssst, făcu Lucy care stătea dreaptă pe scaun și luase o atitudine solemnă. Eileen își cunoaște lungul nasului. Veți avea ocazia să vorbești cu ea mai târziu.

Abia pronunță aceste cuvinte, când ușa se deschise și o femeie mai în vârstă intra cu pași înceți. Era miss O'Regan, administratoarea casei, o femeie înaltă, slabă, palidă, împopoțonată, cu părul roșcat, cu ochi albaștri apoși și pieptul ca o scândură. Se îmbrăca în mod invariabil numai în rochii negre, care-i înveleau trupul deșirat de sub bărbie până în pământ, așa că nu i se vedea nici vârful pantofilor : umbla cu mâinile încrucișate pe piept, vorbea cu glasul stins și nu ridica ochii decât atunci când se uita la câte ceva pe furiș. Din brâu îi atârna un șirag de mătânii și un smoc de chei — simbolurile pietății și ale puterii ce o avea în casă. Înfațișarea ei exterioară era de o meticuloasă austeritate,

dar datorită castității firești, nu putea întrebuința ustensilele intime, obișnuite în camera de baie, și împrejurul ei tremura întotdeauna un miros acru — un miros caracteristic oamenilor cucernici — care se datora transpirației. Vârsta ei se oprise în mod definitiv cam la patruzeci de ani, trupul îi era condamnat să treacă prin suferințe continue și de fiecare dată când se întâmpla să vorbească despre sănătatea ei șubredă, lumea rămânea convinsă, că ea suferă cu răbdare de martiră rigorile unei feciorii prelungite.

Deși în general se vorbea despre ea că se stinge pe picioare, continua să existe. Dar exista numai pentru a sluji pe Dumnezeu și pe reverența sa, Eduard Moore. Dacă ai fi eliminat divinitatea din viața ei, ar fi continuat totuși să trăiască. Dar Eduard... o, fără Eduard, cu siguranță s-ar fi prăpădit.

— Dumneata ești — și ai adus și pe Peter — constat că seamănă foarte mult cu cei din familia Moore! murmură ea pe un ton în care se mai simțea încă accentul din Corck. Are buzele exact ca ale tatălui său.

Se întoarse spre Anna și în mod insensibil, sau poate lui Lucy i se păru numai, atitudinea ei deveni mai rece.

— Te-ai întors din nou, domnișoară Anna! Te-ai mai împlinit... da, te-ai mai îngrășat.

— N-aș putea spune același lucru despre dumneata, răspunse Anna cu glasul blând.

O exclamație ușoară, care putea fi de nemulțumire, infioră trupul deșirat al domnișoarei O'Regan, dar ținându-și buzele, se întoarse din nou spre Lucy.

— De fapt reverența sa vă așteaptă. Vă voi conduce în camera lui.

O urmară în lungul unui coridor și pe scara ce ducea la etaj, unde o văzură că se oprește și plecând fruntea, bate respectuoasă cu unghia degetului în ușă.

— Intră, se auzi un glas viril. Le introduse într-o cameră mare, confortabilă, aranjată cu mobilă de plus roșu, un birou cu capacul galben rulant, o masă pătrată — o cameră plăcută, bine luminată de o fereastră înaltă care se deschidea spre golf.

Miss O'Regan făcu o mișcare sfioasă — în parte curtenire, în parte genoflexiune — spre bărbatul care

stătea așezat într-un fotoliu din fața ferestrei deschise — și suflă pe un ton plin de supunere :

— Dacă îmi dați voie, reverența voastră

Pastorul Moore întoarse capul și se ridică numai decît în picioare. Era un bărbat înalt, lat în umeri, de peste treizeci de ani și cu părul tot atît de negru ca și reverenda cu care era îmbrăcat. Avea un cap prelung, de forma unui ou, un obraz livid, cu buza superioară extrem de mobilă, un nas cărnos și drept, ochii albaștri deschiși, cu albul globului ușor îngălbenit. Ned Moore, tînărul grosolan și de origine umilă, care odinioară intrase cu sfiioasă stângăcie în seminarul din Stairs, era acum un om al bisericii care-și continuase studiile la Valladolid și vizitase Roma — ca o recompensă pentru virtuțile sale mereu crescînde — biserica îi atribuisese manierele distinse ce le avea acum.

— O, Anna ! exclamă el și întinse mîna mare și albă. Sunt foarte mulțumit că te pot vedea din nou. După atîtia ani, întîlnirea aceasta este o adevărată plăcere. M-am gândit de multe ori la dumneata și m-am întrebat ce mai faci.

— E foarte amabil din partea dumitale, Eduard, răspunse Anna strîngându-i mîna.

— Am aflat, cu părere de rău, știrea despre moartea tatălui dumitale, adăugă el. Sper că durerea pricinuită de această pierdere s-a mai liniștit. Apoi se întoarse : și dumneata Lucy, cît de bine arăți ! Iar Peter firește, a mai crescut cît puțin cu un lat de mână.

Mîngăie băiatul pe creștetul capului și întinse buza superioară spre ele cu grație de prelat, în timp ce din fundul odăii, cu mîinile încrucișate serafic, miss O'Regan pecetlui această scenă cu ochii ei ca de flăcări.

După ce terminară cu schimbarea salutarilor, pastorul Moore se întoarse spre administratoarea casei și închizînd-o în conversația comună, o întrebă dacă e gata masa

— Da, reverența voastră, răspunse miss O'Regan. Am preparat o masă gustoasă. Un somn cu carnea fragedă și dulce ca miezul de nucă. Doi pușori cu friganele și ciuperci, iar ca desert o cremă la cuptor care ar face cinste chiar mesei unui episcop.

O ascultă cu atenția caracteristică unui cunoscător și cu ochii pe jumătate închiși. Apoi strângând din buze, le deschise din nou și dădu drumul unui sunet de aprobare.

— Foarte bine, răspunse el. Dacă mâncarea este gata, atunci presupun că suntem și noi gata ca să ne așezăm la masă.

— Da, reverența voastră, vă voi servi numaidecât, suflă miss O'Regan, încântată de acest aforism.

Se uită la ei și zâmbi cu sfială, apoi dispăru din cameră ca un fum de tămâie.

— O femeie admirabilă, murmură pastorul, în semn de explicație, după ce ieși din cameră. O adevărată sfântă, nici mai mult nici mai puțin. Dar din păcate nu prea este în putere.

— Pare foarte delicată, declară Lucy, dar fără îndoială este o bucătăreasă neîntrecută.

Rămăsese impresionată de impunătoarea listă de bucate a domnișoarei O'Regan. Pastorul dădu din cap, apoi adăugă îngândurat :

— Are șira spinării slăbită. A fost de două ori la Lourdes. Făcu o pauză solemnă, apoi adăugă : Nu s-a întâmplat nici o minune, dar... cred că se simte mai bine.

— Ar trebui s-o mai trimiți o dată, Eduard, zise Anna uitându-se pe fereastră. S-ar putea ca a treia oară să aibă mai mult noroc.

— Nu cred că într-o astfel de împrejurare, ar putea să fie vorba de noroc. Dacă se va vindeca, înseamnă că s-a întâmplat o minune.

— Tot așa am înțeles și eu, adăugă Anna pe un ton cât se poate de firesc.

Eduard încruntă din sprâncene, dar exact în clipa aceasta se auzi glasul gongului, lovit fără îndoială de Eileen, deoarece vigoarea ecoului ce tremura prin casă, întrecea cu mult puterile domnișoarei O'Regan.

— În cazul acesta, declară el numaidecât, amânând pentru mai târziu răspunsul ce trebuia să-l dea, să coborâm în sufragerie.

Cu un gest grațios oferă lui Lucy brațul și intrară cu toții în sufragerie unde masa acoperită de o față imaculată de damasc, era întinsă pentru patru persoane.

Pastorul recită o scurtă rugăciune, pentru binecuvântarea bucatelor, și se așază pe scaune.

— Vreți un păhărel de sherry ? întrebă Eduard, scoțând dopul carafei.

Anna întinse cu indiferență paharul spre el și așteptă până i-l umplu.

— Mie numai jumătate, Eduard, protestă Lucy. În fața pastorului se simțea întotdeauna ca o fată mică și sfloasă, dar în același timp presimțea că miss O'Regan ar fi în stare s-o condamne pentru cea mai mică dovadă de impietate. Pastorul însă țină să fie cât mai generos.

Băutura era de culoarea chihlimbarului și o gădilă pe limbă când sorbi din pahar. Peștele fu și el delicios — expresia lui Eduard — și se topea în gură ca untul. Fu servit într-un sos picant de culoare trandafirie.

— Sos de anghinare, îi explică el cu gura plină, dar nu ca cel din cutia de conserve.

— Este foarte gustos, declară Lucy.

Constată mulțumită că Peter se poartă frumos îi dădură un pahar de limonadă de culoare galbenă ușor acidulată, și împrejurul gâtului îi înnodaseră un șervet scrobit ca un plastron.

„Adevărat este, își zise ea, că Eduard e bunătatea personificată.“

De fapt, în calitate de stăpân al casei părea un bărbat desăvârșit : binevoitor, gata să le dea orice explicație, epicurian, cu mâinile mereu agitându-se împrejurul obiectelor de pe masă, încercând să-și servească invitații și pe sine însuși, cu gesturi eclesiastice, gustând cu eleganță vinul și mâncarea, criticând cu bunăvoință și amabilitate și întrebuițând mișcările pleoapelor grele cu suavă și subtilă elocință. Dar Lucy avu ocazia să constate că din când în când se uită la Anna și privirile lui stăruie asupra ei, cu o ciudată îndoială.

— Mă gândesc Anna — începu el într-un târziu, făcând o subtilă și discretă aluzie — la mica ta observație adineaori. Sper că vorbele tale nu se datoresc scepticismului. În tinerețea noastră toți suntem supuși păcatului. Sunt convins că n-ai vrut să spui nimic ireverențios cu aceste cuvinte.

Atitudinea lui părea ireproșabilă, binevoitoare și îmbibată de o ușoară ironie.

— Faci aluzie la șira spinării domnișoarei O'Regan, Eduard ? întrebă ea aproape inocentă.

— Nu, Anna. Vorbesc în general despre problema miraculosului. Îmi dau seama că în zilele noastre, când se încearcă să se dea o explicație științifică universului în care trăim, îți vine uneori foarte greu, să mai crezi în adevărurile esențiale ale religiei noastre. Dar iată că pentru noi Lourdes este o dovadă. Apele acelea sfântite — declară el și ridică solemn mâna — sunt pure și vindecătoare.

— Știu că într-un rând s-a dus acolo și Polly, pentru astmă, răspunse Anna cu bunăvoință. Dar nu s-a vindecat. Spunea că apa este grozav de rece și de murdară. Nu e de mirare, când stai să te gândești la toți străinii aceia care intră în apă.

— Anna, începuse pastorul cu glasul rece, minunile implică ceva mai mult decât o simplă astmă.

— Da, Eduard, dar dacă Polly sa-r fi vindecat, vindecarea ei ar fi fost în orice caz o minune. Vreau să spun că nu se aude de prea multe minuni ce s-ar fi săvârșit acolo. Să zicem că dacă un bărbat, căruia îi lipsește un picior, ar intra în grotă și ar ieși imediat, umblând pe amândouă picioarele, aş admite și eu că s-a întâmplat ceva extraordinar.

Fără îndoială că în tonul cu care vorbea nu era nici o ironie, ci cuvintele ei păreau mai curând un fel de scuză, dar cu toate acestea pastorul se aprinse ușor la obraz, când constată neîncrederea ei. În clipa aceasta se produse o întrerupere bine venită, odată cu apariția celor doi puișori care în realitate erau doi cocoșei de munte, așezați pe un așternut de friganele.

— Începutul lui septembrie este timpul cel mai indicat pentru a mânca vânat, declară pastorul, mulțumit că poate schimba subiectul conversației, și odată cu friptura li se aduse la masă o sticlă de Pommard pe care îl păstrasera cu cea mai mare grijă la temperatura din cameră. Lucy se ținea bine — simțea că au început să-i ardă obrajii — și nu vru să primească mai mult de jumătate de pahar, dar Anna nu se împotrivi. În timpul

cât sorbi din pahar, renunță la subiectele teologice, pentru a le explica adevărata artă de a servi vinurile și enorma greșeală ce se face, schimbându-le temperatura în mod subit. La Valladolid — căci îi plăcea să-și aducă aminte de zilele petrecute în Spania — învățase ceva în legătură cu recoltarea și păstrarea vinurilor; începu să le vorbească despre struguri, spunându-le că pe vremea când era la seminar, avea obiceiul să intre în via mănăstirii și să se așeze la umbră; împrejurul său atârnavu ciorchinii grei și plini de must, așa că era de ajuns să întindă mâna, pentru a-i gusta. Erau ciorchini de struguri mici și dulci, ca niște buchete albe de stafide, transparente și delicioase.

Lucy asculta cu atenție, dar în minte i se trezi ciudata bănuială că în mintea lui Eduard față de Anna ar exista o anumită rezervă. Ce s-o fi ascunzând dincolo de această rezervă? Întrebarea aceasta o preocupa fără încetare și-i tulbura plăcerea acestei vizite.

După ce terminară crema cu cireșe, coaptă la cuptor, apărură și miss O'Regan pentru a constata ce părere au despre efortul pe care l-a făcut. Se opri în pragul ușii, în aceeași atitudine umilă și Eduard se propti în spătarul scaunului și păru că a redevenit din nou el însuși. Învârtind piciorul paharului între degete, buza superioară îi tremura de un zâmbet și lumina ferestrei îi juca pe obrazul binevoitor.

— Mâncarea a fost excelentă, declară el, cum nu se poate mai bună !

Pe obrazul femeii tremură un zâmbet sfios care se șterse imediat ce-l auzi că adăugă :

— Singurul amănunt ce poate fi discutat, ar fi coșii de munte. Cred că ar fi trebuit să mai aștepte. Da... mie îmi place vânatul să fie ținut vreme mai îndelungată la vânt, ca să fie carnea mai moale.

Femeia plecă ochii și aprinzându-se ușor la obraz, murmură :

— Da, reverența voastră, va trebui să vorbesc din nou cu negustorul de păsări, zise ea cu sfială.

În glasul ei nu era nici un fel de timiditate ci numai profundă resemnare, ca și când i-ar fi părut rău că

posibilitatea de a ieși ea însăși pe munte, pentru a-l aduce o pereche de cocoși, exact în momentul îndecat, ar fi fost mai presus de puterile ei pământești.

„Totul pentru Eduard“ era cuvântul ei de ordine, căci îl iubea pe Eduard; această iubire nu putea fi de ordin fizic, dar spiritualicește ea era concubina lui.

— Încolo mâncarea a fost excelentă, continuă Eduard cu glasul blând.

— Da, a fost excelentă, confirmă Lucy cu convingere.

— Delicioasă, interveni Anna binevoitoare, când văzu că Eduard face semn administratorei, ca să se retragă.

Miss O'Regan rămase mulțumită și după plecarea ei, Eduard spuse din nou o rugăciune prin care mulțumi lui Dumnezeu pentru mâncarea copioasă de care se bucurase, apoi plecară cu toții la etaj și intrară în salon, ca să-și bea cafeaua. Instalată confortabil în fotoliu, și cu Peter plecat în căutarea pisicuței galbene, Lucy ar fi trebuit să se simtă în largul ei, dar cu toate acestea la început conversația păru că lânzește.

— Ce mai zice fratele Frank? întrebă Eduard într-un târziu. Își mai face și astăzi în mod constant... datoria? Făcu o pauză și se uită cu bunăvoință la ea, apoi adăugă: Aici este cazul, draga mea Lucy, ca tu să intervii din toată puterea.

— Frank nu e... nu este prea evlavios, răspunse ea cu sfială și privirile i se opriră pe un fulg de cenușă căzută pe un nasture al reverenței lui Eduard. Fiind conștientă de propriile ei neglijențe — între ea și convingerile ei religioase era un fel de legătură sentimentală, despre care își dădea seama, că nu poate să compenseze numeroasele defecte ce le are, — adăugă dar sunt convinsă că în adâncul sufletului său nu există îndoială.

— Firește, firește, încuviință el și o clipă privirile i se opriră pline de înțelegere asupra Annei. S-ar putea ca și el să se prefacă sceptic, cum procedează mulți alții, dar cu toate acestea să fie religios. Puțină apatie, puțină indiferență probabil, o ușoară răceală, dar fondul este sănătos. Tu Lucy, murmură el, apropiindu-și unul de altul vârfurile degetelor ca de sidef și încercând să fie cât mai delicat, ții prea mult la Frank pentru a-i permite să devină indiferent.

Auzind cuvintele pline de înțeles ale lui Eduard, începu să zâmbescă. Mâncarea excelentă, paharul de sherry și vinul de Burgundia îi permiteau să fie sentimentală.

— Eu și Frank ne înțelegem foarte bine unul cu altul, declară ea cu zâmbetul pe buze.

— Tu ești femeia care știe să-l conducă, interveni Anna cu amabilitate. În privința asta nu mai încapă nici o îndoială.

— Întrucât mă privește pe mine, se grăbi Eduard să adauge, eu sunt de părere că lui Frank nu-l strică deloc, să aibă pe cineva care să-l conducă.

După această declarație, simțindu-și conștiința liniștită, încercă să vorbească despre amănunte de mai puțină importanță.

— Cum merge cu slujba ? întrebă el.

— Strălucit, răspunse Lucy. Afară de asta acum i se oferă o ocazie — nu vreau să spun mai mult decât atât — dar sper că din această împrejurare Frank va putea să profite ceva.

Pastorul dădu din cap, gândindu-se mulțumit la perspectiva favorabilă pentru avansarea fratelui său.

— Fără îndoială înțelegi, continuă ea emoționată de speranțele ce le lega de viitor, îndemnată de ocazia ce i se oferea acum și de interesul ce-l dovedea cumnatul ei : Am vrea să facem și noi ceva în viață, să progresăm, să ne ridicăm, înțelegi ? Trebuie să ne gândim la viitor, și la educația lui Peter. A crescut mare și eu sunt foarte nemulțumită de școala unde este acum.

După expresia obrazului ei și după felul categoric în care vorbea, se vedea destul de limpede, că ea avea anumite planuri pe care era hotărâtă să și le realizeze. În orice caz un amănunt era sigur : va avea grijă ca el să progreseze și ca Peter să devină ceva.

Drept răspuns la întrebarea lui Eduard, admise că până acum n-a constatat la el nici un fel de înclinație pentru cariera preotească și recunoscu de asemenea, că ea ar vrea să-l facă medic.

— Și aceștia fac fapte bune, răspunse Eduard binevoitor. Ei sunt cei care vindecă trupul, iar noi preoții vindecăm sufletul.

Anna care până acum urmărise conversația lor, fără să zică nimic, începu să se frământa neliniștită. Dar când Eduard se uită la ea întrebător, Anna încercă să zâmbescă.

— M-a apucat somnul, declară ea, încolo nimic.

Mai trase un fum din țigara turcească ce o ținea în mână și dilatându-și ușor nările întrebă :

— Ce-ai zice, să facem o plimbare prin grădină ? Te-ai mai înviora puțin.

— O veți face numai voi doi, răspunse Anna, și proptindu-se în spătarul scaunului, închise ochii. Sunt moleșită, voi sta aici și voi dormi puțin.

— Bine ! încuviință Eduard și din nou se încruntă puțin.

Ridicându-se cu toată demnitatea, ajută și lui Lucy să se ridice în picioare, apoi își luă bereta de pe consola căminului și din cuierul de după ușă o pelerină ușoară și scurtă, de culoare neagră. Era o pelerină veche pe care o adusese din Spania, dar felul măreț cu care și-o aruncă pe umăr și gestul său pontifical îi făceau impresia că niciodată o halnă n-a îmbrăcat mai romantic pe cel care o poartă. În această clipă Lucy începu să-și dea seama în mod tulbure de motivul adorației domnișoarei O'Regan față de el.

După ce coborî, trecură prin sufragerie și ieșiră pe ușa care dădea pe terasă și apucară în lungul aleii dimprejurul grădinii.

Stăpânit mereu de nemulțumirea de adineauri, câteva clipe nu zise nimic, apoi întrebă pe neașteptate :

— Ce zici de ea... de Anna ?

— Nu prea știu ce să-ți răspund, zise Lucy zâmbind. Cred că este o fată simpatică, dar mi se pare... mi se pare puțin misterioasă, nu-i așa ?

— Misterioasă ! exclamă preotul. Deschise gura, ca și cînd ar fi vrut să spună ceva, dar o închise numai-decât ; deși ea aștepta să-l audă făcând o observație, observația aceasta nu o formulă. Urmă o tăcere destul de lungă în timpul căreia Eduard reuși să se liniștească, apoi după ce trecură exact de douăzeci de ori prin fața unei statuete policrome cu brațele întinse, se opri.

— Aceasta este plimbarea mea pentru digestie, declară el. De douăzeci de ori împrejur este de ajuns, ca să activeze funcționarea ficatului. După aceea îi propuse, ca întotdeauna, să viziteze biserica.

Era foarte mândru de biserica aceasta pe care o clădise Pugin și după ce intrară, îi atrase atenția, cu glasul în șoaptă, asupra arcadelor gotice, asupra felului în care era făcut altarul și asupra îngerilor de lemn sculptați de la amvon. Pugin crease această operă arhitecturală, înainte ca Dumnezeu să fi creat pe Eduard, — dar urmărindu-i cu atenție, ar fi fost imposibil să nu rămâi convins, că proiectul acestei biserici a fost făcut chiar de Eduard, că a clădit-o cu mâinile lui proprii și că astăzi o stăpânește ca pe un bun al său exclusiv.

— Da, este o operă de valoare, declară el în cele din urmă și privirile i se opriră pe obrazul grav al cumnatei sale. În clipa aceasta i se păru o femeie modestă și naivă, probabil nu exagerat de inteligentă, dar sinceră și respectuoasă față de misiunea lui preoțească, și cu o înfățișare plăcută... căci pastorului îi plăcea eleganța discretă a unei femei bine îmbrăcate.

Îngenunchiară și spuseră fiecare câte o rugăciune. Simțindu-se puțin tulburată de prezența lui în calitate de preot, în rugăciunea mută pe care o rosti, nu se exprimă destul de lămurit, ci încercă să-și dovedească recunoștința — prin devotamentul manifestat în fața misterului acestui altar — pentru mulțumirea ce i-a fost dată în viață. După ce se ridicară în picioare și ieșiră din biserică, scoaseră pe Peter din intimitatea conversației începute cu Eileen la bucătărie și urmând ritualul dinainte recunoscut al acestor vizite, intrară în școală. Eduard era mândru și de școala sa. Trecând din clasă în clasă — la apariția lor copii se ridicau simultan în picioare și spuneau cu glasuri limpezi, la unison și precis : „Bună ziua, Peter“ — Eduard le prezenta pe nepotul său :

— Vă prezint pe voinicul acesta, spunea el și-și așeza mâna cu un gest de impunătoare mândrie pe creștetul lui Peter. Evident, costumele lui scoțian făcea mare efect, alături de șorturile petecite și ghetele plesnite ale acestor copii ; tot așa diverșii învățători din aceste clase

nu erau zgârciți cu laudele la adresa „nepotului reverenței sale“.

Când plecară de la școală, sub prefăcuta indiferență a lui Lucy se ascundea o profundă mulțumire. Pentru ea această subtilă dovadă a superiorității fiului ei, reprezenta punctul culminant al vizitei făcute în casa preotului. Totuși după ce se despărți de Eduard și Peter, pentru a se duce singură, conform obiceiului, să facă o vizită de politețe administratorei, când intră în camera ei, cu toată mulțumirea de până acum, se simți înfiorată de o ușoară sfială. Ceva nelămurit, ce ea nu era în stare să-și explice, părea că ar încerca să-i tulbure această mulțumire. Ar fi fost imposibil să scape de gândul, că prezența Annei o intrigă, deși această impresie era cu totul contrară temperamentului ei de femeie sinceră. Astăzi Anna căutase anume și cu toată amabilitatea să fie lăsată la o parte, străduindu-se de fapt să nu fie inclusă în armonia acestei vizite. Anna era o fată bogată, era frumoasă, independentă și avea toate calitățile care-i dădeau dreptul să ia această atitudine sigură de sine. Dar în afară de toate acestea, trebuia să mai fie ceva. Uneori atitudinea de prefăcută indiferență a Annei părea de suprafață, dincolo de care se dezlănțuie forțe stranii și neașteptate. Altfel cum s-ar fi putut explica atitudinea de superioritate a lui Eduard față de ea și scăpărările neobișnuite și ciudate din ochii domnișoarei O'Regan. Ar fi vrut să se intereseze, fără nici un fel de ezitare, de toate aceste amănunte, dar era convinsă că Eduard nu-i va spune nimic. De astă dată, așezată în camera mică, și cu aerul înecăcios, a domnișoarei O'Regan — deoarece ea nu aerisea niciodată în cameră, decât cel mult când scutura flanelele reverenței sale — Lucy încercă s-o cerceteze cu privirea.

— Reverența sa mi-a spus, începu miss O'Regan, că după ce Anna va pleca, Peter va veni să stea câteva zile la noi.

— Da, răspunse Lucy. Urmă o pauză, apoi cu totul pe neașteptate și aproape fără să vrea întrebă: miss O'Regan, n-ai vrea să-mi spui ceva? Care este motivul că nu poți suferi pe Anna?

— Anna! repetă administratoarea, simțindu-se năucită de întrebarea aceasta neașteptată.

— Da, care este motivul că nu poți s-o suferi?

Urmă un timp de tăcere și miss O'Regan se aprinse adinc la obraz.

— N-aș putea spune că pe Anna nu pot s-o sufer, declară ea într-un tîrziu, cu toată sfiala. Eu... eu aș putea cel mult să spun că nu sunt de acord cu ea și că n-o aprob.

— De ce? stăruie Lucy.

— Dumneata nu știi? îngână miss O'Regan. Soțul dumitale... nu ți-a spus nimic?

Lucy clătină din cap, dar era tulburată și se simțea stânjenită din cauza atitudinii ce o vedea la ea.

Miss O'Regan își acoperi buzele palide cu vârfurile degetelor, chinuită probabil de dorința și teama unei mărturisiri ce ar putea să urmeze.

— E mai bine să nu-ți spun nimic, îngână ea.

— Ce să-mi spui? stăruie Lucy nerăbdătoare și așteptă.

— Eu nu știu ce să zic... suflă administratoarea, apoi împreunându-și mâinile slăbite, dădu drumul unei avalanșe de cuvinte.

Lucy tresări profund consternată. Cu toată atitudinea caraghioasă a domnișoarei O'Regan, întâmplarea nenorocită pe care i-o divulga acum, nu conținea nimic de haz: redus la simpla lui realitate și debarasat de toate exclamațiile pioase, faptul era îngrozitor... Anna, mamă a unui copil nelegitim!

Consternată și puțin zăpăcită, Lucy se uită la ea fără să zică nimic. Nici nu s-ar fi așteptat la așa ceva. Dacă ar fi putut bănuie dinainte eventualitatea unei mărturisiri atât de îngrozitoare, n-ar fi întrebat-o pentru nimic în lume.

— Asta s-a întâmplat acum cinci ani, continuă miss O'Regan cu glasul grăbit, și făcu un gest delicat de îndurerare. De atunci a murit — bietul de el — când a împlinit trei ani.

Privirile lui Lucy se tulburară. Descoperise din întâmplare o situație penibilă, neplăcută, necrezută și tot atât de chinuitoare, ca și peripețiile unui român fan-

tastic. Cu toate acestea situația exista și era reală, dar constatarea acestei realități îi întuneca în mod definitiv seninul acestei plăcute după amiezi.

— Dar de ce...? întrebă ea într-un târziu. Cine a fost...?

În ochii administratoarei se aprinse o lucire trecătoare, și se stinse numaidecât. Sfiala ei de acum părea tot atât de dureroasă, ca și adineaori.

— Eu nu știu, se grăbi ea să răspundă. Nimeni nu știe cine a fost tatăl copilului. Pentru nimic în lume n-a vrut să spună cine este. A încleștat din fălci și n-a suflat nici o vorbă. Reverența sa a fost profund consternat. O, Anna aceasta, este o femeie foarte ciudată!

— Dar fără îndoială, stăruie Lucy, fără îndoială...

Nu termină fraza, deoarece exact în clipa aceasta Peter intră în cameră, urmat de Eduard și de Anna.

— Mamă, vom ajunge prea târziu, strigă el. Lui Dave i-ai spus că ne vom întoarce la orele patru.

— Da, așa i-am spus, răspunse ea automat.

— În cazul acesta haide, grăbește-te! Cu Anna care doarme și tu care stai de vorbă, vom scăpa șalupa.

Urmă o pauză, apoi se îndreptară cu toții spre vestibul

— V-aș însoți cu plăcere, declară Eduard când ajunseră în fața intrării, dar am de făcut o vizită — la o veche și prețioasă prietenă — miss MacTara.

— Nu trebuie să renunți la această vizită din pricina noastră, răspunse Anna zâmbind. Până și numele prietenei dumitale este încântător.

Își luă rămas bun cu toată afecțiunea și le aduse din nou aminte, că Peter va trebui să se întoarcă și să petreacă în casa lui câteva zile, la sfârșitul vacanței

Miss O'Regan le întinse și ea o mână sfioasă și fără putere. Eillen, în brațe cu pisicuța galbenă, își turtea nasul de tăblia ferestrei de la bucătărie, vizlune fugară care făcu pe Peter să rădă tot drumul până la chei

Lucy însă nu râdea. Se simțea zăpăcită, speriată... chinuită de o neliniște inexplicabilă, ca și când mărturisirea neplăcută a administratoarei ar fi rănit-o în oarecare măsură. Nu era chinuită de o mâhnire bine determinată și nici nu simțea față de Anna vreo simpatie

tardivă... Ar fi fost imposibil să deplângi pe Anna, căci ea nu avea nevoie de simpatia nimănui. Se întoarse și se uită la ea, dar după toate probabilitățile Anna era preocupată de propriile ei gânduri. În aceeași clipă simți cum se trezește din nou în ea, nemulțumirea chinuitoare, inexplicabilă, dar prezentă... o presimțire pe care nu o putea justifica. „De ce, se întreba ea îndurerată, de ce nu mi-a spus Frank nimic despre ceea ce s-a întâmplat cu Anna?” Întrebarea aceasta o durea, o apăsa ca o povară și o determina să stea copleșită de o stranie tăcere. I se părea că aude din nou cuvintele pronunțate de miss O'Regan, cuvinte care o tulburau adânc : „Soțul dumitale... el nu ți-a spus nimic?”. Întrebarea aceasta părea că i s-a săpat în creier, întocmai ca urmele unui fier înroșit : care este motivul că Frank nu i-a pomenit nicio dată despre această întâmplare ?

Duminica următoare era data fixată pentru excursia plănuită de Peter, înainte de sosirea Annei și asupra căreia stăruia cu neobositul entuziasm caracteristic copiilor. Lucy nu se prea simțea ispitită de această excursie; amănunt ciudat, pe care n-ar fi fost în stare să și-l explice, totuși, nu se simțea îndemnată să plece. Frank însă adoptă acest proiect cu un entuziasm neobișnuit și începu să discute tot felul de planuri extravagante — de la închirierea unei bărci cu pânze, care să-i treacă apele golfului, până la o plimbare cu brețul pe sub poalele munților Winton. Ea îi răspunse foarte scurt, că dacă vor face această excursie, vor merge cu barca și vor vâsli până sub streășina pădurii din Ardmore Point. Ardmore nu este tocmai departe, îi explică ea fără prea multă paradă de vorbă, și aci va profita de ocazie ca să adune mure pentru dulceată.

Dispoziția ei sufletească era extrem de stranie în timp ce se învățea prin bucătărie, cu mâneșile sumese, făcând pregătirile necesare în vederea excursiei: înțelegea că această dispoziție este absurdă, extrem de absurdă, dar totuși de două zile încoace o obseda în mod statornic. De față cu Frank nu făcu nici o aluzie, în legătură cu recenta ei descoperire, dar presimțea că soțul ei ar fi trebuit să-i spună mai demult, ce s-a întâmplat. De ce nu i-a spus? Ea nu-i ascundea nimic, îi aparținea în întregime și avea tot dreptul să-i ceară ca tot așa să-i aparțină și el ei. Dar afară de asta, din ziua întoarcerii lor de la Port Doran, îi dăduse nenumărate ocazii ca să repare această omisiune; îi deschisese drumul aici,

făcuse o aluzie dincolo și așteptase nerebđătoare confidențele lui întârziate. Dar el nu-i spusese nimic. Intenția lui premeditată de a se ascunde de ea, o nemulțumea profund.

Ridică fruntea și uitându-se pe fereastra din spate văzu pe Anna, pe Frank și pe Peter stând plecați unul spre altul, examinând pământul răscolit de la picioarele lor. Auzi și râsul ascuțit al fiului ei care săpa la rădăcina ulmului, ca să dezgroape răme. În timpul mesei îl auzise vorbind despre felul în care intenționa să dejoace șiretenia păstrăvului, despre care se spunea că ar trăi într-un vad din partea de sud a râului Admore, un pește de mărime legendară și de vârstă fabuloasă.

Îi venea să zâmbească auzind lăudăroșenia lui, dar cu toate acestea nu zâmbise. Se simțise nemulțumită, gata de ceartă, gândindu-se la Anna — femeia aceasta atât de ciudată, închisă în ea pe care nu o putea înțelege — această Anna pe care o vedea acum într-o nouă lumină și nu dintre cele mai favorabile. Dacă ar fi cunoscut acest episod din trecutul Annei, ar fi fost oare tot atât de dispusă să-i lase în seamă casa, pe Peter și... pe Frank? Gândindu-se la aceste amănunte, nu putu să-și stăpânească o dureroasă tresărire a inimii. Evident, Anna și Frank erau veri, dar îi lăsase într-o atitudine de totală indiferență unul față de altul, ca la întoarcere să-i găsească în mână cu paharele de bere... ce situație dezgustătoare și de necrezut! În orice caz scena pe care o văzuse, nu era pe gustul ei. Fără îndoială, dincolo de calmul și indiferența obișnuită a Annei se ascundea o pornire vulgară. „Va trebui, își zise ea oprindu-se din lucru și încruntând din sprâncene, va trebui să lămuresc această situație!”

Înainte de orice, după această constatare neașteptată, Anna trebuie să fie cel puțin o femeie cu caracter îndoielnic. Cu toate acestea ea însăși, fără să bănuiască nimic și pe deplin sinceră, lăsase pe această femeie singură împreună cu soțul ei, când ar fi fost de ajuns o singură vorbă ca el să-i explice situația. Dar el nu pronunțase această vorbă. Nu s-ar fi putut presupune că el nu știe nimic. Eduard știa, și tot așa era convinsă că știe Joe, Polly și chiar Lennox. Frank trebuie să știe. Dar afară de asta, anul în care s-a întâmplat nenorocirea

cu Anna — acum cinci ani — coincidea aproximativ cu perioada pe care o petrecuse el la Belfast. Prin urmare el a fost martor la această nenorocire și în orice caz a putut să-și dea seama de ceea ce s-a întâmplat. Dar nu spusese nimic.

Făcu un gest de enervare și încercă să se reculeagă, apoi întoarse privirea în altă parte. Trebuia să termine cu pregătirile de plecare; prea se gândise îndelung la acest trist ecou din trecut. Se întinse deci după pâine și începu să taie felii subțiri pe care le unsă repede cu unt. Pe câteva dintre feliile acestea întinse magiunul de mere, făcut de ea, pe altele magiun de revent, iar din celelalte făcu sandwichuri cu șuncă, lăsând câteva fără muștar, ca să le poată mânca Peter. Apoi unse cu unt câteva franzelute și plăcinte coapte la tigaie din ajun. Tăie în bucăți o budincă, tăie un cozonac mare cu fructe și luă un pachet de pesmeți proaspeți de Abernethy care se găseau întotdeauna într-o cutie de tinichea. Măinile ei mici și umede care păreau de astă dată trandafirii, în comparație cu brațele albe, se mișcău îndemânatic. Cu toată graba pregătirilor de acum, nu uită nimic — nici cel puțin un pachetel de sare pentru ouăle fierte în coajă — și după ce umplu coșulețul îl acoperi cu un șervet alb. Apoi dezsuflecându-și mânecile, se repezi într-un suflot — deși nu avea nici un motiv să alerge — la ușa din spate și strigă :

— Gata ! Am terminat.

Se întoarseră toți trei și se uitară la ea ; Peter începu să-i facă semne de nerăbdare și se apropie într-un suflot, arătându-i cutioara în care se svârcoleau râmele și așteptându-se ca ea să se ferească scârbită. Dar ea se uita la soțul ei și după ce se apropie, îi trecu brațul împrejurul umerilor și repetă :

— Am terminat, Frank.

— Foarte bine, răspunse el, puțin mirat de exuberanța ei neașteptată.

Nu le trebuiră mai mult de câteva clipe, pentru a-și aduna lucrurile ce le luau cu ei și ca Lucy să aducă Nettei aminte, pe un ton imperativ, că rămâne singură să aibă grijă de casă și de toate bunurile ce sunt în ea.

Peter o apucă înainte, spre cala lui Bowie, ducând undița pe umăr și în mână căldărușa; Frank mergea la pas cu el, ducând coșul cu provizii. La câțiva pași în urmă venea Lucy împreună cu Anna, pe mână cu un coș gol în care avea de gând să adune murele ce se găseau din belșug sub streășina pădurii din Ardmore.

Când ajunseră pe marginea apei, Lucy se opri.

— Ia te uită, exclamă ea mulțumită, se apropie miss Hocking.

Văzură o femeie însoțită de un câine care se apropia de ei. Câinele era un foxterrier care găfâia de grăsime și limba trandafirie îi bălăgănea în timpul mersului; doamna — căci fără discuție era o doamnă — era o femeie distinsă și înaltă, voinică, elegantă, cu trupul și membrele pline ca ale unei Junone, cu un obraz neted ca de statuie care se armoniza cu vârsta și formele ei clasice. Avea un cap mic, trăsăturile obrazului pronunțate, nasul fin și drept, fruntea netedă, ca o panglică albă, ochii de un albastru adânc, ca al apelor mării, mari și limpezi sub genele lungi. Era îmbrăcată într-o jachetă elegantă și o fustă de postav cenușiu, care cu toată severitatea liniei, drapau cu voluptate silueta amplă a trupului ei. Toaleta era completată de o bluză albă de mătase grea, cu năsturași mici de sidef și gulerul înalt, pantofi eleganți, cu nasturi și mănuși de piele de culoare cenușie, o umbrelă bine strânsă și lungă al cărei mâner de fidelș se termina într-o cârjă minusculă. O siluetă! — da, Miss Hocking era o siluetă puțin cam excentrică — și după ce se mai apropie, începu să zâmbească, uitându-se la Lucy cu ochii ei mari și albaștri, aproape fără să-i tresară nici o trăsătură a obrazului care părea neted și ușor fulguit, sub bogăția părului ei blond și mătăsos.

— Sper că astăzi nu va ploua, începu ea numaidecât și rase ușor. Avea un glas mlădios, cu rezonanțe adânci și părea impresionantă, cu toată cascada aceasta limpede a râsului ei, tocmai datorită calcului cu care vorbea. A trecut și băiețelul dumneavoastră! continuă ea, vorbind cu admirație despre Peter care trecuse înaintea lor. Dar unde îi este costumul? Micul scoțian — frunze de rugi și de ferigă... frunze scuturate de vânturile toamnei... cu picioarele răscolesc frunzele scuturate de-a lungul po-

tecilor țării în care m-am născut... mă cheamă Mac-Gregor! Când veți mai trece pe la mine? De obicei cuvintele ei erau o serie de paranteze și de fragmente ce se intercalau unele în altele și puteai găsi cel puțin o fărâmə de bun simț în cel din urmă dintre ele.

— Sper că foarte curând, răspunse Lucy cu amabilitate și întorcându-se spre Anna, murmură un fel de prezentare.

— Eu ador copiii, declară Miss Hocking. Mai ales băieții.

În taină și cu un fel de cochetărie părea că se interesează în mod special de Peter, nu datorită dorinței adânci a unei femei singure și fără nici o legătură de rudenie, ci mai curând unui sentiment mult mai intim și mai romantic.

— Am plecat în excursie, adăugă Lucy cu sfială. Știa foarte bine că Miss Hocking poate fi o femeie extrem de cumpănită, când credea ea de cuviință.

— Toate semnele sunt favorabile pentru o astfel de intenție, răspunse Miss Hocking pe un ton aproape nostalgic. Cerul albastru... marea albastră. N-ați fost la Capri. O localitate adorabilă. Oamenii fac baie în grotă. Ce bărbați adorabili sunt *condottieri*... Făcu o pauză și păru că se gândește la ceva: nu trebuie să vă rețin. Haideți, plecați și distrați-vă! E o vreme admirabilă pentru acest anotimp al anului. Dar eu trebuie să plec. Am început să lucrez la ceva... important.

Amintirea acestei obligații urgente păru că a sistat convorbirea lor, și pusă în mișcare de un îmbold neașteptat se înclină, aruncând lui Lucy un zâmbet lămuinos, fără ca pe obrazul neted și amabil să-i tresară vreo cută, apoi se întoarse și se depărtă plină de grație.

— Sfinte Doamne! exclamă Anna numaidecât. Cine este femeia aceasta?

Aluzia ce tremura în tonul acestei întrebări făcu pe Lucy să se aprindă la obraz, mai ales pentru că i se părea justificată.

— Este o prietenă a mea, răspunse ea înțepată, o prietenă bună și este o femeie încântătoare.

Calificativul acesta păru straniu, dar neobișnuit de adecvat situației.

— Arată foarte ciudat, declară Anna, după ce se apropiară de barca pe care o alesese Moore și o pregătise cu ajutorul lui Dave pentru excursia lor. Nu-mi plac nici semnele prevestirilor ei... și nici amănuntul cu băieții! O femeie, ca ea s-ar fi potrivit foarte bine cu Irod.

— Este de fapt o femeie ciudată, zise Frank care în timpul cât el fixă vâslele pe marginea bărcii, o auzi că spune. Pare și puțin sărită. Pe urmă jigodia aceea de „Fairy“ arată de parcă l-ar fi umflat cu o pompă de bicicletă.

— Este îngrozitor de gras, se amesteacă Peter care voia să-și spună și el cuvântul. E mare — și se uită înprejurul său pentru a găsi un termen de comparație — cât o barcă.

Lucy făcu o strâmbătură și încrunță din sprâncene. Avea foarte puține prietene la Ardfilan, unde lumea era de un snobism exagerat, și-i plăcea Miss Hocking a cărei cunoștință o făcuse din întâmplare. Întâlnirile lor ocazionale pe marginea golfului, unde primele zâmbete sfioase adresate lui Peter deveniră mai târziu o ușoară înclinare din cap în fața lui Lucy, o vorbă spusă în treacăt și mai târziu câteva fraze politicoase, privitoare la mersul vremii, deveniră un fel de prietenie între ea și miss Hocking. Astăzi își cunoșteau situația reciprocă și Lucy era informată că Miss Hocking venise din Anglia și că fusese în „învăță-mânt“ — se pare că a fost profesoară de muzică — într-un seminar de fete select din Redlands, dar acum Miss Hocking nu mai dădea lecții. De câțiva ani, și din motive pe care nimeni nu le cunoștea, angajamentul ei se terminase. Totuși Miss Hocking nu s-a mai întors în Anglia. Se stabilise la Ardfilan unde trăia singură, consacrandu-se după cât se pare, câinelui ei, muzicii și plăcerilor vieții elegante, corespunzătoare concepțiilor unei femei cu gust și cu mijloacele necesare pentru a-și asigura independența.

Dar iată că din cauza prieteniei cu această doamnă, probabil excentrică, dar încântătoare, acum Frank se asociază cu Anna împotriva ei. Procedeu acesta o scotea din fire și cât ai clipl, nemulțumirea ce o chinuise înainte de a pleca de-acasă, se trezi din nou în sufletul ei. Acum erau toți patru în barcă, și încrunță ușor din sprâncene, uitându-se la soțul ei care începuse să tragă la vâsle cu o exuberanță neobișnuită. Face paradă, își zise ea, face paradă

pentru Anna. Înainte de a pleca de acasă se bărbierise cu cea mai mare grijă și-și îmbrăcase costumul cel nou ! Oare tot pentru Anna ? Dar afară de asta începuseră din nou să vorbească împreună, pe un ton care i se părea nesuferit ; lăsaseră pe Miss Hocking și discutau despre vizita la Port Doran, făcând haz pe socoteala lui Eduard. Da, acum începea să înțeleagă mai bine caracterul Annei și era convinsă că dincolo de calmul ei aparent, se ascunde sarcasmul.

— Anghinar, repetă Anna făcând o ușoară strâmbătură de ironie, dar nu din cutia de conserve...

— Pentru Ned totul se rezumă la stomac, răspunse Frank mult mai puțin subtil. Dacă-i oferi o mâncare bună și o sticlă cu vin, îl împaci foarte ușor.

— Șira spinării lui Miss O'Regan, oftă Anna, răscolind oglinda apei cu degetele. Aproape o minune. E delicios !

— Colecta trimestrială începe duminica viitoare. Plicuri pot fi obținute în dosul bisericii L. S. D. — vreau să spun L. D. S."

— Cu toate acestea, Frank, este o ocupație foarte interesantă, continuă Anna pe un ton amabil și întoarse obrazul lipsit de expresie spre el. Mici secrete sunt prinse în timpul spovedaniei. Penitente drăguțe : „Ia spune fiica mea, de câte ori..."

— Parfumuri îmbătătoare, destrămate în umbră, interveni el râzând.

— Jockey Club pentru reverența sa Moore, adăugă ea cu glasul stins. Un bărbat încântător. Distins, modest și blând. Bun prieten cu Miss Mac Tara. Lăsându-se pe spate, închise ochii și începu să fredoneze încet, „Un glas de har-pă tremura prin hall-ul casei MacTara".

Proptindu-se în vâsle, Frank izbucni într-un hohot de râs care cutremură toată barca.

Lucy însă își simțea inima bătându-i atât de furioasă, încât aproape îi tăia respirația. Nu era o femeie sfioasă, căci atitudinea ei față de religie era dictată de motive sentimentale, dar ironia aceasta atât de grosolană... și tocmai în fața băiatului ! Cât despre Eduard, e adevărat că este un bărbat vanitos, dar în orice caz Anna fusese primită în casa lui...

— Terminați odată! strigă ea cu violență. Nu vreau să mai aud așa ceva. Înțelegeți, odată pentru totdeauna!

Anna deschise ochii încet și uitându-se la Lucy zâmbi.

— Încercăm să ne înveselim puțin, răspunse ea cu amabilitate.

— Este un fel de a vă înveseli care mie nu-mi place deloc, declară Lucy și obrazul i se aprinse ca o flacără.

Moore ridică din umeri nemulțumit. Urmă un timp de tăcere chinuitoare, apoi începu din nou să vâslească fără să mai zică nimic. Lucy tăcea și ea. O durea expresia obrazului lui Frank, deoarece aceasta o făcea să simtă cât de mult ține la el. Fu foarte mulțumită când ajunseră la Point și se simți ușurată când constată că sfiala statornicită între ei, se destrămasese în timpul cât ridicară barca pe prundul țărmlui. Intrară în pădure și apucară în lungul potecii care ducea spre riul Ardmore. După dogoarea soarelui în largul golfului deschis, sub crengile copacilor era răcoare. Frunzele începeau să devină arâmii, sicomorii erau pătați de un roșu ca sângele, dar copacii nu începuseră încă să-și lepede frunzele și pe sub crengile lor tufele de ferigă erau destul de înalte ca să susure până la urechile lui Peter care-și făcea drum printre ele. Pentru el această excursie nu reprezenta nici o complicație ci aspectul simplu al unei aventuri neașteptate; undița lui făcută cu cea mai severă economie și vândută cu câștig de domnul Gowe la prețul de unsprezece pence și trei sferturi i se legăna pe umăr întocmai ca o cangă și Peter o purta ca pe o armă primitivă.

Apucară în susul râului. Când se întâmpla să fie ploale, în regiunea landelor de la miazănoapte, apele râului vâjâiau tulburi și furioase, dar astăzi apa era limpede ca cristalul și curgea înspumată printre malurile ei de gresie. Pe țărmlul prăpăstios de stâncă al râului era așternutul umed de mușchi și spre oglinda apei care gâlgâia, se plecau snopi de ferigă, ca niște limbi însetate. Mirosul reavăn al ierburilor umede era îmbibat de mireasma dulceagă a málului dogorât de soare.

Într-un târziu ajunseră la vad. La o anumită distanță — domolindu-și pasul, ca să nu fie auzit de păstrăvil care stăteau la pândă — Peter își pregăti undița, înșiră

sfoara care nu avea mosor, apucă o rămă care i se zbătea între degete și o potrivea în cârligul undiței, apoi răsându-se pe vine, aruncă undița în luciul apei. Urmăind mișcările îndemânătice ale fiului ei, buna dispoziție a lui Lucy începu să-i revină, până când se simți pe deplin liniștită. Toată reacția prostească și neîntemeiată de adineaori fusese o simplă inchipuire absurdă. Se întoarse spre Anna și-i spuse zâmbind :

— Vrei să pescuiești sau vrei să culegi mure ?

— Eu voi mai aștepta, ca să văd ce se întâmplă, răspunse Anna.

— Da, zise Moore, vom prinde o balenă pentru tine.

— Rămâi cu noi, mamă, cel puțin până când vom prinde primul pește, stăruie Peter.

— Cred că va fi mult mai plăcut pentru tine, răspunse Lucy, să-mi faci o surpriză la întoarcere. Până atunci vei putea prinde doi sau trei. Dădu din cap spre el, ca să-l îndemne și ridicând coșul adăugă : voi încerca să-ți culeg câteva boabe de chihlimbar (acesta era numele pe care îl dădura ei zmeurei care foarte rar se găsea printre tufele de rugi).

— O, perfect, în cazul acesta nu mai întârzia, răspunse Peter încântat.

Se depărtă, dar după o bucată de drum se opri și le făcu semn cu mâna, apoi dispăru în adâncul pădurii.

La poalele unei stânci întâlni tufele de rugi și începu să culeagă murele. Înșirate pe ciorchini delicați și luminate de razele sfioase ale soarelui, murele străluceau ca niște grămăjoare de mărgelă printre frunzele verzi.

Întinse mâinile printre vrejuri, ferind frunzele cu dosul ca argintul. Boabele catifelate se desprindeau ușor de pe ciorchini, dar uneori cele mai coapte i se spărgeau între degete, pătându-i-le cu mustul roșcat.

Coșul ce-i atârna de pe braț începea să se îngreuneze. Împrejurul ei se închegase tăcerea pădurii. Tăcerea aceasta, întreruptă de zgomote furișe — susurul unei frunze, pârâitul unei surcele sub picioare, gânguritul unui porumbel sălbatic oprit în vârful unui fag — îi pătrundea în ființă. Începu să-și dea seama de singurătatea dimprejurul ei — o singurătate grea și apăsătoare — și aruncând priviri bănuitoare în toate părțile, se grăbi să termine culesul. Se simți stăpânită de dorința ne-

asteptată de a se întoarce la ceilalți, așa că deși îi venea să zâmbească de o spaimă neînțeleasă ce o cuprinsese, ieși din pădure mai mult în goană.

Când ajunse mai aproape de vad, începu să strige, dar nu primi nici un răspuns. După se ieși din hățiş, constată să pe malul râului a rămas Peter singur și se opri în loc, iar zâmbetul i se şterse de pe buze.

— Unde sunt ceilalți ? întreabă ea pe un ton a cărui violență părea că ascunde o neliniște subtilă. Preocupat de pescuitul său, bălatul clătină din cap, fără să-și desprindă privirea de pe o pantă mică și cafenie ce se mişca în umbra mai întunecată, lăsată de ţarmul stâncos.

— Cred că trebuie să fie undeva pe aproape, răspunse el fără să precizeze.

Rămase o clipă fără să se mişte, apoi făcu un efort şi lăsă coşul din mână. Obrazul ei păru împietrit, tot timpul cât adună cu mişcări încete vreascuri şi atâta focul, ca să pună oala la fiert.

Cobori până la marginea vadului şi întrebuintând nisipul în loc de săpun, se spală pe mâini, mereu îngân-durată. Nisipul era fin, granule curate, lustruite de apele repezi ale curentului. Unda limpede era rece şi spume-ga împrejurul ei întocmai ca laptele cald. Stând aplecată asupra apei, tresări auzind un chiot neaşteptat. Se întorceau râzând, din adâncul hățişului, tot atât de liniştit ca şi când ea nu i-ar fi poftit să o însoţească... de fapt tot atât de liniştiți, ca şi când ea n-ar fi existat. Instinctul posesiunii zvâcni din nou în ea, ca o flacără uriaşă. Deşi nu se trădă — căci obrazul ei era tot atât de rece ca şi unda apei — se simți cuprinsă de o violență nemulțumire. Din adâncul seninului de deasupra ei simți cum coboară o emoție nelămurită : nimio ce s-ar fi putut formula în cuvinte, nici gelozie, nici bănuială, căci amândouă aceste sentimente ar fi fost la fel de absurde. N-ar fi putut afirma nici că purtarea lui Frank îi dă de bănuît — o astfel de bănuială este ridicolă — dar impresia puternică a înțelegerii dintre ei doi i se părea că o răneşte şi o face să se mire de efectul acestei constatări.

Pentru prima dată în viață încercă să se prefacă. Îndreptându-şi trupul se sili să zâmbească şi întreabă pe deplin liniştită :

— Pe unde naiba ați umblat ?

— Am vrut să arăt Annei peisajul, din cealaltă parte, răspunse el cu glasul liniștit.

Se uită la el cu atenție : peisajul. Acesta... era pretextul obișnuit.

— Ne-am fi putut duce să-l vedem mai târziu, ripostă ea aproape cu violență.

Îl văzu că ridică din sprincene. ...

— Bine Lucy... începu el.

Îi tăie vorba numaidecât, cu ochii scăpărând și tremurând din tot trupul.

— Mă lăsați singură, să adun surcele și să aprind focul, după ce am adunat un coș de mure. N-aș putea spune că sunteți prevenitori.

Se opri și înghiți cu greutate, ca să-și stăpânească nemulțumirea, iar el se uită la ea mirat.

— În orice caz v-am așteptat cu toate gata, adăugă ea și se sili să zâmbescă din nou. Haideti.

Se așezară cu toții pe iarbă.

Sandwich-urile erau moi și gustoase ; ouăle fierte în coajă tocmai bune ; ceaiul fierbinte și parfumat de apă răului de munte. Din jăraticul vetrei se desprindeau fragmente ușoare de cenușă care se ridicau în aer și fumul înepător de lemn verde le gâdila nările. Dar pentru ea mâncarea nu avea gust și nu-i făcea nici o plăcere ; se gândea mereu că astă seară va trebui să stea de vorbă cu Frank... să discute foarte liniștiți împreună. Dar datorită unei reacții neașteptate, continuă să-l îndemne să mănânce și să-l aleagă bucățelele cele mai gustoase.

— Tu nu mănânci nimic, declară ea pe neașteptate și îl examinează mirată. Ți-ai pierdut pofta de mâncare ?

— Am mâncat de ajuns, răspunse el și făcu un gest de plictiseală. Dă Annei o bucată de cozonac. Eu am terminat deocamdată.

— De obicei când suntem în excursie, tu mănânci întotdeauna foarte bine, stăruie ea.

În loc de răspuns, sorbi ceaiul ce-l mai avea în ceașcă, se ridică în picioare și se îndreptă spre undiță. Nu prinsese nimic și scoțând undița din apă, examina rămasa de pe cârlig.

— A murit ! Și n-a strigat mamă, nici cel puțin o dată ! murmură el întunecat.

Anna care se ridicase și ea în picioare, începu să râdă de gluma aceasta sinistră — un râs neobișnuit la ea — care asupra nervilor lui Lucy a avut efectul unui scârțâit de fierăstrău.

— Îmi pare rău de osteneala pe care mi-am dat-o, ca să aduc coșul de mâncare, declară ea nemulțumită. După cât văd, nimeni nu are nevoie de mâncarea pe care am adus-o.

— În orice caz tu ai mâncat, răspunse Moore cu glasul sec și fără să se întoarcă spre ea.

— Să știi că e adevărat, mamă, declară Peter cu toată convingerea, râzând și ștergându-și degetele în iarbă. Eu am mâncat cel mai mult, după mine tata, a treia la rând vine Anna și tu vii la urmă.

— Ia batista, băiete, zise ea și se uită la el cu severitate. Nu uita cum trebuie să te porți.

În felul acesta neobișnuit de brusc masa se termină. Lucy spală vasele în apă râului și după ce Frank le șterse, ca pentru a se împăca, le împachetară în coș și apucară în josul râului spre țărmul mării.

După-amiaza părea încărcată de zăduf ; mireasma ce se desprindea din murele adunate în coș și strivite de propria lor greutate, tremura împrejurul lor ca un suflu parfumat, și continuându-și drumul în mijlocul zumzetului insectelor, se simți învăluită de un val de nostalgie, de un fel de dorință aproape dureroasă pe care o încerca destul de des, o dorință de a ajunge la ceva și a se încheșta de acest ceva din toate puterile.

Ca să poată trece apa râului peste lespezile așternute în vad, trebui să se întoarcă spre Frank și să-l apuce de mână. Anna n-avea decât să se revolte împotriva acestei manifestări a dreptului ei de posesiune, căci pe ea puțin o interesa. Era îndrăgostită de soțului ei și nu avea nici un motiv să-și ascundă acest sentiment. Trecură astfel o livadă încărcată de polenul florilor de păpădie, care le bronză încălțăminte, apoi ajunseră în apropierea unei mlaștini și împrejurul ei aerul părea sărat ; albia râului se lărgise și țărmul era presărat cu nisip. Din pietrișul de pe fundul albiei se ridicau plante acva-

lice de culoare cafenie care se răsuceau și tremurau pe unda apei liniștite; țărnul care venea costiș, era acoperit de iarbă aspră și rară și, de păpurișul ce se legăna printre vrejurile de stânjenei înfloriți. Într-un târziu, după ce râul mai făcu o cotitură, ajunseră la țărnul mării.

Lucy respiră adânc aerul sărat și-și plimbă ochii pe deasupra pânzei de apă albastră a golfului, unde prin scăpărarea de lumină văzu departe pânza albă a unei bărci care se legăna pe apă, întocmai ca un pescăruș pe aripi. Părea mai ușurată, dar cu toate acestea nu pe deplin mulțumită, căci mai simțea și acum emoția aceea ascunsă care dormea neîmpăcată, undeva în sufletul ei.

În drumul de întoarcere, legănată de zbuciumul liniștit al bărcii, închise ochii ca și când ar fi adormit; simțea o sfârșeală neobișnuită, un fel de moliciune datorită tensiunii înconștiente a nervilor. Ceilalți trei cântau în perfectă armonie și pe deasupra apei glasurile lor se ridicau domolite și catifelate împletindu-se în ritmul stins al vâslelor. Dar ea nu se simțea în stare să cante împreună cu ei. Melodiile pe care le cântau erau și ele atât de sentimentale, încât îi umpleau sufletul de o emoție neobișnuită... mai ales cea din urmă pe care o cântară, la stăruințele lui Peter și care era caraghiosul cântec de leagăn ce i-l cântase ea de atâtea ori :

*Frumoasa mea m-a lăsat,
Astăzi ea trece apele mării,
Între noi e un ocean blestemat.
Zadarnic răscolesc fundul zării.
Adu-mi frumoasă...
Adu-o înapoi..*

Manifestarea chinuitoare a dorinței exprimate în mijlocul moleșelii calme a acestei după amiezii, îi trezi o aspirație, un îndemn de evadare care i se păru tot atât de dureros, ca orice durere. Numai datorită faptului că sta cu ochii închiși, reuși să-și stăpânească valul de lacrimi ce-l simțea gata să se reverse.

Când ajunse la chei și Dave apăru din hangar, ca să le ajute să debarce, simți un fel de ușurare.

— Ați avut o zi admirabilă, declară Dave și zâmbi întinzându-i brațul și apucând-o cu putere, ca să poată sări pe țărnm.

— Da, a fost o zi superbă, încuviință ea și zâmbi lui Dave care-i era simpatic.

Dar, fără să știe de ce, pentru ea nu fusese o zi admirabilă. Se simțea mulțumită că s-a întors, că poate revădea chipul plin de veselie al lui Dave care i se părea atât de liniștitor și de real. În aceeași clipă i se păru că a trecut o veșnicie de când au plecat la drum și fu foarte mulțumită, când se văzu din nou în interiorul calm și plin de răcoare al casei.

Îmbăile pe Peter și-l culcă, apoi își schimbă rochia și coboară la parter. Ocupându-se de broderia la care lucra, își da toată silința să stea liniștită, dar ardea de nerăbdare să vadă pe Anna că se retrage în camera ei. Astă-seară Anna întârzie mai mult decât de obicei. Sunase demult ora zece când ea începuse să caște și se uită la pendula din perete. În cele din urmă însă se ridică în picioare și le ură noapte bună.

Lucy rămase singură cu soțul ei.

Era ocazia mult așteptată și luându-și inima în dinți, lăsă broderia din mână și veni să se așeze pe canapea, lângă el. Frank citea ziarul de seară.

— Frank, începuse ea cu glasul ferm, vreau să-ți vorbesc despre Anna.

— Dă-i drumul draga mea, murmură el fără să ridice capul, căci eu te ascult.

Respiră adânc. Înainte de a aduce în discuție trecutul Annei, îi va oferi o ultimă ocazie, ca să înceapă chiar el să vorbească despre acest subiect, așa că întrebă pe un ton aproape indiferent :

— Tu ai cunoscut pe Anna cu mult înainte de a mă cunoaște pe mine. Nu-i așa, Frank ?

— Ce întrebare ! răspunse el cu ușurință. Am trăit în Levenford, în același oraș, ani de-a rândul, când eram copii ne-am jucat de-a gajurile și ne-am sărutat.

Buzele i se contractară fără să vrea :

— Și-mi închipui că în timpul cît ai stat la Belfast ai văzut-o adeseori.

— Da, firește, admise el cu toată sinceritatea. Cred că am văzut-o de multe ori.

— În cazul acesta, de ce, adăugă ea cu glasul mult mai domolit, de ce nu mi-ai spus nimic în legătură cu ea ?

Nu se întoarce nici de astă dată spre ea, dar constată că privirea lui se fixează pe neașteptate asupra ziarului și degetele mâinii proptite pe genunchi, încetară să mai ciocănească.

— Ce vrei să spui ? întrebă el după o pauză destul de lungă.

— Ceea ce ți-am spus !

Ridică fruntea încet și se întoarce spre ea ; dar nu zise nimic. Și presimțind că în această tăcere a lui se ascunde un fel de evitare a răspunsului pe care-l aștepta, cu totul pe neașteptate glasul îi deveni țipător, când îl întrebă din nou :

— De ce nu mi-ai spus că a avut un copil ?

Cuvintele ei sunau ca o acuzație. Rămase cu gura căscată, într-o atitudine aproape caraghioasă și întorcându-se spre ea, o examinează timp de o jumătate de minut, înainte de a îngâna :

— Cum se poate ? De unde ai aflat tu despre incidentul acesta ?

— În orice caz nu de la tine, răspunse ea pe un ton violent și nemulțumit, concentrând în aceste câteva cuvinte întreg elanul dureros pe care și-l stăpânise timp de două zile, și tensiunea sentimentală din timpul acestei după-amiezi. Ar fi trebuit să mă previi. Știi foarte bine că ar fi trebuit să-mi spui. Ai admis să invit pe Anna în casa noastră, fără să scoți o singură vorbă, cu toate că tu știai chiar de la început. Dar mai mult decât atât : ai admis ca să las toată casa în grija ei, în timpul cât eu am fost la Ralstone. Procedul tău nu este just. Eu nu sunt în stare să-l înțeleg, și nu sunt de acord cu el. Pentru numele lui Dumnezeu, Frank, de ce nu mi-ai spus nimic despre lucrul acesta ?

— A fost o simplă întâmplare ; nici nu m-am gândit la așa ceva, protestă el și se aprinse la obraz. Nu te repezi cu gura la mine.

Rămase dezamăgit de constatarea, că ea este la curent cu aventura Annei, dacă nu din alte motive, cel puțin pentru că el avusese intenția să-i spună. Da, avusese această intenție, dar cine știe cum — datorită apatiei lui innăscute — nu se mai gândise la amănuntul

acesta. Nu pentru că ar fi fost îndemnat de vreun instinct nobil sau bombastic, sau pentru că din mândrie ar fi vrut „să pecetluiască pentru totdeauna rușinea prin care a trecut Anna“. Ci pur și simplu pentru motivul că nu se mai gândise la întâmplarea asta. Odată sau de două ori gândurile lui încercaseră să aducă în actualitate situația ei, dar apoi uită. De astă dată, aducându-și aminte de toate acestea, se aprinse și mai mult la obraz și-i răspunse pe un ton ușor agresiv :

— Nu ți-am spus nimic, pentru simplul motiv, că afacerea asta nu te interesează. Iată motivul, dacă vrei să-l știi ! Afacerea asta n-a avut niciodată vreo legătură cu tine și prin urmare nu te poate interesa nici astăzi.

— Nu mai spune ! exclamă ea și respiră șuierător ! Va să zică nu mă interesează ce fel de femeie îmi intră în casă. Din cauză că tu preferi să faci pe mutul, pentru că vrei să ascunzi ceva soției tale, sunt obligată să admit în casa mea pe cineva, a cărui reputație, ca să nu întrebuițez vorbe prea grele, este cel puțin îndoielnică.

— Ia-o domol, răspunse el cu glasul ceva mai ridicat, Anna este vară cu mine și este o femeie împotriva căreia nimeni nu poate avea nimic de spus. Ori, asta o știi și tu destul de bine.

— Acum am ajuns la o situație mai limpede, ripostă ea stăpânindu-și nemulțumirea și cu ochii scăpărând de supărare, dar mai este un amănunt asupra căruia nu putem fi de acord. Prin urmare dă-mi voie să-ți spun, fără nici un înconjur, eu nu o pot suferi pe Anna. Astăzi când o cunosc și o știu cine este, nu-mi place câtuși de puțin. M-ai înțeles, cred ! Astăzi în timpul cât am mers cu barca, ca să-ți dau un singur exemplu, felul în care a vorbit despre Eduard, mi s-a părut de-a dreptul odios. Este invitata mea, poate să stea aci cât pofteste, dar nu voi suporta din partea ei nici un fel de necuviință. Nu, nici cea mai mică necuviință.

— Necuviință ? exclamă el neîncrezător și rumenea-lă de pe obraji săi deveni mai adâncă. Despre ce naiba vrei să vorbești ?

Obrazul mic al lui Lucy ardea ca o flacără și uitându-se la el fără să clipească, îi răspunse cu glasul categoric :

— Vorbești ca și cînd la Ardmore nu ai fi înțeles ce s-a întîmplat, răspunse ea, cu mușcătoare ironie. V-ați dus să vedeți peisajul ! Firește, de ce să nu vedeți peisajul ? Și începu să rîdă sarcastic.

— Da, ne-am dus să vedem peisajul, strigă el cu glasul răstit și pentru nimic altceva. Sfinte Doamne, pentru ce altceva crezi că ne-am fi dus ?

— Nu zbiera la mine, răspunse ea cu glasul stins și tremurînd toată, și nu da Annei ocazie să constate cum știi să te porți cu soția ta.

Se opri tremurînd și din cauză că-l iubea, încercă să găsească o frază cu care să-l poată jigni cât mai adînci.

— Toată ziua ai alergat cu limba scoasă după ea ! Și pe urmă seara te apuci și ții în felul acesta la mine... îmi faci o astfel de scenă... ar trebui să-ți fie rușine.

— Nu ți-am spus că eu n-am alergat după ea ? Ce ți se pare atît de condamabil în atitudinea mea, cînd încerc să distrez pe verișoara mea care este la noi în casă ? Nu mi-ai cerut tu singură să-ți făgăduiesc, că-mi voi da toată silința să fiu amabil față de ea ?

— Frank, eu te cunosc, continuă ea cu fălcile încheștate și știu că nu e felul tău să te dai în vînt de dragul cuiva. Să nu-ți închipui că pe mine ai putea să mă amăgești un singur moment. Dar mai este ceva... Eu te iubesc ! Am stat alături de tine nouă ani la rînd, la bine și la rău. Nu ți-am ascuns nimic. Ți-am dat totul. Am fost loială față de tine... și nu voi admite să te faci de rîs, în situația în care ne găsim acum. Te poftesc ca de aici înainte să faci bine și să lași pe Anna în pace, să-și vadă singură de propriile ei distracții.

— O, asta este situația, ripostă el provocator, doamna începe să-mi dea ordine. Ei bine, dă-mi voie să-ți repet încă o dată : Anna nu aleargă după mine, ca să întrebuițez propria ta expresie, și eu nu alerg după Anna. Știi foarte bine că eu n-am ținut cătuși de puțin să vină în casa noastră. Tu ai invitat-o. Da, tu !. Ai vrut să vină, și acum cînd a venit, îi întorci pur și simplu spatele și-mi ceri și mie să procedez tot așa. Mi se pare că tu ești puțin sărită. Dar fiindcă tu singură ai adus în discuție acest subiect, dă-mi voie să-ți spun, că nu voi admite să mă tiranizezi. Față de Anna voi fi

amabil, dacă vreau, și de aici înainte, după scena pe care mi-ai făcut-o acum, voi fi mult mai amabil decât am fost. Probabil Anna este o femeie mult mai cumsecade decât îți inchipui tu, și cu o mișcare violentă ridică ziarul în fața ochilor, așezându-l între ei ca pe un paravan.

O clipă se uită la ziarul rigid, pe care era sigură că nu-l citește, cu obrazul palid, cu ochii ca de flăcări, dezmăgită, jignită și revoltată. Iată prin urmare rezultatul conversației liniștite ce o avusese cu el, această sfidare, această împotrivire cu totul lipsită de cumpăt, la încercările ei de a-l preveni, de a-l sfătui și de a-l feri de primejdii. Era convinsă că a procedat așa cum a trebuit și că intervenția ei a fost justă. Dar el receptase cuvintele ei ca un torent de reproșuri. Nu-i dădu nici o explicație cu privire la purtarea lui, nu-i oferise nici o justificare pentru tăcerea lui de până acum. Gândul acesta o durea întocmai ca o lovitură de pumnal.

Se ridică repede de pe canapea și oprindu-se în fața lui în picioare, îi spuse cu glasul ferm și stăpânit :

— Te previn Frank, că ascunzându-mi întâmplarea aceasta, din motive pe care nu le pot bănuî, purtarea ta m-a jignit mai mult decât ai fi în stare să bănuiești. Dar, țin prea mult la tine, pentru a admite să-ți faci și ție vreun rău. Ține minte ce ți-am spus acum, deoarece vorbele acestea îți vor explica toată atitudinea mea de astăzi, și tot ce voi face de aici înainte.

Și ridicând fruntea cu mândrie, simțindu-și ochii împăienjeniți de lacrimi, se întoarse și ieși repede din cameră.

În noaptea aceea dormi prost, somn agitat și plin de visuri care o lăsă neodihnită. Se trezi — cu creierul îngreunat de gândurile care îi chinuiseră mintea întotdeauna mai ca niște fantome — și-și aduse aminte de discuția ce o avusese cu Frank. În orice caz această discuție era acum încheiată, dar amintirea ei ca o povară îi chinuă conștiința și presimțea că această amintire va stăruia între ei și nu va putea fi înlăturată decât datorită unei împăcări pasionale. Cu trupul înfierbântat și cămașa de noapte umedă din pricina somnului neliniștit, cu părul căzut pe umeri, se uită la el pe furiș, stăpânită de neașteptata dorință a unei împăcări. De fapt ținea extrem de mult la el și, conștientă de apropierea lui, se simțea îndemnată în mod irezistibil să-i treacă brațul împrejurul gâtului și să-i facă această mărturisire. Îi plăcea atât de mult felul în care-și ținea capul, linia delicată a nasului său drept, această dovadă de distincție care îl deosebea esențial de restul familiei lui — Eduard o posedea și el dar în măsură mult mai redusă — dar nu numai de membrii familiei lui, își zicea ea, ci de toată lumea. Spontaneitatea atitudinii lui îl făcea să fie unic! el era Frank, era al ei. Când se întoarse și se uită la ea, Lucy zâmbi cu sfială și pândi nerăbdătoare să vadă și zâmbetul lui.

— O nouă dimineață încântătoare, murmură ea cu sfială.

— Destul de plăcută, răspunse el.

Trăsăturile obrazului i se schimbă, nu din cauza cuvintelor lui, ci a tonului cu care le pronunță, a sub-

tilei indiferențe, atât față de timp, cât și față de ea, a persistenței rigide de a părea nemulțumit. Dar nu-i dădu posibilitatea să înțeleagă, că se simte jignită. Seara trecută îi venise destul de greu, ca să-și definească atât de categoric atitudinea, dar avea motive care justificau procedeul ei. Totuși, nu va mai redeschide această discuție, căci i se părea de ajuns, că a reușit să-i spună ce i-a spus. Chiar dacă situația actuală dintre ei ar fi rigidă, ea nu va putea să dureze și va dispărea cu atât mai repede, după ceea ce avea de gând să facă astăzi de dragul lui.

Mai așteptă câteva clipe, gândindu-se că poate se va oferi să-i aducă ceaiul : în anumite zile de duminică, îi aducea el ceaiul în cameră, -deoarece educația severă a tinerei Netta, îi interzicea să intre în camera lor conjugală... dar el nu dădu nici un semn din care ar fi putut deduce prezența acestei bune intenții. Astfel făcu o mișcare repede și-și trecu picioarele frumoase peste marginea patului. În aceeași clipă el se decidese să vorbească :

— Cred că nu ai intenția să te scoli, protestă el nemulțumit. E prea devreme.

— Nu, Frank, e tocmai timpul, răspunse ea pe un ton atât de ceremonios. Am o mulțime de lucru. Nu uita că astă seară domnul Lennox vine la noi.

Începu să caște și urmărindu-i mișcările în timpul îmbrăcatului, îi spuse îngândurat :

— După ce voi reuși să-mi fac plăcerea, să știi că nu mă mai dau jos din pat înainte de orele zece.

— Încă n-ai reușit să ți-o faci, răspunse ea stând cu spatele spre el și răsucindu-și părul cu mișcări repezi, căci nu era de acord cu înclinația lui de a trândăvi în pat.

— Cu toate acestea va veni și ziua când voi reuși, răspunse el întunecat, de cumva nu mă vei da tu gata mai devreme.

— Nu vorbi în felul acesta, Frank, răspunse ea cu glasul neobișnuit de abătut ; ironia cu care vorbea în dimineața aceasta, o îndurera. Dar ascunzându-și această durere, încercă să-i răspundă liniștită : Al răbdare și vei vedea ce-i voi spune astă-seră domnului Lennox.

Deocamdată... Fără să mai termine fraza ieși din cameră, ca și când ar fi vrut să-i spună : „dă-te jos din pat și vino să mergem la biserică, împreună cu Peter“.

Expresia obrazului său deveni din nou nemulțumită. După toate probabilitățile nu se ducea din convingere în fiecare duminică la biserică, ci datorită influenței care se manifestă și de astă dată. Nu voi reuși nicio dată, să fiu lăsat în pace ? se gândi el moleșit. Dar se părea că nu va reuși, căci după ce se întinse sub pătură și începu să se gândească, ușa dormitorului se deschise din nou și apărură Peter. Cercetând cu inocență dispoziția tatălui său, își acordă imediat privilegiul obișnuit în fiecare duminică dimineața și sări în patul uriaș.

— Haide acum să ne jucăm, tată, începu el numai-decât ; vreau să ne distrăm.

— Să-ți spun o poveste ? întrebă Moore fără nici un entuziasm, uitându-se la fiul său : era mijlocul cel mai puțin plicticos de a se distra.

— Nu, să ne jucăm de-a Regele în Castel.

Frank gemu : își iubea băiatul, îl iubea cu adevărat... da, își închipuia că-l iubește. Dar cum de-i cere să facă pe părintele glumeț ! Tocmai lui ? Și în dimineața aceasta mai ales, după scena ce-o avusese aseară cu Lucy, scena aceea tâmpită și fără temei. Dar ce voia să spună, în legătură cu Lennox care astă-seară vine la ei ?

N-avea nimic împotriva lui Lucy ; îi recunoștea toate calitățile și o iubea, de fapt o iubea mult mai mult decât își iubea băiatul. Dar uneori când încleșta cu putere din dinții albi și mărunți, atitudinea ei îl scotea din fire și-l făcea să-și închipuie despre sine, că este un caraghios.

De astă dată însă nu va ceda, nu. Pentru nimic în lume. Îi va da să înțeleagă, odată pentru totdeauna, care este situația lui reală, în calitate de cap al familiei.

— Haide tată, strigă Peter din nou. Regele în Castel.

— Bine, foarte bine, răspunse Moore nemulțumit și mirat de tonul răstit al cuvintelor sale. Nu mai începe și tu acum !

Jocul istoric începu. Ridicarea în sus a genunchilor tatălui pe care era așezat copilul, însoțită de murmurul unei melopee liturgice, apoi căderea neașteptată și

îngrozitoare, după care urmau hohote de râs susținute de agitația unei cămășuțe de noapte, scurte și vărgate cu roșu și albastru, și prefăcutul leșin, drept pedeapsă. Scena aceasta făcea de fiecare dată pe Peter să rădă în hohote, dar Moore ca întotdeauna, nu era în stare să guste în întregime hazul pe care-l făcea el. Se plictisi repede și pentru a întrebuința propriile sale cuvinte, porunci „să înceteze“.

În timpul acesta în aerul proaspăt al dimineții se simți miros ispititor de slănină prăjită și imediat după aceea gongul lovit cu energie de Netta, se auzi chemându-i la masă.

— Ei haide, dă-te jos băiete și îmbracă-te, zise Moore. Apoi, după ce mai căscă odată, coborî și el din pat și începu să se îmbrace repede; peste câteva clipe coborî în urma fiului său la parter.

Peter și Lucy erau așezați la masă, dar Anna nu apăruse încă: uzând de prerogativele inerente unul invitat, aștepta să-i aducă „tava cu mâncare“ la pat și apoi să meargă mai târziu, dacă în general va merge, la biserică și să asculte al doilea serviciu divin.

Astfel cei trei membri ai familiei luară masa împreună. Lumina limpede a dimineții intra pe fereastră și tremura pe obrazul candid al lui Lucy, revelând energia ce se ascundea în adâncul ochilor ei, vigoarea stăpânită din mișcările liniștite ale mâinilor, o vigoare cu care părea că se străduiește să-i țină pe toți laolaltă într-o unire caldă și mistică. Sentimentul acesta de unitate îi făcea întotdeauna plăcere și îi fortifica încrederea calmă cu care înfrunta lumea. Ceva mai târziu, în drumul spre biserică, cu Peter între ei, ținându-l fiecare de mână și făcând astfel legătura între ei trei, se simți din nou înflorată de aceeași emoție caldă, de aceeași confirmare dureroasă a posesiunii care aproape îi tăia respirația. Nu e mai bine, își zicea ea, să te scoli de dimineată, să te îmbraci cuvințios și să pleci la biserică, așa cum se cade să faci o familie respectabilă, în loc să trândăvești în pat și să faci glume răutăcioase pe socoteala religiei. Dacă purtarea aceasta este pe gustul Annei, n-are decât să continue. Ea nu va proceda niciodată în felul acesta și atâta timp cât va mai trăi, nu va admite să procedeze nici Frank.

După terminarea slujbei, când ajunseră pe marginea golfului, se opri și le spuse :

— Tu și Peter veți face o plimbare împreună, înainte de a vă întoarce la masă. Eu voi fi foarte ocupată cu pregătirile de astă-seară.

— Nu prea mă interesează plimbarea, murmură el. Prefer să mă întorc acasă împreună cu tine.

— Nu, Frank, stăruie ea. Aș vrea să vă plimbați puțin amândoi în aer liber. Vă va face bine.

— Haide tată, stăruie Peter, trăgându-l cu putere de mână, ne vom duce să culegem castane în pădurea de la Gilston.

Moore nu mai zise nimic și Lucy, după ce îndreptă cravata lui Peter, rămase un moment nemișcată, cu zâmbetul pe buze și se uită după el cum se depărtează împreună. Evident, era un zâmbet de posesiune și acesta, dar de astă dată în zâmbetul ei parcă s-ar fi ascuns ceva grav, ca și când și-ar fi dat seama cât de mult înseamnă pentru ea cei doi... Frank și fiul lui Frank. Întorcându-se în loc, apucă încet spre casă.

Când afirmase că va fi foarte ocupată, spusese adevărul, deoarece trebuia să pregătească dinainte cina pentru seara aceasta. La amiază, cum spusese, vor mânca ceva mai de mântuială, dar cina din seara aceea va compensa masa simplă din timpul zilei. Nu pentru că scopul activității ei la bucătărie ar fi fost exclusiv pregătirea unei mese copioase, dar fără să mai țină seama de prezența Annei în casă, luase hotărârea ca astă seară să facă pasul la care se gândea de vreme îndelungată. În scopul acesta invitase pe domnul Lennox și tot în scopul acesta va trebui să-l ofere o mâncare bună. Pe urmă, când i se va părea că a sosit momentul potrivit, va încerca să vorbească cu el, îl va lua pe neașteptate și el fiind un om indulgent și bine dispus, datorită mesei copioase, cu siguranță va fi vulnerabil față de cererea ei.

Cu siguranță ! Da, intrând și ieșind mereu din bucătărie, presimțea că planul ei va trebui să reușească. Constatase de mult că domnul Lennox este foarte binevoitor față de ea : primea întotdeauna invitațiile ei, aproape cu recunoștință. Afară de asta, nu mai era tânăr, își pierduse asociatul și avea intenția să-și extindă între-

prinderea, importând și distribuind noul produs. Amănuntul acesta era fără îndoială foarte favorabil pentru ei și reprezenta o ocazie unică.

Pe de altă parte, era convinsă că Frank avea tot dreptul la o avansare. Trecuse vreme îndelungată de când lucra în calitate de salariat — un salariu fără îndoială mulțumitor, dar în orice caz numai salariu — și sosise timpul când ar fi trebuit să facă și el un pas înainte. Planurile ei în legătură cu viitorul lui Frank pretindeau numaidecât acest pas și datorită hotărârii ei de acum, era convinsă că va reuși să-l facă. Avea de gând să ceară domnului Lennox să acorde lui Frank o participare la întreprinderea sa. Și de ce să nu-i ceară? Este cât se poate de firesc. Zece ani la rând Frank a lucrat ca agent comercial al firmei. În orice caz el va fi dispus să plătească această participație în bani gata. E adevărat că suma de care dispuneau ei astăzi, era foarte modestă — se îmbujoră în obraji când se gândi cât este de modestă — dar diferența o va putea plăti treptat. Eventual va trebui să-l ajute și Richard cu o sumă de bani, căci n-ar avea de suportat nici un risc de pe urma acestei afaceri. Esențialul era să obțină asentimentul domnului Lennox și presimțea că procedând cu tot tactul necesar, astă-seară, va reuși să obțină această aprobare.

Lennox, Galton & Moore — sau mai simplu i Lennox & Moore... cât de bine sună în felul acesta. Richard va rămâne înspăimântat când îi va spune; Anna va căsca ochii și Frank își va da seama mai limpede de dragostea, de devotamentul și de valoarea soției sale. Încercă să zâmbească, gândindu-se la vanitatea ei proprie, dar chiar în zâmbetul acesta al ei se ascundea o voință neînfrântă.

Și cât ai clipi, dispoziția ei se schimbă; veselia și mulțumirea începură să i se desfășoare în același ritm cu gândurile îndrăznețe.

La masă, datorită îndemnării ei mai presus de orice îndoială, mâncarea fu mai bună decât se așteptase chiar ea și rămase extrem de mulțumită. Parcă nu mai era ea, văzând entuziasmul cu care vorbea și încerca să facă tuturor pe plac. Făcea mici glume neașteptate și răspunsurile pe care le dădea, erau pline de veselie. Față de Anna încercă să fie amabilă, poate puțin cam osten-

tativ de amabilă și uitându-se la ea peste masă, ochii strălucitori ai lui Lucy parcă ar fi vrut să-i spună : „Încearcă să fii și tu tot atât de veselă ca și mine, dacă poți !“ Renunțând deocamdată la gândurile ei caraghioase, începu să descrie pe Eva, așa cum a găsit-o zăcând între perne, descriere care făcu și pe Moore să râdă.

— Ce te face să fii atât de exuberantă ? întrebă el și-i aruncă o privire plină de înțeles.

— Ai răbdare și vei vedea.

Aceasta era fraza ei favorită, care indica priceperea ei de a pune lucrurile la cale, de a le organiza și a-i lua prin surprindere. Din fire nu-i plăcea să facă pe misterioasa, dar de astă dată își propusese să nu divulge dinainte planul ce-l avea, deoarece fără îndoială, confidențele ei ar fi dat ocazia la discuții și dezaprobare.

— Tu ești în stare să devii extrem de caraghioasă, mamă, când ești bine dispusă, declară Peter.

— Mi se pare că a dat de ceva bani, zise Anna adresându-se lui Frank, sau ne pregătește ceva important.

— Vei rămâne mirată, declară Lucy pe un ton aproape provocator.

După ce se ridicară de la masă, le spuse că ar vrea să se odihnească — amănunt care nu intra în obiceiul ei — dar ținea ca astă seară să fie în formă, așa că se retrase în camera ei. De la fereastra odăii văzu pe Peter alergând într-un suflet spre cala lui Bowie, unde Dave lucra pe puntea șalupei **Eagle**... cu toate că era duminică, la nevoie șalupa trebuia să fie gata ca să facă un drum până în cealaltă parte a golfului. Fără să vrea, fruntea i se întunecă. Absența din casă a lui Peter, presupunea în mod implicit că Frank și Anna au rămas singuri. Nu face nimic ! Preocupată numai de planurile ei, refuza să se gândească deocamdată la alte amănunte. După ce-și scoase rochia, se întinse pe pat și închise ochii.

Epuizată de zbuciumul nopții trecute pe care o petrecuse zvârcolindu-se în pat, nu se trezi decât târziu în timpul după-amiezii. Razele soarelui băteau aproape orizontal pe buchețelele de miosotis ale tapetului de pe perete. Aruncând o privire spre ceasornic, constată că mai are timp de ajuns. Câteva clipe rămase nemișcată, stăpânită de un sentiment de irealitate : să se trezească

„Din somn în plină zi, la această oră, fiind singură în cameră. Dar încercă să-și alunge toropeala. Se îmbracă încet și cu mare grijă și-și făcu o pieptănătură care s-o avantajeze. Înviorată și liniștită, gata să facă orice în interesul lui Frank, coborî la parter unde împreună cu Netta făcu o ultimă inspecție mesei de pe care „nu lipsea nici cel puțin o linguriță“, cum spunea Netta, cu convingere.

La orele șase se auzi soneria de la intrare. Așteptase nerăbdătoare și ca să se liniștească, făcuse o nouă investigație amănunțită prin sufragerie, așa că de astă dată, în cinstea evenimentului, ieși ca să deschidă.

— Poftim înăuntru domnule Lennox, zise ea mulțumită. Știam dinainte că trebuie să fii dumneata. Dă-mi voie să-ți ajut să-ți scoți haina. Cum te mai simți domnule Lennox ?

Un surâs amabil făcu să-i tresară mustața și i se văzură dinții falși, de culoare gălbuie.

— Eh, ce să zic, nu tocmai prost, răspunse el prevăzător, ceea ce ar fi vrut să spună, că se simte extrem de bine. Dar mi se pare că mă simt mult mai bine, imediat ce am ocazia să te văd pe dumneata.

Se uită la el și zâmbi. Începutul părea desăvârșit.

— Noi doi ne-am înțeles întotdeauna foarte bine, răspunse ea pe un ton de intimitate sfioasă ; în vestibulul acesta atât de îngust și de mic, era un fel de intimitate caracteristică, iar interiorul lui părea și mai redus, datorită paltonului uriaș pe care-l dezbrăcase și acum atârna în cuier.

— Da, așa este, noi ne-am înțeles întotdeauna, declară el frecându-și mâinile repede una de alta.

Afirmația asta era adevărată. Ținea la Lucy într-un fel al său propriu. „E frumoasă ca o floare“ își zicea el de multe ori, „o adevărată podoabă“. Îi dădu brațul și intrară împreună în salon, unde așteptau ceilalți.

— Peter ! zise ea numaldecât. Ridică-te fiul meu și oferă fotoliul acesta domnului Lennox.

— Mulțumesc. Mulțumesc, nu țin să stau prea aproape de foc. Scaunul acesta de aici va fi foarte bun pentru mine.

Încercă să-l instalez cât mai confortabil, pe urmă cu mult tact începu să vorbească despre subiecte banale,

căci era prea prevăzătoare și nu voia să se repeadă orbește și imediat spre obstacolul ce avea de gând să-l treacă. Procedul acesta nu intra în tactica ei. La orele șase jumătate totul mergea de minune : Peter se purta ireproșabil, Frank discuta politico, Anna stătea liniștită, așa că se ridică.

— Acum, declară ea, nu fără entuziasm, mă duc să prepar cafeaua cu mâna mea. Știu exact, domnule Lennox, cum trebuie să fie preparată, ca să vă placă. Cuvintele acestea de măgulire ale ei erau exagerate, dar deși știa că sunt exagerate își zicea că scopul urmărit de ea justifică mijloacele pe care le întrebunțează.

În bucătărie își dădu silința să prepare în mod special cafeaua, și în scopul acesta avu nevoie de zece minute, iar la urmă cu obrazul aprins de căldura plitei, ieși în hol și bătu gongul, apoi trecu în sufragerie, unde în calitate de stăpână a casei, îi așteptă ca să-i primească de cum vor intra.

Supeul — banchetul acesta de care lega atâtea speranțe — începu sub auspicii favorabile și marcat de o notă de armonie. Bucatele erau delicioase. Se servi o limbă rece foarte gustoasă, o friptură de pui tot rece, cu o salată delicioasă, după care urmă plăcintă preparată cu murele aduse de la Ardmore și brânză Dunlop, de prima calitate. Văzând bucatele de pe masă, privirile lui Lennox se îmblânziră și mai mult și depărtându-și genunchii unul de altul, își prinse șervetul deasupra nasterelui al doilea de la jiletă.

— Pe cinstea mea ! exclamă, el și se uită cu admirație la Lucy. Atât fu tot ce spuse, dar era de ajuns.

— Mai vrei o bucățică de pui, Anna ? întrebă Moore tăind friptura, și-i întinse o felie groasă și albă de piept. Cuțitul ca întotdeauna, nu tale nici de astă dată, murmură el printre dinți. Tăiatul fripturii îl plictisea din cale afară.

— Oferă și domnului Lennox o bucată de friptură, zise Lucy adresându-i-se lui Frank ; cealaltă jumătate de piept.

— Eu prefer limba afumată, declară Lennox, întinzând muștarul cu cuțitul. Mai bine luați-o dumneavoastră.

— Eu m-am servit, se grăbi ea să-i răspundă; astă seară toată atenția îi era concentrată asupra invitatului ei: înainte de orice, vă rog să vă gândiți numai la dumneavoastră.

— Nu e de mirare că din când în când îmi face plăcere să vin pe la dumneavoastră, declară el cu înțeles, sorbind zgomotos din ceașca de cafea, apoi ștergându-și mustața, se adresă Annei: ai luat vreo hotărâre în legătură cu data plecării duminică?

Anna zâmbi. Nu cumva ea observase tonul provocator întrebuițat de Lucy în timpul prânzului? Presimțind „ce se prepară“, poate în această seară avea de gând să se distreze puțin în felul ei liniștit și ironic? În orice caz atitudinea ei față de Lennox era de o amabilitate neobișnuită și în general mult mai provocatoare decât până acum.

— Îmi face plăcere și sunt încântată de această destindere, răspunse ea ridicând ochii spre el.

— N-are nevoie să se grăbească, interveni Moore. Poate sta la noi cât va dori.

Lucy lăsă ceașca din mână și se uită peste masă la Frank.

— Dragă Frank, eu sunt de părere să nu ne amestecăm în intențiile pe care le are Anna, declară ea cu glasul liniștit. Probabil are anumite planuri.

— O, nu am nici un fel de planuri, răspunse Anna cu amabilitate și când dădu din cap, lumina lămpii străluci în părul ei lucios și negru. De altfel eu nu fac niciodată planuri, ci procedez așa cum îmi convine.

— Dumneata ești o femeie tânără, cu concepții foarte moderne, declară Lennox cu politețe.

— Acesta vrea să fie un compliment? murmură ea, ca și când ar fi vrut să se adreseze numai lui.

— N-aș vrea să afirm că nu este, răspunse Lennox, uitându-se la ea dintr-o parte și pe deasupra șervetului. Dar se vede destul de limpede că dumneata judeci viața numai prin partea ei plăcută.

— Acesta este amănuntul asupra căruia părerile mele și ale Annei se deosebesc, interveni Lucy, luând o atitudine indiferentă, deși se simțea nemulțumită de intimitatea aceasta dintre Anna și Lennox. Eu prefer să am un scop anume, și îmi place ca să lucrez, pentru

a-l putea realiza. Cred că nu aş fi în stare să stau în diferenţă şi să mă uit cum mă duce curentul vieţii.

— Cu toate acestea este plăcut, răspunse Anna, pe buze cu o umbră de zâmbet liniştit, să primeşti viaţa aşa cum ţi se oferă. Dacă-ţi propteşti capul în piept şi te repezi spre ea, te expui ca într-o bună zi, să nimerеşti cu capul într-un perete. Tu ce părere ai Frank? Ție îţi face plăcere să te zbaţi, pentru a face numai decât ceva şi se uită spre Moore care stătea cu ochii plecaţi în farfurie.

— Nu ştiu ce să zic, răspunse el stânjenit. Cred că eu sunt ca majoritatea oamenilor. Nu găsesc în muncă nimic ce ar putea să fie mai preţios, decât ceea ce se găseşte în restul lucrurilor ce ţi le oferă viaţa. Oamenii muncesc, pentru că sunt obligaţi să muncească şi nu pentru că le-ar face plăcere.

În fruntea mesei, Lucy simţi cum i se înţepeneşte trupul. Nu cumva e nebun, de vorbeşte în felul acesta de faţă cu domnul Lennox, şi tocmai astă seară!

— Ce prostii vorbeşti, Frank, exclamă ea, încercând să-şi ascundă nemulţumirea sub o prefăcută veselie. Pe tine te pasionează ocupaţia pe care o ai. Nimeni nu poate fi mai conştient de acest amănunt, decât sunt eu. Abia acum câteva zile, îmi spuneai, cât de mult te pasionează afacerile şi ce ocazii strălucite ţi se oferă.

— Lucy, cred că ar trebui să intri şi tu în afaceri, interveni Anna cu glasul blând, deoarece constat că eşti foarte entuziasmată.

Lennox începu să râdă şi întinse ceaşca goală spre ea.

— Are toată dreptatea, declară el pe neaşteptate, adresându-se lui Lucy. Dumneata ai toate calităţile pentru a putea intra în afaceri. Da, cred cu toată convingerea, că dumneata ai îndeplini mult mai bine obligaţiile ce le are soţul dumitale, apoi încercă să îmblânzească această afirmaţie, adăugând în glumă: dacă se va întâmpla să te ispitească slujba lui... n-ai decât să-mi dai de ştire.

Se aprinse în obraji, presimţind că cine ştie din ce motive, provocate de observaţia inoportună făcută de Anna, toată strategia ei de până acum se întorcea im-

potriva ei. Exact în clipa când dorea cu atâta ardoare, să convingă pe domnul Lennox de calitățile neîndoieelnice ale soțului ei, iată că el încearcă să se deprecieze și să supraestimeze în mod prostesc pe ale ei. Situația îi se părea intolerabilă. Înțelese imediat că îi va scăpa ocazia ce i se oferă și-și dădu seama că ar fi inutil să renunțe la ceea ce avea de gând, ca să revină mai târziu cu aceeași propunere. Ocazia se ivi acum aici, se oferise singură și va trebui să profite imediat de ea, înainte de a o scăpa în mod definitiv.

Respiră adânc, își adună tot curajul, fără să bage de seamă strălucirea ironică din privirile Annei care o urmărea.

— Aș fi vrut să vorbesc cu dumneavoastră, domnule Lennox, tocmai despre acest amănunt, în legătură cu slujba lui Frank, spuse ea dintr-o răsufare.

— Despre slujba lui Frank, repetă el și se uită la ea întrebător, și cu coada ochiului. Ce anume?

— Am aflat că aveți intenția să extindeți afacerea. Păru că ezită, dar continuă cu încăpățănare: știu că plănuieți extinderea afacerilor dumneavoastră, și m-am gândit că poate veți avea nevoie de cineva, care să vă ajute la lucrările suplimentare ce se vor impune odată cu această extindere.

Urmă o lungă tăcere; simți că toți se uită la ea. În aceeași clipă Anna interveni și întinzând repede mâinile, întrebă:

— Ați terminat cafeaua, domnule Lennox? Nu doriți să vă mai dau o ceașcă?

— Ba da, răspunse Lennox cu îndoială. Mulțumesc frumos.

Lucy întinse mâna cu indiferență și luă ceașca.

— V-ați gândit și dumneavoastră la acest amănunt, domnule Lennox, stăruia ea cu încăpățănare, având în vedere situația ce se va crea, după extinderea afacerilor dumneavoastră?

— De, răspunse domnul Lennox luând cu multă grijă o bucată de șuncă, nu sunt tocmai sigur în privința extinderii afacerilor. Mi-am propus să reduc deocamdată afacerile pe care le fac în Irlanda. Se opri și lăsă furculița din mână: afară de asta eu nu mai sunt atât de tânăr, cum eram altădată.

Lucy se plecă spre el, îl privi cu ochii gravi și rugători și începu să respire nerăbdătoare.

— Tocmai acesta este motivul pentru care în-am gândit că veți dori — se bâlbâi puțin dar merse înainte — veți dori să acordați lui Frank o avansare... sau o mică participatie în întreprindere. Reuși să pronunțe cuvintele ce și le propusese și acum constată că el o examinează cu atenție, apoi îi răspunse :

— Ei bine, exclamă el într-un târziu, constat că nu-ți lipsește îndrăzneala, stimată doamnă.

La celălalt capăt al mesei, Moore începu să se frământa neliniștit. Imaginea îl ardea ca o flacără și se simțea grozav de stîngerit.

— Cred că nu e momentul să discutăm acum despre așa ceva, declară el pe neașteptate. Mai bine să terminăm cu masa.

— N-ați vrea să faceți o încercare, domnule Lennox, continuă Lucy fără să dea atenție soțului ei, dar simțindu-și buzele uscate. Sunt convinsă că nu veți avea motive să vă pară rău și vă fătăduiesc, da, vă fătăduiesc solemn că nu veți avea aceste motive.

Întoarse capul din fața ochilor ei stăruitori și de un albastru profund, și se uită la Anna care continua să zâmbească într-un fel neobișnuit.

— Ce zici de asta ? o întrebă el mai mult în glumă. Să pui o astfel de întrebare unui bărbat, după ce l-ai invitat la masă...

Anna ridică ochii mari spre el și-l privi îndelung, ca și când i-ar fi părut rău că se găsește într-o situație atât de dificilă.

— Sunt convinsă, domnule Lennox, că deocamdată nu sunteți dispus să discutați chestiuni de afaceri, zise ea cu glasul blând. În orice caz nu în timpul mesei și mai ales într-o duminică.

Lucy făcu o mișcare impulsivă, ca și când s-ar fi supărat, dar se stăpâni numai de câțiva. Privirile ochilor străfulgerară pe Anna, dar reculegându-se, încercă să nu țină seama de cuvintele ei și se adresă lui Lennox :

— Ar fi și pentru dumneavoastră un avantaj, să aveți un asociat. Și sunt convinsă că fratele meu ar fi dispus să avanseze suma ce va fi necesară.

— Bine Frank, începu Anna și făcând ochii mari se întoarse mirată spre Moore. Parcă spuneai?... Înțeleg că tu nu ești de acord, fără îndoială nu poți fii de acord...

Moore tresări și obrazul continua să-i ardă ca o flacără. Ce fel de om poate fi bărbatul care este de acord, ca soția sa să intervină pentru avansarea lui? Și în același timp, de față cu Anna! Procedeu acesta îl făcea să treacă drept un funcționar leneș, incapabil și tâmpit. Abia azi dimineață luase o hotărâre, ca în casă să-și păstreze demnitatea ce i se cuvine. Uitându-se nemulțumit la Lucy, declară :

— Pentru mine toată afacerea aceasta este o noutate. Nu port nici o răspundere pentru motivul că această chestiune a fost adusă în discuție.

— În cazul acesta, să renunțăm deocamdată la ea, încuviință Lennox și începu să râdă cu înțeles. Să nu mai vorbim despre afacerea asta, dar probabil... ne vom mai gândi la ea.

Lucy pâli și începu să respire cu greutate. Presimțea în mod instinctiv că Anna încearcă să i se împotrivească și gândul acesta o determină să lupte din toate puterile.

— De ce să nu limpezim această chestiune chiar acum? Faptul că suntem la cină într-o duminică seara, nu vă împiedică să-mi răspundeți „da” sau „nu”.

— De, răspunse el, întorcându-se repede spre ea, mi se pare, acesta este motivul pentru care m-ai invitat astă seară?

Auzind cuvintele lui necruțătoare, tresări, presimțind că în realitate acesta este adevărul, dar rămase convinsă, că el nu ar fi pronunțat aceste cuvinte dacă n-ar fi intervenit Anna între ei. Încercă să nu se trădeze.

— Dumneata, domnule Lennox ne cunoști de multă vreme, continuă ea cu glasul liniștit și silindu-se să zâmbescă, și s-au împlinit zece ani de când Frank lucrează pentru firma dumitale. Cred că amănuntul acesta merită să fie luat în considerație. Te rog să te mai gândești la el.

Dășă din nou furculița din mână și-și mângâie barba cârlionțată. Se vedea limpede că nu se simte în largul lui.

— Nu cred că ar putea să fie vorba despre un „da” sau „nu”, declară el cu sfială, ci de ceva mult mai important. Eu nu sunt omul care s-ar putea împăca atât de ușor, cu schimbările grăbite și radicale.

Anna interveni din nou, cu glasul ei cumpănit :

— În cazul când vă gândiți la vreo schimbare, nu credeți că ar fi bine să încredințați lui Frank conducerea sucursalei din Belfast? Rândul trecut, când a lucrat la această sucursală, a reușit destul de bine, iar omul pe care-l aveți acolo, nu valorează prea mult.

Lucy ridică fruntea cu mândrie : asta e prea mult ! Anna se amestecă în această chestiune și caută să modifice rezultatul urmărit de ea, sfătuind pe Lennox să acorde lui Frank această avansare caraghioasă — sucursala care aproape nu era cu nimic mai bună decât slujba pe care o avea acum — îi venea să-și iasă din minți.

Simți din nou același impuls, impulsul de a pronunța un cuvânt jignitor, de a face un gest violent și neobișnuit. Ce o interesează pe Anna, de se amestecă în felul acesta inadmisibil și prostesc ? Nu se mai putea stăpâni. Își desprinsе privirea de pe obrazul lui Lennox și uitându-se fix la ea, îi spuse cu glasul tremurând :

— Anna, cred că pe tine această chestiune nu te interesează câtuși de puțin. Afară de asta, eu nu țin să plec în Irlanda.

— Este o regiune destul de plăcută, te rog să mă crezi, răspunse Anna cu amabilitate. Plouă mult, dar ploaia face ca totul să fie verde. Pe cinstea mea, ar trebui să te duci acolo și să vezi câmpurile de trifoi.

Ingeniozitatea aceasta a ei i se părea diabolică.

— Așa ceva nu este pentru noi, ripostă Lucy, respirând repede, gata să-i dea un răspuns furios. Așa ceva se potrivește probabil cu dumneata. Fără îndoială că dumneata ai avut ocazia să te distrezi foarte bine la Belfast... în consecință ai toate motivele să-ți placă acest oraș.

— Da, s-ar putea să am, răspunse Anna îngândurată.

— Vreun motiv pur personal, probabil ?

— Cine știe, răspunse Anna fără să clipească.

Urmă o clipă de tăcere grea, în timpul căreia Lennox ridică ochii în tavan și Moore se uită întunecat la jocul

flăcărilor din cămin. Părea că armonia serii fusese tulburată.

— Nu știu dacă mă înțelegeți, începu Lennox — care avusese timpul necesar să se poată reculerge — eu am felul meu de a lucra. Dacă încerci să cunoști pe toată lumea, înseamnă că nu cunoști pe nimeni. Rezultatul este o confuzie totală.

Urmă o tăcere lungă în timpul căreia Lucy își simți bătăile îndurerate ale inimii.

Confuzie totală ! Și adineauri era gata să se declare de acórd. Presimțea că acesta este adevărul. Dar acum după intervenția insolentă a Annei devenise dintr-o dată ostil, și s-ar putea ca luni întregi de aici înainte să rămână ostil, intolerant și inaccesibil, pentru o astfel de eventualitate. Era furioasă că strategia ei era zădărnicită, înlăturată și fărâmițată tocmai de Anna !

— Mai dă-mi puțină cafea, zise Moore, nemulțumit. Mi s-a uscat gâtul.

Lucy ezită. Apoi întinse mâna și-i luă ceașca ; bruschetea și nemulțumirea latentă a cuvintelor lui o jig-neau. Ca și când în realitate ar fi avut ea vreo vină. Urmă un timp de tăcere chinuitoare, trăsăturile obrazului îi deveniră rigide și ardea din cauza dragostei ei rănite.

— Astăzi după-amiază Dave m-a luat pe Eagle, îndrăzni Peter să spună într-un târziu ; el nu bănuia decât foarte vag tensiunea dimprejurul său, dar nimeni nu dădu atenție cuvintelor lui.

— Care este motivul că Netta a pus atâta zahăr în tortul acesta ? se auzi glasul nemulțumit al lui Moore. Aproape nu se mai poate mânca.

— Tortul l-am făcut chiar eu, răspunse Lucy, cu glasul rece, în care se simți un tremur ușor.

— Eu îl găsesc foarte bun, se grăbi Lennox să răspundă. Este delicios.

Moore începu să se frământa pe scaun ; nu se gândise că tortul ar putea să fie făcut de soția sa, căci de obicei îl făcea Netta. Anna nu zise nimic ci mușcă dintr-un pesmet, ca și când ar fi fost apucată de o veselie neînțeleasă. Urmă o pauză foarte lungă, apoi Lennox își drese glasul și întinse farfuria.

— În orice caz, eu v-aş ruga să-mi mai daţi o felié, zise el împăciuitor. Tortul este foarte gustos.

— E foarte plăcut să constatăi că ai poftă de mâncare, declară Anna, tot atât de politicoasă cum ar fi fost şi Polly.

Îi mai servi o felle şi Lennox termină cel din urmă, apoi luă atitudinea unui om căruia i-a făcut plăcere mâncarea chiar în situaţia în care se găsea. Uitându-se la el cu atenţie, Lucy constată buna lui dispoziţie faţă de ea şi se gândi la ce ar fi putut să obţină, dacă nu s-ar fi produs intolerabila intervenţie a Annei. Gândul acesta o nemulţumea şi fără să-şi dea seama, începu să frământa în farfurie prăjitura pe care nici n-o gustase. Vreme îndelungată nici unul dintre ei nu mai spuse nimic; într-un târziu Lennox se mişcă pe scaun, gata să se ridice.

— A sosit timpul să plec, zise el, netezindu-şi jiletca. Am venit devreme, ştiind că va trebui să plec devreme.

Nu încercă să-l reţină şi nici nu protestă, dar ridicându-se în picioare, simţi cât de fals era pretextul invocat de el.

— Te voi însoţi şi eu până la poartă, declară Moore.

— Mi-ar face plăcere să ies şi eu puţin la aer, zise Anna îngândurată. Noaptea este foarte frumoasă.

Lucy simţi că sângele îi fuge din nou din obraz, că Lennox se uită la ea şi că un val copleşitor de furie pune stăpânire pe ea. Ea nu se putea oferi să-i însoţească; era tocmai seara când Netta era liberă, prin urmare trebuia să-l culce pe Peter. Prin faţa ochilor simţi cum îi tremură un val tulbure şi roşu, când îi însoţi până în vestibul.

— Noapte bună şi mulţumesc frumos! zise Lennox şi-i strânse mâna cu căldură, cum avea obiceiul.

Se opri în pragul uşii, cu obrazul aprins, răcorit de boarea de afară şi se uită după ei cum se depărtează în lungul aleii. Apoi fără să vrea, de pe buze îi scăpă un oftat care păru că-l izvorăşte din adâncul fiinţei, şi întorcându-se în loc, intră în casă.

Va să zică atât era maximul ce putuse realiza. Nimic! Şi Frank — se simţi cuprinsă de amărăciune, gândindu-se la atitudinea lui nedreaptă faţă de ea, care înfăcea la avansarea lui mai mult decât oricare altul şi pe care în închipuirea ei o considera drept un fapt împlinit

— să vorbească cu ea așa cum vorbise ! Iar Anna, întotdeauna Anna, trebuie să intervină într-un fel atât de suspect și odios. În intervenția ei se ascundea un pretext atât de evident, încât îi trezi numaidecât bănuielele. În mijlocul camerei deșarte își sprijini fruntea de marginea rece a căminului și încercă să evoce imaginea acestei femei. Cât de mult o detesta ! Indiferența gesturilor ei, liniștea atitudinii și privirile enigmatice ale ochilor îndreptați spre Frank ! Vorbele ei dulcele, chiar gesturile ei care la început i se păruseră atât de calme și de firești, i se păreau odioase și ipocrite. Acum, când se uita la Anna, sau se gândea numai la ea, îi era de ajuns ca să-și simtă trupul înfiorat de scârbă.

Încercând să-și stăpânesacă pornirile, însoți pe Peter în camera lui, ridică tacâmurile de pe masă și după ce duse vasele la bucătărie, se întoarse din nou în odaie. Știa dinainte că nu trebuie să se gândească la nimic, dar tocmai de aceea se gândea. Gândurile ei, răscolite de revoltă și supărare, se concentră mereu asupra umilinței la care fusese supusă, căci era convinsă că situația ei la masă a fost umilitoare. Prăbușirea planurilor ei, această zădărnă bruscă a strălucitei strategii pregătite de ea, îi făcea o impresie dureroasă, ca și când ar fi pierdut ceva și îi pricinuia o violentă nemulțumire, trezită de toate incidentele tulburi din zilele precedente.

Care este motivul pentru care Anna a întârziat să se amestece într-un fel atât de perfid și intorelabil, în chestiuni care interesau exclusiv pe Frank ! Anna nu avea nici un drept să determine viitorul lui. Fără îndoială în atitudinea ei se ascundea ceva, ce ea va trebui să descopere. Dorea din toate puterile să găsească o soluție corespunzătoare pentru această problemă suspectă și chinuitoare.

Gândurile i se întoarseră înapoi și încercă să reconstituie din diverse amănunte o dovadă, o explicație evidentă care să justifice atitudinea Annei : luă o privire de colo, un cuvânt de dincolo, orice amănunt posibil, pe care le amestecă împreună și din care încercă să cristaliceze elementele temerilor ei. Știindu-se pe sine impecabilă, în mod implicit bănuia că vina trebuie să fie a Annei. Fiind convinsă că propria ei atitudine a fost ireproșabilă, în mod implicit motivele care determinau at-

tudinea Annei, trebuiau să fie contrare propriilor ei motive. Dar afară de asta în urechile ei nu răsună însă ecoul acela dureros din trecut. Și fără să vrea, începu să se gândească la durerosul episod din viața ei, încercând să-i precizeze amănuntele și să evoce până și imaginea copilului aceleia — fără nume și demult mort — despre care știa că Anna a fost mama lui. Fără să știe de ce, începu să înțeleagă că între misterul nașterii acestui copil nelegitim și între propria ei perplexitate, trebuie să fie o vagă și indirectă legătură sau în cazul cel mai rău, datorită unei inconștiente asociații de idei și unui instinct obscur de apropiere, în subconștientul ei aceste două amănunte reprezentau un tot nedespărțit de care nu putea să-și dea deocamdată seama. Cel puțin dacă ar cunoaște câteva amănunte în legătură cu acest episod din viața Annei; cunoscându-le poate și-ar putea explica purtarea ei și ar înțelege-o mai ușor. Înțelegând pe Anna, n-ar însemna oare că ar putea înțelege și atitudinea ei față de Frank? Anna și Frank... Gândurile i se întorceau mereu înapoi spre această enigmă indisolubilă: împerecherea dintre aceste două nume o nemulțumea, cu atât mai mult, cu cât nu era în stare să găsească justificarea apropierii ei.

Tresări pe neașteptate, când auzi deschizându-se ușa de la intrare și glasul lor în vestibul. Obrazul i se contractă și deveni rigid, când văzu pe Frank că intră singur în cameră.

— Ei, bine draga mea, începu el cu glasul stăpânit, ai reușit astă seară să mă pui într-o situație ridicolă. Și fără nici un motiv.

Buzele i se contractară. Faptul că el, după ce de co-nivență cu Anna provocase înfrângerea ei, vine și o acuză pe ea, i se părea absurd pentru a mai încerca să justifice felul în care a procedat.

— Te-ai făcut singur ridicol, țipă ea. Sunt convinsă că Lennox ți-ar fi satisfăcut cererea, și că aș fi reușit să obțin de la el această concesie. Apoi făcând un gest de deznădejde cu mâinile, adăugă: cred că avansarea ta ne-ar fi fost de mare folos.

— Crezi că este numaidecât nevoie, ca tu să te amesteci în așa ceva? Să nu-ți închipui nici un moment că ai fi în stare să-l determini să-ți satisfacă dorința. În același timp te rog, să nu-ți închipui că vei putea să mă duci și pe mine toată viața de nas!

— Nu este adevărat Frank! protestă ea cu toată convingerea. Știi foarte bine că nu este adevărta! Eu nu urmăresc decât ceea ce este în ineresul tău și spre binele tău.

— Spre binele meu! repetă el batjocoritor. Toată lumea își dă seama, că încerci să mă tiranizezi. Până și Anna.

— Anna! țipă ea cu glasul tremurând de revoltă.

— Da, Anna! Și pentru că am ajuns aici, cred că este cazul să te rog să fii mai politicoasă. De un timp încoace ești neobișnuit de brutală cu ea. Nu uita că este vara mea.

— Vară-ta! repetă ea cu glasul tremurând. Știi că-mi plăci. Nu cumva pentru tine este mai importantă decât soția ta?

Scoase o țigară și și-o aprinse, uitându-se, mereu la ea. Apoi aruncând chibritul stins în focul din vatră, îi răspunse nemulțumit.

— Mi se pare că ți-am spus, că te rog să fii politicoasă față de ea.

Prefăcându-se că nu l-a auzit ce spune, se întoarse spre el cu ochii scăpărând scânteii:

— Îți voi pune o simplă întrebare: care este motivul pentru care te dai în vânt după Anna?

Ridică fruntea nemulțumit și se întoarse spre ea.

— Ce naiba te-a apucat de câteva zile încoace? Nu sunt băgat la stăpân, de mă descoși în felul acesta?

— Te descos! exclamă ea revoltată. Știi foarte bine că nu e vorba de așa ceva. Este o întrebare pe care ți-am pus-o cu toată sinceritatea.

— Ia mai slăbește-mă cu întrebările tale, puse cu toată sinceritatea! ripostă el supărat. Te rog să-ți păstrezi întrebările puse cu toată sinceritatea numai pentru tine și nu te mai ține de capul meu. Sunt ani de zile de când mă pisezi în felul acesta. Cred că ceea ce spun eu acum este destul de limpede.

Auzindu-i vorbele acestea lipsite de cumpăt, ochii i se aprinseră de nemulțumire, dar ceva parcă o îndemnă să-i răspundă cu glasul sugrumat :

— Frank, cred că față de tine am procedat întotdeauna corect. Îmi închipui că tu vei ști mai bine decât oricare altul, dacă ai fost sau n-ai fost fericit alături de mine.

— Ai dreptate, răspunse el întunecat, ești o femeie desăvârșită. Când te aud trecând pe lângă mine sau prin camerele casei noastre, mi se pare că aud bătaia aripilor tale de arhanghel.

Nu zise nimic, dar se întoarse spre el cu obrazul mereu aprins și-l aruncă o privire încărcată de reproșuri. O clipă rămase nemișcată, apoi se întoarse și apropiindu-se de canapea, cu degetele tremurânde luă broderia și începu să lucreze, iar el se cufundă într-un mutism întunecat.

Rămaseră amândoi tăcuți, dar într-un târziu el se ridică în picioare. Fără să vrea, femeia tresări și ochii i se umplură de lacrimi.

— Nu cumva — începu ea și glasul îi tremura de dorința de a se împăca — ai nevoie de ceva !

— Mă duc să mă cule, răspunse el. N-am nevoie decât de somn.

Se uită la el consternată.

— Bine Frank, încă nu e ora nouă și întinse mâna spre el : haide să ne împăcăm. La urma urmei... noi ne iubim.

— Lasă-mă, protestă el, pentru astă seară mi-a fost de ajuns ce mi-ai făcut. Și ieși din cameră, înainte ca ea să mai poată adăuga ceva. Rămase nemișcată și ascultă vreme îndelungată mișcările lui la etaj, care încetară imediat ce se întinse în pat. Se uita cu ochii ficși, cu privirile rătăcind departe, dincolo de pereții camerei ; supărarea i se topise toată, ștearsă de un neînțeles regret și-și simți sufletul copleșit de o chinuitoare dezamăgire.

Într-un târziu se ridică în picioare și întoarse ceasornicul de pe consola căminului : toate obligațiile care de drept aparțineau stăpânului casei, le îndeplini ea. După ce termină, se urcă și ea la etaj.

Se dezbracă pe întuneric și se întinse în pat alături de el. Bărbatul nu adormise încă, dar se prefăcea că doarme. Respirația lui adâncă nu putea s-o amăgească și rămase convinsă că se preface, când îi simți rigiditatea aproape imperceptibilă a trupului întins alături de al ei. Ar fi dorit să-i spună ceva, dar era convinsă că nu-i va spune nimic și nici ea nu îndrăzni să se expună unui nou răspuns brutal din partea lui. Își avea și ea mândria ei. Astfel rămase întinsă alături de el, fără să se miște, fără să facă nici un semn, cu ochii închiși, ca să se ferească de lumina lunii ce se strecura în cameră, gândindu-se... gândindu-se cu sprâncenele ușor încruntate, pentru a putea înțelege ceva ce căuta mereu să scape din sfera capacității ei de înțelegere.

Era ferm hotărâtă să limpezească situația cu Anna — despre asta nu mai încăpea nici un fel de îndoială ; ca termen de atac alesese după-amiaza, când probabil Peter va lipsi de acasă. Va încerca să-și stăpânescă nemulțumirea, să-și aducă aminte că Anna se găsește în casa ei, dar cu toate acestea îi va cere fără nici un înconjur, să-și explice motivul purtării ei de acum. Dar dimineața următoare, cu totul pe neașteptate, Anna plecă la Glasgow ca să facă niște cumpărături, deci invocarea unui astfel de motiv, indica o intenție premeditată, ceea ce nu era în firea Annei. Imediat ce terminară cu prânzul de dimineață, îi spuse :

— Plec să-mi cumpăr câteva rochii, apoi se ridică imediat de la masă și plecă la gară, fără nici un fel de entuziasm, ca să ia trenul de orele zece.

Nu făcuse nici o pregătire, plecase calmă și fără să fi prevenit pe Lucy sau să o roage s-o însoțească.

Nu că Lucy s-ar fi gândit cătuși de puțin să meargă cu ea ; în realitate, deși plecarea aceasta grăbită îi zădărnicea planurile, o primi cu o ușurare nebănuită. În dimineața aceasta își simțea capul greu, gândurile îi erau confuze și tulburate de îndoiala aceasta stranie și obsedantă. Probabil era mult mai bine că Anna a plecat. Simțea mereu dorința destul de intensă generată de ceva ce se lupta în sufletul ei, pentru a ieși la lumină, ceva din propria ei ființă care trebuia să se elibereze, cu riscul unor dureri, pentru a-și putea găsi liniștea.

Umblând de colo până colo prin casă, cu mișcări aproape ritmice, pentru a aduna lucrurile de care avea

Peter nevoie cu ocazia vizitei ce trebuia s-o facă spre sfârșitul săptămânii la Port Doran, se simțea ca și când ar fi fost străină în mediul obișnuit al vieții ei de toate zilele. Frământându-se fără încetare, se străduia din toate puterile să-și lămurească bănuiala, să alunge fantoma care o chinuia fără încetare.

Chiar de la început încercase să se împrietenească cu Anna... amănuntul acesta îl admitea și ea fără nici o ezitare. O primise cu plăcere în casa ei și se străduise în toate chipurile ca să-i fie simpatică. Dar gândindu-se la ceea ce s-a întâmplat până acum, înțeluse că chiar din primul moment, când Joe o adusese în casa ei, simțise prezența unui ușor nor între ea și femeia aceasta. Convingerea de la început, că Anna îi este simpatică, fusese o simplă amăgire, o închipuire, un pretext datorat propriului ei simț de ospitalitate: Anna nu-i fusese niciodată simpatică, căci deosebiră existentă între ele, era ca între cer și pământ și nu avea nici un fel de încredere în ea. Pentru prima dată simțise trezindu-se în sufletul ei această bănuială de neîncredere, în seara aceea când se întoarse de la Ralston și constatase intimitatea dintre ea și Frank. Pe urmă încetul cu încetul, piatră, cu piatră, se ridicase această structură de necrezut, probabil o structură confuză, un conglomerat de îndoieli, de bănuială și neîncredere, dar toate... da, toate se datorau caracterului Annei Gallton și influenței exercitate de ea asupra lui Frank. Astfel vizita Annei, pe care o așteptase cu atâta nerăbdare, la care se gândise cu mulțumire, devenise acum nu mulțumire ci un fel de amenințare, ceva penibil și aproape sinistru. Gândindu-se, la toate aceste amănunte, își zicea că ea nu poartă nici o răspundere pentru situația de acum. Cum ar fi putut ea să poarte răspunderea? Frank era soțul ei și trăiau mulțumiți și împăcați împreună. Odată cu sosirea Annei această mulțumire dispăru. Fără îndoială pentru situația de acum toată răspunderea cădea în seama Annei. Dar cum s-a putut întâmpla așa ceva? Își mușcă buzele și încruntând din sprâncene încercă să cerceteze încă o dată linia întortochiată a bănuielilor ei. În cuvintele pronunțate de Joe nu erau oare subînțelesuri ciudate și nu i se păruse că atitudinea lui Eduard avea o semnificație anume? Tot așa atmosfera neobișnuită din casa parohială, sfiala aproape chinuitoare a domnișoarei

O'Regan... toate acestea se datorau oare numai bunei cuvințe jignite? Pe urmă atitudinea Annei față de Frank, atitudinea lui Frank... tăcerea lui încăpățânată. Dacă era obligat să tacă, dacă exista ceva ce trebuia să-l ascundă, ea ar fi înțeles imediat. Dar nu avea nimic de ascuns. Absolut nimic și totuși îi ascunsese ceea ce se petrecuse în Irlanda și nu pomenise nici un cuvânt, deși el fusese tocmai în timpul acela la Belfast. O, cât de chinuitor i se părea gândul acesta de care nu mai putea scăpa.

Intrună din nou din sprâncene și respiră adânc. În închipuirea ei reușise ca din aceste mici bănuiele și întrebări fără răspunsuri, să clădească un ciudat edificiu cărui nu-i mai lipsea decât cheia de boltă pentru a fi terminat.

Probabil această cheie de boltă nici nu există și probabil ea fusese pusă în mișcare numai de gelozie. Deși se revolta împotriva acestei idei, o examină cu atenție, înainte de a o alunga cu toată convingerea. Nu, nu putea fi gelozie. Sentimentul acesta se datora unui egoism feroce, ori dragostea ei nu era egoistă. În tot ce făcea, nu era condusă decât de un singur gând: binele lui Frank. Îl cunoștea atât de bine, îl înțelegea atât de mult și-l iubea atât de profund, încât nu putea admite ca ceva să tulbure fericirea lui și să împiedice desfășurarea calmă a vieții pe care o ducea. Sentimentul acesta nu era gelozie, era loialitate, devotament, bun simț... da, esența sublimă a dragostei ei. Iată ce credea ea, și de fapt era profund convinsă de temeinicia acestei fericiri.

Bineînțeles, Anna era cu totul altfel. Ea n-avea idealuri, nici ambiții, nici scopuri determinate și nici principii. Nenorocitul episod cu copilul, părea că ar vrea să caracterizeze exact atitudinea ei față de viață. Altfel care ar fi fost motivul că nu s-a căsătorit cu tatăl copilului, pentru a începe o existență nouă și normală? Dar așa ceva nu era pentru Anna. Cu siguranță suportase această încercare cu o indiferență perversă, ca după aceea să se dovedească mult mai crudă și mai nepăsătoare față de lumea din apropierea ei. Bărbatul fără îndoială fusese un om fără voință... — un individ nestatornic și lipsit de seriozitate — care datorită slăbiciunii lui înnăscute, încercase să scape de obligațiile ce le avea. Și Anna la rândul ei îl lăsase să scape. În această clipă i se părea că aude

pe Anna spunându-i cu indiferență de gheață : „În cazul acesta du-te dracului : fă ce vrei, căci mie puțin îmi pasă !“ Era convinsă că aceasta a fost scena desfășurată între ei.

Dar toate acestea i se păreau atât de false, atât de contrare și de deosebite felului ei sincer de a vedea lucrurile. Presupunând, de pildă, că ar fi adoptat și ea aceeași conduită față de Frank, despre care știa că este un bărbat nestatornic, ușuratic și lipsit de măsură, care ar fi fost în cazul acesta viitorul lui și al ei ? Fără îndoială s-ar fi îndreptat spre dezastru.

Oftă și proptindu-și genunchiul în sertarul în care aranjase lucrurile lui Peter, îl închise. Apoi reculegându-se imediat, se duse ca să facă ordine în camera Annei. În prag însă se opri și timp de câteva secunde privirile îi alergară nemulțumite în largul odăii. Dezordinea camerei i se păru respingătoare : patul nefăcut — în cazul când ar fi fost ea invitată, ar fi avut grijă cel puțin să-și întindă patul — măsuța de toaletă cu toate lucrurile val vârtaj, talpa lucioasă a unui ciorap de mătase atârnat peste marginea unui sertar pe jumătate închis, o cămașă era aruncată pe jos, mai mare rușinea... cămașa Annei expusă în felul acesta — un model foarte elegant și ispititor, dintr-o țesătură mult mai fină decât olanda subțire și albă ce o purta ea — o făcu să simtă o nemulțumire adâncă și nejustificată. Fără să vrea, în sufletul ei se trezi dorința nestăpânită : „O, de ar pleca, și cât mai degrabă !“ Fără îndoială de aici înainte Anna nu va mai întârzia mult. Va pleca, și ea nu va avea nici un motiv s-o regrete. În această clipă începu să admită și ea violența ostilității ce exista între Anna și ea însăși.

Cu sprâncenele mereu încruntate începu să facă ordine în cameră. Netta era ocupată la bucărie, dar abstracție făcând de aceste obligații ale ei, Lucy simțea un îndemn neobișnuit, să facă ea ordine. Presimțea, fără a fi pe deplin conștientă, că ceea ce face ea acum, este un act simbolic : oricât ar vrea Anna să-și risipească viața, Lucy va încerca să și-o aranjeze pe a ei și în mod cât mai convenabil.

După ce pușe toate lucrurile din cameră la locul lor, adună cele câteva bijuterii — o broșă și un inel cu opal care rămăseseră răsirate pe măsuțele din cameră, cele-

Alte bijuterii Anna le luase cu ea — și vru să le bage în cutioara de pe consola oglinzii. Deschise cutioara de culoare verde, apoi cu totul pe neașteptate mâna i se opri în aer și rămase nemișcată. Ochiul i se tulburară, trăsăturile obrazului și întreg trupul îi deveniră rigide, când se uită la ceva ascuns în această cutioară. Rămase nemișcată, cu ochii speriați și obrazul îi deveni palid ca ceara.

Apoi întinse mâna încet și scoase ceva din cutie. Era o fotografie — un medalion, căci Anna nu era atât de sentimentală încât să poarte astfel de lucruri, — ci o simplă fotografie boțită, care probabil datorită lipsei ei de importanță, rămăsese uitată de ani îndelungați. Era fotografia unui copil, o imagine tristă și ștearsă, de mult uitată, dar neobișnuit de impresionantă. Atât de impresionantă, încât Lucy nu-și mai putea desprinde privirile de pe ea. Nu se îndoi nici un moment : era copilul Annei, copilul acela misterios, ascuns și mort de atâta vreme — fotografia aceasta descoperită din întâmplare, îl reprezenta pe el. În aceeași clipă, ca și când s-ar fi desprins din portretul acestui copil, prin fața ochilor ei începu să joace o altă imagine — a propriului ei fiu. Acum câțiva ani obrazul lui Peter semăna foarte mult cu imaginea acestui copil — nasul, poziția ochilor, chiar modularea buzelor lui era identică — și în clipa aceasta prin fața ochilor ei tulburați aceste două imagini părură că se topesc una în alta pentru a deveni una singură... nu o imagine ci o simplă bănuială, o îngrozitoare și penibilă bănuială.

Nu cumva visează, nu cumva închipuirea ei dezoțentată era în stăpânirea unei idei greșite și melodramatice, a unei porniri cu totul străine de firea ei morală și sănătoasă ? Dar nu, aceasta nu era închipuire. Pentru starea ei sufletească, neliniștită și tulburată, asemănarea aceasta neașteptată, deveni nu o simplă lovitură ci și o revelație. Dacă fiul Annei și fiul ei seamănă atât de mult unul cu altul, nu poate să existe decât o singură explicație, posibilitatea îngrozitoare și unică de care ea se temuse.

Începu să tremure și tot așa în sufletul ei tremura ceva care încerca să iasă la lumină și să scape. Tot ceea ce până acum nu înțelesese, toate presimțirile ei tulburi și neexplicate din ultimele zile, toate bănuielele nelămurite care-i chinuiseră imaginația, începură acum să se limpezească, să iasă la lumină și să o copleșească cu violența puterilor lor.

„— O Doamne, își zise ea orbește, acum înțeleg totul !”

Edificiul pe care-l ridicase... era acum complet. Cu cinci ani în urmă Frank petrecuse luni întregi în casa Annei. În timpul acela a fost conceput copilul Annei... copilul lor. Prin urmare era adevărat ! Frank era tatăl copilului Annei, acum era convinsă că acestea este adevărul.

Ingrozită peste măsură, aruncă fotografia în cutie, îi închise capacul și se lăsă pe marginea patului. Se simțea năucită și rămase nemișcată, cu ochii mari și întunecați de spaimă. Inima încetase să-i mai bată. Se simțea zăpăcită, frântă și nu știa ce să facă. Tot ce fusese de preț în sufletul ei, în toată lumea aceasta, încetase să mai existe. Ecoul glasurilor nenumărate îi răsunau în auz, glasuri stăruitoare și șoapte, ca un zumzet neadormit, care-i repeta fără încetare că Frank, soțul ei pe care-l iubea, îi este necredincios.

Scoase un tipăt scurt și ridicându-se în picioare, încercă să-și stăpânească tremurul trupului. Nu-i venea să creadă. Respira adânc și tremura, stăpânită de o învâlmășeală bruscă de sentimente, și-i era imposibil să creadă. Nu putea crede așa ceva. Surprinzătoarea asemănare dintre copilul Annei și propriul ei copil este o simplă întâmplare, o manifestare accidentală și târzie a unei asemănări din familia lor. Aceasta nu putea fi cheia de boltă a edificiului ei. Nu exista nici un edificiu. Nimic, absolut nimic nu putea să aibă importanță, în raport cu dragostea ei față de Frank ; în sufletul ei exista iubirea și credința neștrămutată. „Trebuie să fiu nebună, își zise ea cuprinsă de remușcări, ca să bănuiesc pe Frank de așa ceva !” I se părea monstruos, ca datorită unui cuvânt, unei priviri, unei asemănări întâmplătoare, descoperite într-o fotografie, să l învinuiască de o faptă care în mod inevitabil va distruge fericirea lor. În orice caz ea nu era femeia capabilă de o gelozie și bănuială atât de josnică ; personalitatea ei era mai presus de astfel de purtări. Numai datorită dragostei ei nețărnumrite față de Frank, putuse ajunge în această situație care o făcea să simtă cum îi sângează inima, înainte de a fi rănită de săgeată. Dar nu exista nici un fel de săgeată. Frank nu avea nici o legătură cu această întâmplare ticăloasă. Ea nu va crede așa ceva

despre Frank — ce bănuială îngrozitoare — despre Frank care o alintase, o iubise, fără să facă o singură dată aluzie la acest vis chinuitor care în clipa aceasta o făcea să se zbuciume atât de crunt.

Dar de ce? Făcu o pauză și ochii i se întunecară din nou. Da, de ce nu i-a spus până acum nimic? Ar fi fost atât de ușor, atât de firesc să-i scape o singură vorbă, să facă o aluzie, cât de inocentă înainte de sosirea Annei în casa lor. Și de ce se împotriviise atât de mult la această vizită a ei, când acum fiecare gest pe care-l făcea, era o dovadă de atenție față de Anna? Cu un gest de deznădejde, întinse brațul peste speteaza patului și-și culcă fruntea pe el.

N-avea nici o dovadă, comitea o greșeală, se făcea de râs. Faptul că vizita lui Frank, și nașterea copilului ei se întâmplase în același an, era o simplă coincidență.

Dar ce... coincidență îngrozitoare! Nu cumva era mai mult decât o coincidență? Singur gândul acesta era de ajuns pentru a o face să se cutremure. Afară de asta nu-i pomenise niciodată despre acest incident și tocmai purtarea aceasta a lui o făcea să sufere atât de îngrozitor. Un val de amintiri pline de amărăciune se repezi asupra ei: priviri schimbate între Anna și Frank pe care ea le surprinsese, cuvinte spuse în șoaptă. Tresări înspăimântată. Nu cumva cei doi aveau un semn de înțelegere ascunsă?

Își mușcă buzele și strânse din pumni, ea să-și poată stăpâni pornirile. În auz simțea cum îi zvâcnește sângele și gâtul i se uscăse și se contractase ca de o mare durere.

Cu o mișcare bruscă ridică fruntea cu mândrie, obrazul i se contractă și trupul delicat păru că face un efort; voința ei încerca să lupte din toate puterile împotriva dușmanului invizibil. Instinctul ei de posesiune se trezi cu toată violența. Frank era al ei! Trecutul n-avea decât să-și păstreze tainele lui; pe ea o interesa prezentul și viitorul. Se ridică repede în picioare și strângând din fălci cu toată puterea, cobori scara la parter. Acceptând faptul că o certitudine, se sili să-l înfrunte cu toată trufia îl va înfrunta.

Dar nu putu continua treburile casei. Intră în salon și se așeză pe canapea, unde stând rigidă trăsăturile obrazului începură să i se destindă încetul cu încetul, buzele se îmblânziră și privirile îi rătăciră din nou în gol.

Umerii i se bleoșdiră și începu să se gândească din nou la ce a fost.

Cu obrazul chinuit de emoțiile ce se învălmășeau în sufletul ei, cu trupul profilat pe fondul luminos al ferestrei, îi făcea impresia unei femei extrem de tinere și de impresionate. Părea că împrejurul ei s-a creat o atmosferă de tragedie. Dar tragedia aceasta era oare reprezentată de ceea ce descoperise ea, sau era mult mai adâncă și se datora exclusiv stării ei sufletești ?

Era tot pe canapea când veni Netta, ca s-o anunțe că a pregătit masa și se ridică preocupată de aceleași gânduri dureroase, ca să treacă în sufragerie. Peter se așeză pe scaun, cu șervetul legat împrejurul gâtului, și văzându-l, simți că ochii i se umplu de lacrimi de emoție. În orice caz el îi aparține, își zise ea, și va fi întotdeauna al meu. Îndemnată de o pornire bruscă și stăpânită, întinse brațul împrejurul umerilor lui șubrezi și-l sărută repede.

— Mamă, unde este Anna ? întrebă el și începu să-și soarbă supă cu toată energia.

— La Glasgow, răspunse ea cu glasul stins.

— Azi dimineață am simțit lipsa ei, declară băiatul înveselit. Anna îmi place, căci este o fată atât de bună.

Nu-i răspunse nimic. Gândul că fiul ei s-a putut apropia sufletește de Anna, i se părea de necrezut. O eventualitate respingătoare.

— Ieri am auzit-o vorbind ceva despre un yacht, continuă băiatul, unul cu pânze adevărate.

Strânse repede din făclă, de teamă să nu trădeze ceva din furtuna ce-i răscolea sufletul. În clipele acestea de deznădăjde și neliniște, până și în atitudinea Annei față de Peter, i se părea că vede ceva nefiresc, excesiv și suspect : Anna încerca să fie binevoitoare față de băiatul ei, din cauză că era fiul lui Frank, din cauză că-i aducea aminte de propriul ei fiu, al cărui tată fusese tot Frank.

Se ridică repede de la masă, chinuită de spaimă și-și duse palmele mâinilor la obraji :

— Mamă, strigă Peter, unde te duci ?

— Eu am terminat, răspunse ea cu greutate. Am ceva de cusut, și ieși repede din odale.

După-amiaza trecea încet, învăluită în lumina palidă a soarelui de toamnă, drămluită de tic-tacul încet și

ritmic al secundelor care îi trezeau tristețea și chinuitoarele amintiri ale altor după-amiezi liniștite, intime și împăcate, când ea și Frank își dovediseră unul altuia dragostea.

Nu avea nimic de cusut și nici ceva ce ar fi trebuit să termine. Trebuia să aștepte... să sufere înfrigurată întoarcerea lui. Și când într-un târziu se apropie ora sosirii trenului cu care trebuia să vină, nerăbdarea ei trepidantă o puse în mișcare : va merge în calea lui. Se ridică, își puse pălăria și-și îmbracă pardesiul, apoi plecă spre gară. Apucă în lungul drumului de pe chei — acesta era drumul pe care se întorcea el — și nerăbdătoare să-l vadă cât mai curând, se împotrivi îndemnului de a lua și pe Peter cu ea. Deocamdată ea nu dorea decât pe Frank. O, cât de mult ținea să se vadă singură cu el, pentru a pecetlui cât mai adânc în uitare această întâmplare nenorocită, pentru a rămâne convinsă, pentru a-i putea spune că-l iubește și a fi sigură la urmă și de dragostea lui față de ea.

Pe măsură ce se apropia de oraș, ochii ei cercetau tot mai lacomi trecătorii de pe alee, gata să se aprindă, imediat ce-l vor vedea apropiindu-se. Fără îndoială nu apucase pe celălalt drum, de vreme ce acesta era drumul pe unde se întorcea de obicei acasă. Pe măsură ce înainta, pașii ei se domoleau ; la mijlocul esplanadei se opri nehotărâtă, cu obrazul palid și trăsăturile contractate, cu ochii speriați și tulburi.

În aceeași clipă, cu totul pe neașteptate, un glas o făcu să tresară și să se întoarcă repede și nerăbdătoare. Dar imediat ochii i se tulburară din nou și cu mare greutate încercă să-și stăpânească dezamăgirea. Glasul de lângă ea nu era al lui Frank, ci al domnișoarei Hocking, care se uita la ea grav, ținându-și câinele de zgardă și zâmbind fericită.

— Mă voi întoarce împreună cu dumneata, declară domnișoara Hocking, pe un ton ca și când hotărârea aceasta neașteptată ar fi fost cât se poate de firească.

Lucy nu se simțea dispusă să primească această totvărășie ; dorea pe Frank și i se părea că tot sufletul ei se repede nerăbdător în calea lui.

— Am ieșit ca să-mi întâmpin soțul, răspunse ea cu oarecare rigiditate.

— În cazul acesta dă-mi voie să fac cel puțin câțiva pași împreună cu dumneata. Ți propuse ea, cu mai multă logică decât la început.

— Bine, răspuse Lucy abătută. Eu mă întorc acum acasă. Își continuă drumul împreună.

— Dacă ai vrea să vii să Ței ceaiul cu mine, Ți propuse domnișoara Hocking Țipitoare, Ți voi servi și crumpets și un tort cu cremă.

Lucy se întoarse spre ea și o examinează cu ochi tulburi, pe urmă Țncercă să zâmbească, de teamă să nu Țdea un răspuns nepotrivit. Dar zâmbetul ei păru sfios și forțat.

— Nu pot veni astăzi, răspuse ea mânănită.

— Pe urmă, după ce vom lua ceaiul... Țți voi cânta la violoncel. Probabil o bucată clasică, dar care să nu fie plictisitoare, o melodie blândă și extrem de delicată.

— Nu pot veni, declară ea cu glasul stins.

— A fost o simplă idee, murmură domnișoara Hocking, fără nici o părere de rău. Mi-a trecut așa prin minte și cred că n-am făcut nici un rău.

O vreme își continuă drumul în tăcere.

— Nu, n-ai făcut nici un rău, răspuse Lucy cu greutate și aproape fără să vrea, o întrebă : Nu cumva ai întâlnit pe Frank — pe soțul meu ? Am ieșit în calea lui.

Trăsăturile obrazului domnișoarei Hocking se adânciră, ca și când ar fi Țncercat să se gândească, apoi Ți răspuse :

— Nu, nu l-am întâlnit.

Urmă din nou o perioadă de tăcere ; apoi domnișoara Hocking adăugă cu o sinceritate calmă, cum numai ea singură ar fi fost în stare să remarce :

— Văd că-l cauți, dar fără îndoială ar trebui să Ți caute el pe dumneata !

Lucy se aprinse în obraji ca o flacără : cuvintele acestea amicale și sincere nu ascundeau nici un fel de aluzie, dar o loviră în mod dureros.

— O femeie, continuă domnișoara Hocking cu neașteptată și stranie filosofie, trebuie căutată întotdeauna. Eu nu caut niciodată pe nimeni, dar în mod instinctiv presimt că sunt căutată.

Auzind cuvintele acestea, Lucy își mușcă buzele ; i se păreau atât de absurde, dar cu toate acestea crezu că în ele descoperă o slabă lumină de adevăr. Măinile ei se frământau nervoase și în glasul ei se simți un tremur când îi răspunse :

— Eu ți-am vorbit despre soțul meu. Cred că m-ai înțeles.

— A ! făcu domnișoara Hocking cu glasul stins.

Nu mai schimbară nici o vorbă și se despărțiră în locul unde drumurile lor în lungul cheiului se îndreptau în direcții deosebite : miss Hocking apucă în sus spre apartamentul ei din cartierul elegant de pe coasta colinei și Lucy își continuă drumul pe marginea golfului, pentru a se întoarce acasă.

Fără nici un motiv justificat se simțea deznădăjduită și tulburată de această întâlnire, de aluzia mitocănească a domnișoarei Hocking, care o scotea din fire deoarece afirmase că ea aleargă după Frank. Dar cine altul afară de ea, ar fi avut mai mult drept să iasă în calea lui ? Ea plecase de acasă pentru a-i ieși în cale. Nu-i cerea ca el să alerge după ea și nici ca el s-o caute, pentru a întrebuița expresia ridicolă a domnișoarei Hocking. Dar oare această expresie era cu adevărat ridicolă ? Se întunecă la față. Gândurile ei apucară din nou drumul bănuielilor și-și simți sufletul înghețat de pornirea aceasta odioasă ; trupul ei se înfioră de răcoarea ceții ridicate din largul golfului ; înserarea cobora repede și atmosfera deveni mai rece.

Ce gânduri îngrozitoare o cutremurau, în legătură cu Frank care odinioară alergase după Anna, care o iubise, trăise cu ea, îi făcuse un copil ; tocmai el, despre care-și închipuisese că-i aparține numai ei, fusese și al Annei. Și toate acestea se întâmplaseră fără ea ea să știe ceva. Da, gândurile acestea negre se întoarseră acum din nou și începură s-o tortureze.

Și în clipa aceasta, datorită unei neașteptate asociații de idei, își aduse aminte de împotrivirea rece a fratelui ei față de această căsătorie, de statornicele lui atacuri împotriva familiei Moore ; da, până și de cuvintele cu care încercase s-o prevină că ar putea să o aștepte o nenorocire. Atitudinea aceasta a lui nu se putea datora

numai faptului, că se căsătorește cu un om mai prejos clasei sociale căreia îi aparținea. Era oare posibil ca Frank și Anna să fi fost în raporturi intime, chiar de pe vremea când trăiau în Levenford? Nu cumva Richard era la curent cu anumite amănunte pe care ea nu le cunoștea? Împotriva acestei bănuieli, deși în adâncul sufletului presimțea că ar putea să fie întemeiată, mândria ei se revoltă din toată puterea.

Datorită acestei reacții, începu să se gândească mai liniștită și în întunericul gândurilor ei, păru că se face lumină. Cum se poate ca Frank și Anna fiind amantî — își zise ea încercând să ducă până la sfârșit această amară supoziție — să nu se căsătorească chiar de la început? Firea nepăsătoare a lui Frank, perversitatea Annei față de o viață liniștită și conformă obiceiurilor onorabile, nu erau amănunte care ar fi putut să explice în mod concludent omisiunea de a lua o hotărâre logică și cuminte. Lucy tresări și o clipă se simți ușurată, slabă și aproape fericită. Singur argumentul acesta era o dovadă suficientă, despre lipsa de temei a bănuielilor ei și că tot ce și-a închipuit ea până acum, n-a fost altceva decât amăgire.

Dar în aceeași clipă, din cine știe ce ascunziș al creierului ei tresări o nouă posibilitate care îi îngheță fericirea și risipi nădejdea abia născută în sufletul ei. Frank și Anna erau veri primari, prin urmare această înrudire excludea posibilitatea de a se căsători în fața bisericii. Gândurile ei chinute, înspăimântate, dar lacome, se repeziră asupra acestui amănunt de importanță secundară cu o violență care o îngrozea. Își simți trupul din nou înghețat și răcoarea umedă ce se urca din apele golfului i se păru că îngheață până și sufletul din ea.

Se făcuse aproape întuneric și puncte mici de lumină începeau să tresară împrejurul golfului. Lipsea de acasă de mai mult timp decât ar fi prevăzut; probabil Frank o fi ajuns de mult acasă — dar ea nu încercă să se grăbească. I se părea atât de cîndat, că tocmai ea, o fire atât de sinceră și de iubitoare, atât de mândră — o mândrie conștientă — de casa ei, să se simtă acum sfioasă la gândul că trebuie să se întoarcă acasă și în realitate chiar să-i fie frică să revină la căminul ei. Până și în

această clipă se opri se în fața porții, ca și când în mijlocul beznei, s-ar fi simțit în siguranță ; ca și când ea ar fi avut un secret pe care nu trebuia să-l afle nimeni.

În aceeași clipă dragostea pătimașă din sufletul ei se trezi din nou. Trebuia să-l vadă pe Frank, să vadă imediat pe Frank al ei. Sufletul o împingea spre el cu toată intensitatea chinurilor ce o cutremurau acum. Să stea de vorbă numai ei doi, să-i explice situația, și totul se va limpezi din nou. Ea nu era o femeie care să-l tiranizeze ; îl va asculta și va înțelege tot ce-i va spune. Cu o mișcare aproape violentă apăsă clanța ușii și cu ochii strălucitori și obrazul rigid, intră în casă.

Avea nevoie de prezența lui Frank și Frank era aici, în fotoliul său din apropierea căminului din salon și Peter era lângă el. Dar de cealaltă parte era Anna. Anna! Deodată se îngălbeni și trupul îi tresări, ca sub biciul unei lovituri, când văzu pe cealaltă femeie. obrazul i se contractă și trupul îi tresări înspăimântat, în semiîntunericul vestibulului. Frank și Anna se întorseseră împreună.

Constatarea aceasta fu întocmai ca un vas cu ulei turnat în pojarul incertitudinii ce o chinuia, ca o picătură de otrăvă peste rănille deschise de gelozia ei, o confirmare bruscă a temerilor de până acum. Toată dușia trezită în sufletul ei, se destrămă cu o grabă inexplicabilă și în aceeași clipă blândețea pornirilor i se transformă în amărăciune, trăsăturile obrazului i se împietriră și colțurile buzelor devenite subțiri, îi fugiră în jos. Clipind grăbită din ochi, pentru a se apăra împotriva luminii de la lampă, i se păru că în acest moment este exact ca un străin nepoftit, care vine să tulbure mulțumirea unui grup de oameni fericiți. Tocmai ea, stăpâna casei să simtă efectul unei astfel de situații! Câteva clipe rămase nemișcată uitându-se la ei, apoi i se păru că vorbele pe care le pronunță îi răsună violent în auz :

— Care va să zică, v-ați întâlnit !

Peter începu să râdă.

— S-au întâlnit, repetă el. Ce expresie caraghioasă, pentru a exprima realitatea. Au sosit cu același tren.

— Da, acum înțeleg, răspunse ea cu glasul sugrumat.

— Și ia uită-te, mamă, continuă el încântat, la vezi ce mi-a adus Anna. Cu mâinile tremurând de mulțumire, și întinse un model de yacht, un vas frumos, prelung, cu pânze albe pe catarge, un dar încântător și scump.

— E o bijuterie de corabie, declară Frank entuziasmat, și fără îndoială Anna a trebuit să plătească destul de scump. Duminica viitoare voi coborî chiar eu cu ea la golf, ca să-i dăm drumul pe apă.

Se uită la el fără să clipească.

— Mamă, vorbește, ce stai așa! strigă Peter, trăgând-o de rochie. Spune și tu că este frumoasă.

— Constat că toți o găsiți frumoasă, răspunse Lucy, cu profundă amărăciune și în mijlocul acestei atmosfere încălzite a camerei, obraji ei bătuti de vânt se aprinseră numaidecât.

Urmă un timp de tăcere grea și neașteptată; apoi Anna care se uita la ea, mișcă buzele, ca și când obrazul ei s-ar fi luminat de un zâmbet, dar fără să fi zâmbit exclamă:

— Ne-am închipuit că te-ai rătăcit pe undeva.

— Nu, răspunse Lucy cu glasul rece. Mie mi se poate întâmpla orice, dar de rătăcit nu mă rătăcesc niciodată.

— Corabia mea, murmură Peter mâhnit, mângâind liniile lucitoare ale jucăriei sale. Frumoasa mea corabie. Cred că puteai să spui și tu că-ți place.

— Liniștește-te! se răsti Lucy. Eu mai am și alte gânduri nu numai să mă ocup de jucăriile tale.

Nu se mai putea slăpâni: chinuită de spaima și de presimțirile negre, în legătură cu existența ei de acum, se simțea și mai nemulțumită de acest amănunt fără importanță... de darul făcut de Anna fiului ei.

Din interiorul casei se auzi glasul gongului care-i invita la ceai.

— În sfârșit, declară Moore într-un târziu, ridicându-se în picioare, chiar dacă nu putem fi amabili, suntem obligați să mâncăm ceva.

Roseața de pe obrazul lui Lucy deveni mai adâncă, dar fără să mai zică nimic se întoarse și intra în sufragerie.

— Unde ai fost? întrebă Moore din nou, după ce se așezară la masă. Părea bine dispus și gata de orice amă-

bilitate, chiar s-o îmbuneze : tu nu ai obiceiul să pleci de acasă la această oră.

— Am și eu obligațiile mele, răspunse ea cu glasul răstit : constată numai decît intenția lui de a fi amabil și a se împăca cu ea și deveni trufașă. Cred că atîta lucru ar trebui să știi și tu.

— Da, incuviință el cu glasul blînd. Ai toată dreptatea, draga mea.

Urmă o pauză, o pauză grea și nefirească, apoi Anna începu :

— S-a întîmplat ceva foarte caraghios, Lucy, declară ea pe un ton de amabilitate neobișnuită. Eu și Frînk ne-am întors cu același tren, dar n-am știut nimic unul de altul, pînă cînd am ajuns la Ardfillan.

— Nu mai spune ! zise Lucy și făcu o strîmbătură. Este aproape de necrezut.

Străduința de a da această inflexiune disprețuitoare cuvintelor ei, îi sîngera inima. Presimțea, că Anna încearcă să o amăgească... căci cum s-ar putea altfel explica neobișnuita ei amabilitate de acum. Biata Lucy ! Și în cazul cînd Anna ar fi fost morocînoasă ea, totuși, datorită stării sufletești de acum, și-ar fi închîpuit în mod inevitabil că Anna o înșală.

Timpu cît fu obligată să stea la masă, i se păru insuportabil : nu se simțea în stare să înghită mîncarea și fiecare duminat i se părea că o înecă. Simțea un îndemn neașteptat, să iasă din casă, la aer, să scape de insuportabila povară a gîndurilor ei chinuitoare. Dar nu putea să se miște, nu putea să scape. Era obligată să stea la masă și să asculte ce vorbesc ceilalți. Și să-i supravegheze tot timpul... da, o forță irezistibilă o îndemna să-i supravegheze, chinuită de dorința de a surprinde vreun cuvînt sau o privire pe care ar schimba-o cei doi, care să-i confirme spaima ce o chinuia și o înfuria.

Dar în cele din urmă masa se termină. Anna se întoarse numai decît în salon și Peter se repezi spre scara de la etaj, strîngînd în brațe yachtul pe care mama lui nu-l apreciasă : Netta strânse masa și se retrase în bucătărie. Rămaseră singuri și Frînk, care așteptase și el această clipă, o întrebă numai decît și fără nici un înconjur :

— Lucy, draga mea, spune-mi ce s-a întâmplat ? Eu credeam că am uitat amândoi de mica noastră neînțelegere.

Se ridică de la masă și închise ușa pe care Netta o lăsase întredeschisă și încheștând din fălci, se așază din nou și se uită la el. Elanul ei de îndrăgostită dezamăgită se destrămasese ; acum era hotărâtă, definitiv hotărâtă, și fără să mai ezite, începu cu glasul ferm :

— Frank, vreau să vorbesc cu tine.

— Ei bine, răspunse el și zâmbi împăciuitor, acesta nu este un motiv să faci o mutră ca la înmormântare.

— Ar fi mai bine să nu vorbim despre mutra mea, răspunse ea categoric, mai ales că văd că nu-ți place.

— Lucy, te rog să nu mă înțelegi greșit, se grăbi el să adauge cu glasul blând. Știi foarte bine că am făcut o glumă.

— Nu sunt dispusă de glume tocmai acum, răspunse ea serioasă. Toată viața n-am fost niciodată mai serioasă ca în această clipă.

— Bine, Lucy, interveni el cu glasul aproape rugător, ce s-a întâmplat cu tine ?

— Frank, îți vorbesc extrem de serios, declară ea cu glasul încet și categoric, așa că ar fi fost imposibil să nu-și dea seama de gravitatea cuvintelor ei : Nu formulez aici un fel de bănuială împotriva ta. Situația mi se pare îngrozitoare, dar aceasta nu schimbă realitatea. Mai mult decât atât : nu există decât un singur mijloc pentru a putea scăpa de ea, și acesta este, ca tu să spui adevărul. Spune-mi — în aceeași clipă glasul îi deveni țipător și tremura de gravitatea acuzărilor — spune-mi : tu ai fost amantul Annei ?

— Ce ! exclamă el cu glasul sugrumat de groază.

— Nu numai atât, continuă ea, cu glasul cutremurat de patimă. Spune-mi dacă tu ai fost tatăl copilului ei.

Se uită la ea îngrozit și rumeneala de pe obraz îi cuprinse și fruntea. Va să zică acesta este motivul... acesta le explică pe toate : ajunsese la o oribilă concluzie și comitea o greșeală... o greșeală îngrozitoare.

— Va să zică iată ce-ți închipui tu, îngână el într-un târziu. Iată ce idei îți faci despre mine.

— Răspunde-mi, strigă ea din nou, cu glasul ascuțit. Nu vezi că aștept răspunsul tău?

— Bine, Lucy! Îngână el complet năucit, luând o atitudine ca și când ar fi fost vinovat de ceva. Nu fi absurdă! Cuvintele tale... întrebarea pe care mi-o pui, este de-a dreptul ridicolă.

— Nu este tocmai absurdă, izbucni ea, respirând șuierător, când constată deznădejdea lui vizibilă, și nici cuvintele mele nu sunt atât de ridicole, din moment ce pe tine te-au speriat atât de mult.

Cu toate simțurile concentrate, încerca în mod inconștient să cerceteze obrazul lui Frank, pândind fiecare inflexiune a glasului său, fiecare cuvânt pe care și-ar fi putut întemeia bănuielile. Dându-și seama de felul în care îl cercetează, Frank își pierdu cumpătul.

— De ce te uiți la mine în felul acesta? Felul tău de a mă privi nu-mi face plăcere.

— Prin urmare ai motive, ca să te temi de ceva? Era cu obrazul palid, vorbea cu glasul sugrumat și simțindu-se jignită de tonul defensiv al soțului ei, adăugă cu amărăciune: vinovăția ți se vede zugrăvită pe obraz. Pe mine Frank nu vei putea să mă amăgești. Eu te cunosc. O, cum de nu ești în stare să înfrunți situația cu toată bărbăția și să-mi mărturisești fără înconjur ade-vărul!

Cuvintele ei repezite cădeau unul după altul, rostogolindu-se ca la înghesuială și datorită acestei violențe, Frank începu să se frământa neliniștit, și se aprinse și mai mult la obraz, deoarece știa că este slab și cu atitudinea lui nu face altceva decât să-i confirme bănuielile.

— Aceasta este nebunie, protestă el. Eu n-am nici o legătură cu această întâmplare. Înțelegi, nici una! Tu știi doar, că numai pe tine te iubesc. În viața mea n-am avut nici un fel de legături cu Anna. Dacă nu mă crezi pe mine, întreab-o pe ea.

— Anna! strigă ea, furioasă. Crezi că aș fi în stare să mă umilesc atât de mult, încât să întreb pe Anna? Eu, soția ta să mă înjosesc în fața ei! Dar afară de asta — se răsti ea — ce aș putea să aștept de la ea?

În orice caz nu m-aș putea aștepta să aflu adevărul. Nu mă îndoiesc cătuși de puțin că între voi există o îngrozitoare înțelegere.

— Sfinte Atotputernice ! exclamă el, căci începuse să-și plardă răbdarea și se simțea incapabil să se mai stăpânească. Ce urmărești ? Nu înțelegi că ai apucat pe un drum greșit ? De ce perseverezi în această greșeală condamabilă ?

— Da, este condamabilă, răspunse ea cu violență, dar faptul că este condamabilă, ți se datorește ție.

— Bine, fie așa cum spui tu țipă el. Dacă-ți dorești să-mi pui în spate o faptă pe care eu n-am să-virșit-o, n-ai decât să faci tot ce poțestești și du-te dracului !

Se măsurară unul pe altul cu privirea, clocotind amândoi de mânie. Dar numaidecât după aceea trăsăturile femeii se îmblânziră. Cuprinsă de un val de duioșie neașteptată față de el, privirile i se limpeziră și ochii începură să-i strălucească rugători.

— Frank, nu ești în stare să înțelegi, cât de cumplit mă torturează gândul acesta ? întrebă ea. Ilaide să ne înțelegem unul cu altul, pe urmă vom putea începe viața din nou.

Dar acum furia lui ajunsese la maxim și cu revolta caracteristică omului cu voință slabă care se simte jignit, refuză s-o mai asculte. În loc să stea de vorbă cu ea, sări în picioare.

— Mi-a fost de ajuns. Nu vreau să mai aud nici o vorbă.

Tot atât de repede se ridică și ea în picioare și-l apucă de braț

— Frank, îl imploră ea cu pasiune, știi foarte bine că eu te iubesc. Fără îndoială ai reușit până acum să te convingi de acest adevăr. Trebuie să știi că sunt gata să fac orice pentru tine. Orice în lumea aceasta. Nu s-ar putea ca cel puțin să-mi ceri să te iert ?

Bărbatul se îndreptă spre ușă și fără să se mai întoarcă spre ea, îi ripostă cu glasul răstit :

— Ce nevoie am de iertarea ta tâmpită ! exclamă el. Păstrează-ți-o până când ți-o voi cere.

— Nu pleca Frank, stăruie deznădăduită. Purtarea aceasta nu face altceva, decât să mă convingă și mai mult de vinovăția ta.

— Pentru numele lui Dumnezeu, dă-mi drumul ! țipă el și desprinzându-i mâna de pe brațul său, ieși din cameră.

Acum plecase. Rămase împietrită, cu ochii plini de lacrimi, îndreptați spre ușă. Soțul ei tăgăduise acuzația ce o făcuse împotriva lui. Da, era inevitabil să tăgăduiască. Dar această tăgăduială nu folosise la altceva, decât să confirme insuportabila convingere pe care și-o făcuse. Cel puțin dacă ar fi fost sincer. O, cât de fericită ar fi fost să-l ierte, dacă el și-ar fi recunoscut vina. Dar în loc de asta, ieșise furios din cameră. Acesta nu era Frank, nu era bărbatul pe care-l iubea ea ; era numai o carapace, o mască pe care și-o potrivise pe obraz, pentru a-i ascunde adevărul. Cunoștea slăbiciunea lui, capriciile și ciudățeniile lui de până acum, și tocmai de aceea dorise atât de mult să-i împrumute ceva din energia ei. Nu-l iubea pentru calitățile ce le-ar fi putut avea, ci pentru acel amănunt nedefinit care era el însuși, așa cum si-l închipuise în realitate. Și iubindu-l, ea încercase să-l ajute. Timp de opt ani încheiați fuseseră fericiți împreună ; ar fi fost imposibil ca el să nu recunoască devotamentul ei ; dar iată că astăzi se pomenește față în față cu această necrezută și îngrozitoare situație. Din atitudinea lui de acum, părea că între el și Anna ar mai existat și astăzi ceva.

Și din nou își simți trupul înfiorat, cum sta cu ochii îndreptați spre ușa care i se părea în această clipă un fel de simbol — ceva ce s-a închis în fața ei și care ducea spre o stare de lucruri pe care niciodată de aici înainte nu o va mai putea retrăi. În aceeași clipă, cu totul pe neașteptate, din interiorul salonului spre care se îndreptase soțul ei, se auzi melodia *The Minstrel Boy* pe care Anna o cânta la pian. Tresări. O durăa capul ; se simți copleșită de o nespusă deznădejde. Era singură în cameră, clipa și locul în care se găsea, păreau anume indicate pentru a da drumul durerii și amărăciunilor ei. Dar nu voia să plângă. Strânse din fălci cu toată puterea ; obrazul ei mic și cu trăsături energice luă expresia

unei hotărâri noi. Amănuntul că bănuiala ei fusese confirmată, n-avea nici o importanță. Pe soțul ei îl iubea și-l va salva din mâinile Annei, îl va feri de propriile sale slăbiciuni. Supărarea îi trecuse ; nu va face nici o scenă ; dar va veghea, va aștepta și va fi gata să reacționeze, imediat ce va fi nevoie să intervină. Încercă să se stăpânească și trecu foarte liniștită în salon.

Acum de fiecare dată când se trezea, simțea greutatea aceea care o apăsa pe inimă, ca o mare povară. Timp de câteva clipe gusta toropeala plăcută a somnului, plăcerea subconștientă a zilei ce începea, apoi numaidecât se trezea amintirea ce-i tulbura cât ai clipi strălucirea dimineții. Această opresiune dureroasă care-i spulbera delicioasa nerăbdare de a trăi, i se părea insuportabilă. Cu ochii îndurerați și gura încleștată, sta fără să se miște și se uita la peretele din cealaltă parte a camerei. Pe peretele acesta, ca o sângeroasă ironie, atârna o gravură frumoasă care îi plăcuse întotdeauna : **Împăcarea**, — doi îndrăgostiți, în costume romantice, se opriseră îmbrățișați într-o clipă de avânt inocent pe scările de marmură ale unui peron, în apropierea unui havuz ; în prim plan un câine care alerga și un valet bătrân, probabil impresionat de această scenă, în mână cu o tavă pe care era în stare să-și dea seama de drăgălășenia lui. Sta cu sprâncenele încruntate și se gândea ; nu mai pot suporta. Tortura gândului acesta mă va ucide.

Dar trebuia să suporte. Va trebui să suporte. Tocmai ea... să cedeze, să capituleze, să admită că a fost învinșă ? Așa ceva nu se poate imagina și imediat după aceea venea răspunsul categoric : voi merge până la capăt, da, până la capăt, oricât de grea ar fi amărăciunea acestui sfârșit. Apoi după ce luă hotărârea aceasta începu să se mai liniștească puțin, se ridică din pat, se îmbracă fără zgomot și coborî la parter, ca să prepare prânzul lui Frank,

deoarece atențiile ei față de el nu încetaseră nici acum. Nu, dimpotrivă, încerca să le intensifice, fără să pară că s-ar strădui anume, dar încercând să fie calmă în timpul cât își dovedea priceperea. Mâncarea lui de dimineață nu fusese niciodată mai gustoasă și nici mai bine servită ca acum. Îi încălzea rufele când se îmbrăca, cu un zel neobișnuit, îi apropia mânușile de căldura căminului și îl însoțea chiar pînă în vestibul, ca să-l ajute să și îmbrace pardesiul cel nou.

Dar Doamne, dincolo de această liniște aparentă, cît de puternic fermenta germenul nemulțumirii în ea.

Se făcu sâmbătă și ea tot nu se cumințise și nici nu se liniștise încă. Trecuseră patru zile de la discuția dintre ei — cum de le putuse suporta — și în fiecare dimineață zilele o primeau cu strălucirea de care ea acum nu-și mai dădea seama. Limpezi și însorite, dar totuși răcorite de ușoarele răbufneli ale vânturilor toamnei, zilele acestea din urmă se scurseseră într-un fel cu totul neobișnuit pentru ea. Nu putuse obține satisfacție — aceasta era fraza despre care știa că exprimă exact situația și care o chinuia pînă o scotea din minți. Dacă Frank ar fi cuprins-o cel puțin în brațe și ar fi negat în mod categoric și fără înconjur singurul amănunt de care se temea, s-ar fi simțit imediat liniștită și împăcată. Dar după scena pe care i-o făcuse, el nu se mai apropiase de ea. Nu încercase să se apere împotriva acuzațiilor ei. Era când ironic, când glumeț, când amabil și curtenitor, renunțând parcă anume la rezerva lui obișnuită și agravând spaima ei, cu atențiile noi și neobișnuite ce le dovedea față de Anna. Făceau impresia, că de față cu ea, manifestând o stranie similitudine de temperament, ar fi constatat că sunt aliați unul cu altul, datorită necesității. De ce, adică el care odinioară îi fusese necredincios în relațiile dintre el și Anna, să nu înceapă acum din nou. Obrazul îi tresărea chinuit. Pe Frank îl cunoscuse foarte bine. Înainte de asta avuseseră clipe de neînțelegere — cine ar putea să nu le aibă — dar el revenea întotdeauna. De astă dată însă, zilele trecuseră una după alta și el nu revenise încă. Nu cumva el își închipuia că a acceptat situația și că s-a dat bătută? La gândul acesta jignitor, trupul i se încorda întocmai ca al unui cal năvălaș.

Stând în picioare în odăița lui Peter și supraveghindu-l ca să-și „facă bagajul“, cum se exprima el foarte grav, își simți toată ființa cutremurată de nedreptatea a cărei victimă era. Până și în această clipă când își examina fiul, i se părea că a fost nedreptățită. Da, până și aici fusese prinsă într-o cursă și pusă într-o situație falsă. Peter pleca pentru câteva zile la Port Doran, dar deși chiar ea propusese această vizită, nu simțea nici o dorință să-l vadă plecând. În timpul ultimelor zile prezența băiatului fusese pentru ea un fel de consolare. A stat mult timp de vorbă cu el, încercase să fie mereu împreună, căci stând amândoi de vorbă, i se părea că găsește un fel de ușurare. Dar mai presus de orice, se mândrise cu fiul ei și în fața Annei făcuse paradă în mod ostentativ, de dragostea dintre ei. Datorită mândriei, se simțea incapabilă, să o atace pe față, dar era hotărâtă și hotărârea aceasta se datora unei porniri sălbătice, să întrebuințeze mijloacele ce le avea la îndemână, pentru a jigni pe Anna și a o determina să-și scurteze cât mai repede timpul de ședere în casa lor. Preocupată de acest gând, joia trecută îl luase de mână pe Peter și uitându-se la ea stăruitor, îi spusese :

— Peter, tu vei pleca sâmbătă la Port Doran. Unchiul Eduard ține ca tu să mergi la ei, imediat ce va pleca Anna.

Dar Anna nu ținu socoteală de această aluzie transparentă și nu se grăbi cătuși de puțin să plece, așa că era tot în casa lor. Iar fiul ei, încântat de ideea acestei schimbări a mediului, se pregătea să plece și clipa despărțirii lor era foarte aproape. Până și acest rezultat atât de neînsemnat o făcea să simtă că nu a reușit și aproape să admită că și-ar fi pricinuit înfrângerea.

— Mamă, cred că am împachetat tot, declară el foarte grav și ridică privirea de pe geământanul care sta deschis în fața lui pe covor.

Uitându-se la el cum stă ingenunchiat, constată cu tristețe, și cu un fel de mândrie maternă, că este un băiat neobișnuit, cu un gust foarte exact pentru ordine și precizie. I se părea ciudat cum băiatul acesta știa toate lucrurile pe care le are și locul unde le poate găsi. De la hainele lui, de care firește putea să se îngrijească

și ea, până la toate celelalte lucruri mărunte care erau ale lui, de la jucării până la cravată, față de toate acestea băiatul dovedea o grijă specifică posesorului — calitate care fără îndoială o moștenise de la ea — amănunt care era de necrezut la un băiat atât de tânăr.

— Nu-ți pare rău, fiule, că trebuie să te desparti de mine? întrebă ea, dornică să audă un cuvânt de mângâiere și uitându-se la el cu ochii umezi.

Băiatul închise geamantanul și se ridică vesel în picioare.

— Mă voi întoarce foarte curând acasă, mamă răspunse el pe un ton de optimism firesc. Totuși îmi pare rău de Anna. S-ar putea ca la întoarcerea mea, ea să fie plecată. Pe urmă obrazul i se luminează de speranță când adăugă: S-ar putea s-o mai găsesc aici. Niciodată nu poți ști dinainte.

În timpul cât spuse aceste cuvinte, la ușa din spate se auzi cineva bătând cu putere.

— A sosit Dave, strigă el încântat și apucă spre scară. E timpul de plecare. Apoi se opri brusc, ca și când i-ar fi trecut ceva prin minte: cred că va trebui să-mi iau rămas bun de la Anna.

— Bine, du-te răspunse ea cu glasul rece. Îți făgăduiesc că nu vei mai avea ocazia s-o vezi. În timpul cât el se îndreptă spre camera Annei — era devreme: pendula bătuse abia adineaori ceasurile nouă și Anna nu ieșise încă din odaia ei — Lucy coborî încet scara și intra în bucătărie.

— A venit tânărul Bowie, ca să-l ia pe Peter, declară Netta care lustruia o gheată. Cel care venise era Angus și nu Dave, așa că Netta, pentru a-și ascunde dezamăgirea, freca furioasă cu peria.

— Ai grijă de el Angus, ca să ajungă bine acolo, zise Lucy, apropiindu-se de ușa deschisă și din nou se simți înfiorată de neliniștea stranie ce i-o pricinuia despărțirea de fiul ei.

— Sigur că voi avea, răspunse tânărul cu glasul grav. Deși semăna cu Dave, nu era atât de vesel ca fratele său, ci era rezervat, prevăzător și mult mai sigur pe sine, apoi adăugă, repetând propriile ei cuvinte: voi avea grijă de el ca să ajungă acolo cu bine.

— Îți mulțumesc, răspunse ea cu glasul calm și se întoarse spre Peter care tocmai atunci intra în bucătărie, într-o mână cu geamantanul și în cealaltă cu un shilling nou-nouț.

— Iată-mă, strigă el vesel, și Anna mi-a dat un shilling întreg. Ce zici de asta? Hai să plecăm Angus; eu sunt gata!

— Să nu cheltuiești banii aceștia pe bomboane proaste, zise Lucy cu glas sever, dându-și seama că i-a luat-o înainte, căci avusese de gând să-i de-a și ea un shilling de cheltuială: nu vreau să-ți strici stomacul.

— Nu mamă, n-avea nici-o grijă, răspunse el imediat. Nu voi cumpăra bomboane colorate. Se uită la obrazul lui vesel și nerăbdător, cuprinsă de o inexplicabilă emoție. Despărțirea aceasta de câteva zile nu era altceva decât un amănunt banal, dar datorită faptului că intervenea după chinuitoarea stare de nervi în care se găsea, semnificația ei i se părea coplesitoare. Despărțirea îl lăsa impresia ciudată a unei amenințări, a ceva irevocabil și o presimțire tulbură, un avertisment nedefinit în legătură cu întoarcerea lui, parcă ar fi vrut să-și facă loc în conștiința ei. Sentimentul acesta o puse în mișcare.

— La revedere adoratul meu, zise ea întinzând brațele spre el. Expresia aceasta de duioșie superlativă i se părea unică și neobișnuită, dar actualele împrejurări îi scăpă fără să vrea de pe buze.

Îl urmări cu ochii în timp ce cobora aleea împreună cu Angus și mai simțea încă pe buze senzația plăcută a buzelor lui fierbinți, lipite de gura ei. Lacrimi protest și dureroase îi umplură ochii. Apoi se întoarse repede, căci nu voia să devină ridicolă de față cu Netta.

Intră în salon și oprindu-se în fața ferestrei, se uită îngândurată la peisajul din fața ei. Își dădea seama că a rămas singură și înțelegea de asemenea, că plecarea fiului ei va trebui să provoace deznodământul crizei în care se zbătea. Prezența lui în casă fusese un fel de stăvilă care amortiza violența ciocnirii dintre ea și Anna.

Și acum se întreba din nou, care este motivul că nu a încercat să limpezească situația odată pentru totdeauna.

una, poftind pe Anna să plece din casa ei. Deși presimțea că acesta trebuie să fie adevărul, înțelegea că dreptul la ospitalitate nu putea să fie singurul motiv care a oprit-o. Nu, motivul era mult mai adânc și mai subtil. Ca să rezolve problema în felul acesta, ar fi însemnat să recunoască în mod tacit slăbiciunea ei, temerile și resemnarea. Nu ea, ci Anna avea obligația să se retragă. Afară de asta, fără să-și dea seama anume, bănuielile ei erau întocmai ca un fel de boală ce trebuie supravegheată. Era sigură din anumite puncte de vedere, dar în același timp din alte puncte de vedere nu avea nimic pe ce s-ar fi putut întemeia. Dorea din tot sufletul să descopere adevărul, să-l precizeze în mod definitiv și pentru totdeauna. De nenumărate ori, datorită unei dureroase introspecțiuni, cântărise fiecare amănunt al situației, înșirând dovezile, cântărindu-le și punându-le față în față, sondând până în adâncuri rana deschisă și dureroasă a bănuielilor ei. Era incredințată că Frank fusese tatăl copilului Annei, incredințată că el a înșelat-o din nou cu această femeie, și cu toate acestea... nu știa nimic. Ea nu știa și tocmai amănuntul acesta reprezenta esența chinurilor ei, durerosul nucleu al vieții zbuciumate ce o trăia acum. Toate senzațiile ei intuitive, dovedeau temeinicia bănuielilor, dar cu toate acestea dovezile lipseau. Aceasta era situația și sigur gândul ezitării ei de acum, era de ajuns pentru a-i dovedi incapacitatea chinuitoare de a înțelege.

Nu putea pune nici un fel de întrebări. Întrebase pe Frank, dar el evitase întrebările ei. Acum era hotărâtă să repete întrebările chiar dacă lumea întreagă ar fi scandalizată de vâlva acestui secret divulgat. Mândria ei se împotriva unui astfel de procedeu. Dar afară de asta stăruințele ei nu vor trezi nici un ecou: secretul era îngropat, pecetluit și nimeni afară de ea nu încerca să-l descopere: o singură persoană în afară de ea cunoștea toate amănuntele pe care ea le-ar fi dorit. Această persoană era Anna; ar fi fost în stare să facă orice numai să poată citi o singură clipă gândurile acestei femei.

Începu să se frământa neliniștită, cuprinsă din nou de dorința imperioasă de a afla, de a cunoaște în mod

concludent, de a prinde din zbor această bășică fugară, această nesiguranță chinuitoare, pentru a o putea sparge. Situația ei de acum i se părea îngrozitoare.

Încercă să îmbrățișeze din nou cu gândul realitatea faptului care o chinula fără încetare și cu o violență nemăsurată, se cutremură la imaginea trezită în gândurile ei : Frank și Anna îmbrățișați, în pornirea lor de dragoste. Își mușcă buzele cu sălbăticie.

Cum ar putea ea să aștepte liniștită : scena aceasta face parte din trecut... un trecut foarte depărtat, când femeia aceasta era aici în casa ei, mânca la aceeași masă cu ea, dormea și trăia sub același acoperiș și o vedea în fiecare clipă, uitându-se la ea trufașă și enigmatică. Situația era intolerabilă și era nedrept ca această paoste să cadă din senin asupra ei, și imposibil ca ea să primească cu supunere o astfel de lovitură. Tocmai ea care își concentrase toată puterea în dragostea față de Frank — însuși gândul anilor fericiți, din căsătoria lor — o făcea să i se umple ochii de lacrimi — nu putea să accepte cu indiferență o astfel de lovitură.

Nu va tolera această situație. Durase vreme destul de îndelungată... prea îndelungată ; probabil simțul ei de bună cuviință și ospitalitate îi întunecase puterea de a judeca. Da, în această clipă presimțea că nu mai poate suporta și nu se poate mărgini numai la așteptare și veghe. Gândul că-și trimisese copilul de acasă pentru a da Annei acest avertisment inutil, îi pricinuia o dureroasă senzație de nereușită. Ea... tocmai ea să nu reușească ! Dacă Anna era destul de groasă de obraz, ca să nu înțeleagă această aluzie, înseamnă că va trebui să intervină într-un fel mult mai categoric. Necesitatea unei acțiuni, o făcea să se simtă nerăbdătoare. Infruntând pe această femeie, nu înseamnă că ea capitulează în fața ei, și nici că s-ar teme de Anna. La gândul acesta buzele i se strâmbară ușor și se simți cuprinsă de un îndemn neașteptat. Situația nu era ceva obișnuit, prin urmare va trebui să lupte împotriva ei cu mijloace neobișnuite. Măl-nile se încleștară cu toată puterea. Glasul lui Netta, care cânta în bucătărie, o făcu să se simtă și mai categorică în hotărârea pe care o lua ; dacă n-ar fi fost Anna, poate ea ar fi cântat acum, în timpul lucrului. „Nu voi

mai suporta situația aceasta, își zise furioasă. Nu o mai suporta! Mă duc numaidecât să vorbesc cu ea". Da, va trebui să vorbească cu ea... și numaidecât! Se întoarse cu o mișcare impulsivă, ieși în vestibul și începu să urce scara la etaj.

Cu toată nerăbdarea ei de acum, cu toate că era mică de statură, înfățișarea ei părea aproape înspăimântătoare. Cu gâtul uscat și inima bătându-i furioasă în piept, intră în camera Annei.

Anna era în pat — acum ea nu mai cobora niciodată în sufragerie dimineața — și sta întinsă, cu părul negru răvășit pe pernă, cu ochii împăienjeniți de somn, cu cămașa de noapte brodată cu dantele, deschisă la piept. Îi se vedeau sânii rotunzi, buza inferioară rumenă și plină, dar obrazul ei nu exprima nici o mirare, față de vizita aceasta neobișnuită și neașteptată.

Fără să zică nimic, Lucy se așează pe un scaun, atât de aproape, încât putea vedea punctele mici și galbene care pigmentau irisul ochilor Annei; și tot fără să zică nimic, se uitară una la alta cu atenție.

— Nu te-ai dat încă jos din pat? întrebă Lucy într-un târziu, încercând din toate puterile să-și stăpânească tremurul glasului, pentru a face ca vorbele ei să pară calme și reci.

— Așa se pare, răspunse Anna cu indiferență.

— Constat că iei lucrurile foarte ușor. Cuvintele acestea le pronunță mult mai repede și cu glasul mai ridicat decât ar fi trebuit.

— Nu ești de părere că acesta este procedeul cel mai cuminte?

Lucy încercă să se reculeagă; își umezi buzele, căci și le simțea uscate și rigide.

— Anna, eu nu sunt în stare să te înțeleg, continuă ea cu violență stăpânită.

— Ce crezi că ar fi de înțeles?

— Nu ai ocupație, nici principii, nici religie... nici nimic! Trăiești numai pentru propria ta plăcere.

— La ce altceva ar putea folosi viața? întreabă Anna cu indiferență. Cel mult să accepți tot ce-ți poate oferi. Este un fel de goană, pentru a obține ceea ce dorești și vai de cel care ajunge cel din urmă la țintă.

— Va să zică aceasta este părerea ta, răspunse Lucy cu glasul tăios. Acest amănunt explică și atitudinea ta.

Drept răspuns, Anna începu să zâmbească — era oare zâmbet expresia aceea formată dintr-un amestec de indiferență, veselie și dispreț, care emana din privirile ochilor ei reci? Văzând această privire provocatoare și încărcată de dispreț, Lucy pâli.

— Va să zică aceasta este concepția ta despre viață, continuă ea cu glasul răstit. În sufletul tău nu se găsește nici o urmă de loialitate.

— Dar în al tău se găsește?

— Eu am soțul meu, îngână Lucy și se aprinse la obraz. Și pe fiul meu și credința mea...

— Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Amin! declară Anna pe un ton batjocoritor, ca și când s-ar fi gândit la altceva.

Urmă o pauză chinuitoare, în timpul căreia Lucy simți cum se trezesc în sufletul ei toate nemulțumirile de săptămâna trecută.

— E îngrozitor! țipă ea, pur și simplu îngrozitor! Cum se poate să vorbești în felul acesta? Felul acesta de a vorbi este sordid... e blasfemie! Îți bați joc de tot ce poate fi bun și nobil în viață.

Stăpânită de propriile ei emoții, ultimele cuvinte le pronunță fără să-și dea seama se face.

Anna se ridică într-un cot, atitudinea ei de acum exprima nemulțumire și glasul păru că este mai răstit decât adineaori.

— Te rog, mi-e silă de prostiile acestea sentimentale, declară ea pe un ton de violență neașteptată. Ești exact ca toate celelalte femei... puțin sărită. Sanctitatea căsătoriei! Frumusețea maternității! Dar când stai să te gândești bine, ce rămâne din toate acestea? Te căsătorești pentru un scop pe care nu îndrăznești să-l realizezi pe altă cale, apoi pentru acest ceva anume, sfârșești prin a avea un copil. Acesta este felul în care începe viața. Glasul care a tremurat în grădinile raiului. Făcu o scurtă pauză și în privirile ei se concentră o ironie inexplicabilă. E încântător, nu-i așa? Cât despre rest, poți să dai în brânci, îngrijindu-ți copilul care la sfârșit tot se va întoarce împotriva ta și te va scuipa în obraz. Pe urmă, altă momeală pentru proști: nemurirea sufletului! Mai ai răb-

dare până când vei muri... și atunci te vei convinge că-ai alergat după bășici de săpun.

— Cum de îndrăznești să vorbești în felul acesta? îngână Lucy, tremurând de furie. Cum de îndrăznești? Eu nu voi tolera o astfel de purtare.

— Nu vei tolera! Tocmai aici este greșeala ta. Apuci bășicile acestea cu atâta putere în mâini și le scuturi, în-cât într-o bună zi vor începe să plesnească și atunci vei avea ocazia să constăți, că ideile tale false încep să se destrame ca un fum.

— Va trebui să le văd destrămându-se, ca să te pot crede, ripostă Lucy cu glasul chinuit de deznădejde. Prefer să mor decât să împărtășesc aceste concepții de viață... această explicație pe care mi-o dai. Se opri brusc, stăpânită de un îndemn irezistibil: dar de vreme ce am ajuns aici... spune-mi te rog cum explici asta? exclamă ea și întinzând mâna, deschise cutioara verde de pe masa de toaletă.

Dar gestul ei dramatic rămase fără efect... cutioara era goală. Și cât ai clipi, Anna începu să rădă cu hohote, într-un fel neobișnuit, brutal și sarcastic; toată atitudinea ei se schimbă. Bunăvoința ei obișnuită dispăru, ochii ei se aprinseră și părea gata să primească atacul și să riposteze.

— Aceasta este o situație cu adevărat caraghioasă, declară ea. Nu draga mea, fotografia aceasta am aruncat-o în foc, chiar din ziua când am constatat că-ți place să cotrobăiești prin lucrurile oamenilor.

Pe obrazul lui Lucy se văzură numaidecât două pete roșii și ochii începură să-i scapere din cauza furiei.

— Îmi pare bine că situația aceasta ți se pare caraghioasă, țipă ea. Probabil vei avea bunătatea să-mi explici și mie, unde este caraghioslăcul.

— Este cam răsuflet, așa că nu merită să-ți mai explic.

— După cât știu eu, n-ai avut obiceiul să vorbești despre amănuntul acesta.

— Nu, sigur că n-am avut.

— Nici nu cred că va fi nevoie, țipă Lucy întărâtată peste măsură. Sunt informată despre toate amănuntele... în legătură cu tine și copilul pe care l-ai avut.

— La urma urmelor copilul l-am avut eu, răspunse Anna în bătaie de joc, așa că nu ai nici un motiv să te frământă.

Urmă o pauză, în timpul căreia Lucy jignită și încercând să-și stăpânească indignarea, înțeală din pumni și se uita cu ochii mari la femeia din fața ei.

— Îmi vei spune acum ceva, țipă ea cu glasul cutremurat de deznădejde, ceva ce aș vrea să știu.

— Da ?

— Da ! Care este motivul că ai venit aici ?

— Mi se pare că tu m-ai invitat să vin, nu-i așa ?

— Pe vremea aceea nu te cunoșteam.

— Și crezi că astăzi mă cunoști ? Cuvintele acestea provocatoare, îmbibate de o ucigătoare ironie, făcură pe Lucy să tresară și din nou simți ridicându-se în sufletul ei nemulțumirea aceea cu puteri uriașe, așa că zbieră furioasă :

— Ce rol are Frank în viața ta ?

— Ca să-ți spun drept... Frank mi-a plăcut întotdeauna, răspunse Anna cu glasul calm și batjocoritor. Când am venit aici, aproape îl uitasem. Dar tu... dintr-un anumit punct de vedere, tu m-ai făcut să-mi aduc aminte de el. Dacă n-ai fi fost tu, nu cred că i-aș fi acordat nici cea mai mică atenție. Nu, crede-mă, nu i-aș fi acordat.

— El este soțul meu, înțelege bine ce-ți spun, declară Lucy cu glasul încet și tremurând.

— Asta înseamnă că-ți aparține... cu trup și suflet și toată scânteia divină ? Nu ești dispusă, ca din când în când să-l lași să mai treacă și în ograda vecinului ?

— Asta înseamnă că eu îl iubesc. N-ai decât să-ți bați joc cât poțezi, mie puțin îmi pasă. Când pronunță aceste cuvinte, în glasul ei tremură un ușor accent de trufie. Nu mă interesează ce crezi tu. Și nici nu mi-e rușine de atitudinea mea. Chiar dacă înainte de asta ar fi avut oarecare legături cu tine, amănuntul acesta nu poate schimba situația.

— În cazul acesta, de ce te mai frământă ?

În ochii lui Lucy scăpără o lumină prevestitoare de primejdie. Buzele începură să-i tremure și părea că este gata să se repeadă la Anna.

— Va să zică așa, țipă ea. Acesta este felul în care răsplătești ospitalitatea ce ți-am oferit-o. Ai venit în

casa mea și ai încercat să profiți de o aventură, acum uitată și trecută, pentru a-mi lua soțul... Da, ai făcut totul pentru ca să-l înstrăinezi pe Frank de mine.

O clipă Anna înfruntă liniștită privirile ei sfredelitoare, pe urmă încetul cu încetul pe obrazul ei își făcu loc obișnuita expresie.

— Faci o greșeală mare, răspunse ea cu glasul liniștit. Eu n-am făcut nimic. Tot ce s-a întâmplat, s-a întâmplat din cauza ta. Se opri, întoarse capul și privirile îi fugiră pe fereastră. Recunosc că am încercat să trezesc puțin pe Frank. Îmi făcea impresia că este atât de aservit voinței tale, încât îmi închipuiam că are nevoie de această trezire. Dar altceva n-am făcut.

— Nu te cred, țipă Lucy cu glasul sugrumat. De ce încerci să-mi spui minciuni? Între voi doi a fost ceva. Te întreb pentru ultima dată, spune-mi adevărul.

— La ce ți-ar putea folosi? răspunse Anna cu indiferență. Adineauri ai declarat singură: în nici un caz nu mă vei crede.

— Dacă nu-mi vei spune, ripostă Lucy cu glasul sugrumat de furie, va trebui... va trebui să pleci chiar astăzi din casa mea.

— Foarte bine, răspunse Anna îngândurată, prevedeam că așa se va sfârși. E foarte ușor să-ți satisfaci cererea.

Fară să zică nimic, Lucy se uită la ea, încercând să-și stăpânească valul de revoltă intolerabilă ce clocotea în ea. Răspunsul ei fu ultima picătură, pentru ca paharul să se reverse. Femeia aceasta nu mai putea întârzia o singură clipă sub acoperișul casei în care trăiește ea. Se ridică numaidecât în picioare.

— Ei bine, în cazul acesta vei pleca, declară ea cu glasul stins, și vei pleca numaidecât. Aceasta este cea mai favorabilă soluție. Ai un tren care pleacă la orele douăsprezece.

— Când am venit la voi, n-am avut intenția să stau mai mult de o săptămână, răspunse Anna, gândește-te puțin la acest amănunt.

Fără să mai adauge nimic, Lucy se întoarse și ușa se închise cu zgomot în urma ei. Obrazul îi era palid și aproape contractat când începu să coboare scara.

Își ajunsese scopul... Ana va pleca... Dar amănuntul cel mai ciudat i se părea absența totală a mulțumirii ce ți-o poate oferi o victorie câștigată. În loc de asta, simțea o ciudată și chinuitoare senzație de deznădejde.

— Femeia aceasta este lipsită de orice sentiment omenesc, își zise ea cu amărăciune, o femeie fără suflet! Auzi, s-o învinuiască pe ea, că ar fi contribuit la crearea acestei situații îngrozitoare, pe ea care iubea pe Frank și care nu făcuse altceva decât să-și apere integritatea căminului. Un hohot de plâns fără lacrimi părea că încearcă s-o înecă. Se opri în mijlocul vestibulului și își apăsă mâna pe piept, pentru a-și stăpâni bătaile inimii, înainte de a intra în bucătărie.

— Netta, strigă ea și întoarse fruntea ca să nu-i poată vedea obrazul, dă fuga până la Frew și roagă-l să vină cu trăsura.

Netta își ridică încet mâinile roșii la cheutorile șorțului.

— Nu cumva... are de gând să plece? Întrebă ea pe un ton din care se simțea mirarea.

— Du-te și adu trăsura, răspunse Lucy, cu glasul aproape stins.

Netta plecă și se întoarse, și după aceea sosi trăsura și așteptă vreme îndelungată și în mod semnificativ în fața intrării: vizitiul pe capră, încârligat sub pălăria cu gardini largi, calul întinzând nerăbdător cu copitele dinainte în pavajul străzii.

Într-un târziu Anna coborî, calmă, nepăsătoare, dar cu o expresie de indiferență ostilă și cu zâmbetul pe buze... era oare un zâmbet... strâmbătura aceea enigmatică de haz și dispreț a buzelor ei? Și de astă dată, exact ca și la sosire, înfățișarea ei îi făcea impresia unei ciudate liniști.

— Iată-mă, după cum vezi, declară ea cu glasul calm, îți îndeplinesc dorința. Ai reușit să faci așa cum ai vrut.

În lumina tulbure a vestibulului, obrazul lui Lucy părea mic, palid și cu ochii negri strălucind sumbru. Atitudinea aceasta de acum era contrară instinctelor ei firești, dar presimțea că era singura atitudine justă în această împrejurare.

— La revedere, zise ea simțindu-și bătaile furioase ale inimii, și întinse mâna spre ea, dar Anna refuză să i-o strângă.

Vizitiul — care se trezise — tocmai ieșea din casă cu geamantanul Annei pe umăr.

— Ei bine, la revedere, zise Anna. Se opri o clipă pe treptele scării de la intrare, apoi întoarse capul și adăugă peste umăr : ți se va părea ciudat, dar crede-mă nu pot să nu te compătimesc. Nu uita ceea ce ți-am spus, în legătură cu bășicile de săpun.

Numaidecât după aceea, se auziră scârțâind roțile trăsurii pe pavaj și plecă.

Lucy simți o strângere dureroasă a inimii și închise ușa. O undă ușoară de parfum, singurul amănunt ce-i mai aducea aminte de prezența Annei, îi pătrunse în plămâni, cu mireasma ei dulceagă și fără să-și dea seama, intră grăbită în salon. Simți o slăbiciune neînțeleasă și trupul începu să-i tremure, dar eliberată de această prezență deprimantă, se simți și spiritualicește mai liniștită. Da, se simțea mai ușurată și pe deplin împăcată. Cu buzele mereu tremurânde, întinse brațul și se propti în consola căminului, apoi începu să se uite la jocul flăcărilor care tremurau vesele și păreau vioaie și nerăbdătoare să se ridice spre ceva definitiv. O clipă se simți din nou stăpânită de dorința aceea tulbure, născută din zbuciumul ei, o dorință pe care o simțea de multe ori ridicându-se în ea, ca și când ar fi izvorât din ceva ce s-a întâmplat demult, foarte demult. Ce reprezenta această dorință ?

Cu trupul plecat spre lumina caldă a flăcărilor care îi jucau în ochii tulburi, își simți ființa inundată din nou de slăbiciunea aceea nelămurită care făcea să pară o ființă de dincolo de timp și de orice spațiu. Care erau aspirațiile ei ? Erau, trebuiau să fie dragostea ei față de Frank, dorința ei de a-l vedea fericit, apărât împotriva oricăror primejdii ce l-ar fi putut amenința.

Reușise să creeze pentru ei această atmosferă de siguranță. Din emoțiile ei de până acum se desprindea această certitudine. Da, procedase just ! Era convinsă că a procedat just. Și cu toată surescitarea ei de acum, își simți sufletul inundat de o liniște nebănuită.

În aceeași seară, înainte de întoarcerea lui Frank de la slujbă, se strădui în mod special, pentru a se pregăti să-l primească. În timpul după amiezii, îndemnată de o dorință imediată, făcuse curățenie în casă, așa că acum toate străluceau : mai ales scuturase și ștersese în camera Annei cu cea mai mare grijă, schimbase rufăria patului și deschisese larg ferestrele, ca boarea venită din largul mării să legea perdelele și aerul curat să pătrundă în casă, ca să șteargă orice urmă a odioasei și contagioasei ei prezențe.

Străduințele ei aveau ceva simbolic : purificarea templului căminului ei de pângărire. Și acum, cu aceeași nerăbdare și minuțioasă grijă îi pregăti felul preferat de mâncare, îi așeză papucii, ca să se încălzească în apropierea căminului, se îmbracă în rochia cenușie de voal și-și pleptăna părul cu cea mai mare atenție. Se strădui mai mult decât oricând înainte de asta, ca înfățișarea ei să pară cât mai frumoasă — unica grijă caracteristică pentru ea care se îmbrăca de obicei foarte repede și simplu — dar la urmă nu fu mulțumită. I se păru că n-a arătat niciodată atât de prost. Că lui Frank s-ar putea să i se pară că este cu buzele palide și cu obrazul obosit, tocmai acum, când dorea din tot sufletul să i se pară că este seducătoare. Oftă ușor și se ridică din fața oglinzii, ca să coboare în salon, unde cu gesturi nervoase și fără nici un motiv, începu să aranjeze bibelourile de peșteră pe micile console din colțuri.

Cât de insuportabile fuseseră zilele din urmă și cât de îngrozitoare i se părea situația pe care fusese obligată

să o accepte. Dar o acceptase, o înfruntase și reușise. Înfruntase această situație, luptase împotriva ei și acum Anna plecase. Frank era aici, Frank al ei, gata să uite împreună trecutul și să regăsească farmecul iubirii lor comune.

În clipa aceasta se gândea la Frank și la amănuntul că el și ea vor fi împreună, și singuri în toată casa : un sentiment atât de puternic și de rar, care o făcea să tremure de speranță.

Acum dispăruse efectul imediat al plecării de adineori, odată cu liniștea trecătoare a frământării ei. Dispăruse și calmul ce urmasse după aceea, ca în locul lui să simtă o duioșie adâncă, o dorință arzătoare de a ierta, de a iubi și a fi iubită. Probabil în timpul săp-tămânii ce trecuse fusese puțin severă cu Frank, nepoliticoasă, mai ales față de Anna, fiind chinuită de bănuielele trezite în sufletul ei, ceea ce era de altfel firesc. Dar acceptând realitatea, dovedise că are curaj și acum cu purtarea ei reușise să obțină, dacă nu o victorie, salvarea — salvarea fericirii ei, a fericirii lui Frank a căminului ei. Nu citise în istorie — sau poate aceasta era o simplă legendă — despre femei care apăraseră fericirea căminului lor și care-și tăiaseră un sân, ca să poartă trage cu arcul ? De atunci trecuse vreme multă, dar ea înțelegea această situație. Tot așa procedase și ea, își apăraseră căminul și acum, ca o reacție inevitabilă, își sărbătorea triumful supunându-se nu împrejurărilor, ci dragostei ce trăia în ea.

Trepidând de nerăbdare, cu sufletul răscolit de patimă, aștepta. Soțul ei întârzia să se întoarcă. În majoritatea cazurilor sâmbăta după-amiază era liber. Dar astăzi Lennox îi ceruse să plece până la docurile din Leith, pentru a face pregătirile, în legătură cu mărfurile ce trebuiau să sosească din Olanda. Dar, deși se întorcea mereu și se uita la ceas, se făcuseră aproape cinci după-amiază, când i se păru că aude zgomotul cunoscut pe care-l făcea portita de pe alee. Sări numaidecât în picioare și o roșeață ușoară îi apăru pe obraz, ca să dispară numaidecât. Deși nu se repezi spre vestibul ca să-l întâmpine — purtarea aceasta ar fi revelat numaidecât dispoziția ei de acum — rămase în picioare, cu ochii

strălucitori, cu buzele întredeschise, așteptând clipa când va intra.

Apariția lui fu ca întotdeauna, discretă : cu fruntea plecată, cu umerii bleoajiți, cu înfățișarea blândă, puțin ironică.

— E gata ceaiul ? întrebă el, frecându-și mâinile cu un ușor susur. Afară e răcoare și ceața ce se ridică din largul mării te înecă.

— S-a făcut răcoare, răspunse ea repede și nerăbdătoare — dar trebui să faci un efort pentru a-ți stăpâni tremurul glasului — ți-am făcut însă un pateu ciobănesc foarte gustos care te așteaptă la cuptor.

Se uită la ea cu atenție, mirat, dar întoarse numai-decât privirea și apropiindu-se de foc, întinse mâinile să se încălzească și nu mai zise nimic.

— Ai avut o zi grea ? întrebă ea cu solitudine.

— N-a fost grea din cale afară, răspunse el nehotărât. Drumul mi-a luat multă vreme. Nici nu se putea ca un om ca Lennox să nu-mi ceară un astfel de serviciu, tocmai într-o zi de sâmbătă. Se opri, deoarece băgă de seamă schimbarea favorabilă din atitudinea soției sale. Apoi întrebă : ai reușit să expediezi în bună regulă pe Peter ?

— Da, a plecat foarte mulțumit, răspunse ea și întinse mâna spre sonerie.

Ceaiul, pesmeții și pateul fierbinte, prăjit și gustos, fu adus numai-decât la masă, apoi Netta se retrase fără să zică nimic.

— Așează-te la masă, îl pofti Lucy, și se apropie de scaunul ei.

Bărbantul ridică numai-decât fruntea, ca și când ar fi vrut să se convingă încă o dată de buna ei dispoziție.

— Dar Anna unde este ? întrebă el. Cred că nu vrei să începem fără ea.

— Ea nu va lua ceaiul împreună cu noi, răspunse ea fără să se uite la el și mâna în care ținea cleștele pentru zahăr începu să-i tremure ușor. A plecat mai adineori.

— A plecat ?

— Da. Cu mare greutate reuși să rămână indiferentă. Îi va explica atitudinea ei la momentul oportun, dar nici o clipă mai devreme. Bărbatul vădit mirat, se așeză

la masă și-și luă ceașca de ceai, ca apoi să înceapă să-i mestece îngândurat cu lingurița.

— S-a întâmplat ceva? întrebă el într-un târziu.

În timpul ultimelor zile ce trecuseră, devenise neîncrezător față de toată lumea.

— Nu s-a întâmplat nimic, Frank, răspunse ea și se aprinse ușor la obraz. Dimpotrivă, sper că de aici înainte ne vom înțelege foarte bine.

Întinse încet mâna după furculiță și cuțit.

— Să sperăm că ne vom înțelege, răspunse el cu înțeles.

Masa continuă să se desfășoare liniștit și în același timp rumeneala de pe obrazul femeii deveni mai intensă. Întinzându-i farfuria cu a doua bucată de pateu, îi spuse pe neașteptate :

— Ce plăcut este, să ne vedem din nou singuri, numai noi doi, nu-i așa ?

Cu ochii plecați asupra ziarului, împăturit alături de farfuria sa, dădu din cap în semn de aprobare, ca și când n-ar fi auzit destul de limpede întrebarea pusă de ea.

— De zile întregi, continuă ea grăbită, ni se întâmplă pentru prima dată să fim numai noi doi la masă. Îmi face impresia că am redevenit iarăși ceea ce am fost înainte de asta.

— Vrei să spui că tu ai revenit la sentimente mai bune, murmură el îngândurat.

Femeia tresări și bătu în retragere, examinând creștetul plecat al soțului, dar nu răspunse nimic.

După ce termină cu masa, luă ziarul și se apropie de canapea.

— Oare pe unde umblă Anna, întrebă el fără să-și desprindă ochii de pe ziar. Unde a putut să plece ?

Femeia tăcea. Apoi presimțind că nu va mai putea prelungi această tăcere, se ridică de la masă și apropiindu-se de canapea, se așeză lângă el. Clipa aceasta îi aducea aminte de ziua când îi mărturisise pentru prima dată bănuiala trezită în ea. Dar din ziua aceea gândurile ei întinse o apucaseră în altă direcție. De astă dată, deși emoția prin care trecea era mult mai dureroasă, nu se pregătea de atac. Cu această atitudine terminase în mod definitiv. Acum nu cerea altceva, decât să uite amândoi trecutul și să se gândească numai la viitor. Făcu un efort, pentru a putea vorbi cu ușurință și începu :

— Frank ! Seara aceasta îmi aduce aminte de timpurile de altădată, când în toată casa, ca și acum nu eram decât noi doi. Îți mai aduci aminte ?

Ziarul din mâna lui fâșâi când întoarse pagina.

— Firește că-mi aduc, răspunse el, cred că nu ți-ai închipuit despre mine că am uitat.

— Bine Frank, nu-ți aduci aminte, repetă ea emoționată și luându-i mâna i-o strânse între degetele ei fierbinți. În timpul după amiezii m-am gândit la o mulțime de amănunte... care au atâta importanță pentru noi. La ziua aceea pe care am petrecut-o — ziua când ne-am dus în pădurea din Craigmore — mi se pare că în timpul din urmă nu ne-am mai gândit la ea.

Impresionată de propriile ei cuvinte, se simți cuprinsă de melancolie și începu să se frământa, simțind din nou razele fierbinți ale soarelui dogorind printre crenștile pinilor, mirosul reavăn al tufelor de ferigă, oglinda golfului la picioarele lor, ea mulțumită în brațele lui, simțindu-și bătăile speriate ale inimii și inima lui Frank bătând la fel cu a ei.

— Ce s-a întâmplat cu tine ? întrebă el, întorcându-se încet spre ea și văzând sfiala oglinzită pe obrazul ei, adăugă : ce ai mai făcut acum din nou ?

Se dădu mai aproape de el pe canapea și apucându-l de mână, își culcă obrazul fierbinte în palma lui.

— N-am făcut nimic altceva, decât te-am iubit întotdeauna, Frank.

Se uită la ea stânjenit și se simți ispitit să se apropie, dar își dădu numaidecât seama de atitudinea ei neobișnuită.

— În timpul ultimelor două săptămâni ai încercat să-mi dovedești într-un fel eu totul neobișnuit iubirea aceasta, răspunse el cu glasul târăgănat.

— Aș vrea să luăm totul de la început, murmură ea cu sfială, Frank iubitul meu, va trebui să uităm tot ce s-a întâmplat. Dacă ne vom iubi unul pe altul, restul nu mai are nici o importanță.

— Bine Lucy, începu el neliniștit, dar imediat după aceea prin minte îi trecu un gând neașteptat, se îndreptă pe canapea și se uită cu atenție la ea. Cred că n-ai... sigur, așa ceva nu se poate... Unde spuneai că a plecat Anna ?

Femeia întoarse privirea și începu să întindă energică de un fir deșirat din manșetele lui Frank, apoi îi răspunse cu glasul chinuit :

— Știi foarte bine că n-aș fi vrut să fac așa ceva. Crede-mă Frank, nu mi-a fost deloc ușor.

— Pentru numele lui Dumnezeu ! explodă el, dar se opri imediat. Urmă o tăcere chinuitoare : doar nu vrei să spui, continuă el cu glasul stins, aproape năucit, doar nu vrei să spui că ai poftit-o să plece din casă ?

— Și de ce să n-o poftesc ? Blândețea glasului ei cu care încerca să-și ascundă zbuciumul sufletului, părea nemăsurată.

— Ai determinat-o să plece ? bâlbâi el. Ai dat-o afară din casă ? Era incapabil să admită o astfel de posibilitate.

— Da, răspunse ea cu glasul ceva mai ridicat, deoarece revolta ascunsă începea să-și facă loc pe sub masca ce și-o aplicase pe obraz.

Își smulse mâna cu violență din mâna ei.

— Ai dat-o afară din casa mea ! țipă el. Este imposibil... pe Anna... pe verișoara mea !

— M-am săturat până peste cap de o astfel de rubedenie, răspunse femeia cu glasul stăpânit. Am rugat-o în propriul tău interes, să plece din casa mea.

— În propriul meu interes ! țipă el. Felul în care te-ai purtat față de ea săptămâna trecută... și acum... purtarea aceasta a ta, le pune vârf la toate !

Pieptul începu să i se frământă și luminile ochilor îi scăpărau de furie.

— Tu nu voiai s-o vezi în casa noastră, răspunse ea, încercând zadarnic să-și păstreze calmul. Prin urmare de ce să-ți pară rău că a plecat ?

— Avea intenția să plece săptămâna viitoare, țipă el și cutremurat de deznădejde, cuvintele lui deveniră un fel de urlat : chiar dacă nu puteai s-o suferi, ar fi trebuit să mai aștepți câteva zile !

— Nu puteam Frank, deoarece eu te iubesc.

Acesta era argumentul ei suprem, explicația purtării ei, argument care rezuma esența sublimului ei sacrificiu.

Se măsurară unul pe altul cu privirea, chinuți de tensiunea aproape insuportabilă a momentului. Era palidă, cu ochii aprinși și fără lacrimi, respira repede și simțea o zvâcnire grăbită în inimă, însoțită de dorința nemăsurată de a-l vedea că se întinde spre ea, ca s-o cu-

prindă în brațe. Dar în aceeași clipă făcu o mișcare de nemulțumire și colțurile gurii îi fugiră în jos.

— Nu cumva îți închipui că eu sunt proprietatea ta ? întrebă el întunecat. Nu cumva îți închipui că ai dreptul să mă supraveghezi ? Cred că dacă ai iubi pe Dumnezeu Cel Atotputernic, ai fi în stare să-l legi și pe el de lanț.

— Frank ! exclamă ea rugătoare. Nu cumva te așteptai să închid ochii... să las lucrurile să-și urmeze cursul ?

— Să-și urmeze cursul ! Ce crezi că putea să-și urmeze cursul ? Îți închipui că le știi pe toate, dar nu le știi. Oricât ai încerca tu să-ți dai aere. Pentru mine Anna n-a fost cu nimic mai mult decât ar fi putut să fie oricare altă femeie. Cu toate acestea m-ai suspicionat chiar din ziua când a intrat în casa noastră. N-ai decât să continui în felul acesta și vei reuși să distrugi totul... Vei reuși să te distrugi și pe tine însăți.

Simți un val de amărăciune ridicându-se în ea și dorind să iasă spre lumină, dar refuză să-l formuleze în cuvinte. Iată ce răspunde el ! Acesta e felul în care înțelegea să se poarte față de oferta pe care i-o făcea de bună voie. Acesta era felul în care trata onestitatea, sinceritatea și dragostea ei pentru el ; cuvintele acestea i le spuneau după tot ce se întâmplase până acum între ei, după clipele lor de intimitate care îi încântaseră atât de îndelung în suflet și care nu mai puteau fi nici uitate, nici șterse. Cu o mișcare bruscă îi întoarse spatele, simțindu-se jignită și chinuită de umilinta acestei clipe îmbibate de dorințe. Era convinsă că a procedat just, și va stăruî în scopul pe care-l urmărește. Știa că va trebui să-l recucerească, acesta fiind singurul mijloc, deoarece lăsându-l de capul lui, se va îndrepta fără putere de împotrivire spre dezastru. Atitudinea lui nu făcu decât să contribuie la confirmarea convingerii ei, că a procedat în propriul lui interes.

— Eu te las acum, zise ea pe un ton al cărui tremur nu-l mai putea stăpâni. Sunt convinsă că după ce te vei mai gândi puțin, va trebui să recunoști că am dreptate. Și ridicându-se în picioare, se îndreptă spre ușă. Când ieși din odaie, se gândi îndurerată la clipa când se va întoarce la ea și-i va mulțumi pentru ceea ce a făcut, recunoscând că a suferit și ea în aceeași măsură ca și el.

Intră în salon și se așază la fereastră, gândindu-se, cu ochii umezi și buzele tremurând îndurerate, la ceasul

care va justifica corectitudinea procedeului ei. Gândurile începură să-i alerge mai repede, și mult mai departe și, datorită unui ciudat capriciu copilăresc al deznădejdii ei, se vedea pe sine îndeplinind treburi umilitoare, stând înge-nunchiată și frecând scândurile, înjosindu-se pentru el și făcând sacrificii în interesul lui, ca apoi el, care n-a ținut seama de cuvintele ei să vină, probabil prea târziu, ca să-i ceară iertare.

Rămase multă vreme nemișcată în fața ferestrei, constatând că începuse să se întunece. Dar, cu totul pe neașteptate, în timpul cât gândurile ei alergau vârtejuri, i se păru că aude ușa închizându-se, și tresări; se ridică și ieși în vestibul. Plecase de acasă! Constatarea aceasta neașteptată o dezamăgi și o înspăimântă, ca și când ar fi fost o lovitură. El n-avea obiceiul să plece seara de acasă, deoarece prefera să se așeze în fotoliul său din apropierea căminului și această abatere de la obiceiurile lui înveterate, o umplu de spaimă. Cu ochii închiși intră în sufragerie și se așază pe fotoliul pe care el îl părăsise abia adineaori.

În clipa aceasta i se păru că bănuiala ei este pe deplin justificată: felul în care primise știrea despre plecarea Annei, era ultima zăcă-n lanțul dovezilor definitive. Un oftat adânc i se ridică din pieptul îndurerat. Lovitura aceasta i se părea zdrobitoare. Cu toate acestea o va primi, deoarece pe soțul ei îl iubea.

Dar ce noroc providențial pentru ea, că și-a dat seama de situație și a reacționat împotriva ei cu această prevedere categorică. Ce fel de femeie ar fi fost ea, dacă ar fi stat nepăsătoare și ar fi admis ca în propriul ei cămin să suporte fără protest reînnoirea acestei legături rușinoase? În orice caz nu era femeia care să stea fără nici o putere și să aștepte până când această nebulie s-ar fi desfășurat în întregime, ca pe urmă să-i spună: „Întoarce-te Frank. Totul este așa cum a fost înainte de asta“. Nu, de o mie de ori nu! Aceasta nu era căsătorie. Ea își afirmase drepturile ei, le apăraseră și era mulțumită că le-a putut apăra. Posesiune! Aceasta nu era posesiune, ci dragoste, dragostea ei pentru el — un val de duioșie ce i se ridica din adâncul sufletului și-i umplea ochii în timp ce stă așezată în fotoliul din apropierea căminului și-l aștepta să se întoarcă.

După ce Moore trânti ușa de la intrare — al cărei ecou tremură prin odăi și o făcu să tresară — coborî treptele scării și o apucă de-a lungul drumului, cutremurat de indignarea care-i întuneca privirile și făcea ca buzele să-i tresară, într-o strâmbătură de amărăciune.

Își trase pălăria pe ochi și se îndreptă repede spre litoralul golfului care la această oră era pustiu, și cu mâinile în buzunare și umerii repeziți în sus, apucă pe alee. Ceața se subțiasse și-i tremura ca un voal pe deasupra capului, aerul nopții era mai cald, nemișcat și deprimant. Unde se va duce acum? Se simțea chinuit în așa măsură, încât aproape nu-și mai dădea seama ce face și nici nu-l interesa încotro se duce. Presimțea că la această oră târzie nu dorea cătuși de puțin să rătăcească de-a lungul litoralului, când ar fi putut să stea acasă, așezat confortabil în fotoliul său din apropierea căminului. Dar ea reușise să-l alunge de acasă datorită stăruințelor ei de a pune stăpânire pe toate mișcările lui. Situația aceasta paradoxală îi făcea impresia unei imprudențe sinistre.

Când se gândea că în timpul zilei ea de fapt poruncise Annei să părăsească fără întârziere casa lor... purtarea ei îi se părea monstruoasă. Anna, verișoara lui, care acum cinci ani trecuse printr-o nenorocire atât de dureroasă, dar o suportase și pe bună dreptate i se cuvenea o compensație pentru această nenorocire. El nu cunoștea nici un amănunt în legătură cu această întâmplare, nici locul, nici felul în care s-a desfășurat și nu bănuia nici cine a fost bărbatul. Nici nu-l interesa, deoarece întâmplarea

aceasta nu privea pe nimeni, afară de ea. Pe vremea aceea el nu se gândise niciodată la Anna, dar acum simțea față de ea o simpatie crescândă, trezită la început de atitudinea soției sale, un sentiment de compătimire ca între doi prieteni buni. Nu pentru că Anna ar fi avut nevoie de compătimirea lui— ea era o femeie îndrăzneată —, și față de încăpățănarea ei simțea o admirație caracteristică bărbaților cu voință slabă, dar în atitudinea Annei era ceva mai mult decât încăpățănare. Era... presimțea că trebuie să fie un temperament neîmblânzit, care primește viața așa cum i se oferă și-și ia plăcerile acolo unde le găsește. Dar deși la început se împotrivise să vină la ei, tocmai din acest motiv, i se părea ciudat că acum nu mai avea nimic să-i reproșeze.

Dar când se gândea că Lucy a fost în stare să nascocască o posibilitate atât de caraghioasă în legătură cu eventualitatea unor raporturi intime între Anna și el; că el, tocmai el ar putea să fie tatăl copilului Annei, gândul acesta i se părea caraghios, dacă nu insuportabil. În orice caz recunoștea că supoziția aceasta era cu totul lipsită de umor. E adevărat că începuse să râdă, că protestase, că-și bătuse joc de afirmațiile ei, dar toate acestea fără nici un motiv temeinic. Ce vină avea el? Era caracteristic pentru incapacitatea lui, să nu reușească s-o convingă. Care o fi oare motivul că el nu reușește niciodată să înfrunte o situație cu tot calmul și toată energia necesară? Ar fi trebuit să primească această acuzație ridicolă cu o superioritate rece și să o spulbere cu un dispreț nimicitor.

Dar nu, el nu fusese omul acesta și niciodată nu reușise să ia o astfel de atitudine. Îmi lipsește voința, își zise el cu amărăciune. Sunt tot atât de nestatornic ca și Anna și nu voi reuși niciodată să mă ridic deasupra gândului lui Dumnezeu... sau poate este din Shakespeare? În aceeași clipă se simți copleșit de senzația inferiorității sale și înfiorat de o pornire de dispreț împotriva lui însuși. Ce om ciudat era el, ce ființă nenorocită și cum nu avea puterea să scape de gândurile acestea negre! Într-o bună zi se va întâmpla o nenorocire. Cu siguranță va trebui să se întâmple.

Incruntă din sprâncene în mijlocul ceții. Pe el nu-l interesaseră niciodată prea mult femeile; nu-l interesaseră

nici chiar în anii tinereții sale, și cu atât mai puțin puteau să-l intereseze acum. Rare capricii trecătoare, probabil avusese și el : cum fuseseră de pildă fotografiile acelea pe care i le arătase un client, fotografii artistice de la Paris (la cerere indicați vârsta), dar între el și libertinaj existase întotdeauna o barieră. Barierea era el. Veselia și tovărășiile ușoare erau frânate de temperamentul său ciudat. Dar afară de asta, când stătea să te gândești bine, trebuia să țină socoteală și de soția sa. Cu câtă amărăciune trebuia să-și dea seama în această clipă, că el ține la ea. O iubea, dar cât de încăpățânată era uneori ! Cât de — încercă să găsească o expresie — rigidă era atitudinea ei, când își închipuia că are dreptate. Nu se putea spune despre ea că ar fi geloasă în adevăratul înțeles al cuvântului, judecând de pildă după cele câteva zile când îl lăsase singur cu Anna — la gândul acesta i se păru că a scăpat o ocazie — atitudinea ei părea că ar vrea să-i spună în mod categoric, că el îi aparține în mod exclusiv și definitiv numai ei. Simțindu-se mulțumit să treacă prin viață cu o indiferență ușoară, nu se sinchisisese niciodată de acest sentiment al ei de posesiune, dar în această clipă atitudinea ei îl nemulțumea întocmai ca o jignire sângeroasă, ce i s-a făcut fără nici un temei.

În clipa aceasta ajunsese în strada principală a orașului și îndemnat de o pornire neașteptată, trecu drumul și intră în localul Shandon Bar.

Ceru un pahar de whisky al cărui gust amar se armoniza cu dispariția lui de acum.

— Mai dă-mi unul, domnișoară ! Stătea îngândurat în fața celui de-al doilea pahar, care, ca întotdeauna nu putea să fie atât de bun ca cel dintâi. Nu va mai cere și pe al treilea, deoarece nu voia să aibă nemulțumiri. Pe el nu-l interesa băutura... nu va deveni niciodată un bețiv și nu va deveni nimic.

Stergându-și gura se uită împrejurul său, apoi cu un gest instinctiv își scoase ceasornicul. Era aproape timpul să se întoarcă acasă ; soția lui se va întreba pe unde umblă. Lucy ! Ea era o soție bună. Intențiile ei erau ideale și calitățile acestei femei erau evidente. Prin urmare căror motive se datora nemulțumirea sa de acum ?

Când ieși din localul bărului, se simți din nou cutremurat de revoltă. Ce-l determină să se gândească la astfel de lucruri ? Și ce căuta el aici, ca să se frământa din cauza nemulțumirilor ce cloceau în el ? Se opri o clipă nehotărât, uitându-se în susul și josul străzii, pe marginea căreia clipeau luminile felinarelor, dar când dădu să apuce spre casă, auzi un glas în apropierea lui.

— Hello, Frank ! Ce mai faci ? Se întoarse în loc, se uită și cât ai clipi, pe obrazul lui se oglindi o expresie de mirare.

— Anna ! Mi-am închipuit că ai plecat.

Se oprise în fața lui, înfășurată într-o haină călduroasă de blană, cu obrazul strălucind sub lumina felinarelor, cu buzele umede din cauza ceții, cu ochii adânci și enigmatice ; părea o femeie încântătoare, puțin misterioasă și în același timp ispititoare.

— Mi-am închipuit, îngână el, mi-am închipuit că ne-al părăsit.

— Când am ajuns la gară mi-am schimbat gândul. Voiam să plec și pe urmă n-am mai plecat. Mi s-a năzărit mie așa. Voi petrece noaptea la Hotel Craig. Măine mă voi duce până la Port Doran ca să iau vaporul.

— Eu n-am vrut... bâlbâi el din nou. N-am știut nimic despre...

— Să nu mai vorbim despre asta, Frank, interveni ea. La Hotelul Craig mă simt tot atât de bine, ca în altă parte. A sosit timpul ca să mă întorc acasă. Vaporul pleacă mâine seară spre Belfast.

— Bine, Anna...

— Hai să ne plimbăm, zise femeia, și nu încerca să-mi dai nici un fel de explicații.

Se uită la ea. Pentru prima dată în viață se simți înfiorat de senzația unei întâlniri clandestine. Dacă ar fi întâlnit-o în împrejurări obișnuite, ar fi zămbit și ar fi considerat propunerea ei ca ceva serios ; dar acum, întâlnirea aceasta atât de neașteptată și atât de potrivnică concepțiilor soției sale, aproape oprită, i se părea foarte ciudată. I se făcuseră atâtea reproșuri din pricina Annei și iată că acum este aici lângă el.

Dar această reacție fu numai trecătoare, o impresie fugară de intimitate care-l înfioră ușor și-l lăsa tot atât de indiferent ca și până acum.

— Vrei să ieși în oraș sau vrei să te plimbi în lungul cheiului? întrebă el puțin alarmat.

— Drumul în lungul cheiului este tot atât de bun ca oricare altul, răspunse ea cu indiferență. Vom putea sta de vorbă.

Astfel se întoarseră și o apucară de-a lungul aleii pustii. Seară, când făcea această plimbare împreună cu Lucy, o simțea cum își strecoară mâna caldă și prietenoasă în mâna lui, într-un fel cu totul deosebit și ciudat : felul lor de a se „plimba împreună“ cum spunea ea ; dar acum, după ce trecură de cheiul întunecat, fu cel care se întinse și apucă pe Anna de braț. Nu înțelegea motivul care îl determina să facă acest gest, dar probabil încerca în mod instinctiv să-și manifeste independența.

— Acum pare că este mai multă lumină, declară el, străduindu-se să se simtă în largul lui.

— Frank, ce te determină să vorbești despre vreme? răspunse ea cu amabilitate. Știu foarte bine că nici nu te gândești la așa ceva.

El nu-i răspunse și imediat după aceea adăugă pe un ton plin de păreri de rău :

— Bietul Frank ! Care va să zică ai remușcări din cauza unei fapte pentru care nu porți nici o vină.

Tresări și nu găsi ce să-i răspundă, dar femeia începu să râdă ușor și continuă :

— Mi se pare caraghios, Frank, ca tu să suporti toate ponoasele și să nu ai nici un fel de foloase.

— Din moment ce ție îți face plăcere, murmură el, tulburat și fără să se simtă în largul lui.

— Vezi, aceasta este atitudinea cea mai indicată, răspunse ea cu ușurință. Dacă nu poți să profiți, încearcă cel puțin să râzi.

Își continuară drumul alături, învăluiți de întuneric, fără ca pașii lor să trezească ecoul străzii. Ce făcea el la această oră — aici, împreună cu Anna ? Cum s-a întâmplat de au ajuns până aici ?

— Ca să fim sinceri, Frank, continuă ea pe neașteptate și cu glasul ceva mai grav, îmi pare extrem de rău că ți-am pricinuit nemulțumiri. Lucy este o femeie foarte cumsecade. Da, ține atât de mult la tine, încât m-a revoltat. Nimic n-a fost mai departe de mine decât gândul,

de a-ți pricinui nemulțumiri. Mi-ai fost întotdeauna prea simpatic, pentru a mă putea gândi la așa ceva.

— Știi foarte bine, că situația aceasta nu are nici o legătură cu tine, răspunse el întunecat.

— Adevărul este, ripostă ea cu o ușoară malițiozitate în glas, da, adevărul este că tu ești căsătorit și în mod firesc trebuie să ții socoteală de acest fapt.

— Te rog! răspunse el tot atât de tulburat. Te rog, nu mai stărui. Deși avea nemulțumirile sale proprii, pe acestea nu dorea să le discute cu Anna.

— N-am fost în stare să-mi închipui despre tine nici-odată, că ai putea să fii cap de familie, începu ea din nou. Dar iată, a venit ziua când ai plecat și ți-ai asumat și această răspundere. Acum va trebui să ții pasul și să fii până la capăt la înălțimea datoriei. Vei fi obligat ca toată viața să porți zgardă.

— Ei bine, în orice caz este zgarda mea, murmură el nemulțumit, simțind-o chiar prin întuneric că se uită la el și zâmbeste. Anna zâmbise cu adevărat, iar acum începu să râdă din toată inima.

— Foarte bine Frank, declară ea cu glasul schimbat. Îmi mai rămâne o speranță, când te aud răspunzându-mi în felul acesta. Îmi închipuiam despre tine că vei încerca să-ți descarci sufletul și să plângi. Mă temeam că ai pierdut orice curaj. Acesta este motivul pentru care la început m-am decis să te scutur puțin. Dar, Sfinte Doamne, nici n-am bănuir că Lucy ar fi în stare să facă o astfel de scenă. Ca să-ți spun sincer, purtarea ei m-a nemulțumit. În orice caz, trebuie să știi că mi-e indiferent. Nu-mi fac nici o grijă din cauza aceasta, căci nu este vorba de mine. Acum, după ce am moștenit ce mi-a rămas de la tatăl meu, încerc să mă bucur de viață și să mulțumesc cerului pentru ceea ce va veni de aici înainte.

— Tu îți trăiești viața și știi cum trebuie să ți-o trăiești, răspunse el.

— Ia spune Frank, întrebă ea pe neașteptate, cu aceeași nuanță de ironie în glas ca și adineaori, spune drept, nu te-ai gândit niciodată că poate aș merita puțină atenție din partea ta? Sunt cu adevărat o snoabă atât de bătrână, încât să nu-mi dai atenție?

Se întoarse repede și se uită la ea, încercând să dezlege, nu atât înțelesul cuvintelor ei, cât mai mult enigma

obrazului ei ascuns de întuneric. Se simțea nesigur, în același timp simți atingerea șoldurilor ei și înghiți cu greutate prin întuneric.

— Nu, răspunse el cu prudență, n-aș putea spune că m-am gândit.

Femeia râse din nou — părea neobișnuit de veselă — și ca să-l pedepsească, îl ciupi de braț, apoi adăugă înveselită.

— Îmi face impresia că pe dinăuntru ești umplut cu rumeguș de fierăstrău.

Ajunseră la capătul extrem al aleii, și în fața lor se așternea pânza albă a golfului înecată de aburul cenușiu, desprins din undele ușoare ale refluxului ce clipoceă pe țărm.

— E încă devreme, zise ea uitându-se la el, dar cred că e timpul să te întorci acasă.

Știa că e timpul să se întoarcă acasă și dintr-un anumit punct de vedere, dorea chiar el să se vadă acasă, dar totuși ceva din atitudinea ei părea că îl întârâtă.

— Timpul ca să mă întorc acasă va fi atunci când voi crede eu de cuviință, declară el.

— În cazul acesta să ne plimbăm pe marginea mării, răspunse femeia. E plăcut să cobori pe litoral.

— Foarte bine, murmură Frank.

Fără să mai adauge nimic, se întoarseră și se deplasară de-a lungul litoralului, dar după câțiva pași ea se opri.

— Aici e nisip! declară ea și ridicând un picior se sprijini de umărul lui. Nu pot merge pe nisipul acesta. Îmi intră în pantofi.

Ezită și uitându-se la ea, se întrebă dacă n-ar fi mai bine să-i propună să se întoarcă, dar în clipa următoare, o auzi spunând :

— Să ne așezăm puțin pe nisip. Este destul de cald. Aprinde-ți o țigară și ne vom așeza pe mantaua mea.

Își descheie nasturii hainei și netezi un mușuroi de nisip, ca să se poată așeza lângă el. Nisipul era moale și trupul ei cald aproape de el, noaptea plină de șoapte și liniștea plină de taine. Cu gesturi stângace își aprinse o țigară, deoarece apropierea ei îi stânjenia mișcările. Urmă o tăcere de câteva clipe, apoi îi auzi glasul șoptindu-i la ureche :

— Dă-mi să trag un fum.

Tresări auzind această cerere neașteptată.

— Vorbești serios ? întrebă el. Pronunță aceste cuvinte mai mult pentru a se liniști pe sine, căci ca să se poată așeza pe mantaua ei trebuise să se strângă foarte aproape de ea.

— Sigur că da, murmură Anna. Vreau să încerc de toate.

Ezită o clipă, apoi se întoarce și apropie țigara de buzele ei pe care le distingea în mijlocul ovalului misterios și alb al obrazului ei. Se simțea stângaci și întinse mâna pe pipăite, iar când se plecă spre el, îi simți buzele umede și fierbinți pe degetele lui, când dădu drumul fumului sorbit din țigară.

— Nu este atât de bun, pe cât pare, declară ea și începu să tușească, sprijinindu-se de el. Și fără greutate îi trecu un braț împrejurul mijlocului, ca s-o susțină ; acum m-am ușurat, zise ea după ce tuși pentru ultima dată, și își sprijini cu indiferență mâna pe genunchii lui.

Prin minte îi trecu un gând : cât de necrezut i se părea, ca el să fie acum aici împreună cu Anna, cu un braț împrejurul mijlocului ei... atât de ciudat încât realitatea aceasta i se păru că se destramă ca și umbra unui vis.

— Mai vrei un fum ? întrebă el.

Clătină din cap, apoi se sprijini de umărul lui și ridică ochii mari și luminoși spre el, ca și când ar fi așteptat ceva. Cu o mișcare involuntară se plecă spre ea și o sărută.

— Frank, n-ar fi trebuit să faci așa ceva, murmură ea când se termină sărutul și-l strânse ușor de mână. El se simțea mereu stăpânit de aceeași senzație de irealitate. Era oare el bărbatul acesta care sta aici alături de Anna și simțise buzele catifelate, căldura trupului mlădios și elastic sub rochia ușoară cu care era îmbrăcată ? O sărută încă o dată și ea îi răspunse la acest sărut.

— Uite ce Frank, zise ea în șoaptă și ca prin vis, noi nu purtăm nici o vină pentru ceea ce se întâmplă acum. Am fost condamnați atât de sever, pentru ceea ce n-am făcut până acum, așa că astăzi fără să ne dăm seama ce facem, am ajuns aici. Cred că de asta îți dai tot atât de limpede seama ca și mine.

Stăpânit de un îndemn mai presus de puterile lui, trezit de logica cuvintelor ei, se întoarse și se uită la ea. Vorbele ei erau pe deplin întemeiate. El nu făcuse nimic, absolut nimic, și chiar din prima clipă când intrase în casa lui, au fost dirijați unul spre altul ca și când ar fi fost predestinați în mod irezistibil să ajungă în situația de acum. Și toate acestea se întâmplau din cauza lui Lucy... numai din cauza ei.

— Constat, îngână el din nou, că nu te sinchisești prea mult din cauza asta.

Cu mintea tulbure și creierul îngreunat de ceața nopții, aproape nu-și dădea seama de ceea ce spune.

— Te-ai mira, spuse ea în șoaptă, întorcându-se încet spre el, te-ai mira dacă am ajunge până acolo? Buzele ei umede erau aproape de gura lui; în ochii cu pupilele întunecate păru că se aprind sclipiri mici de dorință.

Sunt anumite lucruri pe care nu le poți evita și nici el nu ținea să evite situația de acum. Un val de dorințe i se răspândi în trup și făcând o mișcare impetuoasă, se întoarse spre ea, se plecă spre ea. În aceeași clipă femeia lăsă capul pe spate, îl cuprinse și se întinse pe așternutul moale de nisip.

— De ce nu te-ai gândit la asta mai demult? murmură ea și respiră repede și adânc, apoi fără nici o împotrivire închise ochii care erau atât de aproape de ochii lui Frank.

Undele nevăzute ale apei clipoceau pe țărm, dar ei nu le auzeau; apoi aerul nopții li se păru mai rece, ceața mai umedă și mai pătrunzătoare. Într-un târziu femeia se desprinsese din îmbrățișarea lui și se înfioră ușor, iar el își îndreptă trupul și întoarse privirea melancolică spre partea unde se auzea freamătul apei. Astfel, fără să știe și fără să înțeleagă, între ei intervenise și mobilul bănuielii soției sale, iar acum se simțea ridicol și stingherit. Câteva clipe nici unul nu zise nimic.

— Ei bine, murmură ea într-un târziu, cred că ar fi timpul să ne întoarcem. Când se ridicară în picioare, femeia îl strânse ușor de braț și adăugă: Frank, știi că tu nu ești băiat rău?

El nu-i răspunse și apucară împreună în lungul litoralului așternut cu nisip, ca să iasă pe alee. De astă dată îl luă ea de braț.

— Nu-ți face gânduri negre din cauza asta, zise femeia pe tonul ei obisnuit de simpatie sarcastică. Nimeni nu va putea afla nimic. Și eu... eu nu sunt femeia care să se țină scai de tine. Măine voi pleca.

Cuvintele ei îi treziră un sentiment de recunoștință melancolică și se simți mulțumit și ușurat că va pleca.

— Când... cum vei pleca? îngână el cu glasul stins.

— Voi traversa golful cu șalupa Eagle. Vaporul Rathlin pleacă la orele patru.

Cât ai clipi, se simți rușinat și chinuit, mult mai incapabil decât până acum; îi era silă de sine însuși.

— Nu cred că ar fi frumos să pleci în felul acesta, îngână el tulburat. Dacă vrei, te voi însoți până dincolo.

— E o atenție foarte frumoasă din partea ta Frank. răspunse femeia mulțumită. Însoțește-mă până de cealaltă parte a golfului. E foarte probabil că după despărțirea noastră, nu mă vei mai revedea niciodată.

La mijlocul aleii, se opri pe neașteptate.

— Nu veni mai departe! zise ea... Cât de limpede înțelegea starea lui sufletească de acum. Dar mâine dimineată, vino să mă iei de la Craig. Apoi cu o mișcare grăbită se ridică spre el și buzele ei fierbinți îi înfiorară obrazul, se întoarse în loc și în clipa următoare dispăru.

Rămase nemișcat, siluetă stranie și singură în mijlocul ceții, apoi se întoarse și el și plecă în direcție opusă. Din nou se întrebă mahnit, cum de se putuse întâmpla așa ceva, când el nici nu premeditase, nici nu dorise o astfel de faptă. Dacă Lucy nu l-ar fi bănuț, nu s-ar fi purtat față de el așa cum se purtase, n-ar fi cerut Annei să părăsească casa, n-ar fi plecat nici el de acasă, la această oră, așa că întâlnirea cu Anna putea fi evitată și nici n-ar fi existat.

Continuându-și drumul și simțindu-se din ce în ce mai dezgustat de sine, se întrebă, cum va putea explica soției sale că se întoarce acasă la această oră. Evident, nu-i rămânea decât un singur drum de ales. Va trebui să pară că este mereu supărat, să se prefacă nemulțumit, deși acum nu mai era cătuși de puțin, și să intre numai de câțiva pași în camera de oaspeți unde avea obiceiul să doarmă din când în când. Măine dimineată va însoți pe Anna până la vapor. Apoi debarasat pentru totdeauna

de această chinuitoare amintire, își va putea continua viața normală. Da, așa va trebui să facă. Dar în aceeași clipă pe obrazul lui tresări o expresie de dureroasă ironie, aducându-și aminte, de protestul său, când spusese : „Nu vreau să văd pe Anna în casa mea“. Și acum întâmplarea asta ! Nu-i venea nici lui să creadă, că lucrurile au putut ajunge atât de departe.

În clipa când ieși de pe alee, petrecut de ecoul stins al pașilor săi în lungul străzii, departe, din inima cetii, auzi un glas de sirenă, tremurând în largul apelor, pe urma unui vapor care traversa golful.

A doua zi dimineata, Lucy se trezi la o ora mult mai tarzie decat de obicei. Dormise de asta data prost : un somn intermitent, tulburat de spaimile prevestitoare ale dezastrului, spaima care treceau incet, in randuri reci si destramate, intocmai ca panzele de ceață care inveliseră copacii nemișcați din fața casei. Apoi spre ziuă, silită de o mână grea și nevăzută, căzu din nou in toropeala unui somn din care se trezi acum cu urechile văjăind și-și aduse îndurerată aminte de amănuntele întoarcerii acasă a lui Frank, in seara din ajun. Se îndreptase întunecat spre camera de oaspeți, fără să spună o vorbă și fără să se uite la ea, apoi auzise mișcarea violentă a cheii întoarse in broasca ușii. Aducându-și aminte de acest amănunt, își simți trupul cutremurat de un fior. Fusese in stare să se întoarcă acasă in felul acesta, când ea îl așteptase cu inima și sufletul deschis, ca să-l primească ; acest amănunt era pentru ea cea mai dureroasă lovitură dintre toate.

Dar hotărârea ei era definitivă. Îl iubea — numai ea singură știa cât de mult îl iubește — și acum, ca întotdeauna îl va apăra, îl va apăra împotriva lui însuși. De câte ori nu constatase și înainte de asta pornirile contradictorii ale caracterului său, slăbiciunea și încăpățănarea pe care numai ea singură putea s-o combată. „Bie-tul Frank, își zicea ea, cum își zisese de atâtea ori până acum, și un val de lacrimi îi întunecă privirile, este cel mai mare dușman al său“. Da, de sute de ori până acum trebuise să facă apel la dragostea, la voința, la fermitatea ei proprie pentru a-l salva de urmările ușurinței

și încăpăținării acesteia care era pacostea și farmecul caracterului său. Niciodată până acum străduințele ei în această privință nu fuseseră atât de justificate, ca în ultimele două săptămâni. Chiar în mijlocul zbuciumului celor câteva zile din urmă, hotărârea ei rămăsese nestrămutată.

Cine știe ce catastrofă s-ar fi putut întâmpla, dacă n-ar fi intervenit în mod atât de categoric și definitiv ! Ce importanță putea să aibă, faptul că bănuielele ei erau întemeiate pe o înspăimântătoare incertitudine, când ea se lăsa condusă de instinct, de simțul ei de loialitate și de prevedere înăscută ? Afară de asta, dragostea ei pentru el era piatra de încercare, forța care o susținea și care îi condusesse pașii spre această intrigă nesuferită. Dar mai presus de orice, nu dorea ea numai binele lui, fericirea lor comună, mulțumirea lor și integritatea căminului pe care-l aveau ? Nu simțea nici-o dorință de a domina și nici nu admitea ca idealul ei să fie pervertit. Totuși era obligată să-l conducă. Iubindu-l cu toate greșelile lui și considerând defectele soțului ei drept o completare a propriului ei caracter, nu putea admite ca fericirea lor comună să fie tulburată. Ar fi fost curată nebunie să se dea la o parte și să se uite liniștită și indiferentă cum se spulberă fericirea lor.

În dimineața aceasta, oftând fără să-și dea seama, aprobă din nou felul înțelept în care procedase. Limpezise odată pentru totdeauna situația. Frank era revoltat — cât de bine cunoștea ea felul lui aproape insolent de a-și strâmba buzele. Această trecere subită la nemulțumire a temperamentului său care putea să treacă cu egală ușurință de la revoltă la entuziasm, la scepticism și exaltare — dar revolta aceasta nu va fi de lungă durată ; și ea era dispusă să aștepte clipa când și el va fi dispus să se întoarcă la ea. Chiar acum ea aștepta și-și imagina împăcarea dintre ei — nu se va întâmpla pentru prima dată ca el să-i dea dreptate — când va veni pocăit și va confirma înțelepciunea atitudinii luate de ea. Aceasta era clipa încântătoare pe care ea o aștepta întotdeauna.

După ce aruncă o privire spre ceasornicul de pe consola căminului, oftă din nou și dând la o parte pledul, coborî din pat. Se îmbracă încet, cu o încetineală premed-

tată, apoi ieși din cameră, ezită un moment și bătu la ușa camerei lui.

— Frank, începu ea cu glasul blînd. Vrei să ieșim împreună la orele zece?

Nu primi nici un răspuns.

Deși așteptă cel puțin un minut, ascultînd nerăbdătoare, convinsă că el este în spatele ușii, nu repetă întrebarea. Nimic n-ar fi dorit mai puțin, decît o nouă discuție între ei; era dispusă să-l lase în pace și să-i dea ocazia ca nemulțumirea împotriva ei să i se liniștească de bună voie. Își zicea că este de ajuns, ca ea să fie la îndemână, pentru a împiedica posibilitatea de a reînnoi această nemulțumire. Imediat după aceea va trebui să urmeze și răsplata ei.

Astfel, ridicînd fruntea cu mîndrie, coborî scara la parter și intră în sufragerie ca să se așeze la masă, înfiorată de o presimțire neînțeleasă de singurătate. Astăzi nu va ieși împreună cu ea: amănuntul acesta era evident; po-runci lui Netta să-i prepare o tavă cu mîncare pe care o duse chiar ea și o așeză în fața ușii, apoi plecă singură de acasă.

Era o zi cenușie; crengile copacilor picurau din pricina ceții care mai stăruia încă, iar cealaltă margine a golfului se vedea ca o linie tulbure și șerpuită în peisajul de negură. Sub picioare, frunzele scuturate nu mai susurau, ci păreau moarte, simple căzături întinse pe pămîntul din care le lua acum înapoi, pentru a le contopi din nou în substanța sa. În atmosferă se simțea un fel de apăsare grea, o senzație de decrepitudine, de ceva care s-a sfîrșit în mod definitiv. La distanțe mari, câte o rază de soare își făcea loc prin așternutul de nori și tremura pe apa nemîșcată a golfului învelit de negurile din interiorul cărora se auzeau semnalele stinse ale corăbiilor nevăzute ce treceau prin apropierea țărmului, îndreptându-se spre Ardmores Buoy al cărui dangăt de clopot se auzea sunînd monoton și melancolic.

Umezeala din atmosferă îi lăsa o impresie de tristețe și, cu trupul înfiorat, grăbi pasul ca să ajungă cât mai repede la biserică. Aici, probabil datorită dispoziției în care se găsea, totul i se păru că se desfășoară cu încetineală, predica fu prea lungă și mai plicticoasă decît până acum. Cu obrazul contractat, cu ochii pe cartea de rugăciuni — luase cu ea Cheia Cerului — continuă să se gîndească la

Frank și aștepta nerăbdătoare să se poată întoarce la el. În cele din urmă slujba se termină și ieși din biserică cu conștiința împăcată că și-a făcut datoria, apoi cu pași repezi și nerăbdare stăpânită, se îndreptă spre casă.

În vestibul, după ce-și scoase pălăria și pardesiul, primul ei gând, deși se prefăcea indiferentă, fu să se îndrepte spre camera lui Frank. Dar, cu multă greutate reuși să-și stăpânească acest îndemn și intră în bucătărie unde constată imediat prezența tăvii pe care i-o lăsase în fața ușii. Se opri : va să zică mâncase, și mâncarea îi făcuse plăcere ; apoi întorcându-se spre Netta o întreabă cu prefăcută indiferență :

— Domnul a coborît ?

Netta curăța niște cartofi la chiuvetă și fără să se întoarcă spre ea, îi răspunse :

— A plecat de acasă. Mi se pare, spunea că se duce să vorbească cu domnul Lennox.

— A... da, răspunse Lucy cu glasul domolit. Îmi aduc aminte. Încercă să-și stăpânească emoția și repetă : da, acum îmi aduc aminte.

Firește, ea nu-și aducea aminte de nimic, dar era mai bine să confirme încă o dată atitudinea ei înșelătoare. El nu plecase la Lennox, ci plecase — de asta era pe deplin incredințată — să facă una dintre plimbările lui solitare care indicau întotdeauna maximul de nemulțumire. Buzele îi tresăriră îndurerate ; asta însemna o nouă amânare a împăcării dintre ei. Dar va trebui să se întoarcă acasă, din această plimbare și atunci va reveni la ea.

Ieși din bucătărie și intră în salon, unde luă o carte în mână și se așeză în apropierea căminului, dar nu era în stare să vadă rândurile. Din când în când se surprindea pe sine, că sta cu ochii pierduți, uitându-se pe fereastră. Într-un târziu auzi ecoul unor pași în curte și reculegându-se repede, se pregăti să-l primească. Dar nu era el, și văzându-și propria imagine reflectată în oglindă, se simți cuprinsă de o neliniște ciudată. S-o fi dus oare la Lennox ? Sau se plimbă pe undeva prin ceață ?

Pendula se auzi bătând ceasul unu după amiază și el tot nu se întorsese. Începu să simtă un fel de neliniște în care era amestecată o nemulțumire... ciudată. Fără îndoială că nu e frumos din partea lui, să se poarte

în felul acesta ; și la orele unu jumătate, când apărură Netta, nerăbdătoare să servească cât mai repede masa, pentru a profita de după amiaza liberă ce o avea, îi spuse pe același ton de prefăcută liniște :

— Foarte bine ! Eu voi mânca singură. Probabil domnul Moore a fost reținut.

Totuși... era foarte probabil că el a fost reținut... eventualitatea aceasta era puțin probabilă, dar nu imposibilă ; ducându-se la Lennox, acesta stăruise să rămână și să mănânce împreună o friptură preparată pentru ziua aceasta de duminică. O palidă lucire îi se aprinse în ochii tulburi, când se gândi, că poate s-a dus la Lennox pentru a vorbi despre problema asociației dintre ei. Acesta ar fi de fapt supremul gest de pocăință din partea lui. Era oare posibil ? Obrazul îi se întunecă din nou. Se putea concepe așa ceva ? Obsedată de aceste gânduri, nu mănâncă aproape nimic, ci mai mult se prefăcea că mănâncă, pentru a se feri de privirile cercetătoare ale fetei și a-și liniști frământarea neașteptată ce pusese stăpânire pe ea.

— Netta, păstrează ceva cald la cuptor, în cazul... zise ea când se ridică de la masă. Acesta fu singurul pretext pe care-l invocă, pentru a-i da să înțeleagă că nu s-a întâmplat nimic neobișnuit.

Intră din nou în salon și se așeză, dar de astă dată nu în apropierea căminului, ci în fața ferestrei, pentru a-l aștepta. Ar fi fost inutil să se prefacă și acum că citește ; aștepta pur și simplu și pe măsură ce așteptarea se prelungea, simțea cum în sufletul ei se adâncește neliniștea.

Cum se va întoarce ? Va fi ud până la piele din cauza ceții, dar după ce va intra fără să facă nici un zgomot, va încerca să amâne întâlnirea cu ea ? Va întârzia vreme îndelungată în vestibul, pentru a-și scutura pălăria și pardesiul și va rătăci prin casă, fără nici un scop anume. Va intra în odaie și se va preface să nu se uită la ea, apoi va deveni din ce în ce tot mai stingherit, ca să se apropie încet de foc și după aceea să se așeze în fotoliul său obișnuit. Va urma o perioadă de tăcere și numaidecât ea se va ridica în picioare, nerăbdătoare să se împace și după ce se va apropia de scaunul lui, se va lăsa în genunchi și-l va cuprinde în brațe. O, ce clipă încântătoare ! Tresări, numai gândindu-se la ea și-și re-

ținu respirația. Dar el nu se întorsese nici acum.

Două jumătate ; Netta plecase ; era singură în toată casa și el nu se întorsese încă. I se părea... i se părea nemaipomenit. Fără să vrea, un fior de spaimă îi cutremură trupul. Cu siguranță, s-a dus la domnul Lennox... aceasta era singura explicație plauzibilă... trebuie să se fi dus la Lennox ; nu se poate să se plimbe atât de mult prin ceața umedă. Era de necrezut.

Se ridică repede în picioare, cu ochii înspăimântați și cu o mână ridicată la obraz, într-un gest ciudat și caracteristic. Apoi făcu o mișcare categorică și regăsindu-și energia, se îndreptă imediat spre ușă. Se va duce ea însăși ca să se convingă ; era singurul lucru ce-l mai putea face ; s-ar putea de asemenea să se întâlnească cu el pe drum.

Afară începuse o ploaie mărunță, o burniță ușoară care venea dinspre golful cenușu, întocmai ca niște nori ce se desprind de pe suprafața unei oglinzi burate. Și din nou simți un fior, când începu să urce coasta colinei spre casa lui Lennox. Constată că a început să alerge... să alerge grăbită, fără să știe de ce. Continuându-și drumul, se strădui să-și stăpânească această teamă ridicolă, să se liniștească, să găsească o explicație pentru vizita neobișnuită ce vroia s-o facă.

Dar nu mai avu nevoie să inventeze un astfel de pretext ; la marginca de sus a orașului, la încrucișarea cu Garsden Street, se pomeni față în față cu Lennox care — înțelese imediat — se întorcea de la obișnuita lui plimbare de duminică după-amiază. Și consternată, se opri numaidecât, simțindu-și inima zvâcnind, la gândul că Frank n-a fost acolo unde îl căuta.

— Ia te uită, exclamă Lennox și oprindu-se, o acoperi numaidecât cu umbrela lui de picăturile de ploaie. Pari foarte grăbită, pentru o zi de duminică.

— Da, îngână ea cu sfială. Sunt foarte grăbită.

— Totuși ai apucat pe un drum pe unde nu vei putea să-i întâlnești, continuă el și se uită zâmbind la ea.

Respirând grăbită, din cauza urcușului pe coasta colinei, strânsă alături de el sub umbrelă, cu părul și obrajii umeziți de ploaie, îl răspunse grăbită, fără să fi înțeles limpede ce vrea să-i spună :

— Să-i întâlnesc ?

— I-am întâlnit pe litoral — și făcu o ușoară mișcare cu capul, pentru a-i indica direcția, — pe soțul dumitale și Anna. Coborau drumul împreună.

Lovită în plin de cuvintele lui, păli și ridică spre el ochii îngroziți. În aceeași clipă i se păru că la picioarele ei s-a deschis o prăpastie adâncă. Încercă să vorbească, dar nu reuși să articuleze nici un cuvânt.

— Acum trebuie să fi ajuns acasă, adăugă el fără să bage de seamă deznădejdea ei. Haide, intră la mine să bei o ceașcă de ceai fierbinte, înainte de a te întoarce acasă.

I se păru că-și simte limba paralizată, ca o bucată de lemn; ceva o strângea de gât. Va să zică Anna nu plecase! Așteptase, întârziase cu o fățarnicie nebănuită și Frank se întâlnise cu ea. Dar care... Doamne, care va fi rezultatul acestei întâlniri ?

— Haide, intră în casă, repetă Lennox.

Făcu un efort, ca să poată vorbi,

— Nu, îngână ea cu greutate, trebuie... trebuie să mă întorc acasă.

— O ceașcă de ceai îți va spăla ceata ce ți-a intrat în plămâni.

— Nu, nu, răspunse ea cu glasul sugrumat. Nu pot... nu am timp.

Și înainte ca el să mai poată adăuga ceva, se întoarse în loc, copleșită de emoție și se depărtă repede și grăbită, împleticindu-se pe picioare.

Va să zică a avut dreptate. Lacrimi de revoltă și durere îi scăpară de sub pleoape și se amestecară cu picăturile de ploaie ce o loveau în obraz. Presimțise, dar acum certitudinea era absolută: ei doi își reluasera relațiile intime întrerupte, cu toate precauțiile ei. Făcuse totul pentru a evita această catastrofă, dar datorită unei împrejurări neașteptate, nu reușise să-i țină departe unul de altul. Gândul acesta i se părea chinuitor și o scotea din minți.

Își mușcă buzele cu violență și-și încheștă pumnii în buzunarele pardesiului cu care era îmbrăcată. Silueta ei firavă cobora repede strada pustie, bătută de ploaie și presărată cu un strat gros de frunze scuturate, dar da-

torită durerii chinuitoare ce o sfâșia în această clipă, se simțea dusă înainte ca de o forță nebănuită. După ce reuși să se reculeagă de pe urma loviturii amețitoare ce o primise, se simți cutremurată de furie din cauza decepției. Nu pentru că Frank n-ar fi iubit-o. Știa că el o iubește; știa de asemenea că ea îl iubește pe el, dar bănuia că a fost obligat să procedeze în felul acesta, fără să vrea.

Cum de s-a putut întâmpla așa ceva? Gâfâind din cauza alergăturii, încerca din toate puterile să găsească un răspuns, să depisteze greșeala comisă. O, cum de s-a putut întâmpla așa ceva? Se străduise din toate puterile și gândul că n-a reușit, i se părea îngrozitor. Încerca cu toată deznădejdea, să se liniștească. Încă nu se putea spune că ea n-a reușit. Nu s-a întâmplat până acum nimic ce nu s-ar putea îndrepta. Convingerea ei era absolută, dar la prima certitudine se adăugă numaidecât și alta. Va încerca să limpezească situația, să înlăture amenințarea de deasupra căminului ei, să facă pe Frank să-și revină și să se întoarcă la ea. Ea nu era nici slăbănoagă și nici proastă. Oricât ar fi fost de jignită, dragostea ei era mai presus de această jignire. Ea nu era femeia despre care s-ar fi putut spune că este de o modestie prostescă; cunoștea puterea ce o avea asupra lui Frank și va uza de ea. Se va întoarce acasă, îl va aștepta să se întoarcă și-l va salva, în propriul lui interes.

Se strădui să-și stăpânească graba cu care alerga, presimțind — cu toată spaima de acum — că va trebui să fie calmă, ca să nu atragă atenția trecătorilor asupra ei. Ajunsese aproape de casă și la oarecare depărtare văzu pe Dave Bowie venind spre ea din partea opusă. Încercă să se destindă la față: cel puțin nu-și va expune deznădejdea și nu va da posibilitatea străinilor să i vadă umilința. Se întâlnește exact în fața porții de la casa ei și plecând capul în piept, dădu să intre, dar Dave se opri.

— Dumneata n-ai plecat împreună cu ei? întrebă el, înveselit.

Se întoarse în loc și se uită la obrazul lui roșu, încadrat de boneta ceruită de marinar, cu băierile legate

sub bărbie. Pe marginea bonetei lui de mușama galbenă se închegaseră cristale mărunte din apa de mare.

— Ce vrei să spui? întrebă cu glasul neobișnuit de stins.

— Îmi pare și mie rău: vremea aceasta este adevărată pacoste, încercă el să-i explice cu toată bunăvoința. Dar astăzi după-amiază am plecat cu șalupa Eagle până la Linton. Nu știam că soțul dumitale va avea nevoie de ea, căci altfel m-aș fi putut întoarce mai devreme.

Se uită la el fără să clipească, simțindu-se mereu îngrozită și în același timp cuprinsă de o stranie dezamăgire. Ceva parcă ar fi vrut să-l spună, că ceea ce vede și aude nu poate să fie realitate, ci delirează.

— Dave, ce vrei să spui? întrebă ea a doua oară.

— Dumneata n-ai plecat împreună cu ei? întrebă el întors abia adineaori. Tatăl meu mi-a spus că erau foarte grăbiți și n-au vrut să mai aștepte... Angus a trebuit să scoată luntrița și să-i treacă dincolo.

— Unde dincolo? Glasul ei părea nerăbdător, dar privirile nu i se desprinseseră de pe obrazul tânărului.

— Pe țărmul celălalt al golfului, ca să ia vaporul, îngână Dave. Doamna care a stat la dumneavoastră. Și domnul Moore, soțul dumneavoastră.

— Vaporul! exclamă ea cutremurată de o emoție pe care nu și-o mai putea stăpâni. Apoi cuprinsă de o spaimă îngrozitoare, de o posibilitate nebănuită și neprevăzută, simțindu-se năucită de această spaimă, tăcu. O zvăcnire dureroasă îi tremură în trup, ca și când o coardă întinsă până la extrem s-ar fi rupt pe neașteptate. Frank a plecat... cu Anna. Procedul acesta explică totul și confirmă dureroasele ei presimțiri. Soțul ei o părăsise și se întorsese la Anna.

Stând aici în fața porțiței, unde în atâtea rânduri îl așteptase cu sufletul trepidând de dragoste și unde în această clipă își dădea seama de dureroasa realitate că el a plecat, nu se mai gândi la prezența lui Dave, și de pe buze îi scăpă un țipăt. O părăsise! Obrazul ei încadrat de părul umed părea că a devenit mai mic și buzele i se făcuseră livide.

O clipă rămase nemișcată, chinuită de o deznădejde fără hotar, de sentimentul unei îngrozitoare înfrângeri. Apoi cu o mișcare impetuoasă își ridică mâna la frunte.

Nu cumva soțul ei a înnebunit ? Fără îndoială trebuie să fie nebun sau cel puțin sărit, ca să fie în stare să comită o astfel de aberație, care nu se putea repara cu nimic, S-o părăsească, să-și distrugă căminul, pentru a se uni cu o ființă atât de odioasă !

Anna ! Buzele i se contractară într-un rânjet și încheștă dinții. Cum de-și închipuise că ar putea să fie fericit alături de ea ? Când își aduse aminte de Anna, de trândăvia ei, de vulgaritatea și de lipsa ei totală de pudicitate, își simți ființa înecată de valuri furioase.

Nu putea admite ca Frank să săvârșească o astfel de faptă. Fiind bărbat cu voința slabă, ușor influențabil, fusese atras în această aventură împotriva voinței lui... Da, fusese atras cu toate străduințele ei de a-l feri de primejdie

În aceeași clipă simți cum se trezește curajul în ea și ochii începură să-i scapere, obrazul i se îmbujoră din nou și toată ființa începu să-l trepideze de energie

Infrântă ! Nu, încă nu era infrântă. Ea nu era femeia care să stea abătută și nepăsătoare și nici să plângă în timpul cât această creatură fugea împreună cu Frank al ei ! O hotărâre neașteptată se trezi în ea și-și aduse aminte că ea este decisă să-l salveze.

Cu o mișcare bruscă se întoarse spre Dave și apucându-l de braț, îl întrebă cu glasul tremurând de patimă :

— Va trebui să mă treci dincolo... acum... imediat.

— Ce s-a întâmplat ? întrebă el. Nu înțeleg nimic.

Nu-i răspunse, dar ținându-l mereu de braț îl târî cu ea și începu să alerge într-un suflet spre pontonul care era în cealaltă parte, în josul drumului. Porțița grădinii se închise cu zgomot.

— Câtă vreme a trecut de când au plecat ? întrebă ea cu glasul răstit, în timp ce alergau.

— Eu nu știu, murmură tânărul, speriat de atitudinea ei neobișnuită. Poate să fie un sfert de ceas, poate să fie mai puțin. Pe mine nu mă așteptau să mă întorc atât de repede. Dar ce este... ce s-a întâmplat cu dumneata ?

— Un sfert de ceas, repetă ea cu dinții încheștați, ca și când ar fi vorbit numai pentru ea. Vom putea ajunge la timp.

Ajunseră la țarcul lui Bowie și acum se îndreptau spre cheiul de piatră care părea că se pierde în mijlocul cetii cenușii ce se legăna până departe. Dar în aceeași clipă Dave păru că ezită și se opri.

— Eu nu pot pleca, zise el speriat. Este prea târziu. Și iată că ceața începe să se aștearnă pe deasupra golfului.

Păru că nici nu aude, și continuându-și drumul, intră în cală și trecu grăbită peste lespezile umede. Văzând-o că nu se oprește, tânărul, fără să vrea, se luă după ea.

— Ți-am spus că nu vom putea trece dincolo, repetă el pe un ton ceva mai categoric. Vremea aceasta nu-mi place deloc. Ceața a devenit mai deasă; nu poți vedea nici la o sută de pași.

Întorcându-se spre șalupa Eagle care era ancorată la picioarele ei, se uită la el cu ochii scăpărând ca niște flăcări.

— Vei trece, Dave, zise ea cu glasul sugrumat, și eu voi trece împreună cu dumneata!

— Șalupa nu are presiune, răspunse el nemulțumit și se uită la ceața care se volbura pe deasupra apelor tulburi ale golfului.

Femeia se uită la el furioasă.

— Ai sosit adineauri, țipă ea. Și acum vei pleca din nou.

— Nu sunt deloc dispus, murmură tânărul, ferindu-și ochii din calea privirilor ei furioase. Astfel rămaseră câteva clipe, măsurându-se unul pe altul trufași, în timp ce fluxul trezi apa liniștită și o făcu să clipocească la picioarele lor. Urmă o clipă de ezitare, o clipă îngrozitoare, o clipă dureroasă în timpul căreia i se păru că se va decide soarta ei și a lui Frank. Apoi cu totul pe neașteptate Dave își propti capul în piept și se îndreptă spre otgonul care era înfășurat împrejurul bintei minuscule de pe chei. Se termină și asta: reușise. Fără să zică nimic, se întoarse și trecu parapetul de metal al șalupei.

— Te-am prevenit, începu el cu sfială, dar stăpânit de indemnul neobișnuit care-l târa împotriva voinței sale, desfăcu amarele și se urcă pe bordul șalupei: eu nu sunt dispus să plec, murmură el din nou, te rog să ții seamă de acest fapt și întinzând mâna spre bara de comandă, puse mașina în mișcare.

Nu-i răspunse nici o vorbă și iu o mișcare aproape nesimțită, șalupea se desprinsese de chei și cât ai clipi, pierdură țărnul din vedere, ca să intre în adâncul cetii așternute ca o vată pe deasupra mării. Șalupea o apucă spre larg, tăindu-și drumul spre cealaltă parte.

— Navighează repede Dave, murmură ea cu glasul stins. Cât se poate de repede.

Stăpânită de o emoție insuportabilă, rămase rigidă alături de el, cu ochii ca două urme de răni deschise, pe obrazul palid. Ce se va întâmpla dacă nu va reuși? Dar știa că va trebui să reușească. Frank n-ajunsesese încă de cealaltă parte; nu putea să fie cu mult înaintea lor; va reuși să-l salveze, datorită promptitudinii cu care acționase. Cel puțin dacă ar putea vedea prin faldurile acestei ceti care o învăluia din toate părțile, întocmai ca o șubă de scamă. Dar ceața era deasă și aici pe deasupra apelor adormite ale mării, părea că devine din ce în ce mai deasă: un nor palid de aburi, impalpabil, dar real ca o răsuflare otrăvită ce o îneca cu densitatea și gustul ei sălcu. Strângându-și gulerul pardesiului împrejurul gâtului, își plecă trupul înainte, sufocată de umezeala cetii și de zvâcnelile furioase ale inimii. Apoi cu totul pe neașteptate, când ajunseră cam la jumătatea drumului, ceața păru că începe să se îndesească și mai mult, înfășurându-i ca într-o perdea și nu mai putură distinge nimic împrejurul lor, afară de siluetele lor proprii, strânse una lângă alta. O clipă deveniră două umbre rătăcite și pierdute în mijlocul deșertului umed.

Dave redusese imediat viteza șalupei.

— Ce ți-am spus adineaori! țipă el, va trebui să ne întoarcem numaidecât. Glasul lui se auzea stins, ca și când ar fi venit din mari depărtări.

— Mergi înainte, stăruie ea, cu ochii îndreptați spre grosul cetii.

Tânărul făcu un gest de deznădejde, apoi trase cu violență de cablul sirenei și plapuma de ceață se înfioră de un suierat strident și ascuțit.

— În cazul acesta fii cu băgare de seamă, strigă el și uită-te drept înainte spre proră.

Fără să zică nimic, se strecură în partea din față a șalupei. Rămase chirăcită la proră, cutremurată de o nerăbdare sălbatică, fără să simtă umezeala și frigul și părea

modelată din aceeași bucată cu prora, lansând ea însăși indemnul de a merge înainte, căci singură voința ei îi determina să-și continue drumul. Vălătucii de ceață treceau pe lângă ea ca perdele de fum, desfășurate în interiorul unei gigantice caverne pustii. Nu putea vedea nimic, afară de albeața impenetrabilă care-i tăia vederile, o sugruma și se condensa în părul ei, picurându-i în lungul obrazilor, întocmai ca dărele de lacrimi.

Pustiul se îngrămădea împrejurul ei tăios, ca aerul înghețat al iernii și greoi ca respirația umedă a mării. Pe deasupra apei auziră tremurând glasul de alarmă al clopotului de la Ardmore Buoy care venea monoton și stins, ca un țipăt de deznădejde. Trupul ei se cutremură de un fior și încheștă cu putere din dinți. I se păru ca și când o fantomă ar fi trecut prin aer și ar fi atins-o cu degetele reci și umede pe frunte. Sta tremurând și singură, fără să poată vedea nimic. N-are importanță, ea merge înainte și merge ca să salveze pe Frank.

— Ce-a fost asta? strigă Dave pe neașteptate. N-ai auzit lovituri de vâsle? Și în aceeași clipă sirena şuieră violent în apropierea ei.

Întinse urechea și ascultă, dar ea nu auzea nimic; nimic afară de şuierul sirenei, de clipeștii apei nevăzute, de glasul depărtat al clopotului din Ardmore Buoy, sunând plângător, trist și monoton, ca un strigăt în pustiu.

— Ai auzit? strigă marinarul din nou?

Dar ea n-auzise nimic. Și numai decît după aceea, din fața lor, de dedesubtul șalupei, porni un țipăt uriaș care clocoti în așternutul de ceață, atât de aproape de ei, încât îi se păru că ar vrea să-i atragă în adânc.

— Ahoi! strigă Dave și smâci barca de la cârmă.

Rămase cu trupul înțepenit la prora și auzi strigătul de adineaori repetându-se mult mai puternic, mai de aproape și stăruitor ca în fața primejdiei. Apoi în aceeași clipă, scurt ca o părere, simți o zguduitură care o făcu să se cutremure, lăsând-o năucită și aproape paralizată; nu fu o pârăitură violentă, ci o ciocnire domoală, o lovitură surdă, ca și când ceața sau un obstacol elastic ar fi îmblânzit violența ciocnirii. O lovitură sfâșietoare care făcu să-i fugă tot sângele din inimă și o lăsă incremenită.

Imediat după aceea pe dedesubtul ei se auzi un pârâit, un amestec de țipete, un zgomot asurzitor, apoi totul se stinse în urma lor și se făcu tăcere. O tăcere cenușie și spaima înghiți totul.

— Sfinte Atotputernice ! țipă Dave îngrozit. Ne-am ciocnit cu cineva.

În aceeași clipă întoarse manivela mașinilor și făcu valupa să acționeze elicea în sens invers, așa că toată chila vasului se frământa din pricina dublului impuls ce o pusesese în mișcare. Trupul lui Lucy se cutremură chinuit de o presimțire îngrozitoare. Sta nemișcată, ca și când ar fi fost ținută în piroane, tot timpul cât vasul își încetini mersul și se opri. Ceața dimprejurul lor părea că a devenit mai deasă și mai întunecată, din pricina nopții ce se apropia.

— Ahoi ! strigă Dave cu glas sălbatic, făcându-și mâinile pâlnie în fața gurii.

— Ahoi ! se auzi răspunsul tulbure, destul de apropiat, ca un strigăt stins din fundul unui deșert fără hotar.

— Sfinte Doamne ! se auzi din nou glasul deznădăjduit al lui Dave. Este Angus cu luntrița !

Se repezi tremurând din tot trupul spre pupă și se opri alături de Dave care sta plecat peste parapet și încerca să răscolească întunericul cu țipetele lui.

— Frank ! strigă ea cutremurată de deznădejde. Frank !

Perdeaua de ceață era ca un zid în care se frângea glasul ei, răbufnind ca un ecou batjocoritor, un ecou sinistru, care hăulea în pustiul deznădejdii ei. Apoi numai-decât auziră răspunsul care se ridică în imediata lor apropiere.

— Aruncați-ne o frânghie.

Într-o clipă colacul de frânghie din mâna lui Dave se răsuci în aer și căzu în direcția de unde venea țipătul stins de ajutor, apoi frânghia se întinse cu putere nebănuită.

— Au prins-o, gemu ea înecată de suspine. Au prins-o ; și proptindu-se în picioare începu să tragă împreună cu Dave de frânghia care șiroia de apă.

Ca printr-o minune, din mijlocul ceții apăru o mână udă care se încheștă de parapet, apoi un cap întunecat, ud ca un cap de focă. Era Angus care ținea în brațe trupul Annei.

— Ia-o, gemu el ; ia-o căci mai este unul.

În timp ce Dave ridică trupul Annei peste parapet, Angus apucă din nou frânghia și coborî în apă unde dispăru.

Chinuită de o dureroasă dezamăgire, Lucy își mușcă buzele până la sânge.

— Frank ! țipă ea cutremurată de spaimă, Frank !

Cu mâinile încheștate pe parapet, nu dădu nici o atenție Annei care rămase fără putere, proptită de apărătoarea de scânduri a motorului, și încercă să răzbată cu privirea prin peretele opac de ceață, așteptând în chinurile morții. Minutele treceau încet, parcă ar fi fost ceasuri. Se zbuciuma, scăldată în sudoare rece și dorind din tot sufletul să fie salvat. Inima îi tremura ca o flacăară, gata să se stingă. Imediat după aceea de pe buze îi scăpă un țipăt de mulțumire nebanuită.

— Aici ! gemu ea. Aici ! Aplecându-se peste parapet, cepu să tragă cu deznădejde și din toate puterile la frânghie. Un țipăt sugrumat îi scăpă de pe buze, când ajută lui Angus să se urce pe bord pentru a ridica trupul soțului ei peste parapet.

— Frank ! gemu ea înecată de plâns și-l cuprinse în brațe. Mi-am închipuit... mi-am închipuit că tu ai plecat ! Bărbatul nu-i răspunse, ci se întinse moale și rămase nemișcat pe punte. Imediat după aceea deschise ochii și se uită la ea îndurerat, părând că a recunoscut-o.

— Șalupea... începu el cu greutate, m-ai lovit aici... Și încet, cu o mișcare înspăimântătoare, mâna îi căzu fără putere pe pieptul care părea turtit și deformat.

Lucy se lupta să respire.

— Frank ! țipă ea înecată de plâns și se lăsă în genunchi alături de el. Cred că nu ți s-a întâmplat nimic,

— Prora șalupei, îngână Angus clănțănind din dinți, în timp ce apa se scurgea gărlă din hainele lui, prora șalupei l-a lovit în piept și l-a apucat sub chilă... trupul i se cutremură : ăa fost o lovitură înspăimântătoare.

— Frank ! îngână ea cutremurată de groază, cred că nu ești... că nu ești rănit, scumpul meu.

— Eu nu... răspunse el cu glasul stins și înecat, eu nu mă simt bine. Ceva... ceva fierbinte simt că-mi năvălește pe gură, adăugă el cu mare greutate.

Își simți trupul zguduit ca de friguri. În glasul lui se simțea ceva care-l făcea să se înece și ei îi paraliza trupul. În clipa următoare se repezi spre el, dar bărbatul tuși, o tuse îngrozitoare, o tuse convulsivă care se repezi spre ea și o stropi pe piept cu un val cald de viață vie. Părea că nimic nu poate opri gâlgâitul sângei cald ce-i curgea în dăre groase printre sâni. Paralizată de groază, încercă să-l ajute, dar cuprins de spaimă, bărbatul se încheștase de ea și nu-i mai dădea drumul.

— Frank ! Frank ! zise ea tremurând. Lasă-mă... dă-mi drumul, să-ți ajut. Se simțea îngrozită, stând încheștată de trupul lui în mijlocul acestui întuneric alburii, zguduită de spasmele ce cutremurau trupul rănitului ca un fel de convulsii mortale. Simți că este gata să leșine, dar în clipa aceea mâinile lui Frank încheștate pe trupul ei, începură să se destindă. Și mâinile acestea fără putere căzură și trupul i se întinse moale în lungul punții.

Tremurând de spaimă, îi ridică încet capul și i-l așază în poală.

— O, Doamne ! murmură Angus îngrozit și clănțânind din dinți. E în stare gravă... apoi adăugă în șoaptă : a fost lovit de proră. De-a dreptul... în piept...

Aprinse felinarul și-l trase cu mâna tremurând aproape de ei : o flacără de lumină galbenă jucă pe obrazul palid al femeii cu părul desfăcut și pe hainele ei ude care i se lipiseră de trup.

Lumina cădea și pe trupul nemișcat și inert al lui Moore, pe obrazul lui palid, un obraz lipsit de expresie, ca și când o putere îngrozitoare i-ar fi stors toată puterea de viață din trupul în care nu mai rămăsese nimic.

Văzând expresia de pe obrazul lui, care se schimbase atât de repede, începu să tremure ca de friguri ; hainele atârnavă learcă pe ea, nu-i mai puteau ține cald și i se lipiseră de trup ; genunchii îi tremurau fără putere, când se lăsă lângă el.

— Frank ! Uită-te la mine ! țipă ea. Eu te iubesc. Și-l ținea strâns în poală ca pe un copil, în timp ce șalupa se legăna ușor pe oglinda apei nevăzute și împrejurul lor tremura stins glasul de clopot venit din depărtări, ca să petreacă un suflet ce trecea în altă lume.

Bărbatul nu se mișcă, ci rămase inert, cu obrazul tras și cu înfățișare de fantomă. Mâna înțeleștată în mâna ei rece și moale, părea că nu mai este mâna unui om viu, ci o mână moartă a cărei răceală o îngheța. Urmă o clipă dureroasă în timpul căreia nu mai zise nimic, apoi simți un nou val de deznădejde care păru că-i dă putere. Era imposibil... ea îl iubește; este aici lângă el și trebuie să-l scape. Cu o mișcare frenetică, ridică privirea și întâlnește ochii lui Dave.

Plecaseră de lângă Anna care sta năucită și fără putere, proptită de apărătoarea de scânduri a mașinilor și apropiindu-se se plecă spre ea cu obrazul chinuit și-i spuse :

— Se simte rău, arată foarte rău...

— Dă-mi puțină apă, strigă ea cu glasul înspăimântat și-l strânse cu mâna ce o avea slobodă atât de tare, încât articulațiile degetelor pătate de sânge i se făcură albe. Dă-mi repede !

Cu apa pe care i-o aduse, îl spălă pe obraz și-i umezi buzele și fruntea, mișcându-și sfioasă degetele tremurânde.

În aceeași clipă, cu totul pe neașteptate și atât de subit, încât nu-ți venea să crezi, rănitul deschise ochii în care îi străluci o vagă lumină de recunoaștere.

— Lucy, gemu el făcând un slab efort, pentru a se înțeleșta de ea, nu mă părăsi.

Un suspin repede și sugrumat era gata să-i scape dintre buzele chinuite, dar se stăpâni :

— Nu Frank, răspunse ea înecată de plâns, nu te voi părăsi. Vom fi împreună, întotdeauna.

Trebuie să știi... murmură el a doua oară, apoi se opri. Puțin după aceea murmurul stins continuă cu greutate : cu Anna n-a fost nimic... am vrut numai să însoțesc pe Anna... s-o însoțesc până la vapor.

Simți că inima a încetat să-i mai bată. La început nu putu înțelege. Dir imediat, ca la o scăpărare de fulger simți ceva... un fior de groază întocmai ca un sloi de gheață... apăsând-o pe piept.

— Mi-e sete, murmură el, apoi ca și când ar fi vrut să parodieze în mod sinistru ironia lui obișnuită când vorbea, gemu cu glasul stins : dar... nu mai pot să înghit.

Sfâșiată de chinurile ce-i torturau sufletul, nu fu în stare să răspundă. Universul cu toate constelațiile lui încetaseră să mai existe. Înțelegerea că a pierdut totul

și ar fi vrut să moară. O !... unde a ajuns... ce-a făcut cu purtarea ei !

— Mi se pare că s-a făcut întuneric, suflă el cu glasul stins. Întunericul este aici, sau... este întunericul de dincolo ?

— O, Doamne ! țipă ea înecată de suspine și trupul i se frânse de durere, iar lacrimile de rugă începură să-i izvorască din ochii stinși ! scapă-mi-l Doamne ! Frank, fubitul, întoarce-te... întoarce-te la mine ! Te voi vindeca, eu te iubesc !

Gura i se deschise fără putere ; pleoapele grele coborâră peste ochii tulburi. Capul se lăsă pe un umăr, buzele i se întredeschiseră într-un rânjel suprem care părea c-ar vrea să-și bată joc de ea.

PARTEA A DOUA

— Șah ! zise unchiul Eduard suflându-și ușor nasul, și mat !

Peter încrunță din sprâncene ; cunoștea mișcările tuturor pieselor : ce plăcere deosebită să poți alerga în toate părțile cu calul ! Totuși, cine știe de ce, jocul se termina întotdeauna în felul acesta — ca și acum — fără să fi putut bănuî ceva dinainte.

— Mi se pare caraghios, zise el. Eu credeam...

Un zâmbet fugar jucă pe obrazul preotului. Degetele lui lungi și albe mângâiau paharul de porto care lucea cald, întocmai ca un rubin, alături de farfuria cu alune de pe masa de mahon lustruit. Draperiile de catifea roșie erau strânse cu grijă peste ferestre, pentru a opri vântul umed și rece ridicat din largul golfului și-î despărtea de întunericul îngrămadit afară, împlânzind lumina lămpilor ce tremura pe deasupra lor. Unchiul Eduard ridică paharul și ținând ușor buzele, gustă vinul exact în clipa când în tăbliile ferestrelor se auzi o bătaie grăbită a picăturilor de ploaie purtate de vânt, care îl făcură să ridice fruntea și după o clipă de tăcere să declare mulțumit :

— Astă seară este mai plăcut să stai în casă... ce zici, tânărul meu domn ?

Peter își lăsă trupul să-i alunece de pe scaun, așa că rămase cu ceafa proptită în spătar.

— De multe ori după ceață vine ploaie, răspunse el pe un ton de prevestire ; auzise pe bătrânul Bowie făcând această observație, așa că acum o repetă și el, prefăcându-se că observația îi aparține numai lui.

— Dar după ce-ți iau regina, ce urmează ? întrebă unchiul Eduard cu malițiozitate.

Începură amândoi să râdă și în timpul acesta se auzi o bătaie în ușă... o bătaie la care nu se așteptau, căci își închipuiseră că seara aceasta și-o vor putea petrece numai singuri.

— Intră ! strigă unchiul Eduard și domnișoara O'Regan se strecură în odaie.

— Reverența voastră, începu ea cu sfială, apoi se bâlbâi și începu a doua oară : Reverența voastră...

Privirile ei coborâte în pământ se ridicară în sus și ochii începură să se învârtescă sălbatic în orbite, arătându-și albul cristalinului, o mișcare din care puteai deduce toată resemnarea și presimțirile negre ce o stăpâneau. Datorită unor motive neînțelese, părea perplexă și obrazul ei ridicat în sus avea aceeași înfățișare, ca și Sfântul martirizat, din icoana atârnată pe peretele din dosul ei.

— Vă rog... iată ce a sosit ! Când aceste cuvinte îi scăpară dintre buzele palide, își retrase mâna ascunsă la spate și tremurând îi întinse un plic de culoare portocalie.

Cu gesturi automate deschise telegrama și obrazul său ca fildeșul deveni mai alb, iar gura i se contractă. În aceeași clipă un sunet ciudat i se stinse în gât.

— Sfinte Doamne ! exclamă el cu glasul chinuit și înspăimântat. Sfinte Doamne !

Apoi tot sângele îi năvăli din nou în obraz, făcându-l să pară mai rotund, și ridicându-se emoționat împrăstie găocile de alune ce le avea în poală.

— Va trebui să mă duc la biserică, murmură el fără să se uite la Peter și părând că se adresează micii statui a Madonei din apropierea ușii. Da, trebuie... trebuie să mă duc la biserică. Sunt obligat să mă duc la biserică.

Își luă bereta de pe consola căminului și când dădu să plece, sub tălpile pantofilor lui cu cataramă se auziră pârâind găocile de alune împrăștiate în fața căminului. Ținând în mână telegrama deschisă, ieși din odaie și domnișoara O'Regan se luă după el, tremurând ca o umbră înspăimântată. Când trecu pragul, își muie degetele în bazinul cu apa sfințită și-și făcu semnul crucii, încredințându-și Domnului sufletul înspăimântat.

Obrazul copilului se întunecă, văzând schimbarea neașteptată din atmosfera plăcută a camerei calde, și îndreptându-se în scaun, își simți trupul înțepenit și înghețat.

Aripile vântului ce șuierau pe sub ferestre i se părură că au devenit valuri întărite și reci care freamătă împrejurul său în timpul cât face cele nouă mii de apă răscolită care-l despart de casa părintească de pe celălalt țărm al golfului. Cu intuiția tulbure, dar caracteristică pentru vârsta lui, i se păru că în mintea sa se face lumină și amănunt de necrezut, prin fața ochilor îi tremură statura înaltă și tulbure a tatălui său. Dar imaginea aceasta îmbrăcată într-o lungă și albă cămașă de noapte, i se păru grotescă și tulburătoare.

Ce păcat că o seară atât de plăcută a fost întreruptă în felul acesta, mai ales acum când unchiul Eduard îi făgăduise un ban de trei pence, dacă va câștiga partida. De fapt răsplata făgăduită, banul acesta lucitor era aici lângă jocul de șah. Întinse mâna după o alună, dădu s-o spargă, dar o puse din nou în farfurie și ridică banul de pe masă. L-ar fi câștigat... fără îndoială l-ar fi câștigat; era convins că banul era ca și al lui, așa că fără să mai stea la îndoială, îi dădu drumul în buzunar. Apoi se ridică repede de la masă și începu să adune piesele în cutia lor.

După ce așază cu grijă cutia în sertarul anume indicat al biroului cu capacul rulant, stătu câteva clipe cu bărbia proptită în piept și se gândi. Apoi ieși din odaie.

Căutând să găsească pe cineva, coborî scara și apucă în lungul coridorului rece și cu dușumelele acoperite de un linoleu. Domnișoara O'Regan și Eileen erau în bucatărie: domnișoara O'Regan plângea, alergând de colo până colo și murmură rugăciuni, înșirându-și boabele mătaniilor grele pe care le ținea în mână; Eileen sta în apropierea plitei și se uita cu ochii triști la administratoarea casei. În clipa când el apăru în prag, domnișoara O'Regan se opri la mijlocul unei „Sfinte Născătoare de Dumnezeu...” și suflă spre Eileen:

— Lui nu i-am spus nimic; apoi își continuă rugăciunea: „Roagă-te pentru noi păcătoșii, acum și în veacul veacului, Amin”. Și lacrimile începură să-i scape din nou din ochii înroșiți.

Știa că domnișoara O'Regan nu plânge din cauza știrii aduse de telegramă, ci datorită presimțirii că unchiul său are vreo nemulțumire. Totuși, ca să spună și el ceva, întrebă :

— De ce plângi, domnișoară O'Regan ?

— Mă doare capul, răspunse administratoarea înecată de suspine și-și duse mâna la frunte.

Era un pretext plauzibil. Durerile de cap ale domnișoarei O'Regan erau tot atât de frecvente ca și clipele ei de extaz. Odaia i se părea acum neprimitoare ; focul se stinsese și bășica din vârful degetului unde se arsesese acum câteva zile, prăjind castane, începuse iarăși să zvâcnească dureros.

— Și pe mine mă doare degetul, zise el îngândurat și-și examinează degetul, dar înțelese că astă seară nimeni nu se mai gândește la el.

De obicei Eileen se uita la picioarele lui subțiri ca niște fuse și începea să râdă :

— „Ce ziceți de bălatul acesta, nu-i așa că are picioarele anume făcute pentru fusta costumului de scoțian ?” sau făcea glume pe socoteala sporran-ului său, care pentru Eileen reprezenta un perpetuu motiv de veselie. Dar de astă dată, aruncând o privire fugară spre pendulă, se mulțumi să-l spună :

— E aproape nouă, stăpâne Peter. Îți voi da un pahar de lapte și un pesmet, apoi te voi duce la culcare.

În timpul cât el își sorbi cu tristețe laptele și-și ciuguli pesmetul, domnișoara O'Regan încetă să se mai roage și foarte delicat își șterse de câteva ori nasul în batista cu margine de dantelă. Ea și Eileen îl urmăreau fiecare mișcare, deși se prefăceau că nu-l bagă în seamă, și din privirile lor bălatul presimți că mâna nepăzută a nenorocirii se întinde spre el. Dar mâna aceasta era pentru el prea lipsită de realitate, pentru a-l putea impresiona. Când termină de mâncat, deși se străduise să dureze cât mai mult, Eileen se uită la administratoarea pentru a-l auzi poruncile și întrebă :

— Dorți să-i dau acum domnișoară, sau poate să mai aștepte ?

Miss O'Regan dădu încet din cap în semn de aprobare și această mișcare a ei îl făcu să presimtă semnificația neobișnuită ce o avea seara aceasta. La începutul

sosirii lui, când Eilleen se oferise să-l dezbrace, domnișoara O'Regan respinsese această îngrozitoare propunere, vorbindu-i sever, ceea ce făcuse pe tânăra fată să se așprindă la obraz.

— „Eilleen, dacă nu ești în stare să înveți să fii modestă, în casa unui preot, atunci unde Dumnezeu crezi că vei mai putea învăța?”

Totuși seara de astăzi se vedea că este deosebită și după ce ajunseră la etaj, Eillen îl acoperi bine cu păturile călduroase. Firește, înainte de a se culca, trebuia să se uite spre farul din Linton care-și plimba luminile pe deasupra apelor întunecate ale golfului. Trei raze de lumină aruncate pe cer apoi o lungă pauză; din nou cele trei raze frumoase tremurau pe deasupra apelor... era o vedere încântătoare.

Urmă apoi un murmur grăbit de rugăciuni: „Mărire Tatălui, Fiului și Sfântului Duh...” Era plăcut să constați cât de repede se poate termina rugăciunea, ca pe urmă să sari în pat. Eilleen zâmbea cu blândețe — dințele care-i lipsea din față îi da o înfățișare plină de haz — și-i săruta cu o duioșie atât de fugară, încât de fiecare dată câte o șuviță a părului ei îl gădila pe pleoape. Apoi rămase singur.

Flacăra mică a lămpii tremura în interiorul globului de sticlă burată cu marginea trandafirie — căci ochiul cel mai de sus al ferestrei era deschis — și umbrele obiectelor de afară jucau pe peretele spre care sta întors. Deși avea aproape nouă ani, umbrele acestea monstruoase și mobile aveau puterea ca să transforme pentru el odaia aceasta într-o cameră plină de fantome. Uneori își simțea trupul scăldat în sudoare rece, când își închipuia că umbrele acestea sunt lăsate de mâini lungi și lacome care se întind după el și trebuiau să treacă minute întregi, înainte de a putea să strângă bine din dinți și să se întoarcă, pentru ca să constate că pustul era tot aici, dar totuși ar fi putut să nu mai fie.

În seara aceasta umbrele rătăcitoare nu erau numai rezultatul imaginației sale înfierbântate. O altă umbră — grotescă și îmbrăcată într-o cămașă lungă albă — se trezi din nou și reveni în închipuirea sa, ceea ce îl sperie, dar nu reuși să-l trezească nici regrete, nici groază. Afară de asta, un gând tulbure părea că îi dă curaj. To-

ropit de somn, se gândi ce poate să fie, apoi își aduse aminte. Banul de trei pence... da, acesta trebuia să fie. Și numaidecât adormi.

A doua zi dimineața un soare cald arunca valuri de lumină gălbuie, fluturându-le pe deasupra apelor golfului și cerul albastru și senin, făgăduia o zi frumoasă. Cu toate acestea deasupra casei plutea o atmosferă neobișnuită și prevestitoare de nenorocire care se simțea în toate părțile, întocmai ca aerul stătut în odăi care au fost închise vreme îndelungată. În dimineața aceea nu văzu pe unchiul său; capul domnișoarei O'Regan despre care știa că este un barometru al stării ei sufletești, era și acum plecat cu melancolie; până și Eileen care îi aduse tăcută farfuria cu porridge și ouă moi, părea altfel decât ființa blândă și prietenoasă care seara trecută îl strânsese în brațe cu atâta căldură.

În cele din urmă simți o deprimare ușoară punând încet stăpânire pe el, întocmai ca o senzație letargică. Măncă și plecă de acasă, și după ce se gândi îndelung, își cumpără câteva bomboane pe care le descoperise de curând în prăvălia unei doamne, credincioasă a bisericii unchiului Eduard, despre care era incredințat că i le va cântări bine — dar nici bomboanele acestea nu reușiră să-i alunge neliniștea. Se opri câteva clipe și se uită la un grup de soldați care treceau de-a lungul pasarelei pentru a se urca la bordul unui vas prelung, de culoare galbenă, acostat la chei; apoi se întoarse și examinează fără interes vitrinele câtorva magazine; ascultă un bărbat care trecea, cântând melodia **Adorabilă Flossie**, și la urmă se întoarse abătut spre casa parohială.

Întâlni pe Miss O'Regan care-l aștepta în vestibul.

— Peter! exclamă ea de cum îl văzu că trece pragul. Te-am căutat în toate părțile. Pe unde ai umblat, băiațule?

— O, am fost pe afară, răspunse el cu indiferență.

— Știu, dar... și se opri.

Misiunea pe care o avea o deznădăjduia și o încânta în același timp. Preotul îi spusese de dimineață:

— „Cred că va fi mai bine să previi copilul, domnișoară O'Regan. Știrea i se va părea mai puțin dureroasă, dacă o va afla de la **dumneata**“.

La aceste cuvinte pleoapele sale tremuraseră de o mulțumire profundă și umilă. Presimțea că această însărcinare este o dovadă de înaltă stimă și-i atribuia calitatea de confidentă, deci mai presus de situația unei femei care avea grija casei preotului. Se temea puțin la gândul, că știrea aceasta fulgerătoare va trebui să fie pronunțată de buzele ei cuvioase și palide.

— Peter, începu ea într-un târziu, vino să mergem sus.

Îi luă mâna fierbinte de copil între degetele ei subțiri și înghețate și în timpul cât îl ducea cu ea de-a lungul covorului vârgat, atingerea degetelor ei îi aduse aminte de piciorușele delicate ale unui brotac pe care într-o zi îl prinsese în grădină — reci dar totuși vii — și care îi pricinuiseră o senzație atât de neplăcută.

Intrară în salon unde nu era nimeni; se așezară pe canapeaua de pluș din apropierea ferestrei și se uitară unul la altul. Câteva clipe între ei se statornici o tăcere grea, apoi buzele femeii începură să tremure, ochii i se învârtiră de două ori în orbite și părură că devin mai mari din cauza așteptării.

— Peter, copilul meu, suflă ea abia simțit, va trebui să ai curaj. Întinse brațul și i-l petrecu împrejurul umerilor, uitându-se la el dintr-o parte. Da, va trebui să ai curaj, ca orice băiat mare, adăugă ea. Sunt obligată, Peter, să-ți dau o veste tristă.

Simți privirile ei cercetătoare și examenul acesta îl făcu să se tulbure; ar fi preferat și dorea din tot sufletul să-i spună mai repede ce are de spus.

— Trebuie să-ți spun Peter, adăugă ea tăfnind ușor pe nări, că tatăl tău e bolnav... foarte grav bolnav.

Neliniștea lui deveni mai adâncă, dar constată că domnișoara O'Regan se străduiește din toate puterile în interesul său, așa că dădu din cap, ca și când ar fi vrut s-o încurajeze.

— Dar va trebui să știi, Peter zise domnișoara O'Regan în șoaptă, că tatăl tău... că de fapt tatăl tău nu mai este bolnav... el se găsește acum în ceruri, împreună cu îngerii... A murit, Peter!

Se pregătise dinainte și începu imediat să plângă. Datorită unei presimțiri ciudate, bănuise că s-a întâm-

plat ceva, chiar din clipa când apăruse în odaie cu telegrama în mână ; da, cu toate încercările lor de a-i ascunde adevărul, el știuse ; dar acum atitudinea acestei femei în vârstă, formularea neașteptată în cuvinte a presințirilor lui, felul în care ea se aștepta ca să-și manifeste durerea, îl făceau acum să plângă. Plângea cu sughituri ; apoi strângându-l la piept își amestecă lacrimile cu ale lui, lăsându-se pradă durerii. Astfel, strânși unul lângă altul, plânseră împreună.

Se opri o clipă din plâns, ca să-și sufle nasul și, întorcând capul fără să-și miște trupul, se uită îndurerat pe fereastră. Jos freacățul străzii continua ; șirul nesfârșit al soldaților — mai mult furnici decât oameni — se revărsa mereu spre vasul ancorat la chei ; pe tăblia ferestrei se urca încet o viespe, până la marginea canatului, ca apoi să cadă din nou și să înceapă să bâzâie ; o balenă din corsetul domnișoarei O'Regan îi intra în coaste și îl supăra.

Într-un târziu, fără să vrea, domnișoara O'Regan trebui să-i dea drumul :

— Când te vei întoarce acasă împreună cu reverența sa, va trebui să spui mamei tale, că am avut grijă de tine, zise ea ștergându-și o lacrimă ce i se aninase în vârful nasului. Asta va face mare plăcere unchiului tău și reverența sa va fi mândră de tine.

— Da, domnișoară O'Regan, încuviință el din toată inima. Firește că-i voi spune.

Aproape nici nu se gândea la răspunsurile pe care i le dă, deoarece gândul neașteptat că va revedea pe măicăsa, îi inunda sufletul de o imensă mulțumire. Dar prin minte îi trecu un alt gând și o întrebă cu toată sfiala :

— Noi vom lua masa pe vapor, domnișoară O'Regan?

Întoarcerea împreună cu unchiul Eduard însemna că vor face un drum plăcut pe bordul vaporului **Lucy Lammon**. Se uită la el speriată și eră gata să-i răspundă, când ușa se deschise pe neașteptate și în odaie apărură Eduard. Se ridică imediat în picioare, își împreună mâinile pe piept și plecă ochii în pământ.

— Da, reverența voastră, murmură ea ca răspuns la întrebarea pusă în șoaptă. A primit știrea destul de liniștit, căci mi-am dat toată silința să-l fac să înțeleagă.

În felul acesta părea că revendică, în mod discret un modest merit pentru tactul ei feminin.

Se întoarseră amândoi și se uitară la Peter care în fața privirilor lor cercetătoare, plecă ochii în pământ și se aprinse în obraz, ca și când ar fi presimțit că n-a plâns de ajuns. Apoi domnișoara O'Regan îi făcu un semn misterios și ieși din odaie în urma ei.

Totuși nu se întoarse acasă în aceeași zi; nici ziua următoare. I se părea de necrezut și nu era în stare să înțeleagă, dar trebuiră să treacă două săptămâni, până să constate prezența unei stări de frământare generală în casă și din aceasta înțelese că a sosit ziua plecării lui. După ce domnișoara O'Regan îl spălă pe față și pe mâini și-i pieptănă părul, dădu fuga în fundul grădinii, ca să mai vadă odată brotacul care sta ascuns în umbra umedă a unei grote. Dar deși se uită în toate părțile și se murdări din nou pe mâini, răscolind frunzele de iederă așternute pe jos, nu-l mai putu descoperi. Scurpă cu băgare de seamă în palme și și le șterse de dosul pantalonilor, ca să nu bage de seamă domnișoara O'Regan și să-l certe; pe urmă se duse să-și vadă încă o dată inițialele pe care le tăiasse cât mai drept și cât mai adânc putuse în scoarța teiului de la poarta din spatele curții. Vederea acestor litere gălbui și gândul că acestea vor rămâne ca o amintire a numelui său, îi pricinui o adâncă plăcere și-l făcu chiar să zâmbească, ca apoi să se depărteze cu părere de rău și să intre în casă.

După o masă ușoară, veni o despărțire grea care îl lăsă cu sufletul la gură; și înainte de a putea respira din nou în voie, se pomeni pe bordul vaporului împreună cu unchiul său.

În timpul deplasării, el se simți într-o stare foarte ciudată, parțial emoție, parțial spaimă: cu un gol de la stomac care se adâncea pe măsură ce vasul se apropia de Ardfillan. La început se plimbă pe covertă, dar curând, foarte curând, se întoarse la unchiul său și la mâna lui ocrotitoare. Debarcară fără să schimbe nici o vorbă.

În timpul drumului pe marginea litoralului simți că se împleticește pe picioare și un nod i se urcă în gât; ajunseră foarte curând la capătul aleii, trecură de colțul unde era jgheabul lung și neted de metal — cel în care într-un rând dădu drumul câtorva svârlugi — ca să a-

înjungă în fața casei albe de piatră ce se ridică în fața lui, dubios de reală.

Când văzu pe unchiul său că întinde liniștit mâna spre sonerie, se simți cuprins de o dorință fără hotăr să scape, să alerge, să alerge oriunde, numai să poată scăpa de spaima neînțeleasă ce pusese stăpânire pe el. Apoi ușa de la intrare se deschise și văzu obrazul mamei sale, un obraz care i se păru neobișnuit de mic și de tânăr, cu ochii mari, umezi și strălucitori. Căi ai clipi, picioarele lui pierdură îndemnul de a alerga și începură să-l tremure. Nodul vârtos de adineaori i se ridică din adâncul stomacului, i se opri în gât și se topi într-un hohot de plâns. Lacrimi de adevărată fericire și adevărată tristețe îi izvorâră de sub ploape. Fără să-și dea seama, întinse brațele și cât ai clipi, își simți ființa inundată de plăcerea, aproape uitată, a sărutului mamei sale.

În sfârșit, în mijlocul îngrozitoare de deznădejdi ce o chinuia, fiul ei se întoarse acasă și acum îl ținea în brațe. Simți că lacrimile de dragoste și de duioșie îi alungă lacrimile de durere.

— Nu trebuie să plângi, Peter, zise ea și încercă să zâmbească, căci altfel voi începe și eu să plâng.

Dar zâmbetul ei și rochia ciudată de culoare neagră cu care era îmbrăcată, îl făcură din nou să plângă și în timpul plânsului acestuia reuși să îngâne :

— Atunci nu voi mai plânge, mamă; mă voi opri. Da, mă voi opri.

Îl apucă strâns de mână și se înoarse spre Eduard.

— Intră în casă, Eduard, îl îndemnă ea cu glasul domolit. Ai făcut foarte bine că mi l-ai adus acasă. A venit și Joe.

Ușa se închise în urma lor și după ce trecuseră prin vestibul, intrară în salon.

— Vino mai aproape, Ned, se auzi numaidecât glasul trist și stăpânit al lui Joe, care nu se ridică din fotoliul unde era așezat. Tocmai mă gândeam, că vei veni împreună cu Peter. Cred că a sosit timpul să stăm de vorbă în familie. E, ia te uită ! Ce băiat frumos și voinic ai devenit Peter ! Nu plânge Peter, băiatule. Ia uită-te la femeiușca aceasta care e maică-ta, cât este de curajoasă ; să nu plângi niciodată.

Peter îl ascultă supus și ridicând ochii spre maică-sa, deși simțea că ceva îl înecă în gât, dădu din cap și răspunse :

— Da, unchiule Joe.

— Bravo, băiete, ești un băiat vrednic, răspunse el cu glasul tremurând de aproape, în timp ce degetele lui botocănoase pipăiau pecetea ce atârna în lanțul greu de aur pe care-l avea întins peste pântec. Ochiul lui străluceau și ei cu o tristă bunăvoință, plimbându-se pe deasupra lor, ca apoi să se oprească asupra lui Eduard care tocmai se așeza pe scaun, într-o atitudine de solemnă melancolie.

Lucy care-și trecuse brațul împrejurul umerilor băiatului ei, se întinse după el și-l ridică pe genunchi; salonașul părea supraîncărcat în atmosfera grea de tăcere. O rază de soare își făcu loc pe fereastră și tăie umbra odăii, întocmai ca o sabie aurită. Părea că nimeni nu are nimic de spus.

— Ei bine, începu Joe într-un târziu, uitându-se împrejurul său, am spus și adineauri și mai spun o dată: este o lovitură îngrozitoare, apoi oftă. Dar acum n-ai ce face. A plecat, bietul de el, și Dumnezeu să-l facă parte de odihnă. Se întoarce și se uită la Eduard: putem nădăjdui că reprezentantul Bisericii își va spune și el cuvântul?

Eduard se frământă pe scaun. N-ar fi bine să zică o rugăciune? Poate nu mai e nevoie, de față cu familia; afară de asta oficiase chiar el slujba înmormântării.

— E, să vedem ce ai de spus, repetă Joe.

— Ai încercat... ai încercat să examinezi situația mai de aproape? întrebă Eduard cu sfială, adresându-se lui Lucy. De pildă, te-ai interesat de cheltuielile de înmormântare?

Cu toată amabilitatea evidentă a lui Joe, se simțea obligat să vorbească mai puțin pompos, de față cu frațele său mai mare. Și iată că de fapt Joe ridică o mână părăsă în aer, ca să-l oprească.

— Stai! interveni el pe un ton teatral. N-am înțeles ca tu să intervii în felul acesta. Aceasta este o chestiune care mă privește pe mine, dacă îmi dai voie, și se întoarce spre ei, luând o atitudine generos de agresivă. Dumnezeu să mă ierte! strigă el indignat. Drept cine mă luați? Nu v-am spus că voi plăti eu toate cheltuielile? Nu cumva vă închipuiți despre mine că eu sunt un zgârie-brânză? Vorbiți ca și când eu n-aș fi în stare să fac atâta lucru pentru bietul frate-meu!

Nările lui uriașe începură să tremure și pântecul îi juca spasmodic ; între pleoape i se oprise o lacrimă. Era sincer emoționat și continuă pe un ton categoric :

— Da, și cred că i-am făcut o înmormântare frumoasă, ce ziceți ? Admirabilă ! Și pronunțând aceste cuvinte, le prelungi, ca și când ar fi vrut să le guste plăcerea. Pe cinstea mea, că vă spun adevărul. I-am cumpărat cel mai bun sicriu bătut cu plăci de alamă, ce s-ar fi putut cumpăra cu bani. Și flori cu nemiluita și tot ce trebuie într-o astfel de împrejurare, a fost cum nu s-ar putea să fie mai bine. Voi plăti eu până la ultimul ban, căci pentru mine banul nu înseamnă nimic, când te gândești că a murit atât de neașteptat. Dumnezeu să mă ierte, dar dacă n-aș fi fost în stare să îngrop cu cinste pe propriul meu frate, ce fel de om ar trebui să fiu ?

Își trecu dosul mâinii peste ochi și se uită spre Lucy, ca și când ar fi așteptat s-o vadă că-l aprobă.

Palidă și tăcută, epuizată de durerea ultimelor două săptămâni, ea sta cu fruntea plecată și ochii ei urmăreau modelul covorului întins pe dușumea. Joe nu are de gând să termine odată cu efuziunile acestea relative la înmormântare ? Stăruise ca Frank să fie înmormântat în cavoul familiei din Levenford — dispozițiile care ar fi implicat un drum foarte lung cu trăsura — și declarase zgomotos că toate cheltuielile le va plăti el. Coplesită de durere, nu se simțise în stare să protesteze împotriva acestei generozități ostentative și vulgare.

Strângându-și cu putere băiatul în poală, trupul i se înfioră din nou, când își aduse aminte de ziua aceea. Plouase. I se părea ciudat că ceremonia funebră a înmormântărilor se asociază atât de aproape cu vremea tristă și ploioasă. Dar adevărul acesta era. Fusesse o zi umedă și ploaia cădea fără încetare cu picături grele și stăruitoare, parcă ar fi vrut să-și bată joc de dispozițiile lui Joe. Bătea neostenită hainele rigide și negre ale ciocliilor, dricul somptuos, lăcuit și cu tăbliile de sticlă lucitoare, buchetele de flori albe-ofilite și tot spectacolul inutil al acestei pretențioase ceremonii funebre... Ultimul lucru la care s-ar fi putut gândi Frank și tot ceea ce ea ar fi dorit mai puțin decât orice.

Dar Joe era în elementul său : sta cu jobenul pe o preche, scoțându-și numai rareori degetele mari din subțloara jiletcel, și în ochii lui lucitori se oglindea tristețea.

Ploua câinește și fără întrerupere.

Se revărsă fără milă asupra cortegiului solemn tot drumul până la Levenford — un cortegiu care plecase cu pași ritmici și măsuțați, dar care începuse să se grăbească după ce traversă orașul și ajunse dincolo de Garsden Street. Trăsurile se legănau pe arcuri și improșcau cu noroiul drumurilor pustii de țară. Ea se gândea cu tristețe la trupul zdrobit al mortului care se zbuciuma răsucindu-se în atitudini caraghioase și nedorite în sicriul larg și costisitor. Ce căuta el acolo ? Gândul acesta chinuitor o făcea să tresară.

La o cotitură a drumului băgă de seamă că unul dintre cioclii se urcase pe dric și-și fuma liniștit luleaua de lut. Vederea lui o făcu să tresară, gândindu-se la lipsa de respect a cioclului. Procedase foarte bine când se opusese ca pe Peter să-l aducă acasă : Joe stăruise ca băiatul „să țină una dintre panglici“ în fața gropii. În clipa aceasta înțelese că această parodie de doliu nu era un spectacol pe care ar fi putut să-l vadă și fiul ei.

Împrejurul gropii ploaia transformase suprafața humei într-o clisă imundă și murdărise florile cununilor. Eduard în reverenda lui neagră era palid și părea speriat de umezeală. Lacrimile lui Joe — care începuse în ultima clipă să plângă cu hohote — îi pecetluiră în suflet propria durere și rămase impietrită, în timpul cât groparii întinseră frânghiile cu care coborâră sicriul în groapa deschisă.

După înmormântare se duseseră cu toții în casa lui Joe, la Shamrock Tavern pentru a pune capăt acestei zile tragice. Interiorul casei îi făcea silă ; camerele erau murdare și în dezordine, în toate erau aruncate haine și alimente, într-un colț biciul lui Joe care părea că se leagănă în aer, pe bufet haina de blană a lui Polly, alături de costițele crude de porc și din tot ce vedea împrejurul ei, se desprindea un amestec de mirosuri ale tuturor mâncărilor gătite în această încăpere neîngrijită.

Odaia era plină de fum. În urechi îi vâjâiau conversațiile :

„— Ai dreptate, acesta a fost anul când a venit Branagan“.

„— Ar fi trebuit să aducă o sumă egală de bani“, declară Joe trăgând din țigară.

„— Dacă vrei să știi părerea mea, atunci îți voi spune că pe el l-au tras pe sfoară“.

„— Vorbă să fie!“ Toți erau adunați roată împrejurul lui Joe, cu care erau prieteni, dar ea nu cunoștea pe nici unul dintre ei.

Ceva mai la o parte stăteau rezervați ceilalți, proprii ei prieteni : fratele ei Richard ; Lennox care se uita la ea cu ochii curioși și plini de simpatie.

Îi văzuse pe toți, îi văzuse tulbure prin perdeaua opacă a durerii, a chinuitoarei deznădejdi ce-i sfâșia sufletul.

Dar acum s-a terminat. Ridică repede fruntea, încercând să alunge aceste amintiri, pentru a putea înfrunta viitorul, în interesul propriului ei fiu.

Joe continuă.

— Ascultă-mă pe mine, declară el cu glasul îmbibat de logoreea ce părea că în timpul din urmă s-a accentuat și mai mult. Voi avea grijă ca Lucy și băiatul să nu sufere din cauza acestei întâmplări. Ce fel de oameni am fi noi, dacă n-am fi în stare să ne ajutăm unul pe altul ? —

— Foarte bine, murmură Eduard cu sfială, dacă tu Joe ai cu adevărat această intenție.

Știa că fratele său trăia destul de bine ; din acest punct de vedere nu se putea măsura cu el, căci datorită vocației sale, nu avea alte mijloace decât retribuția sa anuală în calitate de preot.

— Firește că o am. Altfel de ce crezi că mi-aș mai răci gura ? ripostă Joe și se uită la el cu ochii agresivi. Prin urmare vei lua vorba mea drept literă de evanghelie.

Urmă o pauză. Apoi Eduard începu să vorbească din nou, dar de astă dată ușor nemulțumit, din cauză că Joe își asuma o sarcină care pe bună dreptate, ținând seama de menirea sa, i s-ar fi convenit lui însuși așa că începu pe un ton de ușoară superioritate :

— Care anume sunt planurile tale, Lucy ?

— Da, interveni Joe și se cufundă în scaun. Ce ai de gând să faci ? Ce sumă a rămas de pe urma lui Frank ?

Eduard își reținu respirația. Joe acesta n-avea nici un pic de bunăcuviință, nici un respect față de haina lui preoțească, dacă era în stare să discute în mod atât de grosolan o astfel de problemă ?

Lucy se aprinse la obraz, simțindu-se jignită de cuvintele lui. Totuși crezu că va trebui să răspundă corect la această întrebare; intenția lui Joe nu era să o jignească.

— Eu nu știu, răspunse ea cu glasul sfios. Sunt o mulțime de lucruri care trebuiesc plătite. Chiar ea propusese în mod spontan să plătească fraților Bowie o despăgubire pentru luntrița pierdută. Dar după ce totul va fi lichidat, cred... că ne va mai rămâne ceva mai mult de o sută de lire.

Auzind aceste cuvinte, Joe rămase cu gura căscată, apoi fluieră mirat și lăsându-se în spătarul scaunului, ridică ochii în tavan. Eduard păru că a rămas impresionat.

— Frank era abia la începutul ascensiunii sale, adăugă Lucy pe același ton stins și silnit.

Se bâlbâi ușor, uitându-se de la unul la altul și o rumeneală neobișnuită își făcu loc pe obrazul ei palid.

→ El nu era asigurat? întrebă Joe.

Clătină din cap; doar Frank nu era omul care să-și bată capul cu așa ceva.

— Ei bine, suma aceasta nu e lucru mare, declară Eduard încet pe un ton de logică indiscutabilă.

— Uhâm! făcu Joe cu dispreț și începu să sune banii ce-i avea în buzunarele pantalonilor. Asta e nimic, absolut nimic. Chiar mai puțin decât nimic. Nu înțeleg ce a putut să-și închipuie Frank, dar cred că este adevărată sinucidere să-ți lași soția și copilul numai cu o sută de lire, din care să trăiască. L-aș fi ajutat foarte bucuros, ca să adune ceva, dacă m-ar fi întrebat. Dar el era un om care nu se putea apropia de nimeni și n-ar fi cerut nici Papei o favoare.

— V-am spus adineaori, că Frank a început să progreseze, repetă Lucy din nou și simți că i se taie respirația.

— Știu, știu! N-am nimic de spus împotriva bietului meu frate, și plecă ochii spre ea: dar aceasta nu schimbă situația... n-o schimbă cîtuși de puțin.

Prin minte îi trecu un gând neașteptat și îi dădu drumul cu brutalitate:

— Crezi că fratele tău te va ajuta ?

Ochii înecați de lacrimi ai lui Lucy, se tulburară auzind tonul cu care îi pune această întrebare.

— Nu am intenția să-i cer ajutor... nici lui, nici altcuiva, dacă este vorba de asta. Prin fața ochilor îi trecu numaidecât imaginea lui Richard, așa cum îl văzuse în timpul înmormântării. Chiar în clipa aceasta i se părea că aude condoleanțele lui pline de rezervă : „Îmi pare foarte rău, te rog să mă crezi... îmi pare rău de ceea ce s-a întâmplat. Eva... Eva a rămas îngrozită“.

Deși Richard vorbise foarte amabil cu ea, nu se interesa de starea ei materială, decât cu foarte multă precauție. Îi dăduse destul de limpede să înțeleagă că ar fi indicat ca de aici înainte familia lui Frank să se intereseze de situația ei viitoare. Întrucât îl privea pe el însuși, încercă să-i atragă atenția asupra răspunderilor grele pe care le avea. Totuși Lucy nu se miră cătuși de puțin de această atitudine a lui.

— „Eu dispun de un anumit simț de independență, Richard, îi răspunse ea, și voi încerca să mi-l păstrez. Nu vreau să am obligații față de nimeni“.

Dădu din cap în semn de aprobare, fără să zică nimic, încercând astfel să-și exprime aprobarea față de mândria celor din familia Murray. Uitându-se acum la Joe, adăugă cu glasul liniștit :

— Fratele meu își are familia sa și propriile sale răspunderi. Are destule obligații, fără să mai încerc să-i pricinuiesc și eu bătaie de cap.

Eduard începu să se frământa. Stătuse și se gândise, așa că i se părea indicat să țină un mic discurs :

— Cred că se va putea găsi o posibilitate, ca să leșim la lumină, declară el. Nu e nici un motiv să ne alarmăm. Dumnezeu e bun, și fără îndoială se va găsi ceva și pentru tine Lucy.

Înțelegea că ar fi lipsă de tact din partea lui să-i propună să se căsătorească din nou, dar în realitate aceasta era ideea care-l preocupa și încercă să și-o exprime cu toată prudența.

— În cazul acesta, spune-ne, ce ai de gând să faci ? întrebă cu discreție Joe care tot timpul o urmărise cu atenție din dosul mâinii ridicate în fața obrazului.

— Fără îndoială cred că voi putea să încep ceva, ripostă ea.

— Să lucrezi ? După tonul cu care-i puse această întrebare, părea că nu-i vine să creadă.

— Și de ce să nu lucrez ? întrebă ea răstită. Cred că nu se poate să stau cu mâinile încrucișate, fără să fac nimic.

Cei doi frați se uitară unul la altul mirați. Nu trăiau într-o epocă modernă când femeile, cu excepția celor mai de jos, ar fi fost dispuse să lucreze de bună voie ? Afară de asta, ea nu avea nici un fel de pregătire. Să intre vânzătoare la un magazin ? Să se angajeze în gospodăria cuiva ? Așa ceva nu se poate concepe, își zise Eduard și preocupat de acest gând o întrebă cu îndoială :

— Ai ceva anume în vedere ?

— Da, am, răspunse ea, străduindu-se să-și stăpânească tremurul glasului. Am posibilitatea să ocup slujba pe care a avut-o Frank. Am vorbit cu domnul Lennox și el mi-a făgăduit să-mi acorde posibilitatea de a face o încercare.

Spunea adevărul. În fața necesității urgente de a lupta împotriva durerii, de a înfrunța viitorul și a proteja pe fiul ei, se adresase domnului Lennox, și acesta după multe stăruințe, consimțise să facă o încercare cu ea.

— El nu ți va acorda niciodată această slujbă, interveni Joe neîncrezător. Pentru nimic în lume nu va face așa ceva.

— Totuși n-ar fi ceva neobișnuit, declară Eduard ținându-și buzele și apropiindu-și degetele mâinilor unul de altul. De altfel slujba aceasta nu ar fi ceva neobișnuit. Dimpotrivă, cred că ar fi compatibilă cu situația unei doamne din societate.

Joe nu zise nimic și urmă un timp de tăcere.

— Nu vei face niciodată așa ceva. Părea jignit de această intenție a ei, fără să știe de ce.

— Dar cu Peter ce ai de gând ? întrebă Eduard pe neașteptate. Vei lipsi toată ziua de acasă și uneori vei fi obligată să te întorci târziu.

La aceste cuvinte atitudinea lui Joe păru că devine mai blândă și lovi brațul fotoliului cu latul palmei.

— Da. Va trebui să dai băiatul numaidecât într-un colegiu, declară el și în scopul acesta te voi ajuta și eu. Îl voi trimite la Colegiul Călugărilor din Laughtown. Tot acolo a fost și fiul meu... și este o școală bună, frecventată de spanioli și de elevi din toate părțile. Pe călugărul John Jacob îl cunosc, anul trecut l-am condus la campionatele sportive din Green ; este în stare să ridice mingea de foot-ball cu o singură mână ; John Jacob este un vlăjgan și jumătate ! E voinic și înalt cât o prăjină. Bineînțeles, îți voi da tot ajutorul de care vei avea nevoie pentru Peter.

Se uită abătută la Joe ; în mod tulbure își închipuise că el se va interesa de viitorul fiului ei ; nu era mulțumită cu școala pe care o frecventa Peter, dar se vede că va fi obligată să renunțe și la el...

— Este o școală destul de bună, consimți Eduard în calitate de cunoscător. Călugării aceștia firește nu sunt recunoscuți, dar au o școală destul de bună

— O ! este o școală excelentă, crede-mă pe mine, interveni Joe. Au făcut om din Barney al meu. Și taxele le vei lăsa în grija mea.

Eduard ridică dintr-o sprânceană, dar nu mai zise nimic. Presimțea că a fost luată o hotărâre definitivă și că înlăturaseră un obstacol greu din calea viitorului. Nu-i plăceau dificultățile ; deși era un om drept, deși urma întotdeauna îndemnul propriei sale conștiințe, îi era groază de împrejurările ce ar fi putut să tulbure liniștea spiritului său. Se uită îngăduitor la Lucy pentru a o face să înțeleagă că a avut dreptate când a afirmat că Cel Atotputernic îi va indica drumul pe care trebuie să apuce.

Cu brațele împreunate mereu împrejurul umerilor fiului ei, vorbind cu el în timpul acestei duioase îmbrățișări, Lucy îi suportă privirea fără să zică nimic.

— Ei bine, exclamă Joe într-un târziu, iată că am reușit să luăm o hotărâre. Peter va pleca la Laughtown și eu voi plăti toate cheltuielile. Se uită din nou la ea pe furis : și tu... probabil vei face o încercare, ca să vezi cum îți convine slujba. Cred că te vei sătura foarte curând. Apoi se uită la ea foarte serios. Ia să vedem, cât e ceasul, adăugă el și scoțându-și uriașul ceasornic de aur din buzunar, clipi din ochi și se uită la el : ei comedie,

va trebui să plec numaidecât, căci altfel voi scăpa trenul

Se ridică în picioare, îi luă mâna și o bătu pe umeri cu efuziune. Nu-i pomeni nimic, dacă se va întoarce sau nu, dar din atitudinea lui se vedea limpede că va reveni și după ce-și luă cu toată afecțiunea rămas bun, clătină din cap și copleșit de evidentă mâhnire, ieși din odaie pe vârfurile picioarelor.

După plecarea fratelui său, nici Eduard nu mai întârzie prea mult. Conversația aceasta îl găsisese mult mai puțin sigur de sine decât alte dăți. Atitudinea lui părea puțin silită, ca și când tonul moderat al cuvintelor sale, după declarațiile impulsive ale lui Joe, ar fi părut prea stins în mijlocul acestei odăi și cuvintele pronunțate de el ar fi fost puțin ridicole. Când se ridică în picioare, se uită cu băgare de seamă la nepotul său.

— Dar despre Anna, întrebă el prevăzător, ai mai auzit ceva de când a plecat?

Lucy clătină din cap și plecă ochii în pământ.

— Nu, răspunse ea cu glasul tremurat, n-am auzit... și nici nu vreau să mai aud de ea vreodată.

Preotul nu mai zise nimic, ci se retrase discret și plin de demnitate, după ce-i făgădui că se va întoarce, pentru a se convinge că bunăstarea ei nu lasă nimic de dorit. Ușa se închise ușor și suav pe urma lui.

Astfel rămaseră singuri, Lucy și fiul ei, și păreau că se simt stîngheriți, datorită tocmai iubirii lor reciproce și îngrozitoare situații în care se găseau.

Se uită la el înduioșată. Întoarcerea lui, apariția lui în clipa când se oprise stîngaci în fața ușii, îi generase impresia unei consolări divine. Tragedia îngrozitoare a morții lui Frank, o tortura tot atât de chinuitoare ea și când cineva i-ar fi amputat o parte din trup. Copleșită de durere se lăsase pradă mâhnirii adânci care o făcea să nu se mai gândească și să nu mai vadă nimic, afară de pierderea pe care o suferise și de despărțirea definitivă și irevocabilă dintre ea și soțul ei. Dar, la urma urmelor, avea ceva pentru care să trăiască. Avea pe fiul ei, un motiv care să-i dea noi speranțe. Imaginea ce o vedea plutind prin fața ei, din adâncul întunecat al durerii ce pusese stăpânire pe ea, era imaginea lui și spre

ea se întorsese acum cu tot extazul. O rază de lumină părea că se desprinde din viitor, din viitorul lor comun, pentru a o încălzi și a o face să înțeleagă că viața ei nu s-a terminat încă; aceasta este numai o nouă perioadă care începe și în timpul acesteia va sta și mai strâns legată de el.

Cuprinsă de o slăbiciune neașteptată, nu înțelegea cum se va putea despărți de el pentru a-l trimite la școală. Ar fi dorit să-l țină întotdeauna lângă ea. Când îi dădu ceaiul — periodic se uitau unul la altul cu un fel de neîncredere — simți acest sentiment cum se ridică în ea cu toată puterea. Nu aveau obiceiul să vorbească prea mult unul cu altul, deși din când în când ea încerca să lege o frântură de conversație, pentru a-l face să se simtă mai la îndemână. Nu pomeniră nimic despre îngrozitorul subiect, nu făcură nici o aluzie, nu pronunțară nici un cuvânt și nu schimbă nici o privire.

Din când în când trupul ei parcă tresărea, lovit de un nou val de durere, în privirile ochilor mereu strălucitori apăreau umbre și obrazul ei lua o ciudată expresie, ca și când ar fi stat la pândă.

Tocmai terminau ceaiul, când se auzi soneria de la intrare. Un zbârnăit neașteptat vibră chinuitor prin nervii ei suprasolicitați. Speriată, fără nici un motiv, se duse să deschidă. Dar văzu că nu e decât domnișoara Hocking, care stătea în picioare și, amănunt de neînchis, ținea în mâinile mari și înmănușate un borcan de dulceață învelit cu grîlă în hârtie.

— Iartă-mă, începu domnișoara Hocking stângace, știu că prezența mea ți se pare neobișnuită, dar m-am gândit că-ți va face plăcere, dacă-ți voi aduce borcanul acesta. Nu arăți deloc bine și cred că dulceața aceasta îți va face bine.

Urmă o clipă de tăcere în timpul căreia Lucy examinează cu îndoielă obrazul calm al domnișoarei Hocking; era exact ca un copil care-ți oferă o jucărie, cu un gest naiv și nepremeditat din care nu puteai vedea decât o simplitate plină de veselie.

— Este foarte amabil din partea duminică, răspunse ea și întinse mâna cu sfială după borcan.

— Mi-a făcut plăcere să ți-l aduc, răspunse domnișoara Hocking, ca și când ar fi vrut să-și ceară iertare. Totul este amestecul din care am făcut-o... și culoarea care este foarte frumoasă. Zâmbetul i se șterse de pe buze — când nu zâmbea, obrazul ei era cu totul lipsit de expresie — apoi adăugă : de aici înainte va trebui să vii mai des pe la mine.

În cuvintele ei nu se simțea nici un motiv ascuns, ci numai prietenie binevoitoare.

— Astăzi am fost toată ziua abătută, adăugă domnișoara Hocking îngândurată. Ceva din tristețea duminică a ajuns până la mine... întocmai ca mireasma unei flori întunecate.

Lucy nu-i răspunse, ci se retrase puțin în interiorul vestibulului.

— Nu vreau să te rețin prea mult, continuă domnișoara Hocking. Dar tot ce-mi va fi posibil să fac, voi face. Da, voi face, deoarece eu înțeleg. Și întorcându-se, își învălură ușor rochiile și se depărtă fără nici o grabă.

Lucy închise ușa. Acum era obișnuită cu aceste manifestări capricioase ale simpatiei domnișoarei Hocking, dar astă seară sufletul ei era plin numai de sentimentul urgent al duioșiei și al tristeții. Aproximarea nopții o făcu să-și simtă trupul înghețat și chinuit de durerea ce se trezea din nou în sufletul ei.

Intră în salon și se așază lângă Peter care, sprijinit în coate, se întinsese pe covor, ca să se joace cu soldații săi de plumb, iar ea îi urmărea lumina zâmbetelor ce-i tremurau pe obrazul grav și serios.

După ce se jucară un timp împreună, se duseră de vreme la culcare ; se întinseră alături unul de altul în patul îngust din camera de oaspeți și începură să vorbească molcom, despre lucruri care nu pot fi comentate decât pe întuneric. Cu totul pe neașteptate simțiră statornicindu-se între ei o intimitate, un fel de caldă tovarășie ; îi simți respirația fierbinte pe obraz ; și — auzindu-i promisiunile ce i le făcea — vorbindu-i despre blănuri și despre automobilele ce i le va cumpăra, despre funcțiile strălucitoare ce va reuși să le ocupe, de dragul ei — i se părea că viitorul se așterne luminos în fața lor.

Într-un târziu glasul i se domoli, apoi toropit de somn, respirația lui deveni mai adâncă. Se ridică într-un cot și aplecându-se spre el, prin semiîntuneric îi examină obrazul adormit. Uitându-se la el, auzi zvonul stins al unei melodii ce venea de departe și tremura în note melancolice, înfiorând tăcerea nopții. Se întinse lângă el, strângându-și trupul alături de al fiului ei și simțind că ceva o înecă în gât, apoi sfârșită de multele nopți de zbucium prin care trecuse, respirația i se domoli și închizând ochii, adormi.

III

Dimineata următoare încercă să se reculeagă și se strădui din toate puterile să se gândească numai la viitor. Cu toată încrederea ce o manifestase față de Joe și Eduard, adevărul era, că numai cu mare greutate reușise să convingă pe domnul Lennox, să-i dea voie să ocupe slujba ce o avusese soțul ei.

— „Nu pot să fac altceva decât să-ți dau posibilitatea să faci o încercare, fi răspunsese el pentru a o încuraja. Dacă nu vei reuși, nu vei putea rămâne în slujbă“.

Bătrânul părea că ezită nefiind tocmai sigur de sine, dar se simțea impresionat puțin și de simpatia ce i-o inspira, gândindu-se că răspunsul lui ar putea să fie un pretext destul de abil. Deși față de Moore avusese o anumită considerație și Lucy îi era simpatică, nu s-ar fi putut spune, că a cedat stăruințelor ei numai datorită simpatiei și afecțiunii. Își zicea că este femeie tânără și prezentabilă și afară de asta era foarte probabil că va fi primită cu bunăvoință de clienții săi, datorită nenorocirii prin care trecuse; nu avea nimic de riscat, salariul ei va fi fixat pe bază de comision, iar slujba era destul de simplă și se întemeia numai pe cunoașterea prețurilor și a calității mărfurilor, amănunte pe care și le putea însuși cu ușurință. Da, fusese prudent... foarte prudent. Îi spusese că o astfel de încercare va fi o inovație cu totul lipsită de precedent, o inovație care aproape nu avea nici o posibilitate de reușită, dar adăugase, nu va ezita să-i dea ocazia să încerce.

— Îmi asum o mare răspundere, declară el. Te rog să mă înțelegi, o mare răspundere. Tocmai eu care sunt

tot atât de vechi în fruntea acestei întreprinderi, ca și Turnul Londrei. Dar să-ți dau o șansă.

Prin urmare vedea limpede, că pentru a reuși, va trebui să lupte și ca să-și poată asigura succesul, înainte de orice, va trebui să ia toate măsurile pentru educația lui Peter.

Nu știa cum va putea să se despartă de el... dar după toate probabilitățile despărțirea aceasta era inevitabilă. În timpul slujbei va trebui să lipsească toată ziua de acasă; uneori când va fi obligată să facă turnee mai lungi, va lipsi până noaptea târziu; pentru a putea face economii, hotărâse să concedieze pe Netta, prin urmare nu va fi nimeni care să aibă grijă de el și să-l pregătească de mâncare. Afară de asta, nu va fi nicio dată liniștită, când va lipsi de acasă, ci va fi mereu chinuită de gândul că în absența ei, băiatului i s-ar putea întâmpla ceva. Tot așa școala pe care o frecventa Peter acum, era o instituție inferioară și frecventată mai ales de copii din clasele de jos; ea își făcea planuri îndrăznețe în legătură cu fiul ei care în curând va împlini nouă ani și afară de asta Joe foarte generos, s-ar putea spune chiar elegant, se oferise să plătească toate cheltuielile, pentru a-l înscrie într-un pension despre care toată lumea era convinsă că este excelent. Ar fi fost incapabilă să admită, ca propriile ei sentimente să stea în drumul intereselor băiatului și să-i zădărnicească această strălucită ocazie. Da, își dădea seama cu toată părerea de rău, că această hotărâre era indiscutabilă: deocamdată va fi obligată să se despartă de Peter. Era un sacrificiu, un sacrificiu enorm, pe care va trebui să-l facă.

De teamă ca nu cumva să revină asupra hotărârii luate, se așeză repede la masă și făcu o scrisoare conducătorului instituției din Laughtown.

Și tot atât de repede primi un răspuns foarte curtenitor de la conducătorul Ordinului care-i mulțumea din toată inima pentru interesul dovedit față de instituția lor și îi spunea că noul semestru începe peste zece zile, subliniind în același timp modicitatea taxelor și-i trimitea un prospect ilustrat, cu învelitoare verde și litere de aur, care îi explica în termeni foarte călduroși, multiplele avantaje ce le oferea școala. Citi cu toată atenția frumoasa broșură care începea: „Destinat pentru a oferi o eminentă,

sănătoasă și practică educație fiilor din familiile catolice, Colegiul este admirabil situat în orașelul Laughtown, în mijlocul unei încântătoare și sănătoase regiuni pe care poetul Brown a numit-o pe bună dreptate „Perla Landurilor din Răsărit”. Clădirile lui impunătoare, situate pe frumoasele terenuri care sunt proprietatea Ordinului, sunt mereu răcorite de suflul îmbălsămat și înviorător al adierilor litoralului din miazăzi, dispun...” și termina cu următoarea frază : „Hrana mai ales este corespunzătoare și abundentă. Se acordă atenție specială copiilor debili și nedezvoltați pe deplin. Nu se plătesc taxe suplimentare. Călugării sunt mereu în apropierea copiilor și iau parte la jocurile lor sportive și la recreația lor. În toate cazurile și fără excepție, taxele școlare se plătesc cu anticipație”.

Era o reclamă foarte elegantă, cumpătată, care impresionă pe Lucy... o impresiune profundă. Oftă și începu să examineze fotografiile ; văzu fanfara școlii, orchestra (cu puțină deosebire aproape aceeași fotografie), corul elevilor, Societatea Dramatică a școlii în costumele piesei clasice : **Nerone** sau **Sclavul Creștin** ; grupuri din diverse clase de elevi : broșura dădea fotografiile tuturor elevilor și Lucy îi examină pe rând.

Citi și câteva rezumate încântătoare din **Laughtown Courier** : „O reuniune elegantă... sub președinția Episcopului de Nofar... în asistență am remarcat... Citi lunga listă a premiilor oferite elevilor, apoi lăsă broșura în poală și se uită la Peter.

Partea cea mai ciudată i se păru nerăbdarea cu care băiatul aștepta să plece. Nu-i venea să creadă, dar aceasta era realitatea. Băiatul acesta timid, sensibil și copilăros, care nu mai departe decât săptămâna trecută, plânsese în brațele ei, acum părea nerăbdător să scape din brațele acesteia. Citise obișnuita literatură despre viața școlară ; citise și prospectul acesta și acum se vedea pe sine conducând orchestra, bătând toba cea mare, în fanfară, și ținând o sală întreagă de spectatori cu respirația întretăiată, admirându-l pe el în rolul sclavului creștin ; în aceste clipe nu cerea vieții nimic altceva, decât să-și vadă propria fotografie reprodușă în paginile acestei broșuri cu înveliș verde, tipărită cu litere de aur. Cu toată ușurarea ei de acum, se simți dezamăgită, când constată că în atitudinea lui nu se vedea nici o urmă de ezitare. Deși înțelegea că ar fi lipsit de orice logică, ar fi preferat să-l audă pro-

testând înduioșat, împotriva acestei despărțiri : „Nu vreau să plec de acasă, căci nu m-aș putea despărți de tine“. Dar el nu formulă nici un protest ci dimpotrivă, părea încântat de această eventualitate.

Cumpărarea echipamentului — prescris de conducerea școlii — fu pentru el o expediție tot atât de veselă, pe cât de tristă și tragică fu pentru Lucy.

Se duseră firește la Gow. Îi servi domnul Gow în persoană — care fu impresionat când află despre moartea lui Frank — și se purtă amabil, aproape protector, făcându-le o generoasă reducere de aproape trei shilingi asupra prețului. Da, Lucy trecu prin clipe dureroase, făcând pregătirea fiului ei pentru această aventură a vieții. Dar Peter era încântat de hainele lui cele noi, de „articolele pentru bărbați“ ce i le cumpăraseră.

Se întoarse acasă entuziasmat, își încercă pijamalele și jobenul care, la sfatul domnului Gow, fusese anume ales ceva mai mare, pentru a permite dezvoltarea firească a capului pentru a sta împins pe ceafă, sprijinit pe urechi, într-o poziție de îndrăzneală specific semită. Se examinează în oglindă învârtindu-se mândru ca un păun, încântat de înfățișarea lui și era atât de mândru, încât ceru să vină și domnișoara Hocking să-l vadă. Aceasta veni și examinează încântată echipamentul, laudând mai ales culoarea noilor lui bretele, menite să înlocuiască pe cele vechi care acum erau fără valoare. Nu făcu nici o observație referitoare la școală : tatăl ei, la care făcu o vagă aluzie, se părea că și-a făcut educația într-o școală publică extrem de exclusivistă ; ea însăși își făcuse educația la Leipzig. Dar cu toate acestea îi plăcuseră bretelele lui și răsă din toată inima, văzându-l sărind prin cameră îmbrăcat numai în pijama și expunându-și fără sfială trupul firav, la fiecare mișcare emoționată pe care o făcea. Fiecare salt provoca un nou hoțot de râs din partea lui Pynkie. Ochii ei albaștri străluceau de veselie, în fața acestui spectacol emoționant, dar Lucy se mulțumea să zâmbească sfioasă.

Faptul că trimestrul începea atât de curând, îi pricinuia o durere neașteptată și i se părea că zilele trec în zbor. De fapt treceau ca o vâltoare, atât de repede, încât cea din urmă și inevitabilă zi, sosi înainte de a-și putea da seama. Dar cu toate acestea sosi.

Plecară cu trăsura la gară; cufărul lui negru și lăcitor cu inițialele vopsite în alb — o vizibilă dovadă de rafinament a civilizației moderne — era cocoțat deasupra lor pe coverga trăsurii; Miss Hocking care venise ca să-și ia rămas bun de la el, dădu vizitiului tot felul de dispoziții care aproape îl zăpăciră, și după ce plecară, se opri în pragul ușii și începu să le facă semne cu o eșarfă roșie. Pentru Lucy ocazia aceasta fu nu numai tristă, ci și solemnă, și solemnitatea momentului părea că luptă și că aproape reușește să-i alunge mâhnirea. Plecarea aceasta i se părea semnificativă. O considera drept primul pas în viață al acestui tânăr încântător care era băiatul ei, începutul unui drum în lungul căruia el va trece încununat de glorie. După ce se urcară în tren, ea rămase tăcută, urmărind când peisajul ce fugea pe sub ferestrele compartimentului, când obrazul emoționat al fiului ei.

Simțea cum în sufletul ei se adâncește tot mai mult hotărârea luată. Sentimentul ei de mândrie și drogoarea fără hotar îi dădura puterea ca să ia această hotărâre. Era un fel de aspirație: un elan grăbit de dureroasă dorință, temperată de propriul ei curaj.

Trecutul era acum îngropat. Nu putea și nu trebuia să se mai gândească la el, căci pentru ea acesta reprezenta numai durere și înfrângere. Era hotărâtă să reușească; întrucât privea pe Peter, succesul lui va fi și al ei; împreună vor putea să facă ceva și rezultatul colaborării lor va trebui să fie fără precedent.

Drumul fu lung și trebuiră să schimbe trenul, după o interminabilă așteptare, dar ajunseră la Laughtown imediat după amiază. Când trenul intră în gară, își umezi batista și șterse cu grijă funinginea de pe obrazul lui Peter. Apoi coborâră pe peronul plin de călători și bătuț de vânturi. Își închipuise că vor fi întâmpinați în gară de cineva, dar în mijlocul înghesuiei — era zi de târg și gara era plină de țărani și de vitele lor — nu putu distinge pe nimeni care să o caute nă răbdător pe ea și pe băiatul care se oprise cu jobenul în cap provocator, alături de cufărul lui cel nou.

Hamalul căruia i se adresă, păru că nu prea cunoaște și nici nu-l interesează din cale afară școala și locul unde

se găsește aceasta; fu îmbrâncită de câțiva țărani care treceau; vacile mugeau și băteau fără încetare din cozi, alungând muștele; oile behăiau triste și din cotețele învecinate se auzea guițatul discordant al purceilor. Își dădu seama că sosirea ei în această „Perlă a Landelor de Răsărit“ nu era cătuși de puțin așa cum și-o închipuise ea, și ținând pe Peter de mână, încruntă din sprâncene, simțindu-se zăpăcită. În cele din urmă luară o trăsură și plecară, însoțiți de zgomotul roților ferecate de-a lungul unei străzi pavate cu piatră. Între hulube, calul se opintea înaintând încet, în ritmul ropotului de copite și li se părea că tot atât de înceată și de adormită era și viața orașului. Avea o înfățișare calmă și rurală: prăvăliile erau pline de unelte agricole. Butoaie de cartofi erau înșirate pe trotuare; în piață văzu un grup de țărani care stăteau nemișcați și indiferenți sau își târau cizmele grele spre o crâsmă apropiată: da, era o localitate plină de dezamăgiri, pe mijlocul căreia trecea un râu cu ape cenușii, dar fără nici un farmec, târându-se fără nici o țință anume, pe sub podurile cu arcuri joase.

Într-un târziu scârțâitul trăsurii încetă și se opriră în fața școlii unde cel puțin de astă dată, spectacolul nu le mai pricinui nici o dezamăgire. Clădirile de piatră albă de calcar ale colegiului, aveau o înfățișare curată și masivă. Alcea de la intrare împrejmuată cu tufe de dafini era măturată și îngrijită. Instituția îi făcea impresia că este foarte comodă și amănuntul acesta liniști temerile ei.

După ce sună la intrare, ușa se deschise și în fața lor apără un servitor, încins într-un șorț verde de pânză; când îi văzu, obrazul lui oacheș și ras se luminea numai-decât de un zâmbet amabil.

— Vă rog să aveți bunătatea și să mă urmați pe aici, madam, zise el și-i conduse de-a lungul unui coridor ceruit, spre o cameră mică și liniștită. Lucy și fiul ei se așezară ceremonioși pe marginea a două scaune cu spătarele rigide, și se ultară unul la altul, ca din mari depărtări, aproape intimidăți de situația neobișnuită în care se găseau neîndrăznind să spună ceva, apoi privirile le fugiră prin cameră. Într-un vas de porțelan de pe o masă acoperită cu postav cafeniu era un buchet de

flori ; un ceasornic încrustat într-o bucată de marmură care reprezenta un templu, drămuia clipele pe consola căminului ; de-a lungul pereților erau rafturi pline de cărți, cu legături întunecate, care-ți făceau impresia de temeinică erudiție.

Peste câteva minute un om în vârstă intră încet în cameră.

— Eu sunt călugărul William, zise el întinzând o mână tremurândă și adăugă cu naivă satisfacție : conducătorul colegiului.

Purta o calotă mică neagră pe creștetul capului, o reverendă lustruită din cauza uzării și plină pe piept de firicele de tutun de prizat, iar pe umeri îi atârna o pelerină scurtă și neagră. Era adus de spate și umbla cu pași târșiți, iar obrazul lui vărgat de vinișoare subțiri și roșii, ras complet, nu indica nici o vârstă. Avea sprâncenele dese, gâtul îi era plin de zbârcituri și până și obrații îi atârnavu fleșcăiți, ca două otrepe, pe ambele părți ale bărbiei, întocmai ca ai unui bulldog bătrân.

Cu toate aceste evidente semne de bătrânețe, părea un bărbat bun și înțelept, deși în perspicacitatea lui arăta probabil puțin cam simplu, dar datorită ușoarei șiretenii, cu atât mai subtil, mai ales că nici nu încerca să-și ascundă această însușire.

— Da, eu sunt călugărul William, repetă el și așezându-se pe scaun zâmbi cu bunăvoință, așa că văzând zâmbetul acesta, Lucy uită de vârsta lui și înțelese că bătrânul călugăr îi este simpatic : probabil ai prefera să faci o mică plimbare ca să vezi câțiva dintre viitorii dumitale colegi ? se adresă el lui Peter, după ce stătură un timp de vorbă.

Întinse mâna spre un clopoțel de pe masă și aproape imediat apăru un călugăr mai tânăr, cu părul negru, violet și cu înfățișarea îngrijită.

— Frate Aloysius, zise călugărul, ia pe tânărul acesta cu dumneata și vizitați școala. Nu te speria, adăugă el, adresându-se lui Peter, căci mama dumitale nu va pleca încă.

Dar Peter nu avea nici un motiv să se sperie, deoarece emoția lui de la început mai continua și acum. Ieși din odale aproape în fugă și luă de mână pe călugărul Aloysius.

— Este un băiat încântător — declară superiorul școlii pe un ton convingător, întorcându-se încet spre Lucy, — și extrem de sensibil.

Cuvintele acestea le repeta în fața fiecărei mame care-și aducea copilul la școală. De față cu tatăl lor își formula gândul în următoarele cuvinte : „un bărbătel în miniatură“. Călugărul era un bătrân foarte cumsecade. Tot așa își zicea și Lucy, fără să bănuiască miile de convorbiri similare care în ceruri fuseseră trecute în beneficiul călugărului William, așa că primi complimentul și, datorită recunoștinței, se aprinse ușor în obraz.

— Cred că v-ar face plăcere să luați o felie de cozonac și un pahar de vin, pentru a vă reface după oboseala drumului ce l-ați făcut ? Da, cred că ar fi bine, murmură el, și mișcând ușor din fălci, se apropie de bufetul unde era o carafă de sherry alături de o felie de cozonac cu anis. În clipa următoare se întoarse spre Lucy și-i oferi un pahar de vin și o bucată de cozonac. Apoi se așază din nou, în fața ei, fără ca el să guste vinul și cozonacul și continuă cu glasul blând : Se va simți foarte mulțumit printre noi, după ce se va obișnui.

Lucy dădu din cap în semn de aprobare și ridicându-și voalul de pe obraz, își scoase o mânășă, prefăcându-se că ia o bucățică din cozonacul de pe farfurie. Gândul că despărțirea de fiul ei se apropie, începu s-o chinuiească și vorbea din ce în ce cu tot mai mare greutate.

— Trebuie să știți că este foarte tânăr, declară ea cu sfială, frământând între degete o fărâmbă de cozonac, și sunt foarte îngrijorată de sănătatea lui.

— Avem mulți elevi mult mai tineri decât el, îi răspunse bătrânul îngândurat și încercă s-o liniștească. Da, mult mai tineri decât el, și totuși vin la noi. Îi îngrijesc și îi alint ca o mamă. Chiar eu însumi !

Urmă o scurtă pauză, apoi Lucy declară cu sfială, ezitând la fiecare cuvânt :

— Sper că-l veți păzi cu cea mai mare grijă. Trebuie să știți că nu mai am pe nimeni afară de el.

Se apropie puțin de ea și o mângâie cu un gest protector pe braț, murmurând ceva afirmativ. Apoi uitându-se la rochia ei neagră, adăugă pe un ton care inspira încredere :

— După câte văd, ați suferit de curând o pierdere dureroasă ?

— Da, incuviință ea

— Și pierderea aceasta v-a îndurerat, adaugă el cu bunăvoință. Se vede destul de limpede

O lacrimă grăbită și fierbinte îi scăpă dintre pleoape, când dădu din nou din cap în semn de incuviințare.

— Biata femeie ! Biata femeie ! murmură el binevoitor.

Simțea o senzație plăcută, fugară și impersonală, să vadă pe această femeie îndurerată, că este dispusă să primească cuvintele lui de simpatie. Îi plăcea acest stimulent ușor și senzual care i se părea un deliciu rar ; de multe ori în lipsă de altceva, ademenea pe elevii mai mici și îi determina să se spovedească în felul acesta.

-- A zăcut vreme îndelungată ? murmură el

Dar dintre ploapele lui Lucy scăpă o nouă lacrimă fierbinte și căzu în paharul de vin. Camera aceasta necunoscută și liniștită, calmul ca de mănăstire, raza de soare în care jucau firicelele de praf pe deasupra cărților învechite, călugărul acesta bătrân care-i oferea binevoitorul lui simpatie și mai presus de orice, despărțirea de fiul ei... toate acestea o copleșiră în această clipă. Afară de lacrima de adineaori, durerea ei nu se exterioriză, dar cu toate acestea i se păru că mâhnirea ei este rușinoasă

O strânse de braț cu mâna lui plină de vene, și murmură câteva cuvinte de mângâiere. El nu avea calitatea care să-i dea dreptul să exercite funcția de confesor, totuși această impresie senzuală, puternică și blândă îl încânta, întocmai ca parfumul unui vin vechi sau melodia șoptită a unei romanțe vechi.

Când se reculese și putu din nou să vorbească, reproșându-și clipa aceasta de slăbiciune, călugărul începu să i vorbească despre școală, despre speranța de a refacă și moderniza clădirile care erau de patruzeci de ani. Îl ascultă cu atenție, fără să se gândească să facă tradiționala vizită prin dormitoare, dar nici el nu se oferă s-o conducă și nu apărură nici o matroană de la care s-ar fi putut informa în această privință — slujba aceasta era deținută de fraatele Adolphus, infirmierul, care cosea nasturii pe pantalonii elevilor când era nevoie — căci era firesc ca în această instituție să nu existe nici o femeie.

— Taxele petru primul trimestru aş vrea să le plătesc chiar acum, zise ea şi scoase din portmoneu unsprezece lire, cât reprezentau aceste taxe. Joe nu mai venise pe la ea, dar prefera să se achite de această obligaţie imediat, ştiind că Joe îi va putea da banii mai târziu.

Călugărul William făcu un semn cu mâna, ca şi când ar fi vrut să înlăture atât discutarea acestei teme cât şi banii.. dar fără să ştie cum, mâna care făcu gestul de protest, primi monedele de aur şi în clipa următoare Lucy băgă în portmoneu chitanţa şampilată şi semnată. Apoi se ridică în picioare.

— Băiatul ! exclamă el şi sună din nou clopoţelul de pe masă, apoi se întoarse spre fereastră şi începu să se uite în curte. Ea rămase nemişcată în mijlocul odăii, ţinând strâns poşeta cu amândouă mâinile şi uitându-se spre uşă. Aceasta se deschise şi Peter apărui, mai bine dispus şi emoţionat de ceea ce văzuse. Se vedea cât de colo că întâlnise şi alţi băieţi în curtea şcolii, de care cu greu se despărţise şi abia aştepta să se întoarcă din nou la ei.

Se resemnă şi nu încercă să-l îmbrăţişeze, ci îl sărută uşor, fără să-şi ridice voalul de pe obraz.

— Cred că te vei simţi bine ? întreabă ea, încercând să se stăpânească.

— O, sigur că da, se grăbi el să-i răspundă. Mai încape vorbă, mamă.

Îşi luă rămas bun de la călugărul William care se întoarse exact la momentul stabilit şi puse mâna pe umărul lui Peter, înainte ca ea să iasă din cameră cu fruntea plecată în pământ.

Drumul de întoarcere spre casă fu însoţit de o serie de imagini ce se perindau prin faţa ochilor ei : obrazul lui de copil pe care se succedau toate expresiile posibile, profilat pe peisajul ce începea să se întunece. Despărţirea de el fără lacrimi amare şi fără proteste, fusese atât de grăbită, încât Lucy simţea un gol împrejurul ei, aproape un fel de realizare nereuşită al cărei paroxism trebuia să se anunţe abia de aici înainte.

Când ajunsese acasă, aceasta i se păru rece şi pustie. Concedierea Nettel se făcuse cu părere de rău, dar fără nici un fel de protest : Netta primise situaţia inevitabilă.. şi acum n-o aştepta nici focul aprins, nici mâncarea pregătită. Dar nu simţea nici nevoia să mănânce şi nu avea

nici energia necesară pentru a se duce la bucătărie. Își prepară o ceașcă de ceai și o bău. „Iarăși ceai“, își zise ea descurajată. În timpul din urmă începuse să bea prea mult ceai. Totuși băutura caldă o făcu să se simtă mai bine și fiind convinsă că fiul ei se va simți și el bine acolo unde este, începu să se gândească la problema esențială a preocupărilor ei viitoare. Luni va trebui să-și înceapă slujba. Uneori singur gândul că va fi obligată să ocupe această slujbă fără nici o experiență și fără nici o pricepere, în lumea aceasta a afacerilor, era de necrezut; uneori i se părea chiar ridicol de nepotrivit cu situația ei. Tocmai ea, dintre toate cunoștințele ei, să încerce așa ceva! Aceasta era exclamația ce-i stăruia mereu în minte, dar astă seară, deși se simțea incapabilă, fu totuși cuprinsă de o uriașă dorință de a reuși și era ferm hotărâtă să reușească. Cu sufletul plin de speranțe, se duse să se culce, în casa aceasta pustie, simțindu-se înfiorată de începutul unei mulțumiri curajoase.

IV.

— Știți ce va trebui să faceți acum ? întrebă unul cu numele Andrews, uitându-se la ea cu neîncredere.

— Bineînțeles, răspunse ea cu toată liniștea de care era capabilă.

Bărbatul se uită din nou la ea cu îndoială. Era un om mic de statură, de vârstă mijlocie, cu o mustață țepoasă care-i atârna melancolică peste buze, ușor șășiu de ochiul stâng, amănunt care accentua și mai mult intenția lui de a părea un om important.

— Cunoști numele clienților noștri ?

— Da.

— Dar lista prețurilor ?

— O știu pe dinafară.

— Să ții seamă de tot ce ți-am spus.

Dădu din cap și încercă să se încurajeze zicându-și : „Dacă omulețul acesta este în stare să-și îndeplinească slujba, atunci cu siguranță voi fi și eu în stare să mi-o îndeplinesc pe a mea“. Dar nu avea atâta încredere în sine cât se prefăcea că are.

Era fatidica dimineață din luna aceea, și aștepta în birou, îmbrăcată într-un costum cenușiu închis — trebuisese să renunțe cu părere de rău la rochia neagră de doliu care ar fi fost sentimentală și nepotrivită în acest mediu — ca să sosească domnul Lennox. Venise devreme, foarte devreme ; el întârzia, și în timpul acesta Andrews îi schițase în linii generale obligațiile ce le avea.

Interesul ce-l dovedea față de ea, era în întregime și în mod cert egoist. Nu avea nici o considerație față

de Lucy și nu simțea nici o dorință strălucitoare de a-și păstra slujba ce o avea. Odinioară cunoscuse și el vicisitudinile slujbei de „agent comercial“, și Lennox făcuse aluzie, că în cazul când Lucy nu va reuși, va fi obligat să ia el locul lui Moore. Eventualitatea aceasta era foarte neplăcută pentru Andrews care, cum spunea chiar el, era sătul „până în gât“ de turnee de afaceri.

Avea nenumărate motive să țină la slujba lui de acum, între care nu cel mai puțin important, era faptul că locuia în Gallow Gate, foarte aproape de birou și mai presus de orice, că se putea întoarce acasă să-și ia masa în mod regulat. Dar nu prea credea că ea va reuși. Ea ce ar putea să folosească o femeie, după ce o scoți din bucătăria ei? Această părere o împărtășea, în mod vizibil, și tânărul Frame, practicantul de birou care acum era foarte ocupat cu clasarea scrisorilor din ajun și se uita din când în când la ea, luându-și aere de protector.

Stând în mijlocul acestui birou, i se părea o apariție ciudată și nepotrivită. Costumul ei era elegant și părul strălucitor; trăsăturile obrazului îi erau calme, dar calmul acesta părea ușor slăbit și în degetele mâinilor încleștate simțea zvâcnirea grăbită a sângelui. În clipa aceasta se simțea copleșită de atâtea răspunderi, căci nimeni nu-i putea da nici un ajutor. Gândul acesta i se părea ciudat și o umplea de un sentiment, nu de incapacitate, ci de forță; o forță dezlănțuită care în această clipă alerga slobodă, înfiorându-i toată ființa.

— În orice caz, conchise Andrews întunecat și-i întoarse spatele, altceva eu nu pot face.

Ea nu zise nimic, dar desprinzându-și privirile de pe obrazul lui, se uita în largul biroului. Dintr-un anumit punct de vedere, aspectul acestui birou o dezamăgea. Își închipuise întotdeauna că „biroul lui Frank“ este o încăpere desăvârșită de elegantă și demnă, dar aceasta, odaia aceasta și una interloară, pe ușa căreia era scris „Intrarea oprită“, erau pline de lăzi ale căror paie de împachetat erau răspândite în toate părțile, și amândouă încăperile păreau vechi și neîngrijite. Se uita la ferestrele închise. Ea cornișele plesnite, la pereții triști de culoare verde, la un birou liber care

de fapt fusese biroul lui Frank și în fața căruia în aceeași clipă i se păru că vede statura șubredă cu umerii bleoziți ai soțului ei și se simți înfiorată de emoție. Până și intrarea în acest birou îi pricinuisese o dezamăgire. Deasupra intrării, când veneai dinspre Saddleriggs, era firma Lennox & Galton gravată pe o placă de alamă de formă ovală — nelustruită și îngălbenită, în anumite locuri acoperită de pete verzi cenușii, așa că unele litere nu se mai puteau distinge; coridorul era murdar și întunecat și conducea spre o scară de piatră în formă de melc pe care când o urc, trebuie să te ții de frânghia care era întinsă împrejurul ei. Însăși ușa de la intrare, cu una dintre tăblii plesnită, părea o prevestire a decreștitudinii senile ce se găsea dincolo de ea. Se vedea cât de colo că Lennox nu risipea bani pentru a face ca reședința sa să pară mai impunătoare. Tresări și încercă să se reculeagă, simțind privirile practicantului oprite asupra ei, — despre care știa că-l cheamă Dougal Frame — un bălat mic de statură de vreo paisprezece ani, cu părul sbârlit și un guler de culoare îndolelnică, cu gâtul suspect de întunecat, cu niște urechi parcă i le-ar fi adăugat ulterior, pe una avea proțăpiti un toc, iar în dosul celeilalte un mîc de țigară, în priviri cu o expresie ostilă care răzbătea prin sticlele groase ale ochelarilor săi încadrați în sîrmă. În orice caz bănuia în mod vag această ostilitate și încercînd să-și stăpânească nervozitatea, se adresă practicantului:

— Odăile acestea nu se curată niciodată? întrebă ea cu bunăvoință.

Se uită la ea îndelung și păru că se gîndește, apoi îi răspunse enigmatic:

— Din când în când, și continuă să claseze scrisorile.

— Cred că ar trebui să măturî mai des, adăugă ea. În toate părțile e plin de praf.

— Eu nu sunt plătit ca să curăț biroul, ripostă el cu indiferență, fără să ridice privirea.

Urmă o clipă de tăcere, apoi în adîncul acestei tăceri de pe scară se auziră pași.

— Iată că vine și domnul Lennox, zise băiatul, pe același ton de indiferență, dar ceva mai puțin brusc, ca

și când i-ar fi părut rău de ostilitatea de până acum a atitudinii lui.

Își simți inima zvâcnind și se întoarse imediat ; când se deschise ușa, văzu pe domnul Lennox intrând în birou. Obrazul lui întunecat de umbrele unei severități neobișnuite — când intra în casa ei obrazul său nu avea aceasă expresie — se întunecă și mai mult când o văzu ; împingându-și pălăria spre ceafă, exclamă numaidecât :

— Va să zică ai venit !

Se simți jignită de tonul cuvintelor lui... de ce o fi vorbind cu ea în felul acesta, când ei se înțeleseseră și abia acum o săptămână îi confirmase prin viu grai această înțelegere. Dar se strădui să zâmbească... un zâmbet de femeie speriată și nerăbdătoare de a-i câștiga simpatia.

— Domnul Andrews mi-a dat toate explicațiile, ripostă ea cu prefăcută mulțumire. Sunt gata să încep numaidecât.

— Sunt un prost, răspunse el nemulțumit, dumneata nu vei reuși niciodată într-o astfel de întreprindere.

— Nu spuneți astfel de cuvinte, domnule Lennox, se grăbi ea să protesteze pe același ton de veselie prefăcută.

— Ține minte ce-ți spun, dacă în timp de o săptămână nu vei obține nici un rezultat, vei fi concediată !

Ce dobitoc sentimental a fost, când a angajat pe femeia aceasta sau în general pe oricare altă femeie ! Auzi, să fie în stare ca în timpul unui ceai pe care i l-a oferit, să declare : „dacă vrei să ții această slujbă, va fi de-ajuns să-mi spui un singur cuvânt !“ — și acum iat-o că este aici în biroul său, venită să ocupe această slujbă, — întorsătura aceasta monstruoasă a situației îl făcea să se simtă zăpăcit. Da, în lumina difuză a acestei dimineți se întrebă, dacă a fost prudent din partea lui să facă o astfel de promisiune, așa că declară :

— Și să știi că dacă se va întâmpla să pierzi pe vreunul dintre clienții mei, va trebui să nu te mai arăți în fața mea.

— Așa ceva nu se va întâmpla, răspunse ea categoric, fără să ezite.

— Huihm ! făcu el nerăbdător și întorcându-se spre Andrews : Unde va începe ?

— La Linton, răspuse Andrews, și m-am străduit să-i dau toate explicațiile de care va avea nevoie.

Lennox se propti în picioare și începu să se uite în-tunecat pe fereastră, apoi se întoarse brusc spre Lucy care se uita la el înspăimântată.

— Ei bine, ce mai stai aici și te uiți la mine? strigă el nemulțumit. Nu te plătesc pentru așa ceva. Pleacă și vezi-ți de treabă!

— Am așteptat sosirea dumatăle, răspuse ea, speriată de purtarea lui. M-am gândit...

— Nu te mai gândi. Apucă-te de lucru!

Zâmbi acru, după ce pronunță acest aforism și scoțând din buzunarul jileței un creion și-l înfipse lângă ureche, sub calota pălăriei, unde sta amenințător, întocmai ca o lance.

Se uită la el indignată, dar de pe buze nu-i scăpă nici o vorbă. Își stăpâni revolta ce clocotea în ea și adunându-și de pe birou hârtiile și carnetul nou de comenzi, cu obrazul aprins ca para, ieși încet din cameră.

Era umilitor să se vadă tratată în felul acesta atât de nedemn. Ar fi avut poftă să se întoarcă și să-i trântască în obraz slujba aceasta ticăloasă pe care i-o oferise. Când ajunse la jumătatea scării, auzi pe cineva alergând în urma ei și oprindu-se în loc, Dougal, care alerga într-un suflet, se lovi de ea.

— Ți-ai uitat creionul, declară el cu sfială, încercând să se reculegă.

I-l luă din mână și se uită la el fără să zică nimic. Băiatul o examină cu mândrie.

— Ți l-am ascuțit, declară el și se înroși până după urechi. Apoi, înainte de a-i putea răspunde ceva, făcu spre ușă o mișcare cu degetul mare al mâinii: „N-asculta ce spune Lennox. Luni dimineața el este întotdeauna prost dispus. Vei reuși foarte bine! Apoi, întorcându-se repede, dispăru, sărind tot câte trei trepte dintr-o dată.

Se opri o clipă, apoi buzele i se întredeschiseră ușor, fruntea i se luminează și ieși în stradă, aproape zâmbind.

Era o dimineață limpede, cu aerul rece și umezit de o brumă timpurie; vântul ușor ce bătea în lungul străzii Saddleriggs o făcu să se îndrepte spre gară. Trecerea

bruscă din biroul murdar în aerul rece și atmosfera limpede de afară, îi trezi o senzație neașteptată de curaj și nerăbdare. Împrejurul ei se scurgea valul grăbit al circulației orașului, freamățul stăruitor și neodihnit al străzilor : o pereche de cai ce se opintea în hamuri la oiște, zvâcnirea policromă și grăbită a tramvaielor, ropotul de copite al unui cal ce alerga între hulubele unei trăsuri, în toate părțile mișcare plină de viață care o absorbea fără să-și dea seama și, propagate de valul acesta neîntrerupt ajungeau până la ea zgomotele stinse ale orașului, întrerupte de şuierul unui remorcher de pe celălalt țărm al golfului, de semnalele manevrei unei locomotive, de strigătele unui vânzător ambulant care trecea cu căruciorul... toate aceste zvonuri tremurau prin aer și încercau să-și facă loc cu toată intensitatea în ființa ei.

Trecu drumul și intră în Young Street ; aici trotuarele erau mai pline de lume, drumul mai înțesat de cei care veneau și plecau. Intră în gara din Queen Street, traversă uriașă hală cu lumina tulbure ce se scurgea prin tavanul de sticlă și coborî prin fumul înecăcios cu miros de pucioasă ce se legăna pe sub bolțile umede ale subsolului, ca să iasă pe peronul subteran.

Aici luă trenul care pleca spre Linton și în timpul drumului, legănată de ritmul metalic al trenului, se simți cuprinsă din nou de hotărârea definitivă de a-și face datoria, și-și zise :

— Nu trebuie să mă mai gândesc la trecut. Mi-a rămas Peter... și viitorul care mă așteaptă.

Ajunse la destinație, respiră adânc și se uită la orașul din fața ei, ca și când ar fi vrut să-l cucerească. Era un oraș plin de activitate. Aerul răsună de loviturile miilor de ciocane, de pocnetul ritmic al celor care băteau niturile și scârțâitul metalic al cariolelor care așezau și-nele ; pe cer se profilau scheletele corăbiilor pe jumătate terminate în mijlocul cărora se vedeau oamenii mișunând ca niște furnici ; macaralele gigantice își plimbau brațele uriașe din care atârnavă lanțuri groase ca piciorul. Dincolo de drum în fața porților șantierului, o locomotivă mică pufăia, lăsând o fulgure de abur și pământul se cutremura pe urma ei. Spectacolul era crân-

con și imbibat de viață, întocmai ca lutul proaspăt răscolit de târnăcoapele lucrătorilor care începuseră construcția unui șir întreg de case. Dar se simțea încântată. Cântecul oțelului înghesuit de baroase, șuierul aburului, scârțâitul unei macarale, toate acestea le simțea odată cu forța lor care o impresiona. Atmosfera se cutremura de o activitate nobilă și ea însăși avea un scop în viață. Nu numai plasarea simplă a margarinei... ci ceva mai presus de aceasta, mult mai important și mai vital.

La încrucișarea dintre High Street și o ulicioară îngustă ce se îndrepta spre șantier, ajunse în fața primei prăvălii, o brutărie cu o vitrină mică pătată de muște în care erau expuse câteva pâini și două tăvi rotunde de sticlă cu prăjituri, primul client pe care trebuia să-l viziteze. Una dintre tăvile acestea era goală; cealaltă era plină de prăjituri uleioase: flori stranii pe o tulpină retezată și deasupra ferestrei era firma **Danl. Harbottle și Nepotul**. Nu va uita niciodată de aici înainte, numele acestei firme și nici clipa aceasta. Numele de Harbottle, mai presus de oricare alte nume, deveni pentru ea de importanță capitală, când prin tăbliile opace de sticlă văzu un bărbat care sta în dosul casei de marcat. Bărbatul se propti într-un picior și păru că se gândeste, în timp ce cu vârful pantofului celuilalt se scărpină pe flulerul piciorului proptit în pământ. Sta cu brațele goale, pline de cocă uscată, sprijinite în tejghea, cu mijlocul încins în șorț, cu trupul plecat spre spate și întinzând gâtul subțire. Aproape în aceeași poziție ca și o barză. O fi oare nepotul sau este chiar Danl în persoană? Amănuntul acesta n-avea importanță. În el nu vedea decât personificarea primei victime ce-i ieșea în cale și intra cu tot curajul în prăvălie.

— Bună ziua, domnule Harbottle, începu ea. Am venit din partea domnului Lennox. Vorbea cu glasul ferm, fără să ezite și fără sfială: Aveți astăzi vreo comandă pentru mine? întrebă ea cu îndrăzneală.

I se păru că vede umbra sfioasă a lui Andrews! Unde, unde era dovada sfaturilor lui înțelepte, căci el îi spusese să între foarte discret în prăvălii și să înceapă

cu negustorii o conversație stăruitoare asupra mersului vremii...

— O comandă ? întrebă el. Sosise în fața cuptorului de la patru dimineața și acum picotea de somn în prăvălie, în timp ce fiica lui își lua prânzul la etaj ; omul se uită la ea consternat, ca și când s-ar fi îndoit că ceea ce aude și ce vede ar putea fi realitate.

— De aici înainte voi veni eu la dumneavoastră, declară ea cu prefăcută liniște, deschizând carnetul. Trebuie să știți că am ocupat slujba pe care a avut-o soțul meu.

Omul continuă să se uite la ea. Dar în cele din urmă trăsăturile obrazului său rumen se luminează.

— Înțeleg ! Da, înțeleg ! zise el. Bietul de el. Va să zică așa, ai ocupat slujba lui. De, ce să mai zic ! Trăim zile neobișnuite, dacă am ajuns să văd că-mi intră o femeie în prăvălie, ca să ceară o comandă !

Își scoase creionul și se uită la el.

— În orice caz, am nevoie de ceva, adăugă brutarul prevăzător ; eu nu sunt om cu prejudecăți. Cred că voi avea nevoie de ceva marfă de la Lennox.

Creionul se opri nerăbdător pe carnet.

— Da, cred că vei putea să-mi trimiți ca de obicei, un butoi.

Începu să scrie repede — știa din ceea ce-i spusese Andrews, ce înseamnă „ca de obicei“, apoi după câteva clipe întrebă :

— Puțină margarină ? întrebă ea. V-am putea livra la paisprezece shillingi și trei penny.

Fraza aceasta a fost o lovitură de maestru, își zise ea ceva mai târziu când își aduse aminte, și o dovadă de cunoștințele ei temeinice în domeniul afacerilor.

— De, dacă am ajuns până aici, răspunse el încet, cred că vei putea să-mi trimiți o jumătate de ladă și din aceasta.

Degetele lui Lucy începură să tremure ușor, când trecu această comandă în carnet. Abia după ce termină de scris, ridică ochii și zâmbi, apoi îi mulțumi.

Se uită după ea, aproape năucit, când o văzu că iese din prăvălie și murmură :

„Ei bine.., cine a mai auzit de așa ceva !“

După ce ieși în stradă, se opri. Da, solicitase această comandă și o obținuse. Cu toată liniștea ei aparentă, simți că inima-i zvâcnește cu furie. Acesta era începutul... și începutul era un triumf. Știa dinainte că va reuși. Succesul ei față de acest mic brutar îl dovedea profunda emoție ce i-o poate pricinui existența. Se simțea încântată, dar încercă să se liniștească, străduindu-se din toate puterile să fie cât mai calmă, în vederea următoarei vizite.

Alergă neostenită în toate părțile prin oraș. Dar nu i se întâmplă ca în toate părțile, în mijlocul prăvăliilor deșarte pe care le cercetă, să găsească oameni care să-l asculte vorbele cu bunăvoință. Trebuia să aștepte, să se frământa nerăbdătoare, până când patronii brutari — uneori enervați, altădată uitându-se la ea întrebători — apăreau din adâncul subsolurilor unde erau cuptoarele. În prăvăliile mai importante trebuia să înfrunte impertinența femeilor tinere. Încercările ei nu reușeau întotdeauna atât de ușor. Trebuia să înfrunte refuzuri, dar începutul fusese bun... aproape o prevestire favorabilă. Reuși să câștige încrederea clienților, când era nevoie și de aceasta, și încetul cu încetul putu face o listă întreagă de comenzi. Dintr-un anumit punct de vedere rezultatul acesta era inevitabil : ea nu era femeie proastă și firma Lennox avea o reputație bună. Mărfurile lor, cum spunea Frank, se vindeau singure.

După ce ieși de la ultimul client, își scoase ceasornicul din buzunărelul brâului de lac cu care era încinsă. „Sfinte Doamne, e trei după amiază!“ Fusese atât de preocupată de gândul datoriei, încât nu-și mai adusese aminte că trebuie să și mănânce. Acum însă încântată de succesul ei, simți că va trebui să mănânce ceva, deoarece era aproape infometată. Uitându-se împrejurul ei, descoperi un mic restaurant în apropierea porții șantierului naval. Era un local modest, și la această oră pustiu ; după resturile de pâine și inelele de umezeală de pe mesele acoperite cu mușama, putea deduce că nu este mereu în starea aceasta ; se așeză la o masă și ceru să-l aducă un sandwich cu șuncă și un pahar de lapte. Măncarea i se păru foarte gustoasă. Își simți trupul destins și sorbi lacomă restul de lapte ce-l mai rămăsese în pahar.

În tăcerea micului restaurant răzbea ciocăneala neîntreruptă din curtea șantierelor, împletindu-și la nesfârșit variația sunetelor. Sub tavanul cenușiu, câteva muște bâzâiau încet și netulburate de zgomotul dimprejurilor... care acum nu o mai putea tulbura nici pe ea. Îl primea, îl asculta și se complăcea în tovărășia lui, considerându-l drept un simbol și un stimulent în noua ei existență.

Puțin după aceea, starea ei sufletească se schimbă, pentru a deveni calmă, aproape rece, când apucă în jos pe Sadelrigs și urcă într-un suflet scara spre birou. Când intră cu mișcări precise, aproape teatrale, în odaie se făcu tăcere. Nu zise nimic, nu... deoarece în dimineața aceea fusese umilită. În mod tacit și conștientă de valoarea ei proprie, aștepta să i se ceară scuze.

— Ei bine, zise Lennox, într-un târziu, uitându-se la ea într-un fel cu totul neobișnuit, la spune cum a mers?

Îi întinse carnetul, fără să zică nimic, și tot fără să zică nimic îl luă și el. Fu un moment dramatic, la care Andrews și Frame asistau înmărmuriți, când Lennox parcurse grăbit comenzile aduse într-un târziu lăsă carnetul din mână.

— Nu e tocmai rău, declară Lennox cu glasul schimbat. Apoi își frecă mâinile una de alta, ridică ciocul de barbă spre ea și zâmbi, arătându-și dinții îngălbeniți. Nu e tocmai rău, pentru început.

Firește, pentru început! Știa că a reușit, dar știa de asemenea că el își dă seama de acest amănunt.

Bătrânul ridică din nou carnetul:

— Toți clienții aceștia cer marfă de prima calitate? întrebă el.

— Butoiul de optsprezece șilingi este marfă de prima calitate, răspunse ea pe un ton care dovedea o temeinică pricepere profesională.

Zâmbi din nou înaintând cu un pas mai aproape de stima ce i se cuvenea. Firește, el prevăzuse chiar de la început! Este o femeie pricepută și deșteaptă, cu o judecată extrem de limpede. Firește! Nici nu s-ar putea altfel!

— Da. Constat că ai reușit foarte bine, murmură el și întorcându-se, intră fluierând în odaia de alături.

Se uită la ceilalți și cu un gest categoric de invitație, Dougal zâmb și-l arată propriul său birou.

— Facturile le vei putea scrie aici la masa mea, declară el.

Asta însemna că o acceptă în mod definitiv, ca făcând parte din firmă.

V.

Ajunse acasă după orele șase și fără să-și dea seama se uită trufașă la ușa de la intrare. Dintr-un anumit punct de vedere se simțea profund ușurată, datorită acestui succes, căci înțeluse cu totul pe neașteptate cât de reduse erau posibilitățile ce-i stăteau la îndemână și se simți înfiorată de groază, când se întrebă, ce-ar fi făcut dacă posibilitatea acestei slujbe nu i s-ar fi oferit tocmai în momentul când avea cea mai mare nevoie de ea. Când trecu prin vestibul, constată că în fața ușii era o scrisoare care o aștepta. De la Peter, își zise ea imediat și un zâmbet îi tremură instinctiv pe buze, când se aplecă s-o ridice.

Era de la Peter, dar nu o scrisoare. Era o simplă carte poștală boțită și murdară, cu colțurile răsucite, ceea ce dovedea că o scrisese în grabă și o expediase pe ascuns, o carte poștală care nu conținea decât o singură frază care i se părea de necrezut : „Ia-mă de aici numaidecât“. Încolo nu era nici semnată, nu avea nici alte adaosuri, decât o singură pată care putea să fie o urmă de lacrimă, și îngrozitoare cuvinte : „Ia-mă de aici numaidecât“ ! Îngrozită, repetă aceste cuvinte cu glasul ridicat. Rămase nemișcată, ca împietrită, apoi intrând în salon, se lăsă pe un scaun. Ce putea să însemne asta ? Prin minte îi trecură o mulțime de explicații. O spaimă tulburătoare părea că-i spune că fiul ei se găsește într-o îngrozitoare și deznădăjduită situație. Se simțea oare nenorocit în mediul acela nou, sau fusese bătut și tiranizat ? Nu cumva îl maltratau ? În această clipă cartea poștală stâlcită pe care o ținea în mână fără putere,

pentru ea era în realitate întocmai ca și o bombă căzută din senin, cu o violență neașteptată și nimicitoare.

Cu toate acestea... își aducea aminte de bunăvoința liniștitoare a călugărului William, de glasul lui plin de simpatie; de privirile compătimitoare ale ochilor negri ai călugărului Aloysius; de demnitatea discretă a broșurii aceleia verzi cu litere de aur... ar fi fost incapabilă să se îndoiască de sinceritatea acestor dovezi de integritate.

Petrecu o noapte zbuciumată, chinuită de incertitudine și de temerile ei. Se simțea deznădăduită de această întorsătură neașteptată, tocmai în momentul când își închipuia că a reușit atât de bine să-și limpezească viitorul și chiar să plătească taxele școlare pentru primul trimestru. Problema ce se punea în fața ei, trebuia tratată cu toată atenția. Instinctul o îndemna să plece chiar a doua zi la Laughtown, dar nu vru să asculte de acest îndemn. Imposibilitatea de a-și părăsi slujba tocmai acum și slăbiciunea ce indica o astfel de purtare, fură motive destul de puternice pentru a determina amânarea plecării, deși îi venea foarte greu. După o noapte de zbucium și somn neliniștit, se trezi devreme și făcu fiului ei o scurtă scrisoare, spunându-i că va veni să-l vadă sâmbăta viitoare, când va avea o jumătate de zi liberă.

Tot restul săptămânii trebui să lupte împotriva neliniștii și să se împotrivească din toate puterile îndemnului de a se duce într-un suflet la el; dar sâmbătă, imediat ce putu pleca de la birou, se repezi la Gara Centrală și luă trenul de unu și un sfert, care pleca spre Laughtown. Ce drum fusese acesta... aceleași banale peisaje rurale și același oraș și mai banal! I se păru că a comis cea mai mare prostie plecând la drum. Cheltuiala, deși renunțase să mai ia o trăsură până la gară, reprezenta un gol important în câștigul ce-l avusese în timpul săptămânii. Prevedea că din acest punct de vedere de aici înainte va trebui să fie extrem de prevăzătoare. Și ce-i vor spune acum? Ce va zice călugărul William, când va vedea că abia după o săptămână, vine din nou și cere să vorbească cu fiul ei?

Dar nu întâlni pe călugărul William și, de astă dată cel puțin, i se păru că a dat dovadă de supremă înțelegere. Deși fu introdusă de același servitor, în aceeași odaie, călugărul William nu apăru și nici nu fu tratată în semn de ospitalitate cu obișnuitul pahar de vin și felia de cozonac. În loc de asta, după câteva clipe apăru Peter, cu obrazul contractat și palid ca un talger tulbure de lună, și imediat ce văzu pe maică-sa, începu să plângă cu sughituri și să o roage să-l la numaidecât de la școală.

Se uită la el cu ochii strălucitori, fără să fie în stare să spună ceva, ca să-l liniștească.

— Ce s-a întâmplat? întrebă ea repede.

— Mi-e dor de casă, mi-e dor de casă, repetă el de câteva ori la rând.

De fapt răspunsul acesta al lui devenise cuvânt de ordine în situația în care se găsea, deoarece chiar de a doua zi după plecarea ei, încrederea și mulțumirea lui se destrămaseră și acum se simțea înspăimântat și copleșit de singurătate. Din ziua aceea plânsese fără încetare.

Îl strânse de mână și îl determină să se uite la ea.

— Spune-mi, ai fost tratat cum se cuvine? întrebă ea cu glasul răstit.

— Da! O, da! răspunse el printre suspine. Sunt foarte bine tratat, sunt binevoitori, foarte binevoitori față de mine. Călugărul Aloysius mă sărută în fiecare seară înainte de culcare. O, da, sunt cumsecade, foarte cumsecade.

Repetă din nou aceste cuvinte, ca într-un spasm de isterie.

În sufletul ei simți că se încinge o luptă uriașă. Vedea limpede lipsa de importanță a emoției lui de acum și și dădea seama de pretextul ridicol care o făcuse să vină la Laughtown. Procedase greșit, extrem de greșit față de ea. Totuși se simțea profund impresionată de dorința lui de a o revedea.

Un îndemn neașteptat o făcea să renunțe la prefăcuta ei severitate de acum, să simtă obrazul lui fierbinte și ud de lacrimi pe obrazul ei, să-l strângă la piept trupușorul zguduit de suspine, dar se împotrivl. În loc de a ceda acestei dorințe, se stăpâni și se ridică în picioare.

— Haide, zise ea cu glas ispititor și-i întinse mâna înmănușată.

I-o luă numaidecât, dar dacă își făcuse iluzia că vor pleca împreună, această iluzie fu repede spulberată, când o auzi adăugând cu blândețe :

— Vom face o plimbare împreună.

O însoți supus de-a lungul coridorului, unde deși se auzea un murmur stins de glasuri, din fiecare clasă de studiu, nu întâlneau pe nimeni. Ar fi vrut să ceară voie ca Peter să poată ieși împreună cu ea, dar de vreme ce nu apăru nimeni, deschise ușa și ieșiră din localul școlii, ca să apuce repede în lungul trotuarului. În mod insensibil, datorită deplasării ritmice, mâhnirea băiatului se liniști.

Intenția ei era să-i dea timp ca deznădejdea ce-l chinuia să se liniștească și după ce trecură o potecă din marginea orașului, se întoarse și se uită la el pe furis. Constată că a încetat să mai plângă.

— Un băiat atât de mare ca tine ! zise ea într-un târziu și continuă să se uite drept înainte. Mă miră purtarea ta !

Căuta anume să discute din nou despre această chestiune

— Mamă, eram atât de singur, încercă el să-i explice. Am început să plâng, fără să știu de ce, și apoi nu m-am mai putut opri. Ceilalți elevi mi-au spus că a început să-mi fie dor de casă. Fără îndoială mă vei lua acum cu tine, nu-i așa ?

Pesemne el nu vedea nici o dificultate ce ar putea-o împiedica să-l ia de la școală și să-și asume din nou chinuitoarele răspunderi de care de curând reușise să scape.

— Îți plac ceilalți băieți care sunt colegi cu tine ? întrebă ea pe neașteptate.

— Da, sunt băieți foarte cumsecade, admise Peter. Unul dintre ei are crize ; cade cât e de lung și începe să facă spume la gură. Pe urmă spaniolii au un miros ciudat și unul dintre ei poartă pantofi galbeni cu vârfuri ascuțite. Între ei joacă oina.

— Tu nu joci cu ei ?

— Eu am jucat bile. N-am vrut să joc, dar călugărul John Jacob a stăruit.

— Călugărul John Jacob ! repetă ea, prietenul lui Joe... și prin minte îi trecu fraza întrebuințată de el : „Călugării se amestecă între copii și iau parte la jocurile lor sportive și în recreații“. Se vede că văzându-i mahnirea lipsită de orice motiv, încercase să-l liniștească.

Se uită la el cu atenție.

— Dar ceilalți elevi, stăruie ea ? Nu ți-ai găsit nici un prieten printre ei ?

— Ba da. Păru că rămâne întunecat și că se gândește. Este un băiat mare căruia îi zic Ranford. Este un băiat extraordinar și imită pe toți ceilalți. Este în stare să facă orice. Mi-a spus că dorește ca eu să fiu protejatul său.

— Protejatul său ? întrebă ea. Ce vrei să spui ?

— Nimic deosebit, adăugă el. Se spune pur și simplu că ești protejatul cutăruia și atâta tot. Băieții mai mari au toți câte un protejat. Așa este obiceiul. Dacă ești protejatul unui băiat, se întâmplă uneori ca la ceai, acesta să-ți dea o bucată din cozonacul său.

— Călugărul William știe de asta ?

— Firește că știe... el știe tot ce se întâmplă.

Se uită la el, fără să zică nimic.

— Pe urmă gândește-te mamă că în fiecare dimineață trebuie să merg la biserică să ascult slujba. Spune drept, nu ți se pare exagerat ? Afară de asta, lecțiile pe care trebuie să le facem ! Aici te învață carte, nu glumă !

Încetul cu încetul trăsăturile obrazului ei se destinseseră. Începea să înțeleagă, în parte, noua existență a fiului ei.

— Ei bine, zise ea și respiră adânc. Vom vorbi amănunțit despre toate acestea.

— Bine, mamă, încuviință el cu glasul trist ; pe urmă va trebui să mă iei de aici.

Se uită iscoditor împrejurul ei. Ar fi vrut să se așeze undeva, pentru a putea limpezi definitiv această problemă. Pe partea stângă văzu cimitirul orașului în care erau câteva bănci și abătându-se din drum, intrară împreună pe poarta de grilaj. Nici unul dintre ei nu-și dădu seama de ironia situației, când preocupați de propriile lor gânduri, se așezară sub ramurile unui ulm care umbrea un mormânt impunător.

— Uite ce Peter, începu ea ; trebuie să înțelegi...

Dar era greu să-l faci să înțeleagă ; el nu cunoștea situația ei adevărată și se gândise la ea, chiar de la început, ca la o salvatoare. Cum ar fi putut el să înțeleagă că după ce va mai trece o săptămână, simptomele nostalgiei lui de acum nu vor mai exista ? Da, era foarte greu, extrem de greu să-și impună propria voință în fața acestui copil, atât de sensibil și de neîncrezător, care era al ei. Dar își dădu toată silința să și-o impună ; vorbi cu el cu toată blândețea, apoi categoric. Începu din nou să plângă și suspinele lui cutremurau cimitirul, a-nume indicat pentru așa ceva.

Din crucile mormintelor se desprindea o atmosferă de melancolică simpatie ; ramurile ulmului tânăr se legănau blânde pe deasupra lor, ca și când ar fi vrut să-i alinte. Își simțea ochii umezi, dar cu toată slăbiciunea aceasta trecătoare, toată ființa îi tremura de nerăbdare. Îi se părea ridicol să-l vadă făcând atâta caz pentru o nimica toată ; atâta bătaie de cap fără nici un motiv și fără să țină seama de devotamentul ei față de el, iar drept culme a nenorocirii, își pierduse și batista.

— Este inutil să-plângi, dragul meu, declară ea categoric, și-i oferi propria ei batistă. Va trebui să te resemnezi.

Își șterse ochii și se uită vreme îndelungată drept înainte.

— De... dacă așa spui tu, atunci cred că va trebui să mă supun.

— Tocmai, declară ea mulțumită. Tu ești un băiat cumsecade.

Părea că se liniștește tot mai mult și că a început să se gândească la ceva.

— La școală sunt unii băieți care au cutii de bomboane... sticlute cu sosuri și tot felul de lucruri, zise el într-un târziu, și eu nu am nimic.

— Vrei să-ți cumpăr și ție ? întrebă ea repede, profitând de ocazie, ca să-și arate bunăvoința.

Cu buzele mereu strâmbate de măhnire, dădu din cap în semn de încuviințare.

— Atunci haide să plecăm ! zise ea veselă. Ne vom duce să vedem ce se găsește în prăvălii.

Se ridică și ieși din cimitir în urma ei. Repurtase o nouă victorie pe care o trecea în beneficiul ei și partea cea mai importantă era, că această victorie nu o datora faptului că l-ar fi răsfățat.

Ajunseră împreună în oraș și fu foarte mulțumit când văzu că-i cumpără un borcan de castraveci, o sticlă de pastă de pătlăgele roșii — din care spunea că în timpul ceaiului băieții își ung pe pâine — o pastă de raci, o cutie de pesmeți și o litră de turtă cu anis. Băiatul rămase încântat.

Apucară apoi ținându-se de mână pe țărmul râului și ceva mai târziu intrară într-o ceainărie unde îl lăasă să se ghiftuiască cu prăjituri. La intersecție se oprea și și se uita la ea speriat.

— Ascultă Peter! îi spuse ea prevenitoare. Să nu uiți ce-am vorbit împreună.

Când ajunse cu el în fața porților școlii unde, dintr-un sentiment de delicatețe se feri să mai intre, îi repetă încă o dată și în mod categoric :

— Va trebui să lucrezi din toate puterile și să progresezi, ca astfel să devii un om celebru și să ai o mulțime de bani, îi spuse ea înainte de despărțire.

Dădu din cap supus și se opri în poartă — o siluetă firavă și nebănuț de impresionantă — ca să-i facă semne cu mâna, în timp ce ea se depărta ca să dispară la colțul străzii.

Se terminase. Acum se îndrepta spre gară, chinuită de o tristețe neașteptată, dar reușise... reușise și de astă dată.

VI

Lucra de trei luni încheiate și rezultatul acestei străduințe era sentimentul liniștitor, că a reușit să-și creeze o situație. Evident erau și unele săptămâni când comisionul ei era dureros de mic, dar altădată se întâmpla să câștige până la trei lire pe săptămână; în afară de asta, datorită economiilor și ingeniozității, reușea să câștige câte ceva și din diurnele ce i le acorda firma. Deși admitea întotdeauna, că este favorizată de noroc, avea clipe când succesul ei i se părea surprinzător; afară de asta Peter făcea progrese vizibile la școală; uitase de mult de tracul lui de la început și scrisorile săptămânale ce le primea de la el — în conformitate cu dispozițiile oficiale ale școlii — erau modele de compoziție scrise cu cerneală violetă și în caractere energice. Avansase în grupul elevilor bine notați ai clasei sale, — amănunt la care de altfel se așteptase chiar de la început — iar acum se vorbea că va fi admis între elevii care cântau în fanfară. Își simțea inima tresărind de mulțumire, când citea aceste rapoarte naive ale lui.

Fizicește Lucy se simțea bine, plină de energie și de sănătate, amănunte care erau intensificate de activitatea ei variată de fiecare zi. Nu prea avea timp să se gândească, dar își dădea seama că durerea pricinuită de moartea soțului ei începea să se atenueze, deși uneori se simțea chinuită de singurătate între pereții casei sale și înfiorată de pierderea tovarășiei lui. În clipa tragică a morții lui i se păruse că viața s-a terminat odată cu această pierdere. Dar astăzi, pierderea aceasta începuse

să devină o amintire idealizată — uitase toate defectele lui și-i exagera calitățile — înconjurată de o aureolă postumă pe care i-o atribuia. Refuza în mod categoric să se gândească la felul în care murise. La început se simțea ca ieșită din minți, când se gândea la amănuntele dureroase care contribuiseră la sfârșitul său tragic. Dar nu voia să se mai gândească la acestea și nu voia să se mai gândească la Anna. Pe Anna o eliminase în mod definitiv și irevocabil din gândurile ei. Uneori stătea nemișcată și încerca să-și amintească figura lui Frank — închidea ochii și se străduia să-l vadă, ca și când ar fi fost în apropierea ei — dar trebuia să constate cu tristețe că astăzi această amintire era mai presus de puterile ei. Îi vedea obrazul, dar nu ca ceva real și prezent ci ca pe ceva foarte depărtat, luminesc și intangibil. Un singur amănunt îl vedea cât se poate de limpede: mâinile lui fără putere și ca de ceară, așa cum fuseseră împreunate pe piept când îl întinseseră în sicriu. Vedea de multe ori mâinile acestea și deveniră pentru ea aproape un simbol al amintirilor.

În general vorbind, nu se simțea nemulțumită și avea o nețărmurită încredere în ea. Afară de asta, în felul ei ciudat, domnișoara Hocking îi dovedea din ce în ce mai multă simpatie și adeseori Lucy urca coasta colinei și-și petrecea serile împreună cu ea, ascultând-o cum cântă și uneori se așeza și ea în fața prețiosului instrument de proveniență germană a cărui adâncă rezonanță o făcea să i se pară atât de mediocre notele clămpănite la pianul ei de casă.

Un singur gând îi întuneca mulțumirea : Joe încă nu-i făcuse vizita făgăduită și faptul acesta îi umplea sufletul de o neliniște tulburătoare. Cheltuielile înmormântării — în mod foarte firesc — i le expediasă cu un mandat poștal și acestea reprezentau patruzeci de lire, o sumă considerabilă ; afară de asta mai avea de plătit florarului o sumă care nu era atât de mare, dar Joe stăruise să o plătească tot el și pe aceasta. Datorită simțului ei de ordine, abstracție făcând de sentimentul cinstei, — ea își făcea întotdeauna comenzile cu bani cash — gândul acestor datorii neachitate care așteptau întocmai ca o amenințare, o nemulțumea. Și afară de asta, odată cu apropierea noului trimestru, care bătea la ușă, se puneau

și problema taxelor școlare pentru Peter. Evident, totul era în cea mai bună ordine. Deși vedea că Joe întârzie, avea încredere în el. Dacă s-ar fi îndoit de el, încrederea i-ar fi fost imediat redată de sosirea — probabil ciudată, dar totuși generoasă — a prețiosului dar pe care-l primise.

Într-o seară, odată cu coborârea umbrelor pline de mister ale nopții, sosi un camion care descărcă trei lăzi de mărimi diferite. Spusese imediat vizitiului că ea nu știe nimic despre transportul acesta, dar omul ridicase fruntea cu mândrie și-i răspunsese că lăzile sunt de la Levenford; le adusese la cererea lui Joe Moore... Big Joe, de la Shamrock Tavern și de la Green Foot-Ball Club. Doar toată lumea cunoaște pe Big Joe... Se întâmplă de multe ori ca el să aducă de la gară până la tavernă, colete de mărfuri pe care domnul Moore le comandă de la negustorii cu ridicata din Glasgow.

După plecarea chirigiului, se uită mirată la lăzile grosolane care tulburau ordinea și simetria micului ei vestibul. Apoi luând o daltă, care datorită opintirilor ei neîndemânatică se îndoi, reuși să le deschidă. Pe lino-leul curat se răspândiră paie și bucăți de hârtie, până când să vadă ce este în ele. În prima ladă era o șuncă de Belfast, cafenie și enormă, cât o pulpă de cal; în a doua ladă erau douăsprezece sticle pe a căror etichete scria: „Vin de Porto Rubin Regal“, iar a treia era plină până în gură de banane, nu numai câteva bucăți, ci un butaș întreg, o miniatură de pom din insulele Canare, cu fructele galbene și aromatice, tocmai bine pârguite. Ce putea ea face cu atâtea banane? Unele dintre fructe erau negre la capete și păreau putrede.

Vederea acestor stranii provizii de mâncare și băutură o determină să se uite la ele năucită; apoi începu să-și dea seama de buna intenție care determinase acest gest generos al donatorului.

Fără îndoială bananele prezentau riscul de a se strica. Trimise imediat o parte dintre ele lui Peter, dar pe măsură ce treceau zilele, trebuia să facă eforturi pentru a evita pierderea fructelor care începeau să putrezească; eforturile acestea erau un fel de goană deznădăjduită, deoarece pe măsură ce încerca să le mănânce mai repede, fructele putrezeau din ce în ce mai mult. Lucy care

era econoamă din fire, își simțea inima înghețată, văzând lupta zadarnică pe care o dădea. Se simțea cuprinsă de o neliniște chinuitoare, care culmină în ziua când domnișoara Hocking refuză cu bunăvoință, dar în mod categoric, al treilea coșuleț ce i-l trimise din fructele care nu se mai terminau.

Șunca deveni și ea un motiv de serioasă îngrijorare. La început mânca destul de des din ea : dimineata ; de multe ori la ceai, dar repetarea zilnică a acestui fel de mâncare, îi tăie foarte curând pofta și preferința ce o avusese față de șuncă. Se simțea întocmai ca marinarul pe bordul unui vas ale cărui provizii sunt pe terminate și este obligat să mănânce în fiecare zi carne de porc ținută în saramură. Toate camerele erau îmbibate de mirosul șuncii prăjite ; mirosul acesta se desprindea din perdelele ferestrelor, ea însăși era urmărită fără încetare de acest miros și în timpul nopții se trezea și trebuia să coboare din pat și să bea un pahar de apă, pentru a spăla gustul de sare ce-l simțea în gât. Șunca aceasta pe care o păstra în bufetul de la bucătărie, deveni pentru ea un fel de spaimă.

Cât despre sticlele de vin, acestea stăteau neatinse, un șir lung, fără folos, amenințător și aproape sinistru.

Își dădu seama că darul acesta n-a avut succesul la care s-ar fi așteptat. Totuși nu avea nici un motiv să pună la îndoială generozitatea lui Joe.

Astfel aștepta liniștită și plină de speranțe, iar la sfârșitul lui noiembrie, primi o carte poștală — felul obișnuit de corespondență al cumnatului ei — în care-i spunea că va veni la ea și va sosi a doua zi în timpul ceaiului. Se simți mulțumită și începu să facă planuri. Bănuiua ce poftă de mâncare ar putea să aibă Joe și cum își închipuie el masa căreia îi zicea de obicei ceai. Dar afară de asta ținea în mod deosebit să-i facă plăcere. Astfel se întoarse acasă devreme, făcu toate pregătirile, întinse masa și o împodobi cu lucrurile cele mai bune ce le avea în casă, pregăti o mâncare gustoasă și se bucură cu anticipație de străduințele ei.

În cele din urmă totul fu gata. Ațără focul în salon și se așeză pe un scaun, ca să-l aștepte. Focul ardea vesel și lumina flăcărilor îi juca pe obraji. De afară

se auzea şuietul vântului printre crengile copacilor şi se făcuse întineric.

Cu totul pe neaşteptate se auzi soneria de la intrare care o trezi din adâncul gândurilor. Se ridică numai-decât, ieşi în vestibul şi deschise uşa.

— Iată-ne ! strigă Joe din pragul uşii. Iată-ne ! Am sosit teferi, sănătoşi !

Era îmbrăcat într-o mantie groasă, cu pălăria împinsă pe ceafă şi din toată fiinţa lui părea că se desprinde un îndemn de amabilitate şi veselie.

— Tocmai mă întrebam, dacă ai primit cartea mea poştală. Planul de a veni încoace mi-a venit aşa pe neaşteptate.

Îşi strânseseră mâna şi-i cuprinseseră degetele în palma lui uriaşă. Apoi cu mare greutate admise să-şi scoată mantia, îşi spânzură pălăria în cuier şi frecându-şi mâinile, se apropie de salonul care rămăsese cu uşa deschisă.

— Haide, Lucy ! exclamă el, ca şi când ar fi fost stăpânul casei. Haide, intră !

Intră după el în salon.

— Aha ! făcu el numaidecât. Aha ! Ce frumos mi-roase aici. Cred că pe o seară atât de friguroasă mirosul acesta ar face chiar pe un mort să-i lase gură apă. Şi aşezându-se în apropierea căminului, se întoarse spre ea şi zâmbi.

— Da, răspunse Lucy şi buzele îi tremurară uşor, ţi-am pregătit ceaiul.

— Nu mai spune ! zise el făcând ochii mari şi adulmecând împrejur, cu nările dilatate. Ei comedie, dacă aş fi ştiut dinainte ce mă aşteaptă, veneam mai de mult.

Apoi expresia de veselie pieri numaidecât de pe o brazul său care deveni grav şi serios. Clătină capul cu părul tuns scurt şi adăugă îngândurat :

— Nu, nu, draga mea, am vrut să-ţi las timpul necesar să te mai linişteşti şi să te reculegi. Mi-a fost şi mie destul de greu să mă împac cu gândul morţii bietului meu frate.

Clătină din cap şi-şi frecă repede de câteva ori la rând nasul între arătător şi degetul mare, apoi îşi trecu dosul mâinii peste vârful nasului, un gest caracteristic al său cu care termina de multe ori fraza începută, ca şi când astfel ar fi alungat o emoţie trecătoare sau ar fi

înlăturat o pornire de veselie sau tristețe, provocată spontan de propriile sale cuvinte.

— Cred că ai început să te mai liniștești, nu-i așa Lucy ? și zâmbi din nou.

— Da, cred că m-am mai liniștit.

— Foarte bine. O, dar știu cât este de greu. N-am fost și eu în aceeași situație ? Parcă eu nu știu ce înseamnă să-ți pierzi tovarășul ? Când Katie a mea s-a dus, totul s-a prăbușit împrejurul meu ! Da ! Oameni suntem și noi. Spuneai că ceaiul e gata ?

— Da, și așa putea să-ți ofăr aperitive. Nu cunoșteam exact preferințele dumitale, dar pot să-ți dau șuncă prăjită în ouă sau dacă preferi o costiță... tot ce vrei, căci toate sunt gata și așteaptă calde la cuptor.

— Șuncă și ouă sau costiță, repetă el îngândurat, repezindu-și bărbia înainte și trecându-și palma peste ea cu un sunet ca o scuturare de frunze uscate. Apoi întoarse capul rotund ca o ghiulea spre masă : șuncă și ouă și costiță. Sună bine și, pe cinstea mea miroase tot atât de bine. Pocni din buze întocmai ca dintr-un bici și conchise cu glasul liniștit : ce-ar fi să gustăm din toate, de vreme ce nu ne putem decide... nici unul nici altul.

— Da, firește, încuviință ea. În dorința de a-i face plăcere, se simți încântată de cuvintele lui și ieși numaidecât, ca să-l servească.

Când se întoarse, într-o mină cu farfuria de șuncă prăjită și ouă și în cealaltă cu altă farfurie în care sfârâiau costițele, îl găsi stând în picioare, cu spatele spre cămin, cu haina ridicată pentru a se încălzi, ca la el acasă.

— Haide, așează-te la masă ! zise ea, și începe de mănâncă, cât sunt calde.

— Pe cinstea mea, Lucy, răspunse el, apropiindu-se în mare grabă, mi se par bune de tot. Costițele lucesc de-ar trezi pofta de mâncare chiar unui mort. Zău așa ! Ia să ne vedem de treabă și poți fi sigură că voi lăsa farfuriile curate.

Se așază pe scaun, își puse mâncare din plin pe farfurie și după ce unse cu unt o bucată de pâine prăjită, începu să mănânce. După ce înghiți de câteva ori, se fră-

mântă pe scaun, își sumese mânecile, ridică din spate și se uită la ea.

— Uite ce ! exclamă el, eu sunt un om simplu... așa că m-am obișnuit să-mi scot haina când mă așez la masă, dacă se întâmplă să fiu îmbrăcat. Nu te superi dacă mi-o voi scoate, așa cum fac la mine acasă ?

— Nu, nici pomeneală, răspunse ea, făcând un efort, ca să-și ascundă ușoara iritare ce-i tremura în glas. Nu mă supăr de loc. Dar această cerere neobișnuită din partea lui, aproape o sperié.

Joe dădu din cap cu recunoștință, se ridică în picioare, își scoase haina și se așeză din nou, numai în cămașă și începu să mănânce cu lăcomie. De la celălalt capăt al mesei Lucy se uita la el, fără să zică nimic. I se părea ciudat să vadă pe omul acesta gras, așezat la masă numai în cămașă, mâncând, după ce săptămâni de-a rândul stătu numai singură în toată casa ; niciodată nu văzuse până acum o astfel de voracitate, o astfel de concentrare și plăcere atât de evidentă, manifestată de fiecare dată când ducea bucată la gură. Când lua în furculiță o bucată de carne sau sorbea o fărâma de ou lipită de tăișul cuțitului sau când începea să mestece cu violență, de i se contractau toți mușchii obrazului, acțiunea asta de masticăție se desfășura cu o plăcere atât de evidentă, încât părea că mâncarea îi pricinuieste un extaz sublim. Pe măsură ce înghițea, gustul mâncării părea că-i îmbibă toată ființa și i se reflecta pe obraz cu o strălucire adâncă și blândă. De vorbit nu vorbea prea mult, dar după ce ducea la gură o bucată de mâncare, lăsa din mână cuțitul și furculița și se uita drept înainte, bucurându-se de plăcerea ce i-o făcea mestecatul.

Într-un târziu reuși să sfârșească. Așeză cu zgomot furculița și cuțitul în farfurie, înghiți ultimele picături din a patra ceașcă de ceai, șterse sosul rămas în farfurie cu un miez de pâine, cu o mișcare îndemânată și-l asvârli în gură, își linse degetele, se lăsă în spătarul scaunului, oftă și-i spuse fără nici un înconjur :

— A fost un praznic, Lucy, cum n-am mai pomenit de luni întregi. Pe sora mea Polly ai putea s-o bagi în buzunar. Cred că ar trebui să vii să stai cu noi la Tavernă.

Ochii lui strălucitori se îndreptară ispititori spre ea, dar Lucy îi răspunse în mod categoric :

— Joe, cred că amănuntul acesta l-am mai discutat o dată împreună.

— Sigur că da, sigur că da. Tu ții să rămâi femeie independentă, încuviință el cu amabilitate și scobindu-se în dinți cu unghia degetului mare, pe care apoi și-l linse, se ridică de la masă, se așează în fotoliul din fața vetrei și adăugă : În orice caz, e sigur că ai tot dreptul să încerci să ți-o păstrezi.

Se uită la ea cu privirea caracteristică omului trecut prin lume care încearcă să fie îngăduitor, față de capriciile unei femei, chiar când acestea sunt contrare convingerilor sale proprii, fiind dinainte incredințat că timpul îi va da lui dreptate.

Lăsându-se în spătarul scaunului, își scoase luleaua și încercă să vorbească despre altceva.

— O lulea de tutun și o gură de băutură, cred că vor fi tocmai de ajuns, ca să fiu în formă pentru a pleca la Dublin.

Obrazul lui Lucy se făcu prelung. Cu toate minuțioasele ei pregătiri de până acum, uitase totuși ceva.

— Nu cred că am vreo picătură de whisky în casă, răspunse ea cu sfială, apoi se luminează din nou : Doamne, unde mi-e mîntea ? Am uitat de vinul de Porto.

Cu o singură privire o opri în loc, tocmai când se îndrepta spre bufet.

— Nu, protestă el, așa ceva nu este pentru mine. Vinul de Porto este băutură pentru doamne. Apoi clătină cu energie din cap : stomacul meu nu se împacă decât cu băuturile tari.

Se opri în loc, înțelegând din atitudinea lui, că a omis ceva din prerogativele ospitalității. Apoi declară cu toată sfiala :

— În casă mai este puțin coniac, din cel pe care l-am cumpărat odinioară pentru Frank. Crezi că-ți va face plăcere să-l guști ?

— Mai încape vorbă, sigur că-mi va face, răspunse el, făcând o mișcare spre ea cu mâna în care ținea luleaua.

Ieși din salon și intră în dormitorul ei unde avea dulăpiorul cu medicamente ; scoase o sticlă prelungă de culoare verde cu o etichetă albastră, în care era coniac până la jumătate. Când Joe i-o luă din mână, buza inferioară îi tresări în semn de apreciere.

— Bietul băiat ! Va să zică aceasta este băutura lui ! zise el cu tristețe. Marca Trei Stele, ei comedie, este de cea mai bună calitate. Tăcu și-și șterse nasul. Ei bine, la ce să se piardă de pomană. Frank bietul de el, nu-l va mai bea niciodată. Ai un pahar ? Poate fi cât de mare.

După ce se instală în fotoliu cu paharul de coniac în mână, subțiat cu puțină apă, îi făcu semn spre scaunul de lângă el și îi spuse cu colțul gurii, neocupat de lulea :

— Și acum draga mea, ia să-mi spuî cum merg treburile tale ?

— De, în orice caz am început să lucrez, răspunse ea numaidecât, în timpul cât se așează.

— Ai început, sigur că ai început ! răspunse el cu ochii strălucind de haz. Dar câtă vreme crezi că va mai dura ?

— Sper că va dura atât cât voi dori eu.

Începu să râdă cu hohote și se lovi cu palmele peste pulpele picioarelor.

— Lucy, mă omori când te aud vorbind în felul acesta. Auzi, o femeie ca tine să facă o astfel de treabă. Îi vine omului să se prăpădească de răs, când te aude vorbind.

Nu știa cum să interpreteze veselia lui inocentă și nici cum să-și ascundă indignarea, despre care-și închipuia că i se reflectă pe obraz ; se plecă și ridică repede coșulețul în care era șalul ce-l tricota pentru Peter. Înfășurând lâna împrejurul degetului delicat, începu să tricoteze, apoi îi răspunse :

— Duminca iei lucrurile în glumă.

— Eu cred că ar trebui să renunți la gândul de a te ocupa de afaceri, răspunse el cu îngăduință. Nu vrei ca Big Joe să aibă grijă de tine ?

Auzindu-l vorbind în felul acesta, își aduse aminte de facturile neplătite ce le păstra într-un sertar al biroului și dori din tot sufletul ca parada lui de generozitate să ia o formă ceva mai concretă.

— Peter progresează foarte bine, începu ea, ca să schimbe vorba.

— Bine face ! Cu atât mai bine pentru el, declară Joe.

Își zise că probabil acum cu siguranță va aduce vorba despre răspunderile pe care și le-a luat, dar după ce-și mai toarnă un pahar de coniac, se uită la lâna din care tricota și o întrebă pe nerăsuflăte :

— N-ai vrea să-mi faci și mie într-o bună zi o pereche de ciorapi ?

Veselia lui nu se armoniza câtuși de puțin cu starea ei sufletească de acum, dar se silî să zâmbească, în timp ce țacănea cu andrelele.

— Firește că vreau, îți voi tricota, chiar o duzină.

— Nu mai spune ! Ești foarte amabilă, adăugă el încântat. Eu nu prea umblu, mult, cred că în această privință nu mai încapе nici un fel de vorbă. Așa că nu prea uzez ciorapii, dar din cauza sudorii, putrezesc.

Se aprinse la obraz auzind respingătoarea vulgaritate a limbajului lui — atât de deosebite de rezerva caracteristică a soțului ei sau de sincera distincție a lui Eduard — și se simți stânjenită. Încercă, să justifice grosolănia lui, zicându-și că felul acesta de a vorbi reprezintă sinceritatea lui nedisimulată.

— Acesta este un șal pe care îl tricotez pentru Peter, îi explică ea.

Efectul coniacului i se răspândeа din ce în ce mai mult în organism, așa că nu dădu atenție cuvintelor ei.

— Eu sunt un bărbat care а făcut ceva, după cum știi, Lucy, declară el și începu să râdă mulțumit. Sunt un om simplu, dar am reușit foarte bine. Nu mă feresc să-ți spun că am adunat ceva parale și că am o situație bună. Când trec pe stradă toată lumea spune : „Ia te uită, trece Big Joe Moore“. Pe cîntea mea, Big Joe, toată lumea îmi spune în felul acesta !

Își umflă pieptul și pânțelele i se repezi în jos ; terminase coniacul.

— Nu ți se pare că în cameră este prea cald ? întrebă ea cu sfială, retrăgându-și puțin scaunul din fața sobei.

— Dar crede-mă, mă simt singur, continuă el ; da, așa este, sunt un bărbat singur și cred că nu mai este nevoie să-ți spun, că pentru o matahală de bărbat ca mine, e foarte greu să trăiască singur.

Buza superioară i se frământă într-o strâmbătură de compătimire față de sine însuși. Clătină din capul uriaș sprijinit pe gâtul de taur și își frecă bocancii grei de obrocul căminului, stăpânit de îndemnul de а se explica : fără îndoială Lucy, tu ești o femeie cum nu se mai găsește, adăugă el uitându-se la ea dintr-o parte. Fratele meu а știut ce face când te-а ales. Ar fi fost bine să fi avut și eu același noroc, dar Katie а mea, Dumnezeu s-o odih-

nească, ajunsese o mână de oase înainte de a muri. În sfârșit, Frank a plecat și Katie a mea a plecat de asemenea, așa că noi am rămas ! Tu și eu, noi doi !

Se uită la el cu sfială. Vederea acestui om, numai în cămașă, stând așezat în fotoliul care fusese al soțului ei, atât de aproape de ea, o determină să simtă un fel de spaimă care-i fugi întocmai ca un fior în lungul spinării, până la rădăcina părului. Prezența lui îi trezea o ciudată senzație de deprimare, ca și când cineva i-ar fi pus un deget umed și rece pe frunte. Urmărită de privirile lui, scăpă două ochiuri pe care acum încerca să le ia din nou pe andreele. Prevedea că gândurile ce o preocupau acum, o puneau într-o situație ridicolă față de omul acesta, care era și cumnatul ei. Și el, fără îndoială își dădu seama de situația în care se găsește, deoarece continuă foarte mulțumit și buzele îi tremurară într-un fel de zâmbet :

— Eu nu sunt un bărbat cu educație, ține minte ce-ți spun. Sunt pur și simplu crâșmarul Joe Moore. Se poate foarte bine ca să fiu slobod la limbă, dar cu toate acestea știu foarte bine ce fac și țin foarte mult la tine Lucy ; crede-mă, așa să te creadă Dumnezeu ! Mi-am dat seama cu cine am de a face, chiar de prima dată când te-am văzut, și nu te voi pierde din vedere nici de aici înainte.

— Ce să-ți spun, începu ea cu glasul grăbit, crede-mă, îți sunt foarte recunoscătoare.

— E, lasă că pentru asta mai avem vreme și de aici înainte, răspunse el generos. Spune drept, nu simți nicio dată lipsa unui bărbat în casă ? Aș putea veni mai des să te văd.

Nu-și dădea seama nici acum ceea ce urmărește cu vorbele lui. Se simțea stânjenită de felul în care se uita la ea, dar semnificația purtării lui era prea de necrezut, încât să poată înțelege realitatea imediat. Nu zise nimic și tăcerea aceasta a ei, fu luată drept un semn favorabil. Deși hotărâse să fie prudent, efectul băuturii trezea în el o dorință pe care nu și-o putea stăpâni. Presimțea că femeia aceasta are nevoie de ajutorul lui și văzându-i silueta elegantă, luminată de flăcările focului din cămin, atât de aproape de el, dorința ce se trezise în el, deveni cu atât mai puternică. Femeia începuse să respire mai repede și pieptul i se zbătea cu mișcări încântătoare. Își simți gura uscată ca o iască, atunci când întinse mâna și i-o puse pe genunchi.

— Noi, Lucy, nu suntem altceva decât oameni, nu-l așa ? zise el cu glasul sugrumat. Tu și eu, am putea să ne purtăm draguț, unul cu altul.

Gestul mâinii lui, chiar mai mult decât cuvintele, o umplură de o groază neașteptată. Pielea se încreți pe ea și simți că i s-a pus un nod în gât. Lucrul îi scăpă din mână pe parchet.

— Ce vrei să spui ? țipă ea și întinse mâna spre mâna lui, ca să l-o dea la o parte, dar el o apucă numaidecât. Își smulse mâna și se ridică în picioare cu buzele tot atât de palide ca și obrazul. Respirația părea că o înecă.

— De ce te ferești de mine ? încercă el s-o îmbuneze și se ridică în picioare cu greutate.

— Nu te apropia de mine ! țipă ea furioasă.

Ochii lui se îndreptară spre ea, examinând-o pe sub sprâncenele groase, întocmai ca ochii unei fiare. Prin minte îi trecu gândul tulbure, văzându-l că se apropie de ea, fiind singură în casă și ca în mijlocul unui vis chinuit de spaime, își dădu seama ceea ce urmărește.

— Nu-ți pierde cumpătul, începu el și încercă să zâmbească seducător, dar zâmbetul lui — un fel de strâmbătură — deveni rigid când se apropie de ea : eu voi avea grijă de tine, draga mea.

Se retrase până când se lovi de masă și mâna întinsă cu care încerca să se apere răsturnă paharul gol din care băuse. Stăpânită de o furie rece, îl luă în mână și se uită la el fără să zică nimic.

— De ce te-ai speriat, începu el din nou.

Acum era foarte aproape de ea, așa că-i văzu mușchii obrazului tresărind și pe frunte îi apăreau broboane de sudoare. Își simți plecioarele moi ca niște otrepe și i se părea că împrejurul ei toată casa a început să se învârtească. Nu se temea, dar își simțea toată ființa înecată de revoltă și dezgust.

— Ce vrei să spui ? țipă ea cu dinții încheștați.

— O, ia-o încetîșor, murmură el după ce făcu o pauză. Eu am ținut la tine întotdeauna. Tu și eu ne-am putea înțelege foarte bine unul cu altul și nimeni nu va afla nimic...

Păru că ezită.

Se uită la el cu ochi de gheață, apoi în aceeași clipă se simți cuprinsă de o copleșitoare revoltă. Clipa lui de

ezitare îi fu de ajuns. Ridicând brațul, îl repezi cu toată puterea și făcu paharul cioburi între dinții lui descope-riți. Simți un fior de plăcere de-a lungul brațului, după această lovitură.

Speriat și dezmeticit, își ridică stângaci mâna la buzele strivite. În odaie tremura clincătul cioburilor de sticlă ce căzuseră pe jos. Mâna lui Lucy începu să sângereze, deși nu simțea nici o durere. Imediat după aceea trupul ei rigid, păru că se trezește din nou la viață și întorcându-se ieși din odaie și în clipa următoare deschise larg ușa de la intrare. Se opri în pragul vestibulului luminat, tremurând din pricina aerului rece de afară, cu ochii aprinși și cutremurată de o revoltă fără margini. Așteptă un timp ce i se păru o veșnicie, apoi îi auzi pașii în vestibul, îl auzi cum se îmbracă și-și ia pălăria; se apropie încet și se uită la ea. Batista cu care își acoperise gura îi ascundea aproape tot obrazul, dar în ochil lui mărunți se oglindea o neobișnuită și dureroasă umilință.

— Ce nevoie ai avut să faci o astfel de faptă? murmură el cu greutate din dosul batistei. Puteai să-mi spui ceea ce aveai de spus, fără să procedezi în felul acesta.

Acum nu se mai temea de el. Dar obrazul acestui bădăran tâmpit o făcea să-i fie silă.

— Ai terminat? întrebă ea cu amară indiferență.

— N-am avut intenția să-ți fac nici un rău, murmură el cu glasul aproape plângător.

Tăcu și se uită la el, apoi îi spuse limpede și cu glasul de gheață:

— Pentru că eu am terminat cu tine.

O clipă se uită la ea, apoi ochii îi se umplură de lacrimi și fără să mai zică nimic, coborî treptele scării și o apucă cu pași grei de-a lungul aleii.

După ce plecă, intră în vestibul, trânti ușa, o zăvorî și cuprinsă de o slăbiciune neașteptată, se propti cu spatele în ea. Nu simțea ușurare, ci mai curând o îngrozitoare scârbă, un fel de indispoziție fizică. Neprevăzutul, spaima, jignirea, toate aceste amănunte din purtarea lui, o făceau să se simtă chinuită de silă și revoltă. Nu era în stare nici cel puțin să plângă. După ce intră în salonul plin de fum, se opri tristă în fața ferestrei și o deschise.

lăsând să intre aerul rece al nopții, care o învălui numai-
decât. Cu ochii mari și întunecați se uită în adâncul tene-
brelor. Apoi se întoarse și ochii ei — mult mai sumbri
și mai întunecați după ce absorbisera întunericul de afară
— se opriră asupra mesei pe care erau încă resturile pre-
gătirilor ce le făcuse pentru ca să-l primească. Singură
vederea acestora o făcea să-i fie rușine; își dăduse toată
silința ca lui să-i poată face plăcere. Buzele i se strâm-
bară de scârbă când își aduse aminte de felul în care se
ghiftuise. Fratele lui Frank! Frank avusese dreptate!
În aceeași clipă i se păru că tot ce are viața mai nobil,
a încetat să mai existe.

Încercă să nu se mai gândească la nimic și rămase
multă vreme cu privirile îndreptate spre focul care ardea
în cămin, apoi cutremurându-se de un fior, închise fereas-
tra și se duse la culcare. Dar nu putu adormi. Când într-un
târziu reuși să așipească, se trezi subit și se ridică înspăi-
mântată în capul oaselor. Cu totul pe neașteptate înțele-
se consecințele de importanță aproape vitală, ce le va
avea ruptura ireparabilă dintre ea și Joe.

VII

A doua zi plăti toate facturile ce le avea — facturi pentru care Joe își luase răspunderea și care de fapt cădeau în sarcina lui, deoarece el făcuse aceste comenzi. Moralicește nu se simțise responsabilă pentru aceste conturi nelichidate, căci altfel le-ar fi plătit de mult. Dar acum, revoltată de consimțirea ei de la început, își luă cu mândrie toate obligațiile asupra ei și căută cu adâncă amărăciune să scape de ele cât mai repede. Urmarea fu că nu-i mai rămaseră decât vreo patruzeci de lire, dar acum nu se simțea dispusă să se gândească nici la modicitatea, nici la importanța ce o reprezenta această sumă. Problema sordidă a banilor nu putea să însemne nimic, în raport cu mândria ei jignită.

În oarecare măsură achitarea acestor facturi reprezenta un fel de ușurare pentru sentimentele ei jignite. Se considera răzbunată, dar cu toate acestea în suflet îi mai clocea încă îngrozitoarea nemulțumire. Uneori se oprea în timpul lucrului, îngrozită de amintirea scenei petrecute în casa ei, altădată în timpul nopții se zvârcolea fără odihnă și înfrigurată de această amintire. După astfel de nopți, într-una din zile luă hotărârea să informeze pe Eduard despre purtarea lui Joe. Se așeză la masă și cu fălcile încleștate, cu sufletul răscolit de tumultoasă indignare, făcu repede o scrisoare imbibată de revoltă. Dar o rupse cu gesturi încete și o aruncă în foc. Nu, ea nu putea să se înjosească cu o astfel de faptă. Tăcerea, își zicea ea, este cea mai tăioasă armă.

Totuși, abstracție făcând de curajul ei, avea uneori clipe când se simțea îndurerată până în adâncul su-

fletului. Săptămăna ce urmă după aceea, se scurse încet și sâmbăta următoare, când se întoarse acasă cu trenul de douăsprezece și jumătate, se simți obosită și depri-mată. Pe peronul gării din Ardfillan se pomeni față în față cu domnișoara Hocking care stătea ca o statuie în costumul ei și părea că nu se sinchisește de înghesuială din gară. Văzând că o așteptă cineva, fără ca ea să fi știut dinainte, obrazul i se luminează de mulțumire și ex-clamă încântată :

— Cred că nu mă aștepti pe mine ?

Domnișoara Hocking dădu cu gravitate din cap și pe un ton tot atât de impresionant îi răspunse :

— Haide ! Apoi adăugă ceva mai misterios : Haide cu mine !

Pentru prima dată, de zile întregi, Lucy începu să rădă din toată inima.

— Nu cumva ai de gând să fugi cu mine ? întrebă ea, ca și când ar fi vrut să spună că o bănuiește de rapt prin violență.

— Probabil ! răspunse domnișoara Hocking foarte serioasă. Era în stare să pară serioasă chiar în clipele de expansiune ; răsul ei izbucnea în mod neașteptat și de multe ori în situații care ar fi implicat cea mai mare seriozitate.

— Ce s-a întâmplat ? întrebă Lucy veselă.

Ce plăcere, își zise ea, să fii întâmpinată în felul acesta de o femeie prezentabilă și prietenoasă.

— Mergem la Allen ! răspunse domnișoara Hocking pe un ton sentențios și laconic.

Plecară deci împreună — domnișoara Hocking cu pași siguri și demni — spre Allen, care era un restaurant, dar nu dintre cele obișnuite. Allen era un local modern și chiar celebru. Spre deosebire de modestul salon al țărnăriei unde Lucy lua uneori dejunul, când era în Ardfillan, restaurantul Allen reprezenta maximul de eleganță contemporană al cofetăriilor. Era un local plin de palmieri, de covoare impresionante, de fete cu bonete albe care serveau clientela, o clientelă distinsă, și cu prețuri care nu erau cătuși de puțin moderate. Orchestrele însă nu erau la modă, căci altfel fără îndoială Allen ar fi exploatat și pe Mendelssohn.

În astfel de localuri domnișoara Hocking se simțea ca la ea acasă și Lucy, aproape târâtă de statura ei impunătoare, fu condusă la o măsuță frumoasă, pentru două persoane, din apropierea ferestrei, sub ramurile unui palmier încărcat de frunze.

După ce se așezară, domnișoara Hocking își scoase mânușile și se uită împrejur, mândră ca o regină. Imediat apărură o fată — Lucy care se uită la ea cu atenție, rămase impresionată de felul în care purta boneta albă — și Pinckie, fără să pară cătuși de puțin că-i dă atenție, îi spuse să le aducă supă și sparanghel. Cu degetul mic încârligat cu eleganță, cercetă lista misterioasă franțuzească a restaurantului. Da, e încântător, își zise Lucy, să fii din nou tratată în felul acesta. Este extrem de plăcut pentru o tânără femeie care a fost în ultimul timp atât de crunt lovită de soartă. Cu totul pe neașteptate se simți înflorată de o ușoară mândrie intimă. În ultimul timp nu i se întâmplase să cedeze acestui îndemn, dar de astă dată și-l putea permite. Când era tratată cum se cuvine, era și ea bună și fermecătoare, dar când te purtai urât față de ea, devenea rigidă și se închidea întocmai ca o stridie în scoica ei.

De astă dată după primele linguri din supă gustoasă care avea gust de pasăre, dar era totuși mult mai ambrozică, murmură uitându-se la ea :

— Este foarte frumos, că m-ai invitat, zise ea în semn de apreciere — în dimineața acelei zile prânzise în mare grabă — dar nu înțeleg de ce.

— O mică serbare pentru noi două, răspunse miss Hocking cu ușurință, dar destul de limpede pentru a-și dovedi mulțumirea. Eu am obiceiul să ies uneori în felul acesta în oraș. Dick are grijă de Fairy, așa că plec, fără să mai stau pe gânduri.

Lucy începu să frământa între degete o bucată de franzeluță — ciudată abreviație — Dick era doamna Dickens, femeia de serviciu a domnișoarei Hocking și Fairy, bine înțeles era fox-terrier-ul ei cel gras.

În orice caz, ești foarte amabilă că m-ai invitat în felul acesta, declară Lucy cu glasul sfios.

— Prostii ! Prostii, draga mea, enorme !

După supă li se aduse sparanghel. Aroma acestei legume, amestecată în gustul untului topit, vârfurile delicate și verzi, le lăsau în gură toată suculența parfumată a primăverii.

— Domnișoară, pâinea aceasta nu este destul de bine prăjită ! zise domnișoara Hocking cu glasul autoritar. Miezul este pufos.

Lucy tresări. O dără subțire de unt i se scursese pe bărbie. Mâncarea îi făcuse o plăcere desăvârșită și se întreba, nu cumva acum o discuție va tulbura armonia clipei ? De obicei, Frank discuta cu cei care îl serveau la masă, în restaurante mult mai puțin selecte decât acesta, iar fata care îi serveau, i se păru extrem de atentă.

— Vă aduc numaidecât altă pâine, doamnă, și la două minute după aceea le schimbă pâinea și-și ceru scuze.

— Trebuie să le ții din scurt, declară domnișoara Hocking râzând, după ce fata se depărtă. Le place să le cerți. **Îmblânzirea femeii îndărătnice.** E plăcut, ce zici ?

„Eu n-aș fi îndrăznit“, își spuse Lucy, apoi îi răspunse :

— Sparanghelul a fost delicios. Mâncase legumele așa cum se cuvenea, ținând firele foarte delicat între degete.

— Firele sunt cam subțiri, răspunse domnișoara Hocking pe un ton binevoitor. Acasă la noi aveam în grădină sparanghel mult mai gros. Te rog să mă crezi. Aveam și dovlecei enormi. Nu fac paradă, ci o simplă constatare.

Fata de serviciu le schimbă farfuriile cu multă îndemânare și le servi o porție de cremă, care reprezenta ultima noutate.

— Mai servește-te, stăruie domnișoara Hocking îngândurată ; dumitale îți plac dulciurile. Dulce ca floarea de caprifolii. Eu sunt ca și o albină.

Da, Lucy admitea slăbiciunea ei pentru dulciuri, dar ceea ce li se servise acum, întrecea orice așteptare. Era un vis, ceva ca dispoziția de acum a domnișoarei Hocking, fluid, fugar ca o spumă, îndulcită cu o ușoară aromă de fragi și bătută în frișcă până la solidificare. Era o minune, sau cum ar fi zis Eduard „un deliciu“ ! Ultima linguriță făcu pe Lucy să ofteze încântată.

— Sfinte Doamne ! exclamă miss Hocking, uitându-se la ceasornicul de la mână. Dacă nu ne grăbim vom întârzia. „O, Doamne, o Doamne, zise iepurașul cel alb ; am întârziat și de astă dată !”

— Am întârziat, repetă Lucy și se uită la ea cu ochii mari, lăsând din mână ceașca de cafea goală, dar tovarășa ei plătise nota și foarte generoasă, lăsase pe masă un shilling pentru fata care le servise.

Când ajunseră în stradă, constatară că a început să cearnă o ploaie subțire.

— Ce păcat, exclamă Lucy, am fi putut face o plimbare !

După un astfel de festin, întoarcerea acasă i se părea un final aproape dureros ; dar trăsăturile mobile ale domnișoarei Hocking se luminau de un zâmbet fugar.

— Este exact timpul indicat pentru un concert, declară ea pe un ton, ca și când ea ar fi pus la cale mersul vremii și al universului. Și se întâmplă ca tocmai astăzi să se dea un recital la Victoria Hall. Lehmann ! Ultimul cuvânt al ei vibră cu putere.

Lucy nu zise nimic. Înțelegea aluzia, dar epuizase toate superlativele ce le avea la îndemână. Era la curent cu toate amănuntele privitoare la acest concert care reprezenta marele succes al sezonului concertelor cu abonament de la Victoria Hall : un recital în matineu, dat de Lehmann. Văzuse afișele și în mod instinctiv dorise și ea să meargă la concertul acesta. Numai datorită situației în care se găsea și doliului pe care-l purta, putuse renunța la această dorință, dar iată că domnișoara Hocking pregătise și rezolvase totul, luând-o acum cu ea. De fapt datorită celor două bilețele galbene de carton pe care domnișoara Hocking le ținea în mână înmănușată, fură conduse spre două scaune care erau cele mai bune în primele rânduri ale spectatorilor. Împrejurul lor se auzea murmurul stins și discret al melomanilor. Un murmur foarte discret pentru auzul unei femei care a luat masa la Allen și care avea aspirații firești, de a face parte din cea mai aleasă societate.

— Am aflat că acesta este ultimul său concert, declară miss Hocking cu glasul ridicat, pentru a amplifica plăcerea spectacolului.

În acea epocă Lehmann, inaugurase seria recitalurilor de adio, care trebuiau să se desfășoare în mod dramatic în lungul următorilor treizeci de ani.

— Adevărat ! murmură Lucy profund impresionată. Apoi începu și ea să aplaude politicoasă, când pe estradă apăru pianistul și se înclină rigid pe deasupra mâinii albe care se oprise pe ultimul nasture al magistralului frac cu care era îmbrăcat. Era un bărbat înalt și pântecos, cu obrazul palid și lipsit de expresie, încadrat în șuvițe subțiri și negre de păr ; gesturile sale erau repezite, aproape un fel de staccato. Își feri clinii fracului cu o mișcare bruscă și, cu o precizie aproape militărească, se așeză pe scaunul din fața pianului. Apoi în timpul altui ropot de aplauze discrete, își plimbă ochii în largul sălii și lăsându-și capul pe spate, păru că ar vrea să se inspire, examinând policandrul din tavanul sălii, și începu să cânte. Cântă o melodie de Chopin și în timpul cât degetele lui înfiorau cu o nebănuită delicatețe notele **Polonzei în La Minor**, Lucy își reținu respirația. Împrejurul ei aerul fremăta de extazul coardelor nevăzute. Rămase vrăjită, tot timpul cât dură prima parte a programului.

— Un **tur de forță** ! declară domnișoara Hocking cu glasul calm, în timpul pauzei, și ridicându-se în picioare, se uită împrejurul ei. Un adevărat **tur de forță** !

Lucy oftă, încercând să se reculeagă și reveni la realitate ; un fior îi străfulgera trupul ; ochii îi mai străluceau și acum.

— A cântat admirabil, declară ea cu glasul în șoaptă. Eu nu înțeleg muzica atât de bine ca dumneata... dar mi s-a părut copleșitor.

— Tehnica... chestiune de tehnică, murmură domnișoara Hocking și-și îndreptă lorgnetta spre artistul de pe estradă care se înclina în fața publicului. Se spune că face în fiecare zi șase ore de exerciții. Și apropiindu-și degetele mâinilor unele de altele, se asocie și ea la aplauzele publicului, care renunțase la atitudinile grave, caracteristice oamenilor care înțeleg muzica, și nu mai stăteau cu ochii îndreptați spre infinit, nici cu frunțile plecate în palme, cufundați în contemplare, ci aplauda frenetic.

— Bravo ! Bravissimo ! strigau entuziaștii cel mai îndrăzneți.

Lehmann își dovedise talentul în fața auditoriului și acum acesta cauta cu toată discreția să-și manifeste gustul, personalitatea și aprecierea față de geniul său. Ardfillan era un oraș cult, aproape cosmopolit, judecând după felul în care știa să aprecieze arta.

Dar sentimentele lui Lucy erau instinctive, neprefăcute și simple. Când începu partea a doua a programului închise ochii, pentru a nu se mai gândi decât la bijuteriile muzicale ce începuseră să se reverse împrejurul ei. Deveni liberă de orice legături pământești, se simțea ca într-o peșteră sub bolțile unei subterane care vibrează de armonie întocmai ca o gigantică scoică în care tremură ecourile vânturilor și ale valurilor. Din străfundul acestor ecouri se ridica motivul principal al armoniei, încercând să pătrundă din afară în adâncul grotei, se retrăgea din când în când, apoi revenea mult mai impetuos, crescând tot și transparente. I se părea că s-a transformat într-o personalitate eternă; ceva din sufletul ei aspira să ajungă până la forța exterioară care se apropia ispititoare de ea, în sunetele din ce în ce mai distincte. Sunetele acestea deveneau tot mai puternice, până când răzbiră prin deschizătura strâmtă a cavernei și se apropiară în mod vizibil de ea, întocmai ca un puhoi de apă înspumată. Apa aceasta venea în trei valuri distincte. Văzu primul val învingând stâncile cu lăcomie, al doilea se prăbuși cu zgomot uriaș și se frânse la picioarele ei; al treilea și cel din urmă, se prăvăli cu putere irezistibilă și înecă toată grota, iar când se retrase, ea nu mai era pe colțul ei de stâncă. Apa verde se liniști și pe sub sclipirea oglinzii ei opalescente se vedeau săgetând, ca lumini de fulgere, peștișorii colorați. Apoi totul se stinse în mijlocul unei tăceri generale.

Lucy deschise ochii și tresări, aproape speriată. Recitalul se terminase.

— Credeam că ai adormit! declară domnișoara Hocking și răsă ușor. Mi s-a părut că te aud sforăind.

— O, nu! protestă Lucy cu ochii umezi. Mi-a plăcut, a fost un concert divin. A fost ceva — nu știu cum să mă exprim — ceva după care aș fi vrut să întind mâna și pe care nu puteam să-l ajung.

— Este un artist admirabil, declară domnișoara Hocking, după ce ieșiră din sală. Dar n-ar fi în stare — începu din nou să chicotească și-și umezi buzele — să accepte să-l sărut.

Apucară în lungul drumului, fără să zică nimic. Ploaia încetase și primele stele clipeau sfioase în fundul cerului brăzdat de norii călători.

— Nu știu cum să-ți mulțumesc, începu într-un târziu Lucy, cu toată sfiala. După-amiaza aceasta a însemnat atât de mult pentru mine !

— Sfinte Doamne ; asta nu face nimic, răspunse domnișoara Hocking și apucând-o de braț, o strânse ușor. Sper că de aici înainte vom avea ocazia să ne vedem destul de des. Adevărul este, că astăzi te-am așteptat anume — și făcu o pauză impresionată — pentru că aveam ceva de vorbit cu dumneata.

— Da ?

— Uite ce, adăugă domnișoara Hocking, adevărul este că noi suntem ca niște nuci, închise în găoci deosebite.

Mirată de această metaforă neașteptată, Lucy se uită la însoțitoarea ei, fără să înțeleagă.

— O, drăguța de dumneata ! Nu te uita în felul acesta la mine ! adăugă Pinkie grăbită. Te uiți la mine, ca și când te-ai gândi la cine știe ce lucruri triste — exact ca și copilul rătăcit în mijlocul pădurii — din tabloul lui Doré. Mă faci și pe mine să plâng.

Lucy zâmbi și-i răspunse :

— Mă gândeam tocmai la înțelesul vorbelor dumitale.

— Uite, draga mea, care este sensul vorbelor mele... În realitate eu m-am gândit mai demult la acest amănunt. Amândouă suntem singure. Între noi nu există altceva decât niște șipci acoperite cu mortar care ne despart și acestea n-ar trebui să existe. Eu țin foarte mult la dumneata. De ce nu vii la mine ? Să împărțim pe din două apartamentul meu !

Lucy plecă repede ochii în pământ ; urmă o scurtă pauză.

— O, nu știu ce să zic, răspunse ea cu glasul domolit. N-aș putea să renuț la casa în care trăiesc.

— Bine, draga mea, ripostă domnișoara Hocking cu bunăvoință, cred că nu mai ai nevoie de ea. Toată ziua lipsești de acasă ; micul dumitale scoțian este la școală.

În timpul vacanțelor va veni să stea împreună cu noi. Da, și se va distra foarte bine în societatea noastră. Afară de asta, te rog să mă ierți, și adăugă cu mult tact, cred că reducerea cheltuielilor ar putea..

— Este amabil.. foarte amabil din partea dumitale, să-mi faci o astfel de propunere, dar te rog să mă crezi.. nu sunt în stare să mă gândesc la așa ceva.

— Nu vorbi copilării ! Mie mi-ar face plăcere să te știu lângă mine.

Când se întâmpla ca domnișoarei Hocking să-i treacă ceva prin minte, persevera în planul ei, cu toată străduința și cu aceeași nerăbdare, ca și un copil când începe să alerge după un fluture.

— Ei haide, spune că vei veni ! Spune-mi repede... că ești de acord.

— În sfârșit... mă voi mai gândi, răspunse Lucy evaziv.

Nu era firea ei să evite o situație precisă, dar domnișoara Hocking îi era simpatică, iar acum nu se simțea în stare s-o jignească, refuzând-o fără nici un înconjur.

— Afară de asta, continuă domnișoara Hocking cu efuziune, Fairy ține și el la dumneata și abia așteaptă să te vadă.

Întrebuință aceste cuvinte, ca și când ar fi fost un argument extrem de serios.

— El nu ține decât la oameni care sunt cu adevărat foarte distinși, te rog să mă crezi, este un cățel fără pereche.

Văzând entuziasmul ei, Lucy zâmbi din nou. De fapt, cu mult timp în urmă se gândise și ea de mai multe ori la viața singuratică pe care o ducea ; mai ales seara când singurătatea în mijlocul întinericului din casă i se părea neobișnuit de grea ; afară de asta responsabilitățile ce și le asumase, erau o povară prea grea pentru umerii ei.

Începu să se gândească tulbure și îndelung la propunerea aceasta. Motivul de economie era ispititor... dar nu, ea nu era dispusă să-și părăsească locuința ; căminul ei sigur, cu mobila ei, era pentru ea exact ca un colț de stâncă pe care s-a refugiat. Și totuși mai exista un motiv mult mai puternic... Dorința chinuitoare de a se ști în apropierea cuiva. Domnișoara Hocking îi era simpatică, vedea că este o femeie distinsă și beneficiase chiar de acum de amabilitatea ei. Recunoștea excentricitatea ei,

cochetăria aceea neobișnuită care era un fel de amestec de demnitate și veselie, purtările ei sincere, dar în același timp impenetrabile, temperament expansiv și uneori închis. Un ciudat amestec de porniri nejustificate și fără nici o legătură între ele. Ce se ascundea dincolo de acestea, ea n-avea de unde să știe. Acesta era felul de a fi al domnișoarei Hocking și nu încerca niciodată să și-l explice. Da, Lucy admitea această excentricitate din partea ei, o admitea fără nici un fel de rezervă, dar nu o considera drept o pildă în calea relațiilor dintre ele.

— Am petrecut împreună câteva ceasuri foarte plăcute, declară domnișoara Hocking, în momentul când erau gata să se despartă, căci ajunseseră la poalele colinei. Ce păcat că trebuie să ne despărțim : câteva șipci și un așternut de mortar...

— Uite ce, îți făgăduiesc să mă mai gândesc la propunerea dumitale, declară Lucy, fără să ezite, și încercă să zâmbească. Îți mulțumesc încă o dată pentru amabilitatea dumitale.

Se despărțiră cu toată afecțiunea și intrară fiecare la casa ei.

Dar deși Lucy se gândi la propunerea ce i-o făcuse prietena ei, nu se putu decide așa dintr-o dată. Cu obișnuita ei prevedere, se gândi în toate chipurile și cântări pe toate fețele amănuntele acestei propuneri. Apoi la zece zile de la prima propunere — care de atunci încoace fusese repetată de mai multe ori — interveni ceva care făcu o puternică impresie asupra ei și o determină să ia cât mai curând o hotărâre.

Întâmplarea aceasta fu vizita neașteptată a lui Polly. Da, Polly sosi într-o seară, toată asudată și gâfâind din cauza treptelor pe care le urcase; era și îmbrăcată cu grijă: în haină de blană, în cap cu pălărie cu pene, la gât un șir lung de mărgelile și încălțată în pantofii hăbuciți, numai pe jumătate încheiați, dar cu toate acestea părea neastâmpărată, ca o svârlogă și emoționată de străduința ei de a fi amabilă. Lucy o primi cu răceală. Polly nu-i făcuse nimic, ea nu era Joe, dar în orice caz făcea parte din tabăra dușmană și se vedea cât de colo, că venise trimisă de Joe. „În recunoaștere“, căci intenția de a cerceta și a se convinge de realitatea situației, cu toate viclesugurile ei, era tot atât de caraghioasă ca și hainele cu care era îmbrăcată.

— Stăpânul ar vrea să știe cum îți mai merge, declară Polly, după o lungă conversație preliminară.

De multe ori, când încerca și ea să facă din când în când câte o glumă greoaie, vorbea despre Joe, numindu-l „stăpân“.

— Ooo ! exclamă Lucy, fără să mai zică nimic.

— Pe Neddy l-ai mai văzut în ultima vreme ? Neddy era Reverența sa, Eduard Moore.

— Nu ! răspunse Lucy pe același ton.

Polly se uită la ea ușurată. Lucy nu putu afla nicio dată, la ce se gândise ea, dar înțelese din nou, că-și asumasese rolul de mijlocitoare, pentru a salva reputația compromisă a lui Joe.

Faptul că o trimisese la ea, era caracteristic pentru un om ca Joe : se vedea cât de colo, că nu este în stare să se stăpânească, nici chiar într-o împrejurare ca aceasta. Da, un bărbat ca el trebuia să se zbuciume puțin și să-și liniștească remușcărilor, trimițând pe soră-sa, ca să împace lucrurile. Lucy își mușcă buzele : cum de își închipuia c-ar mai putea să stea vreodată cu el de vorbă, după cele întâmplate între ei !

— De ce nu admiți ca stăpânul să facă ceva în interesul tău ? întrebă Polly. Este un om cumsecade. Nu vezi ce a făcut pentru mine !

Clătină din cap, scuturându-și penele de la pălărie și își netezi haina de blană, cu o mișcare plină de subînțelesuri.

— Astea au costat douăzeci de lire, nici o para mai puțin, și toate acestea mi le-a cumpărat și le-a plătit fratele meu.

— Da ? făcu Lucy.

— Ei, draga mea, dacă știi cum să-l iei, poți obține de la el tot ce poțestești. Cred că ar fi zadarnic să încerci să-l iei cu răul. Când este bine dispus, banii nu mai au nici un preț pentru el. În orice caz Lucy, eu cred că prea te porți indiferentă față de el.

— Învinuirea aceasta o merit, pe bună dreptate, răspunse Lucy pe un ton de mușcătoare ironie.

Polly se uită la ea bănuitoare.

— Uite ce, adăugă ea, am venit să te invit să vii la noi la Tavernă ; este o invitație din partea lui Joe și de cumva nu ești prea îngânfată, cred că ar trebui să

primești invitația. De fapt eu sunt de părere că Joe ar fi dispus să bage mâna în buzunar și să te ajute, prin urmare ar trebui să fii o proastă ca să nu vii.

Buzele lui Lucy se strâmbară :

— Prefer să fiu o proastă, ripostă ea cu dispreț.

— Sunt convinsă că ești proastă, declară Polly încet și se ridică în picioare. Te crezi atât de deșteaptă, încât nu ești în stare să vezi pe ce parte ți-e unsă felia de pâine cu unt. Dar dacă ai fi ceva mai puțin mândră, ai veni să stai împreună cu noi.

— Îmi pare rău, ripostă Lucy, fără să-și poată stăpâni pornirea. Acum am alte planuri. Am fost invitată de o doamnă — înțelege-mă bine, de o doamnă — să stau cu ea în același apartament.

— Serios, nu mai spune ? Întrebarea aceasta i-o puse pe un ton de batjocură, temperată de mirare.

— Așa că vei spune fratelui dumitale, că nu am nevoie de binevoitorul său ajutor. Nu ! Și Lucy începu să râdă cu dispreț. În orice caz, nu voi avea nevoie să mă mut împreună cu voi la Tavernă.

Ironia cuvintelor ei nu avu nici un efect asupra lui Polly, dar auzind-o cum râde, obrazul i se aprinse și mai mult.

— E de mirare, cum de te-ai putut căsători cu un bărbat din familia noastră, declară ea și ridică fruntea cu mândrie. Dacă ar fi să judeci după felul în care vorbești, ar însemna că pentru tine noi nu suntem mai mult decât gunoiul pe care-l calci în picioare.

— Eu m-am căsătorit cu Frank Moore, ripostă Lucy cu glasul răstît. El era un gentilom.

— O ! Nu se deosebea prea mult de Joe ! răspunse Polly cu răutate. Pe vremea când era tânăr, alerga și el destul după fete. Dacă te-ar interesa, aș putea să-ți povestesc câteva aventuri din ale lui.

Nările delicate ale lui Lucy începură să tremure și ochii îi scăpărau ca niște bulgări de gheață.

— Te poftesc să ieși din casa mea ! zise ea cu glasul tremurând de indignare.

Cu obrazul aprins de furie, atitudinea ei era puțin teatrală, dar nu-și dădea seama de această situație. Nu dorea altceva decât să vadă plecată din casa ei pe această femeie vulgară și cu limba otrăvită, așa că fără nici o

păreră de rău, încercă s-o alunge. Și Polly, biciuită de privirile ei încărcate de dispreț, ieși din cameră, murmurând ceva neînțeles și agitându-și colacul de grăsime de sub bărbie.

Astfel părea că destinul hotărâse dinainte ca ea să primească oferta domnișoarei Hocking, dar în realitate destinul nu intervenise în favoarea acestei hotărâri, nici nu contribuise ca balanța să incline spre acceptare, ci ea însăși și temperamentul ei contribuiseră la alegerea acestui destin. Spusese lui Polly că va pleca, prin urmare așa trebuia să se întâmple și nu simți dorința de a-și modifica această hotărâre, nici după ce se mai gândi la conversația ce-o avusese cu Polly. Ziua următoare spuse domnișoarei Hocking că acceptă propunerea ei și domnișoara Hocking rămase încântată. Era extrem de mulțumită. Valul de optimism care o cuprinsese, o purtă de astă dată prin tărâmurii înalte. Se simțea entuziasmată de mulțumirea ce o vor avea amândouă de pe urma acestei schimbări și stăruia ca Lucy să-și manifeste toate dorințele în legătură cu bucătăria și confortul, și porunceă lui Fairy să se așeze pe labele lui greoaie dinapoi, pentru a-și manifesta aprobarea. Totul i se părea extrem de plăcut și încântător.

La început se gândi să păstreze casa și să o închirieze mobilată. Asta ar fi însemnat un supliment de venit foarte folositor, dar agentul imobiliar care administra vila, se dovedi inflexibil. Nemulțumit și inflexibil. Așa ceva nu s-a mai pomenit și nici nu s-a admis într-un cartier atât de select ca Ardmore Road. Declară însă, că nimic nu este mai ușor decât să-i rezilieze contractul de închiriere pe timpul cât nu va mai locui în casă și să găsească un nou chiriaș, după ce o va evacua.

Astfel se văzu obligată să-și vândă mobila. Nu putea fi vorba s-o depoziteze, ținând seama de taxele exagrate ce ar fi trebuit să le plătească, și apartamentul domnișoarei Hocking nu putea cuprinde mobila pentru două familii. Lucy păru că ezită. Hotărârea pe care trebuia să o ia, era irevocabilă. Nevoile viitorului imediat erau mult mai stăruitoare, decât dacă ar fi fost vorba de o vreme ce ar fi putut veni mai târziu, iar Peter va trebui să mai stea la școală cel puțin trei ani. Afară de asta cântărise dinainte cele mai mici amănunte; hotă-

rârea luată de ea, era definitivă, prin urmare nu se mai putea opri.

Mobilele fură transportate într-o sală de licitație și fără să se mai țină licitația, fură cumpărate de un negustor. Își simți inima sfâșiată, când trebui să se despartă de ele și i se păru dureros să renunțe la obiectele cu care se obișnuise și despre care timpul și întrebuințarea zilnică o făcuseră să creadă că fac parte din viața ei. Când le cumpărase cu atâta plăcere și nerăbdare, împreună cu Frank, — își aducea aminte așteptarea înfrigurată a acelei zile, conversațiile îndelungi și amănunțite ce le avuseseră cu domnul Gow în legătură cu neîntrecuta calitate a stejarului și mahonului, seriozitatea cu care o ascultase și privirile furișe, însoțite de zâmbete, ce le aruncase lui Frank — străduințele ei, susținute de sentimentul posesiunii, în timpul anilor, pentru a le păstra frumoase, fără să se gândească niciodată că va trebui să se despartă de ele. În același timp i se oferise atât de puțin. O sumă ticăloasă care abia trecea de treizeci de lire.

Păstră câteva obiecte — dulapul ei, un tablou pe care îl primise de la maică-sa, fotoliul turnant din camera ei de dormit, pe brațul căruia Peter își strivise buza, pe vremea când abia îi răsăriseră dinții, în timpul cât se ținea de rochia ei.

Apoi într-o seară de la începutul lui februarie, se întoarse acasă de la slujbă și făcu pentru ultima dată drumul spre casă, pe aleea din lungul golfului. Nu mai era nevoie să facă drumul acesta, — casa fusese evacuată în întregime în aceeași zi — dar sentimentul acela neobișnuit care o punea uneori în mișcare, o determinase să facă acest pelerinaj.

Intră în vestibulul mic și pustiu. Casa, despuiată de tot ce avusese, avea o înfățișare pustie și rece, fără nimio material, dar populată — după cât i se părea — de imagini, de fapte din trecut, de pălenjenisul însăilat din întimitățile vieții ei, mai păstra încă o neobișnuită demnitate.

Ochii i se umplură de lacrimi. În casa aceasta o jubise Frank, aici se născuse Peter; de aici se repezise furioasă și ca o ieșită din minți spre pierzanie, în ceața aceea, pentru a-și distruge dragostea... și pe Frank.

Cu totul pe neașteptate se simți cutremurată de hotele plânsului nestăpânit. Cum de se putuseră întâmpla toate acestea? Se întoarse în loc și ieși grăbită; pământul bătut se pregătea pentru odihna iernii și nu mai avea decât puține vrejuri, lujere fără sevă, și mărunul era desfrunzit și nemișcat. Cu ramurile pustiite și întinse ca două brațe subțiri și fără putere, părea o sperietoare. Prundul de pe aleea spălată de ploaie, poleit de ger... pletricelele pe care le adusese ea și Frank ca să le aștearnă pe această alee, luceau sub brumă.

Făcu un ultim efort, pentru a se smulge din mijlocul acestor amintiri, încuie casa și coborî din nou pe marginea golfului, cu ochii înroșiți de plâns.

Lăsă cheia la biroul agentului imobiliar și copleșită de o neînțeleasă oboseală, urcă treptele scării spre apartamentul domnișoarei Hocking, din Victoria Crescent și se opri în fața intrării, apoi deschise ușa și intră cu pași înceți.

Apartamentul domnișoarei Hocking era aranjat cu gust de artist. Pe pereți nu erau tapete cu buchete de trandafiri și nu-mă-uita, legate în panglici; casa era tapetată cu o hârtie verde ca de tufănică, și se potrivea admirabil pentru a pune în valoare gravurile lui Burne-Jones și femeile lui Rossetti, care cu bărbia ridicată în vânt și buzele senzuale aruncau priviri languroase din cadrele lor de stejar lustruit. În general vorbind, mobilele erau frumoase — mobile care fără îndoială erau moștenite din familie — și purtau pecetea autentică a antichității; patul domnișoarei Hocking era de fapt un pat uriaș cu patru stâlpi care-și susțineau pologul cu istorică demnitate. Dar în casă mai erau și obiecte de dată mai recentă, o casetă, un raft pentru note muzicale și câteva mărunțișuri care dovedeau un gust ales pentru decorația modernă.

În salon pianul, pe care nu erau înșirate fotografii, era acoperit cu o bucată de mătase cu franjuri, și violoncelul sprijinit de raftul cu note, justifica prezența de romantică neglijență a acestei învelitori. În atmosfera camerei nu era nimic ce ar fi putut indica dezordine sau obiceiuri de boem; Holman Hunt care era și el prezent pe pereți, se opunea categoric acestei tendințe și atribuia interiorului o înfățișare de devotament auster.

În casă erau și cărți — o mulțime de cărți moștenite, altele nemoștenite și cu foile netăiate — așezate pe mese, dovedind astfel un penchant de diletantism la ordinea zilei.

Afară de asta într-un colț sta provocator un șevalet și pe consola căminului un vas smălțuit de culoarea frunzelor veștede. Nu se vedeau nicăieri buchețelele burgheze de aspidistra, dar în loc de acestea vrejurile subțiri de iederă ce se ridicau de pe o etajeră de bambus, înlocuiau verdeța cerută de modă. De fapt ver-dele, care predomina până și în umbrarele lămpilor, era tonalitatea esențială a apartamentului, și însăși domni-șoara Hocking, când era acasă și-și dezbrăca taiorul, purta rochii de culoarea aceasta : țesături de mătase fină, cu mânecile largi, care foșneau seducător la fiecare miș-care.

Fără îndoială interiorul acesta avea farmec, un far-mec propriu stăpânei sale, pe care Lucy îl găsea impres-ionant, dar care fără să știe de ce, o intriga. Îi plăcea această casă, îi plăcea tovarășa ei de acum — ar fi fost imposibil să fie altfel — dar cu toate acestea nu reușea să „fixeze“ pe miss Hocking, care după cum admitea chiar ea, era o vagaboandă, — o proscrisă, acesta era calificativul pe care și-l atribuia râzând — rătăcită în Ardfillan pentru motive inexplicabile. Avea puțini prie-teni — un mic grup care se reînnoia mereu — și nici o rudă, afară de un singur frate despre care vorbea rare-ori și care trăia și astăzi în orașelul ei natal din Anglia de miazăzi. Da, era un amănunt pe care Lucy nu-l pu-tea înțelege, un amănunt misterios care o punea pe gân-duri.

Acestea erau întrebările ce-l treceau prin minte într-o duminică după-amiază, când se așezase în fața feres-trei, la câteva săptămâni după instalarea ei. Termina-seră cu masa, o masă excelentă, rece pe care o pregă-tise doamna Dickens — Lucy refuza să accepte porecla ce i-o dădu prietena ei — și acum începuse să-și depene gândurile liniștite. Uitându-se pe fereastră, văzu cren-gile încărcate de frunzele copacilor legănându-se, ca să-i acopere și din când în când să-i lase vedere slobodă spre grădina de peste drum ; văzu o trăsură ieșind din curtea unei case, ceva mai încolo în josul drumului ; prin liniștea după-amiezii auzi tremurând o melodie stinsă, cântată la pian ; soarele o lumina, proiectându-i umbra pe parchetul camerei. În starea aceasta de spirit gusta farmecul, liniștea ordonată a mediului, extrăgând

din ansamblul emoțiilor ei, o senzație de beatitudine și de păreri de rău. Miss Hocking apărură pe neașteptate în cameră.

— E timpul să ne facem obișnuita plimbare! declară ea cu glasul categoric. Plimbă-te, și toată lumea se va plimba cu tine. Stai acasă, și vei sta singură.

Lucy care înainte de amiază fusese la biserică și care acum avea intenția să se odihnească, ridică privirea spre ea.

— Eu aș prefera să mă odihnesc, răspunse ea cu blândețe. Nu uita că eu alerg cât e săptămâna de lungă.

— E timpul de plimbare! stăruie domnișoara Hocking cu obișnuita ei exuberanță. E o zi superbă, și Fairy abia așteaptă să iasă la plimbare. Adie vântul printre ramuri, este o vreme ca în operele lui Walt Whitman. El nu poate să renunțe de a face mișcare, exact cum nu poți renunța nici dumneata.

Fairy, cufundat în somnolența digestiei și căznindu-se să intre sub canapea, deschise un ochi în semn de protest.

— Ei bine, începu Lucy care n-ar fi vrut să jignească pe prietena ei a cărei fire expansivă era singura justificare a stăruinței de acum, nu mă simt dispusă să alerg prea mult.

— Vorbă să fie! Cred că nu te ai săturat încă' de viață! interveni domnișoara Hocking, pe obișnuitul ei ton de glumă. Nici nu bănuiești cât ești astăzi de drăguță. Nu trebuie să mori înainte de a uza rochia cea nouă pe care ți-ai făcut-o. Ți se cade atât de bine, încât ai scos toate femeile din minți.

— Foarte bine... dacă ții atât de mult să te însoțesc, răspunse Lucy zâmbind și se ridică să-și pună pălăria și mănușile.

— Admirabil! exclamă domnișoara Hocking. Haide Fairy! Fairy! Nu trândăvi.

Ca să-l ispitească, începu să-i facă semne și să strige: Brioașe! Brioașe! Hai, să-ți dau brioașe. Câinele începu să se târască pe pânțele, încercând să se sprijine pe picioare și mârâi încetișor.

Plecără, și în timp ce domnișoara Hocking continuă să vorbească neostenită, câinele venea abătut pe urmalor.

Se înțeleseseră să facă numai o scurtă plimbare, dar Pinckie înainta neostenită, așa că foarte curând ajunseră departe de oamenii care de obicei populau în fiecare duminică aleea de pe marginea golfului și ajunseră în regiunea împădurită de la poala dealurilor de dincolo de Rhu.

— Cred că ar fi bine să coborâm până la Rhu și ne vom întoarce pe marginea mării, declară domnișoara Hocking veselă. Nouă ne place să facem plimbări lungi și este o zi splendidă.

— Cred că drumul este prea lung, dacă mai facem acest înconjur.

Pantofii noi cu care se încălțase Lucy erau tari și dreptul începuse să o supere la călcâi.

— Cum se poate! Hai să mergem! Pe aici e foarte frumos, și apucă din nou la drum, în lungul unei poteci care șerpuia prin pădurea din apropiere.

Lucy o urmă fără să se mai împotrivească; nu-i făcea nici o plăcere să se vadă târâtă în felul acesta, deși pădurea era frumoasă, plină de umbră și liniștită. Teii și fagii ale căror frunze abia răsăriseră, se ridicau în fața lor ca niște perdele verzi; castanii încărcăți de boboci albi de floare își legănau crengile ostenite; o bogăție de flori de câmp presărau poala pădurii cu puncte albastre și galbene.

— Ne vom odihni puțin. Să nu uiți, strigă domnișoara Hocking ca s-o încurajeze. Era mereu în frunte, întocmai ca o călăuză în fruntea unei expediții. Sigur că ne vom odihni! În apropiere este un colțișor adorabil.

Continuă să vorbească, întorcând din când în când capul peste umăr, despre copaci, și despre flori. Recita frânturi de versuri și răspândea suierul păsărilor, îndemna pe Fairy din toate puterile, să alerge după iepuri invizibili și părea plină de veselie și de viață.

Apoi la jumătate de drum, pe la mijlocul pădurii se opri sub crengile încărcate de flori ale unui cireș sălbatic.

— Acesta este locul! declară ea. Aici ne vom face siesta. Întinde-te pe iarbă. Culcă-te și fă tot ce te trage inima.

Se trânti și ea mulțumită în iarbă, întinzându-și trupul, încântată. Lucy se așeză alături de ea. Își scoase

pălăria și mânușile și sprijinindu-se de trunchiul copacului, își propti palmele mâinilor pe așternutul rece al petalelor de flori scuturate împrejurul ei.

— Mi-e cald, zise ea pe un ton de reproș. Dumneata alergi ca un soldat din gardă. Câteva petale din florile cireșului se scuturară și începură să tremure ușor în lungul unei raze de soare, ca apoi să i se așeze în păr. Închizând ochii pe jumătate, adăugă: Și mi-e somn!

— N-ai decât să dormi, răspunse Pinkie, împletind o cunună de margarete pentru Fairy. Mi-ar face plăcere să te văd dormind. Dacă aș avea violoncelul cu mine, ți-aș cânta un cântec de leagăn, ca să adormi.

Dar Lucy nu adormi; printre pleoapele întredeschise își examină curioasă prietena. Simțea o stranie intimitate, să se găsească aici în inima pădurii, singură alături de femeia aceasta extraordinară și superbă pe care i se părea că nici n-o cunoaște. Gândul acesta o făcu să tresară, când îi văzu formele pline, dar elegante, întinse neglijent pe iarbă. Din ce se gândea mai îndelung la acest amănunt, i se părea că devine mai sfioasă.

— Te uiți la picioarele mele? zise miss Hocking, uitându-se pe neașteptate la ea. Le admiri!

Lucy se aprinse la obraz și întoarse privirea. Dintr-un anumit punct de vedere începuse să se gândească la...

— Cred că sunt destul de frumoase, adăugă domnișoara Hocking, mângâindu-și fluierile picioarelor cu un gest de cunoscător. Linia clasică elenă; da, așa este. Ar trebui să mă vezi când sunt dezbrăcată sau când sunt numai în pantalonași... sunt încântătoare!

Lucy încercă să se uite în altă parte și-și strânse cu grijă poala rochiei împrejurul gleznelor. Nu-i plăcea genul acesta de conversație. Sfiala ei, ca și mândria, erau excesive. Ea nu era femeia care să-și studieze în toate amănuntele trupul și cu atât mai puțin trupul altei femei care începe să se dezbrace. Dar domnișoara Hocking continua cu încăpățănare și aproape cu lăcomie, să discute acest subiect.

— Datoria noastră față de trupul nostru este să-l menținem în formă cât mai desăvârșită. Nu trebuie să ne rușinăm cu el. Crezi că nu e bine să procedezi în felul acesta? Nuditatea unei femei este creațiunea lui

Dumnezeu. Spune-mi, întrebă ea cu totul pe neașteptate, te-ai simțit fericită după ce te-ai căsătorit?

— Da; răspunse Lucy cu glasul sec. Ea nu era de acord nici cu această conversație și nici nu înțelegea ce urmărește.

— Spune-mi, ai simțit o mulțumire adâncă? stăruii domnișoara Hocking. Nu vrei să-mi spui și mie? Subiectul acesta părea că trezește în ea o emoție stranie.

Dar Lucy tăcea, tăcere grea ca de piatră.

— Crede-mă, am un motiv anume, continuă domnișoara Hocking, uitându-se la ea cu ochii mari și inocenți. Mi-ar face plăcere dacă mi-ai spune.

— Prefer să nu-ți spun nimic, răspunse Lucy categoric și cu glasul rece.

— Căsătoria... o suavă uitare, declară miss Hocking atârănând cununa de flori de gâtul țepăn al lui Fairy. Firește, nu toată lumea poate... nu-i așa Fairy, dragul meu? Dar eu... ei bine... eu...

Se întrerupse și începu să râdă silit și pe un ton care părea că scoate pe Lucy din fire. N-o văzuse până acum niciodată într-o postură atât de ridicolă. Stăruința ei de a discuta despre raporturile dintre sexe o revolta. Apoi cu totul pe neașteptate își aduse aminte de o scenă: domnișoara Hocking aplecându-se în extaz spre Peter care dansa pe jumătate gol, în pijamaua lui; da, manifestase aceeași stare de surescitare neobișnuită, care strălucea și acum în ochii ei visători. Se simți revoltată.

— Hai să plecăm, zise ea cuprinsă de neliniște și se ridică numaidecât în picioare.

Domnișoara Hocking se întinse și împreunându-și mâinile sub ceafă, se uită la ea cu ochi languroși.

— Am început o conversație atât de plăcută... atât de intimă! Aș vrea să continuăm, să mergem înainte, înainte mereu, ca izvorul lui Tennyson.

Drept răspuns, Lucy începu să coboare poteca. O palidă lumină de înțelegere, o rază tulbure, o intuiție de neliniște începuse să-și facă loc în sufletul ei.

După câteva clipe, miss Hocking o ajunsese din urmă. Era tot veselă și părea că are poftă de vorbă. Dar Lucy nu mai era veselă. Când ieșiră din pădure și apucară

pe marginea mării spre Ardfillan, părea îngândurată și tăcută

— Ți-am spus că nu vreau să merg prea departe, declară ea aproape supărată, și totuși am făcut drum de câțiva kilometri.

De fapt drumul părea că nu se mai termină; era convinsă că a făcut o bășică la călcâi; Fairy, cu cununa de margarete, căzută pe o ureche, părea chinuit și gâfâia cu limba scoasă în urma lor, oprindu-se la fiecare pas, pentru a lepăi câteva picături de apă din băltoacele tulpuri ce le întâlneau în cale. Până și domnișoara Hocking părea plictisită de vânt și de arșiță, dar nu se dădea bătută. Scoase o prăjitură cu ciocolată din buzunar și întinse o bucată lui Lucy care o refuză, așa că începu să morfolească mulțumită, numai ea singură.

— Am întotdeauna câte ceva în buzunar, declară domnișoara Hocking veselă. În buzunare! În buzunare! Și începu să muște cu lăcomie. O dâră cafenie îi apărui în colțul gurii. Lucy nu zise nimic. Începuse să șchlopăteze.

Ajunseră la Ardfillan, cu picioarele îndurerate, ostenite, și flămânde, pe la orele șase, exact când începură să bată clopotele. Când apucară pe Garden Street, Lucy făcu un efort și stăpânindu-și nemulțumirea, se întoarse spre tovarășa ei:

— După ce vom ajunge acasă, vom face o baie, declară ea, și abia aștept să pot bea o ceașcă de ceai.

Acestea fură primele cuvinte pe care le pronunță în timpul ultimului kilometru pe care îl făcuseră. Dar domnișoara Hocking cu obrazul scaldat de sudoare încercă să zâmbească și-i spuse cu amabilitate:

— Dumneata ia-o înainte, ca să-ți poți face baia și să-ți poți bea ceaiul.

— Cum se poate, exclamă Lucy mirată. Dumneata nu vii?

— Nu, draga mea. Efectul vorbăriei ușoare de adineauri părea că se destrămase; acum arăta timidă și sfioasă: eu voi intra aici, și întinzând un deget, îi arătă Catedrala pe ale cărei uși deschise, credincioșii începuseră să vină pentru a asista la slujba de vecernie.

Lucy se uită la ea mirată... la pantofii plini de noroi, la pălăria care-i sta pe o ureche, la şuvița de păr lipită pe obrazul murdar de ciocolată și la urmă de tot la expresia aproape de necrezut ce o vedea acum oglindită în trăsăturile ei.

— Sper că nu vei face așa ceva! protestă ea. Azi dimineată ai fost plecată de acasă și poți fi sigură că eu nu mă voi duce la slujba de astă seară. Cred că abia aștepți să te poți așeza pe un scaun. Haide acasă, și vom bea un ceai.

Domnișoara Hocking clătină din cap.

— Nu! răspunse ea cochetă. Nu, nu!

— Bine, dar nu vezi în ce hal ești!

— Trebuie să mă duc. Da, trebuie, murmură ea. Astă-seară va predica el. Și prezența mea îi va lipsi, dacă va constata că nu sunt în scaunul meu.

— El! exclamă Lucy. Cred că nu vrei să spui...

— Da, Reverența sa Adam... sau mai bine zis Malcolm. Se aprinse la față și adăugă: ar fi deznădăjduit, dacă ar constata că eu nu sunt în biserică.

— Deznădăjduit? repetă Lucy consternată. De ce?

Nu bănuia nimic, dar știa despre preotul Malcolm Adam că este un om liniștit, metodic, un bărbat auster și tăcut. Se uită mirată la miss Hocking. Era ferm convinsă că domnișoara Hocking a început să aiureze.

— Cred... cred că nu vorbești serios! exclamă ea.

— Vorbesc foarte serios! răspunse domnișoara Hocking, făcând o mutră caraghioasă. Ar trebui să știi... că între mine și preotul Adam există o înțelegere desăvârșită. Am putea să ne căsătorim dintr-o zi într-alta.

Lucy rămase cu gura căscată. Nu-i venea să creadă ceea ce auzea. Se simțea pur și simplu îngrozită de vorbele ei.

— Vorbești serios? Te-a cerut în căsătorie, îngână ea.

Domnișoara Hocking se opri. Ajunseseră exact în fața bisericii și-i răspunse pe un ton extrem de caraghios!

— O, nu! Nu mi-a spus nimic, nici o vorbă. El este prea sfios pentru a putea vorbi. Dar felul în care se uită la mine m-a făcut să înțeleg. Mă adoră. Știu că mă adoră, da, știu foarte bine. Și mă păstrez exclusiv pentru el!

Lucy rămase nemișcată. Se simțea năucită. Sta ca de piatră și se uita după statura impunătoare a acestei femei care dispărea pe sub bolta în stil gotic a Catedralei, apoi se întoarse încet și apucă spre casă.

Acum aflase, aflase în cele din urmă secretul purtării ei lipsite de cumpăt, pe care și-o ascundea cu atitudinea în aparență atât de demnă și impunătoare. Da, secretul acesta era descoperit și ieșea în mod irevocabil la lumină. I se părea că după amiaza aceasta o condusesese pas cu pas spre banalul acestui îngrozitor și ridicol *dénouement*. Excentricitatea domnișoarei Hocking putea fi... în sfârșit, orice! Dar în realitate iată ce era! Lucy se simțea profund dezamăgită și consternată de gândurile contradictorii ce-i treceau prin minte. Dar aici nu mai încăpea nici un fel de îndoială; vedea limpede și acum se întreba, cum de nu și-a dat seama mai demult. Își legase soarta de cea a unei femei care își pierduse echilibrul minții: a unei femei obsedate de o idee grotescă și neverosimilă. Da, situația era de necrezut! Dacă i-ar fi vorbit cineva despre această pornire obscură și violentă, păstrată în taină și în conformitate cu tradiția, față de un preot, poate n-ar fi crezut. E absurd! ar fi declarat ea. Vorbe lipsite de temei, inevitabile și revoltătoare, colportate de când există lumea. Dar iată faptele reale în fața cărora se pomenise pe neașteptate și care în mod indirect se amestecau în viața ei.

— Intră în casă cu obrazul întunecat. Dădu drumul robinetului de la baie și dezbrăcându-și rochia boțită și plină de praf, intră în apa caldă și binefăcătoare. Se întinse pe spate, cu obrazul dogorât de aburul apei și cu sprâncenele mereu încruntate. Își repetă totul în minte: scena din pădure, scena din fața bisericii... le vedea limpede, absolut limpede. Nu se condamna cufuși de puțin. Făcând apel la mândria ei și îmbărbătându-se cu gândul că va reuși să scape și din această încurcătură, începu să se simtă mai liniștită. Când ieși din baie, pregătită pentru cine știe ce eveniment dramatic, un eveniment care va precipita situația, aștepta calmă, îmbrăcată în halat, ca să i se întoarcă tovarășa.

Dar nu interveni nimic dramatic. Domnișoara Hocking se întoarse liniștită... probabil puțin visătoare, dar tot atât de inocent de veselă. Începu să pregătească o salată pentru Lucy. O salată delicioasă, răcoritoare și pigmentată în conformitate cu bucătăria franțuzească — domnișoara Hocking avea o îndemânare neîntrecută în astfel de lucruri — și discută cu entuziasm despre ingredientele pe care le întrebuința.

Astfel Lucy mănă salată și nu zise nimic.

Lucy se aştepta la o ruptură bruscă, la o imediată încetare a tovărăşiei lor. Dar nu se produse nici o ruptură. Continuă să trăiască în casa domnişoarei Hocking şi să se ducă la slujbă. Pe măsură ce trecea timpul — şi cât trecea de repede — săptămânile se făceau luni şi lunile ani, aşa că ea îşi dădea seama tot mai limpede de aberaţia lui Pinkie. Constată toate atenţiile ascunse şi dovezile de adoraţie, darurile pe care i le trimitea şi a căror primire destinatarul nu o confirma niciodată. Bineînţeles Adam n-avea cîtuşi de puţin cunoştinţă de pasiunea tainică şi languroasă ce i-o inspira. Datorită acestei ignoranţe, Pinkie îşi inchipuia că aceasta este o dovadă subtilă de înţelegere secretă între ei. O privire trecătoare aruncată asupra ei când era în biserică, o mişcare involuntară a capului, când se întâmpla să treacă pe sub ferestrele casei lor, o inflexiune a glasului, când îi adresa câte o vorbă banală şi fără importanţă în legătură cu vremea — toate acestea ei îi pricinuiău o mulţumire neaşteptată şi îi confirmau iluziile ce şi le făcea, dându-le o formă de încântătoare şi pozitivă convingere. Îi trimitea pe ascuns daruri, mânuşi, cravate, eșarfe... până şi flanele dintre cele mai fine. Lucra un an întreg la o uriaşă adresă de elogiu compusă şi desenată de ea, cu arabescuri admirabile, pictate pe pergament, în care preamărea virtuţile lui. Uneori, dimineaţa se scula foarte devreme şi se aşeza la fereastră, pentru plăcerea de a-l vedea când trece

În rest, din toate punctele de vedere era o femeie normală — puțin frivolă, veselă probabil și afectată, dar destul de cumpănită; era în acelaș timp de ajuns de normală pentru a putea disimula aproape întotdeauna, simptomele neîndoielnice de femeie maniacă.

În fond, totul se reducea la faptul că Pinkie făcea uriașe eforturi ca să găsească un ventil pentru pornirile ei stăpânite. Nu interesa că drumul acesta de ieșire era iluzoriu. Instinctul ei se mulțumea cu atât. Lucy accepta cu toată liniștea această stare de lucruri, ca pe ceva inevitabil și permanent. Presimțea că va continua până la infinit în felul acesta. Când în timpul conversațiilor venea vorba despre pasiunea ei, Lucy căuta să evite subiectul, printr-o trecere rigidă și inflexibilă.

Uneori domnișoara Hocking o plictisea și chiar o supăra. Chiar din prima sâmbătă când Lucy fusese copleșită de amabilitățile stăruitoare ale lui Pinkie, avusese de nenumărate ori prilejul să suporte amabilitatea și o serie neîntreruptă de atenții din partea ei, inspirate fără îndoială de o sinceră bunătate sufletească, dar atât de exagerate încât deveneau aproape o tortură. Plimbările lor obișnuite, ceasurile nedorite de tête-à-tête, conversațiile neîntrerupte, cascadele ei de râs, exclamațiile: „O, va trebui draga mea!“ și „Bine, dar vreau numaidecât, draguțo!“ Toate acestea deveneau plictisitoare, din cauza repetării continue și datorită faptului că nu spuneau nimic. De multe ori seara se întorcea acasă obosită de la lucru și ar fi vrut să stea liniștită și singură, dar găsea pe domnișoara Hocking emoționată, gata să râdă și de o exuberanță revoltătoare. După ce începeau să se certe, Lucy se ducea numaidecât să se culce, și Pinkie se retrăgea în salon, unde drept poacăință, începea să cânte melodii triste și melancolice. Era un adevărat spectacol să vezi pe Pinkie strângând cu toată duioșia, violoncelul între genunchi, ca și când ar fi îmbrățișat trupul preotului Malcome Adam.

Uneori lui Lucy i se trezea în minte întrebarea: „De ce stau eu în casa aceasta? Nu cumva trăiesc în casa acestei femei, numai pentru avantajele ce le obțin de la ea?“ Dar alunga acest gând, căci adevărul nu era acesta. De

multe ori se împotrîvea pornirilor domnişoarei Hocking de a face risipă, deoarece ea nu cunoştea valoarea banului. Afară de asta Lucy nu era un parazit. Îşi plătea partea de chirie, în mod regulat. Bineînţeles, pentru ea era un noroc fără pereche, putea trăi făcând economie într-un mediu plin de gust şi chiar luxos. Şi în acelaşi timp îşi putea permite să se îngrijească şi de educaţia fiului ei. Acesta era principalul argument în favoarea situaţiei de acum, şi de câte ori se întâmpla să se îndoiască de adevăratele ei motive, îşi zicea că sacrificiul acesta îl face pentru fiul ei.

Uneori avea momente când era hotărâtă să părăsească pentru totdeauna apartamentul şi să se stabilească undeva, numai singură şi în condiţii mult mai modeste. În mai multe rânduri fusese gata să facă pasul acesta, dar de fiecare dată în ultimul moment se întâmplase să-şi dea seama, că are anumite obligaţii faţă de domnişoara Hocking, şi renunţase. La urma urmelor domnişoara Hocking în felul ei, fusese bună cu ea ; intenţiile ei lipsite de orice maliţiozitate, se datorau temperamentului ei generos şi nu erau tulburate decât de forma excesivă pe care o luau. Afară de asta fusese foarte bună cu Peter, fapt care pentru Lucy era acum în general argumentul cel mai de seamă. Avuseseră de pildă vacanţa aceea de la Fort William, un intermezzo foarte vesel pentru toţi trei, produs şi subvenţionat de Pinkie, cu excepţia unei modeste contribuţii din partea lui Lucy. Se gândea de multe ori la acest episod : micul tren care şerpuia de-a lungul liniei înguste, printre munţi înveliţi în ceaţa albastră şi liliachie din partea de apus a regiunii Highland; imaginea neaşteptată a unui iezer care apăru la picioarele lor, împrejmuit de trunchiurile uriaşe şi răsucite ale pinilor, o apă adormită cu adâncuri nemişcate în liniştea lor de secole ; jnepenii se aşterneau în faţa lor până în marginea zării şi aerul era îmbibat cu mirosuri de turbă şi ferigă ; un cerb speriat de găfăitul locomotivei, alerga cu gâtul întins şi coarnele lăsate pe spate ; haltele pustii — al căror nume era scris cu pietricele — ascunse sub poala stâncilor, ca să fie apărate de viscole şi troieni, dar cu ferestrele înflorite de muscate şi cerceluşii ca nişte limbi de flăcări. Îşi simţea sufletul cuprins de nostalgie, când se gândea la peisajele acestei regiuni în care se nă-

cuse și pe care o adora. Deși în timpul acestei vacanțe domnișoara Hocking se întrecuse pe ea însăși în exuberanță — umbla îmbrăcată într-o fustă vărgată de tartan, pe umeri cu un șal, în cap cu o pălărie cu pană, prinsă cu o agrafă de topaz cât un dop de carafă, luând atitudini pictorești, oprindu-se cu mâinile în șolduri pe arginea fiecăruia iezer ce-l întâlneau în drum, cum făcea Flora MacDonald cu care spunea că seamănă foarte de aproape — ori cât de extravagantă ar fi fost, se purtase foarte frumos față de Peter. Înainte de plecare scotocise într-un dulap de unde scoase o undiță care fusese a tatălui ei — nu una de bambus, ci de trestie veritabilă — și o carte legată în piele de porc, cu o mulțime de muște iar între pagini erau cârlige, unele ruginite dar cea mai mare parte dintre ele încă strălucitoare. Astfel Peter putuse pescui în Spean și într-o zi se întoarse acasă cu mâinile tremurând de emoție, după ce prinsese un păstrăv care cântărea aproape un kilogram. Amintirea expresiei de extaz ce o văzuse pe obrazul fiului ei, blocase de multe ori hotărârea luată de a părăsi apartamentul și a lăsa pe domnișoara Hocking să facă ce vrea.

Da, trebuia să admită că Peter era motivul existenței ei de acum. În timpul acesta distribuirea premiilor școlare îi pricinuia cea mai mare mulțumire și i se părea de necrezut, cât de repede se succedau aceste mulțumiri una după alta; tot atât de necrezut i se păreau și schimbările pe care le provocau acestea în atitudinea fiului său. Își aducea foarte bine aminte de prima serbare și de mândria cu care s-a uitat la el, când l-a văzut apropiindu-se modest dar cu mișcări distinse — era convinsă că fiul ei părea foarte distins — pentru a primi din mână împodobită cu inel a Episcopului de Nofar, ceasornicul și lanțul de argint, pentru cunoștințele lui de religie, și un maldăr de cărți care erau premiile pentru geografie, ortografie și aritmetică.

„Este un băiat cu noroc“, auzise ea spunând o doamnă grasă care era mama unui elev mai puțin strălucit, în timp ce Peter își făcea loc printr-un labirint de picioare întinse, ca să se apropie de ea, în fundul sălii cu atmosfera încărcată de aburul respirației fierbinți.

„Vorbă să fie, noroc!“ își zise Lucy indignată, când întinse mâna pe furiș și apucând pe fiul ei, îl strânse de braț. Din cauza emoției era tot atât de aprinsă la obraz ca și el, și se încruntă ușor în direcția unde se vedea o pălărie încărcată de pene, de sub care pornise afirmația de adineauri. Nu, acesta nu era noroc. E adevărat că fiecare elev primea câte un premiu... în această privință se spunea despre călugărul William că ar avea un contract cu un librar din Londra. „Bill nu este om de ieri — de alaltăieri“ spusese într-un rând Ramford. Era de asemenea adevărat, că numele fiecărui elev era trecut în prospectul elegant tipărit al premiilor, chiar dacă alături de el nu era altă mențiune decât: „premiul al patrulea pentru pian“ sau „premiul al cincilea pentru bună purtare“. Dar ce importanță are? Și abstracție făcând de observația lipsită de tact a lui Ramford nu se putea spune că numai norocul a ajutat pe Peter să culeagă primele roade din arborele științei; tot așa nu s-ar fi putut spune că a fost simplu noroc, când l-au ales să recite în fața aceluiași public distins bucata: *Immormântarea lui Sir John Moore* — cu gesturi anume indicate — despre care la o săptămână după aceea *Laught won Courier* scria: „Încântătorul tânăr a dovedit un talent indiscutabil de mim și când s-a inclinat în fața publicului a fost răsplătit cu aplauze îndelungi“. Lucy păstrase ani de-a rândul această tăietură în ziar care cu timpul începuse să îngălbenească.

Cântase și în orchestra Colegiului. În program era o uvertură de Weber, dar deși nu i se încredinșase toba cea mare la care era un elev spaniol, gras și cu ochelari, i se dădu însărcinarea — mult mai indicată după părerea ei — de a cânta la piculină. Îi sorbise cu ochii agilitatea grațioasă a degetelor care alergau pe clape și pentru ea tot valul acesta sfios de armonie al orchestrei, părea că emană numai din suflul falcilor lui umflate.

Ea sfârșit, călugărul William îi pusese cu bunăvoință mâna pe creștetul capului și adresându-se unei alte mame spusese: „Suntem mândri de băiatul acesta“. Tot așa călugărul Aloysius care sta în fundul sălii, întorsese ochii negri spre ea și murmurase: „Este o adevărată plă-

cere să ne ocupăm de instrucția băiatului dumneavoastră, doamnă Moore," așa că dădu triumfului o nuanță de intimitate și de ceva mult mai personal.

După terminarea serbării, plecase cu fruntea sus, cu obraji răcoriți de aerul serii, cu inima tresărind de mulțumire, spre Lang's Private Hotel care-i fusese recomandat de călugări cu toată căldura: „Văduva Lang este o persoană foarte onorabilă!" Ceea ce era de altfel foarte firesc, deoarece avea patru fii semi-interni la colegiu.

În noaptea aceea Lucy dormi foarte puțin și dimineața următoare, după ce luă pe Peter cu ea, ca să plece în vacanță, stând împreună în compartimentul trenului se uita la el cu mândrie și se gândea la viitoarele lui succese care vor fi și succesele ei.

Da, acesta fusese începutul, un început care se menținuse în mod strălucitor. Băiatul ei era pe cale să devină un tânăr de valoare. Mulțumirea ei inițială începuse să se canalizeze în vederea unui scop permanent. Față de succesele lui deveni mai rezervată, căci deși era o mamă duioasă, nu era proastă. Înțelese că școala aceea este o instituție foarte bună, chiar cea mai bună ce și-o putea permite ea și taxele de aproximativ patruzeci de lire pe an, erau corespunzătoare mijloacelor ei modeste. Constată de asemenea că regimul și viața ordonată folosea lui Peter care se dezvoltase și crescuse normal. Temerile ei, că e prea șubred — își închipuise întotdeauna că este slab de plămâni — o păndeau întocmai ca un spectru și cu toate că refuza să admită aceste temeri, simțea o adâncă mulțumire, văzând că fiul ei se dezvoltase, dând dovadă de o stare fizică normală. Schimbările progresive care îl transformaseră din băiatul naiv, cu buzunarele pline de bile, în tânărul voinic, incomparabil de fermecător, dar mereu neastâmpărat, care strica hainele și purta pantofi numărul patruzeci, care cânta în gura mare și cu toată energia de fiecare dată când pleca în vacanță:

Nu-i latină,
Nici franceză,
Stau avasă
Și port freză.

Pe urmă deveni tânărul zvelt care părea rușinat, din cauza glasului ce i se schimbbase, dar spunea cu sfială că ar fi timpul să-i cumpere și lui pantaloni lungi... schimbări care-i generau lui Lucy o impresie de transformare înceată și inevitabilă.

Înțelegea că toate acestea trebuiau să se întâmple și cum transformările se desfășurau încet și într-o direcție care i se părea favorabilă, nu se simțea câtuși de puțin tulburată. Legătura dintre ei deveni un fel de amestec de duioșie și devotament. Acum era înalt, cu maniere rezervate, foarte îngrijit ca înfățișare și vedea uneori interesul de a se examina cu atenție în oglindă. Constată la el o calitate, care-l deosebea de tinerii obișnuiți: nu numai indiscutabilul farmec și distincția, nu numai absența totală a stângăciei impetuoase, caracteristice tinerilor de vârsta lui, ci ceva nedefinit, care îi da nota caracteristică de fiu al ei, între milioanele de fiți ai altor milioane de mame. Începea să constate la el o asemănare din ce în ce mai apropiată de tatăl său — modularea buzelor, zâmbetul, dinții puternici, albi, strălucitori și desăvârșiți — descoperea anumite calități care făceau ca în sufletul ei să tresară o coardă a amintirilor ce o înfiorau. În intimitatea sufletului ei era convinsă că e băiat frumos în imaginație era mereu lângă el și gusta o adâncă mulțumire, datorită entuziasmului și succeselor lui.

Își închipuia că și în firea ei trebuie să se fi produs anumite schimbări, dar numai rareori se gândea la acest amănunt. Trecu perioada care se desfășură încet și monoton în orice existență, fără să-și dea seama, că ea însăși s-ar fi schimbat. Trupul i se mai împlinise, pieptul îi era mai puțin elastic, zâmbetul umbrat de mai multă rezervă. Dar numai rareori stăruia asupra acestor schimbări ale înfățișării ei și nu se gândea niciodată mai îndelung la posibilitatea unei aventuri romantice. În această privință Joe îi dădu chiar de la început o lovitură crâncenă; pasiunea absurdă a domnișoarei Hocking o dezgusta, și mai presus de orice, ea avea pe fiul ei. Astfel, deși nu-și dădea seama, felul de viață pe care-l ducea, îi impunea un fel de stăpânire a oricăror porniri și o determina să-și îndrepte toată dragostea spre Peter. Clienții ei, oricare ar fi fost atitudinea lor față

de ea, nu reprezentau altceva decât vedenii pline de făină care apăreau și dispăreau în mod subit, fără să aibă nici o semnificație în viața ei. Lennox ținea la ea, acest amănunt îl cunoștea. Dar el își avea afacerile lui care pentru el erau aproape o obsesie și era incapabil să se mai gândească la altceva. Într-un rând, în birou, întinsese brațul cu sfială și o cuprinsese de mijloc. Dar ea îi spusese foarte calmă, să renunțe la astfel de gesturi. Și el se supuse numaidecât, rușinat, cerându-i scuze, simțindu-se mult mai tulburat decât ea. În general căuta să reprime în sufletul ei orice tendință de visare care o făcea să se întristeze și să se simtă cuprinsă de o pornire bolnăvicioasă de a se compătimi singură. Dar numai rareori avea timp liber, să poată sta cu mâinile încrucișate și să se lase pradă acestor gânduri.

Avea ocupația ei, se obișnuise ca dimineata să mănânce în grabă și să plece la gară; aștepta pe peroanele garilor, în vânt, în ploaie și arșița soarelui; își făcea turneele săptămânale prin regiune și aștepta cu toată răbdarea în prăvălii umede și brutăriile de la subsoluri. Se obișnuise să fie optimistă, iar când era vorba de afaceri, își însușise arta de a fi exuberantă. După ce avalanșa de comenzi, datorate simpatiei, se mai liniști, se împacă și cu derularea calmă a obligațiilor ei. Câștigul ei deveni mai mic și încasările mult mai regulate, dar cel puțin se simțea mulțumită. De multe ori începea să se gândească, cât este de absurd, ca tocmai ea să îndeplinească o astfel de misiune și să-și petreacă viața cu vânzarea unui articol atât de vulgar. Dar fie vulgar fie nu, margarina își croise drum și Lennox stăruia să o impună chiar în detrimentul afacerilor ce le făcea cu untul. I se părea ridicol ca ea să vândă acest surogat, dar mergea înainte. Nu se simțea nemulțumită, dar de fapt nu-i rămânea altceva de făcut. Cu felul de viață pe care-l ducea acum, avea mijloace suficiente pentru a trăi confortabil, a se îmbrăca cu gust și chiar cu eleganță — la dorința fiului ei pe care și-o manifestase în timpul unei vizite ce i-o făcuse la școală — pentru a se bucura de modestele plăceri ce i le putea oferi viața și mai presus de orice, pentru a putea plăti cheltuielile necesitate de educația fiului ei. Bineînțeles nu avea un cont creditor

la bancă. Tot capitalul ei îl reprezenta curajul și dragostea față de Peter.

Dar înțelegea, cum îi spunea și Eduard, că trebuie să fie recunoscătoare lui Dumnezeu pentru bunăvoința ce i-o arătase. Din când în când, i se părea de neînțeles, cum de rudele ei se interesează atât de puțin de situația în care se găsește, și gândul acesta o umplea de amărăciune. Eduard era, mai presus de orice îndoială, cel mai atent: îi scria din când în când, venea uneori la ea în vizită, lua pe Peter în casa lui în timpul vacanțelor, vorbea în termeni foarte generoși despre studiile nepotului său și în raport cu mijloacele lui reduse, avea și accese de generozitate față de el. Nu făcea nici o aluzie cu privire la Joe, dar avea convingerea neplăcută că el bănuiește motivul tăcerii persistente a fratelui său, dar din considerație, se ferea să vorbească despre el. În mod insesizabil atitudinea ei față de Eduard suferi o ușoară modificare sau pentru a întrebuița propriile ei cuvinte „nu mai avea despre Eduard aceeași părere“ ca înainte de asta. Cât despre Richard, fratele ei, el ca întotdeauna păstra aceeași rezervă. Presupunea, își zicea Lucy, că „reușește foarte bine“ și astfel face cinste inteligenței și caracterului familiei Murray. Într-un rând, de Crăciun, primi de la Vera un suport pentru tocuri și a doua oară o învelitoare de mătase trandafirie pentru ceainic, lucrată de Eva pe care i le trimiseră împreună cu cele mai bune urări din partea întregii familii și ca dovadă a considerației lor față de ea.

Totuși, cine știe din ce motive, aceste atenții prietenești determinară pe Lucy să fie și mai rezervată. Începu să piardă puțin din instinctele ei sociale, dar nu renunță nici acum la obișnuita ei generozitate: cu ocazia căsătoriei lui Netta cu Dave Bowle — un eveniment neobișnuit de semnificativ pentru triumful dragostei și trecerea anilor — dăruî fostei sale servitoare o superbă garnitură de pat a cărei valoare întrecea cu mult mijloacele ei. Sfera intereselor ei se reducea în mod imperceptibil. De pildă nu era cătuși de puțin la curent cu interesele națiunii. Recucerirea Sudanului, organizarea politică a Australiei în regim de republică, o lăsară indiferentă. Nu află că Marconi a descoperit telegrafia

fără fir și nici că Langley reușise să zboare cu minusculul său aparat. Numele lui Kruger nu i se părea nici înspăimântător, nici obscen. Suportă moartea Reginei Victoria, fără să simtă nici o zvâcnire dureroasă a inimii.

Deși problemele mondiale o lăsau pe de-a-ntregul indiferentă, ea se simțea mulțumită. Avea preocupările ei, un scop în viață și atât îi era de ajuns.

În ziua de trei septembrie a anului o mie nouă sute patru, intră bine dispusă în birou și se așează imediat la masă, pentru a-și pune registrele la zi. Nu intervenise nimic deosebit, ce ar fi putut influența starea ei sufletească, afară doar de primul suflu al toamnei ce se simțea în aer. Sezonul acesta îi fusese drag întotdeauna și astăzi la Darroch suflul răcoros al vântului ridicat de pe țărmul golfului, aducea mireasmă de frunze veștede — un miros delicat de pământ reavăn care o făcea să se oprească în loc și să respire adânc și îndelung.

Spuse lui Andrews ceva în treacăt și luă registrul de facturi, ca să-și treacă comenzile. De câte ori nu îndeplinise până acum această însărcinare... Astăzi nu mai stătea să se gândească și nici nu se oprea, cum făcea odinioară, cu creionul între dinți, cântărind îndelung fiecare cifră pe care o scria, de teamă să nu facă vreo greșeală. Acum părea plină de încredere și pricepută, în timp ce creionul alerga neostenit pe hârtie.

— Ce ai astăzi? întrebă ea adresându-se lui Andrews, fără să ridice fruntea.

Adineauri când intrase, nu-i răspunsese la salut și nici de astă dată nu zise nimic.

— Te supără din nou indigestia? stăruî ea cu bunăvoință, continuând să scrie tot atât de grăbită ca și până acum. În ultima perioadă acest devotat al bucătăriei soției sale, începuse să sufere de dureri atroce și cu întârziere, să-și trateze indispozițiile ficatului cu medicamente.

Dar el nu răspunde nici de astă dată și rămase încruntat, mângâindu-și ușor mustața coborâtă pe oală și-și îndreptă ochii tulburi spre Lucy. Ea începu să râdă și întoarse cu zgomot pagina registrului.

— Fiecare imagine își are povestea ei ! cită ea. Era posibil oare să fie aceeași femeie care odinioară în biroul acesta îi spusese : „Mă voi strădui să-mi aduc aminte de tot ce mi-ai spus, domnule Andrews“.

— Dumneata râzi, răspunde el cu glasul încet. Ei bine, râzi înainte. Probabil îți va trece pofta să mai râzi, după ce vei afla despre ce este vorba.

Pesimismul lui înveterat o făcu din nou să zâmbească.

— Unde este Dougal ? întrebă ea.

În timpul anilor ce trecuseră, atitudinea lui bruscă și dușmănoasă se schimbase. Astăzi era „un băiat foarte cumsecade“ și prietenul devotat al lui Lucy.

Andrews își întinse capul pleșuv și făcu o mișcare spre ușa camerei celeilalte.

— La patron, răspunde el întunecat și făcu o pauză. M-a chemat și pe mine... și după ce va ieși Dougal, va trebui să intri și dumneata.

De astă dată ridică ochii și ducându-și creionul la obraz, se uită la el mai cu atenție. Văzu că este mult mai abătut decât de obicei.

— Ce s-a întâmplat ? întrebă ea.

— Sunt sigur că vei afla în curând, răspunde el cu glasul domolit, și-ți garantez că nu vei mai avea motive să râzi.

— Spune-mi ce este, stăruie ea curioasă, văzându-l că arată atât de speriat. Spune-mi ce s-a întâmplat ?

— S-a întâmplat tot ce poțtești ! răspunde el cu neobișnuită violență.

Exact în clipa aceasta ușa de la camera interioară se deschise și Dougal intră în birou, urmat de aproape de Lennox.

— Va să zică te-ai întors, nu-i așa ? zise Lennox văzând pe Lucy. Te rog, intră puțin la mine.

Se ridică încet de pe scaun ; vederea obrazului lui Dougal și invitația lui care venea după cuvintele prevestitoare ale lui Andrews îi inspiră o neliniște neobișnuită ; dar știa că ea este în ordine ; nu făcuse nici o

greșeală și lucrările ei erau la zi, prin urmare nu avea nici un motiv să se sperie.

— Ia loc, doamnă Moore, o invită el și din nou, atât invitația cât și întrebuintărea numelui ei de familie, pe care el de obicei niciodată nu-l întrebuintă, o făcu să presimtă ceva cu totul neobișnuit. Am vorbit și cu ceilalți, adăugă el, învârtind nervos creioanele în mână.

— Da, încuviință ea prudentă.

De astă dată în atitudinea lui constată o frământare, o mulțumire stăpânită, ce se ascundea dincolo de felul ceremonios în care vorbea. Urmă un timp de tăcere.

— Mi-a venit foarte greu să iau această hotărâre, continuă el pe neașteptate, jucându-se de astă dată cu un echer, dar am fost obligat s-o iau fără să mai țin seama de nimic. Lăsă echerul din mână și adăugă pe un ton categoric: Sunt obligat să ți dau preavizul.

La cuvintele lui neașteptate se făcu palidă la obraz ca o moartă. O clipă se uită la el fără să zică nimic, apoi răspunse cu glasul sugrumat:

— Bine, dar eu mi-am făcut datoria cât se poate de bine. Asta o știi și dumneata.

— Știu, știu, răspunse el cu evidentă părere de rău. Sunt profund mâhnit.

— În cazul acesta... îngână ea, fără să mai poată continua.

— Am lichidat... da, am vândut toată marfa, cu cățel, cu purcel, lui Van Hagelmann!

Se lăsă în spătarul scaunului și cu tot calmul cu care vorbea, entuziasmul său se vedea destul de limpede. Glasul puternic îi tremura de un triumf trist.

— Știi foarte bine că pentru oamenii aceștia, cu toată importanța afacerii lor, eu am fost tocmai ca un ghimpe în ochi; le-am dat demult și vreme îndelungată, lovituri destul de grele. Au încercat să mă înlăture, dar n-au reușit. Am vândut margarină olandeză, cu toată împotrivirea lor — am vândut marfa aceasta chiar sub nasul lor — și acum s-au săturat. Nu vor să mai aibă concurență; adevărul este că intenționează să-și asigure monopolul. Eu știam... da, știam mai de mult. Mi-am dat seama de multă vreme că așa va trebui să se întâmple.

Acesta este motivul pentru care am stăruit să vindem margarina, în detrimentul celorlalte mărfuri. În cazul acesta a intervenit și simțul prevederii. Acum s-a făcut, și înțelegerea este definitiv încheiată. Eu plec și rămân ei.

La aceste cuvinte obrazul lui Lucy se făcu roșu ca para. Va să zică, iată ce le pregătise el.

— Bine... dar cred că pe noi ne vor păstra în slujbă? întrebă ea înspăimântată.

Bătrânul clătină încet din cap.

— Tocmai aici este nenorocirea, răspunse el schimbând tonul. Oamenii aceștia au localul lor propriu, personalul necesar și agenții lor. Probabil vor lua pe Dougal. Este un bălat tânăr pe care-l vor putea folosi. Dar Andrews și dumneata... de... Făcu o pauză semnificativă și adăugă : crede-mă, îmi pare foarte rău !

Deși încercă să pară că este impresionat, nu-i părea rău de nimic. Se simțea încântat de tranzacția pe care o făcuse, era mulțumit de norocul pe care l-a avut de a trece întreprinderea sa modestă unei firme importante care își extindea afacerile și care cumpăraseră întreprinderea lui mai mult din principii de tactică, decât condusă de intenția monopolului.

Înțelese limpede adevărul și se simți cutremurată de nedreptatea ce i se făcea.

— Cu alte cuvinte după atâția ani de muncă, eu voi fi dată afară. Acesta este felul în care voi fi răsplătită pentru străduințele mele.

— Pentru străduințele dumitale ai fost plătită, murmură el cu blândețe.

— Nu e omenesc ! Este nedrept ! izbucni ea, fără să se mai poată stăpâni. Ar fi trebuit să ne previi că așa se va întâmpla.

— Nici eu n-am știut cu certitudine. Apoi ezită și adăugă cu glasul mult mai blând : ar fi zadarnic să te superi din cauza asta.

Probabil amintirea neașteptată a acelei după amiezi calde când, foarte de mult, într-o clipă de slăbiciune îi petrecuse brațul împrejurul mijlocului, îl opri să-i dea un răspuns mai brutal. Probabil mai păstra și acum ceva din sentimentele lui de altădată față de ea.

— De multă vreme mă preocupă gândul să mă retrag din afaceri, continuă el. Dumneata va trebui să-ți găsești o altă slujbă. O femeie atât de pricepută ca dumneata...

Simți că este gata să-i dea un răspuns jignitor, dar se stăpâni și se ridică în picioare, uitându-se la el cu ochii scăpărând de nemulțumire.

— Când va trebui să încetez lucrul ? întrebă ea, oprindu-se în pragul ușii.

— De astăzi într-o lună, răspunse el, ca și când ar fi vrut s-o îmbuneze.

Trecu în odaia de alături. Simțea că a început să tremure de indignare. Se vedea pe sine, umilită din prima zi când intrase în biroul acesta mizerabil ; da, fusese umilită ; și acum era din nou umilită în mod dureros de această concediere forțată și subită. Și cât se zbatuse în timpul dintre aceste două scene de umilință. Cât lucrase pe vreme bună și pe vreme rea pentru netrebnicul acesta de Lennox, ca să-i dea posibilitatea să se retragă cu un capital cât mai important.

— Nu ți-am spus ? zise Andrews. Știam chiar de la început că te va da pe ușă afară

— Lasă-mă în pace ! se răsti ea.

Dougal tăcea. Pe el nu-l dădea afară și prin urmare se simțea chinuit de aceleași remușcări, ca și unul care și-ar fi trădat prietenii.

Cu dinții încheștați se așeză din nou în fața registrului, termină de transcris comenzile și la orele cinci plecă de la birou.

Ieși pe poarta îngustă și apucă de-a lungul străzii, dar trebui să facă jumătate de drum, până când să și dea seama că a început să plouă. Părul îi era umed de picăturile de apă când cu un gest mecanic își deschise umbrela. Luminile galbene ale vitrinelor tremurau pe lângă ea ; un vânzător de ziare se opri în colțul străzii și anunța cu glasul răgușit, câștigătorul ultimei curse ; siluete tulburi și întunecate mergeau cu ea alături spre gară.

Se urcă în tren. Din colțul compartimentului un călător se plecă spre tovarășul său de drum și peste marginea ziarului ce-l ținea în mână, începu să-i vorbească despre criza ce se declarase în domeniul afacerilor.

— Lucrătorii şantierelor sunt concediaţi în roiuri, ca muştele, conchise el cu glasul grav.

Se întoarse şi se uită cu ochii calmi spre omul care vorbea. Situaţia aceasta, îşi zise ea, este în totul identică, cu situaţia în care se găseşte ea acum. Fusesese dată afară. Anii mulţi de viaţă calmă şi fără incidente, se terminaseră pe neaşteptate, în mod banal şi aproape grotesc. Ce frază caraghioasă, „să fii dat afară“, pentru ea reprezenta o catastrofă neaşteptată şi nebănuită. Datorită încrederii ei naive, nu prevăzuse, nu se gândise niciodată la această posibilitate. Cuprinsă de un nou acces de furie, buzele i se strâmbară când se gândi din nou la profunda semnificaţie a acestei concedieri.

Când ajunsese la Ardfillan, ploaia nu contenise încă, ci cădea în valuri iar după ce intră în casă simţi că poala rochiei i se lipeşte de picioare.

— Brrrh ! făcu domnişoara Hocking, când apăru în vestibul. Eşti udă până la piele, draga mea.

— Da, sunt udă, răspunse ea cu mare greutate. La plecare n-am luat pardesiul.

— Haide repede şi te schimbă, continuă domnişoara Hocking care era îmbrăcată în inevitabilul ei halat de mătase verde şi ochii îi străluceau.

Lucy îşi scutură apa de ploaie din păr.

— Eu nu voi mai ieşi din casă, declară ea categoric. Sunt obosită. Fuseseră invitate la masă, dar ea nu se simţea dispusă să accepte această invitaţie.

— Bine, dar trebuie... O, sigur va trebui să vii ! protestă Pinkie cu efuziune. Te vei mai înveseli. Vom avea muzică. Înainte de a ne aşeza la masă, va cânta cineva. Va fi foarte odihnitor pentru tine. Haide, te rog !

— Ți-am spus că nu voi mai ieşi ! ripostă Lucy cu violenţă. Nu mă simt dispusă.

— Dragă mea, va trebui să te simţi dispusă. Îţi voi ajuta să te îmbraci.

— Lasă-mă în pace ! ripostă Lucy şi desprinzându-se din braţul care încerca să o cuprindă, îi spuse dintr-o răsuflare : Mi-am pierdut slujba.

— Slujba ? repetă ea neîncrezătoare şi aproape cu dispreţ.

— Da, slujba... ocupaţia pe care am avut-o... situaţia. Am fost dată afară, dacă înţelegi ce va să zică asta.

— Stinte Doamne ! exclamă domnișoara Hocking cu amabilitate, apoi zâmbi împăciuitoare și adăugă: vei găsi altă slujbă, chiar mâine dimineată. Sunt sigură că vei găsi. Haide să plecăm ! Da, haide, nu mai întârzia.

Lucy nu-i mai răspunse nimic ci trecu cu brutalitate pe lângă ea, intră în camera ei și începu să-și dezbrace hainele leocă de ploaie.

Felul în care fusese primită în vestibul, contribuia la agravarea nemulțumirii ei.

„Ce femeie nebună ! își zise ea cu amărăciune. Și cât am fost de proastă, în ziua când m-am hotărât să mă mut la ea !”

Începu să-și șteargă picioarele cu toată energia ca i-o insufla revolta, își puse ciorapi uscați și papucii, apoi își scoase din dulap rochia de catifea roșie. Un zgomot ușor făcut de cineva care pipăia tăblia ușii o făcu să se oprească, apoi auzi glasul lui Pinkie care întreabă șireată :

— Vii, draga mea ? Eu sunt gata.

Lucy făcu un efort ca să-și stăpânească nemulțumirea :

— Du-te singură, eu nu sunt dispusă să plec de acasă

— Trebuie ! Trebuie să vii și tu ! strigă Pinkie nemulțumită și începu să zguduie clanta ușii, ca un copil pe care l-ai pedepsit, dar Lucy care cunoștea încăpățănarea ei, avusese prevederea să încuie ușa. Tăcerea ce urmă numaidecât, i se păru grea, revoltătoare, dar când auzi trântindu-se ușa de la intrare, Lucy simți că trupul i se destinse și că toată atmosfera casei începe să se limpezească. Termină cu îmbrăcatul, apoi coborî în bucătărie unde își pregăti un ceai și pâine prăjită cu unt.

Stând așezată în fața acestei mâncări frugale, scoase ultima scrisoare a lui Peter și așezând-o în fața ei, începu să o citească încet. Rândurile scrise cu îngrijire îi dădeau curaj și îi limpezeau în minte situația de acum mult mai clar decât ceasuri întregi de meditare. Își făcea trimestrul al doilea și cel din urmă la școală și la sfârșitul anului când se va întoarce acasă, va fi obligată să se gândească imediat la viitorul lui. În amintirea ei se trezi din nou viziunea ultimei serbări a distribuirii premiilor. Călugărul William — mult mai prevăzător decât până acum și „cu destulă îndrăzneală”

cum spunea el — de astă dată cu mâna nu pe creștetul ci pe umărul băiatului, îi spusese : „Băiatul acesta este un tânăr de viitor“. Dacă situația ei de până acum fusese grea, cu cât mai grea va fi de aici înainte ! Dar, deși viitorul nu era încă limpezit, ambițiile ei în legătură cu el îi erau de mult limpezi în minte.

După toate sacrificiile ce le făcuse pentru a-i da o educație corespunzătoare, gândul de-a se învoi ca el să-și ia o slujbă fără importanță și lipsită de posibilități, i se părea nu numai absurd, ci o risipire inutilă a străduințelor ei de până acum, o recunoaștere a înfrângerii. Un practicant ? Un funcționar ? Ucenic în vreo prăvălie ? Toate aceste eventualități i se păreau imposibile.

Nu, durerea și revolta ei de acum, nu putură decât să intensifice hotărârea luată mai de mult. Ea își avea ținta ei — că drumul până la această țintă nu era încă definit, nu o supăra cătuși de puțin — pe care nu putea s-o vadă încă în mod distinct, dar avea toată încrederea în puterile ei proprii. Își va găsi fără întârziere o altă slujbă, va face orice, indiferent ce i se va cere. Cu o mișcare de revoltă, împături scrisoarea din fața ei și-și lăsă gândurile să alerge slobode.

Se culcă devreme, dar nu putu adormi. Gândul că fusese concediată i se trezea mereu în minte și nu o lăsa să se liniștească. Întinse mâna și-și turnă un pahar de apă din carafa de pe noptieră, dar imediat ce se întinse din nou în pat și închise ochii, creierul ei surescitat începu din nou să se frământă : să i se întâmple tocmai ei așa ceva... să fie dată afară de netrebnicul acesta, pentru care lucrase și robotise ca o sclavă

Încă nu adormise, când auzi pe domnișoara Hocking că s-a întors. Stând întinsă prin întuneric, auzi ușa de la intrare deschizându-se de o mână nesigură care pipăla clanța, apoi se închise din nou. O auzi trecând prin vestibul, dar nu cu pași impetuoși cum avea obiceiul, căci pașii păreau târșăiți și-i atraseră numai decăt atenția. Ascultă, și propriile ei griji se destrămară numai decăt, după ce zgomotul pașilor continuă și în odaia domnișoarei Hocking.

Foarte ciudat, își zise ea, și ridicându-se într-un cot, se uită spre ușă unde o dâră slabă de lumină dovedea că lampa din vestibul n-a fost stinsă. Totul i se

părea neobișnuit. Se așteptase la o întoarcere exuberantă, ca de obicei, se așteptase s-o audă trecând din cameră în cameră, fredonând frânturi de melodii sau chiar să vină și să-i spună cât de încântătoare a fost serata de la care s-a întors. Puțin după aceea, stând mereu sprijinită într-un cot, auzi alte sunete care înfiorară în-tunericul, sunete care nu puteau fi nici lacrimi, nici hohote de râs, ci un amestec din amândouă, o serie de suspine pricinuite de un acces de isterie. Cobori numaidecât din pat, își puse papucii și îmbracă halatul. Deschise ușa și scoțând capul în anticamera luminată, strigă :

— Ce s-a întâmplat ?

Nu primi nici un răspuns decât sunetele îngrozitoare ale deznădejdi care deveniră și mai exagerate.

Lucy încrunță din sprâncene și strângându-și halatul împrejurul trupului, coborî în hol, bătut la ușa domnișoarei Hocking și așteptă să audă răspunsul, dar cum acesta nu veni, întinse mâna și apăsând pe clanța ușii intră în odaie.

Aici se opri din nou, mirată și înspăimântată. Domnișoara Hocking era întinsă pe canapea, ca și când s-ar fi trântit în timp ce se dezbrăca și obrazul îi era vârgat de lumina proiectată de sub globul verde al lămpii. Rochia și fusta ei erau aruncate pe jos, dantela de la cămașă era boțită și umerii despuiți, părul des și blond îi atârna în parte pe spate, părea o ființă măreață, pe jumătate despuiată, într-o voluptoasă atitudine de abandonare. Un sân cu sfârcul trandafiriu îi scăpase din corset și pe deasupra ciorapilor lungi și negri se vedea o vargă de piele albă și lucitoare ca mătasea. În atitudinea aceasta plângea și scâncea, chinuită de deznădejde.

— Ce s-a întâmplat ? strigă Lucy cu glasul răstit.

Pentru ea femeia aceasta care își dădu drumul atât de nestăvilită, era un spectacol prea neobișnuit, prea impudic, pentru a-i putea trezi simpatia și nici nu se simțea impresionată de gemetele ei. Atitudinea aceasta îi se părea mai curând absurdă decât impresionantă. Își strânse și mai mult faldurile halatului înmăjurul trupului delicat.

— Te întreb, ce s-a întâmplat? strigă ea, ridicând glasul.

— M-a părăsit... m-a părăsit! izbucni domnișoara Hocking. Am aflat în timpul seratei și ochii ei mari începură să verse un nou torent de lacrimi.

— Ce vrei să spui? întrebă Lucy cu glasul rece. Se simțea jignită de purtarea lui Pinkie. Bănuia că trebuie să fie vorba despre obsesia ei vulgară, dar presimțea că aici a mai intervenit ceva, așa că nu se putu stăpâni să n-o întrebe din nou: Explică-mi ce vrei să spui!

— S-a terminat, totul, totul s-a terminat! M-a părăsit. S-a logodit cu altă femeie... logodna a fost anunțată astăzi, gemu ea. M-a părăsit după atâția ani, după tot ceea ce am făcut pentru el, fără să țină socoteală că l-am iubit și nici de felul în care se uita la mine. Trupul i se cutremură din nou spasmodic și începu să bată din picioare, ca o ieșită din minți. Spectacolul i se părea de necrezut! Prea era lipsit de orice cumpăt! Dar aceasta era realitatea. Nenorocita aceasta se zbuciuma chinuită de o durere frenetică, din cauză că pierduse ceva ce nu i-a aparținut niciodată.

— Linștește-te, zise Lucy cu glasul schimbat, și dă-mi voie să-ți ajut să te întinzi în pat.

— Cum aş putea să mă liniștesc? țipă domnișoara Hocking. L-am iubit, da, eu l-am iubit și m-a iubit și el pe mine. Știu că m-a iubit, sunt convinsă de asta. Am avut încredere unul într-altul. L-am așteptat, da... l-am așteptat! Îngrozitoare a clădire a propriei ei amăgiri, monstruoasa iluzie cu care se înșelase pe ea însăși se prăbușise la prima ciocnire neașteptată cu realitatea. Temelia vieții ei se prăbușise și părea că și ea s-a prăbușit împreună cu ea.

Gemu din nou și ochii îi străluciră sălbatic.

— L-am iubit! L-am iubit! strigă ea din nou. În fața lui Dumnezeu, noi eram soț și soție.

Lucy începu să se sperie.

— Nu mai plânge, încercă ea s-o îmbuneze și o bătui pe umăr, strădundu-se să-i acopere nuditatea ce și-o expunea.

— Mă crezi, nu-i așa? întrebă domnișoara Hocking, înecată de suspine și apucând-o de mâna întinsă și-o trecu de câteva ori peste obrazul vărgat de lacrimi.

Lucy, buna mea Lucy.

— Da., te cred, răspunse Lucy grăbită. Liniștește-te și haide să mergem la culcare.

Reuși s-o facă să se ridice și începu să-i desfacă corsetul și s-o dezbrace.

La atingerea degetelor ei, Pinkie încetă să mai plângă și rămase supusă, o tragică imagine, în pantalonașii ei de dantelă, dar deși părea încântătoare, obrazul ei crispat și pătat de dăra lacrimilor, nu mai exprima decât o spaimă monstruoasă în clipa când întrebă pe neașteptate:

— Ce se va alege de mine, de aici înainte?

— Liniștește-te, răspunse Lucy pe un ton categoric.

În cele din urmă îi desfăcu corsetul care-i lăsase vârgi trandafirii pe trup, și trecându-i o cămașă de noapte peste cap, îi ajută să se urce în uriașul pat cu stâlpi.

— Nu vrei să-ți aduc o ceașcă de ceai? întrebă ea. Era profund convinsă de calitățile restauratoare, în orice împrejurare, ale acestei băuturi.

Miss Hocking dădu din cap cu privirile tot atât de rătăcite ca și mai înainte. Lucy ieși din odaie și curând după aceea se întoarse cu ceașca cea mare pe care prietena ei o folosea în fiecare dimineață.

— Ia ceașca și bea, îi porunci ea numaidecât. Pinkie supusă, întinse mâna, o mână mare și bine îngrijită, și luă ceașca; dar nici n-o apucă bine și ceașca îi scăpă din mână fără putere pe dușumele. Nu se sparse, dar ceaiul se vărsă pe covor, făcând o baltă care aburea.

— Ia, vezi ce ai făcut! strigă Lucy.

Gestul ei lipsit de cumpăt o făcu să se supere. Se plecă și ridicând ceașca și farfuria îi spuse:

— Cred că acum vei putea să renunți la ceai.

— Te rog să mă ierți, zise domnișoara Hocking cu umilință. Mă gândeam la ceva. La dragostea mea pentru Malcolm. Nu ți se pare sublimă?

Ridicându-se, cu obrazul aprins, Lucy se uită la trupul întins pe pat al acestei femei vrednice de milă. Nu simțea nici un fel de simpatie pentru ea, ci numai o adâncă nemulțumire care o îndemna — cum spunea ea — „să-i tragă câteva să-și bage mințile în cap“. Se disprețuia din adâncul sufletului, că fusese în stare să tolereze vreme atât de îndelungată prostiile ei. Gândindu-se la propriile sale griji care o preocupau în aceste

clipe, încercă să compare lipsa de importanță a acestel deznădejdi stupide, a acestei emoții, absolut închipuite, cu situația deznădăjduită în care e aruncată ea, chiar în timpul acestei zile. Nu se putu împiedica să n-o întrebe :

— Nu vrei să-ți dau puțină bromură ?

— Aș vrea puțină bromură, repetă Pinkie întocmai ca un copil. Și când Lucy îi aduse doza necesară, o luă, tot atât de abătută și fără nici o rezistență, luându-i mâna în mâinile ei, când îi duse lingura la gură.

Acum nu mai părea chinuită de durere, devenise absentă.

Lucy continuă să se uite la ea nemulțumită.

— Noapte bună, zise ea într-un târziu.

— Noapte bună, răspunse domnișoara Hocking nepăsătoare.

Lucy stinse lampa și ieși din odaie, fără să facă nici un zgomot. Ea început se simțise profund tulburată, dar acum era aproape liniștită. Deplasându-se de-a lungul coridorului, prin minte îi trecu fraza pe care o auzise de atâtea ori : „Nenorocirea nu vine niciodată singură“. Se gândi la ea și fraza aceasta i se păru că devine un fel de obsesie. Ani de-a rândul viața ei se scursese liniștită. Tolerase pe domnișoara Hocking și se simțise în siguranță aproape deplină, iar acum într-o singură zi se întâmplase îndoită catastrofă !

Totuși nu se simțea alarmată din cale afară din cauza prietenel ei.

„Măine dimineată se va simți mai bine“, își zise ea, aproape cu severitate, când se urcă în pat.

XI

Dar dimineata următoare Pinkie nu se simți mai bine. După ce prânzi, complet îmbrăcată și gata de plecare, Lucy intră în camera ei — domnișoara Hocking nu se scula niciodată înainte de ceasurile nouă — pentru a-și lua ca de obicei, rămas bun.

— Te-ai restabilit ? întrebă ea.

— Mă simt foarte bine, răspunse domnișoara Hocking ostenită. Știi că m-am mai gândit.

Între femeile acestea două era un contrast neobișnuit : una dintre ele, stând în picioare dreaptă, îngrijită ca înfățișare, sigură de sine, lovind cu umbrela bine înfășurată vârful pantofului lucitor ; cealaltă stând indolentă, în négligé, cu părul răspândit pe perna de dantelă, cu ochii mari și frumoși tulburați de o dureroasă melancolie.

— Da, continuă ea cu aceeași expresie de calm rigid, probabil motivul este că eu nu cânt la orga aceea din biserică. Dacă aș putea să cânt, ar reveni la mine. Făcu o pauză, apoi adăugă : va trebui să învăț în cursul zilei de astăzi.

Lucy se încrunță, speriată, sub voaleta care-i acoperea obrazul. Cât de mult se deosebeau cuvintele acestea de exuberantul ei fel de viață, când se despărteau : „La revedere, la revedere, scumpa mea Lucy. Întoarce-te curând acasă !”

— N-ai dormit bine ? întrebă Lucy.

— Am dormit, răspunse domnișoara Hocking, și astăzi voi lua lecții de orgă. Înainte de amiază mă voi duce la

biserică. Apoi adăugă suspinând : Voi face totul pentru el, pentru Malcolm. Soțul meu în fața lui Dumnezeu.

— Lasă acum vorbele acestea, se răsti Lucy, ca și când datorită voinței ferme a ei, ar fi putut să-i bage puțină minte în capul găunos. Știi foarte bine că nu sunt dispusă să-mi pierd timpul cu așa ceva.

— Știu că nu ești dispusă, Lucy, răspunse domnișoara Hocking cu tristățe. Dar dumneata nu înțelegi. Eu însă trebuie să mă ocup... trebuie să mă gândesc la el. Nu se poate să fac altfel.

Lucy își mușcă buzele și se uită la ceasornic. Era obligată să plece la gară și să ia trenul ; trebuia să se ocupe de propriile ei griji ; nu putea să-și piardă toată ziua veghind asupra acestei femei nebune, așa că se întoarse să plece.

— Atunci eu plec, declară ea și ieși din odaie, lăsând pe domnișoara Hocking cu privirile pierdute în gol și pe obraz cu aceeași expresie visătoare și nostalgică.

Totuși se opri în vestibul ; ar fi vrut să dea câteva instrucțiuni femeii care făcea curățenie în casă, dar — lipsa de punctualitate în serviciu a acestei femei era un fel de omagiu față de indiferența domnișoarei Hocking — femeia de serviciu ca de obicei, nu sosise încă, așa că Lucy fu obligată să plece fără să se simtă liniștită.

În timpul zilei încercă din toată puterea să-și alunge din minte această problemă. Trebuia să se gândească la necesitatea imediată de a limpezi situația ei proprie. Avea o lună pentru a-și putea găsi o nouă slujbă ; mai avea pe fiul ei de care trebuia să țină seama și își zicea că acest amănunt și problema viitorului lui trebuie să primeze față de orice alte preocupări. Începu chiar din prima zi să se intereseze la clienții ei și să-i întrebe, mai mult în trecere și ca un fel de glumă, dacă au cunoștință de vreo slujbă liberă care să fie pe măsura capacităților ei. Majoritatea acestora își exprimară părerea de rău că este obligată să renunțe la slujba ce o avea acum. „Pentru numele lui Dumnezeu, cred că nu vorbești serios !” sau „De, după părerea mea eu cred că este mai mare rușinea și nu înțeleg cum o femeie atât de pricepută ca dumneata...” Dar din exclamațiile acestea constată cu amărăciune, că nu se va alege decât cu aceeași solitudine superficială pe care o constatare și cu ocazia morții lui

Frank. Oare se gândeau în mod serios la cuvintele ce le pronunțau în astfel de împrejurări ? În orice caz nu erau totuși serioși. Unii dintre ei îi răspundeau mai mult în glumă și îi dădeau să înțeleagă posibilitatea unei căsătorii favorabile ; alții mergeau ceva mai departe cu exuberanța, dar erau abstracți și-i făgăduiau fiecare în parte, să-și aducă aminte de ea în cazul când vor afla ceva despre vreo slujbă corespunzătoare, „își vor aduce aminte de ea cu toată certitudinea”. Chiar atât însemna ceva : făcuse începutul.

Se întoarse acasă cu convingerea că a reușit să facă ceva. Fusese atât de preocupată de acest gând în timpul zilei, încât abia după ce apucă pe Victoria Crescent, își aduse aminte de Pinkie.

— „Fără îndoială trebuie să fie plecată, își zise ea optimistă. Ce femeie proastă !”

Dar după toate probabilitățile Pinkie încă nu-și venise în fire și ce era mai grav, la întoarcere Lucy găsi femeia de serviciu îmbrăcată și cu pălăria pe cap, așteptând-o.

— Am fost obligată, madam, ca să vă aștept, începu femeia numai decăt, cu glasul în șoaptă. S-a purtat atât de ciudat și mi-am zis „fie că-mi va plăti, fie că nu-mi va plăti orele suplimentare”, va fi bine să aștept până când vă veți întoarce

— Ce s-a întâmplat ? întrebă Lucy nerăbdătoare.

— Mi s-a părut cu totul altă femeie, madam. Știți cum este de obicei. Toată ziua cântă și râde sau începe să cânte la dibla aceea mare și mă întreabă : „Dick, n-ai vrea să faci cutare ?” sau „Vrei cutare Dick ?” Dar astăzi... ce să vă spun... Și tăcu.

— Înțeleg, răspunse Lucy numai decăt.

Dădu femeii un shilling și o lăsă să plece. Apoi încercă să se reculeagă și luând o expresie de prefăcută veselie, intră în salon.

— Am renunțat la orgă, îi spuse domnișoara Hocking, fără să mai întârzie ; era îmbrăcată fără nici o grijă, într-un costum cenușiu și sta înțepenită pe un scaun din mijlocul odăii. Nu mi-ar fi folosit la nimic.

— Ce vrei să spui ? întrebă Lucy fără să vrea.

— Am chemat organistul — un om foarte cumsecade care mă cunoaște, — în foișorul unde este orga, ca să mă învețe, dar nu se poate, mi-am dat seama numaidecât, cu bucata aceea de lemn pe care trebuie s-o ții între genunchi... Cum aş putea să o manevrez, când sunt îmbrăcată în fustă? Făcu o pauză lungă, ca și când ar fi vrut să continue cu o soluție eficientă: cel mult dacă aş îmbrăca tunică aceea pe care o întrebuințez în timp ce fac gimnastică. Aş putea să o îmbrac pe sub fustă, înțelegi, și pe urmă în biserică să-mi scot fusta. Totuși... eu cred...

— O, Pinkie, te rog! interveni Lucy și uitându-și de toată severitatea de până acum, se simți înfiorată de o spaimă, care o determină să continue pe un ton aproape rugător: Te rog, nu vorbi în felul ăsta.

— Nu, nu mă gândesc să fac așa ceva, răspunse domnișoara Hocking pe același ton calm. Cred că ar fi preferabil să învăț limba ebraică. Da, îmi voi procura mâine cărțile necesare pentru a învăța limba ebraică, pe urmă vom conversa împreună, el și eu ne vom plimba, ținându-ne de mână. Pentru fapta aceasta mă va iubi; și întorcându-se spre Lucy, se uită la ea cu ochii mari și speriați.

— Pinkie, nu vorbi în felul acesta! protestă Lucy din nou. Știi foarte bine că toate acestea nu au nici un rost. Purtarea asta îți va face rău... și tot așa și mie.

— Mâine dimineață primul lucru ce-l voi face, va fi să-mi cumpăr Vechiul Testament în limba ebraică,, continuă foarte liniștită domnișoara Hocking. Ne vom plimba împreună — Malcom și eu vom citi în ebraică.

Cuvintele ei păreau caraghioase, dar în același timp te îngrozeau. Lucy nu mai era supărată, ci impresionată și tulburată peste măsură; în primul moment nici nu știa ce să facă. Se simțea zăpăcită, dar...

Dimineața următoare, care era o sâmbătă, așteptă să sosească doamna Dickens — care mai mult din curiozitate decât datorită excesului de zel, veni mai devreme — și-i spuse să stea în casă până la amiază, când ea se va întoarce. Aranjă de asemenea ca domnișoara Hocking să rămână în pat, apoi plecă la birou.

Din nou, dar de astă dată trebuia să facă un efort mult mai mare, gândurile ei se concentrară numai asupra si-

tuației ei proprii. „Va trebui să gădesc ceva“, își zise ea. Își vizită într-un suflet clienții — de acum nu mai avea motive să-și prelungească vizitele — termină devreme și se întoarse la Glasgow pe la orele unsprezece. Aici în conformitate cu planul dinainte formulat, se duse direct la noile birouri ale lui Hagelmann din Alston Street și ceru să vorbească cu directorul. Da, ceru să vorbească cu el. Dar firma Hagelmann era cu totul altceva, decât Lennox și nici intrarea elegantă, cu coridorul de faianță, nu era atât de accesibilă ca scara de serviciu, întunecată și murdară din Saddleriggs. Trebui să se opreasă într-o sală de informații unde i se ceru să-și dea numele și motivul pentru care a venit. Dar nu a putut vorbi cu directorul. I se spuse foarte suav, dar categoric, că nu poate aștepta să vorbească cu directorul, nici să obțină vreo slujbă la această firmă.

Ieși în stradă cu fruntea sus. Oamenii aceștia nici nu bănuiau ce pierd, tratând-o cu dispreț — tocmai pe ea care era o femeie cu experiență, agent comercial care avea o clientelă — fără să fi vorbit mai întâi cu ea și fără să-i spună ce-l puțin un cuvânt de regret. Dar va veni vremea când le va părea rău, da, va avea ea grijă să le dea motive, ca să le pară rău. Fără îndoială o firmă concurentă va profita de serviciile ei. În primul moment de indignare, fiind abia unsprezece și un sfert — și când te gândești că-și făcuse planul să piardă cel puțin un ceas cu această întrevvedere și-și pregătise cu cea mai mare grijă argumentele cu care să-i poată convinge — hotărî să-și continue imediat drumul început.

Mai cunoștea alte trei firme, cărora ar fi putut să se adreseze, firme care făceau afaceri de import. Cea mai mare dintre acestea era în imediată apropiere — în Carswell Street — și fără să mai întârzie, hotărî să se adreseze imediat acesteia. Aici, cel puțin, nu întâmpină nici un fel de greutate, pentru a fi primită — îi venea aproape să zâmbească, văzând contrastul între felul de adineauri și cel de acum în care o tratau. Ar fi trebuit, își zise ea, să vină chiar de la început aici. Dar când le spuse motivul pentru care a venit, având grijă să se explice cât se poate de limpede, situația se schimbă numaidecât. Afacerile mergeau prost, răspunse directorul, mult

mai prost decât până acum, din cauza concurenței ce le-o făcea-străinătatea. Afară de asta aveau un număr corespunzător de agenți comerciali și în timpurile acestea grele, ar fi nedrept să ia unui bărbat posibilitatea de existență, numai pentru motivul de a angaja o femeie. De ce adică să nu se adreseze mai bine lui Margotson? Probabil ei vor avea posibilitatea să o angajeze.

Încercă și la Margotson, care în realitate era a doua firmă la care se gândise. Pe urmă încercă și la a treia și după ce termină, se întoarce la birou, cu fruntea sus, cu obraji mereu îmbujorați, simțind o neliniște ușoară, un fel de descurajare cu care nu era obișnuită. Îndoiala aceasta tulbure parcă ar fi încercat să-i slăbească încrederea în sine.

Nu cumva fusese un noroc neașteptat, că reușise să-și câștige cu atâta ușurință slujba ce o avea acum? Presimțea în această clipă, că împrejurările de care ea nu-și dădu seama pe vremea aceea, contribuiseră probabil la reușita ei, fără prea mare greutate. Dar făcu un efort și încercă să se reculeagă. Era ridicol... tocmai o femeie ca ea care dovedise ce este în stare să facă. Ceva mai târziu când ajunse în gară, cumpără două ziare, *News* și *Citizen* și în compartiment citi cu atenție pagina anunțurilor și-și însemnă slujbele libere pe care ar fi putut să le solicite. Pe care ar fi putut! Da, căută să facă expresia aceasta cât mai elastică, dar erau foarte puține slujbe dintre acelea pe care ar fi putut să le solicite. Cu totul pe neașteptate începu să-și dea seama, că ea nu este indicată pentru slujba de birou. Nu cunoștea mașina de scris, nu cunoștea stenografia. De ce, se întrebă ea furioasă, nu s-a apucat până acum să învețe? Nu mai era nici tânără: „Tânără domnișoară se caută...” Nu, ea nu mai era. Înțelese că dacă va avea noroc, va putea găsi o slujbă de vânzătoare într-un magazin, cu șase shillingi-jumătate pe săptămână, sau să facă bucatărie într-o familie nu tocmai distinsă, cu salariul principal de douăzeci de lire pe an... ambele eventualități fiind imposibile.

Dar mai era și domnișoara Hocking. În starea de acum nu putea să alunge în mod definitiv această grijă. Presimțea că este extrem de surescitată și speriată, dar îi mai rămânea week-end-ul. Fără îndoială va putea face

ceva. Va reuși, datorită unui efort, să alunge ideile extravagante ce obsedau pe prietena ei.

Cobori din tren la Ardfillan și începu să urce încet colina, simțindu-se obosită. Se făcuse cald, era o zi blândă, plină de miresele verii întârziate și susurul frunzelor veștede care păreau că protestează melancolic și stins, întocmai ca amintirile ce se destramă.

După ce făcu jumătate din Garden Street, întâlni un băiat care vindea ziarul săptămânal ce apărea în localitate, și cumpără un exemplar, pe de o parte pentru motivul că băiatul îi aducea aminte în mod ciudat de Peter — un gând absurd ce-i trecuse prin minte — pe de altă parte pentru că era obsedată mereu de gândul slujbei pe care o căuta. Și în timpul cât își continuă drumul, parcurse paginile ziarului, apoi cu totul pe neașteptate se opri fără să vrea. Văzu o știre scurtă, câteva rânduri care anunțau logodna oficială a preotului Malcolm Adam. Prin urmare era adevărat. Ea urma urmei incidentul acesta normal și cât se poate de obișnuit... motivul care făcuse să plesnească bășica multicoloră a iluziilor domnișoarei Hocking, devenise realitate. Împături ziarul și potrivindu-și-l la subțioară, intră în casă.

— Ei, ce este? întrebă ea numaidecât pe doamna Dickens.

— A vrut să se scoale, răspunse doamna Dickens pe un ton ca și când ar fi încercat să se scuze, cu toate dispozițiile date de dumneata. Dar la urmă s-a așezat în salon, unde a stat tot timpul în fața cărților ei.

— Bine, răspunse Lucy. Tonul acesta care nu admitea comentariu nu fu pe placul doamnei Dickens, care ar fi vrut să discute problema aceasta mai cu de-amănuntul.

După ce-și scoase pardesiul și pălăria, Lucy trecu în salon. La vederea ei domnișoara Hocking păru nemulțumită. Era așezată în fața biroului, încărcat de cărți și împrejurul ei pe parchet erau aruncate mai multe volume.

— Nu vezi că sunt ocupată? protestă ea numaidecât, uitându-se la ea distrată și absorbită de nerăbdare, iar în timpul cât pronunță aceste cuvinte, își trecu mâna prin părul răscolit.

Lucy se uită la cărți... din fericire nu erau cărțile ebraice de care se temuse, ci câteva volume despre botanică,

din raftul cel mai de sus, pe care Pinkie nu le deschidea aproape niciodată.

— De ce vii să mă tulburi ? protestă Pinkie din nou. Nu vezi că mă străduiesc din toate puterile pentru a limpezi starea în care mă găsesc ?

— Mi se pare că mi-ai făgăduit să nu te dai jos din pat, răspunse Lucy cu blândețe și făcu un pas spre ea.

— Nu te apropia de mine ! strigă Pinkie imediat. O doamnă păstrează întotdeauna o anumită distanță. Și eu nu știu încă limpede ce sunt anume. Probabil acesta este motivul pentru ceea ce se întâmplă acum și încerc să găsesc în cărțile acestea o explicație.

Lucy ezită și rămase cu ochii îndreptați spre obrazul neted și nerăbdător, dar absent, al femeii din fața ei.

— Nu vrei să mănânci ceva ? întrebă ea cu glasul blând.

— Nu ! Nu vreau, răspunse Pinkie pe un ton de neobișnuită convingere. Am lucruri mult mai importante la care trebuie să mă gândesc. Dacă nu voi reuși să descopăr motivul la timp, până mâine dimineață când mă voi duce la biserică, voi fi obligată să fac un compromis. Va fi inevitabil. Voi îmbrăca un costum scoțian. Da, sunt hotărâtă ; acesta va fi ceva intermediar.

— Înțeleg, răspunse Lucy.

Se întoarse și ieși din odaie, închizând cu grijă ușa în urma ei. În sfârșit, vedea adevărul dureros în realitatea lui. Înțelegea că are de-a face cu o femeie care și-a pierdut mințile. Se simțea profund tulburată. Ce avea de făcut acum ? Se așeză la masă și începu să mănânce, fără să știe ce are în farfurie, și întrebă înspăimântată, ce hotărâri ar trebui luate. I se părea dureros, dureros și de necrezut să se gândească la Pinkie, femeia asta care ani de-a rândul se lăsase amăgită de o iluzie absurdă, la care ținuse întocmai ca un copil la jucăriile sale și astăzi pierzând această iluzie, pierduse odată cu ea tot ceea ce însemnase echilibrul vieții ei.

Amănuntul paradoxal era tocmai faptul că această iluzie reușise să o rețină pe marginea vieții normale, dar acum după ce această iluzie se destrămasese, ea încerca să o înlocuiască cu alte amăgiri care o duceau departe, dincolo de judecata sănătoasă. În realitate ea rătăcea prin

labirintul problemelor sexuale, întocmai ca un gigantic animal rătăcit.

După ce termină, trase scaunul și se ridică în picioare. Din ce se gândea mai îndelung, se simțea tot mai tulburată. Se apropie de fereastră și după câteva clipe simți că buna ei dispoziție revine din nou și-și zise aproape cu convingere : „Va trebui... O, va trebui să se vindece ! Este o fază de dezechilibru trecător. Cu timpul voi reuși să o scap și de această obsesie“. Gândul acesta o făcu să se simtă mai liniștită. De altfel, dacă ar fi cerut ajutorul cuiva, acest lucru ar fi însemnat să divulge starea în care se găsește prietena ei, ceea ce ar fi însemnat aproape o trădare. Luă hotărârea fermă să mai aștepte. Da, va aștepta cel puțin până va trece ziua de astăzi ; după-amiază nu se va apropia de Pinkie ; singurătatea și liniștea ar putea să rezolve această enigmă cât se poate de simplu.

După ce ridică lucrurile după masă, își luă ziarele și stiloul și se pregăti să răspundă la anunțurile pe care și le însemnase în timp ce se întorcea cu trenul. Fusesse întotdeauna înceată, când trebuia să-și scrie scrisorile, dar astăzi fu și mai înceată, deoarece cântărea cu grijă fiecare cuvânt și alegea frazele cele mai potrivite, pentru a exprima convingerea că este corespunzătoare pentru slujba ce o solicita. Fiecare scrisoare îi cerea o concentrare neobișnuită, dar din când în când se trezea din adâncul concentrării și asculta cu stiloul oprit în aer, să audă o mișcare din odaia de alături. Într-un târziu auzi ușa că se deschide și se închide, dar în afară de zgomotul acesta, nu mai auzi nimic.

După ce termină scrisorile, le puse mărcile, apoi lăsându-se pe spătarul scaunului, se uită la ele. Așezate în ordine, constată că sunt un maldăr mititel, dar impunător, care părea că îi mai dă curaj. Marțea viitoare, cel mai târziu, își zise ea, vor sosi răspunsurile.

— Doamnă Dickens, la plecare vei pune scrisorile acestea la cutie, zise ea, când o văzu că intră în cameră.

— Da, madam, răspunse doamna Dickens care-și petrecuse după-amiaza intrând și ieșind din odaie, învârtindu-se împrejurul mesei și uitându-se pe furiș la Lucy care sta cu trupul aplecat ; de astă dată profită de ocazie, ca s-o întrebe : Și dacă nu este cu îndrăzneala prea

mare din partea mea, v-aș întreba... ce-aveți de gând să faceți cu domnișoara Hocking ?

Lucy ridică ochii și se uită la ea.

— Vom mai aștepta puțin, răspunse ea cu prefăcută încredere. Sper că această... această ușoară indispoziție îi va trece.

— Nu sunteți de părere că ar trebui anunțate rudele ? stăruie doamna Dickens. Are un frate pe undeva — în timp ce făceam curățenie am văzut mai multe rânduri de scrisori care erau răspândite prin casă, uneori pe birou... ar fi fost inevitabil să nu le văd, adăugă ea, ca și când ar fi vrut să se scuze.

Trăsăturile lui Lucy deveniră ceva mai severe ; vedea limpede că Dick depășise și de astă dată obligațiile ce le avea în casă.

— Cred că va fi mai bine ca toate astea să le lași în grija mea, răspunse ea pe un ton care-l da să înțeleagă, că chestiunea aceasta este definitiv închisă. Voi face ce voi crede eu că va fi mai bine.

— Nu sunteți de părere... stăruie doamna Dickens, dar se opri și după ce făcu o pauză, adăugă cu sfială : mie mi-ar fi frică să stau toată noaptea singură cu ea... în starea în care se găsește acum. Mă apucă groaza, și ca să-ți spun adevărul, n-aș sta cu ea pentru nimic în lume.

— Mie nu mi-e frică, doamnă Dickens, răspunse Lucy înveselită. Na-vea nici o grijă. Apoi întinzând mâna după scrisori, adăugă cu glasul schimbat : în drum spre casă, pune-le la cutie.

— Da, madam, murmură Dickens și ștergându-și mâinile de șorț, mai mult ca o dovadă de atenție decât din necesitate, întinse mâna după scrisori. Atunci noapte bună, madam. Făcu o pauză : ceaiul aștepta.

— Noapte bună.

Doamna Dickens plecă și peste câteva clipe ușa de la intrare se auzi închizându-se în urma ei. Auzind zgomotul acesta Lucy se ridică în picioare. Se simțea mulțumită, aproape liniștită, datorită ușurinței cu care repurtase această victorie morală față de femeia de serviciu pe care în realitate ea nu o aprobase niciodată.

Astfel intră repede în bucătărie și bău ceaiul. I se părea că nu s-a străduit de ajuns pentru a trezi pe

domnișoara Hocking din starea de spirit dureroasă în care se zbătea acum și-și făcu chiar reproșuri, din cauza acestei indiferențe. „O voi vindeca de boala aceasta, își zise ea, nu știu pentru a câta oară. Da, va trebui să alung răul care a pus stăpânire pe ea“.

Îndemnată de gândul acesta, intră în salon cu tava de ceai. La urma urmelor Pinkie fusese întotdeauna bună cu ea.

— E timpul ceaiului, declară ea cu îndrăzneală, imediat ce trecu pragul, și va trebui să bei și dumneata o ceașcă, fie că vrei, fie că nu.

— Firește, cine ți-a spus că nu vreau ceai ? răspunse domnișoara Hocking numai decît. Ceaiul ale cărui miresme simt că se apropie de noi, aduse de adierea vântului...

Abandonase cărțile și acum sta întinsă într-un fotoliu, închizând și deschizând mereu o umbrelă, pe care și-o adusese singură din vestibul.

— Atunci haide, o îndemnă Lucy, punând tava pe masă, ca să toarne ceaiul. Încercă să se prefacă, vreme cât mai îndelungată, că nu băgă de seamă umbrela, dar când îi întinse ceașca de ceai, fu obligată să-i spună :

— Nu vrei să lași puțin umbrela din mână ?

— Imi place să mă joc cu ea, ripostă domnișoara Hocking. Tocmai de aceea am renunțat la cărți. Deocamdată nu sunt în stare să descopăr motivul pe care-l caut. Mă simt mai bine jucându-mă cu umbrela, căci jocul mă liniștește.

Continuă să o închidă și să o deschidă, dar în cele din urmă, văzând ceașca de ceai pe care Lucy o ținea în mîna întinsă, aruncă umbrela deschisă și cu un gest impulsiv îi luă din mână ceaiul care aburea și-l înghiți dintr-o sorbitură.

— A fost foarte bun ! exclamă ea după o clipă de gândire. Dar eu vreau dragoste ; iată ce-mi lipsește.

— Să-ți dau și o bucată de cozonac ? întrebă Lucy cu glasul ferm.

— Cozonac ! Nu-mi satisface întotdeauna gustul. S-ar putea să fie prea dulce. Depinde cum este făcut.

— Acesta este foarte bun, adăugă Lucy categoric. Este proaspăt adus de la Allen. Allen ! Cu totul pe neașteptate își aduse aminte de prima dată când luase masa împreună

cu domnișoara Hocking în acest restaurant. Câtă vreme trecuse de atunci și câtă deosebire între ceea ce a fost atunci și parodia de acum. Ochii i se umeziră și exclamă cu glasul spontan și plin de afecțiune. Haide, încearcă și mănâncă o felie. Întinse farfuria spre ea. Felia de cozonac deveni un fel de simbol... Dacă îl va primi, va fi o victorie, dacă îl va refuza, va fi o înfrângere. Haide! încercă ea s-o îmbuneze ca pe un copil. Haide, Pinkie, ia o felie ca să-mi faci plăcere! Știi foarte bine cât de mult țin la dumneata.

Dar domnișoara Hocking îi dădu la o parte mâna în care ținea farfuria.

— Va să zică am aceeași putere de fascinație pentru femei ca și pentru bărbați? răspunse ea, trecându-și piciorul voinic unul peste altul. Mi se pare că tocmai amănuntul acesta reprezintă problema care mă interesează.

Lucy, indignată, lăsă numaidecât farfuria din mână.

— Dă-mi o cămașă de noapte de-a duminică, ca s-o îmbrac, adăugă domnișoara Hocking încântată. În felul acesta voi rămâne convinsă.

— Te rog, pentru ultima dată, o întrerupse Lucy, încetează să mai vorbești în felul acesta.

Dar la privirile ei rugătoare, domnișoara Hocking se uită la ea cu ochii tulburi.

— Știu că procedeul acesta este îndoielnic, dar dacă Dumnezeu va dori să facă o minune, mă voi simți din nou bine. Este un amănunt pe care trebuie să-l cunosc. Prin urmare să-mi spui adevărul: Dacă aș ieși pe stradă și m-ar opri un bărbat, cam cât crezi că mi-ar da?

Lui Lucy îi scăpă o exclamație de deznădejde, aproape un hohot de plâns. Vedea că este cu desăvârșire inutil să mai stăruie. Trebuia să cheme pe cineva în ajutor.

— Nu râde! țipă domnișoara Hocking cu glasul schimbat, nu râde, m-ai înțeles! Glasul ei tremura de nemulțumire și aplecându-se repede, o lovi ușor peste obraz.

O clipă cele două femei se uitară una la alta, apoi domnișoara Hocking începu să râdă ascuțit și batjocoritor.

— Mică idioată! exclamă ea cu dispreț. Nu-ți dai seama că eu îți sunt superioară din toate punctele de vedere.

Lucy se aprinse la obraz; se ridică în picioare și fără să zică nimic, luă tava cu ceaiul și ieși din odaie. Sufletul îi clocotea mai mult din pricina indignării, decât a senti-

mentului înfrângerii. Se opri în picioare, în mijlocul bucătăriei, cu trupul rigid, fără să vadă nimic. Femeia aceasta — creatura aceasta dementă pentru care făcuse totul ca s-o ajute — îndrăznise s-o pălmuiască ! Fapta aceasta reprezenta picătura care făcea paharul să se reverse. Acum va trebui să facă numaidecât ceva. Mai rămase câteva clipe tot nemișcată și în timp ce roșeața de pe obraji ei devenea tot mai adâncă, se gândea ; apoi luând o hotărâre, intră în dormitor și-și luă repede pardesiul și pălăria.

— Unde ești ? strigă domnișoara Hocking din cealaltă cameră. Ce faci acolo ?

Lucy nu-i răspunse.

— Vino încoace ! strigă domnișoara Hocking. Se vedea limpede că este surescitată și că aleargă neliniștită prin cameră. Vreau să vii numaidecât...

Drept răspuns Lucy încheștă cu putere din fălci, ieși repede în vestibul și ajunse la ieșire.

— Am nevoie de dumneata ! Am nevoie de dumneata ! se auzi glasul furios de alături și în clipa următoare la celălalt capăt al vestibulului apărură domnișoara Hocking și cu statura ei uriașă umplu cadrul ușii sufragerei. Cum de îndrăznești să nu vii când te chem ?

— Eu plec de acasă, răspunse Lucy cu glasul secolat. Mă voi întoarce în curând. Și înainte ca domnișoara Hocking să mai poată adăuga ceva, scoase cheia din broască, deschise ușa și ieși din casă. Cu o mișcare violentă încuie ușa pe dinafară, se opri o clipă în loc și se gândi, apoi plecă repede.

Afară se făcuse întuneric și un vânt puternic învăluia copacii de peste drum, dându-le forme fantastice. Cu capul aplecat în piept, ca să se apere împotriva vântului, Lucy apucă grăbită de-a lungul drumului, fără să țină socoteală de vâjâitul crengilor care se zbăteau, căci i se părea că violența vântului îi adâncește și mai mult hotărârea luată.

Peste cinci minute ajunse în fața porții de la casa doctorului Hudson care era cel mai aproape de Victoria Crescent. De când apucă pe aleea prunduită a grădinii și până când întinse mâna să sune la intrare, se gândi cu groază la ceea ce va face acum domnișoara Hocking în absența ei și presimțea că se va întâmpla un dezastru.

Ardea de nerăbdare ; gândul că nu s-a-gândit să ceară chiar din prima zi ajutorul medicului o nemulțumea ; iar când veni servitoarea să-i deschidă, îi spuse că vrea să vorbească numaidecât cu doctorul. Hudson era acasă, dar deși avea o consultație, la rugămintea ei, întrerupse această consultație și ieși imediat în sala de așteptare, ca să vorbească cu ea.

Cunoștea pe Hudson — într-un rând îl chemase acasă, ca să vadă pe Peter — era un bărbat zvelt, de vârstă mijlocie, cu maniere sfioase și extrem de politicos. Însăși înfățișarea lui părea foarte îngrijită : purta o bărbuță ascuțită și căruntă, întotdeauna pomădată, purta pantofi frumoși de lac, părul destul de lung îl purta pieptănat cu bucle, rufăria lui era întotdeauna strălucitoare și fără nici o pată. În toată înfățișarea lui se simțea un rafinement subtil și când apăru în sala de așteptare, se apropiu numaidecât de ea. Încercă să-i explice cât mai pe scurt și uitându-se direct la el, spuse :

— Este vorba de domnișoara Hocking — doamna cu care locuiesc în aceeași casă — aș vrea să veniți imediat s-o vedeți. Purtările ei mi se par neobișnuite.

— Neobișnuite ! repetă el și se uită la ea într-un fel ciudat. Pe femeia aceasta o cunosc ; cred că purtarea ei a fost întotdeauna neobișnuită. Atâta lucru ar fi trebuit să știi și dumneata. Trăiești doar de atâția ani în aceeași casă.

Obrazul ei bătut de vânt, se îmbujoră numaidecât ; i se păru că în felul în care se uita la ea, se ascunde o întrebare, o neașteptată bănuială din cauza prieteniei ei cu domnișoara Hocking... bănuială indirectă și nedreaptă ce se adresa ultimilor cinci ani din viața ei.

— Până acum n-am constatat la ea decât ușoare extravagante, răspunse Lucy la subînțelesul cuvintelor lui. Dar acum... este cu totul altceva.

— Cum altceva ?

Îi spuse tot ce s-a întâmplat, stăruind mai ales asupra amănuntelor principale din ultimele zile. În timp ce ea vorbea, ochii doctorului fugeau prin cameră. Nu înțelegea în întregime motivul purtării lui, dar își dădea seama că omul acesta o privește cu ostilitate.

— Nu poți ști niciodată dinainte, ce sunt în stare să facă astfel de oameni, declară el într-un târziu, și din ceea ce-mi spui dumneata, mi se pare că așa-zisa purtare neobișnuită din partea ei a devenit categoric un fel de... făcu o pauză semnificativă.

— Ce ? întrebă ea nerăbdătoare.

— Demență, răspunse el cu glasul rece, că și când ar fi formulat un reproș la adresa ei ; nebunie acută.

Deși de fapt ea își dădu demult seama de adevărata stare în care se găsește domnișoara Hocking, se simți speriată de cuvintele lui și de felul în care le pronunță. Trăise mai mulți ani în apropierea unei femei care se găsea la marginea demenței și i se părea că doctorul o bănuie de ceva, ce ea nu era în stare să înțeleagă.

— Va să zică veți veni ? întrebă ea îngrijorată.

— Da, voi veni, răspunse el rece. Așteaptă-mă până termin consultația și vom pleca împreună.

— O, nu, nu se poate ! exclamă ea împreunându-și mâinile. Mă tem să nu i se întâmple ceva. Nu pot să o mai las singură.

— Eu te sfătuiesc să mai aștepti, răspunse el prevăzător. Omul nu știe niciodată ce i se poate întâmpla.

Dar lui Lucy i se părea că vede dezastrul ce ar putea să se întâmple în absența ei... un dezastru pentru care ar purta ea însăși răspunderea. Glătină din cap, se apropie de ușă, speriată și neliniștită.

— Eu plec chiar acum, declară ea grăbită. Veniți, imediat ce veți fi liber.

— Faci cum vrei, răspunse doctorul cu glasul tot atât de rece ca și la început.

Ieși din casă în întunericul rece de afară și apucă repede în josul colinei. Chiar dacă în sufletul ei ar mai fi stăruit încă o umbră de îndoială, această vizită la doctorul Hudson i-o risipise în întregime. Cum ar fi putut să mai aștepte, acum când își dădea seama de gravitatea situației ! În amintirea ei se treziră toate dovezile de bunăvoință și gesturile amabile ale acestei femei față de ea și se simți cuprinsă de o duioșie care o făcu să uite de revolta ce i-o pricinuisese brutalitatea gestului ei, înainte de a pleca de acasă, și-și simți sufletul apăsător de păreri de rău.

Urcă scara într-un suflet, cu respirația întretăiată din cauza goanei, descuie ușa și intră în casă. Se opri în loc și începu să respire cu greutate. În vestibul era acum întuneric. Nu vedea nimic, dar din adâncul întunericului i se păru că aude un sunet neobișnuit, ca ceva ce se sfășie și se opri speriată.

— Unde ești? strigă ea și își auzi sângele cum îi vâjaie în urechi.

Nu primi nici un răspuns, dar din salon se auzea mereu același sunet care continua. Cuprinsă de spaimă deschise ușa și văzând pe domnișoara Hocking, se opri imediat. Pinkie sta în picioare în fața mesei și conturul trupului ei uriaș se profila exagerat în penumbra salonului. Sta cu trupul chircit, cu umerii ridicați în sus, cu fruntea plecată și mâinile ce i se agitau fără încetare, sfășiau încet, cu mișcări vindicative și îmbibate de răutate, ziarele pe care ea le lăsase pe masă.

— Pinkie, gemu Lucy. Ce faci acolo?

Domnișoara Hocking se întoarse și se uită la ea.

— Unde ai fost? întrebă ea și glasul pe care nu și-l mai stăpânea, răsună răstit și dușmănos.

— Am fost plecată câteva clipe, răspunse Lucy respirând cu greutate.

— Asta mi-ai spus-o și adineaori, tipă domnișoara Hocking și buzele i se strâmbară cu răutate, dar știu unde ai fost. Tot timpul ai uneltit împotriva mea. Se opri și arătându-i panglicile de ziare pe care le ținea în mână, strigă din toate puterile: Ziarul acesta este al dumitale?

— Da, îngână Lucy este al meu... dar nu mai continua în felul acesta. Ai început să mă sperii. Dă-mi voie... să aprind lampa.

Tresări pe neașteptate, văzând privirea feroasă a domnișoarei Hocking care se uita la ea; în mijlocul întunericului care se îngroșa, trupul enorm și cu linii neprecise i se păru nebănuț de amenințător.

— N-am făcut nimic... crede-mă Pinkie, n-am făcut nimic, îngână ea.

— Ba ai făcut! strigă domnișoara Hocking ca ieșită din minți. Ai recunoscut. Am văzut știrea în legătură

cu el, în ziarul dumitale. Am văzut-o în timp cât ai lipsit. Am citit-o, înțelegi ; am citit-o cu ochii mei.

De fapt citise anunțul fatal și cu logica ei de demență, arunca toată răspunderea în sarcina lui Lucy.

— Ești împotriva mea, țipă ea din nou cu glasul ridicat și tremurând de răutate ; dumneata porți vina, pentru tot ce s-a întâmplat ! Mă urăști și te urăsc și eu.

Uitându-se la ea încruntată și amenințătoare, se mișcă încet împrejurul mesei, încercând să se apropie de Lucy.

— Nu, Pinkie ! Nu te uita la mine în felul acesta ! strigă Lucy, retrăgându-se spre perete.

— Ba da ! Mă voi uita ! răcnii miss Hocking, care reușise în cele din urmă să descopere un mijloc de a da drumul patimei stăpânite timp atât de îndelungat, găsise pe cineva asupra căruia să-și descarce forța sălbatică a imensei ei vitalități. Începu să smulgă nebunește hainele de pe ea, aruncându-le în urma ei cu mișcări sălbatice pe care le făcea cu brațele. Obrazul care lucea palid prin întuneric, încadrat în părul răvășit, părea că tresare de furie și privirea ei devenise feroasă și indescriptibilă.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Pinkie ! gemu Lucy. Eu n-am făcut nimic ! Liniștește-te !

Dar Pinkie nu-i dădu atenție. Își smulse și cămașa ce-i mai rămăsese pe trupul uriaș și alb, și se apropia de Lucy înspăimântătoare ca o fantomă.

Acum era aproape de ea, cu trupul complet despuiat și obscen și cu un gest frenetic, își strânse în palme sâni vâtoși.

— Dumneata ești de vină, scrâșni ea. Mi-ai distrus viața.

— Lasă-mă în pace, țipă Lucy și se feri din calea ei, încercând să se apropie de ușă.

— Te-am prins, urlă Pinkie cutremurată de furie. Acum nu vei scăpa.

Și sări asupra ei.

Lucy scoase un țipăt, dar în aceeași clipă două mâini uriașe, care se întinseră din întuneric, se încheștară pe gâtul ei. Mâinile lui Pinkie aveau degetele ca de oțel, și acestea își făcură loc și se îngropară în gâtul ei catifelat, strângându-se ca o menghină. Încercă să se apere, se zbatu din toate puterile, ca să poată scăpa. Țipă din nou... sau poate vru numai să țipe. Nu știa nici ea.

Măinile încheștate pe gâtul ei îi sugrumau viața. Deznădăjduită, se propti în trupul despuiat care o strângea atât de aproape și care părea mulțumit de zvârcolirile ei. Începu să azvârle din picioare și plecând capul își încheștă dinții tăioși în mâinile diabolice care o sugrumau. Dar mâinile acestea se încheștau cu și mai multă putere. Trupul catifelat și cald se strângea mai aproape de ea. Încercă... încercă din nou să țipe... să scoată un strigăt cât de stins. Se simțea cuprinsă de o spaimă de moarte; trupul începu să i se zbată fără putere și apoi să cedeze. Capul i se plecă pe un umăr, apoi îi căzu pe spate; ochii parcă ar fi vrut să-i iasă din orbite; întunericul dispăru și în locul lui i se păru că vede o ceață ușoară roșie, prin care tresăreau lumini fugare. Năucită și îngrozită, încercă să se gândească la Peter. Trebuia să moară... Ce va face el fără ea? Buzele i se întredeschiseră; o șoptă părea că ar vrea să se desprindă de pe buzele acestea, apoi un muget, un zgomot neașteptat îi răsună în urechi; căzu fără putere și întunericul ce se ridică împrejurul ei o învălui din nou.

Ea nu știa nimic despre acest întuneric, dar în mod tulbure i se părea că din adâncul lui se ridică lumini fugare, țâșnesc țipete, ceva i se păru că mișcă în apropierea ei, trupuri de oameni care aleargă; apoi tăcere.

Când își reveni din nou în simțiri, era întinsă pe canapea. În nări simțea un puternic miros de amoniac; odaia i se păru inundată de lumină și de zgomotul pașilor celor care intrau și ieșeau; văzu pe Hudson că se apleacă spre ea, apoi — ce caraghioslâc — un bărbat în uniformă... un polițist. Din odaia de alături — sau poate din mari depărtări — se auzeau țipete ascuțite și stăruitoare, ca urletele de deznădejde ale unei fiare rănite. Acesta era glasul lui Pinkie.

— Acum te simți mai bine? auzi ea glasul lui Hudson. Nu ți-am spus să nu te întorci singură acasă?

De ce s-o fi uitând oare polițistul acesta atât de speriat la ea? Ce caută el aici în casă? Încercă să zâmbească și să dea din cap spre el, dar din nou simți pumnalul spaimei de moarte pătrunzându-i în gât. Astfel își pierdu a doua oară cunoștința.

Trebuiră să treacă patru zile, înainte de a cobori din pat. Hudson îi spusese că va trebui să stea cel puțin o săptămână, dar Lucy proceda întotdeauna așa cum credea ea, așa că în după-amiaza zilei a patra după ce o concedie pe doamna Dickens, care o îngrijise, făcu un efort și coborî din pat. Dar, când puse picioarele pe parchet, tresări și numai cu mare greutate își stăpâni un țipăt de durere. La cea mai mică mișcare a capului, gâtul îi trimitea un val de durere în lungul spinării și durerea aceasta i se părea cumplită. Fu obligată să umble cu băgare de seamă, să nu miște capul și nici trăsăturile obrazului să nu-i tresară. Trebuia să stea țeapănă, pentru a evita aceste dureri. Totuși nu se dădu bătută.

Ținându-se de mobilă, traversă odaia și se examină în oglindă. Era palidă și pe pielea lividă a gâtului se vedeau două urme mari de vânătăi, întocmai ca aripile desfăcute ale unui fluture uriaș. O clipă se uită curioasă la aceste urme, apoi întoarse privirea, și un fior îi fugi în lungul trupului. Cu aceleași mișcări rigide, îmbracă un halat și ieși încet în vestibul. Se simțea extrem de slăbită, dar o dorință nestăpânită, de a scăpa de moliciunea patului, o puneă în mișcare.

În mod instictiv — de astă dată durerea ce o simți fu generată de amintirea celor întâmplute — se feri de salon și intrând în bucătărie, se așeză cu băgare de seamă în apropierea ferestrei. În fața ei se așternea același peisaj strălucitor al apelor mării și al cerului, pe care îl văzuse de atâtea ori din propria ei casă. Trei

zile la rând în starea de subconștientă ce urmasese după primele ceasuri de letargie, se uitase fix la tapetul de pe peretele din fața ei — o pată neschimbată de verde — așa că acum în starea de slăbiciune fizică în care se găsea, vederea acestui peisaj îi umplea ființa de o voluptoasă melancolie. Totul era calm. Împrejurul ei vedea mereu apartamentul pustiu și fără nici un zgomot, din care lipsea prezența domnișoarei Hocking. O duseseră la azil. I se părea atât de straniu să se gândească la această întâmplare. O duseseră cu trăsura închisă la azilul Blandford, din marginea orașului Glasgow. Îl văzuse de multe ori venind cu trenul — o clădire impunătoare de piatră cenușie, cu metereze ca de castel — pe vârful unei coline în mijlocul unui parc încântător. Totuși nu-și închipuise niciodată că Pinkie...

În mod retrospectiv i se părea că vede desfășurarea acestei drame cu tot calmul unei femei care examinează fără nici un fel de pornire, un tablou. Totul se petrecuse atât de repede, urletele acelea îngrozitoare ale domnișoarei Hocking, când se repezise la ea, pe care le auzise stinse, ca din adâncul unui vis, apoi trezirea și întrebările doctorului Hudson; telegrama expediată fratelui domnișoarei Hocking... un bărbat înalt și oacheș, puțin cam colănos, cu obrazul tras și trist și cu gulerul lui alb și înalt. Cine știe din ce motive, gulerul acesta alb rămăsese fixat în amintirea ei, deși la sosirea lui avea temperatură... un guler rigid, fără colțuri ascuțite, exact ca gulerul unui preot. Dar deși gulerul acesta era caracteristic, totuși stăpânul lui nu era preot. Era avocat, și unul dintre cei mai renumiți, un bărbat cu viitor — îi spusese doctorul Hudson — care avea cea mai mare grijă să nu se compromită

— Ne-am așteptat mereu la acest accident, îl auzi ea spunând cu glasul limpede, caracteristic englezilor. Ne-am temut mereu de această nenorocire. El se temea și de repercursiunile ce le-ar putea avea acest accident asupra carierei sale de avocat. Nu trebuia să afle nimeni ce s-a întâmplat, repetase el de douăzeci de ori, cu o stăruință din care se simțea spaima. Ar fi o lovitură fatală pentru cariera mea. La urma urmelor, prudența lui era justificată, își zicea Lucy, căci nimeni nu ar fi dispus

să-și încredințeze interesele pentru a fi apărate de un avocat care are o soră nebună.

Și astfel sorei acesteia i se puse diagnosticul... cum îi ziceau? Manie acută! Da, aceasta era boala și starea ei — cum îi spusese Hudson — era fără șanse de îndreptare. Trăise mai bine de cinci ani în aceeași casă cu o femeie excentrică despre care constataseră acum că era o nebună incurabilă. Gândul acesta o făcea să se cutremure; i se părea că acești cinci ani din viața ei erau ceva îngrozitor și unic. Dar lucru ciudat, nu-și mai aducea nimic aminte de extravaganțele domnișoarei Hocking și nu simțea nici o ură împotriva ei, din cauza atacului ei îngrozitor lipsit de temei; nu se gândea decât la bunătatea ei față de ea. „Da, a fost o femeie bună“, își zicea ea, simțindu-și ochii umezi.

Acum trebuia să părăsească apartamentul acesta, în termen de o lună. Mobila va fi ridicată — pentru a o depozita sau vinde — nu știa nici ea. Totul fusese aranjat de fratele ei, avocatul. Cât fusese de amabil față de ea! Dar în ochii lui i se păruse că descoperă aceeași expresie neobișnuită, ca și în cei ai doctorului Hudson. Știa de asemenea, că ea nu va fi în stare să suporte singură chiria unui astfel de apartament.

Gândurile i se concentrară în mod subit asupra situației în care se găsea; ochii ei își pierdură strălucirea și privirile lor deveniră mai aspre. De fapt, situația ei era extrem de serioasă. Avea câteva lucruri — un dulap, un fotoliu turnant, un tablou, câteva rochii de bună calitate, din cauza cărora își făcea acum reproșuri, că a cedat stăruințelor lui Pinkie fără nici o împotrivire — și o sumă de douăzeci de lire. Mai avea și pe fiul ei; fiul ei adorat a cărui imagine îi tremurase prin fața ochilor în clipa aceea tragică, despre care-și închipuise că va fi cea din urmă. Pe el nu-l considera drept o povară, ci se gândea la el ca la principala valoare în creditul contului vieții ei. Mai avea — un gând ulterior pe care-l alungă numaidecât — și rudele. Dar nu, nu va fi niciodată în stare, după atâția ani, să accepte amarul pahar al umilinței, și să se apropie de ele. Ea nu era o fire care să-și asume rolul de umilă femeie pocăită. Se schimbase și pierduse cu desăvârșire blândețea care o caracteriza odinioară. Cu toate acestea, afară de cazul când ar fi fă-

cut un gest disperat, la sfârșitul acestei luni se va pomeni nu numai fără slujbă, ci și fără un cămin în care să-și plece capul.

Începu să se frământa și gândurile acestea negre o torturau. Deznădăjduită de propria ei slăbiciune, începu să-și miște intenționat capul, pentru a provoca durerea ce i se ridica din trup și pentru a o face să amortească, luptând împotriva ei din toate puterile. Iată atitudinea ei de acum în fața vieții.

Se simțea nemulțumită de lipsa ei de activitate forțată și-i părea rău de zilele acestea pe care trebuia să le piardă fără folos, deoarece era sigură că până luna viitoare nu va putea face nimic. Faptul că lipsea de la birou, nu o interesa prea mult ; pentru zilele acestea era plătită și atât îi era de ajuns ; era pe deplin încredințată că a terminat pentru totdeauna cu Lennox. Dar trebuia totuși să se reculeagă cât mai repede, deoarece reculegerea aceasta era inexorabilă.

Gândindu-se la toate acestea, se ridică în picioare. Era patru după-amiază, dar nu simțea nevoia să bea un ceai — știa dinainte că de fiecare dată când ceaiul îi pricinuia dezgust, însemna că nu se simte bine — și turnându-și puțin lapte într-un ibric, îl încălzi la plita cu gaz. Îl bău cu sorbituri încete, apoi simțind o ușoară slăbiciune, se urcă din nou în pat. Aici începu să se gândească la viitor, frământându-se, până când se lăsă întunericul care învălui casa și o făcu să cadă într-un somn adânc.

Veni și ziua de luni, când putu să iasă din casă, dar chiar așa, simțea că se împleticește pe picioare și o cuprinse o ușoară amețală, când se îndreptă grăbită spre birou. Aici căută să vorbească cât mai puțin despre accidentul ei — cum îi ziceau cei din birou — și nu încercă să-i contrazică cu nimic. Nu avea nevoie de simpatia lor nici chiar atunci când Dougal îi spusese : „Nu arăți deloc bine, doamnă Moore“. Se mulțumi să dea din cap, deși astăzi Dougal era favoritul ei. Cu toate că-și simțea capul vâjâind, își făcu totuși obișnuitul turneu. Îndemnul care o punea în mișcare nu era obligația ce o avea față de slujba ei de acum, ci preocuparea constantă a celei ce va trebui să și-o găsească de aici înainte. Toate gesturile ei de acum

erau determinate de motive profund serioase, își zicea ea, și de fapt începu să lucreze mai serios decât până acum.

Totuși nici acum nu-și dădea seama de greutatea ce le avea de întâmpinat, sau refuza în mod categoric să se gândească la ele. În acea perioadă în toată regiunea se resimțea o stagnare a afacerilor, care se prelungea de mult timp, după războiul cu burii. În toate părțile se manifesta un fel de prudență pesimistă. Majoritatea șantierelor își redusese activitatea și oțelăriile din Winton închiseseră porțile a două turnătorii, iar o parte a întreprinderilor pentru exploatarea minereului încetaseră lucrul sau continuau să lucreze numai cu jumătate din personal. Efectul acestei recesiuni se resimțea pe o scară foarte întinsă și se manifesta chiar și în domeniul micului comerț. Negustorii mai puțin importanți, păreau speriați și nu acordau decât credite pe termen scurt. Chiar în timpul ultimelor turnee ce le făcu pentru Lennox, constată o ușoară reducere a comenzilor; toată lumea se aștepta la o perioadă grea; în localitățile miniere lucrătorii stăteau pe vine, propțiți cu spatele de pereții caselor, ca și când ar fi vrut să le susțină, ca să nu se prăbușească, și se uitau după ea posomorâți; în regiunea Cyde, șomerii stăeau în grupuri în fața crâșmelor; ropotul ciocanelor — pulsul industriei locale — își pierduse vigoarea și acum se auzea slab și intermitent. În mod instinctiv presimțea că acestea sunt semnele unei apropiate nenorociri. Cei care îi făgăduiseră cu exuberanță să-i dea de știre „imediat ce vor afla că se găsește ceva”, îi răspundeau — dacă se întâmpla să le aducă aminte — că momentul de acum nu este prielnic pentru a găsi o slujbă.

Afară de asta lumea nu ajunsese încă nici acum atât de departe, încât să admită femeile pe picior de egalitate în slujbe și ea nu avea nici atuurile necesare pentru lupta pe care trebuia să o ducă. Scrisorile pe care le expediasă cu atâtea speranțe, nu-i aduseră nici un răspuns. Uneori se gândea îngrozită la zădărnicia intervențiilor făcute de ea. Era oare posibil ca oamenii aceștia să nu-și dea seama de ocazia ce li se oferă? Ea, Lucy Moore, o femeie atât de vioale și de pricepută, atât

de dornică să facă ceva, poate fi trecută cu vederea în felul acesta atât de revoltător? Era incapabilă să înțeleagă, cum de se poate întâmpla așa ceva.

Totuși își cunoștea valoarea și stăruia. Era convinsă că într-un fel oarecare, va reuși în cele din urmă să-și găsească o slujbă strălucită, cu toată împotrivirea lor și cu toate piedicile ce-i stăteau în cale. Cumpăra în fiecare zi cele două ziare obișnuite — dintre care unul îi fusese aproape fatal — și în fiecare dimineață le deschidea înfiorată de o nouă speranță, citea unul câte unul fiecare anunț și însemna pe cele care puteau să-i ofere o posibilitate cât de redusă.

Își scria ofertele cu o încăpățănare acerbă și încerca să fie cât mai optimistă. Își cumpără hârtie de scrisori de calitate mai bună, cheltui o mulțime de bani cu mărcile poștate și făcu oferte chiar pentru slujbe imposibile: conducerea unui orfelinat, o slujbă de secretară la Londra sau o slujbă de conducătoare a unei spălătorii. În cele din urmă, neștiind ce să mai facă, publică un anunț, solicitând o slujbă care să-i asigure un salariu cât de modest.

Zilele treceau una după alta, dar nu interveni nimic nou. Nu se refăcuse în întregime de pe urma accidentului. Hudson o sfătui să plece undeva să se odihnească, dar ea alungă acest gând, părându-i-se imposibil; totuși vioiciunea ei de până acum parcă începea să se liniștească. Avea uneori clipe când se surprindea, stând cu privirile rătăcite în gol, și se înfiora de spaimă. Altădată se trezea noaptea din somn și se întreba, ce se va alege de ea de aici înainte. Ce va face Peter? Evident, el era preocuparea ei cea mai de seamă. Fără să știe nimic despre situația în care se găsește maică-sa acum, îi trimitea ca întotdeauna scrisori pline de optimism, cerându-i într-un rând un toc rezervor de o calitate mai bună, altădată făcând aluzie la perspectivele viitorului său. Fiecare dintre scrisorile acestea reprezenta pentru ea o sublimă încurajare, un motiv care o îndemna să reușească. Trebuia și era convinsă că va reuși, pentru fiul ei, dar cu toate acestea dădea greș.

Sâmbăta următoare, care era ultima ce trebuia să o mai petreacă în biroul din Saddleriggs, veni la slujbă chinută de o deznădejde cumplită. Se îndreptă

abătută spre biroul ei și începu să-și transcrie comenzile care erau cele din urmă ce le mai aducea în spelunca aceasta tristă și întunecată. Îmbrățișă cu ochii, aproape îndurerată, interiorul acestei dughene triste și se simți înfiorată de părerii de rău, că va trebui să părăsească atmosfera ei lugubră. Acum o cunoștea atât de bine. Aici lucrase Frank; primele mijloace de existență i le oferise această dugheană în care i se părea că a lăsat ceva din viața ei însăși.

Într-un târziu ridică privirea și constată că Lennox se uita la ea. Bătrânul păru că se simte stingherit și dregându-și glasul, întoarse privirea în altă parte. Dar în clipa următoare îl văzu că se apropie de ea. Erau numai ei singuri în birou.

— Ți-ai găsit vreo ocupație? întrebă el pe același ton stângaci și ridicând ochii, constată pe obrazul lui aceeași expresie de interes care în timpul zilelor din urmă i se păruse că se accentuează din ce în ce mai mult.

— Da! declară ea, mințind cu vădită intenție, din cauza compătimirii ce o văzu lucind în ochii lui. Alaltăieri am reușit să-mi găsesc o slujbă destul de bună.

Obrazul lui Lennox se însenină ușor.

— Serios, ai reușit? Îmi pare foarte bine, cât se poate de bine. Ochii i se luminau și răsă scurt, cum avea obiceiul. Începusem să-mi fac gânduri, din cauza dumatăle. Mi s-a părut că de câteva zile încoace arăți foarte rău. Oricât de extraordinar mi s-ar părea, adevărul este, că începusem să mă neliniștesc din cauza dumatăle.

— Mă simt cât se poate de bine, răspunse ea cu glasul liniștit. Sunt pe deplin sănătoasă și voinică.

— Da, știu, se grăbi el să-i răspundă. Ești vîioaie și nerăbdătoare ca un mînz. Toate acestea eu le-am știut demult, dar în ultimul timp te-am văzut atât de abătută și pentru nimic în lume n-aș fi vrut să admit, că eu aș fi pricina nemulțumirii dumatăle.

Se întrerupse, pentru a-și mîngăia barba îngrijită, ca și când el însuși n-ar fi fost în stare să înțeleagă motivul pentru care stă acum de vorbă cu ea. Era o fire stranie, care nutrise pentru ea un sentiment ascuns, sentiment dominat de pasiunea lui pentru afaceri, și fiind dat la o parte de șiretenia lui firească, stătuse ani de zile comprimat, fără să se manifeste, dar era totuși prezent,

deși nu voise să țină seamă de el. Astăzi însă, datorită propriei sale voințe, renunța la negoț. Se simțea puțin străin și părea că nu a reușit încă să-și găsească locul în lumea aceasta nouă și mai puțin substanțială în care intra. Dar în această clipă, examinându-i silueta elegantă, în mintea lui tresări amintirea acelei după-amiezi calde, când fără să vrea, îi petrecuse brațul împrejurul mijlocului. Cât de plăcută fusese tresărirea trupului ei care se încordase în semn de protest, cât de plăcut și de satisfelut fusese pretextul acesta trecător. Fără să-și dea seama, obrazul cu trăsăturile împietrite, i se aprinse ușor. Rămăsese burlac pentru că așa preferase — cunoștea destul de bine acest motiv — dar nu avea decât cincizeci și șapte de ani și, cum spunea el însuși, se simțea vesel ca un cintezoii.

— Am fost atât de preocupat de semnarea documentelor privitoare la lichidare, încât am uitat de toate celelalte, declară el enigmatic și pe un ton de neobișnuită sfială.

— Firește, răspunse ea, prefăcându-se veselă.

Nu înțelegea atitudinea lui de acum. După ce prima nemulțumire ce i-o pricinuisese concedierea se destrămase din sufletul ei, revolta împotriva lui se mai liniștise și i se părea că ar putea judeca situația din punctul lui de vedere.

— Sunt foarte mulțumit, stăruie el, ridicând barba în sus. Îmi pare bine că ai reușit să-ți găsești o slujbă. Apoi se uită la ea dintr-o parte și adăugă : ce fel de slujbă ți-ai găsit ?

— O slujbă în învățământ, răspunse ea la întâmplare, pe un ton destul de îndrăzneț. O slujbă admirabilă.

— Înțeleg, răspunse el cu oarecare sfială. Înțeleg, repetă bătrânul a doua oară ; o clipă se uită la ea cu sfială, apoi se apropie de fereastră, învărtind creionul între degete și în minte cu un gând tulbure pe care nu-l putea formula încă.

Se uită la spatele lui colțuros, îmbrăcat în obișnuitul costum de homespun. Ce o determinase să-i spună minciuni ? Ea nu avea astfel de obiceiuri. Nu știa nici ea, dar presimțea că va trebui să evite cu orice preț cuvintele lui de mângâiere și regret, ca să nu-l laudă spunându-i : „Îmi pare rău... Îmi pare foarte rău, că nu

ai reușit să găsești ceva". Cuvintele acestea, cel puțin acum, sufletul ei îndurerat nu le-ar fi putut suporta. Era în stare să facă orice, dar nu-și putea expune deznădejdea în văzul altora.

După ce se aplecă din nou asupra registrului, simți că s-a desprins de lângă fereastră, făcând o mișcare ca și când ar fi vrut să vorbească din nou cu ea. Dar în aceeași clipă ușa biroului se deschise și Andrews intră, urmat de Dougal. Lennox se opri numaidecât, își băgă mâinile în buzunar și începu să fluiera încetisor. Simți privirile lui Dougal și Andrews îndreptate spre ea. Amândoi își găsiseră câte o slujbă sigură; Dougal la Hagelmann, Andrews era în așteptarea unei existențe plăcute în calitate de patron al prăvăliei Gorbals unde se vindeau ziare și dulciuri, pe care o cumpăraseră cu „ceva din banii nevestei". Da, ei se simțeau liniștiți și în siguranță, dar ea... ea nu se simțea deloc, totul îi ieșise de-a-ndoa-selea și astăzi nu era decât o mincinoasă, o prefăcută și o tâmpită! În sfârșit, n-are decât să fie; puțin îi păsa. Va ține fruntea sus și va încerca să zâmbească.

Termină cu transcrierea comenzilor, închise registrul, lăsă creionul din mână și se uită la pendula din perete. Când ridică ochii, pendula bătuse ceasul unui o lovitură înceată, melodică și prelungă.

— Ei bine, exclamă ea veselă — sau poate se prefăcea — cu asta se termină slujba în biroul Lennox!

Cuvintele ei fură primite cu solemnitatea corespunzătoare unei astfel de împrejurări. Își strânseseră mâna pe rând și Lennox le dădu plicurile cu salariul.

— Sper că ne vom mai revedea, doamnă Moore, zise Dougal pe un ton foarte serios. Acum era cu un cap mai mare decât ea, umbla curat și bine îmbrăcat. — până și urechile lui păreau că nu mai sunt atât de bătătoare la ochi — avea o înfățișare de tânăr priceput. I se părea de necrezut, cât de mult îl schimbaseră anii ce trecuseră. Dar ei, ce-î aduseseră anii aceștia?

— Drumurile noastre, Dougal, se vor mai întâlni, răspunse ea veselă. De asta sunt sigură.

— Tot așa cred și eu, răspunse el foarte serios.

— Și nu uitați să mai treceți și pe la mine, declară Andrews, asupra căruia melancolia acestei despărțiri nu generase nici un efect. Când aveți drum prin partea aceea,

intrați și pe la mine și — încercând să împace sentimentul cu utilul — adăugă: avem toate ziarele.

— Îmi pare bine că fiecare dintre dumneavoastră a reușit să-și găsească o ocupație, declară Lennox pe un ton confidențial, dar încă timid și sfios, și strânse mâna lui Lucy mai îndelung decât ar fi trebuit. Voi veni într-una din zile, ca să iau un ceai la dumneata.

Un ceai! Era oare posibil ca omul acesta să-și închipuie cu adevărat, că va mai putea lua ceaiul cu ea?

Își puse pălăria și-și îmbracă pardesiul, apoi își plim-bă pentru ultima oară privirea prin birou și oprindu-se în pragul ușii, dădu ușor din cap și le zâmbi.

— Ei bine, la revedere, zise ea veselă, și mult noroc!

Cu zâmbetul mereu pe buze ieși din birou și coborî scara. Dar când ajunse în stradă, zâmbetul ei deveni o strâmbătură. După ce ajunse la gară și se urcă în tren, buzele începură să-i tremure. Așezată în compartimentul pustiu, întoarse obrazul cu trăsăturile rigide și se uită la canapeaua liberă din fața ei; apoi pe neașteptate își plecă fruntea în palme și începu să plângă liniștită.

Lacrimile acestea, deși inexplicabile, nu puteau fi în nici un caz o dovadă de înfrângere. Cum era de altfel firesc, după ce plânse, se simți mult mai ușurată ; datorită reacției imediate, înțelese că nici plecarea ei din slujbă și nici evacuarea forțată a apartamentului nu puteau să însemne o catastrofă. În sufletul ei trăia nestinsă flacăra speranței. Va găsi o altă slujbă. Acum, când era liberă și nu mai avea nici o obligație, va putea găsi această slujbă... O va găsi ea însăși ! Bineînțeles, va trebui să-și găsească o locuință provizorie ; o cameră... care să nu fie prea scumpă ; și se hotărî imediat să nu caute această cameră în orașul Ardfillan. Deși aproape nimeni nu o cunoștea, îi venea greu să-și expună în fața lumii schimbarea aceasta neașteptată a situației sau să-și divulge grijile materiale în care se zbătea. Ar fi dorit să dispară cu totul și să-și înceapă viața din nou. În același timp era de extremă importanță, ca ea să se găsească în mijlocul afacerilor, pentru a putea profita de prima ocazie ce i se va oferi ; afară de asta era convinsă că la Glasgow va putea găsi cu ușurință o cameră ieftină, așa cum ar fi dorit ea.

Prin urmare hotărârea privitoare la primul pas ce va trebui să-l facă era acum limpezită. Gândurile începură să i se deruleze vertiginos, dar cu toate acestea nu-i trecu prin minte nici un moment, să se adreseze rudelor ei. Această posibilitate ar fi fost cea din urmă dintre toate. Nu se va umili în fața nimănui. Joe, bineînțeles, era cu desăvârșire exclus din orice combinație ; interesul intermitent ce l-l dovedise până acum Eduard, nu făcuse

decât s-o nemulțumească ; cât despre Richard, propriul ei frate, ar fi preferat mai curând să moară, cum spunea ea însăși, decât să-i ceară vreun ban.

Suma de care dispunea acum era ridicolă... câteva lire. Dar cu toate acestea își simțea moralul ridicat, hotărârea fermă și curajul neâmbălânzit. Începu campania cu toată energia. Nu mai cumpără ziare, ci se duse să le citească în sala de lectură a Bibliotecii Publice. Din nou începu să cerceteze coloana anunțurilor cu o concentrare aproape dureroasă. Lunea următoare expedie douăzeci de oferte. Marți plecă la Glasgow și examinează din nou și cu toată minuțiozitatea, firmele care aveau o legătură minimă cu slujba ce o avusese până acum. Miercuri descoperi un anunț care cerea ca solicitatorul să se prezinte în persoană la o agenție de publicitate, pentru a fi angajat de o filatură mai mică din Raisley. Plecă numaidecât. Localitatea aceasta era în afara zonei abonamentului ei de tren, și pentru a evita cheltuielile, luă un tren de navetiști și se așeză cu silă între muncitorii aceștia grosolani, îmbrăcați în pantaloni de catifea, care fumau și scuipau în toate părțile, fără nici o alegere. Dar slujba fusese ocupată cu un ceas înainte de sosirea ei. Te pome-nești că n-am noroc, își zise ea cu amărăciune. Poate situația de acum nu se va mai schimba niciodată. Se întoarse acasă, chinuită de amărăciune și deznădejde.

Joi stătu toată ziua acasă și scrisese scrisori. Veniră câțiva oameni, ca să examineze mobilierul domnișoarei Hocking, pe care trebuiau să-l ridice lunea viitoare. Își scoase o parte din lucrurile ei și începu să și le împacheteze. Începu să-și dea seama, că situația devine din ce în ce mai disperată. Trecuseră patru zile de eforturi, fără să poată face nimic. Începu să alerge neliniștită din odaie în odaie, se așeza pe scaun, cânta câteva note la pian, apoi se ridica din nou în picioare. Se simțea cuprinsă de o ciudată neliniște, datorată, după cât își închipuia, plecării apropiate. Luă o carte în mână, dar preocupată de așteptarea factorului care putea sosi dintr-o clipă într-alta, nu reuși să se concentreze asupra lecturii. Oare pentru ea nu se mai găsea nimic ? Când, cu inima înghețată, auzi factorul trecând prin fața casei, fără să se oprească, lăsă cartea din mână și se duse imediat la culcare.

Vineri își zise, fără să mai ezite : „Dacă nici astăzi nu se va întâmpla nimic, mâine va trebui să-mi caut o cameră“. Dar nici vineri nu se întâmplă nimic.

Prin urmare, ziua următoare plecă la Glasgow, pentru a-și găsi camera de care avea nevoie. Era un pas pe care-l făcea împotriva dorinței ei și pe care-l amânase până în ultimul moment — tot ce i se părea provizoriu, o făcea să se simtă incapabilă — dar de astă dată nu mai putea amâna. Înfruntă deci această dureroasă necesitate și luă primul tren spre Glasgow unde sosi speriată și cu obrazul crispăt. Coborî în gara Queen Street și apucă spre Unity Street.

Cu totul pe neașteptate simți că cineva se lovește de ea. Se întoarse și, ridicând repede fruntea, se pomeni față în față cu obrazul zâmbitor al lui Frame. Fu o întâlnire care-i aduse imediat aminte, de ziua aceea când debutase în biroul lui Lennox și tânărul acesta se lovise de ea, alergând în josul scării.

Dar se așteptase atât de puțin la această întâlnire, încât exclamă fără să vrea :

— Dumneata ești !

— Ți-am spus că noi doi ne vom mai întâlni, răspunse el și zâmbetul de pe obraz îi deveni mai luminos. Dar ne întâlnim mult mai repede, decât mi-aș fi închipuit.

— Da, răspunse ea cu o ușoară răceală în glas, dar nu m-aș fi așteptat să mă dai grămadă.

— Îmi pare rău și te rog să mă ierți, adăugă tânărul și zâmbetul îi se șterse de pe obraz. Cred că am alergat foarte repede.

Făcu o pauză, mirat de lipsa ei de comunicativitate, în timp ce pe lângă ei se scurgea valul trecătorilor de pe trotuare.

— Am fost la mătușă-mea, îi explică el, pe un ton ceva mai sfios. Este casieră la Henderson & Shaw... agenția imobiliară pe care probabil o cunoști.

Se uită la el și încercă să zâmbească, întrebându-se cum va putea scăpa, dându-i să înțeleagă din atitudinea ei, că astăzi — mai puțin decât oricând — nu este dispusă să continue conversația aceasta lipsită de importanță.

— Este în mare încurcătură, continuă el, și când văzu că tace, se aprinse în obraz. Unul dintre încasatori a plecat fără preaviz și nu știe încotro să apuce ca să poată

găsi imediat pe cineva care să fie demn de toată încrederea. Mi-a cerut să iau eu această slujbă, dar de așa ceva nici vorbă nu poate fi, deoarece luni eu voi începe lucrul la Hagelmann.

De astă dată ridică imediat fruntea și se uită la el, nu cu zâmbetul de gheață pe buze, ci cu ochii albaștri, aprinși de o lumină neașteptată.

— O slujbă ! exclamă ea cu glasul schimbat. Spui că ți-a oferit o slujbă ?

— Plătită numai cu douăzeci și cinci de shillingi pe săptămână, și obligația de a alerga cât e ziua de lungă după chirii. Nu, mulțumesc, răspunse el cu dispreț. Asta nu e slujbă ! Nici n-am vrut să stau de vorbă cu ea.

— Nu cumva... începu ea cu sfială. Nu știi, nu cumva și-a găsit pe altcineva ?

Tânărul clătină din cap.

— Cred că va trebui să dea un anunț în ziare.

— Dougal, exclamă ea cu violență neașteptată, crezi că... ar putea să-mi dea mie această slujbă ?

Tânărul se uită la ea cu gura căscată și făcu ochii mari

— Bine, dar dumneata ți-ai găsit o slujbă, bălbăi el. Ne-ai spus chiar la Lennox, că ți-ai găsit altă slujbă. Și afară de asta nu cred că slujba aceasta ți-ar conveni.

— Mi-ar conveni ! gemu ea ; acum nu mai era timpul să-și dovedească strălucita capacitate, așa că adăugă dintr-o răsfluare : Ascultă Dougal, am nevoie să-mi găsesc o ocupație. Să nu mă întreb de ce. Trebuie să fac numaidecât ceva. Dacă ești de părere că aș putea fi primită în această slujbă, m-aș repezi după ea cu amândouă mâinile... da, m-aș repezi, dacă ești de părere că ar fi dispusă să mă primească.

Continuă să se uite la ea, tot atât de mirat și-i răspunse cu glasul sfios :

— De reușit vei reuși... Ea - este de mulți ani casierită la întreprinderea aceea... Mătușă-mea... De fapt ea conduce biroul. Ți va acorda slujba, de asta nu mă îndoiesc câtuși de puțin.

Fără să-și dea seama de sângeroasa ironie a situației — practicantul acesta de birou, la care odinioară

se uitase de sus, o ajuta acum să obțină o nouă slujbă — se uită la el cu ochii aprinși. Probabil băiatul acesta va fi salvatorul ei. Da, în orice caz, acum i se oferea o posibilitate... o posibilitate de a lucra, pe care o căutase zadarnic, săptămâni în șir, o posibilitate care din prima clipă ar fi putut să dea o nouă înfățișare vieții ei de acum.

— Explică-mi, cui să mă adresez, întrebă ea repede, căci vreau să mă duc chiar acum.

— Băgă de seamă, slujba aceasta nu merită atâta osteneală, se grăbi el să adauge. Nu poți câștiga mai mult de douăzeci și cinci de șillingi pe săptămână și nu-mi vine să cred, că dumneata te-ai putea împăca cu o astfel de situație. Afară de asta obligațiile ce ți le impune nu s-ar putea spune că sunt plăcute. Se opri, văzând nerăbdarea cu care-i pândește cuvintele : dar probabil — ai putea s-o primești — în lipsă de ceva mai bun.

— Slujba aceasta îmi convine, numai să reușesc s-o obțin. Începu să rădă încântată, cu respirația ușor întretăiată din pricina emoției. Și când te gândești că abia cu câteva clipe în urmă, era gata să-i dea un răspuns lipsit de amabilitate. Apoi adăugă cu glasul ceva mai stăruitor : haide repede, spune-mi încotro să apuc.

— Ei bine, declară el într-un târziu și zâmbi cu bunăvoință, biroul este în cealaltă parte, pe Davis Street, Henderson & Shaw, agenție imobiliară. Nu se poate să nu nimerești. Întreabă de doamna Tinto și spune-i că eu te-am trimis. Îmi pare rău că nu te pot însoți. Nu pentru că s-ar putea să întâmpini dificultăți, ci pentru că nu-mi vine să cred, că ar putea să te intereseze o astfel de slujbă.

— Să nu mai vorbim despre aceasta, răspunse ea și-i aruncă o privire plină de recunoștință. Eu am nevoie să lucrez.

— Înțeleg, răspunse el cu îndoială, dar se vedea limpede că nu înțelegea nimic. Pe obrazul lui mai stăruia încă zâmbetul acela sfios, când îl apucă de mână și i-o scutură repede și recunoscătoare.

— La revedere, zise ea cu entuziasm, și mii de mulțumiri.

— Nu face nimic, răspunse el stângaci, n-ai de ce să-mi mulțumești. La urma urmei, cred că nu va trece prea mult și ne vom întâlni din nou.

Dădu din cap în semn de încuviințare și uitându-se pentru ultima dată la el, se întoarse și o apucă repede de-a lungul trotuarului. În sfârșit, asta însemna că a dat peste o fărâma de noroc, prin urmare va trebui să încerce cu orice preț să exploateze în favoarea ei această neașteptată posibilitate. Aducându-și aminte de slujba de la Raisley, care fusese ocupată înainte de sosirea ei, se repezi într-un suflet spre Davis Street și din cauza nerăbdării i se părea că i-au crescut aripi. Nu mai așteptă să sosească tramvaiul, căci i se părea că merge prea încet, și în câteva minute parcurse toată distanța. Puțin după aceea se opri în loc, căci în fața ei văzu firma : Henderson & Shaw, agenție imobiliară.

Constată imediat că este un birou respectabil, cu o fațadă ca de magazin, cu vitrina acoperită de un grătar de sârmă, cu ușa de la intrare de mahon, cu clanțe și balamale de aramă, o înfățișare cu totul deosebită de cea a biroului întunecat din Saddleriggs. Dar nu se simțea deloc intimidată. Ridică fruntea în sus și după ce făcu un pas, puse mâna pe clanță, deschise ușa și intra.

Se pomeni în mijlocul unei săli spațioase, cu tavanul înalt, cu un birou uriaș și masiv, în fața căruia era o femeie grasă. În sală mai erau și alte mobile de birou : două mese, câteva scaune, o casă de fier de culoare verde, îngropată într-un perete, dar biroul și femeia i se păreau ceva aparte, care-i atrase numaidecât atenția. Lucy aștepta îndelung, stând în picioare și uitându-se la femeia care părea că nu ține socoteală de prezența ei, ci continua să scrie cu grijă într-un registru enorm.

Pentru a-i atrage atenția asupra ei, Lucy tuși încetșor, dar fără nici un rezultat. Totul se auzi scârțâind ușor ; femeia se opri și se uită întunecată la peniță. O curăți de o scamă invizibilă și continuă să scrie fără grabă.

— Vă rog să mă fertați, începu Lucy fără să mai ezite.

Femeia se întoarse încet, arătându-i un obraz rotund și aprins și un nas cu niște ochelari încadrați în aur. Era îmbrăcată într-o rochie neagră, o rochie destul de sobră, cu un guler închis și fără nici-o podoabă, doar cel mult un lăntișor de aur la gât. Lunecă încet de pe scaun și se apropie de teighea. Văzută de aproape, femeia părea mult mai grasă, iar pieptul ei opulent, aproape înspăimântător.

Coborând privirile pe deasupra acestui piept opulent, se uită la Lucy și o întreabă cu glasul neobișnuit de blând

— Da, doamnă, ce doriți ?

Copleșită de prezența impresionantă a acestei femei, Lucy începu să-și dea seama de lipsa ei de importanță, dar ridică bărbia în vânt și întreabă cu toată încrederea :

— Doamna Tinto ?

Femeia dădu din cap în semn de încuviințare, bătînd ușor cu tocul în tăblia teighelei.

— Pe mine mă cheamă Moore, continuă Lucy repede, și am venit să mă interesez de slujba care este liberă la biroul dumneavoastră. Apoi fără să mai aștepte răspunsul doamnei Tinto, începu să-i înșire motivele care au determinat-o să se intereseze de această slujbă. Îi făcu un raport amănunțit și când termină, simți din nou că trupul a început să-i tremure de nerăbdare.

— Foarte bine, răspunse doamna Tinto în cele din urmă, după ce o examină îndelung prin lentilele ochelarilor ei de aur. Apoi adăugă pe un ton confidențial, cu totul neașteptat : nepotul meu este un tânăr foarte cumsecade.

— Da, un tânăr foarte cumsecade, încuviință Lucy fără să mai ezite.

— După moartea părinților săi a rămas într-o situație foarte grea, adăugă doamna Tinto, copleșită de amintiri, dar trebuie să recunosc fără nici-o reținere, că a reușit destul de bine să-și croiască drum prin viață.

Lucy împărtăși fără rezerve acest elogiu concis cu privire la cariera tânărului Frame.

— Din păcate, declară doamna Tinto prevăzătoare, în slujba aceasta eu am nevoie de un bărbat.

Doamna Tinto nu a pronunțat fraza în înțelesul ei cel mai sever. La vârsta de cinzeci și cinci de ani, doamna Tinto știa tot ce merita să fie știut în legătură cu bărbații și cu perfidia lor. Doamna Tinto era o femeie de afaceri, și pentru epoca ei un fel de pionieră calmă, pricepută, respectabilă, o fecioară, care era în stare să țină hăturile în așa fel, încât să împlânzească pe cel mai năraș bărbat. Dar cu toată rigiditatea înfățișării ei, doamna Tinto se pricepea să fie și amabilă, când presimțea că cel cu care stă de vorbă, merită să fie tratat cu amabilitate. Astfel, după ce mai examinează o dată pe Lucy, adăugă :

— Suntem obligați să ne încasăm chiriile din locuri cu totul neobișnuite

— Asta nu m-ar supăra câtuși de puțin, răspunse Lucy într-un suflet, deoarece șase ani la rând am îndeplinit slujbă de bărbat.

— Cred că slujba aceasta ar depăși puterile dumitale, răspunse doamna Tinto îngândurată. Văd că nu prea ești voinică.

— Da, dar ceea ce vedeți dumneavoastră în înfățișarea mea, este de cea mai bună calitate, răspunse Lucy. Faceți o încercare cu mine și vă veți convinge.

Un lucru de necrezut : obrazul lucitor al doamnei Tinto se luminează de un zâmbet.

— Văd că ai o părere foarte bună despre dumneata, declară ea malițioasă și după ce-și netezi părul cărunt cu tocul ce-l avea în mână, trăsăturile obrazului ei deveniră din nou rigide. Va fi nevoie de certificate, cât se poate de bune, deoarece acestea sunt indispensabile, adăugă ea după o clipă de tăcere. Incasatorii noștri manipulează bani, deci e ușor de înțeles.

— Aș putea să vă dau aceste certificate, răspunse Lucy într-un suflet și fără să se mai gândească, pronunță numele lui Lennox, al lui Eduard și al lui Richard.

Efectul fu surprinzător.

— Fratele dumitale ! exclamă doamna Tinto, imediat convinsă și uitându-se la Lucy cu totul altfel. Va să zică, ești sora domnului Murray, apoi făcu o pauză : este

un bărbat respectat de toată lumea, și-l cunosc. Locuiesc și eu în Ralston.

Urmă o tăcere impresionantă, apoi doamna Tinto întinse încet brațul și ridică un colț de la capacul tejghelei.

— Poftim înăuntru și ia un scaun, zise ea și în atitudinea ei de acum i se păru că simte o ușoară cordialitate. Voi vorbi cu domnul Rattray despre dumneata.

Lucy se aprinse ușor în obraz și după ce intră, se așază pe un scaun mic, în timp ce doamna Tinto urcă cele câteva trepte ale scării, spre ușa cu tăblie de sticlă burată de la primul etaj și după ce bătu, intră înăuntru. Pentru Lucy clipa aceasta reprezenta momentul hotărâtor care trebuia să decidă soarta ei. Era convinsă că de astă dată va reuși; tot așa era convinsă că nu greșește, închipuindu-și despre doamna Tinto, că va fi binevoitoare față de ea. În privirile ei i se păruse că descoperă o lumină trecătoare de înțelegere. Stând pe scaun și uitându-se la uriașa casă de fier pe care totuși n-o vedea, cu ochii rătăciți în gol, cu mâinile împreunate pe genunchi, cu părul — care părea mai lucitor decât altădată, — răsucit cu grație la ceafă, înfățișarea ei părea animată de o așteptare trepidantă.

Motivul pentru care venise, nu era deloc impresionant, dar avea o importanță enormă pentru ea. Deși salariul pe care-l va primi era foarte modest, îi va ajunge deocamdată. Dacă va reuși, va renunța pentru totdeauna la gândul respingătoarei camere de care avea nevoie acum. Gândindu-se la viitor se vedea pe sine luând un apartament modest, unde să se poată adăposti și unde să poată primi pe Peter, aici la Glasgow, când se va întoarce de la școală.

Acesta era motivul esențial pentru care ar fi dorit din toate puterile să se poată stabili în oraș. Dorea din tot sufletul să-și poată menține independența, obținând slujba aceasta. O va obține! Trebuia s-o obțină; era o problemă vitală, urgentă și imperativă, în interesul ei propriu și în interesul lui Peter.

Cu totul pe neașteptate, își simți inima tresărind în piept și ridicând privirea, văzu că doamna Tinto coboară scara. Se ridică numaidecât în picioare, simțind un tre-

mur ușor fugindu-i de-a lungul trupului și se uită la obrazul femeii care nu trăda nimic din importanta hotărârea ce trebuia să i-o comunice.

— Uite ce e, începu doamna Tinto fără să se grăbească, am vorbit cu domnul Rattray.

— Da, doamnă ? răspunse Lucy cu glasul stins și în aceeași clipă se întrebă : „Dacă nu voi reuși nici acum, ce se va alege de mine, Doamne ?“ Niciodată în timpul încercărilor ei anterioare, nu se simțise atât de aproape de succes, ca de astă dată.

— El este directorul întreprinderii, continuă doamna Tinto ; părea că nu se grăbește deloc să-i comunice rezultatul palpitant al acestei întrevederi și începu să-i explice : Henderson & Shaw este pur și simplu numele social al firmei. În realitate întreprinderea aparține domnului Rattray.

— Da, doamnă, repetă Lucy încă o dată, așteptând nerăbdătoare să afle rezultatul.

Urmă o tăcere.

— Astfel am hotărât să accept certificatele dumitale, declară doamna Tinto în cele din urmă și zâmbi cu bunăvoință, uitându-se la ea pe deasupra ochelarilor. Dacă informațiile ce le voi primi despre dumneata vor fi favorabile, vei putea să-ți începi slujba chiar de săptămâna viitoare.

Lucy simți ceva tresărind în ea, ceva care o îndemnă să plângă, să rădă, să țipe. Fusese acceptată în slujbă ! Putea începe din nou, viitorul o aștepta încă o dată... pentru a fi modelat de mâinile ei pricepute. Ca la lumina unui fulger, amintirile nenorocirilor prin care trecuse luna aceasta, începură să se destrame ca niște spectre. Uitându-se la statura impunătoare a doamnei Tinto, simți o pornire sălbatică, nebună, aproape irezistibilă de a-și culca fruntea pe pieptul ei de mamă. Dar se stăpâni la timp.

— Vă mulțumesc, îngână ea cu glasul stins. Sunt... sunt foarte mulțumită...

Nu se simți în stare să mai articuleze nici o vorbă.

O lună mai târziu, stătea așezată în fața mesei din locuința ei cea nouă și prânzea — o felie de pâine unsă cu unt și o ceașcă de ceai — la lumina lămpii cu gaz a cărei flacără tremura și șulera sub tavan. Încă nu era opt și pe deasupra orașului se așternuse o pătură de ceață care alunga lumina dimineții și învăluise în umbră fereastra odăitei în care locuia.

Nu era o odaie prea atrăgătoare și deocamdată nici ea nu o considera ca atare, dar avea obiectele strict necesare existenței. În apropierea ferestrei, exact în fața ei, era o chiuvetă cu robinet — care deși picura în continuu — era totuși un mijloc de a avea apă mereu la îndemână; pe peretele din dreapta era o sobă neagră de bucătărie, cu o plită mică de gaz, legată cu o țeavă de plumb de conducta principală care trecea pe deasupra căminului; pe stânga era o ladă veche de scânduri, pe jumătate depozit de combustibil, pe jumătate banchetă care îi oferea avantajul că avea la îndemână combustibilul necesar și în același timp se putea și așeza pe ea. Aceasta era înfățișarea simplă a odăii pe care o găsisese, iar ca mobilier o masă în patru colțuri, cu tăblia pătrată, două scaune de trestie, fotoliul ei turnant și un pătuț cu scheletul de fier, ascuns într-un alcov... prin urmare un interior destul de simplu. Prin ușa întredeschisă a acestei camere-bucătărie, se vedea restul întunecat al casei: un vestibul sumbru ca un beci și o altă cameră în care nu era decât o garderobă și un alt pat de fier, o cameră mică de baie cu cada putredă și încălșă

cu cercuri acoperite de o vopsea gălbuie, pe alocuri cojită. Pereții acestei odăi, ca și pereții bucătăriei, erau tapetați cu o hârtie cafenie al cărei desen nu se mai cunoștea din cauza luminii tulburi de afară. Înfațișarea ei părea aproape melancolică.

Iată deci care era casa ei cea nouă... „colțișorul liniștit“ la care se gândise atât de mult. Totuși se străduise din toate puterile. Două zile la rând căutase — scotocise, în toate părțile, cum spusese doamna Tinto — și chiar cu ajutorul firmei Henderson & Shaw, această „cameră și bucătărie“ cu simulacrul ei de baie, situată la primul etaj al unei clădiri compusă în întregime din astfel de locuințe, fusese singura casă care corespundea situației sociale și posibilităților ei materiale. Dar a lipsit foarte puțin, ca ambele condiții să fie depășite. Chiria reprezenta șapte shilingi pe săptămână, maximum ce și-l putea ea permite, și casa, în realitate tot șirul de case de pe ambele părți ale străzii care purta numele eufonic și nepotrivit de Strada Florilor, respira o atmosferă sinistă și sordidă.

Clădirea cu intrările ei strâmte și întunecoase, cu scările de piatră prost luminate, nu a arăta a cazarmă. Nici dinspre stradă nu s-ar fi putut spune că i se văd cărămizile deși deveniseră suspect de subțiri. Ceva — probabil vestigiile unui trecut mai glorios — salva clădirile și strada de eventualitatea unei înfațișări respingător de vulgare. Prin urmăre Lucy se mutase în Flowers Street 53 și pentru moment, datorită conjuncturii, se instalase definitiv.

Prima ei dorință fusese să învesclească aceste încăperi și să le mobilizeze cu un oarecare confort. Cu părere de rău trebui să renunțe și să amâne de astă dată realizarea acestei dorințe, deoarece fiind obligată să plătească taxele școlare pentru ultimul trimestru al lui Peter, din puținii bani ce-i avea nu putuse să-și permită decât satisfacerea necesităților inevitabile: cumpărarea celor două paturi, câteva scaune de ocazie și cele mai ieftine vase de bucătărie. Cât de rău îi părea acum de mobilă pe care o vânduse pentru un preț atât de modest... Dar fapta aceasta era de mult săvârșită, așa că nimic nu se mai putea îndrepta.

În orice caz această nouă locuință nu era exact ceea ce și-ar fi dorit ea; nu era încă un „cămin“, dar îl va face foarte curând să devină, sau, în cazul când situația ei se

va îmbunătăți și va avea noroc, o va părăsi pentru a-și căuta un adăpost mai convenabil.

Gândindu-se la toate aceste amănunte și uitându-se la deșteptător — un ceas ieftin de nichel pe care și-l cumpăraseră — se ridică de la masă. Închise focul de la plită și ieși în vestibul. În mijlocul obscurității acestei încăperi, își luă pălăria și pardesiul dintr-un cuier mic, se îmbracă și având în buzunar cheia de la intrare, deschise ușa și ieși din casă. Ceața care plutea de-a lungul străzii, o învălui numai decît în faldurile ei. În cartierul acesta — probabil din cauza vecinătății fluviului — ceața era mai deasă și dura de mai mult timp; spre cer începuse să se ridice o negură transparentă, străpunsă de lumina talgerului însângerat al soarelui, descoperind ceva mai limpede peisajul acestui cartier care se întindea de-a lungul cheiului Kelvin pînă în docuri, și părea că aleargă în calea cocioabelor umile din partea aceea.

Chiar acum, trecând grăbită de-a lungul străzilor, presimțea în mod inconștient vulgaritatea înfățișării acestui cartier. Străzile erau înguste, pietruite și în mod inexplicabil, pline de hârtii murdare și sfâșiate de coji de portocale, de cutii ruginite de conserve și de gunoiul lăsat de cai care treceau în fiecare dimineață spre docuri. Prăvăliile păreau sordide. Vitrinele acestora și chiar trotuarele din fața lor, vărgate de linii trase cu tibișirul de către copiii care se jucaseră pe aici, aveau o înfățișare respingătoare. La cealaltă extremitate plină de cotituri din Flowers Street, era o hală uriașă, pe firma căreia scria cu litere frumoase aurii : „Sala de Spectacole Darnier. Miercurea și sâmbăta baluri. Intrare bărbați 1 sh., doamne : 6 p.“ iar sub această inscripție, cu litere ceva mai mici : „Mănuși, facultativ. Pantofi, obligatoriu“.

Hala aceasta cu firma ei țipătoare reprezenta pentru Lucy specificul cartierului. Acest specific era vulgar, grosolan și în general jignitor pentru bunul simț și pentru concepția ei personală despre distincție. Când se urcă în vagonul vopsit în roșu al tramvaiului, pentru a se duce la slujbă, chiar fără să vrea, trebui să se gândească la dureroasa schimbare intervenită în situația ei, care o aruncase în mod atît de neașteptat în mediul acesta cu desăvârșire lipsit de interes.

Și slujba ei de acum ! Cât de mult regreta sinecura relativă a slujbei precedente, cu turneele plăcute în compartimente de tren și cu salariul care astăzi i se părea măreț.

Firma Henderson & Shaw administra casele sărace din cartierele lucrătorilor. Calificativul acesta reprezenta și caracteriza toate nemulțumirile slujbei ce o avea acum. Recunoștea că tânărul Frame avusese dreptate, când îi spusese că „slujba aceasta nu face parale“, și ea însăși trebuia să admită, această realitate. Și totuși o acceptase cu aceeași bună dispoziție, cum acceptase și numărul 53 din Flowers Street, zâmbind și zicându-și cu amărăciune : „Ai coborât o treaptă, dragă doamnă !“ dar ferm hotărâtă că nu va trece mult și va reuși din nou să se ridice.

La intersecția cu Davis Street, coborî din tramvai și se îndreptă cu pași grăbiți spre birou. Intră repede, mulțumită că se poate adăposti împotriva frigului.

Biroul spațios și înalt încetase demult să o mai impresioneze ; trecu fără nici o sfială și cu toată încrederea în spațiul de dincolo de teșghea, răspunse salutului de bun sosit al doamnei Tinto și se așeză la masa ei. Pe scaunul de la cealaltă masă era un bărbat, cu pălăria în cap și îmbrăcat în pardesiu, care nu ridică fruntea la intrarea ei, ci se mulțumi să-i spună cu glasul răgușit, un singur cuvânt : „Mneața !“

— Bună dimineața, răspunse Lucy zâmbind ușor. Invecțivele neîntrerupte ale acestui Dandie împotriva tuturor, nu încetaseră încă să o distreze. El era al doilea încasator — Adam Dandie, un bărbat mic de statură și îndesat, cu părul zbârlit, cu brațele lungi, cu obrazul întunecat și încrețit, însăși purtarea lui era violentă și disprețuitoare. Îmbrăcămintea lui, — gambeta turtită, cu panglica soioasă, trasă până pe urechile învinețite, pardesiul de ploaie, lucitor ca o oglindă și prea strâmt pe trupul lui bine legat — dovedea și ea o îndrăzneală care nu admitea nici un fel de compromisuri. Avea obrazul aprins — un pălânjenis de vinișoare roșii — din mijlocul căruia ochii săi ascunși sub sprâncenele zbârlite și cărunte, păreau mici și iscoditori. Fizic era mic și îndesat, cu respirația scurtă și cu răbdare și mai scurtă, când era supărat, devenea agresiv și încăpățânat, iar cu-

vintele pe care le pronunța, i se buluceau pe gură atât de grăbite, încât te improșcau întocmai ca loviturile de cōpîte ale unui catâr. Acesta era Adam Dandie, în linii generale, cu excepția picioarelor. Realitatea dureroasă era că picioarele lui Dandie erau crăcănate, dar crăcănate în așa măsură, încât dacă se ridica în picioare, extremitățile inferioare ale trupului său formau un O, cu circumferință desăvârșită și diametrul transversal al acestui O, părea enorm. Iată motivul invectivelor lui neîntrerupte împotriva lumii care era plină de muște, de ceață, de femei, de tramvaie prea încete, și în care nu se găsesc niciodată cantitățile suficiente de whisky. S-ar mai putea spune ceva în favoarea lui Dandie : revolta lui împotriva lumii nu era pornită din răutate, căci el râdea de se prăpădea, de toate invectivele sale.

— Fir-ar ele afurisite de creioane, protestă el numai-decât, uitându-se la creionul pe care-l ascutea și a cărui mină se rupsese. Astăzi nu se pricep să mai facă nici creioane, nu se mai pricep la nimic.

— Dă-mi-l să ți-l ascut eu, se oferi Lucy.

— Huihm, murmură el. Nu cumva-ți închipui că te pricepi mai bine decât mine ? Nu cred ! Cel mult te vei tăia la degete și probabil mă vei urmări în fața justiției, pentru daune-interese.

Cred că tot va fi mai bine așa, Dandie, decât să fii urmărit pentru nerespectarea unei cereri în căsătorie, interveni doamna Tinto de la biroul ei. Ea nu prea avea obiceiul să vorbească, dar când vorbea, lovea întotdeauna în plin.

— Ar fi în stare să facă și așa ceva, declară Dandie, ascuțind mina creionului. Eu le cunosc pe femei.

Deși era crăcănat, Dandie pretindea că ar cunoaște în toate amănuntele sexul slab care îl înfuria, dar ale cărui farmece îl lăsa cu toate acestea indiferent, și pentru a fi mai precis, adăugă :

— De asta sunt pe deplin încredințat.

Doamna Tinto se uită la Lucy în semni de înțelegere; deși superioară în slujbă, acceptase acum în mod definitiv pe Lucy — deoarece cu toate că era extrem de grasă și avea obrazul acoperit de un pospai de barbă, doamna Tinto avea o inimă generoasă — și relațiile dintre ele erau în stadiu de prietenie.

— Sunt unii bărbați, adăugă ea întunecată, fără să se adreseze cuiva anume, pentru care spânzurătoarea este o pedeapsă prea ușoară.

Convenția nu mai continuă, deoarece în clipa aceea Rattray apărură în birou, sau mai bine zis, trecu prin birou pentru a intra în cabinetul său particular. Era un bărbat discret, înalt, uscățiv pe care numai rareori avea ocazia să-l vezi; dădu din cap în semn de salut pentru toți, și dispărură.

— În sfârșit, declară Lucy, ridicându-se în picioare. Fie că s-a ridicat ceața, fie că nu, cred că a sosit timpul să încep. Astăzi voi vizita pe cel din White Street. Cred că va ieși destul de prost.

— Vezi să nu te rătăcești, zise Dandie cu malițioasă sollicitudine.

Lucy clătină din cap și zâmbi. Apoi își luă registrul și traista, semnele caracteristice ale slujbei ce o avea — registrul legat în piele neagră și traista de piele lucioasă — și ieși din birou.

Deocamdată soarele apăruse și ceața se destrăma în fâșii galbene care tremurau prin aer, ca niște spirale de fum. Simți că umezeala o înțepă în gât și începu să tușească. Pardesiul, își zicea ea, nu este destul de gros pentru vremea aceasta. Împrejurul ei fremăta vâltoarea circulației orașului; dar acum nu mai simțea fiorul de mulțumire pe care-l simțise altă dată.

Era obișnuită cu acest spectacol și era mult mai în vârstă (da, își zise ea, am început să îmbătrânesc); slujba pe care o avea, nu o încreta câtuși de puțin și nu-i plăcea nici ceața. Când intră în White Street începu din nou să tușească, simțind aburul înecăcios în gât. Nu, ceața nu-i plăcea; dar mult mai puțin ar fi putut să-i placă strada aceasta căreia îi ziceu White Street.

Era o stradă srâmtă, un fel de prăpastie între două șiruri lungi de case întunecate și urâte pe care soarele nu le lumina nici în timpul verii, chiar în zilele cele mai călduroase, iar acum părea un simplu canal, o râpă, un șanț prin care se scurgea ceața.

Se făcuse unsprezece jumătate când Lucy intră în prima casă, pentru a-și începe lucrul obișnuit. Coridorul era plin de un întuneric umed și vâscos, față de întunericul de afară care părea exact ca și zăpada față

de smoală, dar în coridorul acesta se mai simțea și mirosul stătut și greoi, mirosul îndescriptibil de murdărie, de trupuri îngrămădite în cocioabe, pe care ea îl cunoștea și nu-l putea suferi.

După ce ajunsese la primul etaj, se opri în fața ușii și bătu cu creionul în tăblița subțire, — procedeu caracteristic pentru profesia pe care o avea și cu care se obișnuise în timpul experiențelor din prima săptămână, când își julise pielea de pe încheieturile degetelor, bătând nerăbdătoare în ușile chirișilor.

După ce bătu, așteptă. Ea începuse timpul ce i se acordase pentru fiecare casă și se părușe ridicol. În anumite case putea petrece o zi întreagă cu încasarea chiriilor săptămânale, dar acum nu se mai simțea nemulțumită din cauza timpului exagerat de lung. Dimpotrivă, i se părea că răgazul acordat este prea scurt. De pildă numai în casa aceasta erau patru scări care duceau la patru etaje și fiecare etaj avea opt apartamente, prin urmare treizeci și două de apartamente pentru intrarea aceasta îngustă. Douăzeci de coridoare similare reprezentau nebănuitul total de șase sute patruzeci de locuințe, într-o clădire atât de mică. Șase sute patruzeci de odăi pline de oameni nenorociți, adunați grămadă pe un teren de o jumătate de hectar. Și de-a lungul trotuarelor din Hite Street erau trei case de felul acesta. În spațiul îngust al străzii se adăposteau în total — și asta se întâmpla în secolul al douăzecilea de civilizație — patru mii de ființe omenești. Acestea erau așa zisele „locuințe etichetate“, deoarece pe fiecare ușă era o tablă cu numărul locatarilor care permitea ca în timpul nopții, un inspector al sindicatului lucrătorilor să se poată convinge, că odăile nu sunt suprapopulate.

Măsură binefăcătoare din partea celor care reprezentau autoritatea, dar cu toate binefacerile acestor măsuri de prevedere, s-a constatat de multe ori, că douăsprezece persoane făcând parte din trei generații, dormeau în cea mai deplină armonie și destul de confortabil într-o odaie, lungă de patru metri pe șapte. În orice caz se putea presupune că trăiesc în bună înțelegere și confort, deoarece proprietarul acestor locuințe nu primea niciodată reclamații.

Lucy ridică brusc creionul și bătu din nou. Ușa se deschise ca de un lat de mână și un glas întrebă : „Cine bate ?“

— Henderson & Shaw, răspunse Lucy veselă, deoarece în timpul vizitelor adoptase această dublă personalitate : Henderson era întotdeauna agresiv, Shaw cel mai îngăduitor. Afară de asta, formula întrebuintată era mult mai impresionantă decât perceperea chiriei.

— O ! se auzi din nou glasul care de astă dată nu mai păru întrebător ci numai resemnat. Urmă un timp de tăcere, mult mai elocvent decât exclamația ; apoi ușa se deschise larg și încet, iar în cadrul ei într-o lumină tulbure, apăru o femeie oacheșă, cu părul vâlvoi și cu obrazul cenușiu din cauza murdăriei. Femeia întoarse un ochi lucitor spre Lucy. Celălalt nu mai lucea, deoarece dispăruse, lăsând în locul său numai orbita deșartă și aproape sinistră.

Dar femeia nu era deloc sinistră :

— Poftim înăuntru, zise ea cu blândețe și pe un ton obișnuit să accepte inevitabilul.

Lucy intră. Odaia era deșartă — fără nici un fel de mobilă, afară de două lăzi de scândură și o saltea de paie întinsă pe dușumele, de-a lungul unui perete. Pe una dintre lăzi era așezat un lucrător și pe cealaltă ladă din fața lui, era mâncarea : o bucată de pâine, un capăt de cârnat și o stacană de ceai.

Mânca zgomotos ; îmbucând din capătul de cârnat și sorbind lacom ceaiul, vărsându-l în farfuria pe care era cana, continuă să-și vadă de treabă, fără să dea atenție lui Lucy. De asemenea, copilul întins pe salteaua de paie nu o băgă în seamă, întins pe spate morfolea liniștit biberonul de cauciuc, în timp ce o dără de păduchi trecea încet pe obrăjorul lui scofâlcit. Alți doi copii rahitici, așezați pe dușumele — cu picioarele încrucișate sub ei — se uitară la ea mirați și încetară să se mai joace cu o ulcică spartă ce o aveau în mână. În apropierea lor, întinsă întocmai ca o dără de lumină uitată de Dumnezeu, era o cățelușă galbenă care răspundea la numele de Nellie. De fapt, acum Lucy știa că în

maghernițele acestea, nouă cățelușe din zece răspundeau la numele de Nellie.

— În timpul acesta femeia se îndreptă spre cămin și frecându-și mâna de-a lungul consolei prăfuite, luă ceva, apoi întorcând obrazul, își trecu degetele peste orbita deșartă. Dar iată că acum orbita aceasta nu mai era deșartă ci conținea un superb ochi de sticlă, a cărui strălucire întrecea cu mult strălucirea ochiului adevărat.

Făcând astfel onorurile casei, aduse registrul de chirie și scotocindu-se îndelung prin buzunare, scoase cei doi șilingi și șase pence.

— Vă rog să mă iertați, începu ea, dar nu m-am așteptat să veniți atât de devreme.

— Iată banii, zise ea întinzându-i suma și condica. Apoi, în timp ce Lucy luă banii și făcu înregistrarea, femeia adăugă aproape cu mândrie: După cum vedeți, nu am întârziat nici acum.

— Da, răspunse Lucy, sunteți la zi cu plata. Apoi cercetând cu privirea cuprinsul odăii acesteia sinistre și probabil emoționată de personalitatea domnului Shaw, se gândi la propria ei situație și adăugă: Bănuiesc că ați avut multe greutăți... deoarece în odaia aceasta nu este aproape nimic

— Din păcate, încuviință femeia și făcu un semn cu capul spre vlăjganul care înfuleca mereu. N-avem... deoarece niciodată nu-mi dă voie să cumpăr mobile. S-ar putea să vină și ziua când vom rămâne în urmă cu chiria — asta se poate întâmpla oricând — și proprietarul ne execută și ne ia tot ce avem. „Ea ce ne folosesc mobilele?” zice el. „Când n-au ce ne lua, noi plecăm și cu asta totul se termină.”

— Cred totuși că soțului dumneavoastră i-ar plăcea să aibă mai mult confort, zise Lucy.

— Așa este, încuviință femeia cu glasul blând. Bărbatului meu îi plăcea să trăiască confortabil, dar acum e plecat de doi ani. I-au dat cinci ani cu totul. Dumnealui, și din nou făcu semn cu capul, locuiește la mine.

— Înțeleg, zise Lucy și privirile îi fugiră pe deasupra celor doi copii rahitici, ca să se oprească la copilul de pe saltea care nu avea mai mult de șase luni și a cărui

origine se discuta acum într-un mod atât de brutal. Dar copilului puțin îi păsa, tot atât de puțin le păsa și celor doi rahitici și mai puțin decât tuturor, îi păsa celui care stătea pe ladă.

— Haide, Alfie, cântă să te audă doamna, zise femeia pe neașteptate, întorcându-se spre băiatul cel mai mare care sta pe dușumele. Copilul își șterse gura și se întoarse spre Lucy. Băiatul acesta cântă frumos, adăugă femeia.

Lucy se uită la Alfie. Era grăbită; trebuia să-și vadă de treabă, dar îngăduitoarea personalitate a domnului Shaw, o îndemnă să mai întârzie.

— Haide, stărui ea. Dacă-mi cânti ceva, îți voi da un penny.

Alfie, care putea să aibă cel mult cinci ani, zâmbi fără să se simtă intimidat și umezindu-și buzele îi răs-punse :

— Îți voi cânta Maggie Murphy, cântecul care îmi place mai mult decât toate celelalte.

Și ridicând bărbia în aer începu să cânte cu glasul subțire :

*Pleci în vecini, s-a făcut seară,
Ești mulțumit, nu-ți greu să înțeleg ;
Sunt slobod și-i Sâmbătă tară,
Când cu băieții de fete mă leg.*

*Au și-o flașnetă în salon,
Acolo totu-ți de bon-ton.
Și oricând bine veniți vei fi,
În casa lui Maggie Murphy.*

Fu o scenă stranie și tulburătoare care se desfășură în cuprinsul acestei odăite deșarte : glasul subțire al acestui copil rahitic și pentru totdeauna diform, ridicându-se tremurând prin ceață ; zâmbetul mulțumit al celui de pe ladă ; ochiul de sticlă lucitor de mândria de mamă ; copilașul care gângurea pe salteaua de paie, cățelușă de care nu se mai ocupa nimeni și alături de toate acestea, mișcarea continuă și nesupărată a dărei păduchilor care treceau și veneau mulțumiți.

— Atât e tot, ciripi Alfie, după ce termină. E frumos, nu-l așa ? Și întinzând o mână mică și uscată, ca o ghiară, primi banul în palmă.

Lucy simți ceva cum o îneacă în gât. Ea nu era făcută pentru meseria aceasta, nu putea fi făcută pentru așa ceva : mizeria aceasta indescriptibilă dimprejurul ei, i se părea dureroasă. Făcu un efort, ca să se reculeagă și se îndreptă spre ușă. După un schimb de saluturi, adăugă :

— Ne vedem săptămâna viitoare, tot pe vremea asta. Și înclinând din cap, leși din odaie.

Trebuia să meargă înainte. Nu avea încotro; aceasta era existența ei.

Ridică mâna și bătu în ușa de alături care se deschise larg, cu o surprinzătoare repeziciune, descoperind un interior cu totul altfel decât cel pe care-l părăsise. Era cochet și confortabil, plăcut ca și focul ce ardea în vatră, vesel ca și flăcările ce aruncau lumini pe trupurile celor doi cățeluși de porțelan de pe sipetul de culoare galbenă din colțul odăii, și cu toată ărăcia lui, era confortabil și primitor, ca și femeia mică de statură și grasă oprită în prag, cu brațele tatuante, proptite în șolduri. Avea un obraz ostenit și rumen, ochii șireți și lucitori, ca două boabe de mărgelă; pe cap avea o pălărie neagră de sub care i se vedea părul negru și strălucitor iar împrejurul gâtului o fâșie de blană roasă de molii. Lucy n-o văzuse încă și nici de aici înainte nu credea că va avea ocazia s-o vadă fără pălărie pe cap și fără blana ei tocită. Le purta atât pe stradă, cât și în casă; aproape îți venea să crezi că doarme cu ele. Motivul era că în White Street suprema dovadă de distincție era să porți o pălărie în felul acesta — nu o broboadă înfășurată împrejurul capului — și un guler de blană. Blana aceasta nu se scotea de la gât — amănunt care aparținea de asemenea model — nici chiar atunci când stăpâna ei pleca de acasă, ca să lucreze în alte gospodării.

— Ați venit din nou după chirie, nu-i așa domnișoară ? întrebă doamna Collins. Abia am plătit și scadența vine din nou ; așa se întâmplă întotdeauna, ce să-l faci ?

— În fiecare marți, răspunse Lucy, uitându-se la doamna Collins și la fiul ei, un tânăr volnic care sta

întins sub pături în patul din alcov și se uita peste umărul mamei sale.

— O ! exclamă doamna Collins, este ziua care revine de mai multe ori pe săptămână, și urmărind direcția în care se uita Lucy, adăugă : Ben al meu lucrează acum în echipa de noapte. Tocmai de aceea s-a culcat. Închipuie-ți că nu câștigă decât cinsprezece shillingi pe săptămână și de mâncat mănăncă de două ori cât câștigă.

Se întoarce nemulțumită și luă condica de chirie care, cu toate protestele ei, era pe masă, împreună cu banii. Lucy numără suma și făcu înregistrarea.

— Să nu uiți de lucrul pe care mi l-ai făgăduit ! continuă femeia, după ce-i luă condica din mână și controlă înregistrarea. Eu curăț și spăl foarte ieftin scările și dușumelele.

— Îmi voi aduce aminte de dumneata, răspunse Lucy. Cred că voi avea nevoie de ajutorul dimitale, după ce fiul meu se va întoarce de la școală.

Părăsi odaia și bătu la ușa de alături. Tap-tap-tap, tap-tap-tap se auzea creionul bătând în tăbliile ușilor.

Bātu la toate ușile ce se găseau de-a lungul acestui coridor întunecat și respingător ; semna condicile murdare și încasă banii soioși, stăruia și vorbea cu glasul blând, ascultă explicațiile și plângerile. Traista ce o ținea în mână, devenea mai grea și capul — căci nici acum nu se obișnuise încă cu această ocupație — mai ușor. Fiecare vizită îi lua în medie cam trei minute : pierdu mai bine de un ceas și jumătate, vizitând locuințele de pe coridorul de la prima intrare, și trecuse de amiază când ieși în stradă. Totuși nu terminase. Lucrul era abia la început ; și fără să mai ezite, trecu la a doua intrare, bătu la prima ușă, așteptă și debită din nou formula : „Henderson & Shaw“ !. Continuă în felul acesta. Ce ocupație pentru o femeie ca ea, își zise Lucy cu amărăciune ; ea, care odinioară avusese căsuța ei, o servitoare, o grădină cu un măr, cu straturi de mușcate și de garoafe ! Oftă și schimbă în cealaltă mână traista îngreunată de banii mărunți, ca să bată la o nouă ușă. „De la Henderson & Shaw !“. Era un fel de cuvânt de trecere, care-i deschidea ușile, pentru a intra într-o lugubră și tristă citadelă. Murdăria aproape nebănuită, mirosurile infecte,

îngrămădirea respingătoare a tuturor mizeriilor omenești, numai rareori luminate de câte un zâmbet vesel, păreau uneori că devin pentru ea un vis chinuitor.

Se făcuseră ceasurile trei după-amiază, când termină cu vizitarea tuturor chiriașilor din acest imobil. Ar fi trebuit, bineînțeles să se oprească, pentru a mânca ceva, dar prefera să continue lucrul fără întrerupere. Doamna Tinto recunoscuse și ea că acesta este procedeul cel mai indicat și-l aprobă cu binevoitoarea ei autoritate. Dar astăzi, după ce ieși din White Street și părăsi atmosfera care-i pricinuia rău la stomac, se simți chinată de foame. La colțul străzii se urcă într-un tramvai care apărură din fundul ceții, cu toate ferestrele luminate. Se așeză pe lavița de lemn a vagonului, cu traista pe genunchi și se gândi la ce și-ar putea pregăti de mâncare. Mânca întotdeauna cu poftă și lucrase fără întrerupere vreme de cinci ceasuri. Prin minte îi trecură tot felul de mâncăruri posibile, fără să se poată decide. În Kelvinbank coborî din tramvai și intră într-o mică măcelărie, unde mai fusese și înainte de asta, și ceru să-i dea o costiță de berbec. Măcelarul — unul cu numele Tutt — era un bărbat gras și foarte cumsecade, dar în afară de asta o trata ca pe o clientă statornică. Probabil băgase de seamă că se uită la el și-i urmărește fiecare mișcare — până când își dădu cuțitul pe amnar — dar în orice caz îi tăie o costiță care părea fragedă și făcea mult mai mult decât i-o socotise; în același timp felul în care o servi, i se păru neobișnuit de prevenitor.

De la băcănia din colț cumpără cartofi de două pence — căci acasă nu mai avea nici un cartof, iar de aici se duse la o brutărie și își cumpără o pâine.

Nu era tocmai ușor să care aceste pachete, împreună cu traista plină de bani; pâinea era învelită într-un ziar care se desfăcea mereu în timpul mersului. În orice caz însă, acum avea ce să mănânce și o femeie care trece, încărcată cu pachete, pe Flowers Street nu este un spectacol neobișnuit.

La această oră casa ei, spre deosebire de casele din mijlocul cărora ieșise, părea liniștită și odihnitoare. Își plimbă ochii în largul odăilor. La urma urmelor „pentru început, locuința aceasta nu este atât de proastă“.

Prima ei grijă fu, să intre îmbrăcată în cada de baie și să-și scuture hainele cu cea mai mare grijă. Purecii erau o adevărată nenorocire, dar nu se putea feri de ei, când intra în casele din White Street ; chiar acum reușiră să sară trei, unul după altul din cada de baie. Cu toate acestea putu scăpa de paraziții mai înceti la umblet și mai respingători la vedere.

După ce ieși din baie, dădu drumul robinetului și se spălă pe mâini și pe obraz. Apoi, după ce-și scoase pardesiul și pălăria, aprinse focul de la plita cu gaz, ca să-și prepare cotletul. Pregătirile acestea reprezentau o corvoadă suplimentară, dar erau inevitabile. Deocamdată era obligată să renunțe la mâncărurile gustoase care s-o aștepte calde, când se întorcea de la slujbă. Dar cu toate acestea, mirosul fripturii ce și-o pregătea, îi stârni pofta de mâncare și când într-un târziu fu gata — rumenită exact cât trebuia — se așeză la masă și începu să mănânce, cu mulțumirea caracteristică unei femei flămânde. Cât era de gustoasă ! Fără să-și dea seama, își zise că a făcut foarte bine, hotărându-se să treacă pe la Tutt.

Mâncarea caldă o făcu să se simtă mai bine. I se părea de mirare, în ce măsură o mâncare atât de simplă putea să-i redea puterile și s-o învioreze atât de repede. Pe nesimțite dispoziția ei se schimbă cu totul. Faptul că scăpase de toate obligațiile ce le avea pentru ziua aceea, o făcea să se simtă mulțumită că și-a făcut datoria. În mod instinctiv își aduse aminte de fiul ei care pentru ea reprezenta motivul statornic de bună dispoziție.

După ce termină, rămase câteva clipe nemișcată și îngândurată. Ar fi plăcut, își zise ea, să nu mai plec de acasă pe o ceață ca aceasta ; dar după ce se uită la ceasornic, se ridică în picioare, cu părere de rău. De astă dată nu ridică tacâmurile de pe masă ; după orele șase va fi din nou acasă.

Plecă, în mână cu inevitabila triastă pe care nu o putea suferi, dar de care nu mai putea scăpa.

La patru jumătate ajunse la birou.

— Ce ceață ! exclamă doamna Tinto. Toată ziua am lucrat cu luminile aprinse.

— Aici în birou nu este tocmai atât de rău, răspunse Lucy, cu blândețe, dar afară e o atmosferă îngrozită.

toare. Sunt foarte mulțumită că pentru astăzi am terminat.

Doamna Tinto dădu din cap, aproape mulțumită, și întinzând mâna după traistă, îi răspunse :

— Sunt încântată că ai reușit să te obișnuiești cu slujba. La început e foarte greu.

Câteva clipe Lucy nu zise nimic ; prin fața ochilor ei îi trecu viziunea fugară a locuințelor murdare și coșleșite de mizerie ; apoi cutremurată de un val de amărăciune întrebă :

— A cui este proprietatea... casa aceasta pentru care am încasat astăzi chiriile ?

— Clădirea aceasta ? repetă doamna Tinto puțin mirată. Aparține unui domn Tully. Cel care are și magazinul din Alstone Street. De fapt el trăiește la Ralstone... în cartierul unde locuiesc și eu. Da, îl cheamă Tully. Dar de ce întrebi ? adăugă ea după o scurtă pauză.

— Mi-a trecut așa prin minte, răspunse Lucy. Își aduse aminte de magazinul acesta — un magazin de bijuterii — cu vitrine mari, protejate cu grilaje de fier forjat, iar după colț, deasupra intrării laterale, atârnav trei ghiulele de aramă, care indicau că aici este și casă de amanet. Dacă se va întâmpla vreodată să întâlnesc pe acest domn Tully, adăugă ea cu glasul stins și îmbibat de amărăciune, îi voi spune de la obraz, ce părere am despre el.

Se îndreptă încet spre capătul peronului și așteptă cu prefăcută liniște, străduindu-se să-și ascundă nerăbdarea. Soarele coborât spre asfințit în această zi caldă de iunie, strălucea prin tremurul de ceață așternut deasupra orașului și cernea o lumină chihlimbarie în Gara Centrală, poleind cu aur toate obiectele și transformându-le într-un fenomen luminos și depărtat. Deasupra ei, pe sub bolta acoperișului, se vedea un colț senin de cer, strălucitor și măreț. Lumina aceasta ireală care-i lua vederea, atrăgând-o în radierea ei ca un tremur de valuri, i se părea un fel de vrajă.

Aștepta să sosească Peter. Doamna Tinto, cu obișnuita ei bruschețe care îi ascundea actele de neașteptată generozitate, îi poruncise să plece de la birou la orele patru și jumătate, ca astfel să aibă timp să se întoarcă acasă, să se gătească și să ajungă la gară, ca să aștepte trenul care pleca din Laughtown la orele trei. De fapt venise prea devreme și alergase într-un suflet, căci după ce ajunsese la gară, află de la un funcționar, că trenul are cinci minute întârziere. Dar când a vrut să se întoarcă pentru a se plimba din nou până la celălalt capăt al peronului, se auzi un șuier strident și garnitura neagră a trenului făcu o curbă, sunetul său metalic amuți cu ultimul tâșnit de aburi al locomotivei și își încetini mersul. Se opri, pe obraz cu o expresie nerăbdătoare de așteptare și ochii începură să cerceteze lacomi în toate părțile. Îl văzu coborând din compartimentul său și făcându-și drum printre călători, ca să ajungă la ea : acum nu mai era băiețașul care odinioară o ținuse de mână și

traversaseră împreună peronul acesta, ci datorită unei minuni a timpului și a sorții, devenise un tânăr înalt și simpatic care înainta cu îndrăzneală, fără să mai aibă nevoie să-l însoțească ea. Nu se mișcă din loc ci îl urmări cu zâmbetul tremurând pe buze și așteptând, ca să constate prezența ei. Numai decît după aceea surâsul îi luminează tot obrazul palid și o transfigurează cît ai clipi :

— Bine te-am găsit mamă ! strigă el. Îmi pare foarte rău c-am avut întârziere.

La gestul plin de grație cu care-și scoase pălăria în fața ei, se simți încântată și cu totul pe neașteptate, trupul începu să-i tremure, când îl cuprinsese în brațe și îl sărută.

— Va să zică te-ai întors, Peter.

— M-am întors definitiv, răspunse el mulțumit. De astă dată îl examinează îndelung și cu toată atenția, în timp ce Peter se uita la ea și râdea cu aceeași inocență, ca și pe vremea când era copil.

— Ce facem cu bagajele mele ? întrebă el într-un tirziu.

— Da... bagajele, repetă ea și se puse încet în mișcare. Cu un gest spontan o luă la brăț și se îndreptară spre vagonul de bagaje ; ea simți ca și odinioară, același fior de mulțumire fizică copleșindu-i trupul cu o ușoară moliciune. Mulțumirea de a-l vedea întors acasă în mod definitiv, cum spusese el însuși, i se părea de necrezut !

— Iată-l ! exclamă Peter.

Cufărul lui, care nu mai era lucitor — curelele erau plesnite, inițialele numelui său îngălbenite dar totuși descifrabile — era în fața lor pe peron. Cât de mic i se părea acum. Odinioară când îl văzuse așezat în picioare, cu un mâner în jos, fusese mult mai înalt decît el. Făcând semn unui hamal, o întrebă :

— Ce zici, să ni-l ducă la o trăsură ?

Ezită ; trebui să facă un efort, dar totuși reuși să-l răspundă :

— Eu cred... da, cred că va fi mai bine să ni-l aducă un camion al gării.

Peter ridică din sprâncene și se uită la ea :

— Bine mamă, cred că l-am putea lua foarte ușor cu noi.

— Noi vom lua tramvaiul, răspunse ea cu glasul calm. Ne va veni mult mai ușor să ne întoarcem acasă în felul acesta.

Dădu din cap ca să-l liniștească și plecă să dea hamaletului instrucțiuni pentru expedierea cutiei de pe peron. Apoi închise portmoneul cu o mișcare imperioasă a degetelor și se întoarse spre fiul ei, ca să-i spună :

— Cu asta, am terminat.

Când se îndreptară spre ieșirea din gară, adăugă pe același ton :

— Îmi pare rău că n-am putut veni și eu la serbările de încheiere ale anului școlar. Cred că nu te-ai supărat din cauza asta ?

— O, nu ! Nu m-am supărat deloc.

— Sunt foarte mulțumită, c-ai reușit și de astă dată atât de bine.

— Cu asta ar fi trebuit să te obișnuiești mai demult, răspunse el pe un ton ca și când s-ar fi gândit cu totul la altceva.

Apoi tăcură amândoi, și coborâră costișa până în Young Street, unde așteptară tramvaiul. Tăcerea aceasta continuă între ei, chiar după ce se urcară în vagonul vopsit în roșu și se așezară pe bancheta îngustă de lemn de pe imperială. Abia după ce veni conductorul și le perforă biletele pentru care ea plăti un penny, Peter se întoarse spre ea, ca să-i spună :

— Mamă, în scrisorile ce le-am primit de la tine în ultimul timp, nu-mi spui aproape nimic despre... ce s-a mai întâmplat acasă. Mi-ai scris despre domnișoara Hocking și despre noua ta slujbă, dar nu prea înțeleg exact, care este situația ?

— Nu e cine știe ce, declară ea, prefăcându-se liniștită ; prevedea că va trebui să-i spună, dar va încerca să evite cu orice preț amănuntele triste ale acestor întâmplări. Trebuie să știi, dragul meu, că astăzi nu avem mijloace ca să putem trăi mai bine, dar vom reuși să ieșim la lumină... vom reuși fără prea multă greutate.

— Cred că situația aceasta nu va avea nici o urmare asupra... asupra...

— Nici vorbă, întrerupse ea cu toată convingerea. Va trebui să mergem până la capăt, indiferent de sacrificii. Probabil situația de acum nu ți se va părea de

ajuns... de mulțumitoare — calificativul acesta i se păru cel mai comod — ca la Ardiflan, dar va trebui ca un timp să ne împăcăm și cu asta. Vom fi alături unul de altul și foarte curând vom trece peste primele greutăți.

— Înțeleg, declară el. Privirile i se înseninară și se uită peste balustrada imperialei, în timp ce tramvaiul se îndrepta cu zgomot spre Apus.

Când se apropiară de colțul străzii Kelwinbank, Lucy se ridică în picioare.

— Iată că am ajuns, exclamă ea veselă și de pe imperiala vagonului care se legăna, îi făcu un semn spre ceva important, asupra căruia ar fi vrut să-i atragă atenția, ca asupra unui fapt indiscutabil, apoi adăugă: În orice caz, pentru tine va fi destul de aproape.

Se uitară amândoi spre clădirea pe care o indicase, o clădire lungă, cenușie, cu un turn la mijloc, în vârful unei coline, dincolo de parcul Kelwingrove, învelită în lumina razelor de soare ce tremurau oblic pe deasupra ei; înfățișarea rece și severă a clădirii de piatră părea că se șterge și scoate în evidență sculpturile gotice de o delicată bogăție ale turnului care o domina și care părea întocmai ca o înșelare a pânzelor de funigei. Peisajul părea impresionant, dar pentru Lucy era chiar mai mult decât atât: un stimulent pasionant, o speranță, o inspirație care i se reflecta în priviri și în trăsăturile obrazului strălucitor.

— Nu te impresionează? întrebă ea pe neașteptate și cu ochii aprinși.

— Da, aceasta este clădirea, încuviință el cu glasul încet, dar expresia obrazului său era cu totul alta: părea mai îndurerat și mai grav, ca și când ar fi cumpănit ceva în toată liniștea; privirile ochilor săi erau cercetătoare și reci, lipsite de orice emoție, cutezătoare. După ce voi termina aici, cred că voi fi destul de bine pregătit, pentru a-mi putea începe drumul în viață.

Se uită la el și zâmbi repede, apoi se îndreptă pe scară și coborâră din tramvai.

În aceeași clipă, cuprinsă de o neliniște subită, se îndreptă împreună cu el spre Flowers Street. Niciodată strada aceasta nu i se păruse atât de tristă, de aglomerată și de respingătoare ca acum, așa că i se păru că ea

însăși ar fi răspunzătoare pentru urâtenia ei. Ar fi dorit ca Peter să o vadă liniștită, sub cel mai favorabil aspect, dar căldura serii determinase oamenii să iasă în stradă, întocmai ca niște iepuri din cotețe. De-a lungul trotuarelor se jucau și alergau copii; unii dintre cei mai mici alergau atât de zburdalnici, încât își expuneau trupurile și rufăria murdară; râdeau, țipau și se încăierau mulțumiți, făcând o gălăgie infernală. În pragul porților de la intrările întunecate erau femei cu brațele încrucișate pe piept, și melițau din gură fără să se oprească, numai pentru a se uita curioase după trecători, sau a țipa la copiii care se jucau. În cadrul ferestrelor deschise se vedeau bărbați cu luleaua în gură, citind ziarul și din când în când ridicând mulțumiți cămile pline de bere sau scuipând fără nici o sfială în stradă. Din sala de bal de la colțul străzii, se auzea vuiet de larmă și de veselie. Prin ușile deschise larg din cauza zăpușelii, se auzea ropot de picioare și clămpănitul unui pian, însoțit de bătaia palmelor maestrului de dans care țineau ritmul și de țipătul lui vesel — sau mai curând revoltător — care spunea: „Balancez la stânga... changez les dames!“ Afară de asta în fața intrării era un grup de tineri, cu umerii pleoștiți și șepcile trase pe ochi și în colțul gurii cu mucusul de țigară stins, ceea ce ar fi vrut să simbolizeze priceperea lor în toate. Când Lucy și fiul ei trecu pe lângă grupul acesta, tinerii începură să râdă în bătaie de joc.

— Mamă, cartierul mi se pare îngrozitor, declară Peter cu glasul schimbat. Nici nu mi-aș fi închipuit! Crede-mă, nu bănuiam că ar putea să existe ceva asemănător.

— Nu este întotdeauna atât... atât de animat, răspunse ea cu sfială.

— Animat! Aici nu e vorba de animație. Toată zona aceasta este oribilă. Însălmântătoare!

Nu-i răspunse, ci își continuă drumul, uitându-se drept înainte, până când ajunseră la intrarea casei de la numărul 53. Urcară tăcuți, apoi scoase cheia și deschise.

— Iată-ne ajunși! exclamă ea și în glas îi tremura o veselie pe care spaima din privirile ei părea că ar vrea

să o dezmință. Nu e mult de spus despre ceea ce vezi... dar în orice caz este casa noastră și acesta este singurul lucru care are importanță. Se opri, ca să încuie ușa, apoi intră după el. Aceasta va fi camera ta, îi explică ea și asta de aici — arătându-i bucătăria — este un fel de salon pe care-l întrebuițez și ca dormitor pentru mine.

Lui Peter îi trebuiră câteva clipe, ca să-și poată da seama în întregime de acest interior, apoi se întoarse spre ea, cu o expresie de spaimă pe obraz.

— Aceasta este casa în care locuim noi acum? întrebă el neîncrezător.

Dădu din cap în semn de încuviințare. I se părea că ea s-a obișnuit cu această casă și nici nu s-a gândit că el ar putea aprecia situația ca fiind atât de gravă. Își dăduse toată silința ca să înveselească interiorul, cumpărase perdele noi la ferestre și spălase mușamaua de pe masa de la bucătărie, așa încât acum lucea. În timpul ultimului week-end spoise și tavanele.

— Bine, dar mobilierul!... Odaile sunt aproape goale, zise el cu glasul sugrumat. În odaia mea este un pat și un șifonier, iar în cealaltă nu este aproape nimic. Auzi, cum răsună casa când vorbim, de parcă ai fi într-o casă pustie!...

Obrazul lui Lucy se aprinse și ochii i se întunecară.

— La urma urmelor nu vom trăi toată viața aici, declară ea, și încetul cu încetul voi completa mobila care lipsește.

— Mamă, este îngrozitor, crede-mă, îngrozitor! Mă înspăimântă gândul că suntem obligați să locuim într-o casă atât de mizerabilă... dintr-un cartier atât de mizerabil!

— Este tot ce am putut face, răspunse ea cu glasul ceva mai ridicat. Deocamdată va trebui să ne mulțumim și cu atât. Cred că nu este cazul să ne închipuim, că de aici înainte nu vom putea trăi ceva mai bine. Va trebui să ne împăcăm cum vom putea, până în ziua când ni se va oferi șansa să plecăm de aici.

Peter se lăsă pe un scaun.

— Ei bine, zise el într-un târziu, dacă aceasta este situația... atunci cred că va trebui să ne împăcăm cu ea.

— Aceasta este realitatea, răspunse Lucy și obrazul i se însenină imediat. Am prevăzut numaidecât, că tu vei

înțelege, și te vei simți mult mai bine după ce vei bea un ceai.

Tânărul întoarse capul spre masa care era întinsă, apoi se uită la ea și-i zâmbi cu îndoială.

— Grupul de tineri pe care l-am văzut în colțul străzii, este suficient ca să-ți taie pofta de mâncare,

Dar lui nu i-o tăiasse și când se așezară împreună la masă, începu să mănânce mulțumit; din când în când, se uita la ea și la lucrurile dinprejurul său, chinuit de îndoială.

— În orice caz, zise el într-un târziu, trebuie să recunosc că tu te pricepi la bucătărie.

— Ai răbdare și vei vedea ce-ți voi pregăti de mâncare, după ce vei fi la Universitate, răspunse ea mulțumită. Se simți învăluită de dorința de a-l ocroti și prin minte îi trecură tot felul de bucate gustoase ce i le va pregăti de acum înainte. Te vei simți foarte mulțumit că te-ai întors acasă.

— Toate acestea sunt bune și frumoase, răspunse el cu glasul încet, lăsându-se în spătarul scaunului, dar cred că ar fi bine să limpezim situația. Văd că ai toată încrederea, dar... crezi că vei reuși să te descurci?

— Mă voi descurca, răspunse ea numaidecât, cu aceeași încredere pe care i-o reproșase adineauri, apoi se opri și uitându-se la el, îl întrebă cu glasul schimbat: Dar tu?... Cred că nu-ți închipui că nu vei obține...

Făcu un gest cu mâna, oprindu-i vorbele, înainte de a le pronunța

— În această privință nu am nici un fel de îndoială. O voi obține destul de ușor. Am studiat această problemă până la ultimul penny. Se opri, apoi continuă cu o precizie și certitudine metodică, așa că se simți încântată: călugărul William mi-a dat prospectul Universității. În medie, taxele se cifrează la treizeci de lire pe an; cărțile și diversele rechizite, să zicem că ar putea costa cinci lire, cu totul. Pentru a putea face față acestor cheltufeli, am Fundația Carnegie și bineînțeles o bursă... Îmi stau la îndemână vreo douăzeci și

pe fiecare dintre acestea aş putea-o obţine cu ochii închişi. Acestea reprezintă fiecare câte douăzeci şi cinci de lire anual, cinci ani la rând. Şi întinzând mâna, în semn de explicaţie, adăugă : prin urmare îmi stau la îndemână şaizeci de lire ; să zicem că voi cheltui cel mult patruzeci. Rezultatul : îmi rămân douăzeci de lire pentru îmbrăcăminte şi cheltuielile mărunte.

— Peter, este extraordinar ! oftă ea uşurată, este măreţ.

Se simţea încântată de priceperea lui şi de felul în care judeca situaţia. Era încântată şi de intimitatea existentă acum între ei, în vederea aceluiasi scop, spre care se îndreptau amândoi

— Da, toate acestea sunt bune şi frumoase, continuă el şi râse uşor. Dar situaţia de acum mai are şi un alt aspect.

Ochii i se tulburară.

— Ți-am spus că mă voi descurca, repetă ea.

— Mamă, nu este de ajuns să-mi spui, ripostă el neliniştit. Procedeu acesta este caraghios şi mă face să mă gândesc la cârţiţa care scurmă pământul prin întuneric.

— Dar cu timpul, cârţiţa reuşeşte să iasă la lumină, răspunse ea sfioasă şi simţind cum i se domoleşte entuziasmul, în faţa cuvintelor lui severe.

— Da, dar cum ? Asta este întrebarea ! Aici trebuie să ne gândim, că vom fi obligaţi să trăim vreme de cinci ani, ori această sarcină va cădea pe umerii tăi. Cu o privire semnificativă îi dădu să înţeleagă mediocritatea casei în care locuia şi serviciul modest de pe masă. Uite ce, spune-mi drept, cât câştigi tu acum ?

Ezită şi păru că nu se simte în largul ei.

— Haide spune-mi, stăruie el ! Cât îţi mai rămâne, după ce plăteşti chiria pentru acest măreţ palat ?

Ridică ochii şi se uită la el.

— Optsprezece shilingi pe săptămână, răspunse ea cu glasul ferm.

Muşchii obrazului lui Peter tresăriră şi uitându-se la ea prostit, îngână :

— Optsprezece shilingi pe săptămână !... Mai puțin de cincizeci de lire pe an, ca să putem trăi amândoi și să te îmbraci ! Începu să râdă sinistru : și să-ți plătești abonamentul pentru loja de la Operă... Mamă, aceasta este curată nebunie !

— Ți-am spus că eu voi reuși să mă descurc, declară ea categoric.

Tânărul clătină din cap.

— Asta este nebunie curată, murmură el a doua oară. Imposibilitate absolută... Și eu știu foarte bine ce vorbesc. Știu și eu că doi cu doi fac patru. Ar fi zadarnic să-ți proptești capul în piept și să te repezi orbește într-o astfel de aventură. Eu cred că dumneata mamă, chiar de la început... nu te-ai gândit de ajuns vreau să spun că întotdeauna ai procedat în felul acesta... de pildă și atunci când ți-ai vândut mobila. Dacă aș fi avut șaisprezece ani și n-aș fi fost copil pe vremea aceea, eu nu te-aș fi lăsat s-o vinzi. Pe urmă incidentul acela cu domnișoara Hocking... Fără îndoială ai fi putut prevedea... Se întrerupse în mod semnificativ și adăugă : dar astfel de lucruri nu se pot limpezi nicio dată, când încerci să te încapățânezi.

Lucy simți un val de indignare cum i se ridică și e gata s-o înecă, când constată lipsa de echitate a cuvintelor lui și atitudinea aceasta critică ce o adoptase față de ea, după ce se străduise din toate puterile, ca să-l țină la școală și după tot ceea ce făcuse călăuzită numai de gândul de a-i fi lui de folos ! Da, după ce se străduise și se luptase din toate puterile, pentru a putea păstra independența lor comună ! Nimeni, afară de el n-ar fi putut vorbi cu ea pe tonul acesta, fără să-și primească răspunsul sângeros de brutal, dictat de revolta îngrozitoare ce clocotea acum în ființa ei. Dar pe Peter îl iubea, așa că-i răspunse cu glasul liniștit :

— Va trebui să mă lași să procedez, așa cum voi crede eu de cuviință.

— Ce rost mai are faptul că eu am aranjat și am calculat totul, când tu cu încapățânarea ta încerci să zădărnicești ceea ce am făcut până acum, declară el

nemulțumit. Și ce rost mai au rudele bogate, dacă nu le ceri să-ți acorde ajutorul lor, atunci când ai nevoie de acest ajutor?

— Eu îmi voi face datoria fără să apelez la ajutorul lor, răspunse ea categoric.

Se uita la ea stăpânit de o tristețe subită și emoționat de inflexibilitatea ei

— Nu înțelegi, că de aici înainte toate răspunderile vor cădea asupra mea? Eu sunt cel care va fi obligat să lucreze, pentru a putea scăpa din această spelucă îngrozitoare, declară el nedăjduit. Situația aceasta ar face chiar pe un sfânt să-și piardă cumpătul.

Și de fapt își pierdu cumpătul, și glasul i se înecă de lacrimile unei mâhniri neașteptate, care i se părea și lui caraghioasă.

— Te rog, Peter, dragul meu! țipă ea numaidecât, impresionată de lacrimile lui.

Cu toate că acum era înalt și sigur de sine, rămăsese totuși băiețușul ei, copilașul de odinioară, care venea în fugă și-și ascundea obrazul în poala ei, dornic să-i audă cuvintele de mângâiere. Amintirea duioasă a acestor scene depărtate, după despărțirea lor atât de îndelungată, o îndemna în mod inexplicabil, să cedeze stăruințelor lui

— La toate acestea vom avea timp să ne mai gândim și de aici înainte, răspunse ea, ca să-l liniștească, și-l apucă de mână. Probabil voi da o fugă până la Richard sau la Eduard, ca să văd ce vor spune ei.

— Va trebui să te duci numaidecât să vorbești cu ei, răspunse Peter, înăbușindu-și ultimul suspin. Înțeleg-mă ce-ți spun, este singurul mijloc, pentru a putea scăpa din situația în care ne găsim acum.

— Da, da. Ai toată încrederea în mine, dragul meu, răspunse ea. Obrazul lui îndurerat, mâhnirea aceasta de acum, îi aducea aminte de slăbiciunea de odinioară a lui Frank; atitudinea aceasta atât de stăruitoare și atât de inexplicabilă, legătura aceasta dintre ei, pe care ar fi vrut s-o știe permanentă, trezea în ea o dorință nestăvilită de a-l ocroti. Încercă să-l liniștească, îl strânse aproape de ea și din adâncul ființei, simți

cum se ridică un irezistibil îndemn de dragoste pentru fiul ei.

— Mi se pare atât de caraghios să fac așa ceva ! exclamă el, într-un târziu, uitându-se la ea rușinat și adăugă mai mult în glumă : a doua oară nu se va mai întâmpla !

Îl strânse de mână și se ridică în picioare.

— Trebuie să fii ostenit, fiul meu, zise ea cu glasul liniștit. Mă duc să-ți fac patul.

Trecu în odaia pe jumătate goală de alături — acel simulacru de dormitor — și imediat se ridică și el și intră după ea, ca să se oprească în fața ferestrei și să se uite indiferent la întunericul ce se îngroșa afară.

— Ia uită-te mamă, zise el după o scurtă tăcere, de aici se vede foarte bine.

rilor, se uită în direcția unde se uita și el. Pe vârful corilor, se uiaă în direcția unde se uita și el. Pe vârful colinei, tulbure și neprecisă, dar luminată de ultimele raze ale soarelui căzut în asfințit, se vedea clădirea, ținta spre care se îndreptau toate ambițiile și speranțele lor. Întunecată și impunătoare, pentru ei chiar măreață, li se părea că tronează pe deasupra acestui cartier sărac și sordid care se așternea împrejurul lor. Între crengile copacilor învăluți de umbră, câteva lumini începură să clipească la ferestrele caselor în care locuiau profesorii; iar în timp ce se uitau la ele, din turn se auzi glasul adânc al clopotului care bătea cu lovituri grele și măsurate. O mică Universitate modestă, situată în punctul cel mai ridicat al unui trist orașel de provincie, la care se uitau două ființe modeste, prin fereastra unei case modeste. Un amănunt fără importanță — un fapt banal — un lucru de nimica și cu toate acestea amănuntul straniu era tocmai faptul că scena aceasta reprezenta ceva. Era un moment înălțător. Lucy își simțea sufletul plin de o speranță dureroasă, ochii ei pierduți în depărtare se opriră asupra unei stele palide care strălucea pe bolta cerului, prin întunericul ce se îngrămădea împrejurul ei.

Se gândi atât de îndelung la această problemă, până când își simți capul vâjâind... până când își dădu seama că el avusese dreptate, când îi spusese că e proastă. Se frământase în toate chipurile, făcându-și turneul de incasare la casele de raport pe care trebuia să le viziteze ; la început își zise că va trebui să ceară sfatul doamnei Tinto, apoi renunță la gândul acesta, pentru motivul că doamna Tinto locuia în Ralstone și cunoștea, sau în orice caz aflase despre fratele ei Richard. Ajunse apoi la concluzia, că dacă va trebui să facă acest pas hotărâtor, atunci numai Richard putea să fie cel căruia i se putea adresa. Eduard nu avea mijloace necesare pentru a-și dovedi statornicia lui bunăvoință și în actuala situație, i se părea un om atât de ireal, încât ar fi fost incapabil să aibă încredere în el.

Dar ori din ce parte ar fi judecat această problemă, vedea că ceea ce va fi obligată să facă acum, reprezintă pentru ea o încercare dureroasă. Gândul de a cere ceva pentru ea însăși, era cu desăvârșire exclus ; totuși cerind pentru Peter... oricât de dureroasă ar fi fost umilința, credea că va putea să o suporte.

Astfel, într-o după amiază de sâmbătă din luna iunie — împotriva propriei sale voințe — făcu drumul care ducea din gara Ralstone până la casa lui Richard. Se opri în fața gardului porții vopsite în verde, o deschise și intra în grădină. Coborând pe alee constată că de la ultima ei vizită, grădina casei suferise anumite modificări. Pajiștea fusese transformată în teren de tenis de-a lungul aleii plantaseră un șir de tei ca să țină umbră, și până și sera cea mică era proaspăt vop-

sită în alb. Văzând aceste dovezi ale prosperității lui Richard, întinse mâna cu tot curajul și sună, fără să mai tremure.

Veni o servitoare care o introduse în salon, unde se așeză în fața ferestrei deschise și așteptă. Așteptă cinci minute și-și plimbă privirea pe deasupra mobilelor de catifea imprimată, a pianului de abanos, a vasului uriaș în care era un vrej de iederă și a fotografiilor înșirate pe consola căminului. În mijlocul acestor fotografii era una care o reprezenta pe ea împreună cu Peter și se gândi imediat, că fotografia aceasta a fost scoasă de Eva anume, și așezată acolo, pentru această ocazie. Eva nu-i era simpatică — amănuntul acesta îl admitea cu toată sinceritatea — și nu se îndola cătuși de puțin, că Eva se făcuse vinovată de gestul acesta de polițete ipocrită în legătura cu fotografia. Așteptă vreme îndelungată și era gata să-și închipui că și-au uitat de ea, când Eva intră în odaie cu mâna întinsă și tipăind grăbită din picioarele mici, ca și când ar fi vrut să se scuze.

— Îmi pare foarte rău Lucy, că te-am făcut să aștepți, gânguri ea. Mă întinsesem să mă odihnesc puțin după masă... După cum știi, eu îmi fac întotdeauna siesta. Adevărul este că odihna aceasta de după-amiază îmi face bine și din nenorocire eu... se întrerupse. Avea obiceiul comod de a întrerupe o frază, exact în momentul când credea că-i va veni greu să spună ce are de spus, și începea să vorbească despre altceva, așa că orice conversație cu Eva urma un drum foarte capricios. Copiii au plecat să joace golf, continuă ea. Te va părea rău, că n-au fost acasă, ca să te primească.

— Și mie îmi pare rău, zise Lucy. Nu i-am mai văzut de multă vreme. „Nu cumva au avut grijă ca să-i expedieze de acasă, ca să nu fie obligați să vadă pe ruda lor cea săracă?” se întreabă Lucy.

— A trecut o veșnicie de când nu te-am mai văzut. Nu e frumos din partea ta, să nu mai treci pe la noi de atâta vreme, îi spuse Eva cu glasul plin de reproșuri. Îmi dai voie să sun, ca să ne aducă ceaiul?

Întinse brațul și cu o mișcare cochetă a mâinilor ei delicate, sună. Ceaiul fu adus pe o tavă: un serviciu de argint, cu cești de porțelan de Wedgwood și un suport cu o mulțime de compartimente pentru prăjituri; se

vedea cât de colo că felul în care Eva servește ceaiul, nu lasă de dorit. Simți o ciudată tresărire a inimii când se gândi la ceștile ei de acasă și la ceainicul de teracotă — cumpărate de la magazinul Caledonian Bazar — și-și mușcă buzele.

— Peter s-a întors acum acasă ? întreabă Eva, oferindu-i suportul cu prăjituri.

— Da, s-a întors.

— E un băiețuș atât de drăguț... îmi aduc foarte bine aminte de el. Uite colo, mai avem fotografia lui și întinzând mâna, își încârligă ușor degetul mic și-i arată fotografiile de pe consola căminului. Acum câteva zile am fost la Annan, de m-am fotografiat.

— Serios ?

— Da, a stăruit Richard, înțelegi... îi explică Eva cu cochetărie.

— Va să zică așa, conchise Lucy.

Efuziunile cumnatei sale o plectiseau într-un mod cu totul neobișnuit și o determinau să-i dea răspunsuri răstite și laconice. Totuși Eva nu părea deloc rezervată și nici nu se purta brutal față de ea. Continuă să vorbească repede, mișcându-se neliniștită și ferindu-se cu toată prudența să discute subiecte care puteau fi primejdioase.

Puțin după aceea ușa se deschise și apărură Richard. Probabil datorită contrastului, Lucy simți un fior de plăcere când îl văzu ; știa că fratele ei n-a ținut nicio dată din cale afară la ea ; temperamentele lor nu se potriveau și în ultimii ani, sufletește se înstrăinaseră foarte mult unul de altul ; dar totuși era fratele ei și pentru ea legăturile de rudenie mai aveau încă o valoare pe care nu și-o putea explica.

— Iarăși ai întârziat de la ceai, gânguri Eva, apoi întorcându-se spre Lucy adăugă înduioșată : a fost ocupat la birou... cu studierea dosarelor pentru procese — Sfinte Doamne — cât este astăzi de greu să poți ieși la lumină.

— Arăți bine, zise Richard, luând ceașca în mână și înghițând ceaiul cu mișcări încete.

— Arată foarte bine, se grăbi Eva să-l aprobe.

— În ultimul timp eu nu m-am simțit tocmai bine, continuă Richard și sorbi din ceașca de ceai, mișcându-și gâtul înțepenit din cauza gulerului prea înalt.

Doctorii îmi spun că sunt artritic, dar mie nu-mi vine să cred. După ce mai sorbi odată, își supse făcoile; da, nu-mi vine să cred așa ceva.

— Dragul meu, totul se datorește faptului că lucrezi prea mult. Atitudinea Evei trăda impresionanta solitudine a unei soții desăvârșite, și întorcându-se din nou spre Lucy, îi spuse pe un ton confidențial: știi că a candidat pentru un post de Procuror al Statului — un avantaj fiscal — și cred că nimeni nu este mai îndreptățit decât el, ca să obțină această slujbă.

— Nu trebuie să crezi tot ce-ți spune Eva despre mine, interveni el cu îngăduință.

— Cred că e foarte bine, declară Lucy. Bagă de seamă că Richard a devenit mai solemn, mai pretențios decât fusese până acum și stătea înțepenit în scaun, ca și când ar fi simțit chiar de acum roba de reprezentant al Ministerului Public apăsându-l pe umeri.

— Tu, dragul meu, meriți acest post... această onoare!

— În sfârșit, să vedem ce va mai fi. S-ar putea chiar să refuz. Nu mă interesează o slujbă de onoare care nu-mi produce nimica, tocmai în timpurile acestea atât de grele.

Urmă o scurtă tăcere, apoi Eva — cu un tact desăvârșit — se ridică în picioare și zâmbi suav:

— Vă las, ca să puteți sta de vorbă. Cred că aveți să vă spuneți o mulțime de lucruri, și părăsi salonul, cu o grabă care părea dinainte premeditată.

— Ei bine, Lucy, în timpul din urmă n-am prea avut ocazia să te vedem, începui Richard imediat ce soția sa feși din odaie. Cum îți mai merge?

Lucy se simți mai ușurată; se temuse de eventualitatea, că va fi obligată ea însăși să deschidă vorba despre acest subiect, așa că-l răspunse cu glasul plin de recunoștință:

— Tocmai acesta este motivul pentru care am venit la tine.

Îl văzu că încruntă ușor din sprâncene în semn de aprobare.

— Am aflat cu părere de rău, că ți-ai pierdut slujba ce o aveai la Rennox. În același timp cred că ai făcut

foarte bine, că ai... că ți-ai luat o nouă slujbă. Asta dovedește că ești curajoasă. Apoi, făcând o pauză, o întrebă fără înconjur : de ce nu te-ai măritat din nou ? Recăsătorindu-te, ai fi simplificat situația.

— Nu știu nici eu de ce nu m-am recăsătorit, îi răspunse ea cu sfială.

— Cred că nicio dată nu mi s-a oferit ocazia să mă recăsătoresc.

— Aceasta este o lege a naturii, ripostă el, umezindu-și buzele rumene. Eu și Eva suntem foarte fericiți. Da... te asigur că suntem foarte fericiți.

— Eu sunt destul de fericită cu Peter, răspunse ea, doar că... va trebui să am grijă să-și poată deschide drum în viață.

— E foarte firesc, încuviință el cu glasul solemn.

Încuviințarea aceasta atât de neașteptată din partea lui, îi dădu curaj ; încercă din toate puterile să se reculeagă și cu un ușor tremur în glas spuse :

— Richard, noi doi nu ne-am văzut de multă vreme. Probabil a fost și vina mea. Dar acum, după ce Peter a terminat școala, am nevoie de sfatul și de ajutorul tău. Vrei să mă ajuți, în interesul fiului meu ?

— Sigur că vreau, răspunse el numaidecât.

— Vrei să-mi acorzi ajutorul tău, în interesul lui Peter ?

— Da... voi face tot ce îmi va fi posibil, răspunse el, fără să ezite.

Respiră adânc și ușurată.

— Ți mulțumesc Richard, zise ea fără să încerce să-și ascundă emoția. E foarte frumos din partea ta. Tu nici nu poți bănuî cât de greu mi-a fost să vin la tine. Eu nu sunt făcută ca să cer, dar totuși va trebui să-mi dai un mic ajutor, pentru ca fiul meu să-și poată termina Universitatea.

— Universitatea ! Pierzându-și calmul obișnuit, tresări cu violență în scaun și se întoarse spre ea. Sfinte Atotputernice, femeie, ce te-a apucat ?

— Da... așa am plănuî, îngână ea. Vreau să studiez medicina.

— Să-l înscrii la Universitate... ca să studieze medicina... Renunță la atitudinea lui demnă de până acum și se uită la ea speriat : trebuie să fii nebună.

— Este un băiat inteligent, Richard, continuă ea, chinuită de deznădejde. Ar putea obține o bursă; am dorit întotdeauna ca el să îmbrățișeze o profesiune liberă... aș vrea să se facă doctor.

— Cred că nu vorbești serios, repetă el, ridicând ușor din sprâncene.

— Vorbesc foarte serios! stăruie ea, cu toată convingerea. Va trebui să-i ofer toate posibilitățile, pentru a-și încerca norocul.

Cuvintele ei îi dădură timpul necesar pentru a se reculege; sprâncenele reveniră în poziție normală, și acum era iarăși cel de adineauri.

— Draga mea Lucy, începu el pe un ton sever de magistrat, crede-mă, tu nu ai habar de ceea ce vorbești. Din fericire, eu îmi dau seama de situație. Nu vei reuși niciodată, să dai o astfel de educație fiului tău, ținând seama de cheltuielile enorme care sunt necesare, chiar dacă ți-aș oferi tot ajutorul de care sunt în stare. Eu nu sunt un om bogat. Am și familia mea, de care trebuie să țin seama. Făcu ochii mici și-și plecă trupul înainte, în timp ce ea îi observa de aproape obrazul împietrit. După cum știi și tu, Charles își face stagiul la Kidston. Ori asta costă parale, dacă-mi dai voie să-ți spun. Și afară de asta mai trebuie să ții seama și de spezele pe care trebuie să le acopăr tot eu. În același timp trebuie să mă gândesc și la educația artistică a Verei. Are un talent admirabil. Acum frecventează cursuri... mama ei ar vrea s-o trimită și la Paris, dacă ne vom putea permite acest lux. Prin urmare, dragă Lucy vezi bine că nu sunt căptușit cu aur. Te rog să nu te lași amăgită de aspectul casei noastre și de felul de viață pe care-l ducem. Suntem obligați să ținem pasul cu lumea, fie că vrem, fie că nu vrem. Situația mea socială îmi impune această obligație. Ridică mâna în semn de protest: nu caut cătuși de puțin să mă mândresc. De multe ori îmi zic că aș prefera să trăiesc mult mai modest.

— Parcă spuneai că vrei să mă ajuți, începu ea imediat ce-l văzu că a terminat.

— Da, firește că vreau să te ajut, se grăbi el să-i răspundă. În măsura puterilor mele. Am oarecare tre-

cere, cred că voi reuși să găsească fiului tău o slujbă, în calitate de funcționar.

— Funcționar !... repetă ea.

— Și de ce nu, mă rog ? continuă el cu un glas glacial. A terminat cu succes studiile colegiale și cred că a sosit timpul, ca tânărul acesta să facă și el ceva pentru tine. Afară de asta, dacă are cu adevărat stofă, se va putea ridica foarte curând, mult mai presus de slujba unui practicant. Lasă-l să-și croiască singur drumul în viață.

— Slujba de practicant n-ai decât s-o păstrezi pentru tine, declară ea cu amărăciune. Eu nu am nevoie de un astfel de ajutor. Fiul meu este în stare să facă mai mult decât atât.

Se uită câteva clipe la ea, examinând-o cu atenție, apoi declară ferm :

— Constat că nu te-ai schimbat deloc.

— Nu m-am schimbat de ajuns, pentru a fi în stare să admit ca unicul meu fiu să lucreze ca practicant de birou, ripostă ea furioasă, iar în timpul acesta copiii tăi să se poată lăfăi în toate bunătățile.

— De ce să nu facă ceva pentru el și familia Moore ? răspunse Richard. Hangiul acela e dolidora de bani.

— Nu am nevoie de ajutorul lui, protestă ea cu glasul feroce și nu am nevoie nici de banii lui. Mai mult decât atât — dă-mi voie să-ți spun de la obraz — eu nu am nevoie nici de ajutorul tău.

— Nu ?

— Nu !

Îi trânti răspunsul acesta ca pe un glonț de pistol. Se uită la ea indiferent, jucându-se cu lanțul ceasornicului, apoi fără să pară că dă importanță propriilor sale cuvinte, declară :

— Te-am prevenit chiar de la început, să nu te căsătorești în această familie. Ți-am spus că va veni timpul când îți va părea rău.

Ochii lui Lucy începură să scapere și nările îi tremurau.

— Și cât crezi că m-au interesat atunci cuvintele tale ? ripostă ea cutremurată de furie. Tot atât cât mă interesează și astăzi. Ș nu regret nimic.

— În sfârșit, cred că nu vei avea motive să spui că nu te-am prevenit din nou, continuă el cu glasul liniștit. Este cea mai mare nebunie, să te gândești la Universitate. N-ai avut noroc și va trebui să te întinzi cât îți permite plapuma.

— De asta voi avea eu grijă, zise ea și începu să-și pună mânușile.

— Bagă-ți mințile în cap, femeie, stăruie el pe un ton mai împăciuitor. De ce ții numaidecât să înoți totdeauna împotriva curentului? S-ar putea să fii prinsă într-un vârtej și să te îneci. Sunt gata să-ți dau tot ajutorul meu, într-o anumită măsură. Voi aranja băiatului o ocupație onorabilă. Cu salariul ce-l va câștiga, vei putea să te ajuti. Nu alerga întotdeauna după ceea ce nu vei putea obține niciodată. Mulțumește-te cu ce ai.

Își încheie ultimul nasture de la mânusă și se ridică repede în picioare, cu obrazul palid și trăsăturile împietrite.

— Vei avea ocazia să constăți ce sunt în stare să fac! zise ea cu glasul tremurând.

Se ridică și el în picioare, simțindu-se vexat și protestă.

— Ascultă, Lucy, nu fi caraghioasă!

Emoția ei părea de fapt caraghioasă și violența revoltei ce clocotea în ea, întrecă cu mult proporțiile reale ale situației.

— Ascultă sfatul ce ți-l dau. Nu încerca imposibilul.

— La revedere, Richard, răspunse ea și din cauza surescitării, mâinile începură să-i tremure.

O clipă se uită la ea, apoi ridică din umeri cu indiferență.

— Evident, dacă ții numaidecât să fii melodramatică, atunci ar fi zadarnic să ne mai pierdem vremea.

În aceeași clipă ușa se deschise pe neașteptate și apărură Eva care înfioră atmosfera aceasta penibilă cu tremurul zâmbetului ei încântător.

— Lucy, cred că nu te gândești în mod serios să pleci? gânguri ea. Doar abia ai venit!

— Cred că am stat mai mult decât ar fi trebuit, răspunse Lucy cu rigiditate. Dar ironia cuvintelor ei păru tragică.

— Îmi pare atât de rău că nu rămâi și la masă, Aveam de gând să-ți tai câteva flori din grădină, protestă Eva cu suavitate, când o văzu că se apropie de leșire.

Flori ! își zise Lucy ; ea venise să le ceară pâine și ei îi ofereau flori. Va veni și ziua când ea însăși va da Evei „flori“. Se stăpâni totuși, pentru a-și putea lua rămas bun, dar când se deplasă de-a lungul aleii din grădină, își simți obraji dogorind de indignare ; amărăciunea pricinuită de această umilință aproape o sugrumă. Da, se înjosise, dar ce obținuse în schimbul acestei înjosiri ? Richard care își putea permite să facă din fiu sau un avocat și pe Vera s-o trimită la Paris, se oferise să facă din fiul ei un practicant de birou, și în dragostea ei față de Peter, nu văzuse altceva decât un sentiment caraghios. Poate în clipa aceasta începuse să discute acest incident împreună cu Eva și o criticau. Buzele i se crispară și începură să-i tremure, dar își continuă drumul fără să vadă încotro se duce. Evident, pentru toată această situație, vina o purta numai Eva ; purtările ei insinuante și influența ei răufăcătoare își produseseră efectul asupra lui Richard. Parcă auzea pe Eva râzând cu dispreț și spunând că nu vrea să mai discute această chestiune ; își simți trupul înfiorat de rușine.

În drumul spre casă mândria ei revoltată o făcu să ia o hotărâre îndrăzneată. Intră în casa din Flowers Street, tremurând de energie. Fiul ei o aștepta, nu distrându-se mândru, pe un teren de golf, își zise ea, ci stând în bucătărie cu o carte în mână și adâncit în lectură. Încercând ca glasul să-i pară cât mai liniștit, în măsura în care-i permitea emoția, îl întrebă :

— Crezi că vei reuși să obții una dintre bursele acelea despre care mi-ai vorbit ?

Ridică ochii și se uită la ea, puțin speriat de glasul ei care vibra într-un mod cu totul neobișnuit.

— Da, mamă, răspunse el. Dar unchiul Richard nu a...

— Stai liniștit, se răsti ea. Apoi făcu un efort pentru a se stăpâni. Se uită la el înduioșat apoi spuse: vreau ca mâine să te înscrii la facultate, adăugă ea liniștită și cu

glasul schimbat. Va trebui, fiul meu, să obții o bursă... și ceea ce mai rămâne, mă voi descurca eu singură pentru tine.

Auzi, melodramatică ! Îi va arăta ea lui Richard și celor doi copii ai lui, care erau de duzină, dar mai ales va avea grijă să-i arate Evei. Da, data viitoare când Eva va mai râde, ea va avea posibilitatea, să-i răspundă calm și cu un surâs încărcat de dispreț. Ochii ei pierduți în depărtare, se umplură de viziunea viitorului, și încleștă din dinți, cu energia sălbatică pe care i-o inspira hotărârea luată acum.

Cheia nu făcu nici un zgomot când o băgă domol în broască; intră cât putu mai încet ca să nu o simtă. În vestibulul mic și slab luminat de lampa de gaz ce pâlpâia deasupra ușii, lăsă din mână sacul de piele; nu era faimoasa traistă de care se servea în timpul încasărilor, ci un sac pentru cărat pachete, pe care-l cumpărase de curând tot la Caledonian Bazar; apoi își scoase pardesiul și pălăria, le atărnă în cuier și intră încet în odaia din fund.

Peter studia cu coatele sprijinite pe masă, cu fruntea proptită în palme și părul răscolit de degetele lui neli-niștite; stătea cu trupul aplecat asupra unui maldăr de cărți și hârtii care îl preocupau atât de intens, încât nici nu ridică ochii ca să constate prezența ei. Lucy nu făcu nici un semn, ci cu mișcări domoale începu să pregătească ceaiul. Puse căldărușa pe plită, aprinse arzătorul cu gaz și din când în când se întorcea și se uita la trupul lui frânt asupra mesei. Concentrarea aceasta dura de aproape trei săptămâni și văzându-l în această atitudine, se simțea nespus de emoționată. După ce într-un târziu termină cu pregătirile, se opri și-l întreabă cu glasul stins:

— Peter, n-ai putea acum să-mi liberezi masa?

— Bună ziua mamă! exclamă el și ridică privirea ca și când abia acum și-ar fi dat seama de prezența ei. Se lăsă în spătarul scaunului: vrei neapărat să mă deranjezi din nou!

— Dacă vrei, îți mai acord cinci minute, murmură ea.

— O, nu face nimic, răspunse el îngăduitor. În timpul acestei după-amiezi am lucrat din greu.

Se uită la el și i se păru că e palid în obraz. Apoi luă cărțile de pe masă, cu cea mai mare grijă, ca să nu întoarcă paginile la care se oprise, și le așeză pe lada de scânduri, frecată cu grijă și care în semn de exagerată apreciere, se numea acum masă de toaletă. Rămase câteva clipe sprijinit în spătarul scaunului, urmărindu-i cu zâmbetul pe buze toate mișcările, apoi se ridică și băgându-și mâinile în buzunare, începu să se plimbe de colo până colo prin casă. În timp ce așeza masa și aduse ceștile, îl auzi plimbându-se prin odaia de alături murmurând fragmente de propoziții savante care erau mai presus de capacitatea ei de înțelegere.

— Sunt gata, strigă ea veselă, când zgomotul din odaia de alături încetă. Ceaiul este pe masă. În casa aceasta, își zise ea, nu se simte nevoia să ai un gong.

— Cartierul acesta este cu adevărat încântător, declară el intrând în odaie; după ce reușise să-și stăpânească consternarea de la început, de o vreme încoace se obișnuise să facă spirite pe socoteala scenelor ce le vedea în apropierea sa. Am urmărit adineauri doi băieți care jucau fotbal cu o cutie de conserve pe marginea trotuarului. Se așeză la masă și luă o bucată de pâine prăjită. Întrucât mă privește pe mine, cred că nu vom putea părăsi acest cartier atât de repede, pe cât aş dori eu.

— Ei bine, încuviință ea, întinzându-i o felie de pește prăjit, va veni și ziua când noi doi vom putea pleca de aici.

— Grija aceasta s-o lași în sarcina mea, răspunse el cu toată convingerea. Rămase îngândurat, înghițindu-și ceaiul, apoi întinse mâna după furculiță și cuțit. Iar avem pește! exclamă el fără să pară nemulțumit.

— Credeam că-ți place, se grăbi ea să-i răspundă. Este pește proaspăt și m-am dus în piață ca să-l cumpăr — nu m-am gândit că este atât de departe — și prețurile în piață sunt mult mai reduse. Pe urmă, pentru tine este o mâncare mai ușoară cât ești obligat să muncești. Se spune că peștele este foarte hrănitor pentru creier.

— Dă-o încolo de hrană pentru creier, răspunse el îngăduitor... dar și de astă dată i se păru că în glasul

lui aude protestele lui Frank mai mult în glumă. În orice caz, e bun, și duse o bucată mare la gură. Are un gust foarte delicat. Aproape terminase când ridică privirea și o întrebă pe neașteptate. Unde este bucata ta ? Tu n-ai mâncat nimic.

— Știi foarte bine că mie nu-mi place peștele, răspunse ea, râzând. Afară de asta, adineauri am băut o cafea și am mâncat o bucățică de cozonac... în drumul spre birou eu și doamna Tinto am intrat la Chislom, așa că nu mai am poftă să beau ceai.

Se uită la ea cu îndoială, ducând ultima bucățică de pește la gură ; dar i se păru că veselia ei de acum este prefăcută.

— Ei bine, dacă tu cauți cu tot dinadinsul să-ți strici stomacul în felul acesta, zise el, înseamnă că nu ești deloc prudentă.

Reproșul acesta pe care în copilăria lui îl auzise de atâtea ori, se întorcea acum împotriva ei ; zâmbi când îl văzu că ia în mână ziarul *Evening News* și răsfoiește paginile trandafirii, ca să caute rubrica sporturilor. La început citi fără să zică nimic, pe urmă întinse mâna pe pipăite după ceașca de ceai, sorbi îndelung și declară :

— West va avea anul acesta un sezon favorabil. Au o echipă destul de bună.

— Da ? întrebă ea, prefăcându-se că o interesează.

— O echipă admirabilă, adăugă el ; ascultă-mă ce-ți spun.

Ea nu era în stare să deosebească un jucător de fotbal de un aruncător cu discul ; interesul ei se datora animației ce o vedea oglindită pe obrazul fiului ei ; se simțea încântată, văzându-l că vorbește cu ea atât de intim și că-i explică, fără nici un fel de rezervă, gusturile și preferințele sale. În timp ce el citea, ea își sorbi ceaiul urmărindu-l, cu zâmbetul pe buze și răspunzându-i cu observații corespunzătoare la tot ce spunea, până când îl auzi exclamând pe neașteptate :

— Mamă, asta face, s-o ascuți și dumneata.

Da, ea, mama lui se simțea acum mulțumită.

Într-un târziu, lăsă ziarul să-i scape din mână pe dușumele, căscă și se întinse.

— Cred că stând în felul acesta la masă nu vei reuși să ajung în capul listei ; cu toate acestea am tocit toată după-amiaza.

Se obișnuise să nu-l întrebe niciodată despre felul în care progresa, dar își permise să-i răspundă în glumă :

— Cred că ai progresat destul de mult, dacă judeci după paloarea obrazului tău. Afară de asta pari foarte mulțumit de tine.

— Mai ai răbdare și vei vedea cât de mulțumit vei fi, în ziua când se va da rezultatul, răspunse el cu glasul liniștit. Sau vei fi în fruntea listei, sau nimic.

— Da, tu ai reușit întotdeauna foarte bine, răspunse Lucy, gândindu-se la examenele lui precedente, chiar din primul trimestru, când ai intrat în școală.

— Prin urmare ce-ai vrea, ca tocmai acum să mă opresc ?

— De vreme ce vei reuși să obții o bursă, răspunse ea cu glasul împăciuitor, nu interesează dacă vei ieși primul sau cel din urmă de pe listă.

Se uită la ea îngândurat, când o văzu că se ridică de la masă, ca să adune farfuriile.

— Astă-seară îți voi ajuta să speli vasele, zise el, văzând-o c-a început să le spele.

Lucy ridică mâna care aburea din cauza apei fierbinți.

— Stai pe scaun și nu te mișca, protestă ea.

Dar el se ridică și luă cârpa din cui, apoi începu să șteargă vasele ude pe care le așeza unul după altul pe tava ieftină de imitație japoneză. Își simți trupul înfiorat de o plăcere neașteptată, văzându-l atât de apropiat de ea, ajutând-o la treburile casei. Stând aplecați amândoi asupra bazinului din bucătărie, își zise că într-o bună zi vor sta tot așa în fața unei mese de sufragerie, desăvârșit împodobită, într-o zi, când probabil se va întoarce de la o operație reușită, o zi când îi va spune înveselită : „Îți mai aduci aminte de vremea aceea, când spălam împreună vasele în căsuța aceea din Flowers Street ?”. Amintirea aceasta îi se va părea aproape caraghioasă, dar deocamdată se simțea mulțumită de ajutorul lui pe care îl considera drept o dovadă a camaraderiei existente între ei.

— Îți mulțumesc, zise ea, după ce termină. Apoi storcând spălătorul de vase, adăugă : și acum te rog, du-te și plimbă-te puțin, înainte de a te apuca din nou de lucru.

— Grezi că e nevoie ? întrebă el nehotărât. Din nou i se păru că aude glasul lui Frank... un glas care nu părea sigur de sine și aștepta îndemnul ei.

— Sigur că da, răspunse ea categoric. Îți va face bine. Își luă șapca și ieși din odaie, pe buze, cu zâmbetul acela fugar, aproape sfios, cu care se uita uneori la ea și o făcea să simtă o căldură împrejurul inimii, presimțind dragostea lui devotată.

Pe perioada cât el lipsi din odaie, așeză vasele la loc, făcu ordine și înșiră din nou pe masă cărțile de pe ladă, punându-le cu cea mai mare grijă una lângă alta, așa cum fuseseră, apoi își îmbracă repede halatul cenușiu. Tot timpul pândi să-i audă zgomotul pașilor grăbiți pe scară și fluieratul, dinainte convenit, cu care-i anunța întoarcerea.

Când auzi semnalul strident, se repezi la ușă, o deschise larg apoi se așeză pe scaun și când apăru Peter o găsi tricotând liniștită... dându-i astfel să înțeleagă, că ușa a rămas întredeschisă și că ea, firește, nu putea să fie nici atât de prevenitoare și nici atât de caraghioasă, încât să sară într-un suflet ca să i-o deschidă. El se plimbase prin parc, urmărise jucătorii de tenis, se așezase câteva minute pe o bancă, se uitase la cei care erau la popicăria publică și la întoarcere intrase în Grove Café (proprietar Antonio Demario), ca să ia o înghețată ; „Ca să mă răcoresc puțin, după peștele pe care l-am mâncat, înțelegi mamă ?” Deși se întunecă puțin la obraz, când auzi că a intrat într-o cafenea, se feră să-i facă vreo observație.

Se cufundă din nou în lectura cărților lui. Așezată la celălalt capăt al mesei, tricotându-i ciorapii și prefăcându-se că citește romanul deschis în fața ei pe masă, se întreba mirată, cum de a fost odinioară în stare să se despartă de băiatul acesta și să-l trimită la școală ; probabil numai pentru că această hotărâre era în interesul lui și datorită împrejurărilor inevitabile ; totuși acum își dădea seama că, abstracție făcând de schimbarea intervenită în sufletul lui, sau chiar al ei, nu va fi nicio-

dată în stare să se mai despartă de el. Il examina pe ascuns, urmărindu-l cu toată atenția eforturile și ajutându-l, chiar în mod inconștient, cu puterea ei de voință.

De pe peretele de deasupra căminului pendula își drămluia suflul, în ritmul sacadat al secundelor grăbite; supa pregătită pentru masa lui de seară se auzea clipocind ușor în umbră, pe plită; pe undeva, din interiorul camerelor de sus se auzeau din când în când zgomote stinse de pași sau zvon de glasuri. De afară venea fremătul stins al orașului care tremura împrejurul clădirii, întocmai ca niște note de flașnetă venite din mari depărtări, să tremure sub ferestre. În interiorul acestei odăițe stăpânea o atmosferă de devotament, împerecheată cu o strădanie nobilă și o duioșie... o duioșie a dragostei ei, cum nu mai simțise de foarte multe luni.

Pe măsură ce treceau zilele — căci odată cu apropierea examenului, Chronos părea că-și deșartă în ritm mai grăbit nisipul ornicului său — i se părea că muncește tot mai din greu. Avea la îndemână atâtea burse de aceeași valoare, așa că străduințele lui de a ajunge în fruntea listei, erau după părerea ei și inutile și primejdioase pentru sănătatea lui. De vreme ce el va reuși să fie printre primii douăzeci de candidați, era sigur că va obține bursa; dar nimic n-ar fi putut mulțumi pe Peter, așa cum spunea el, decât dacă ar fi obținut primul loc între cei care participau la acest concurs. Dorea din toată puterea sufletului, ca el să reușească și se ruga, cu un extaz neobișnuit, pentru reușita lui. Când trecea de-a lungul străzilor înguste și murdare, avea obiceiul de a se strecura pe nesimțite în câte o bisericuță a cartierului — o bisericuță modestă, dar destul de potrivită pentru scopul urmărit — unde îngenușea, concentrându-și toată puterea de voință în rugăciunea ce o rostea pentru el. De multe ori aprindea lumânări în fața statuii de ipsos a Sfântului Anton și puneă câte un penny în cutia de ofrande de la picioarele încălțate în sandale ale Sfântului. Banul văduvei, își zicea ea uneori, cu buzele crispate de durere, și nu se putea ca Sfântul Anton, ocrotitorul tineretului, să nu asculte ruga ce o înălța pentru fiul ei.

Când sosi și ziua mult așteptată, Lucy se simți copleșită de o neliniște neobișnuită; în dimineața examenului îl sărută — una dintre rarele ei dovezi de dragoste față de el — și văzându-l că pleacă foarte liniștit spre marea lui aventură, simți o lacrimă izvorându-i de sub pleoape, și se repezi în camera din față și de la fereastră se uită după el cum coboară strada. Inima îi tresări de mândrie când îl văzu că întoarce capul și-i face semne pline de afecțiune și încredere... o încredere care o umplu de mulțumire. De obicei, datorită experienței, curajul și îndrăzneala ei erau fără limită. Dar astăzi se simțea fără voință și frântă de lunga așteptare. La birou își făcu datoria, vorbi cumpătat, dădu răspunsurile cerute celor care o întrebau, dar cu toate acestea i se părea că nu este pe deplin trează și mai târziu, când se gândi ea însăși la ziua aceasta, nu fu în stare să înțeleagă cum de a reușit să desfășoare toată această activitate în mod automat. La amiază nu se întoarse acasă — Peter trebuia să mănânce la bufetul Universității — ci se duse singură la cearșăria doamnei Chisholm, unde se așeză la o măsuță și ceru de doi penny o pârlă cu sos, pe care o mănă distrată și fără să-i simtă gustul. În realitate ea se simțea acum prezentă în sala examenelor unde urmărea goana neostenită a tocului cu care scria Peter; de fapt, furculița ce o ținea în mână putea să fie chiar toc și pârlă călimară de cerneală, căci ea tot nu și-ar fi dat seama ce mănâncă.

Ziua aceasta care părea că nu se mai termină, se apropia de sfârșit; părăsi biroul exact la orele cinci și luă tramvaiul pentru a se întoarce acasă.

Când urcă treptele scării începu să respire șuierător; deși înțelegea că e prea dvreme pentru ca el să se fi întors, presimțea rezultatul știrilor ce i le va aduce. Nu se simțea dispusă pentru a începe o conversație accidentală, totuși — după ce descuie ușa și era gata să între — ușa apartamentului din vecini se deschise și o femeie tânără, în mână cu câteva pachete, se apropie zâmbind de ea.

— Acestea au sosit în absența dumneavoastră, zise ea întinzându-i pachetele. Cu părul blond, pe buza supe-

rioară cu o fulguială aurie, cu obrazul rotund, zâmbitor și rumen, cu o ușoară urmă de burtă, femeia aceasta părea inocentă, dar în același timp ispititoare ; apoi adăugă cu oarecare sfială : Le-am primit eu, pentru a nu pachetele din mână, dădu să plece.

— Ați fost foarte amabilă, răspunse Lucy și luându-l pachetele din mână, dădu să plece.

— Eu sunt doamna Finch, îndrăzni ea să adauge, oprindu-se în pragul ușii. Da... numele meu este Bessie Finch.

— Așa, răspunse Lucy cu glasul rece. Constatase mai de mult, dar fără nici un fel de entuziasm, sosirea acestel noi locatare ; afară de asta mai avusese într-un rând ocazia să suporte solitudinea nedorită a unei vecine, și nu era dispusă să înceapă acum din nou. Totuși simplitatea și purtarea neprefăcută a celei de acum, o determinară să nu închidă ușa apartamentului ei.

— După cât am aflat, dumneavoastră ați venit de curând în părțile acestea, adăugă Bessie din nou. Ca și noi, de altfel. Se vedea cât de colo că femeii acesteia — așa cum afirma ea însăși în dialectul ei de periferie — pe care Lucy avu ocazia să-l cunoască ceva mai târziu — „îi lasă gura apă după o clipă de bărfeală“.

— Da, admise Lucy fără să vrea, suntem de curând veniți.

— Sunt foarte mulțumită că pot face cunoștință cu dumneavoastră, răspunse Bessie cu toată sinceritatea. Trebuie să știți că oamenii de la etajul acesta nu prea sunt sociabili ; cel puțin aceasta este impresia mea. Și eu sunt o femeie căreia îi place societatea. La Whiteinch, unde mama are un magazin cu fructe, casa era întotdeauna plină de lume ; suntem o familie pe care o cunoaște toată lumea, înțelegeți, de vreme ce facem comerț. Întreprinderea este veche și bine cunoscută de lumea din cartier. Dar aici văd că este altfel. Domnul Finch — care este soțul meu (la aceste cuvinte Bessie se aprinse în obraz) — da, domnul Finch și eu, ne-am căsătorit de curând. Soțul meu lipsește toată ziua de acasă, fiind ocupat cu slujba și uneori când se întoarce, este atât de obosit, încât nu mai are poftă de vorbă, așa că viața pe care o duc, mi se pare foarte tristă.

— Tot așa lipsesc și eu toată ziua de acasă, răspunse Lucy pe un ton care ar fi vrut s-o descurajeze.

— Tânărul pe care-l văd venind și plecând, este băiatul dumneavoastră, nu-i așa? stăruie Bessie. Este un tânăr foarte drăguț. Mai zilele trecute când ne-am întâlnit pe scară și-a scos pălăria în fața mea... un gentelman desăvârșit... Domnul Finch și eu tocmai ne întrebam pentru ce meserie îl veți pregăti.

La aceste cuvinte, care lovira punctul cel mai sensibil din platoșa mândriei sale, mâna lui Lucy care tocmai se întinsese spre clanța ușii ca să o închidă, se opri.

— Fiul meu va învăța la Universitate, declară ea cu glasul rece. Se va pregăti pentru cariera medicală.

Bessie păru că se uită la ea năucită; sprâncenele îi tremurau deasupra ochilor câprui, tăcu o clipă, apoi începu să râdă cu sfială.

— Domnul Finch lucrează pentru firma Lush & Co., zise ea. O firmă care face comerț cu whisky... are o situație splendidă și afară de asta o leafă foarte bună.

Lucy zâmbi în silă. Pe ea nu o interesa câtuși de puțin domnul Finch, pe care-l văzuse de departe și constatasese că este un om mic de statură și gras, care lăsa în urma lui un straniu miros de alcool; nu se simțea nici dispusă să primească avansurile acestea de prietenie, care odinioară — pe vremea când ea însăși fusese femeie tânără și singură — o impresionaseră atât de mult.

— Vă mulțumesc că mi-ați păstrat pachetele, conchise ea și dădu să închidă ușa.

— Mi-a făcut plăcere, răspunse Bessie și zâmbi din nou. Da, sunt încântată. Dincolo de zâmbetul acesta, se simțea un fel de neliniște, o ușoară nervozitate care mai lupta încă pentru a putea fi formulată în cuvinte. Dar Lucy nu-i mai dădu timpul necesar ca să continue și dând din cap, închise ușa încet în urma ei.

Intră în odala din fund și lăsă pachetele din mână, ca apoi să uite imediat această întâlnire neașteptată.

Aștepta, și pe măsură ce această așteptare se prelungea, trăsăturile obrazului îi deveneau tot mai rigide din cauza spaimii. Totuși, mândria ei refuza să admită această spaimă, iar când îl auzi bătând la ușă — de

astă dată nu fluderase, ceea ce ar putea să fie un semn rău — își simți inima cum începe să bată mai grăbită. Se apropie de ușă cu trupul aproape înțepenit.

Peter părea palid și ostenit, pe partea stângă o obrazului avea o pată de cerneală și când intra, nu-i spuse nici o vorbă. Intrară împreună în bucătărie.

— Ți-am pregătit ceva, îi spuse ea numaidecât. Este gata, dacă vrei.

Se trânti pe patul din alcov — căci bineînțeles în toată casa nu se găsea o canapea — și ridică ochii în tavan.

— Bine! răspunse el într-un târziu. Cuvântul acesta simplu și tonul cu care îl pronunță, îi înfioră sufletul ca un val de căldură și mulțumire. Sub masca prefăcutei stări de liniște, își simți inima că bate mai domolită, când îl aduse la masă friptura savuroasă ce i-o pregătise.

— Ei bine, constat că nu te interesează prea mult examenul meu, zise el pe neașteptate și după o clipă de întârziere, uitându-se mereu în plafon și prefăcându-se liniștit, adăugă: de ce nu mă întrebi dacă am reușit?

Se opri cu farfuria fierbinte pe care o ținea cu o cârpă în mâna ridicată în aer.

— Ei bine, ai reușit? întrebă ea, ridicând din sprâncene. Înțelegea că această atitudine de prefăcută indiferență, este cu totul lipsită de puterea convingerii, și-și simți genunchii tremurând.

— Totul a mers ca pe roate, se grăbi el să răspundă. Evident, ar fi prematur, să vorbim acum despre rezultat. Temele ce ni s-au dat, mi s-au părut ușoare... neobișnuit de ușoare. Problemele de matematică le-am rezolvat dintr-o răsuflare, iar compoziția de engleză o puteam face chiar dacă aș fi umblat cu capul în jos, pe palmele mâinilor, nu pe tălpile picioarelor. Pe măsură ce continua, devenea tot mai exuberant. Am reușit neașteptat de bine și când am ieșit din sala de examene și am stat de vorbă cu ceilalți colegi, toți mi-au spus că nu au fost în stare să rezolve lucrările scrise.

Nu se mișcă din loc, ci se uită la el cu ochii strălucitori și în aceeași clipă își simți sufletul înfiorat de

părerii de rău, pentru mamele acestor colegi ai lui ; în aceeași clipă toată mândria și mulțumirea ce clocoteau în sufletul ei i se păru că încep să o înece. Câteva clipe nu fu în stare să spună nici o vorbă și rămăsese nemișcată, cu obrazul transfigurat, examinându-i trupul zvult întins pe pat. Pentru duiosia ei de mamă, trupul acesta era impresionant. Îi văzu mâinile osoase, apărând din mânecile prea scurte, coatele hainei lustruite, obrazul palid și — ca dovadă evidentă și durabilă a eforturilor lui, pata de cerneală de pe obraz și urmele de pe vârful degetelor — care o făcură să se cutremure de emoție.

După ce constată că reușita lui și-a făcut efectul, începu să-i facă o descriere amănunțită despre felul cum s-a desfășurat examenul, ce a răspuns el și ce a făcut. Îi sorbea fiecare cuvânt, gândindu-se la hotărârea înțeleaptă ce o luase odinioară, când își impusese sacrificiul de a-l trimite la școala din Laughtown și întrebându-se în același timp, cum îl va putea răsplăti, pentru că stăruise vreme atât de îndelungată și cu atâta putere pe drumul cel bun. Da, își zise ea, s-a așternut pe muncă din toată inima și cum spunea călugărul Aloysius „calul căruia îi place drumul, n-are nevoie de piteni“. Piteni ! Tocmai pentru un băiat ca Peter. În timp ce-l servea la masă și-l îndemna să mănânce, gândul răsplății continua să-i stăruie în minte. Ar fi vrut să-i facă o bucurie, să-i dea un dar binemeritat, pentru victoria aceasta pe care a reputat-o.

În următoarele zile, după ce efectul succesului său se mai liniști, Peter părea cu desăvârșire indiferent. Trebuia să mai aștepte o lună încheiată, până când se va da rezultatul examenelor și în timpul acesta el nu mai avea ce face. Dispoziția lui păru că s-a schimbat; se învârtea de colo până colo prin casă, plângându-se împotriva căldurii și a prafului care îneca străzile orașului. Se plângea că nu are nici un prieten și spunea că-i pare rău, că nu are nici cel puțin o bicicletă cu care ar fi putut să plece undeva la aer, la țară. Evident, nu putea fi vorba să se împrietenească cu tinerii din cartier și ea „deocamdată” — aceasta era expresia stereotipă — nu-și putea permite să-i cumpere o bicicletă. Tot așa, într-o seară când se întorcea acasă, îl văzu ieșind din cafeneaua Demario, unde fără îndoială se dusese ca să ia o limonadă rece. Lucy se alarmă și se temea de felul în care stătea uneori cu umerii pleoștiți. Se gândea cu spaimă că poate sănătatea fiului ei se va resimți din cauza lipsei de aer.

Apoi cu totul pe neașteptate, ca din senin, le sosi o scrisoare. Rămase înspăimântată, tocmai ea care afirmase întotdeauna că nu are noroc și că norocul îi vine numai datorită străduințelor ei proprii. În realitate scrisoarea venea de la Eduard și se datora, deși ea n-ar fi putut bănui adevărul, remuscărilor conștiinței lui preoțesti. Îi spunea că ar fi dorit să invite pe Peter să-și petreacă cele câteva zile de vacanță în casa sa, dar îi părea foarte rău că nu-l mai poate primi. Medicii îl sfătuiseră să plece în Madeira pentru tratamentul crizelor

de ficat și ca dovadă palpabilă a sincerității sale, îi trimitea un dar de cinci lire. Era un gest caracteristic pentru Eduard, care refuza să-ți dea bani atunci când îi cereai, dar ți-i oferea când găsea el de cuviință. Totuși o bancnotă de cinci lire ! Rămase impresionată. Contactul cu această bancnotă care pâraia între degetele ei, îi pricinuia un fel de extaz ; era atâta vreme de când prin mâna ei, care acum nu mai manipula decât bani de aramă și piese tocite de argint, nu mai trecuse o sumă atât de mare. În primul moment se gândi să păstreze acești bani sau să cumpere vreo mobilă de care aveau nevoie imediat. Lui Peter ar fi trebuit să-i cumpere un covoraș în fața patului ; unul dintre droturile patului pe care-l cumpărase de ocazie, se stricase. Dar încleștă din fălci și alungă imediat gândurile acestea. Prin minte îi trecu un gând nebănuit de îndrăzneț... aproape o nebunie. Deși își dădea seama că cedând acestui îndemn ar fi dat dovadă de o slăbiciune nejustificată, împrejurările care i-l inspiraseră, erau excepționale. Săptămânile pe care Peter le petrecuse muncind din greu, înfățișarea lui obosită de acum, atmosfera enervantă a orașului care-i supăra pe amândoi, convingerea profundă că au dreptul la o destindere, faptul că în calitate de funcționară la H. & S. — deși deținea numai de puțină vreme această demnitate — avea dreptul la zece zile de concediu în luna iulie, toate acestea erau motive destul de puternice, pentru a o determina să stăruiască în hotărârea luată. În timp ce își făcea turneele de-a lungul străzilor murdare ale orașului, înfierbântate de dogoarea soarelui, prin fața ochilor ei se ștergea viziunea mării albastre, cu valurile în continuă mișcare și se vedea pe sine împreună cu Peter pe litoralul mării, întrebuințând propriile ei cuvinte : „fusesse apucată de ceva“. În Madeira nu se puteau duce, dar în orice caz își puteau permite și ei un concediu. Meritau acest concediu, atât Peter cât și ea, și vor pleca împreună, chiar dacă va trebui să cheltuiască aceste cinci lire, până la ultimul penny.

Când aduse această hotărâre la cunoștința fiului ei, ochii îi străluciră și umerii i se îndreptară numaidecât în sus ; încetă să se mai plângă împotriva vremii care

acum i se părea ideală, pentru a putea petrece câteva zile pe litoralul mării. Toată săptămâna ce urmă după aceea, vorbiri numai în termeni marinărești, se duseră la toate gărilor din oraș ca să vadă afișele colorate și în cele din urmă, după o îndelungă cercetare a prospectelor căilor ferate pentru a se convinge cât costa o astfel de excursie, se decisă, la sfatul doamnei Tinto, să viziteze stațiunea Doune. În această stațiune doamna Tinto cunoștea o femeie care închiria camere cu pensiune, o anumită doamnă Tweedy, și-i asigură că-și asumă toată răspunderea pentru confortul camerelor, precum și pentru respectabilitatea ei, apoi ridicând fruntea sus, se uită trufașă la Lucy și-și țuguie buzele, mai mult ca de obicei.

În mare grabă înștiințară pe doamna Tweedy și peste câteva zile sosi răspunsul : spunea, că nu există nici un motiv care să o împiedice să primească în pensiune pe doamna Moore și pe fiul ei, în schimbul modicei sume de treizeci și cinci de shillingi pe săptămână... exclusiv baia, luminatul, curățatul încălțămintei, ceaiul de după amiază și întrebuințarea plitei de la bucătărie. Astfel plecarea fu definitiv hotărâtă. Căldura înăbușitoare a orașului, dogoarea ce se desprindea din trotuare și răzbătea prin tăpile pantofilor ei, mirosurile pestilențiale din maghernițele în care-și petrecea tot timpul zilei, nu mai însemnau acum nimic, în raport cu plăcerea ce i-o pricinuia această apropiată plecare. Își făcu toate pregătirile și în ajunul plecării împachetă în cufărul lui Peter tot ce le trebuia, și drept răspuns la cuvintele ironice ale lui Peter, care pomenise ceva despre luna de miere, deveni de o exuberantă veselie. Afară de asta, cu prevederea caracteristică unui comandant de armată, se înțelesese cu soțul doamnei Collins — care din nou rămăsese fără lucru în docuri și era foarte bucuros să poată câștiga un ban de șase pence, — să le ducă cufărul până la gară, iar ei doi se vor duce cu tramvaiul... un început favorabil, deoarece le permitea o economie de cel puțin doi shillingi.

În dimineața aceea, memorabilă dimineață, timpul era foarte frumos. Doamna Finch, care apără cu totul neașteptat pe coridor, îi făgăduise că va supraveghea

în mod gratuit apartamentul în absența lor. E foarte frumos din partea ei, își zise Lucy impresionată de solemnitatea momentului. Coborâră strada și la colț se urcară în primul tramvai a cărui culoare li se părea atât de cunoscută, dar emoția ce o simțeau acum era cu totul nouă. Nu puteau admite că este același tramvai care fugea zdrăngănind din toate încheieturile, ce o ducea în fiecare dimineață spre White Street. Nu, în această zi tot ce până acum i se păruse trist, avea o strălucire nouă și până și nasturii de pe tunica conducătorului străluceau în toate culorile curcubeului.

În gară îi aștepta Collins, încălecat pe cufăr, și astfel scăpă de spaima ce i-o pricinuisese gândul că ar putea să nu fie treaz, și puțin după aceea se urcară în tren și plecară. Era o zi caldă și însorită și pe sub ferestrele vagonului defila câmpul plin de florile galbene de pădăie. Aburul locomotivei se destrăma în șuvițe subțiri pe sub albastrul luminos al cerului. Când Lucy se lăsă pe spătarul canapelei și-și sprijini obrazul pe perna aspră și caldă, i se păru că simte o destindere, că este mai ușoară și în suflet îi tremura o mulțumire fără seamăn că a putut să scape din închisoarea aceasta a orașului. Părea că a uitat de tot, dar acum regăsea din nou și cu o nouă mulțumire, plăcerea ce i-o pricinuia verdele câmpului. I se păru aproape de necrezut, când își simți inima zvâcnind de extaz în timp ce se uita la un câmp de flori de pădăie așternut sub ferestrele vagonului. Da, acesta era adevărul. După murdăria și atmosfera sufocantă a orașului, drumul i se părea întocmai ca o băutură încântătoare, o nouă revelație a frumuseților vieții, o trezire aproape dureroasă în fața acestor mulțumiri. Când ajunseră la Doune era atât de emoționată, încât aproape nici nu mai putea vorbi.

Casa doamnei Tweedy, pe care o găsiră cu mare greutate, era departe de ispititoarele distracții ale terenului de golf și de hoteluri, într-o regiune liniștită din cealaltă margine a stațiunii; iar doamna Tweedy era o femeiușcă liniștită, cu un cap mic, un gât suplu și alb, cu ochii mari și melancolici și cu inflexiuni nos-

talgice în glasul ascuțit și metallic. Îi primî cu multă prietenie.

— Va să zică, ați reușit să nimeriți, zise ea abătută.

— O, da! Am reușit fără greutate, răspunse Lucy amabilă.

— Toată lumea mă cunoaște, declară doamna Tweedy cu melancolică mândrie în glas. În oraș toată lumea mă respectă. Sper că nu veți fi exagerat de pretențioși la mâncare, și se uită repede și bănuitoare la ei. Pensiunea mea este fără nici o pretenție. Tot ce poate fi mai simplu, dar de prima calitate.

— O, sunt convinsă de asta, consimți Lucy.

— Dar cu prețurile de astăzi, conchise proprietăreașă, ridicând ochii spre cer și făcând o mutră înspăimântată. Este o adevărată rușine. Nu te mai poți apropia de nimic. Untul s-a urcat cu două pence, zahărul cu un penny, făina cu jumătate. Nu înțeleg cum mai pot să trăiască oamenii cumsecade. Simțind privirile cercetătoare ale femeii, Lucy începu să se frământa.

— Doamnă Tweedy, dacă vreți să vă plătesc ceva, peste suma la care am covnenit, sunt gata să accept cererea dumneavoastră.

Doamna Tweedy ridică mâna palidă în semn de protest.

— Nu primesc nici un penny, doamnă Moore, peste ceea ce am convenit, nici dacă m-ați ruga în genunchi, declară ea pe un ton teatral. Prețurile mele sunt moderate și moderate vor rămâne. Sunt și proprietărese — aş putea să vă numesc câteva chiar în strada această — care ar întinde amândouă mâinile ca să primească oferta dumatăle. Dar eu? Nu, doamnă Moore! N-au decât să facă paradă cu penele lor de struț, dacă le face plăcere, eu însă îmi voi păstra intactă reputația, chiar dacă ar fi să mă înec, dar dacă în ziua când veți părăsi pensiunea, veți crede că ați fost bine serviți, nimic nu vă împiedică să sacrificați o jumătate de shilling pentru leproși. De ani de zile, îmi aduc întotdeauna aminte că trebuie să alin suferințele acestor nenorociți. Mica proprietăreasă respiră încă o dată adânc, apoi aruncând lui Peter o privire languroasă, o întrebă cu glasul în șoaptă: este fiul dumneavoastră? Și după ce primi răspunsul inevitabil, își ridică o

șuviță de păr de pe obraz și și-o prinse după ureche. N-aș putea spune că nu e avantajos să ai un doctor în familie; eu n-am nimic împotriva doctorilor, Doamnă ferește! Nu mă îndoiesc că ei își dau toată silința să facă bine. Dar uneori reușesc, altădată nu, și adăugă mai mult în șoaptă și cu glasul tremurând: dar pentru soția nepotului meu n-au putut face nimic.

— Ce păcat, zise Lucy. E bolnavă?

— A fost, doamnă Moore, a fost, răspunse doamna Tweedy pe un ton solemn și impresionant. Am îngropat-o iarna trecută și am întins-o chiar eu cu mâna mea pe catafalc. A fost... și buza inferioară începu să i tremure când ridică ochii spre cer... a fost cea mai frumoasă moartă pe care am îngrijit-o eu, doamnă Moore. Era ca un inger. I-am pus în mână un crin alb. Toată lumea spunea că a fost tot ce putea fi mai frumos. Trebuie să știți că eu mă pricep. Era atât de frumoasă, încât îmi venea să plâng când au coborât-o în groapă. Trăsăturile obrazului doamnei Tweedy se luminau, pe măsură ce continua să vorbească. Într-o bună zi vă voi arăta medalionul pe care soțul ei mi l-a dat ca amintire. Mi-a fost foarte recunoscător și este un bărbat tânăr, cu oarecare avere. Dar cred că se va căsători din nou, în ziua Bunei Vestiri.

Urmă o pauză, apoi după ce oftă, doamna Tweedy încercă să abată conversația asupra unor subiecte de ordin practic. Le aduse la cunoștință orele când se servește masa și peisajele care merită să fie vizitate, le spuse că timpul se va schimba, îi preveni să nu facă baie în locuri primejdioase și să nu întârzie seara. Apoi, plecând mulțumită fruntea, dispăru din odaie.

După plecarea ei urmă o tăcere semnificativă.

— În orice caz, totul mi se pare de o curățenie exemplară, declară Lucy, uitându-se veselă împrejurul ei.

— În orice caz? întrebă Peter.

— Ei, bine... femela aceasta mi s-a părut puțin cam stranie, tu ce zici?

— Un crin alb... repetă Peter cu înțeles.

Se uitară unul la altul, apoi începură să zâmbească și zâmbetul lor deveni un hohot de râs. Fură cuprinși de o veselie neașteptată și râseră amândoi din toată inima.

— Un crin alb... îngână Peter cu trupul cutremurat de râs și sprintit de consola căminului, în timp ce Lucy își ștergea lacrimile.

— Ajunge ! gemu ea în cele din urmă. Ar putea să te audă. Dar buzele ei continuă să tremure când întinse mâna după ceainic.

Totuși doamna Tweedy li se păru mult mai simpatică după ce o cunoscură mai de aproape. În melancolia ei era ceva care o împiedica să devină pesimistă. Cât despre bucatele ce le prepara, acestea erau neîntrecute. Brioașele doamnei Tweedy deveniră cuvânt de ordine, ca și crinul alb și Lucy „o băgă în buzunar“ — cum spunea ea însăși — căci se dădea în vânt de dragul lor ; în același timp își descărcă pieptul ofilit de povara unei întâmplări lugubre din familia ei, care se caracteriza, nu atât prin succesele strălucite repurtate, cât mai curând prin bolile lente și dureroase de care sufereau membrii familiei ei și care sfârșeau prin a-i duce în altă lume, mai bună.

Nici vremea nu se conformă profețiilor sinistre ale ei, ci zilele frumoase urmau una după alta, întocmai ca niște vedenii de vis. Lucy nu făcea aproape nimic. Principala ei mulțumire era să se miște cât mai puțin. Mai mult decât orice, îi plăcea să se așeze pe stâncile înfierbântate de soare și să se uite în largul mării, nu la apele albastre ale oceanului pe care le văzuse în închipuirea ei, ci la valurile cenușii ale mării care se frământau fără încetare, clipocind la picioarele digului din apropiere limbi lungi și umede de ape tulburi. Frământarea neodihnită a mării era întocmai ca și frământarea vieții ; pentru ea reprezenta o aspirație, un fel de aspirație de care nu-și dădea limpede seama, dar pe care ființa ei o absorbea în timp ce stătea pe stânci cu trupul destins și nemișcat. Între stâncile acestea era o trambulină întinsă deasupra apei adânci și verzi și aici Peter făcea baie în fiecare dimineață. Când sărea în apă, mișcarea trupului său prin aerul diafan îi înfiora sufletul de o stranie plăcere romantică. Fraza lui ironică îl tresărea în minte și-i venea să zâmbească : „luna de miere“, împreună cu fiul ei... ce idee absurdă ! Și cu toate acestea...

După ce se îmbrăca, venea la ea cu părul picurând de apă, cu prosopul înfășurat bărbătește în jurul gâtului

și după ce o întreba ce impresie i-a făcut saltul de pe trambulină, plecau să facă o plimbare până în port, ca el să-și pună sângele în mișcare. Erau mereu împreună. Uneori Peter părea că ar dori distracții mult mai variate și se uita cu părere de rău după jucătorii de golf care-și duceau pe umăr sacul plin de croșe; din când în când risca și câte o cheltuială necontrolată împotriva modestelor mijloace de care dispuneau. Dar ea îi dădea întotdeauna bani de buzunar în limita posibilităților ei, iar el, în majoritatea cazurilor, se purta încântător față de ea.

Începu să-și asume atitudini de indulgență binevoitoare față de ea și dacă se întâmpla ca în timpul plimbărilor lor vreun bărbat să întoarcă ochii după ea, îi spunea făcându-i semn cu capul :

— Mamă, știi că tu ești și aslăzi o femeie destul de dragută... Născoci și-i atribui o pasiune inocentă față de șeful trupei de balet și o necăjea pentru simpatia aceasta ascunsă care o făcea să sufere fără ca sentimentul ei să fie împărtășit. Seara, după ce-și luau ceaiul, se plimbau la braț de-a lungul aleii acoperite de iarbă de pe litoral și intrau ca să vadă trupa de balet. Cu patru pence își puteau permite să se instaleze confortabil pe scaune, dar spuneau că luxul acesta este pentru ei un fel de economie. Plimbându-se pe alee ar fi însemnat să fie urmăriți de traista de catifea roșie a celui care aduna ofrande și Lucy, în starea ei sufletească de acum, nu ar fi putut să refuze obolul solicitat. Afară de asta spectacolul era foarte bun : trupa lui Val Pinkerton se bucura de o reputație care nu era cu nimic mai prejos decât a celorlalte trupe care dădeau spectacole în această stațiune ; Val însuși, deși în timpul zilei era un bărbat cu totul lipsit de importanță, seara devenea eroul principal care se distingea dintre ceilalți membri ai trupei, printr-o panglică roșie care tăia în diagonală plastronul alb al fracului său, întocmai ca o decorație continentală. Val Pinkerton avea o prestanță aristocratică, aproape un fel de măreție și un glas de bariton impresionant. Lui Lucy și lui Peter li se părea că omul acesta atingea culmea cea mai înaltă a artei sale, când cu o mână ridicată într-un gest romantic și cu cealaltă așezată eloc-

vent pe inima acoperită cu panglica roșie, începea să cânte :

*Spune da, Margareta mea,
M-ai înnebunit cu dragostea-
Când ne vom căsători,
Nici o trăsură nu va fi.
Pe bicicletă vom încăleca
Și ce bine-ți va șede :*

*Decât un tandem.
Altceva n-avem,*

— Eu cred, mamă, că noi ne vom putea permite și o trăsură, spunea Peter cu malițioasă mulțumire. Să nu-ți faci nici o grijă din cauza asta.

Manifesta mereu această încredere fermă în viitor care o făcea să se simtă mulțumită, și de fiecare dată o lua și pe ea în avântul zborului său îndrăzneț. De multe ori în timpul spectacolului începeau să aplaude și să strige : „Margareta“ și când apărea impecabilul domn Val, ca să anunțe că „la cererea generală va cânta romanța favorită“ li se părea că o cântă numai pentru ei. În drumul spre casă, înaintând strânși unul lângă altul prin noaptea caldă, fredonau melodia aceasta obsedantă și în refrenul ei se împletea murmurul adânc al valurilor mării care se repezeau spre țărmul învăluit de întuneric. În timpul mersului simțeau aerul umed bătându-le în obraz și adierea sărată a vântului venit din larg ; luminile portului aruncau dăre galbene peste ape, întocmai ca niște creioane uriașe și pământul de sub picioare era umezit de rouă. În fața Hotelului Marinarilor, cu ferestrele uriașe strălucind de lumină, ca o dovadă vizibilă a măreției lui interioare, Lucy strângea uneori pe fiul ei de braț și se opreau, învăluiți de întuneric, pentru a contempla viața ce se desfășura în interiorul lui. Șiruri de mese cu umbrare trandafirii, goana grăbită a chelnerilor, sinuozitatea unui umăr decoltat sub mantoul de spectacol al unei doamne, toată gama unei existențe plăcute și rafinate se desfășura în fața ochilor lor. Stăpâniți de emoția caracteristică celui care pândește din umbră, fiecare dintre ei urmărea acest spectacol cu o mulțumire ascunsă : Peter trepidând de nerăbdare, ea calmă și pasivă. Totuși, pentru fiecare dintre ei, spectacolul acesta reprezenta o aspira-

ție pe care o simțeau în ființa lor, intensificându-se pentru a lua forme mai precise. Lucy se vedea pe sine la capătul zbuciumului ei de acum, mișcându-se în mijlocul acestei atmosfere plăcute de bunăstare, și el cu buzele întredeschise își imagina viitorul, profilat pe fondul acesta de eleganță și de bogăție.

Când se urneau din nou la drum, fiecare preocupat de propriile sale gânduri, nu vorbeau unul cu altul, dar îi se părea că legătura dintre ei a devenit mai strânsă, datorită scopului comun pe care îl urmăreau amândoi.

În timpul acestei fericite intermitențe, plină de o înțimitate atât de duioasă, aproape încetase să-l mai considere drept fiul ei. Camaraderia dintre ei îi umplea golul zilelor; îi sorbea cuvintele și-i aștepta zâmbetul, încercând să-i satisfacă orice dorință. Măncarea pe care o cerea doamnei Tweedy să le-o prepare, era întotdeauna mâncarea lui favorită. Capriciile lui deveniseră pentru ea un fel de mulțumire, pe care de cele mai multe ori i le satisfăcea prompt. Nu-și permitea nicio dată ca fermitatea hotărârilor luate de ea, să fie influențate de duioșia de mamă. Nu-l răsfăța și ar fi fost absurd să admită așa ceva. Dacă-i satisfăcea o dorință, această atitudine nu însemna o indulgență din partea ei ci o dovadă de afecțiune care cerea să fie răsplătită.

Acestea fură relațiile dintre ei în timpul vacanței petrecute la Doune și când vacanța lor, ca orice vacanță, se apropie de sfârșit, relațiile acestea păreau că s-au stabilit în mod definitiv și permanent între ei. Lucy se întoarse plină de încredere în Flowers Street, înarmată pentru lupta ce trebuia să o dea și pentru viitor.

În timpul sejurului de la Doune, nu prea vorbiseră despre rezultatul examenului ci evitaseră acest subiect, totul având la bază înțelegerea tacită survenită între ei. În mod implicit, ea căuta cu toate mijloacele să împărtășească credința lui; chiar înainte de asta reușise întotdeauna! Totuși pe măsură ce se apropia ziua când rezultatul examenului trebuia să se publice, Lucy se simțea tot mai mult stăpânită de o înfrigurată neliniște și când în cele din urmă veni și dimineața zilei memorabile, neliniștea aceasta fu trădată de tremurul mâinilor.

Era o zi de sâmbătă și el își propusese ca la orele unsprezece să se ducă la Universitate, unde la acea-
tă oră, fără îndoială, vor fi afișate rezultatele pe tabla
din sala Universității, așa că până la întoarcerea ei va
putea să afle rezultatul, fie bun, fie rău și va putea să
l-i împărtășească și ei.

— O, fără îndoială rezultatul va fi favorabil, se grăbi
ea să-i răspundă, când se opri gata de plecare în fața
ușii, unde întârzie, fără să-și dea seama ce face.

— Cred că va fi favorabil, încuviință el. În dorința
de a-și stăpâni sentimentele, păreau că se poartă rigizi
unul față de altul. Lucy trebui să facă un efort pentru
a-i putea spune :

— Eu trebuie să plec căci altfel voi întârzia, și se
despărți cu părere de rău de el.

Mergând de-a lungul străzii care mai păstra încă ră-
coarea aerului dimineții, se simțea neliniștită și chinuită
de nerăbdare. Cu toate că așteptase o lună întreagă cu
un calm stoic, acum începuse să se frământa și puținele
ceasuri ce-i mai rămăseseră până la amiază, i se păreau
că nu se mai termină. În colțul străzii era chioșcul unui
moșneag care tocmai scotea ziarele de diminea-
ță, așa că trecând pe lângă el, prin minte îi trecu un
gând neașteptat. Se opri și cumpără **Glasgow Herald**.

În drum spre tramvai ținu ziarul împăturit în mână și
aproape îi părea rău că-l cumpăraseră, deoarece prevedea
că ar fi imposibil ca rezultatele examenului să fie pu-
blicate în ziarele de dimineață

Și totuși, după ce se așeză în tramvai, mâinile înce-
pură să-i tremure când îl deschise. Parcurse indiferentă
coloanele pline de știri banale : cutremurul din Japonia,
o trombă marină în Borneo, un asasinat la Leeds, cău-
tând nerăbdătoare să descopere informația mult mai
importantă care o interesa. Dar își dădea tot mai mult
seama că ziarul nu putea să aibă nimic în legătură cu
evenimentul de importanță capitală pentru ea. Dacă
numele lui Peter ar fi fost publicat în paginile ziarului,
din mijlocul frazelor lipsite de semnificație și a literelor
moarte, acesta i-ar fi atras imediat atenția. Era gata să
lase ziarul pe genunchi, când cu totul neașteptat, pri-
virile i se opriră asupra titlului : **Știri Universitare** —
după care urma o listă cu diverse nume ; ochii îi fugiră

de-a lungul listei care nu conținea decât douăzeci și cinci de nume, toate fără nici o importanță, nume cu desăvârșire lipsite de semnificație.

Nu era lista pe care o căuta ea și ochii mirați i se ridicară din nou spre titlul coloanei. Încercă imediat să-și limpezească gândurile și să găsească o altă explicație. Era lista pe care o căuta, dar fără îndoială trebuie să se fi întâmplat vreo greșeală. O greșeală de tipar. Numele fiului ei nu era pomenit în acest articol sumar. Își simți gâtul uscat și înghiți cu greutate, apoi citi articolul de la început. Reușiseră douăzeci și cinci de candidați, dintre cei aproape două sute care concuraseră pentru bursele disponibile. Ziarul publica toate amănunțele referitoare la acești fericiți : școala pe care o terminaseră, sumele atribuite fiecăruia, până și stupidele, pretențioasele și bombasticele nume de botez. Sprâncelele i se încruntară de amărăciune.

În sfârșit, acum vedea că se găsește în fața unei înfrângeri, nu a fiului ei, ci a ei însăși. Din adâncul pieptului îi scăpă un suspin, întocmai ca o renunțare la orice speranță. Lăsă ziarul să-i scape din mână și-și simți toată ființa copleșită de o neagră deznădejde. Intensitatea acestei dezamăgiri îi pricinuia o indispoziție fizică. Ajunsă la destinație, se ridică abătută și cobori. Simțea nevoia, nu să treacă de-a lungul acestor stăzi aglomerate cât mai repede, ci să se întindă fără putere pe marginea trotuarului și să plângă.

La birou nu spuse nimănui nimic și în timpul serviciului, i se păru că niciodată nu va fi în stare să înțeleagă ce s-a întâmplat ; în adâncul gândurilor ei tulburi, parcă ar mai fi licărit încă o rază de soare. Studiile fiului ei la colegiul din Laughtown fuseseră satisfăcătoare ; muncise din greu ; în ziua când se întorsese de la examen își exprimase mulțumirea față de felul în care a făcut tezele ; și ea se rugase... da, ea se rugase cu toată ardoarea sufletului. Toate aceste amintiri o umpleau de o spaimă neașteptată.

În aceeași stare de spirit se întoarse acasă, imediat după ora unu. Sâmbătă după-amiază era liberă și se întorcea acasă mai devreme decât de obicei. O privire fugară aruncată spre Peter îi fu de ajuns ca să-i confirme temerile ce o chinuiau și să-i alunge ultima fărâmbă de

speranță. El se așezase pe un scaun, unde sta cu capul plecat și cu mâinile în buzunar, în aceeași atitudine de apatie și deznădejde atât de caracteristică la el, chiar pe vremea când era copil la Ardfillan și se întâmpla să fie nemulțumit sau să nu se simtă bine. Știuse întotdeauna că această atitudine reprezintă coborârea la nivelul cel mai redus a barometrului dispoziției sale și înțelese că de astă dată este chinuit de o neagră deznădejde.

— Nu face nimic, fiule, zise ea numaidecât, uitându-și de propria ei durere și fără să mai țină socoteală de mâhnirea lui. Tu ți-ai dat toată silința.

— Asta este escrocherie, răspunse el îndurerat și-și feri obrazul palid din calea ei. Tot examenul acesta nu a fost altceva decât o fraudă.

— Ce vrei să spui? îngână ea, presimțind că bănuiele ei sunt confirmate de atitudinea lui.

— Examinatorii nu citesc nici jumătate din lucrările scrise, deși ar trebui să le citească, adăugă el întunecat. Le aruncă în tavan, pentru a se convinge care dintre ele rămân lipite acolo vreme mai îndelungată și acestora li se acordă premiul întâi. Făcu o pauză, apoi izbucni din nou: crede-mă, eu am făcut compoziții superbe... compoziții desăvârșite, din toate punctele de vedere... la toate tezele, fără nici o excepție.

— Probabil au fost bune și ale celorlalți, murmură ea cu sfială. Probabil... În mod paradoxal se gândi la ceilalți tineri care în ziua concursului îi spusese că n-au reușit să facă tezele scrise.

— Procedeu acesta este favoritism... crede-mă pe mine... Totul depinde de școala unde ți-ai făcut studiile, continuă el revoltat. S-au purtat câinește față de mine.

— Da, fără îndoială...

— Ai dreptate, țipă el, condamnă-mă. Și tu ești împotriva mea, după ce am muncit de am dat în brânci?

Buzele lui Lucy începură să tremure; cu un gest de mângâiere îi trecu ușor brațul împrejurul umerilor, dar el îi îndepărtă mâna și-i spuse pe un ton în care se simțea tremurul lacrimilor:

— Lasă-mă, mamă! Nu s-ar putea să mă lași în pace? Știi foarte bine că eu ar fi trebuit să reușesc. Procedeu acesta n-a fost echitabil, crede-mă ce-ți spun.

Nu mai zise nimic și brațul îi căzu de-a lungul trupului; nu se gândise decât la el și la dureroasa amărăciune care-l chinuia. Revolta lui, chiar dacă ar fi fost nejustificată, i se părea cât se poate de firească. Vreme îndelungată nu mai zise nimic, apoi cu sufletul chinuit de tristețe începu să se învârtască prin odaie, ca și când ar fi vrut să facă ordine.

Într-un târziu era gata să-i spună ceva, când cu totul pe neașteptate, capacul cutiei de scrisori se auzi ridicându-se, apoi căzu din nou la loc. Auzi fâșăitul unei scrisori care flutură pe dușumele în vestibul. Se uită sfioasă spre profilul împietrit al lui și-și zise că aceasta trebuie să fie confirmarea știrii neplăcute, confirmarea oficială a nereușitei lui.

— Du-te, murmură el întunecat, fără să ridice capul, du-te și ia scrisoarea. Dar mie să nu mi-o arăți. Mi-e silă de toată afacerea asta.

Se gândise și el exact la ceea ce se gândise ea, totuși ieși încet în vestibul și ridică scrisoarea. După ce se întoarse, se uită din nou îndurerată la el și cuprinsă de melancolie, desfăcu plicul scrisorii.

O clipă rămase cu desăvârșire nemișcată, apoi își duse mâna la piept și de pe buze îi scăpă un țipăt scurt și nearticulat. Trăsăturile împietrite ale obrazului i se destinsă; ochii neîncrezători, îndreptați spre scrisoare i se măriră și începură să strălucească.

— Peter! strigă ea cu glasul sugrumat. O, Peter!

— Ce este? Glasul mamei sale îl făcu să tresară și-i smulse scrisoarea din mână.

— Tu nu vezi? răspunse ea, cu glasul stins.

Nu mai putu spune nimic; ochii i se tulburară și pieptul i se cutremură convulsiv de hohotul plânsului, apoi se lăsă pe un scaun. Pe obrazul lui Peter se reflectau una după alta emoțiile contradictorii de surpriză, de mirare și la urmă, de extaz nestăpânit.

— Reekie Trust! exclamă el emoționat. N-am auzit niciodată de numele acesta.

— Da, dar eu am auzit, răspunse Lucy. Mi-a vorbit doamna Tinto despre această Fundație. Te-am înscris pe lista solicitanților, așa... fără să mă gândesc la nimic anume... pentru orice eventualitate. Nu-i așa că e splendid?

Peter se uită din nou la scrisoare. I se comunica în câteva cuvinte că a fost acceptat între beneficiarii Fundației Reekie Trüst — o bursă de douăzeci și cinci de lire anual, valabilă pentru o perioadă de cinci ani — creată de defuncta Kezia Reekie pentru ajutorarea fiilor de văduve care se găsesc în situații materiale extrem de dificile. Cu o precizare aproape brutală mai adăuga, că, deși a fost clasat al nouzeci și șaptelea pe lista candidaților, este totuși cel dintâi îndreptățit pentru obținerea acestei burse. Prin urmare să aibă bunăvoința să ia legătura cât mai curând posibil cu cel care semnează această scrisoare — la firma Fullerton & Co. — la adresa indicată.

— Despre asta eu n-am știut nimic. M-ai înscris tu pe lista solicitanților ?

— Am auzit vorbindu-se la birou despre această Fundație, răspunse ea numaidecât. Nu credeam că va fi nevoie de vreo intervenție, dar într-o după-amiază trecând prin fața firmei Fullerton, nu știu ce mi-a venit — am intrat și le-am dat toate informațiile despre... despre mine... și despre cât câștig cu slujba pe care o am.

Se uită la ea cu ochii mari.

— Ei bine, asta înseamnă că am obținut ceva, răspunse el cu glasul domolit, ridicând ochii spre ea.

— Și la urma urmei am reușit, declară ea mulțumită. Obrazul i se rumeni și cuvintele îi picurau nestăvillite de pe buze. Nu știam ce se va alege de noi și-mi pierdusem cu desăvârșire cumpătul. Adineauri îmi inchipuiam că totul s-a terminat. O, cât este de extraordinar !

Veselia ei îl contamină și pe el, totuși ochii i se tulburară pentru o clipă.

— Auzi, ce nerușinare din partea lor, să mă treacă al nouăzeci și șaptelea pe listă, declară el, ca ultimă dovadă de dispreț, față de comisia examinatoare.

— Totuși este extraordinar, stăruie ea. Am obținut tot ce-am dorit — și să nu uiți — ai reușit înaintea celor o sută de candidați care au solicitat această bursă.

Aspectul acesta al problemei, la care el încă nu se gândise, îl pricinui cea mai mare mulțumire.

— Ai dreptate, exclamă el, și lăsându-se mulțumit în spătarul scaunului, ridică ochii în tavan și adăugă : am reușit față de toți și împotriva tuturor.

Mai mult nici nu s-ar fi putut spune. Totul fusese pierdut și acum totul era recâștigat. După ce se terminase într-un fel atât de miraculos, perioada de zbucium prin care trecuseră le pricinuia acum o extatică senzație de ușurare. Lucy simți cum se naște în ea o încredere nețărmurită față de viitor și în adâncul ochilor îi tremura o lumină de fericire nebănuită.

Viața, care acum li se părea încântătoare, trecea veselă pentru amândoi. Între ei se desfășurau conversații intime în legătură cu viitorul său la Universitate. Pronunțau numele acesta cu convingerea celui care foarte curând va avea dreptul să devină membru al acestei instituții strălucite; afară de asta, se plimba mult, mai ales seara, învârtindu-și bastonul în mână și umblând cu capul prăvălit înainte, ceea ce întărea convingerea lui, că este sau în curând va deveni „cineva”: un tânăr care se pregătește să treacă pragul științelor misterioase.

Într-o seară, întorcându-se mai târziu ca de obicei de la o astfel de plimbare, rămase mirat când găsi pe maică-sa, așezată în fotoliul turnant, în mână cu o scrisoare. Fusese o avalanșă de scrisori: în luna aceasta primiseră trei, ceea ce însemna că au primit cu trei scrisori mai mult decât primeau de obicei. Era gata s-o întrebe, dar înainte de a-și putea formula întrebarea, Lucy spuse:

— Nici nu bănuiești de la cine este, Peter. Era încălțată cu papucii de postav și trecându-și picioarele unul peste altul, continuă să se lege în fotoliu. Este de la domnul Lennox.

Nu păru deloc impresionat. Pentru el amintirea lui Lennox era foarte tulburătoare și o scrisoare de la el nu putea să însemne decât un fapt fără importanță în existența fericită pe care o duceau ei acum.

— Mă lăasă rece, ripostă el și buzele îi tremurară de o ușoară ironie, potrivită situației sale viitoare.

— Nu se poate Peter, răspunse ea ridicând repede ochii spre el. Și lăsând scrisoarea pe genunchi, păru că rămâne îngândurată, apoi se uită din nou la el cu o expresie de mulțumire. Ar vrea ca sâmbăta viitoare să vină la noi în vizită.

— Nu mai spune, răspunse el și fluieră mirat. Apoi adăugă pe un ton plin de subînțelesuri. Pofteste-l să vină, îi vom face o primire impunătoare în palatul nostru.

Își roti privirea asupra palatului, cum îi spunea el acum în bătaie de joc, și-i răspunse :

— Cum aş putea să invit pe cineva în casa asta ? Mi se pare îngrozitoare... când mă gândesc la felul cum am trăit la Ardfillan !...

Amintirea eleganței rafinate a vilei de odinioară o făcu să încrunte din sprâncene, dar numaidecât după aceea obrazul i se luminează din nou.

— Aș putea să-mi dau o întâlnire cu el, ca să luăm ceaiul la Chisholm, declară ea categoric. Da, așa voi face.

Peter izbucni într-un hohot de râs, care-i cutremură tot trupul.

— Mamă, tu și bătrânul Lennox, îngână el, angajați într-o astfel de aventură... E nemaipomenit... extraordinar !

Îndreptîndu-și trupul, ridică brațul și făcu o mișcare caraghioasă, ca și când ar trece împreună cu ea pe o stradă elegantă și plină de lume.

Se uită la el și nu știa ce să facă, să se supere sau să râdă.

— Cum îndrăznești să-ți bați joc de mine în felul acesta ? protestă ea și făcu o pauză. Cu toate acestea să știi că-l voi invita. Nu este un om rău... indiferent de impresia ce mi-am făcut-o eu înainte de asta despre el.

Simțea o vagă dorință, o dorință neînțeleasă de a revedea pe Lennox, acum după ce reușise să asigure definitiv cariera fiului ei ; și ideea aceasta de a lua ceaiul împreună, o idee a ei despre care era convinsă că el o primi fără să ezite, o ispitea. După ce se mai gândi câteva clipe, luă tocul și-i răspunse.

În timpul celor câteva zile ce urma ră după aceea, nu reuși să uite cu totul acest proiect. Îl simțea ascuns undeva în adâncul gândurilor ei, încercând să trezească în ea un instinct stăpânit și uitat de vreme îndelungată; uneori se mira și ea de nerăbdarea cu care aștepta această întâlnire, dar încerca să și-o explice prin amintirea obligației ce o avea față de Lennox și lipsa distracțiilor ei de acum.

Vineri seara își examină garderoba... un examen minuțios și îmbibat de melancolie. Costumul cenușiu devenise rochia ei de toate zilele și era plictisită de ea; constată în același timp, după ce o examină mai cu atenție, că a început să se lustruiască la poale și în coate. „Veche și tocită“, își zise ea, examinând-o cu priviri triste. Totuși era femeia care știa cum trebuie să procedeze ca să iasă din încurcătură. Avea un guler de dantelă, un veritabil Cluny, un dar primit de la Frank, pe care-l păstra de multă vreme și după ce căută puțin, îl găsi în fundul singurului sertar pe care-l avea. Îl spălă, îl călcă și îl cusu cu grijă pe gulerul costumului, dându-i astfel o înfățișare plăcută de frăgezime, cu o nuanță corespunzătoare anotimpului și ocaziei acesteia.

Sâmbătă după-amiază, după ce se îmbracă și se opri în fața oglinzii, examină gulerul și constată cu mulțumire că-i vine foarte bine. Da, modificată în felul acesta, rochia ei cenușie nu arăta tocmai rău.

Peter care urmărise toate aceste pregătiri cu priviri în care se simțeau ironia și curiozitatea nestăpânită, își aranjase în așa fel, ca el să meargă la un match de football. Surprinzând în privirile lui o întrebare neformulată, își luă rămas bun de la el, puțin cam rece, dar, asigurându-l că se va întoarce la timp, ca să-i pregătească masa.

Ca mijloc de locomoție alese și de astă dată tramvaiul de o jumătate penny; era un vagon de culoare galbenă și mergea atât de repede încât își zise că va sosi prea devreme în George Square, unde trebuiau să se întâlnească. Se gândise că acum, contrar primei lor întâlniri din Saddleriggs, unde ea sosise înaintea lui, va trebui ca ea să sosească ceva mai târziu.

Era o zi plăcută, cu soare cald, cu cer albastru transparent, străzile erau liniștite și stropite proaspăt. Se simțea bine dispusă. Pe buze îi juca același

zâmbet mulțumit care-i aducea ușor aminte de clipele când se simțea mai liniștită ; o dovadă clară, cum era de fapt și în realitate, a mulțumirii ce-i inunda sufletele.

Dar nu sosi prea devreme. Lennox era la locul de întâlnire și după nerăbdarea ce se reflecta în trăsăturile obrazului său, se vedea că o așteaptă demult.

O văzu de departe și scoțându-și repede pălăria, zâmbi... un zâmbet dinainte calculat, care datorită străduințelor lui de a-l menține, în clipa când se apropie de el, deveni rigid.

— Dumneata ai sosit prea devreme... sau eu am întârziat ? Întrebă ea veselă și în felul în care se uită la el nu s-ar fi putut spune că ar fi vreo prefăcătorie.

— Cred că am sosit prea devreme... da, am sosit prea devreme, răspunse el cu înțeles ; dar bătaia ceasului din turn, care anunța sfertul, dezminți numaidecât afirmația lui.

Lucy începu să râdă, simțindu-se aproape mulțumită de această inversare a relațiilor dintre ei.

— Ei bine, întrebă ea într-un târziu, ia spune cum se simte un bărbat după ce se retrage din afaceri ?

Lennox își mângâie barba :

— Nu tocmai bine, crede-mă, răspunse el, și nici mulțumit din cale afară.

Urmă o scurtă tăcere și câteva clipe rămaseră sfioși unul în fața celuilalt ; apoi umflându-și pieptul, Lennox întrebă :

— Vrei să iei un ceai împreună cu mine ? Parcă așa spuneai în scrisoarea dumitale...

— Mi-ar face plăcere, răspunse ea cu entuziasm. Abia aștept să beau un ceai.

— Foarte bine... foarte bine.

Siguranța ce o vedea în atitudinea ei îi pricinuia o mulțumire intimă. O strânse de braț, cum făcea odinioară și apucară spre cea mai apropiată sucursală Chisholm din Alstone Street. Rămase puțin mirată de dovada evidentă a simpatiei lui față de ea, dar nu se trădă cu nimic și după ce intrară în salon, se opri și uitându-se la el amabilă, îl întrebă :

— Unde să ne așezăm ?

Deși localul era aproape plin, Lennox nu ezită nici un moment. Era tocmai perioada de succes comercial a lo-

calului doamnei Chisholm, care atrăgea un public foarte distins și elegant ; un ceai la Chisholm însemna maximum de rafinament al zilei. Dar Lennox nu se sinchisea de așa ceva ; văzând o masă liberă în apropierea ferestrei, ridică barba căruntă și-i făcu semn spre ea.

Se îndreptară deci în partea aceea și se așezară la masă. Dar nici nu se așezară bine pe scaune, când o chelneriță sosi în grabă.

— Masa aceasta este ocupată.

Lennox se uită la ea.

— Nimic nu dovedește că ar fi ocupată, răspunse el indiferent, și este singura masă liberă.

— Cred că v-am spus că este ocupată, răspunse chelnerița cu înțeles, uitându-se la el, nemulțumită și ostentivă de alergătură.

Dar în mod semnificativ, Lennox băgă mâna în buzunar și o întinse și mai semnificativ spre ea.

— Ei, bine domnule, adăugă chelnerița cu glasul schimbat, să vedem... da, să vedem ce se poate face. Încuviință din cap, zâmbi și plecă.

Lennox aruncă lui Lucy o privire de inocentă satisfacție.

— Iată ce poate face puterea banului, zise el, urmărindu-i trăsăturile obrazului. După cum vezi am început să-mi schimb și eu atitudinea. Înainte de asta îmi închipuiam că banul este făcut ca să-l păstrezi... dar acum constat că banul îți poate genera și plăcere, dacă știi să-l întrebuințezi.

Lucy nu răspunse, dar era de acord cu el; era foarte plăcut să ungi în felul acesta mecanismul complicat al vieții. Li se aduse ceaiul și ea însăși îl turnă în cești, continuând să păstreze aceeași tăcere.

— Cred că nu te-ai supărat, îndrăzni el într-un târziu, din cauză că ți-am scris.

— Sigur că nu, răspunse ea și-i zâmbi spontan. Făcu o pauză ; acum, după ce m-am aranjat din nou, am uitat de nemulțumirile din trecut. Dar probabil, în ziua când mi-ai spus că mă vei concedia, îmi pierdusem puțin cumpătul.

Pronunță această frază cu premeditată intenție și pe un ton de glumă trufașă, dar el păru că nu ține seama de cuvintele ei.

— Uite ce, răsunse el grav, nu aş vrea să vorbim despre concedierea dumată. Cazul este tocmai invers. Nu ştiu dacă înţeleg, dar pentru mine, renunţarea la întreprinderea pe care o aveam, a fost o încercare dureroasă. Nu-mi vine nici mie să cred, dar mă simt ca şi când mi-aş fi pierdut soţia. La început mă simţeam ca năucit. Se opri şi păru că începe să caute distrat creionul pe care nu-l mai avea. Dar încetul cu încetul am început să mă liniştesc; mi-am dat seama că viaţa îţi mai oferă şi altceva, nu numai afaceri care aşteaptă să fie încheiate.

În mijlocul zgomotului acestui salon care vuia de conversaţii se uita la el fără să zică nimic, jucându-se distrată cu linguriţa şi presimţind că dincolo de aceste cuvinte se ascunde o emoţie neobişnuită; omul acesta mititel şi singur, lipsit de farmec, îşi întemeiasă viaţa pe un singur principiu, pe o singură idee — şi ce idee... o idee care se deosebea atât de mult de cea a cărei realizare o urmăreşte ea, — şi acum constatase că acest principiu pe care s-a întemeiat, i s-a prăbuşit la picioare. S-a înşelat, sigur că s-a înşelat, dar fireşte principiul care o conducea pe ea în viaţă nu se va putea prăbuşi în felul acesta.

— Astfel s-a întâmplat ca eu să doresc să-ţi spun ceva, stăruie el pe un ton neobişnuit. Ceva important.

— Da ? întreabă ea cu glasul calm.

Aşteptă. Obrazul lui Lennox, cu toată şiretenia lui înăscută, i se părea acum o carte deschisă.

— Constat că nu eşti tocmai mulţumită de slujba pe care o ai, zise el într-un târziu şi se uită la ea cu atenţie.

— Sunt destul de mulţumită, răspunse ea calmă.

— Nu se poate să continui să lucrezi în felul acesta, declară el. Aceasta este o slujbă nesigură, o slujbă nedemnă pentru dumneata.

— Omul se obişnuieşte cu orice, dacă are bunăvoinţă şi înţelepciune. De altfel, eu fac această slujbă în interesul fiului meu.

— Renunţă la ea, zise el încet şi grav.

— Voi renunţa, după ce Peter îşi va termina studiile. Asta nu va dura prea mult, şi zâmbi cu înţeles. Afară

de cazul când dumneata ai avea posibilitatea să-mi înlesnești o slujbă mai bună!...

— Renunță la ea, repetă el mult mai încet și mult mai grav.

Încetă să se mai joace cu lingurița și ridicând fruntea se uită la el cu toată atenția. Tresări speriată, nu atât de cuvintele lui, cât mai mult de expresia obrazului său grav în care i se păru că descoperă ceva care o determină să se uite la el mirată. Respiră adânc și grăbit.

— Eu nu mai sunt tânăr, adăugă el. Dar nu sunt nici prea bătrân. Da, sunt un om sănătos și sprinten ca o ciocârlie. Afară de asta am și bani. Am nevoie de cineva care să mă ajute să mă bucur de ei. Mă simt singur... îngrozitor de singur din ziua când mi-am lichidat întreprinderea...

Făcu o pauză, deoarece văzu că ea îi ghicise gândul.

Rămase cu gura căscată și cu ochii îndreptați, spre el. I se părea de necrezut, dar totuși acesta era adevărul. Lennox, nume în jurul căruia se concentrase toată existența ei — vine acum în această cofetărie, atât de puțin indicată pentru o scenă romantică și-i propune să se căsătorească cu el. O pornire neînțeleasă parcă ar fi vrut să o facă să rădă. Un îndemn pe care și-l stăpâni, numai datorită obrazului grav și impresionant cu care se întoarse spre ea.

— Cred că eu am fost tot timpul îndrăgostit de dumneata, îl auzi ea spunând pe un ton, ca și când i-ar fi venit greu să pronunțe aceste cuvinte. Sentimentul reprimat ani îndelungați, exprimat în aceste cuvinte, i se părea ceva absurd, dar în cuvintele lui se ghicea o deznădejde tragică... ceva ce fusese stăvilit atât de mult, încât acum era prea târziu pentru a mai fi mărturisit.

— Bine, dar nu se poate, răspune ea încet, cred că știi și dumneata... răspunse Lucy, făcând aluzie la pre-textul evident al diferenței de religie dintre ei.

— Eu sunt un om cu vederea largă și la această vârstă un astfel de amănunt pentru mine nu mai prezintă nici o piedică.

Se uită la el, impresionată de această declarație și se gândi la timpul când odinioară, la Ardfillan, venea la ei

la masă. Dar trecuse atâta vreme și străbătuse un drum atât de lung, din ziua aceea când îi zâmbise în grădina casei lor. Clătină încet din cap.

— Ar fi zadarnic, răspunse ea, plecând ochii în pământ. Am pe fiul meu, cred că înțelegi. Prin urmare, este zadarnic.

Tresări și zâmbetul îi se șterse de pe obraz.

— Cum ! exclamă el neîncrezător. Nu vrei... nu ai fi dispusă...

— Vreau să spun că nu sunt în stare să fac așa ceva, răspunse ea.

— Cred că nu vorbești serios ? îngână el și toată încrederea în sine păru că îi se prăbușește. Eu sunt un om vrednic... și dumneata nu știi ce avere am. Aș putea să-ți cumpăr tot ce dorești...

Păru că ezită o clipă. Știa despre el că e bogat, că este un om cumsecade, că așa cum era, reprezentă bunăstarea și siguranța. Dacă i-ar fi vorbit în felul acesta atunci, când rămăsese chinuită de deznadejde în biroul lui, fără îndoială, ar fi primit propunerea ce i-o făcea acum. Dar astăzi, venea prea târziu. Acum... o, acum era cu totul altceva : fiul ei urca pe drumul succesului. Ea își asumase răspunderi de la care nu se putea sustrage. Ridicase fruntea în vânt, nu mai cerșea ci pretindea cu toată energia, nu încerca să lase uraganul vieții să treacă peste ea, ci lupta... lupta pentru victoria supremă.

— Cred că ar fi bine să te mai gândești, declară el pe neașteptate, aproape rugător.

— Nu ar folosi la nimic, răspunse ea din nou cu părere de rău și în timpul cât pronunță aceste cuvinte, sfiala dintre ei păru că se destramă.

Din nou auzi murmur de glasuri și râsete, tăcânitul farfuriilor și ceștilor de porțelan. El nu mai stăruia ; se simțea prea abătut. Încercând să-și ascundă dezamăgirea cu râsul acela scurt și caracteristic lui, adăugă :

— Cred că faci o mare greșală. În orice caz, nu cred că am făcut vreun rău că ți-am pus această întrebare.

— Nu, răspunse ea cu glasul grav și începu să-și pună mânușile. Îmi pare rău... nimic altceva.

— Dacă nu te superi, ți-aș mai spune ceva, declară el cu glasul puțin mai ridicat și obrazul palid îi se aprin-

ge : dacă aş fi în locul dumatăle, nu m-aş sacrifica atât de mult pentru acest copil pe care îl ai, mă înţelegi ?
Îi zâmbi cu blândeţe ; considerând că în aceste cuvinte ale lui se ascunde expresia unei nemulţumiri justificate, preferă să nu-l răspundă. Ea era ceea ce este acum şi Peter era Peter. Aceste două fapte incontestabile puneau situaţia lor de acum mai presus de toate celelalte probleme ale existenţei.

— Dacă nu vei încerca să păstrezi bunele raporturi cu prietenii dumatăle... sau dacă nu te vei gândi la interesul dumatăle propriu, continuă el uşor încruntat, înseamnă că te vei concentra prea mult asupra unei singure preocupări. Eu am făcut această experienţă în dauna propriei mele existenţe.

— Bine, dar dumneata şi eu, vom rămâne întotdeauna buni prieteni, răspunse ea cu încredere.

Se uită la ea curios, fără să răspundă, apoi ferindu-şi scaunul, se ridică stângaci şi ieşiră din cofetărie, fără să-şi mai spună nimic.

După ce ajunseseră în stradă şi traversară Square-ul, Lennox întrerupse tăcerea care se prelungea între ei.

— Eu plec la gară să iau trenul, zise el. Nu mai am nimic de adăugat.

Gândul că va pleca îi produse o ciudată părere de rău ; în această clipă o pornire perversă se trezi în ea, ca şi când nu ar fi dorit să se despartă de el. Dar cum, şi ce pretext ar putea invoca pentru a-l reţine ?

— Crezi că te voi revedea în curând ? zise ea, oprindu-se şi uitându-se la el, când ajunseră în faţa gării din Queen Street.

— Sigur că da... mai încape vorbă, răspunse el, dar ea nu înţelese câtăşi de puţin privirea ciudată şi cercetătoare cu care se uita la ea, când pronunţă aceste cuvinte.

În mod instinctiv întinse mâna spre el. Mâna lui Lennox era caldă şi venele proeminente cedară sub presiunea mâinii ei.

— La revedere !

— La revedere !

Rămase nemişcată şi-l urmări cu ochii cum se depărtează, exact cum îl urmărise cu atâţia ani în urmă, oprită în poarta grădiniţei şi uitându-se după el cum

coboară în lungul străzii, ca apoi să-și simtă sufletul cuprins de nostalgie. Își reprimă îndemnul nebunesc de a se repezi după el, și întorcându-se în loc, se depărtă cu pași înceti.

Se simți copleșită de tristețe și-și zise : „Îl voi re-vedea foarte curând. Nu este un om rău, îmi este prea bun prieten pentru a mă putea uita cu totul“. Da, dorea să-l revadă, și la gândul acesta își aduse pe neașteptate aminte de observația pe care o făcuse înainte de despărțire. Tot atât de neașteptat își dădu seama și de semnificația cuvintelor lui, care ascundeau un fel de reproș. Incruntă din sprâncene, dar gândul acesta stăruia în mintea ei tot drumul până acasă, agravându-se cu fiecare pas : afirmația că ea a pierdut cu totul sentimentul prieteniei. Și felul acela în care se uitase la ea ! Poate își inchipuia că refuzând propunerea lui, va înceta să se mai gândească la el, ca la un prieten ? Tot așa și ceilalți. Purta ea vreo vină că Joe dispăruse cu totul din viața ei ? Că Richard abuzase atât de rușinos de situația ei și că Eduard se interesa atât de rar de modul de viață pe care îl ducea acum ? Respiră adânc și repede. Așa ceva nu se poate, pentru nimic în lume ! Apoi, cu totul pe neașteptate își aduse aminte de domnișoara Hocking cu care își pierduse cinci ani din viață. Se împliniseră șase luni de când această nenorocită fusese internată la azil, dar ea nu o vizitase niciodată și nici nu se interesase de ea. În această împrejurare se simțea vinovată. Intră în casă, simțindu-se ușor neliniștită și făcându-și reproșuri. Nu era o femeie egoistă, gândul acesta era de parte de ea, totuși încruntătura dintre sprâncene i se adânci, fără să se mai destindă.

Când Peter se întoarse acasă, găsi mâncarea gata, dar Lucy părea mereu preocupată și nu se simțea dispusă să tolereze exuberanța lui și dispoziția de a face glume.

— Ia spune, bătrânul Lennox ți-a făcut curte ? Întrebă el vesel, lovind în plin cu îndrăzneala întrebării lui.

— Te rog să taci ! se răsti ea. Și să nu vorbești în felul acesta despre un om cumsecade, de față cu mine !

Ridică din sprâncene, dar nu mai zise nimic. Se obișnuise să înțeleagă tonul cuvintelor ei, când vedea că vorbește serios.

Noaptea aceea și-o petrecu neliniștită și dormi prost. Ceva de care nu-și putea da seama, o făcea să se frământa și neliniștea ei nu se domoli. Luă hotărârea — care i se păru un fel de balsam pentru conștiința ei zbuciumată — să viziteze pe domnișoara Hocking la Blandford. Era un amănunt lipsit de importanță, totuși dintr-un anumit punct de vedere, i se părea că în felul acesta, va putea să-și liniștească muștrările de conștiință.

Astfel, sâmbăta următoare, după ce află că aceasta este ziua când se permiteau vizite, plecă spre azil.

Era și de astă dată vreme frumoasă, o nouă zi splendidă a verii care întârzia, și când apucă pe aleea principală din grădina frumoasă, rămase mirată. Nu vedea nimic neobișnuit. Grădina era întocmai ca un parc bine întreținut al unui domeniu. Pe partea dreaptă erau trei terenuri de tenis, iar pe stânga o grădină de pomi cu ramurile încărcate de fructe. Trecu pe lângă doi grădinari care, făcând gesturi încete și metodice cu grebla, adunau primele frunze scuturate. În depărtare văzu un mic grup de oameni care se plimba liniștit și în aparență cât se poate de normal. Ceva mai încolo, la o răscruce de pe alee, întâlni un nou grădinar care mătura cu târnul, și neștiind încotro trebuie să apuce, se opri.

— N-ai putea să-mi spui în ce parte trebuie să apuc, ca să ajung la West House? întrebă ea amabilă.

Omul ridică fruntea și se uită la ea, dar nu-l răspunse. În loc de răspuns închise ochii și scoase limba, făcând o îngrozitoare strâmbătură de scârbă, întocmai ca un copil, apoi foarte liniștit redeschise ochii, își retrase limba în gură și plecându-se asupra târnului, începu din nou să-l manevreze cu aceleași gesturi liniștite și mașinale măturând frunzele moarte. Se aprinse în obraz și plecă repede. Înțelegea că s-a înșelat: dincolo de liniștea aparentă a acestei instituții se ascundeau lucruri neobișnuite.

Găsi fără nici o greutate pavilionul pe care îl căuta; și aici totul era liniștit, răcoros și plăcut, ca în orice casă de la țară și nu întâmpină nici o greutate când ceru să vadă pe domnișoara Hocking. Plecă în urma infirmierei, o femeie mai în vârstă, mică și îndesată, cu o cheie legată de un lanț ce-i atârna din brâu și o bonetă

albă pe cap. Merse de-a lungul coridoarelor pe urma ei și trecu de mai multe uși care toate trebuiau descuiate cu cheia care era un fel de talisman, emblema însăși a acestei instituții, și când cheia se întoarse fără zgomot în broasca ultimei uși, infirmiera se opri și-i spuse doar atât : aceasta este celula.

Lucy intră. Era o încăpere ciudată și imediat ce-i trecu pragul, simți un fior de spaimă fugindu-i de-a lungul trupului. Pereții și dușumelele erau cenușii, un cenușiu incolor ca de plumb : pereții aceștia erau mai mult ca un bulgăre de chit și când puneai mâna pe ei constatai că sunt capitonați. Odaia nu avea fereastră prin care să răzbată lumina plăcută a soarelui, ci o mică firidă pătrată și zăbreliță, foarte sus, aproape de tavan, și prin aceasta treceau sfioase câteva raze de soare. Nu erau nici mobile de nici un fel. În odaie nu se vedea nimic, decât trupul unei femei care sta chircită într-un colț. Rămase nemișcată și părea că nici n-a băgat de seamă ușa care s-a deschis ; sta adâncită și concentrată asupra activității ei unice : rupea fâșii de hârtie și degetele i se mișcau neostenite. În poală avea un ziar și pe acesta îl rupea în panglici subțiri și fiecare panglică în bucățele atât de mici încât unele erau mai mici decât gămălia unui ac. Împrejurul ei se vedea rezultatul acestei activități, o pulbere fină, albă, în unele locuri așternută în straturi mai groase, ca troienele de zăpadă și din când în când, cu mișcări încete ca o mângâiere, femeia își băga mâinile în pulberea aceasta. Când femeia ridică pe neașteptate fruntea, văzu că este domnișoara Hocking. Obrazul lui Lucy se contractă și făcu un pas spre ea.

— Pinkie ! Nu mă mai recunoști ? tipă ea.

Dar Pinkie nu răspunse și în adâncul ochilor ei mari, albaștri și triști nu se aprinse nici o lumină de înțelegere ; ochii ei nu mai erau visători, ci tulburi, plini de deznădejde și aproape opaci.

— Pinkie ! Cred că-ți mai aduci aminte de mine ? Se simțea emoționată, speriată și cumplit de deznădăjduită.

— Ar fi zadarnic să încerci să vorbești cu ea, îi spuse infirmiera cu convingere. Când este în starea aceasta, nu poți scoate o vorbă de la ea, cu săptămânile.

— Dar fără îndoială... îngână Lucy.

— Și te rog, nu te apropia prea mult de ea, zise femeia cu bunăvoință, deoarece s-ar putea să sară asupra dumatăle.

Lucy rămase nemișcată, uitându-se la femeia aceasta, care odinioară fusese prietena ei și care acum sta chircită în colțul acestei îngrozitoare chilii, întocmai ca un animal straniu și speriat. Datorită unui contrast neașteptat, în amintirea ei se trezi viziunea primei lor întâlniri în restaurantul Allen și toată mulțumirea și vi-oiciunea copilăroasă a lui Pinkie din care nu mai rămăsese nimic... decât corpul acesta... Și degetele mâinilor ei, care fremătau, sfâșiind fără încetare, stăpânite de pornirea nebunească și încăpățânată a distrugerii, dovada scrisă a acestor pagini de ziar. Ce strădanie zadarnică!

Trupul i se cutremură de un fior de groază și se întoarse. Nu mai putea suporta acest spectacol.

— Îi dăm ziarele acestea pentru a o determina să stea liniștită, îi spuse infirmiera pe drumul de întoarcere, trecând pragurile ușilor nenumărate și zăvorâte. Este singurul mijloc pentru ea..

— Da, da, se grăbi Lucy să-i răspundă. Înțelegea în mod tulbure motivul care determina această strădanie inutilă.

— Eu înțeleg și cunosc toate obiceiurile acestea, declară infirmiera, mulțumită. Sunt de treizeci de ani în această instituție.

Lucy se uită la ea dintr-o parte — la obrazul ei gras și prozaic, la buzele care se strâmbaseră de dispreț, la trupul care se legăna în timpul mersului — și la cheia care era însăși emblema regatului ei. Treizeci de ani într-o casă ca aceasta... treizeci de ani pe care i-a petrecut descuind și încuind ușile unei case de nebuni. Ce existență!..

Își luă rămas bun de la infirmiera care îi surâse cu amabilitate, surâsul acesta făcea parte din obligațiile ei de fiecare zi, și se deplasă repede de-a lungul aleii.

Se simțea profund consternată de vizita făcută domnișoarei Hocking. Măinile i se crispară în mod involuntar. Gândul că între oameni poate să existe o ine-

galitate atât de înspăimântătoare, o parodie a justiției divine, i se părea un lucru monstruos. Toate ființele omenești, cu creierul copleșit de întunericul veșnic, închise între zidurile acestei instituții, erau mult mai prejos decât animalele ! Dar pentru ce ? Amintirea femeii aceleia pe care o văzuse chircită în colțul chiliei, sfâșiind neostentată și fără nici un folos paginile ziarelor... o obseda ; femeia aceasta mai putea trăi ani mulți în această celulă, fără înțelegere, fără folos, robită pentru totdeauna de însuși întunericul minții ei.

Trecu pragul porții impunătoare și se depărtă de azil, tulburată și deprimată.

Zile de-a rândul sentimentul acesta dureros de chinător stăruia în sufletul ei, dar încetul cu încetul se atenua. Își avea grijile ei proprii. Deschiderea Universității se apropia și înscrierea fiului ei era singura preocupare asupra căreia își concentra toată puterea de voință. Ea își avea planurile ei, ambițiile ei, nu se putea gândi să rupă fâșii de ziare. Scopul pe care-l urmărea i se părea considerabil și de asta era pe deplin convinsă, mult mai presus decât incidentul acesta din domeniul zădărniceii.

Căştiga douăzeci şi cinci de şilingi pe săptămână. Din această sumă, şapte plătea pentru chirie — în realitate aceşti şapte şilingi i se reţineau din salariul primit de la Henderson & Shaw — aşa că nici nu-i mai vedea ; gazul pentru plita de la bucătărie şi luminat, cu opt pence, femeia care spăla scările pentru şase pence, deşi uneori în săptămânile mai grele scara o spăla ea însăşi şi nu doamna Collins, toate acestea o costau în medie încă trei şilingi pe săptămână. Prin urmare îi rămăneau cincisprezece şilingi, ca să asigure strictul necesar pentru două persoane şi alte plăceri mai mici, ce le putea oferi viaţa.

Cincisprezece şilingi pe săptămână... nu era mult. Nu încerca să se amăgească cu gândul că viaţa pe care o duce nu ar fi o luptă — în realitate pentru ea era o luptă îngrozitor de grea, dar această luptă nu putea să dureze mereu. Gândul acesta era toată mângâierea ei. Ea nu era martiră şi se gândea mulţumită că perioada lipsurilor prin care va trebui să treacă, este limitată şi că acestea se vor diminua pe zi ce trece.

Deşi Peter o comparase cu o cârţiţă, Lucy era o admirabilă gospodină. Cunoştea prăvăliile care vindeau mărfurile mai ieftin şi era în stare să facă doi kilometri pe jos, pentru a profita de un astfel de avantaj. Se pricepea de asemenea cum trebuie să stea de vorbă cu negustorii ; era amabilă şi fermă şi nu se lăsa atât de uşor convinsă de vorbele lor, cum spunea ea însăşi. Cum era să se lase înşelată, când viitorul fiului ei depindea

de felul în care întrebuința fiecare ban ce-l avea și de care nu se putea despărți decât cu cea mai mare părere de rău. Se pricepea ca în schimbul banilor ei la fiecare cumpărătură să obțină cea mai bună calitate și cea mai exactă măsurătoare a mărfurilor. Reușise să se impună atât de mult domnului Tutt, măcelarul cel gras, cu gâtul ciupit de vărsat și cu nasul colțuros, încât obținea de la el infima cantitate de costiță, de obicei un sfert de kilogram, tăiată gros, un procedeu cu totul imposibil și contrar tradițiilor în orice măcelărie. Sau accepta avansurile inocente ale doamnei Bessie Finch, pentru a putea obține cu prețuri reduse fructele din prăvălia pe care o avea mama ei, fructe care sâmbăta erau foarte bune, dar care până luna viitoare se stricau. Drumul până la Whiteinch și înapoi era patru kilometri și jumătate, dar îl făcea cu plăcere, seara pe răcoare, deoarece lui Peter îi plăceau fructele. Pentru a-i satisface toate gusturile, ar fi fost în stare să se sacrifice pe sine însăși. De multe ori, sâmbăta de pildă, zi binecuvântată, când se plăteau salariile, se lăsa ispitită de slăbiciunea ei innăscută și de îndrăzneala pe care i-o dădea argintul din buzunar, așa că până la sfârșitul săptămânii viitoare se întâmpla uneori, să nu-i mai rămână nici o para în punga ei veche și scorjită. Pe urmă inventa tot felul de mijloace, ca să facă mici economii. De pildă o săptămână întreagă refuza să se mai urce în tramvai și se ducea pe jos până la birou, ca la sfârșitul acestei săptămâni să întrebuințeze puținul pe care-l adunase pentru a cumpăra lui Peter câte un dar modest : un cozonac de la Cooper sau un cartonaș de ciocolată cu suc de inibahar care lui îi plăcea atât de mult, nu pentru că ea ar fi vrut să-l obișnuiască cu astfel de extravagante, căci se pricepea ca puține femei la prepararea bucatelor simple. Nu avea cunoștință de calorii, dar cu toate acestea dispunea de un admirabil instinct pentru discernerea valorii nutritive a fiecărui fel de mâncare. Chiar de la început își dăduse seama că Peter, în calitate de student și adolescent în plină dezvoltare, cu o constituție delicată, avea nevoie înainte de orice să fie bine hrănit. Cunoștea valoarea unei bucăți de carne bine friptă, dar din nenorocire îi cunoștea și gustul. Cei cincisprezece șilingi îi permiteau să cumpere un rostbeaf pentru o persoană,

dar nu pentru două. În astfel de clipe când îi pregătea mâncarea, simțea o slăbiciune și-i venea aproape să leșine. Întorcându-se grăbită din cartierul unde-și desfășura activitatea, se așeza în fața plitei și în timp ce îi pregătea mâncarea, apetitul ei de femeie sănătoasă o lua în stăpânirea lui și aproape o făcea să se trădeze. Simțea trezindu-se în ea instincte sălbatice și primitive, mirosul ce se desprindea din friptură îi intra ispititor în nări și o neliniștea, făcând-o să îi lase gura apă. Dar se împotrivea din toate puterile și nu ceda ispitei; urmărind mișcările grăbite ce le făcea cu cuțitul și furculița, constata mulțumită că Peter are poftă de mâncare și acest lucru îi liniștea teama privitoare la sănătatea lui. Astfel se împărtășea și ea, în mod indirect, din plăcerea ce i-ar fi pricinuit-o această friptură.

Dar problema hranei nu era singura ei dificultate; o mulțime de alte amănunte interveneau cu totul neașteptat, pentru motive ridicole și supărătoare. De pildă încălțăminte; hainele erau o problemă mult mai ușoară și se împăcase demult cu gândul că va trebui să se mulțumească cu garderoba ei actuală. Rufele și ciorapii, la nevoie, putea să și le cârpească, acum nimeni nu-i mai cerea să se îmbrace elegant, dar încălțăminte era altceva. Slujba ce o avea, o obliga să facă foarte multe drumuri pe jos. Dar afară de asta, umbla pe jos chiar mai mult decât ar fi trebuit pentru a economisi taxa biletelor de tramvai, așa că circula pe drumuri rele și anume menite pentru a uza cât mai repede tălpile. Rezultatul era că rupea încălțăminte într-un mod înspăimântător și cu toate că ținuse întotdeauna să fie bine încălțată — avea piciorul mic — după ce mai multe zile la rând se întorsese acasă cu picioarele ude și înghețate, ajunse la convingerea că mândria aceasta nu este altceva decât deșertăciune. Din ziua aceea începu să poarte pantofi cu talpa cea mai groasă posibilă; pantofii erau grei și grosolani și-i cumpăra de la un mic cizmar, nu departe de White Street, și datorită placheurilor metalice aplicate pe vârfuri și tocuri, îi purta până când se rupea pielea. Cu Peter era însă altceva. Avea un umblet ușor și-și îngrija foarte bine hainele. De altfel fie chiar numai din motive de conveniență, era necesar să fie bine îmbrăcat când intra în sălile de

cursuri și reușea să se îmbrace din ceea ce-i mai rămânea, nu prea mult, după ce-și plătea taxele universitare. Încearca și el să iasă la lumină, dar procedând cu totul altfel și reușea în mod surprinzător. Totuși știa întotdeauna, până la ultimul penny, în ce ape se scaldă. Povestea cu „cana“ lui din copilărie se repeta din nou : ținea o mică agendă și descoperi foarte curând, că e mai bine să-și cumpere cărțile de la anticariatul Stenhouse ; era un tânăr precis, meticulos și se ferea de risipă. Chiar din prima zi refuzase propunerea lui Lucy de a-l ajuta să-și păstreze banii. Aceștia, spunea el, sunt banii lui și știa exact ce trebuie să facă cu ei. Tot așa se întâmpla și cu hainele : deși Lucy își avea partea ei de contribuție în descoperirea, după repetate și minuțioase cercetări — doamna Tinto se dovedise de astă dată un izvor nesecat de informații folositoare — a unui croitor cu numele Ward, care făgădui să facă lui Peter haine, în conformitate cu statura lui zveltă și cu puna exagerat de subțire. Prima vizită la acest Ward fu memorabilă, aproape le aducea aminte de ziua când îi alesese echipamentul pentru școală, deoarece și de astă dată Lucy îl însoți pe fiul ei la magazinul croitorului. Întepenit, întocmai ca un manechin în fața oglinzii, Peter își expuse bretelele tocite și rumenindu-se ușor în obraz, suportă pe cel care se învârtea în jurul său ca să-i ia măsura. Totuși Ward nu era un om lipsit de tact și încăpățânat — în mână cu centimetrul de mușama și cu pieptul ca un arici din cauza acelor cu gămălie — ci era un tânăr priceput care-și deschisese prăvălia de curând ; cu alte cuvinte, era mic de statură, dar uriaș în ceea ce privește tactul și priceperea ; îmbrăcat în costumul confecționat în propriul său atelier, cu jiletcă fantezie și ghețe, se dovedi și un model de eleganță. Lui Lucy îi spunea respectuos „madame“ ; o mai întrebă, deși fără succes, dacă eventual dorește să-i acorde onoarea să facă și pentru ea un costum ; și gândindu-se la posibilitățile viitoare, față de Peter adoptă un ton de amabilă bunăvoință.

Costumul era dintr-un homespun cenușiu, ales de Lucy după ce-l pipăise îndelung și cu atenție, mai mult pentru a se convinge că este călduros și durabil, decât pentru culoare. Peter ar fi preferat o stofă mai deschisă și mai puțin sobră, dar Ward, deși era de acord cu el,

aprobă părerea ei în calitate de mamă; un gentleman, spunea el, nu trebuie să atragă atenția cu modul de a se îmbrăca; modelul stofei alese era discret, dar se va purta bine și era de o distincție incontestabilă; esențialul este felul în care costumul va fi croit — totul era tăietura și (examină pe Peter cu ochi de specialist) ar fi vrut să spună că el garantează că este neîntrecut în domeniul acestei arte misterioase, înșelătoare, dar esențială.

Costumul fu un triumf indiscutabil — jacheta o linie sinuoasă și plină de grație care cobora de la umerii judicios vătuiți, spre mijlocul bine marcat, reverele mici și în colțuri, pantalonii două linii paralele extrem de precise — ultima expresie a eleganței și a artei croitoricești. Afară de asta în timpul probelor și a corecturilor, până la terminarea costumului, Peter și croitorul se împrieteniră: după fiecare probă amânau „pentru data viitoare” — expresia obișnuită pe care Ward o pronunța drept invitație — și în fața unei cafele, discutau împreună viitorul strălucit ce se deschidea în fața fiecăruia, în propria sa sferă de activitate. Pentru Peter era o adevărată plăcere să stea așezat în fața ferestrei, în timp ce tramvaiele treceau în sus și în jos pe stradă și circulația orașului se scurgea prin fața lui, întocmai ca un curent fermecat, dându-i posibilitatea să guste plăcerile vieții ce se deschideau acum pentru el.

Odată cu aceste cafele Peter gusta savoarea existenței: sentimentul certitudinii, în legătură cu cariera sa universitară și mai presus de orice, motivul culminant al acestui spectacol care-i dădea certitudinea succesului său definitiv. Sentimentul acesta i se părea mareț.

Avea cea mai mare grijă de acest costum făcut pe comandă, care era cel dintâi, și de fiecare dată când se întorcea acasă de la cursuri, îmbrăca hainele cele vechi, își atârna cu grijă jacheta pe spătarul scaunului și în fiecare seară dormea pe pantalonii cei noi, întinși cu grijă sub salteaua așternutului. Datorită justiției inevitabile a timpului și împrejurărilor, fu răsplătit pentru această strădanie a lui. Data viitoare când primi a două rată a bursei sale, după ce-și plăti taxele universitare, foarte reduse în acest trimestru, își zise că e foarte firesc ca din ce i-a mai rămas să-și completeze acest început de

garderobă. În Flowers Street numărul 53 sosi al doilea costum — de astă dată cel în carouri — și un foarte elegant pardesiu, împachetate într-o cutie de carton și învelite în hârtie subțire. Peter deveni un tânăr foarte bine îmbrăcat, obiectul de admirație al mamei sale, al doamnei Bessie Finch, al doamnei Collins și — ca o dovadă evidentă a distincției sale — obiectul observațiilor ironice ale grupului de tineri care stăteau în fața cafelei venetiene a lui Demario, când trecea pe lângă ei. De fapt doamna Collins, scoțându-și într-un rând luleaua de lut pe care o ținea între dinți, se întoarse și se uită mirată după meteorul care trecuse pe lângă ea, ca să dispară spre ieșire și la prima ocazie spuse lui Lucy :

— Arată ca un duce, și întinse de șuvița de blană ce-o avea împrejurul gâtului și care începuse s-o sugruma. Ce nenorocire să te gândești că va începe și el să fumeze și să alerge după fete, ca toți ceilalți de seama lui.

Lucy primi complimentul meritat și ignoră acuzația ridicolă pe care o trecu sub tăcere. Nu avea nici un fel de grijă ; pe fiul ei îl cunoștea : statornicia lui, inocența sufletească și dragostea lui față de ea. Alți fii nu era exclus să se poticnească, dar Peter... era bălatul ei și singur faptul acesta, mai presus de orice îndoială, îi era de ajuns, ca să se simtă liniștită.

Nu ajunsese încă președinte al Asociației, dar progresele sale ca și purtarea erau ireproșabile și i le urmărea cu interes și pasiune. Acestea deveniră pentru ea motive de mulțumire constantă și temeinică, izvorul secret al întregii ei fericiri. În timpul lungilor seri pe care și le petreceau împreună, ocazii neprețuite, stătea cu ea de vorbă și-i mărturisea toate gândurile lui. Îl asculta vrăjită, când îi povestea amănunte din domeniul zoologiei, despre rechinul mort și despre amibiile inerte, participa la cercetările lui chimice asupra nitratului de argint și a clorurilor și asculta mirată minunile botanicii și din fizică principiul gravitației a cărui existență nici nu o bănuise până acum. Ochii ei aprinși, îndreptați spre buzele lui mobile, depășeau legile opticii pe care el i le expunea cu toată bunăvoința, deoarece în aceste cuvinte, ea vedea în realitate progresele ce le-a făcut. Îl

vedea stând la microscop, cu mâinile pătate de acizi, studiind lamelele, cu bisturiul ridicat urmărind un lumbricus mort, căruia odinioară îi spunea în mod disprețuitor *rămă* și-l întrebuinta ca momeală; simțea căldura crescândă a flăcării albastre de la lampa Bunsen și mirosul aromatic al benzinei, amestecat cu balsam de Canada; auzea glasul profesorului, mișcările făcute de colegii lui și zvonul pașilor stinși de-a lungul coridoarelor de mănăstire. Își trăia viața împletită cu viața fiului ei, nu numai seara, când stăteau împreună de vorbă, ci chiar în timpul zilelor ce și le petrecea la birou; când în rare ocazii ieșea mulțumită din cine știe ce maghernită infectă sau întâlnea o rază de soare în fundul unei curți întunecate și pline de gunoaie, gândurile ei se trezeau numaidecât în extaz și se îndreptau spre fiul ei care lucra în clădirea aceea clasică de pe vârful colinei. Însuși sunetul ceasornicului din turnul Universității, care trona pe deasupra orașului și vibra stins în auzul ei, o făcea să-și aducă aminte de el, să se simtă strânși unul lângă altul, apropiați de sentimentul dragostei și al aspirațiilor lor comune.

La cererea lui, în serile lungi, mai ales cele din ajunul examenelor, îl asculta la cursuri și se străduia să pronunțe cuvintele limbilor moarte sau formulele ecuațiilor chimice. Îngăduitoarea veselie cu care el urmărea străduințele de a ține pas cu el la enumerarea unor amănunte atât de profunde, ca nomenclatura schizomycetelor, îl făceau să zâmbească cu compătimire; când ajungeau la grupul nevertebratelor, greșelile ei de pronunție creau neologisme care îi făceau pe amândoi să râdă. Dar foarte curând începură studiile alături de care aceste prime cercetări ale lui păreau o simplă jucărie. Firește, în acest domeniu, ea nu-l mai putea urmări și ajutorul ei nu-i mai putea fi de nici un folos. Clătina misterios din cap, uneori chiar speriat, ca și când ea ar fi încercat să pătrundă într-un domeniu oprit; totuși în clipele de expansiune, o făcea să se simtă înfiorată când îi vorbea despre câte un amănunt macabru din sălile de disecție, sau o îngrozea cu câte o anecdotă în legătură cu strâmbăturile unei maimuțe căreia îi scosese ră creierul. În anumite ocazii, care coincideau cu activitatea din sub-solurile sălilor de disecție, refuza să mănânce și mani-

feșta o scârbă fățișă față de cotletele domnului Tutt, mai ales când nu erau bine fripte. Dar perioada aceasta trecu destul de repede și putea să vorbească cu îndrăzneală și bărbăție despre trupurile care stăteau rigide sub bisturiul său. Oricât ar fi încercat să admită în firea lui această insensibilitate de student, nu fu niciodată în stare să-i lerte în întregime această insensibilitate de atitudine față de nenorociții care-și terminau viața în felul acesta pe o masă de marmură. Pentru ea acest sfârșit tragic, datorită nereușitei, reprezenta una dintre cele mai dureroase calamități ale vieții și într-un rând petrecu o noapte îngrozitoare, chinută de viziunile ororilor camerei mortuare. Să mori înfrânt și necunoscut; să fii întins pe un catafalc atât de sinistru... gândul acesta o făcea să se cutremure de groază.

Dar își zicea, nu va putea niciodată să-și facă studiile, fără să afișeze această indiferență superficială. Afară de asta succesul său în timpul examenelor periodice justificau mijloacele întrebuițate pentru a ajunge la scopul nobil și măreț pe care-l urmărea.

Da, Peter făcea progrese și gândul acesta îi umplea sufletul de mulțumire. Episodul concursului pentru obținerea bursei îi trezise în suflet o spaimă trecătoare, dar acum aceasta era uitată și îngropată, împreună cu toate celelalte gânduri care nu meritau să stăruie asupra lor. Lucra cu trageră de inimă și-și trecea examenele în mod onorabil, nu datorită amăgitoarelor mențiuni onorifice și nici datorită premiilor discutabile, ci cu o regularitate calmă care-i dovedea încredere și viziune bine cumpănită, calități mult mai statornice decât artificiile indoielnice ale geniului.

I se părea că abia ieri s-a oprit în fața ferestrei și l-a văzut trecând — cu pași măsurați în costumul său cel nou — ca să se prezinte la primul curs al facultății; și astăzi își susținuse al doilea examen profesional și era îmbibat de cunoștințe temelnice din studiul anatomiei și fiziologiei.

— Am terminat cu *pons asinorum* (puntea măgariilor), declară el și oftă mulțumit. De aici înainte va fi mult mai ușor.

Cunoștea destulă latină, învățată în ultimul timp pentru ca să înțeleagă sensul cuvintelor lui.

— Eu cred Peter, că puntea aceasta n-a fost făcută pentru tine, îi răspunse ea cu glasul liniștit.

— Probabil că nu, încuviință el și păru că se gândește la ceva, apoi începu să râdă și adăugă : totuși avem în facultate doi sau trei oameni mai în vârstă care s-au împiedicat de acest examen. Au căzut câțiva ani la rând. Situația mi se pare caraghioasă... ce zici ? Unul dintre aceștia este căsătorit... și are doi copii.

Lucy clătină din cap și declară aproape categorică :

— Nu toată lumea se naște pentru a învăța...

Când văzu numele lui Peter, scris negru pe alb pe lista celor care reușiseră la al doilea examen, se simți încântată de confirmarea justă a felului în care judecase, și hotărârea luată de ea îi pricinui o mulțumire fără hotar ; asta le va dovedi tuturor, își zise ea încântată, cuprinzând în această categorie pe toți cei care fuseseră împotriva planurilor ei. Era mândră și probabil această mândrie justificată a ei, era împărtășită și de Eduard. Reverența sa văzuse rezultatele publicate în ziarul **Herald** și mulțumit de această nouă strălucire atribuită numelui Moore, probabil simțea că o parte a acesteia se revărsă și asupra importanței sale eclesiastice și a popularității de care se bucura în dioceză ; cu siguranță în dimineața aceea se opri se cu ziarul în mână și întrebă pe administratoarea casei : „Ce crezi ? Oare episcopul va citi această știre ?” și i se părea că aude pe domnișoara O'Regan răspunzând cu toată încrederea : „Cred că trebuie să știe că tânărul acesta este nepotul reverenței voastre”, confirmându-i astfel convingerea dinainte formulată. După o îndelungată chibzuire, Eduard trimise nepotului său o scrisoare de felicitare și-l invită să-și petreacă viitoarea vacanță împreună cu el, de astă dată nu la Madeira, ci la St. Andrews, unde preotul care era mereu în îngrijirea medicilor, fusese sfătuit să-și stimuleze activitatea ficatului cu jocul de golf.

Lucy fu foarte mulțumită de gestul acesta care dovedea aprecierea din partea lui. Abstracție făcând de avantajul material, ea se gândea și astăzi cu grijă la sănătatea lui Peter și problema vacanței lui o preocupa fără încetare. În această propunere a lui Eduard găsea o satisfacție personală și o aprobare a atitudinii adoptate de ea, chiar de la început. Nu-i părea rău că nu o invitat-o și

pe ea să-l însoțească; eventualitatea aceasta nu ar fi fost posibilă în nici un caz : ea nu avea haine, „amândoi bărbații“ doreau să fie singuri, prezența ei ar fi fost o piedică pentru amândoi ; și cu toate că în ultimul timp nu mai văzuse pe Eduard, își dădea seama de deosebirile inerente dintre felul lor de viață. Simți o plăcută satisfacție când îl însoți pe Peter la gară, ca să plece la St. Andrews unde trebuia să se întâlnească cu unchiul său. Timpul petrecut într-un hotel de elită, va contribui la desăvârșirea manierelor lui și va elimina și restul de sfială ce i-a mai rămas din anii copilăriei ; știa de asemenea că în tovărășia impecabilă a lui Eduard, fiul ei va fi în deplină siguranță și gândul acesta le făcu despărțirea mai puțin dureroasă. Nici ea nu mai avusese parte de o vacanță din ziua primei lor escapade la doamna Tweedy, dar amănuntul acesta, cum spunea chiar ea, nu avea nici o importanță pentru o femeie literalmente voinică și rezistentă ca un cal de povară. Spiritualicește se împărtășea și ea din vacanța lui.

Într-o zi din august, pe la amiază, în casa din Flowers Street sosi o carte poștală ilustrată, care reprezenta un hotel impunător — camera lui Peter era indicată cu o cruce făcută pe fereastră — și Lucy începu să zâmbească, uitându-se la semnul acesta care părea un păianjen pe fațada impunătoare a clădirii. Părea un hotel simpatic. Ea nu avea oroare de hoteluri ; îmbrăcată în mod corespunzător și având o sumă mai mare de bani, era sigură că holul unui hotel de pe litoralul mării i-ar putea oferi răcoarea plăcută în această după-amiază plină de zăduf, căci pe terasa hotelului se vedeau palmieri și fotolii de trestie. Pe această terasă ar trebui să fie îmbrăcată într-o rochie albastră de shantung, pe cap cu o pălărie mare care să-i țină umbră și — își zicea ea — în mână cu o umbrelă.

Ar fi fost o adevărată ușurare să poată scăpa de rochia acesata tocită, care deși era trainică, nu putea fi la înălțimea unei locatare a acestui Grand Hotel. Ea prefera culoarea albastră și închizând ochii se vedea pe sine așezată sub ramurile unui palmier, alături de Peter care-i comanda o înghețată, o înghețată trandafirie cu migdale care îi plăceau atât de mult, și chelnerul care-i

servea părea puțin condescendent. Ea se temuse întotdeauna de chelneri, chiar pe vremea când fusese logodită cu Frank, o perioadă în timpul căreia se trezise și el din obișnuita inerție, dar astăzi, susținută de prezența ireproșabilă și devotată a lui Peter, simțea aproape un fel de dispreț față de chelnerul acesta. Nu-i putea vedea obrazul, ci numai o urmă de chelie în creștetul capului plecat cu respect, dar bănuia că o consideră drept o femeie încântătoare din înalta societate. Îi întinse jumătate de shilling, apoi deschise ochii, ca să vadă în fața ei resturile unui picior de vițel pe care îl înfrunta de trei zile la rând. Nu se simțea dispusă să facă bucătărie când Peter lipsea de acasă, așa că prefera să se odihnească cât mai mult timp — de multe ori goana spre casă din cartierul în care era ocupată, pentru a-și prepara mâncarea, era un fel de chin — dar de astă dată se înfruntă din mâncarea rece din fața ei, fără nici un fel de nemulțumire. Privirile ei erau îndreptate spre viitorul nu prea îndepărtat; și viziunea ei transforma acest ciolan de vițel într-o friptură de clapon în aspic cu... sparanghel. Plăcerea de o viață mai stăruia și astăzi în sufletul ei, pricinuindu-i o adâncă mulțumire și presimțind că perioada de lipsuri și economii se apropie de sfârșit. Se ridică veselă și așează cartea poștală pe consola căminului — ca obiect vizibil de inspirație — spală ceașca de ceai și farfuria și făcu ordine în cameră. Era aceeași cameră, cu aceleași obiecte modeste care țineau loc de mobilă. Dar cum ar fi putut să fie altfel? Cum ar fi putut mobila casa, când uneori distanța dintre ea și nevoile de fiecare clipă nu era stăvilită decât de prezența unui singur shilling? Totuși, acest shilling era la îndemâna ei, cât pentru rest, ea avea răbdare și mai putea aștepta. Era tot atât de mulțumită, când își luă traista și plecă la lucru — înapoi spre maghernițele mizerabile și spre ciocănitul prevestitor în ușile inevitabile, înapoi spre inexorabilul răspuns „Henderson & Shaw” — pentru a urca scările întunecate și a număra banii mărunți și murdari, purtând cu ea aceeași traistă ridicolă, chinuită de același spectacol sinistru, înecat de mirosurile pestilențiale, scârbită de vederea paraziților, a murdăriei, dar înfruntând toate acestea cu încredere și devotament.

Peter se întoarse din vacanță ars de soare și trepidând de o mulțumire aproape nautică. „A fost încântător“, aceasta fu expresia întrebuințată de el, pentru a caracteriza mulțumirea deosebită ce i-o pricinuisse vacanța; părerile lui referitoare la unchiul Eduard — ca și constituția sa proprie — se modificaseră în timpul șederii pe litoral; de aici înainte unchiul era clasat drept un „moșneag foarte simpatic“.

După ce o zăpăci cu descrierea splendorilor acestei vacanțe, rămase mirat, auzind-o că-l întreabă, dacă nu cumva în hotelul acela a fost servit de un chelner cu chelie. Se uită la ea întrebător și începu să râdă.

— Chelnerițe, mamă, toate erau chelnerițe. Hotelul nu are nici un chelner în serviciul său

— Ei bine... într-o bună zi va avea, răspunse ea vișătoare și vor servi înghețată de căpșuni.

Începu să râdă în hohote.

— Lucy, ești o femeie fără pereche, îngână el; în ultimul timp începuse să vorbească cu ea întrebându-i numele de botez, dar oricâtă duioșie s-ar fi ascuns în acest procedeu al său, ei nu-i făcea plăcere.

— Mamă! îl corectă ea cu glasul răstit.

— În orice caz, stărui el cu ochii umezi de lacrimi, vorbele acestea în legătură cu chelnerul... Și cu un gest semnificativ își duse degetele la frunte.

Nu mai zise nimic, simțindu-se puțin nemulțumită de libertatea aceasta neobișnuită față de ea. Totuși această libertate se inspira din dragostea lui plină de devotament, amănunt de care era pe deplin convinsă, așa că nemulțumirea i se topi în fața zâmbetului mulțumit al fiului ei.

În toamna aceluiași an își începu lucrările clinice și tot în toamna aceea începu și să se bărbiezească, nu din când în când, ci în mod regulat și cu convingere. Unchiul Eduard care era un bărbat foarte meticulos în privința toaletei — după ce se spăla cu grijă pe obraz, întrebuința întotdeauna și un fel de cremă — îi dăruise unul dintre briciurile sale care chiar dacă nu era o lamă de Toledo, totuși servise pentru netezirea obrazului său de prelat în timpul memorabilei perioade petrecute în Spania.

Gândul că a început să-și radă barba o preocupa pe Lucy într-un fel cu totul neobișnuit. În fiecare dimineață înainte de a părăsi patul, îi încălzea puțină apă, anume pentru el. Dragostea față de el devenea din ce în ce tot mai adâncă. Uneori se uita la el și rămânea îngândurată : acum din nou avea un bărbat în casă.

În atmosferă se simțea suflul toamnei. Ea nu se putea bucura de vacanță, dar schimbarea sezonului i se părea tot atât de binefăcătoare ca și o schimbare a decorului — îi plăcea mirosul reavăn și înghețat al dimineților, susurul frunzelor scuturate pe aleile parcului și mirosul înțepător ce-l simțea în nări. Toate aceste schimbări îi dădeau un nou curaj... un curaj care-l înviora hotărârea de a merge până la capăt.

— Mamă, știi că mâine — datorită experienței din trecut el era totuși convins că ea nici nu bănuiește ce-i va spune — va fi o serată dansantă.

— O, nu mai spune, răspunsese ea cu indiferență, apoi după câteva clipe de ezitare adăugă : vrei să-ți eliberez masa ?

— Dacă vrei să fii atât de bună...

— Încă nu e ora șase, declară ea, ridicându-se de pe scaun, dar totuși voi aprinde lampa cu gaz. Înserarea rapidă a acestui sfârșit de toamnă, făcea ca în odaie să nu pătrundă decât o lumină tulbură de asfințit.

— Serata aceea... începu el din nou.

Gazul se auzi pocnind în ciorapul lui incandescent și odaia se umplu de lumină ; de obicei aprindea lumina cu cea mai mare grijă, dar de astă dată detunătura o făcu să tresară ușor și să se întoarcă spre el.

— Ce serată ? întrebă ea, puțin răstită.

— Vreau să-ți spun că mi-ar face plăcere să merg și eu.

Se uită la el mirată ; în primul moment își închipui că vorbește despre obișnuitele serate ce se desfășurau în sala Grove... cu „mânușile, facultativ“ și „pantofii de lac, obligatoriu“. În realitate ce altfel de serată ar fi putut să se desfășoare în apropierea casei lor ? Dar înafte de a-i putea răspunde ceva, Peter adăugă :

— Este serata de la Union... a Clubului Beta... și se mai spune că au un bufet excelent. Fraza aceasta miste-

riioasă i se păru că imprimă dorinței lui posibilități din domeniul fantasticului. Auzi, bufet ! Tocmai astă-seară când amândoi mâncaseră atât de frugal : el, jumări dintr-un singur ou, ea, o felioară de brânză. În timpul zilei nu se simțise tocmai bine, avusese o zi grea, dar mai era și o zi de vineri, când banii erau pe terminate și, o mai durea și gâtul din pricina laringitei de care suferea de pe vremea când era în Ardfillan ; își înfășurase un ciorap de lână împrejurul gâtului și încălțase papucii de postav, așa că acum își simțea picioarele calde și se gândea cu plăcere la odihna bine meritată. Dar iată că el începe să-i vorbească despre o serată dansantă !

— Mai așteaptă, până când ne vom mai reveni și noi, și abia după aceea să vorbești despre serate dansante, răspunse ea, mult mai răstită decât ar fi avut intenția. De unde crezi că ai putea să-ți procuri fracul de care ai nevoie și bani pentru biletul de intrare ? Cred că biletul de intrare trebuie să coste destul de scump, dacă e să ții socoteală și de bufetul pe care-l oferă invitaților ! răspunse ea, repetând nemulțumită vorbele pe care i le spusese.

— Te rog, madam Lucy, nu te supăra, zise Peter împăciuitor. Biletul l-am primit de la unul care face parte din Comitetul organizator, fără să mă coste nici un ban, de asta să n-ai nici o grijă. Da bal au nevoie de cât mai mulți bărbați... înțelegi !

Se uită la el, în timp ce își examinează unghiile.

— Dar fracul ? întrebă ea pe un ton ceva mai blând.

— Problema aceasta s-ar putea aranja... da, cred că n-ar fi tocmai greu.

— Cred că n-ai intenția să iei unul cu împrumut ? exclamă ea, aducându-și aminte de respingătoarele anunțuri cu „Fracuri de închiriat“ ale agenților care se găseau pe străzile din cartierul odios în care lucra ea. Nu aș admite să faci așa ceva.

— Sfinte Doamne, nici prin gând nu-mi trece, declară el jignit. Un bărbat nu face niciodată astfel de lucruri. Pe urmă continuă pe tonul blând cu care vorbise la început : n-aș fi în stare să port o otreapă de asta. Nu ! Am găsit ceva mai bun.

— Ce anume ? întrebă ea nemulțumită ; încetineala lui de a se explica, o nemulțumea, fiind vorba mai ales de un subiect atât de banal și de contrar concepțiilor ei.

— Ei bine, mai zilele trecute am fost la Ward, se grăbi el să-i spună. După cum știi, suntem foarte buni prieteni. Am discutat împreună despre problema hainelor de seară.

— Sigur, despre problema hainelor de seară, își zise ea. De ce nu de-a dreptul despre un frac ?

— Î-am spus că eu nu-mi voi putea permite să-mi fac astfel de haine, cel puțin doi ani de aici înainte. S-a oferit să mi le facă pe credit, dar n-am vrut să primesc propunerea lui Făcu o pauză semnificativă, în timp ce ochii lui, de astă dată inocenți, încercau să prindă un gest de aprobare din partea ei ; dar văzând că nu răspunde, continuă : În sfârșit... trebuie să știi că Ward este un om foarte cumsecade. Are în prăvălie un frac lăsat de un client pentru a fi refăcut... Omul acesta a plecat în China. Am... încercat fracul și-mi vine ca o mânășă. Este foarte frumos, adăugă el.

Fracul unui om care a plecat în China ! Atitudinea lui de acum i se părea cel puțin fantastică.

— Domnul Ward nu va putea să ți-l împrumute, zise ea cu glasul încet.

— Ba da, mi-l va împrumuta, răspunse el numai-decât. Mi l-a făgăduit în mod categoric. Mi-l va trimite mâine dimineață și nimeni nu va afla nimic.

— Bine, dar tu știi să dansezi ? stăruie ea nemulțumită

— O, cred că atâta lucru, voi ști și eu, răspunse el și începu să râdă.

Atitudinea lui i se părea neașteptată. Văzu că s-a gândit la toate amănuntele. De fapt el pusese totul la cale cu mult înainte de a vorbi cu ea și o mira mai ales faptul că reușise să găsească și soluția necesară. Nu ar fi vrut ca el să meargă la acest bal, de fapt era cu totul împotriva acestei intenții a lui, dar el aștepta. Aștepta un cuvânt de îmbărbătare din partea ei.

— De vreme ce ai fracul și biletul de intrare, nu-ți rămâne decât să mergi, declară ea într-un târziu cu toată părerea de rău.

— Ești foarte amabilă, Lucy, răspunse el mulțumit încercând să o necăjească. Va să zică, ne-am înțeles. Acum să liberăm masa și să începem lucrul.

Adună vasele, dar în seara aceea privirile i se întorceau mereu spre el, cu un fel de ezitare. Discutarea acestui subiect neașteptat i se părea întocmai ca o cursă ce s-a deschis pe nevănuite în fața ei și se simțea înspăimântată, deși vedea că nu are nici un motiv. Cunoștea adagiul : „Mereu muncă, fără nici un fel de distracții“ și era convinsă de corectitudinea atitudinii lui ; probabil, își zicea ea, nemulțumirea ei se datora acestui început de gripă care o supăra. Și totuși ideea balului, distracție cu totul deosebită față de vacanțele petrecute împreună cu unchiul Eduard, o umplea de o neliniște neînțeleasă care se menținu toată seara și în mod intermitent, chiar ziua următoare.

Seara următoare simți că gâtul îi este mult mai inflammat, dar nu spuse lui Peter nici o vorbă. Acesta își bău ceaiul grăbit și părea că nici nu băgă de seamă ce mănâncă ; apoi se uită la ea dintr-o parte și trecu în odaia de alături, în mână cu cutia de carton pe care o adusese cu el în aceeași după-amiază. Lucy îl duse apa caldă în camera de baie, și după ce ascultă un timp, zvonul surd al mișcărilor lui, i se părea că se bărbiereste vreme îndelungată, deși înainte termina foarte repede. Se gândi și la celelalte lucruri de care avea nevoie pentru a se îmbrăca în frac... cum a reușit să și le procure ? În aceeași clipă prin minte îi trecu întrebarea, cum de se poate îmbrăca în felul acesta într-o casă atât de modestă ca a lor ; era oare posibil ca el să nu aibă simțul acesta elementar de bunăcuviință ? Nemulțumirea ei deveni mai adâncă și se simțea mult mai indignată decât înainte.

Totuși când îi auzi ecoul pașilor în fața ușii de alături, întoarse capul și păru că așteaptă. Intră liniștit, umblând cu ușurință în pantofii de lac luați împrumut.

— Ei, cum ți se pare ? întrebă el calm.

Nu fu în stare să spună nici o vorbă și rămase în picioare, cu buzele întredeschise, luptându-se să respire, întocmai ca un pește pe care îl scoți din apă. Tânărul acesta nu pu-

tea să fie fiul ei ! Acest tânăr distins, cu înfățișare de semizeu, al cărui obraz trandafiriu strălucea deasupra gulerului înalt și al plastronului alb ca zăpada și al cărui trup era de o eleganță suplă și delicată, în haina aceasta neagră cu linii armonioase, era mai presus de tot ce-și închipuise ea ! Val Pinkerton, cu tot cordonul lui de panglică roșie, era un caraghios în comparație cu el. Se simțea încântată și atât de profund emoționată, încât ochii i se umplură de lacrimi.

— O, Peter ! murmură ea. Arăți... arăți cu adevărat superb.

Vederea fiului ei, stând în picioare și profilat pe fondul vulgar al acestei bucătării, purtând ca un tânăr Apollo hainele acestea de împrumut, îi pricinui o senzație tot atât de chinuitoare ca și o durere. În această clipă simți pentru el un elan cum nu mai simțise niciodată până acum, o duioșie fără seamăn, admirație amestecată cu dragoste. Frank nu avusese niciodată frac ! Frank ! Nu, și Frank nu arătase niciodată atât de bine ca fiul ei. În clipa aceasta iubea pe fiul ei cum nu fusese niciodată în stare să iubească pe Frank.

— Nu mă mai satur uitându-mă la tine, murmură ea din nou ; aceasta era una din rarele ocazii când fără să vrea, își dezvăluia sufletul în fața lui. Aproape nu-mi vine să te recunosc. Ești... ești atât de...

— Trebuie să știi că haina face pe om, răspunse el. Văzând privirea cu care se uita la el, avu inspirația să se prefacă impresionat. Trebuie să recunoști că fracul acesta este foarte frumos. Cred că nu va fi nevoie să mă aștepți, continuă el, potrivit-și nodul cravatei în fața oglinjoarei neîncadrate de pe perete.

— O, te voi aștepta, se grăbi ea să-i răspundă. Mi-ar fi imposibil să mă culc înainte de întoarcerea ta.

Întinse brațele ca să-și scoată mânșetele din mânecile hainei, apoi adăugă :

— E aproape timpul să plec. Uitându-se pe neașteptate la obrazul ei în extaz, încercă s-o necăjească : Lucy, mi se pare că ai avea poftă să vii și tu. N-al nici un motiv să te temi că nu vei avea dansatori câtă vreme eu voi fi cu tine.

Nu-i răspunse, dar tresări, și trăsăturile obrazului i se împietriră. Urmă un timp de tăcere.

— Să nu te întorci prea târziu, zise ea cu glasul rece.

— N-avea nici o teamă. Măine mă așteaptă aceleași ocupații ca în fiecare zi. Te rog mamă, perie-mă puțin.

Îl perie, apoi eleganța fracului său dispăru sub pardesiu ca și sclipirea plastronului cămășii sub șalul vechi de mătase pe care îl descoperise în sertarul ei, apoi, făcându-i semn de rămas bun, coborî vesel scara de la intrare.

Cu sufletul înghețat și distrată, se întoarse ca să termine spălatul vaselor, fără să-și poată da limpede seama de ceea ce face; cu totul pe neașteptate casa i se păru deșartă și tăcută, ca și când s-ar fi stins o lumină.

Era seară, când îi veni rândul să spele scările, dar — procedeu pe care, ea întotdeauna, îl considera și de astă dată drept o dovadă de slăbiciune din partea ei — din cauza inflamației ce o avea în gât, trebuise să cheme pe doamna Collins. Ce fericire, își zise ea zâmbind îndurerată, căci cum ar fi arătat oare, dacă ar fi trebuit să-și ferească din cale găleata și cârpa de spălat, pentru a lăsa pe fiul ei să treacă.

Cu toată mulțumirea ce i-o pricinuisese înfățișarea lui Peter, dispoziția aceasta începu să scadă în mod neobișnuit și inexplicabil; aștepta deci ca pe o distracție favorită sosirea doamnei Collins, care de cele mai multe ori, seara se simțea dispusă să filozofeze, dispoziție pe care și-o caracteriza cu următoarea expresie: „Pe mine toate acestea mă fac să mă tăvălesc de răs“. Dar astă seară Martha era, ca să întrebuițăm propria ei expresie, într-o dispoziție „de-i venea să urle“. După ce luă în primire găleata și cârpa aproape fără să schimbe nici o vorbă, începu să le manevreze, însoțind fiecare mișcare de accentele nebune ale cântecului ei favorit: cântecul — cu intonații de falset în care cuvintele se amestecau cu pasionată mulțumire — era cam următorul:

Fată aș vrea să mai fiu
Și de nimio să nu știu.
Dar fată nu mai pot fi,
Cât câmpul va înflori.

Copilul ce l-am născut,
Mai bine nu l-aş fi avut,
Ci moartă dac-aş zăcea,
În pământ, sub iarba
Ce în vânt s-ar legăna.

Prin uşa subţire de scânduri, ponosul doamnei Collins ajungea până la Lucy cu o stăruinţă chinuitoare. Astă-seară nu era dispusă să vorbească şi nici să asculte cântecul Marthei, dar cu toate acestea, după ce termină de spălat şi-i întinse obişnuita jumătate de shilling, o întrebă :

— Ce s-a întâmplat astă-seară cu dumneata, Martha ? Soţul dumitale a rămas din nou fără lucru ?

Martha Collins îşi îndreptă pălăria pe cap — simbol constant de respectabilitate — şi-i răspunse numaidecât, fără să clipească :

— De astă dată este vorba de băiatul meu cel mai mic, doamnă. Când îl apucă pandaliile, nu mă mai pot înţelege cu el. Şi acum voi fi obligată să-l căsătoresc cât mai repede, căci altfel se duce pe copcă.

— S-a întâmplat ceva ? îndrăzni Lucy s-o întrebe.

— O, ştiu foarte bine că nu e ceva neobişnuit ; nu este ceva care să merite să-mi fac atâtea griji. Cred că asta este voia lui Dumnezeu, dar unei mame îi vine greu, mai ales atunci când este vorba de băiatul ei cel mai mic. Ochii începură să-i scapere :

— A intrat în ghiarele unei dezmăţate şi acum pretinde că el ar fi tatăl copilului ei.

— Înţeleg, răspunse Lucy cu blândeţe. Îşi aducea aminte de tânărul acela cu zâmbetul inocent, cum fusese odinioară al lui Peter. Întâmplarea aceasta, datorită unei analogii neînţelese, îi umplu sufletul de o presimţire tulbură.

— Şi când te gândeşti că în fiecare sâmbătă aducea cincisprezece shillingi în casă... scânci doamna Collins. Să-i fie de cap, femeie dezmăţată !

Lucy rămase în pragul uşii, în timp ce doamna Collins coborî încet scara, blestemând scorpla care îl ademenise pe micul ei Benjamin.

Întâmplarea aceasta o deprimă într-un fel cu totul nebănuit. Intră în casă şi rătăci câţva timp prin camere,

adună hainele dezbrăcate de Peter, spală pământul de bălărit în cada de baie, apoi se întoarce și intră în camera din spate, unde se așează pe un scaun. Timp de o jumătate de ceas se întoarce de trei ori și se uită la ceasornicul de nichel, apoi se ridică și pune la foc un castron de supă, gândindu-se că la întoarcere, Peter s-ar putea să aibă nevoie de o supă fierbinte și probabil, o ceașcă îi va face și ei bine la durerea ce o simțea în gât.

Se așează din nou pe scaun, căci nu avea energia necesară să înceapă să tricoteze; ceasornicul arăta că ora de culcare a lui Peter a trecut demult. Totuși, i se părea ciudat că nu-l vede așezat de cealaltă parte a mesei, în fața ei. Probabil se distrează bine, își zise ea. Cu ochii rătăciți în gol, cu mâinile încrucișate în poală, sta nemișcată și în trăsăturile obrazului i se oglindea o severitate rece.

Tresări mirată când auzi o bătaie ușoară în ușă. În primul moment își închipui că trebuie să fie fiul ei și se ridică numaidecât de pe scaun. Dar nu era el ci doamna Finch, vecina de alături, care se oprise neliniștită în fața ușii.

— Am băgat de seamă că arde lumina și nu te-ai culcat, zise ea, cu obișnuitul zâmbet ce-i flutura întotdeauna pe buze. Mi-am zis că poate ar fi bine să vin să stau puțin cu dumneata.

— Să stai cu mine, repetă Lucy. Pentru motive ușor de înțeles, Lucy nu primea pe nimeni în casă și presimțea că această cerere, mai ales la o oră atât de înaintată, trebuie să fie extraordinară.

— Da, îngână Bessie. M-a cuprins un fel de spaimă neașteptată. Aceasta este... una dintre serile când domnul Finch se întoarce mai târziu decât de obicei. Uneori nu sosește acasă înainte de miezul nopții. În lumina tulpure de pe coridor, obrazul femeii părea palid.

— Atunci intră, zise Lucy după o clipă de ezitare. Avea anumite obligații față de Bessie și față de mama ei, așa că nu-și putea permite s-o refuze, deși glasul ei era rece ca gheața. Intrară împreună în bucătărie, unde, cu toată neliniștea ei de acum, Bessie își plimbă privirea curioasă pe deasupra mobilei, și se așezară pe scaune, una în fața celeilalte.

— Este foarte amabil din partea dumitale că mă primești, îngână Bessie cu respirația întretăiată.

— Nu văd de ce.

— Nu știu ce m-a apucat ! Înțelegi ce înseamnă să stai singură toată ziua... așteptând ceasuri la rând... se opri aproape revoltată, dar Lucy deși băgă de seamă emoția ei, nu manifestă nici un fel de curiozitate și după aceste cuvinte, între ele se așternu o tăcere grea.

— Peter a plecat la un bal, zise ea într-un târziu, făcând un efort ca să întrerupă această tăcere.

— La un bal ! repetă doamna Finch și o ușoară strălucire se aprinse în adâncul ochilor ei. Pe vremuri îmi plăcea și mie să dansez... îmi erau atât de dragi melodiile vesele...

— Serios ? întrebă Lucy politicoasă.

— O, da, firește, ripostă Bessie cu ochii umezi și fulguiala aurie de pe buza superioară îi tremură ușor. Eu am cunoscut... pe domnul Finch, la un bal. Eram îmbrăcată într-o rochie albă și în păr purtam împletită o panglică galbenă și o eșarfă foarte frumoasă împrejurul mijlocului. Spunea că eu sunt... Obrazul grăsuț și rotund i se strâmbă caraghios și izbucni în lacrimi. Își lăsă capul pe masă și începu să plângă în hohote. Îmi pare rău... te rog să mă ierți, scânci ea printre suspine, c-am venit la dumneata, să mă zbucium în felul acesta. Dar nu mă pot stăpâni, crede-mă, nu mă pot stăpâni. Mă gândesc la John... la Johnnie al meu. Îl iubesc atât de mult... Se opri înecată de suspine, și prin fața lui Lucy trecu imaginea fugară a lui Johnnie, omulețul cumsecade de alături, gras, chel în cap și de vârstă mijlocie. Bărbatul acesta nu era câtuși de puțin un Romeo, dar cu toate acestea era soțul, bărbatul model, izvorul și motivul fericirii lui Bessie.

— Haide, spune, ce s-a întâmplat ? întrebă ea.

— Băutura... băutura, scânci Bessie. Luni în șir n-am spus nimănui o vorbă, dar acum adevărul a început să mă sugrume. Nu face altceva decât bea, bea mereu, bea fără încetare și se întoarce acasă beat. Eu nu am bănuț nimic până în ziua când l-am luat... credeam că-i place și lui un păhărel, dar atât. Gândul acesta mă va uide ; gândiți-vă, eu care am fost crescută între oameni cumsecade... să trec prin așa ceva. Nu e seară dată de Dumnezeu, ca

el să nu se întoarcă beat acasă. Mama săraca... ea m-a prevenit... dar eu îl iubesc, îl iubesc și tocmai aici este marea nenorocire !

Prin mintea lui Lucy trecu o bănuială îngrozitoare.

— Nu cumva... nu cumva te mai și bate ?

— Nu, nici vorbă de așa ceva, gemu femeia. Aș prefera să mă bată, să mă bată cu cureaua, să mă bată pe pielea goală, gemu ea din nou cutremurată de isterie. Eu îl iubesc și îl doresc, înțelege-mă... dar el nu dorește altceva decât băutura. Cade cât e de lung pe pat și începe să sforăie ca un porc... Atât este tot ce pot obține astăzi de la el... sforăitul ! declară ea și începu să râdă sălbatic. Apoi, dimineața următoare mănâncă șuncă prăjită cu ouă și se jură că nu va mai bea niciodată. Dar seara se întoarce acasă mai beat decât în alte dăți și nu mai este în stare să vadă nici unde calcă.

Începu să se legene pe scaun ca o bezmetică, lovindu-se cu fruntea de masă ca și când fiecare lovitură i-ar fi făcut plăcere. Lucy nu știa ce să facă. Din fire nu era un temperament demonstrativ, așa că nu făcea paradă de simpatie, dar cu toate acestea se simțea impresionată. Sta cu membrele înțepenite și se uita mahnită la trupul întins peste masă al femeii și aștepta tăcută ca să se liniștească. Într-un târziu Bessie ridică fruntea și-și șterse ochii cu dosul mâinilor, întocmai ca un copil pe care l-ai certat.

— M-am făcut de râs, oftă ea, sunt o nebună, ce zici de o astfel de purtare ?

— Nu face nimic, se întâmplă, răspunse Lucy îngăduitoare. Dar îmi pare rău, extrem de rău.

— În orice caz, mă simt mai ușurată, răspunse vecina, și te rog să mă crezi, îți sunt foarte obligată. Se opri, apoi adăugă cu o ușoară nuanță de trufie în glas : Acum nu mai am nici un secret față de dumneata. Dar puțin îmi pasă. Eu sunt o femeie cumsecade și nu mă puteam stăpâni. În timp ce îl spusese aceste cuvinte, plecă urechea ca și când ar fi ascultat ceva, apoi adăugă cu glasul în șoaptă : Mi se pare că îl aud venind. Ia să merg, să văd...

Se apropiară împreună de ușă fără să zică nimic și văzură pe John Finch care urca încet scara. Venea cu

băgare de seamă și cu pași măsurați, ținându-se cu mâna de balustrada scărilor ; era calm, prea calm și respirația lui umplea atmosfera de aburul băuturii. Precedat de mirosul puternic al hameiului, domnul Finch se apropia binevoitor și demn. Privirile lui pline de recunoștință contemplant universul și păreau că proclamă înfrățirea dintre oameni.

— A ! făcu el cu glasul liniștit când ajunse în capul scărilor și se uită cu atenție, dar fără să pară mirat la cele două femei : Miss Moore și Bessie a mea. Bun ! Sfiala lui din timpul dimineții dispăruse și părea circumspect și gata de vorbă ca orice bețiv înveterat. Închise un ochi și adăugă cu înțeles : Faină vreme afară.

— Haide John, intră în casă, zise Bessie deznădăjduită.

— Eu, trebuie să vorbesc cu Miss Moore, răspunse John galant.

— O, John, te rog intră !

— Eu, trebuie să vorbesc, Bessie... nu înțelegi că trebuie să vorbesc...

Îl apucă de braț și încercă să-l bage în odaie, dar el se propti în picioare și scăpă din mâna ei.

— Miss Moore, eu cunosc pe cumnatul dumneavoastră Joe... Un foarte bun client al meu din Levenford. Big Joe... este un om fără pereche.

Dar după ce aruncă o ultimă privire spre obrazul chinuit al lui Bessie, Lucy închise ușa. Câteva clipe rămase nemîșcată în fața pragului și ascultă ; într-un târziu îl auzi că intră în casă și bălbăitul bețivului se stinse.

Se întoarse în bucătărie. Ce seară ! Se simțea dezorientată de incidentele acestea neașteptate și atât de deosebite unul de altul : abaterea de la obiceiurile ei de toate zilele, apariția impresionantă a fiului ei care devenise cât ai clipi om de societate, plecarea lui la bal, apoi — ca și când atât n-ar fi fost de ajuns — revelația neașteptată a acestor două drame intime, banale și vulgare, chiar dezgustătoare, dar din care se cristalizau în mintea ei două motive de spaimă, cu totul deosebite, care începeau s-o chinuiască. Ce se va întâmpla dacă și fiul ei va avea aceeași soartă nenorocită,

ca și fiul doamnei Collins sau chiar ca Finch de alături? Și el îi spusese ceva în legătură cu un bufet. Prin minte îi trecu viziunea unui bar de formă semicirculară, strălucind de lumină, în fața căruia tineri cu viitor de aur, îmbrăcați în fracuri, se dedau la desfrâu și îndeamnă pe fiul ei să-și pună o coroană de foi de viță pe creștet. Fusesse nebună că-i permisesse să plece de acasă. Trăsăturile obrazului i se împietriră. Își făcea reproșuri din pricina slăbiciunii care o determinase să accepte acest capriciu al lui și își simțea sufletul înghețat de dureroasele presimțiri ale unui dezastru ce trebuia să vină.

Sta și aștepta. În cele din urmă, din adâncul acestei nopți stranii și plină de spaimă, pe scară se auziră pași... ușori, siguri și rezezi. Nu se mișcă. Dar ochii i se luminară. Era fiul ei! Și apărură imediat, trandafiriu, vesel, fără nici o grijă. Împrejurul gâtului cu cămașa ușor muțată de sudoare.

— Ce faci bătrânico, nu te-ai culcat? întrebă el, după ce intră în cameră. Tu ar trebui să fii în pat de câteva ceasuri bune și să dormi.

Să doarmă! Aproape îi venea să râdă! În realitate apariția lui Peter îi pricinui o exaltare nebănuită. Se întorsese: normal, simplu, desăvârșit, în respirație fără nici-o urmă de băutură, pe obraz fără stigmatul mângâierilor lăsate de fete fără rușine. Niciodată de aici înainte nu-l va mai bănuși. Niciodată!

— Te-ai distrat bine? întrebă ea cu bunătate.

— O! destul de bine, răspunse el, după ce păru că se gândește puțin la întrebarea ei. Fetele nu au fost prea strălucite, și ridică din umeri cu dispreț.

Își simți inima tresărind de mulțumire.

— Fără îndoială ai reușit să-ți găsești o dansatoare drăguță, stăruia ea, torturându-se, pentru a se convinge de adevăr.

— N-a fost nici-o dansatoare drăguță! Apoi începu să râdă: o doamnă a fost destul de amabilă, ca să-mi spună că o calc mereu pe picioare.

Deși ea nu și dădea seama, pentru el seara aceasta nu fusese un succes strălucit; din când în când i se spusese că a se învărti roată împrejurul sălii nu înseamnă că dansezi. Peter începu să caște.

Căscatul, atât de natural, de spontan, infinit de liniștitor, îi readuse toată încrederea. Îi oferî o ceașcă de supă fierbinte și se uită la el până când o bău, apoi la orele unu și jumătate se duse la culcare, zâmbind fericită de propria ei absurditate, numaidecât.

— Ce plictiseală, să ne determine să venim în felul acesta, zise Peter când ieșiră din birourile Fullerton & Co. Îți vine să crezi că ne dau ceva de pomană.

Venise să-și ridice rata trimestrială a bursei și Lucy, pentru a îndeplini condițiile binefăcătoarei, dar neîncrezătoarei filantropii, trebuise să-l însoțească.

— Niciodată nu știi ce se întâmplă, răspunse ea cu blândețe și se gândi la eventualitatea îngrozitoare, dar posibilă, când un student după ce-și ridică bursa, dă fuga la prima crâsmă ce o întâlnește în cale. Sunt și oameni care ar putea să facă abuzuri, căci nu se poate să ai încredere în toată lumea. Nu mai adăugă „cum am în tine“, dar la asta se gândise. Atitudinea lui cu privire la felul de a-și cheltui banii, fusese totdeauna ireproșabilă; nu risipise nici un ban, ci cheltuisese totul în scopuri serioase și pentru nevoile lui proprii.

— Cred că trebuie să fii fost o bătrână înăcrită, murmură el printre dinți și tonul cu care pronunță aceste cuvinte era contrară cu conduita oamenilor civilizați.

— Ce-ai spus? întrebă Lucy, căreia i se părea că uneori suferă de o ușoară surzenie.

— Binecuvântam pe Kezia, răspunse el cu două înțelesuri, văduva bogătaşului.

Se îndreptară împreună în lumina limpede a acestei după-amiezi de primăvară spre stația de tramvai. Își ceruse voie de la birou ca să poată pleca mai devreme și se simțea înfiorată de un sentiment de neobișnuită ca-

maraderie, văzându-se la această oră în tovărășia fiului ei. Numai rareori aveau ocazia să iasă împreună; în mod firesc dorința de a asista la câte un meci, îl determina să plece de acasă în fiecare sâmbătă după-amiază, iar duminica dimineța ea se obișnuise să se ducă la biserică și să asculte liturgia. Peter pleca de acasă la orele unsprezece și astfel putea să pregătească o mâncare caldă pentru amândoi.

După spaimile absurde pe care și le făcuse în seara balului, din cauza cărora mai avea și astăzi remușcări, se simțea mult mai strâns legată de el decât până acum. Astăzi putea să zâmbească, când își aducea aminte de gândurile negre ce și le făcuse, dar vreme destul de îndelungată după aceea, se simțise enervată și ușor neliniștită. Constatând în dulap prezența inofensivă a fracului, îl întrebasese nemulțumită :

— Când va dispărea acest costum din casă ? Cred că nu este al tău, nu-l așa ?

Se uitase la ea zâmbind și-i răspunse :

— Nu e nici o grabă, mamă. Fii liniștită, că nu te mușcă. Mai am timp destul să-l duc, când mi-l va cere Ward.

Blândețea acestui răspuns i se păruse un fel de reproș. De astă dată, când intrară într-o stradă mai populată, amintirea acestor bănuiești ridicole o făcură să zâmbească. Se simțea mulțumită că se poate bucura de lumina soarelui, de tovărășia lui și de faptul că datorită unei epidemii de scarlatină, reușise să scape de maghernițele la care se ducea. Slujba tocmai în acea perioadă o epuiza de puteri. În același timp se bucura și de faptul că în trecere putea admira vitrinele magazinelor din acest cartier elegant al orașului. Un lucru foarte ciudat : când era singură, evita întotdeauna această stradă cu magazinele mari și luxoase și grupurile de femei bine îmbrăcate, sau trecea grăbită ; datorită contrastului dintre strada aceasta și cele pe care umbla ea de obicei și probabil și din cauza rochiei modeste cu care era îmbrăcată, simțea un fel de inferioritate și nemulțumire. Totuși, acum când era împreună cu Peter, se simțea foarte plăcut impresionată că are un cavaler atât de elegant și trecea ușoară și mulțumită,

înregistrând privirile de admirație cu care se uita la ei trecătorii.

Constată că jabourile din culori trandafirii palide — pe care ea însăși le preferase întotdeauna — erau acum la modă. Deși în ultimii patru ani nu-și cumpărase nici o rochie, constată mulțumită, că și astăzi o mai interesează moda și se gândi că ea a ținut de fapt întotdeauna la acest lucru — îi plăcuse să fie bine îmbrăcată — și după ce Peter va ieși doctor, va avea din nou ocazia să-și poată satisface acest capriciu. Însăși vederea vitrinelor fu de ajuns pentru a-i intensifica buna dispoziție.

— Este o zi admirabilă, zise ea și întorcându-se spre Peter, zâmbi. Nu simți în aer miresmele primăverii?

— În orice caz, în strada aceasta se găsesc foarte multe miresme, răspunse el, puțin abătut. În timpul plimbării fusese foarte tăcut și de astă dată întoarse privirea, fără să se uite nici la ea și nici la lumea care trecea pe lângă ei.

— Parfumul meu favorit a fost întotdeauna apa de levănțică, răspunse ea. Într-o bună zi aş dori să-mi aduci o sticlă uriașă.

Abia pronunțase aceste cuvinte, când obrazul ei, luminat de mulțumire, se întunecă și pâli, iar privirile îi rătăciră departe spre infinit. Din magazinul Ray, cel mai elegant salon de croitorie din această stradă, văzu ieșind o femeie foarte elegantă. Era Eva, cumnata ei și soția lui Richard.

Nu era pentru prima dată când vedea pe Eva, care era o clientă neobosită a magazinelor din acest cartier și în general a magazinelor din oraș; da, văzuse pe Eva destul de des, dar adevărul era că Eva nu o văzuse niciodată pe ea. Probabil datorită inferiorității ei — de care era conștientă atât în ce privește îmbrăcămintea cât și ocupația, dar probabil și datorită ultimei lor întâlniri de la Ralstone, când se simțiseră obligate în mod reciproc, să treacă una pe lângă alta cu vederea; totuși în sufletul lui Lucy se trezise amara convingere că datorită snobismului ei caracteristic, Eva evita anume să o recunoască.

Preocupată de gândul acesta, începu să umble mai repede, când cu totul pe neașteptate auzi glasul distins

al cumpănei sale care vorbea cu ea. Tresări și gândurile îi reveniră din nou la realitate.

— Ia te uită, Lucy, ești tu cu adevărat ! se auzi gângurind glasul Evei. Cine și-ar fi închipuit că te voi întâlni aici !

— Da, sunt eu, răspunse Lucy cu vădită ironie. Nu-i așa că ți se pare ciudat ? Sângele îi năvălise din nou în obraz și se simțea nemulțumită, văzând că roșește fără nici un motiv. Nu se temea de Eva și nici nu se sfia să-i dea să înțeleagă că n-o poate suferi. Dar Eva zâmbea calmă, grațioasă și ușoară. Strângând ușor buzele, Lucy constată eleganța costumului ei cenușiu, a pălăriei de culoare trandafirie, a jaboului de dantelă — se vede că se poartă cu adevărat — umbrela cu mânerul lung pe care o ținea în mână ; nu lipsea nici un amănunt pentru a desăvârși toaleta ei costisitoare.

— Eu vin foarte des în oraș, dar sunt atât de mioapă, încât aproape nu mai recunosc lumea pe stradă, continuă Eva și în această scuză inocentă Lucy constată o confirmare a bănuielilor ei.

— Slujba pe care o am mă obligă să circul în alt cartier al orașului, răspunse ea cu înțeles și pe un ton de evidentă răceală.

Eva murmură ceva în semn de înțelegere — cuvinte care îi veneau foarte ușor să le pronunțe — apoi zâmbetul ei trecu asupra lui Peter și păru că apreciază înfățișarea lui bine îngrijită.

— Cred că nu se poate să fie fiul tău ! exclamă ea. Sfinte Doamne... tânărul acesta are înfățișarea unui bărbat desăvârșit !

— O, nu s-ar putea spune, răspunse Lucy categoric ; dar se gândi : va să zică acesta este motivul pentru care te-ai oprit... Voi ai să examinezi pe fiul meu mai de aproape... și adăugă : ne grăbeam să ajungem mai repede în stația de tramvai.

Dar Eva nu făcu nici o mișcare pentru a se despărți de ei, ci se adresă lui Peter :

— Cred că nu te-aș fi recunoscut... și când te gândești că ești nepotul meu ! Nu ți se pare caraghios ? Care este motivul că n-ai mai dat pe la noi în ultimul timp ?

— Nu știu nici eu ce să zic, mătușă Eva, răspunse Peter. Atitudinea lui distrată de până acum dispăruse

cu totul în fața amabilității ei și încercă să zâmbescă aproape expansiv : de fapt noi nu prea ieșim din casă, adăugă el și cuvintele lui de ușoară resemnare păreau că vor să identifice izolarea lor cu cea a unui anahoret.

— Auzi, ce mamă răutăcioasă !... Să te țină legat de poalele ei, răspunse mătușa Eva în glumă și întorcându-se spre Lucy, o amenință cu degetul mâinii înmănușate. Uite ce... noi am vrea să vii într-o zi la Le Nid.

— Peter își are treburile lui, interveni Lucy cu glasul răstit, și eu le am pe ale mele.

— O, mamă ! exclamă Peter mâhnit.

Eva începu să râdă gâlgâit și subțire, întocmai ca o pasăre, un fel de accesoriu la această conversație ; cu nasul ascuțit, ridicat în vânt, părea de fapt că râsul îi gâlgăie ca printr-un cioc de pasăre.

— Noi nu prea avem timp pentru plimbări, adăugă Lucy. Înțelegea că atitudinea ei este jignitoare, dar datorită prezenței suave și eleganței provocatoare a cunatei sale, nu se putu împiedica să nu adauge : noi suntem obligați să muncim din greu.

— Te rog, mamă, interveni Peter din nou. Părea sincer rușinat de lipsa de amabilitate a mamei sale și se uită la Eva, ca și când ar fi vrut să-i ceară iertare.

— Nu vă cer nimic altceva, decât să veniți într-o sâmbătă la noi, continuă Eva cu grație. Este absurd să crezi că noi aproape nici nu ne cunoaștem.

Absurd ! Da, își zise Lucy încruntată, dar absurditatea asta nu este din vina mea.

— Mi-ar face plăcere să vin, declară Peter. Zona dimprejurul localității Ralstone este foarte frumoasă.

— Din când în când organizăm câte o partidă de tenis, fără nici un fel de ceremonie, declară Eva.

Fără ceremonie ! Cine a mai auzit de partide de tenis cu ceremonie, își zise Lucy cu amărăciune.

— Tenis ! repetă Peter, admirabil !

— Joci tenis, nu-i așa ? întrebă ea cu glasul ispititor.

— Ei, bine... Ezită... Cred c-aș putea juca. Am dorit întotdeauna să joc.

Fără îndoială în imaginația sa de adolescent se văzuse pe sine însuși de nenumărate ori, îmbrăcat în costumul impecabil de flanelă albă și în mână cu racheta de tenis.

— În cazul acesta, va trebui să vii numaidecât, gânguri Eva. Și firește... va trebui să aduci și pe mama ta. Îți voi scrie când să vii.

— Din păcate, Peter nu are rachetă, interveni Lucy cu glasul sugrumat. Așa că nu va putea veni la voi.

Era conștientă că se pune cu bună știință într-o situație falsă. Iubea pe Peter și cu toate acestea, ridicându-se împotriva dorințelor lui, intuia că-l înstrăinează de ea; dorea din tot sufletul să-l vadă jucând tenis, dar cu toate acestea simțea că ceva o strânge de gât și o obligă să se împotrivească acestei invitații. Pe Eva nu o putea suferi și se împotrivea din toate puterile intențiilor ei de a-și aroga drepturi asupra lui Peter; nici Richard și nici ea, soția lui Richard, nu se purtasera corect față de ea și fiul ei. Atitudinea de superioritate a Evei, în toaleta ei elegantă o jigneau; însăși prezența Evei i se părea că viciază aerul îmbalsămat și întunecă strălucirea acestei zile de primăvară.

— Nu! repetă ea. Nu va putea veni la voi.

— Ei, bine, adăugă Eva după o clipă de ezitare și zâmbi, eu trebuie să plec. Dar tonul cu care pronunță aceste cuvinte, părea că ar vrea să spună lui Peter în mod confidențial: „eu sunt o femeie prea distinsă pentru a mai stărui, dar rămâne să vedem dacă băiatul acesta drăguț va veni sau nu va veni la Le Nid. Le strânse mâna — de la mare înălțime — la amândoi și plecă cu pași mărunți.

Lucy și fiul ei se urcară în tramvai, fără să mai schimbe nici o vorbă. Lucy stătea cu fălcile încleștate, cu fruntea ridicată în vânt. Cât despre el, Peter părea nemulțumit: sta cu ochii rătăciți în depărtări și atitudinea lui părea și mai rigidă decât adineauri. După o lungă tăcere, fu cel dintâi care începu să vorbească:

— Îmi dai voie să te întreb, ce te-a determinat să te porți atât de brutal cu ea? Glasul lui avea calmul stăpânit al unui judecător.

— O, Peter, nu știu nici eu ce să zic, oftă ea și se întoarse spre el, ca pentru a-i cere iertare. Cred că am făcut o prostie. Adevărul este că eu nu pot s-o sufar. Nu sunt în stare să admit că ar putea să fie sinceră.

Cuvintele acestea rezumau în realitate, cu toată sinceritatea, părerea exactă ce o avea ea despre Eva.

— Ca să spun adevărul, mie mi s-a părut o femeie încântătoare și a fost foarte amabil din partea ei că m-a invitat în casa lor, ripostă el grăbit.

— Cum crezi că ai putea să te duci? îl întreabă ea răstită. Știi foarte bine că te așteaptă examenul de sfârșit de an. Tu nu ai nici timp și nici hainele necesare pentru așa ceva. Nu cumva ai de gând să-ți iei și costumul de flanelă tot de la unul care a plecat în China? Buzele îi tresăriră batjocoritoare, dar imediat după aceea regretă aluzia referitoare la fracul împrumutat.

— Mătușa Eva mi s-a părut tot atât de delicioasă, pe cât este de cumsecade, răspunse el cu aroganță.

— Cumsecade! repetă ea cu amărăciune. Ce știe el despre Eva... De unde ar putea el să știe dacă sub pielea ei catifelată de cremurile pe care le întrebunțează, curge lapte sau oțet!

Constată numaidecât tăcerea ei și examinând-o cu atenție, o întreabă nemulțumit:

— Sper că nu ești geloasă, din cauză că ea umblă atât de bine îmbrăcată și este mai bogată decât tine!...

Cuvintele lui insinuante căzură atât de just și atât de aproape de adevăr, încât tot obrazul îi deveni ca o flăcără din cauza indignării.

— Mie să nu-mi spui astfel de vorbe, se răsti ea.

— Nu? întreabă el ironic.

— Și nu uita că sunt mama ta! țipă ea furioasă. Richard și familia lui n-au mișcat niciodată nici un deget pentru a ne ajuta cu ceva.

— În cazul acesta... Tonul cuvintelor ei de adinea-uri îl făcu să se domolească, dar deși atitudinea lui deveni mai blândă, adăugă totuși nemulțumit: îi vine omului să creadă, că lumea este obligată să alerge după noi și să ne hrănească cu lingura. În vremea de azi trebuie să-ți păstrezi cumpătul. Fiecare trebuie să se gândească la propriile lui nevoi. Și dacă vrei să ai prieteni, va trebui să te duci la ei, nu să te ascunzi într-o magherniță întunecată.

În timp ce făcu aceste observații, ea strânse cu putere din fălci, pentru a-și stăpâni indignarea și ochii îi rămaseră îndreptați departe, înainte. Intuia că ar

fi inutil să continue discuția lor de acum. Trăind într-o intimitate atât de strânsă, înțelegea că discuțiile între ei sunt inevitabile, dar acestea o tulburau întotdeauna și o nemulțumeau, așa că își da toată silința, să le evite. Totuși el părea mai nemulțumit — când coborâra din tramvai și răceala dintre ei continuă și după ce ajunseră acasă. În timp ce se pregătea ceaiul, ea își tamponă obrazul cu un prosop muiat în apă fierbinte. Spre nemulțumirea sa, în ultimul timp constatase că i-au apărut pe obraz o mulțime de comedoni — corectase pe maică-sa care le zicea coși — și așezat în fața oglinzii, părea că încearcă să se pocăiască, scoțându-și cu greutate punctele negre din pielea obrazului încălzit de aburi.

Judecând incidentul cu toată liniștea, reuși să înțeleagă și să admită punctul de vedere al lui Peter. El era tânăr și în pragul vieții; până când se vor putea muta într-o locuință confortabilă, pornirile lui firești pentru a se distra — care de fapt erau și ale ei — rămăneau nesatisfăcute; resemnarea stoică datorită căreia reușise să-și păstreze curajul, nu putea fi impusă tineretii impetuoase a fiului ei, așa că sfârși prin a regreta capricioasa lui nerăbdare.

Gândurile acestea îi treziră în minte ideea că existența lui Peter era prea tristă, prea severă și simți dorința stăruitoare să găsească ceva, o plăcere corespunzătoare de care s-ar putea bucura amândoi. Câteva zile la rând se gândi la această problemă, fără să găsească nici o soluție, dar presimți, că pentru a-l putea ține atât de strâns lângă ea, va trebui să fie mai accesibilă plăcerilor lui; apoi cu totul pe neașteptate, norocul o favoriză. Doamna Tinto îi oferă două bilete gratuite la **Empire**.

Era de neînchipuit cum pieptul opulent și totuși puritan al doamnei Tinto, simțea îndemnul de a frecventa un astfel de local de plăceri. Dar acesta era adevărul; doamna Tinto avea un suflet feciorelnic înzestrat cu vederi foarte largi ca și sora mai mare și mult mai impunătoare a doamnei Tinto. Împreună se duceau de multe ori să vadă „ce mai este” pe la **Empire** și-și luau locurile cu mult înaintea de reprezentație — pentru spectacolele neobișnuite — și aveau grijă ca întotdeauna

locurile acestea să fie în partea cea mai bună a sălii. Dar de astă dată sora doamnei Tinto se îmbolnăvise; țineau foarte mult una la alta și Lucy o auzise de multe ori spunând că fac parte „dintr-o familie strâns unită” și se gândise la situația ei atât de tristă; nu putea fi vorba ca doamna Tinto să se aventureze singură și să treacă în mod egoist pragul aurit de la **Empire**, în timp ce sora ei se zbătea chinuită de o lombago. Biletele le dădură fără părere de rău și în mod gratuit lui Lucy, care le acceptă cu recunoștință, dar exprimându-și, așa cum se cuvenea, părerea de rău pentru acest incident neprevăzut.

De fapt, Lucy era încântată. Biletele costau fiecare câte trei shillingi — sumă pe care ea nu și-ar fi putut permite s-o cheltuiască — și erau exact locurile pe care le-ar fi dorit ea. Când se întoarse în seara aceea acasă, pe drum pașii ei erau mai elastici și imediat ce apărură Peter îl întreabă emoționată :

— Ce zici de asta ? Am două bilete pentru spectacolul de mâine seară la **Empire**.

Ridică din sprâncene și după o tăcere semnificativă îi răspunse :

— Mamă, sper că nu este vorba de cine știe ce caraghioslâc ! Apoi, dându-și seama de felul în care se uita la el, adăugă ca unul care se pricepe : spectacol gratuit... bilete de favoare... înseamnă reprezentație proastă.

— Da de unde, Peter, protestă ea. Doamna Tinto nu este în stare de așa ceva !

— Ce program este ?

— Să-ți spun adevărul, eu nu prea știu și, văzându-l cum se uită la ea, entuziasmul ei se potoli numai de câț.

— Stai să văd... Trecându-și palma peste bărbie, rămase îngândurat, ca unul care în astfel de cazuri se pricepe mult mai bine decât ea. Stai să văd... da... mi se pare că în fruntea afișului este Marie Lloyd.

— Marie Lloyd ! exclamă ea. Și încrederea în sine îi reveni din nou. Este o artistă foarte bună, nu-i așa ? Mi-ar face plăcere s-o văd. Mi se pare că este favorita publicului londonez. Știam eu că doamna Tinto n-ar fi

niciodată în stare... Văzându-l că se uită înveselit la ea, încetă să mai zâmbească, dar se simțea mulțumită de spectacolul lui Marie Lloyd care justifica simțul de echitate al doamnei Tinto și confirma gustul ei propriu pentru alegerea spectacolului la care se vor duce.

— Cred că ea este de multă vreme în teatru, adăugă Peter. Totuși s-ar putea ca spectacolul să fie bun.

— Sigur că este bun, se grăbi ea să-i răspundă. Vom petrece o seară încântătoare.

Presimțea cu toată convingerea că seara următoare se va distra și surădea cu anticipație, gândindu-se la Marie. Citise afișele de la intrarea localului **Empire** și se aștepta ca Miss Lloyd s-o facă să rădă din toată inima; exact ceea ce dorea și ea în actuala situație. Care era melodia pe care o fredona toată lumea? **Eu sunt tot ce-a mai rămas din ruina lui Cromwell.** Da, aceasta era... o melodie plină de haz. Lucy începu și ea s-o fredoneze.

Peter nu se întorsese acasă; fiind reținut la clinică, se înțeleseseră să se întâlnească în Charing-Cross; astfel după ce se convingse încă o dată că a luat biletele — ce nenorocire ar fi fost să le uite acasă — încuie ușa apartamentului și plecă.

Afară aerul era rece și plin de vibrații; chiar în centrul acestui cartier vulgar și cenușiu se simțea apropierea primăverii; un cal care trecea înhămat la o cotigă, purta o panglică roșie împletită cochet în coamă; câteva vrăbii care se zbenguiau în praful drumului păreau că-și fac baia de seară. Toate acestea îi aduceau aminte de zilele plăcute și în aparență nu tocmai depărtate, când se plimbaseră la braț cu Peter pe litoralul mării în Doune, îndreptându-se împreună spre localul unde cânta Val Pinkerton cu trupa lui de stele.

Ajunse în Charing-Cross prea devreme. Începu să se plimbe în sus și în jos pe după Paltock's Corner, bucurându-se de aerul proaspăt al serii și de plăcerea anticipată a spectacolului. În apropierea ei mai erau și alții care așteptau, acesta fiind locul obișnuit pentru întâlniri și spectacolul i se părea policrom și plin de viață. Apoi cu totul pe neașteptate tresări, simțind că cineva o bate pe braț...

— Circulați, vă rog, auzi ea un glas șoptindu-i la ureche. Tresări și se întoarse imediat. Era Peter care-i surâse și scoțându-și pălăria și-o așează pe o ureche, așa cum se cuvenea cu ocazia unei petreceri.

— M-ai speriat, zise ea, dar ochii începură să-i strălucească.

— Spaima acționează ficatul, răspunse el, imitând tonul grav al unchiului Eduard și luând-o la braț o conduse de-a lungul străzii asupra căreia coborâse într-un tunicul serii.

Își ascunse surâsul, care astfel deveni un surâs misterios, declanșat nu atât de cuvintele lui caraghioase, cât mai mult de sentimentul neașteptat al unei mulțumiri nebănuite.

— Ați luat biletele, doamnă? întrebă el pe un ton de glumă extravagantă când ajunseră în fața porții de la *Empire*. Sau poate le-ați lăsat pe lada de combustibil, destinată încălzirii palatului nostru.

Biletele le avea în mână și în timp ce vorbea, îi făcu un semn din cap, ca dovadă a prevederii ei și i le întinse.

Trecură prin fața controlorului îmbrăcat în uniformă de amiral și intrară în sala de spectacol, exact în clipa când orchestra din catacombele sălii intona triumfător melodia *Grand March* al lui Blake. Lucy se aprinse ușor în obraz văzând efectul intrării lor, dar Peter părea de o liniște impunătoare. Cu un gest măreț, întinse garderobierei un penny pentru program, găsi fără greutate locurile și-și plimbă privirea calmă pe deasupra spectatorilor, înainte de a se așeza pe scaun lângă ea.

— Melodia are foarte mult elan, nu-i așa? zise ea după ce se termină uvertura. Și noi avem locuri foarte bune. Aruncând o privire împrejurul ei, își dădu seama că nu-l face de rușine; își scosese pălăria și jacheta și se simțea mulțumită de bluza proaspăt călcată și de felul în care se pieptănase. Era mulțumită și de plăcerea anticipată ce i-o va oferi acest spectacol. Se împliniseră cinci ani încheiați de când nu mai călcase într-un teatru. „*Atletho și Angelo*“, murmură ea citind programul, „*exerciții cu geutăți*“.

În timp ce vorbea, cortina se despărți în două, descoperind un peisaj silvic, unde în fața unui fundal

cu forme arborescente întocmai ca brațele unui polip, Athletho și Angelo se înclinau în fața publicului. Erau mici și îndesați, cu picioare puternice și fețe indiferente, cu mustăți lungi și bine pomădate și îmbrăcați în tricouri aproape albe, strânse peste mijloc cu plăci strălucitoare de oțel.

— Copiii răătăciți în pădure, suflă Peter la urechea ei.

Începu să râdă. Era atât de bine dispusă încât chiar în gluma aceasta atroce i se păru că descoperă scântieri de spirit.

— Cel mai mic seamănă cu domnul Andrews, răspunse ea în șoaptă, probabil din cauza mustăților.

Urmăriră tăcuți pe Athletho și Angelo care ridicau, cu ochii bulbucați, haltere din ce în ce mai grele.

— Au fost destul de buni, declară ea cu convingere când se lăsă cortina, după un ropot sfios de aplauze subliniat de accentele fanfarei.

— Acesta este abia numărul de la început, răspunse el cu îngăduință, care niciodată nu poate fi extraordinar.

Dar chiar în timpul acestei scurte conversații, cortina se ridică din nou, pentru al doilea număr și Lucy ridică repede programul spre lumina ce venea de pe scenă și citi : „P. Elmer Harrison, cântăreț de culoare“. Apoi ridică repede privirea.

Elmer era negru. Dar abstracție făcând de culoarea obrazului său, avea un glas impresionant și plin de rezonanță. Și afară de asta, un surâs încântător, buze pline și roșii, un amestec de ampolare și fildes care părea încântător sub urechile lui enorme. Cântă melodia Toreadorului din **Carmen** și **Refluxul Mării**.

În melodia aceasta se dovedi magistral, coborând treptat cavernele necunoscute ale scalei cromatice, ultimele note atât de adânci și de impresionante, încât fu aplaudat cu tot entuziasmul de publicul de la galerie. Ridicându-se cu totul pe neașteptate din adâncul acestor note, Elmer începu melodia **Cât de modest bordeiul să fie**, un cântec domol, blând și nostalgic, dar plin de elan ; ar fi fost imposibil să pună la îndoială dragostea statornică a lui P. Elmer Harrison, față de bordeiul său natal.

Conveniră că Elmer a fost bun — „pasabil“ fu cuvântul întrebuițat de Peter — dar ceea ce trebuia să urmeze era mai mult decât pasabil. Fu un „număr superb“, cum ar fi spus doamna Tinto cu obișnuita ei prevedere, și Lucy își simți toată ființa îmbibată de plăcere, întocmai ca de aroma unui vin tare.

După Harrison urmă duetul Cascarellas, care făcură exerciții de gimnastică la trei bare fixe și după ce se învârtiră la înălțimi amețitoare, apăru Otto și Olga pentru a liniști nervii publicului cu o melodie. Cântară *Să-i zic tată și Ai mai văzut o fată ca Marie*, într-o armonie impresionantă și impecabilă de tonuri. După ei apăru Pimavesi, un jongleur neîntrecut, cum spunea ziarul Evening News și apoi Ebenezer Eduard, ventriloagul îmbrăcat într-un impresionant costum trandafiriu și Elle Tortamada, minunea fără oase, un contorsionist de o suplețe aproape respingătoare. Dar bineînțeles punctul culminant al serii, pe care spectatorii îl așteptau cu toată nerăbdarea, era Marie Lloyd care apăru — pentru a trezi și mai mult curiozitatea — foarte târziu, după pauza dintre acte. Marie fu superbă. De fapt nu se putea găsi nici un calificativ destul de exagerat pentru a o caracteriza. Era îmbrăcată într-un tricou și părea într-o formă desăvârșită. La început cântă cu obișnuita ei finețe provocatoare : „*Singură mi-e frică să mă întorc acasă*“. O, și ce de bărbați se găseau între spectatori, care ar fi vrut s-o însoțească, ca să nu-i fie frică să se întoarcă acasă. Cântă apoi o melodie despre o franțuzoaică ce suferea de o misterioasă boală numită *en bon point*. „*Un bun pom*“, cânta Marie și de fiecare dată când repeta acest refren, și îl repeta destul de des, trăgea cu ochiul, mișca din șaolduri și adăuga subliniind în calitate de cunoscătoare „*Voui-voui... un-bon-pom-pom-pom... voui-voui*“.

Îți venea să te tăvălești de răs. Marie se învârtea în mijlocul scenei, se oprea și lua diverse atitudini, cu mâinile îndemânate făcea fel de fel de mișcări împrejurul șaoldurilor, a pieptului și în alte zone mult mai intime decât pieptul și la fiecare repetare a refrenului „*Un-bon-pom*“ se ridica mugetul tromboanelor și odată cu „*voui-voui*“ tremurau sunetele pițigălate ale clarinetului.

Toată sala se cutremura. Afară în oraș tramvaiele treceau obosite, dând semnale din clopot. Agenții de circulație stăteau mohorâți la încrucișarea străzilor, bărbații își băteau soțiile, copiii... da, chiar copiii se nașteau în lume. Dar în interior... în această sală, Marie era centrul universului, idolul fiecărui bărbat din sală; și favorita lui Lucy.

Lacrimile îi curgeau șiroaie de-a lungul obrazului și strânse în extaz mâna lui Peter.

— O, Peter, îngână ea, femeia aceasta... este neîntrecută.

Incapabil să mai vorbească, Peter îi răspunse cu glasul stins :

— Voui, voui.

Îi făcu semn că nu mai poate :

— Eu... eu sunt... gemu ea, dar nu mai fu în stare să continue.

— Un-bun-pom, intonă Marie pentru a suta și ultima oară, și toată sala îi răspunse la unison :

— Voui-voui.

Dar atât nu fu de ajuns, deoarece după ce făcuse publicul să se întindă în țărână, Marie începu, metaforicește exprimat, să-l calce în picioare cu geniul ei. Revenind în lumina rampei, se repezi spre public și cântă cu o violență frenetică : **„Eu sunt tot ce-a mai rămas din ruina lui Cromwell“** Auzi, delicioasa Marie o ruină... Asta era prea mult !

Era mai mult decât ar fi putut suporta un muritor. Oameni în toată firea se țineau de pânțele din pricina râsului. Peter fu apucat de sughit și Lucy, sprijinită în spătarul scaunului, dădu drumul lacrimilor de veselie pe care nu și le mai putea stăpâni.

Se simțea atât de impresionată, încât ultima apariție a lui Marie nu o putu vedea decât ca printr-o ceață strălucitoare de extaz. Erau amândoi atât de impresionați, încât aproape nici nu luară în seamă ultimul număr de bioscop intitulat **„Sora băiatului de la cabine“** și se legănau pe picioare când muzica intonă imnul **God Save the King**. Fu o seară delicioasă și încântătoare. Îi făcuse o plăcere neobișnuită. Viața, având pe Peter lângă ea, îi se părea plină de farmec.

Ieșiră din sala supraîncălzită în strada plină de răcoare, unde se formase de mult o nouă coadă de spectatori, pentru reprezentația următoare.

— Când te gândești că vor fi obligați să înceapă totul de la început, zise ea ceva mai liniștită, gândindu-se la Athletho și Angelo. Dar spectacolul a fost admirabil, nu-i așa Peter?

— Pentru asta sunt plătiți. Banul ! Acesta este mijlocul de a pune mecanismul în mișcare.

Se opri ca să cumpere un ziar de la un difuzor care răscolea strada cu țipetele lui și la primul colț ridică brațul cu un gest imperios, și făcu semn unui tramvai de culoare galbenă. Tramvaiul se opri scrâșnind din frâne.

— La imperială ? întrebă el uitându-se peste umăr, când se urcă în vagon.

Clătină din cap în semn de aprobare. În drumul spre casă el citi ziarul cu toată atenția. Se așezase foarte aproape de el și din când în când îl examina pe sub borul pălăriei, gândindu-se cât de amabil s-a purtat față de ea astă-seară: până și acum când se interesase de locul pe care îl preferă în tramvai. Se distrase atât de bine. Era fericită, tot atât de fericită pe cât fusese odinioară și cu Frank. Își simți întreaga ființă învăluită de o senzație de fericire extraordinară. Cu pleoapele pe jumătate închise, cu umărul strâns alături de umărul lui, ar fi dorit în această clipă ca tramvaiul să-și continue drumul mereu, toată viața, fără să se mai oprească.

Cu totul pe neașteptate îl auzi spunându-i :

— Ia te uită... ceva care te interesează și pe tine. Deschise ochii și se uită la el. Uite ce scrie aici... unchiul Eduard a fost numit Canonic. Îi citi cu glasul ridicat o știre scurtă despre înaintarea preotului Eduard Moore la demnitatea de Canonic pe temeiul vârstei și a importanțelor servicii aduse diocesei. Ce zici de asta ? Bătrânul trebuie să fie foarte mulțumit, declară el.

— E admirabil, încuviință ea ; nu se simțea cătuși de puțin extaziată de această știre, dar în actuala ei stare sufletească, i se părea totuși destul de plăcută.

— Va trebui să-i trimit o scrisoare de felicitare, adăugă el după câteva clipe de gândire.

— Vel face foarte bine, încuviință ea.

Se uită la ea curios și ceva mai târziu, când apucară pe Flowers Street, o întrebă pe neașteptate :

— Spune mamă, de ce nu ești tu întotdeauna așa cum ești astăzi ?

— Ce vrei să spui ? întrebă ea repede.

— O, știi foarte bine ce vreau să spun, răspunse el grav. Să fii mai naturală, să nu fii atât de susceptibilă și de rigidă.

Ea nu-i răspunse.

Când ajunseră acasă, în vestibul, pe dușumelele din fața ușii, îi aștepta o scrisoare.

— Este de la unchiul Eduard, declară el. Dar acum noutatea este cunoscută de toată lumea. Totuși scrisoarea pe al cărei plic se vedea o monogramă cu litere de aur, nu era de la canonic. Era de la Eva care-l poftea să vină sâmbăta viitoare pentru a juca tenis și la post-scriptum adăuga : „Să aduci și pe maică-ta, dacă-i face plăcere“. Se uită la ea, ca și când ar fi vrut să-i spună : „Acum vei înțelege ce vreau să-ți spun. Ce zici despre această invitație ?“

Dar, deși se simți înfiorată de o ușoară nemulțumire, nu zise nimic, ci se gândi : „El știe că eu n-aș vrea să merg. Și nu voi merge“. Dar era hotărâtă ca această dorință să nu și-o exprime în cuvinte. Prin urmare rămase tăcută și se uită la el cum aruncă scrisoarea primită de la Eva în flăcările focului, apoi se așeză la masă, ca să scrie o călduroasă felicitare unchiului său Eduard.

Totuși el plecă la partida de tenis, dar ea nu-l însoți. Între ei nu fu nici un fel de scenă. Totul se desfășură extrem de simplu. Cât fu săptămâna de lungă, nici unul dintre ei nu aduse vorba despre acest subiect. Ea își zicea cu toată convingerea : „Știu că el nu va merge“. Dar el hotărâse să meargă. Sâmbătă, înainte de amiază se îmbracă cu cea mai mare grijă în costumul cel mai ușor pe care-l avea ; faptul că nu avea costum de flanelă era un motiv de profundă nemulțumire pentru el, dar în această împrejurare nu se putea baza pe amabilitatea omului din China. Cât despre lipsa rachetei, își zise că va invoca pretextul că și-a scrântit încheietura mâinii ; scrisese lui Lucy câteva rânduri în care îi explică motivul absenței. Era o dureroasă parafrază — deoarece sistemul acesta cu bilețelele fusese introdus chiar de ea — pentru Lucy. Când în timpul prânzului era reținut la cursuri și ea era obligată să plece la slujbă, înainte de întoarcerea lui, îi lăsa un bilețel scris cu creionul... ca de pildă : „Mâncarea te așteaptă caldă la cuptor ; mă voi întoarce devreme. Cu dragoste“ ; dar cât de dureros era cuțitul ghilotinei care îi cădea de astă dată și ei pe grumaz.

Încercând să-și ascundă trufia, cu o glumă prostească, îi scrisese pe bilet : „Îmi voi petrece după-amiaza la mica Eva. ss. Unchiul Tom“. Apoi se opri gata de plecare în fața oglinzii și se examinează, ca imediat după aceea obrazul să i se lumineze de un zâmbet de mulțumire. Se înclină în fața imaginii din oglindă și făcu o mișcare ca pentru a-i strânge mâna, apoi ridică celălalt braț și cu toate că

avea încheietura scrântită, făcu o mișcare ca și când ar fi manevrat racheta ; îi veni și lui să râdă de propriile sale prostii, își îndreptă cravata, se mai examinează o dată și plecă.

Era o zi senină de vară — una dintre zilele când până și aerul tremură de strălucirea razelor de soare — și apucând în josul drumului, își îndreptă umerii mulțumit. Se umflă ușor în pene când trecu pe lângă Alice Maitland care tocmai se întorcea de la lecția de muzică și, la salutul ei însoțit de o ușoară îmbujorare o obrazului, își scoase pălăria cu superioară indiferență. Nu era nu știu ce de capul acestei fete și fără îndoială un tânăr ca el își avea capul prea bine așezat pe umeri pentru a comite vreo indiscreție cât de neînsemnată în această privință, dar înregistră totuși cu mulțumire tributul de respect al privirilor ei. Zâmbetul ușor cu care se uitase la ea, o va face să se simtă mulțumită tot restul zilei. Cine știe ? Ajuns la gară continuă să se simtă bine dispus și datorită unui indemn de extravagantă, ceru un bilet de clasa întâi, dus și întors, până la Ralstone. Nu era nevoie să facă acest gest atât de risipitor care venea din partea unui tânăr ce trebuia să țină socoteala la fiecare ban ce-l avea. Dar când se așează în compartimentul unde nu era nimeni altcineva și-și întinse ghetele lustruite pe pernele fotoliului din fața lui, își zise că atâta lucru merita o cheltuială suplimentară de șapte pence.

Drumul îl făcu repede ; nu era încă nici trei după-amiază când trenul intră în gara Ralstone. Firește, își dădea seama de deplorabila greșală ce o comitea, sosind prea devreme, dar deși de la gară venise foarte încet, ajunsese cu mult înainte decât ar fi trebuit în fața vilei Le Nid. Se opri la poartă nehotărât. În fața lui se așternea pajiștea întretăiată de o plasă și marcată de liniile unui teren de tenis, pe ambele părți cu câte un șir de scaune. Dar pajiștea era deșartă și tot așa și scaunele. Cu totul pe neașteptate i se păru că începe să-și piardă încrederea în sine. El nu știa să joace tenis ; n-ar fi trebuit să vină. Se simți înfiorat de o spaimă neașteptată că s-ar putea face de râs. Se întoarse speriat și apucă repede în susul străzii, umblând cu bărbia proptită în piept, pentru a nu fi descoperit de cei care îl puteau

vedea de la fereastră. Pe măsură ce se depărta, încetini pasul și vreme de un sfert de ceas rătăci plictisit prin cartier.

Cu toată nemulțumirea lui de acum, se surprinse admirând frumoasele clădiri din acest cartier încântător, mai ales că una îi plăcu mai mult decât toate celelalte...

Turnurile. Acesta era numele pe care îl văzu scris deasupra porții albe și casa părea că se străduiește să justifice acest titlu, cu turnulețele în stil baroc, în parte făcute din lemnărie și stucaturi care se vedeau printre boschetele de rododendroni ce împrejmuiau aleea cotită de la intrare. O reședință impunătoare, își zise el și numele clădirii îi rămase în minte.

După ce îi reveni încrederea în sine, se uită la ceas și apucă din nou spre casa mătușii Eva.

De astă dată sosise târziu și scaunele erau ocupate de un grup de oameni care stăteau cu spatele la el și râdeau, discutând după cât se părea, în toată intimitatea. Afară de asta, în fața porții mătușii Eva se oprise un automobil uriaș de culoare roșie, capitonat cu piele de marochin roșu și cu un radiator strălucitor de alamă pe care era un leu de culoare albastră. O mașină Argyll... făcu numaidecât această constatare și simți un tremur ușor; un Argyll în fața porții mătușii Eva; după ce deschise poarta, se simți din nou înspăimântat, neștiind dacă trebuie să apuce spre grupul celor așezați pe scaune, sau spre intrarea casei.

Ultima tentativă i se păru preferabilă și urcând cele trei trepte ale scării, sună ușor și își dădu numele, vorbind cu gravitate și puțin emoționat cameristei care veni să-i deschidă ușa.

Fu introdus în salonul unde totul era gata pentru ceai și pe masă erau o mulțime de sandwichuri, de prăjituri, de servetele de dantelă și argintărie strălucitoare. Așteptă cu trupul înțepenit pe marginea scaunului, cu ochii îndreptați spre aceste preparative complicate și trăgând cu urechea la conversațiile ce se auzeau prin fereastră deschisă, întocmai ca un ciripit de vrăbii. În realitate acesta era primul său contact cu lumea și se simțea nervos. Precedenta lui încercare de a se impune colegilor săi de la Universitate, nu prea reușise. În timpul balului de pildă, își petrecuse cea mai mare parte a serii

proptind, într-o atitudine grațioasă stălpul unei uși ce dădea în sala de dans. Tresări aproape speriat când văzu pe mătușa Eva că apare fără zgomot în salon, urmată cu pași mult mai înceți de Charlie. Amândoi îl salutară cu zâmbetul pe buze.

— Unde-ți este racheta ? întrebă Eva alintându-se ca o fetiță după ce schimbă câteva cuvinte cu el. Îra îmbrăcată într-o rochie albă de pichet și părul negru îi era prins cu o panglică portocalie, înfășurată împrejurul capului, ca la o țigancă. Doar nu vrei să-mi spui că nu vei juca.

Se aprinse în obraz și îngână :

— Mi-am scrântit încheietura mâinii...

Mătușa Eva se uită la mâna lui, apoi lăsându-și capul pe un umăr, se uită la el cochetă și-l amenință cu degetul.

— Va trebui să joci, răspunse ea zâmbind, avem nevoie de tine. Dă fuga, împreună cu Charlie, până la etaj. Îți va împrumuta ceva din lucrurile lui.

— Nu se poate... mi-e brațul țeapăn, protestă el și se aprinse și mai mult în obraz.

Dar mătușa Eva gânguri ceva, poruncindu-le să se urce numaidecât la etaj, și nu vru să audă de pretextul invocat de el. Înainte de a putea invoca alt pretext, mai convingător, se pomeni în camera lui Charlie, o încăpere în care toate erau val-vârtej, pereții cu gravuri colorate și rafturi pline de cărți, și-l văzu că scoate un costum de flanelă dintr-un sertar burdușit.

— Cred că acesta ți se va potrivi, declară Charlie îndreptându-și mijlocul. Era aproape de înălțimea lui Peter și de aceeași vârstă, oacheș, serios și plin de sine, ca și tatăl său, dar prietenos ; se uită la Peter și probabil se simți mulțumit, căci începu să zâmbească fermecător și scoțând tabacherea, i-o oferă. Vrei să-ți aprinzi o țigară, până când te îmbraci ? Am undeva și o rachetă de care te vei putea servi.

— E foarte amabil din partea ta, murmură Peter, desprinzându-și bretelele. Eram atât de puțin dispus, încât nici nu m-am gândit să-mi aduc lucrurile mele. Charlie stătea priponit de consola căminului și dădu drumul unei spirale de fum.

— Avem un teren mizerabil, declară el cu indiferență. Mingile sar una după alta și se pierd printre tufe. Jocul mi se pare stupid, dar îl practic pentru a-mi păstra silueta.

— Nici eu n-am mai jucat de multă vreme, răspunse Peter pe același ton, potrivindu-și țigara în colțul gurii, ca să pară mai impunător. Gred că jocul acesta este făcut mai mult pentru fete. Își scoase cămașa, fără să se sflască să stea gol în fața vărului său.

— Astăzi avem două fete drăguțe... Kitty și Rose.

— Serious ?

— Pe mine mă interesează domnișoara Darting... asta e Kitty.

— Nu mai spune ! se miră Peter. Ar fi vrut să-i spună ceva potrivit, un cuvânt de spirit ? dar deocamdată nu era în saare să inventeze nimic. Prin urmare dădu drumul pe nări la două rotocoale de fum și termină cu legatul pantofilor de împrumut, fără să mai zică nimic. După ce termină cu îmbrăcatul, coborâră împreună și ieșiră pe pajiștea din fața casei. Când se apropie de grupul celor așezați pe scaune, se simți din nou stângaci și neîndemânatic. Lume elegantă, își zise el, pregătindu-și zâmbetul. Îmbrăcat în costumul de împrumut, se simțea ca o paiață ; racheta lui Charlie o ținea în mână ca pe un banjo, dar trecu cu succes peste ceremonia prezentărilor, a strângerilor de mână și a exclamațiilor „încântat de cunoștința dumneavoastră“, în mijlocul râsului aproape neîntrerupt al celor prezenți. De fapt oamenii aceștia i se păreau încântători, ca toți prietenii mătușii Eva, și destul de tineri... ei îi plăcea să se vadă înconjurată întotdeauna de tineret. Între cei prezenți era doamna Ivy McBride — cea mai bună prietenă a Evei, — blondă, elegantă, cu gesturi volubile, vioale și tânără, văduvă a unui gentilom care făcuse avere din negoțul cu corsete. Și Kitty Darting, o brunetă veselă și exuberantă care arunca priviri șirete lui Charles, cu un tată măcelar care în ultimul timp reușise să multiplice câteva mii de lire, datorită unei incursiuni în domeniul comerțului cu carne refrigerată și astfel își deschisese drumul în societate. Vera era și ea de față, anemică, cu ochelari, languroasă, bine îmbrăcată, dar nu prea interesantă, iar alături de ea un tânăr pe care-l chema Jim,

care avea un obraz roșu și buclat și părea puțin cam expansiv, și sora acestuia... Rose !

Se pomeni așezat pe scaunul de lângă Rose, uitându-se fix la o coardă ruptă a banjoului pe care-l ținea în mână (sau te pomenești că asta o fi racheta lui ?). Deși părea preocupat, se uita mereu spre ea cu coada ochiului. Împrejurul său fremăta conversația întreruptă de sosirea sa ; bârfeala elegantă a celor care au reușit în viață : cine va organiza viitorul campionat de bridge, cum progresează clădirea cea nouă a galeriei din Maidenhall Street ; da, nu e mai mare rușinea, c-au invitat pe doamna Moody (cea din urmă femeie la care te-ai fi putut gândi) să patroneze bazarul de caritate ce se va inaugura joia viitoare ? Într-un târziu, cu totul pe neașteptate ridică privirea spre fata de lângă el. Era înaltă, cu ochi căprui și privirile melancolice, cu obrazul alb ca o spumă și puțin presărat de pistrui, cu părul în străluciri de aramă, care păreau și mai accentuate de panglica verde cu care și-l strânsese împrejurul capului. Atitudinea ei distrată i se păru că-l intimidează, dar cu toate acestea îndrăzni s-o întrebe :

— Jucați mult.. înțeleg, tenis ?

Fata zâmbi și zâmbetul acesta îi destinase numai decăt trăsăturile obrazului rigid, dându-i o înfățișare atrăgătoare.

— Da, răspunse ea cu inocență. Dar dumneata ? (Și el își închipuise despre ea că-și dă aere de superioritate).

Simțindu-se mai sigur el mișcă din sprâncene, presimțind că gestul acesta nu-l angajează la nimic.

— Sportul meu favorit este jocul de cricket, răspunse el distrat. Nu era el cel care odinioară marcase șaptezecizece puncte împotriva călugărului John Jacob ? Și adăugă, simțindu-se el însuși convins de pretextul pe care-l invoca mereu : dar mi-am scrântit încheietura mâinii

Prima afirmație impresionă pe Rose, a doua îi trezi simpatia.

— Dumneata locuiești în oraș ? întrebă ea cu sfială. Atitudinea ei plină de mândrie, nu era decăt o mască, dincolo de care se ascundea duiosla ei adevărată ; da, își dădea seama că pentru o ființă atât de divină

ca ea, timiditatea aceasaa părea umilă : nu te-am văzut până acum pe aici.

— Nu, încuviință el încet, uitându-se la mătușa Eva care fiind la celălalt capăt al scaunelor nu-i putea auzi ce vorbesc, dar se opri din conversație pentru a-i face un semn de încurajare. De fapt noi locuim la țară, adăugă el, dar am luat un apartament în oraș pe tot timpul cât eu voi fi la Universitate.

— Dumneata ești la Universitate ? Se întoarse spre el și-l privi cu ochi strălucitori și plini de simpatie.

— La medicină ! răspunse el laconic și dădu din cap.

— O, e admirabil ! zise ea împreunându-și mâinile. Tata a dorit ca Jim să îmbrățișeze această profesie. Este o profesie atât de nobilă. Dar el a preferat să intre în comerț. Cred că specialitatea chirurgie este o carieră... strălucită.

Urmă o pauză în timpul căreia Peter păru că nu se simte în largul lui.

— Dumneata locuiești pe aici prin apropiere ? întrebă el într-un târziu.

— Da. Casa noastră nu este tocmai departe de aici. Locuim la vila „Turnurile“. Are un nume îngrozitor... dar tata a ținut morțiș.

Turnurile ! Ciuli urechile și se uită la Rose cu un nou interes în care se îmbina și un fel de respect. I se părea o ființă ispititoare, cu ochii vioi, cu un gât foarte alb, cu mâinile fine, calmă, îmbrăcată cu gust, într-o rochie de mătase grea, încinsă peste mijloc cu un cordon de piele de culoare verde deschisă.

— Cum ai venit până aici ? întrebă el pe neașteptate și aproape pe un ton de glumă. Nu te-am întâlnit în drum.

Se uită la el mirată și zâmbi.

— Am venit cu mașina. Jim este nebun după mașină.

Turnurile și Argyll-ul acela impunător care aștepta în fața porții. I se părea emoționant și mai presus de toată îndrăzneala visurilor lui. Aceasta era societatea pe care o prefera : cea în mijlocul căreia se simțea bine.

— Terenul e liber, strigă mătușa Eva veselă. Rosie și Peter vor juca împotriva lui Ivy și Jim.

Se ridică supus și fără să se simtă neliniștit.

— Va trebui să-mi dai ajutor, murmură el semnificativ, adresându-se lui Rosie, în timp ce se apropiau de teren. E atâta vreme de când n-am mai jucat.

În loc de răspuns, se întoarse spre el și-i zâmbi cu încredere.

Din fericire jocul nu fu violent ci se desfășură calm și cu ușurință, aproape ca o partidă de ping-pong de care jucase și el o dată sau de două ori în Guild Hall, la Port Doran. Jim avea lovituri violente, dar majoritatea mingilor ie trimeea în plasă, iar văduva durdulie, fiind prea strânsă în corset, putea râde după pofta inimii, dar de mișcat se mișca numai într-un spațiu foarte restrâns; din cauza sânilor mari scăpa mingea de fiecare dată, când încerca să alerge. Rose avea mișcări exacte și era întotdeauna gata să-i dea un sfat. Datorită sfaturilor ei, nu comise nici o stângăcie, așa că ținând racheta ridicată în aer și bătând mingile destul de sus i se păru că se achită în mod onorabil de rolul său. Câștigă partida și ieși de pe teren împreună cu Rose, însoțit de aplauzele asistenței.

— A fost un set bun, gânduri mătușa Eva. Acum e rândul nostru! Charles, tu vei juca împreună cu Kitty, eu o voi lua pe Vera, și ridicând fruntea cu mândrie, se îndreptă spre terenul liber.

— Ai jucat strălucit, murmură Rose, sorbind din limonada pe care foarte galant i-o adusese el de pe o măsuță din apropiere, și când te gândești mai ales că ai mâna scrântită...

Înghiți odată zdravăn din pahar, uitându-se la cei care începuseră să joace. Aceasta era viața adevărată! Își întinse picioarele — îmbrăcat în pantaloni de flanelă, arăta foarte bine, — își netezi părul bine pieptănat, apoi se întoarse spre Rose și-i spuse cu îndrăzneală:

— Cauza este că am avut un coechipier foarte bun.

Fata zâmbi și continuă să urmărească jocul, fără să mai spună nimic. Cei de pe teren jucară mai multe seturi. Mătușa Eva era entuziasmată și afișa o energie nebănuită, formând mereu echipe noi dintre invitații ei.

— Ivy, de astă dată tu vei lua pe Peter și dumneata Kitty...

Distrația mergea înainte în felul acesta. Urmărind pe mătușă-sa, își zise că este o femeie încântătoare, un

model de bunătate care îl făcea și pe el să pară încântat. Începuse să se simtă în largul lui și mulțumit. Mai juca o dată împreună cu Rose și se întâlneau pe teren, ca și când ar fi fost vechi prieteni. Câștigă din nou. Apoi mătușa Eva îi adună pe toți împrejurul ei și pleacă să-și ia ceaiul. Fu o întrunire încântătoare și fu impresionantă, datorită lipsei totale de ceremonie, experiență de care nu mai avusese parte de pe vremea când era copil și unchiul Eduard îl luase cu el la impunătorul local al odamnei McTara. Fără amintirea recente sale victorii la tenis, care-i dădea curaj, probabil ar fi devenit stângaci în timp ce trebui să împartă ceștile și să facă minuni de echilibru. Dar acum ar fi fost imposibil să-i mai lipsească încrederea în sine. Se lăsă în spătarul scaunului de lângă Rose, amabil și mulțumit, ca să constate că fata aceasta este un camarad încântător, liniștit și aproape sfios.

- Gustă puțin din cozonacul acesta.
- Eu prefer Abernethys.
- Mai dorești puțin ceai ?
- Dă-mi voie să-ți iau ceașca.

Da, era extraordinar de ușor să stai de vorbă cu această fată, și chiar plăcut, deoarece ea își concentra toată atenția asupra lui. Nu era ca domnișoara Darting ai cărei ochi rătăceau neliniștiți în toate părțile prin salon, sau ca Vera care părea languroasă și indiferentă față de toți și de orice, fără de brișele unse cu unt. Se simțea mulțumit de sine, de Rose... și de toată lumea. Când începură să fumeze, Charles îi oferă port-țigaretul.

— Ia o țigară, prietene.

Prietene ! Era o confirmare încântătoare a egalității dintre ei, sigiliul care pecetluia în mod definitiv succesul lui în societate. Un fior de entuziasm îi fugi în lungul trupului. Oamenii aceștia erau prietenoși, binevoitori și încântători. Era absurd din partea lui Lucy că nu admitea să aibă nici un fel de legătură cu ei. Se întoarse foarte liniștit spre Rose :

— Sper că ne vom întâlni și de aici înainte, îndrăzni el să-i spună. Astăzi oamenii cu adevărat amabili sunt atât de rari...

Fata zâmbi fără nici o prefăcătorie și-și plecă ochii spre mâinile mari și moi încrucișate în poală.

— E adevărat, răspunse ea visătoare.

Urmă o pauză. Văzându-i genele pleoapelor coborâte că lasă o umbră pe obraji ei aprinși, se simți îndemnat să-i spună ceva măgulitor, să-i facă un compliment impresionant. Încercă să inventeze ceva ce n-ar fi fost o îndrăzneală prea mare și în cele din urmă privirea i se opri pe agrafa cu care îi era prinsă rochia deschisă la gât, după ultima modă.

— Agrafa aceasta vă vine foarte bine, murmură el cu sfială.

— Eu nu țin prea mult la astfel de lucruri, murmură ea, ridicând mâna cu indiferență spre agrafa rochiei, dar sunt pietre veritabile.

Peter respiră adânc și se simți năucit. Își închipuise că agrafa aceasta este împodobită cu cristale, dar în realitate era un diamant... atât de mare și de strălucitor, încât acum, după ce știa că este veritabil, își simți ochii umezi și aprinși de admirație.

— Într-una din zile va trebui să veniți în oraș și să luați ceaiul împreună cu mine, se auzi el spunând pe un ton de îndrăzneală nebănuită

Privirile lor se întâlniră.

— Mi-ar face plăcere, răspunse fata și zâmbi.

În clipa aceasta mătușa Eva se ridică în picioare și le spuse că dacă au terminat, vor trebui să iasă cu toții în grădină, ca să admire măreția apusului de soare.

— Constat că te distrezi foarte bine, spuse ea în șoptă lui Peter, când trecu pe lângă el. Se uită la ea și zâmbi, apoi cu un gest galant îi deschise ușa.

Începură din nou să joace tenis, să rătăcă și să vorbească

În pauza dintre două seturi îi ajută lui Rose să găsească o minge rătăcită printre tufe. Stând plecați sub ramurile unui merișor, capetele lor erau atât de aproape unul de altul, încât îi putea vedea brobonițele mărunte de sudoare pe buza superioară. Ce spectacol încântător!

Pe la orele șase apărură unchiul Richard, cum avea obiceiul — cu nasul în vânt, dar gravitatea lui părea totuși îmblânzită de o ușoară veselie — pentru a se convinge cum se distrează invitații soției sale.

Păru mulțumit că îl vede pe Peter și după câteva clipe se așeză alături de el... ceva mai la o parte.

— Îmi pare rău că maică-ta n-a putut veni, declară el cu prudență și se așează picior peste picior. Ce mai face?

— Se simte foarte bine, mulțumesc.

Richard dădu din cap.

— Îmi pare bine. Îmi pare foarte bine. Se opri și-și examinează vârful degetelor. Uneori îmi face impresia că buna ta mamă este nedreaptă față de noi. Bineînțeles noi nu purtăm nici o vină pentru situația în care se găsește acum. Cu toate acestea vă dorim numai binele.

— Evident, răspunse Peter grăbit, de asta îmi dau și eu seama. Urmă o nouă tăcere.

— Probabil pentru Lucy viața a fost vitregă, adăugă Richard. Este ușor de înțeles, dar totuși nu am nimio împotriva ei. Aș vrea ca tu dragul meu, să înțelegi acest lucru. Mătușa Eva — privirile i se îndreptară înduioșate spre silueta depărtată a soției sale — da, mătușă-ta Eva ține foarte mult să vadă tineret împrejurul ei. Vino la noi de câte ori îți va face plăcere.

Peter îi rămase profund recunoscător.

— Și sunt foarte încântat de succesul tău, continuă unchiul Richard. Admit că a fost un timp când m-am îndoit de această perspectivă. Dar acum, când te văd în fața mea, nu mă mir cătuși de puțin că ai reușit. Perseverează, dragă băiete, și sunt convins că vei reuși în mod strălucitor și de aici înainte.

— Ți mulțumesc unchiule, îngână Peter. Nu se gândi pentru ce anume îi mulțumește, dar gândi că trebuie să-i mulțumească.

— Transmite mamei tale multe salutări din partea mea, zise Richard, scoțându-și ceasul de aur din buzunar, cu un gest care indica bruschetea lui obișnuită. Acum eu trebuie să plec.

După plecarea unchiului său, Peter se întrebă : Care este motivul că aducându-și aminte de maică-sa, începe să nu se mai simtă în largul lui și este stăpânit de o ciudată stare de inferioritate ? Era aceeași senzație, ca și când și-ar fi simțit membrele încătușate, un fel de opreliște care i se împotrivese și pe care nu și-o putea explica și simțea dorința de a frânge aceste cătușe și a înălătura opreliștea. Totuși, după câteva clipe gândul acesta îl părăsi și începu din nou să se distreze.

Razele de soare se stinseră în largul grădinii și o adiere ușoară de vânt făcu pe anemica Vera să se înfioare. Imediat după aceea toată lumea intră în casă și, pentru a nu tulbura plăcerea neașteptată a acestei zile, abuzând în mod exagerat de încântătoarea ospitalitate a mătușii sale, se urcă imediat la etaj pentru a-și schimba costumele. Înainte de orice, făcu un duș rece în uriașa cadă de porțelan din camera de baie — care nu semăna câtuși de puțin cu cada lor de acasă, putredă și cu vopseaua cojită — se îmbracă cu cea mai mare grijă și dându-și pe păr cu briantina lui Charlie, și-l întinse cu peria, până când începu să lucească, apoi coborî la parter.

Rose și Jim erau gata de plecare — i se părea, fără să știe de ce, că fata a întârziat această plecare până când va coborî și el — și acum Rose se întoarse spre el, ca să-i spună cu glasul tremurând de amabilitate :

— Nu vrei să te conducem până la gară ?

— Să-l însoțim cu toții, declară Kitty veselă, cu obișnuita ei spontaneitate.

Își luă rămas bun de la Eva și Richard, mulțumindu-le cu efuziune ; nici nu ar fi în stare să-și exprime toată recunoștința față de ei, spunea el ; apoi se apropie împreună cu toți ceilalți de uriașa mașină roșie. I se părea de necrezut ca el, care cu câteva ceasuri în urmă, se opriise sfios în fața acestei porți, să plece acum tot din fața acestei porți cu mașina... și făcând parte din grupul acesta atât de exuberant.

Era foarte aproape de Rose, pe bancheta din spate a mașinii și la fiecare scuturătură a mașinii, simțea atingerea rochiei de mătase pe pielea ei netedă. Oare Rose este aprinsă în obraz ? Nu știa ; dar știa despre sine însuși, că se simte fericit și încântat.

Coborâră cu toții pe peron unde trenul îl aștepta, stația Ralstone fiind cap de linie. Cât de mulțumit era acum, gândindu-se că a avut ideea să-și ia un bilet de clasa întâi ! Intră în compartiment, luând atitudinea unui mare senior obișnuit cu astfel de lux și scoase capul pe fereastră, ca să se uite la micul grup oprit în fața vagonului. Glumele elegante și râsetele continuau. Jim, ca să facă haz, scoase din buzunar un pumn de gologani și goliră automatul. Începură să mănânce cu toți

ciocolată sub fereastra compartimentului său, apoi locomotiva şuieră, frânele pocniră, vagonul se mişcă, apoi garnitura se desprinsese încet şi se depărtă de peron.

Cu un gest galant îşi scoase pălăria şi o ţinu în mână, ca să rămână cu ochii îndreptaţi spre grupul de tineri care dispărea din vedere. O fi oare numai închipuire sau Rose îi răspunsese la strângerea de mână? O văzu că-l face semn pentru ultima dată, când trenul apucă pe după o cotitură a liniei.

Închise fereastra mulţumit şi se așeză pe canapea. Îi venea să chiuie şi să cânte. Petrecuse o după-amiază încântătoare, superbă, măreaţă. Se distrase din toată inima. Era un băiat drăguţ şi se achitase admirabil de rolul asumat... Înregistrase un succes extraordinar! Şi ce oameni cumsecade! Mai ales Rose, proiectată pe fundalul acela de turnuleţe, cu uriaşul Argyll şi diamantul care arunca lumini fosforescente pe pieptul ei rotund. Începu să râdă din toată inima. Vlaţa se aşternea încântătoare în faţa lui. Apoi închise ochii şi-şi culcă tâmpla pe perna canapelei, şi pe buze zâmbetul îi tremură ca şi adineauri.

În ziua aceea, Lucy se întoarse târziu de la slujbă. Când la orele două fără un sfert intră în casă, constată că Peter lipsește. Cu obrazul întunecat de grijă, se uită la biletul caraghios : „Îmi voi petrece după-amiaza la mica Eva. Unchiul Tom“. Nici un cuvânt despre ora când se va întoarce, nici un gând pentru ea, nici o vorbă de dragoste. Obrazul ardea ca o flacără în timp ce citi biletul, apoi își smulse pălăria din cap și o aruncă furioasă pe dulap. Simțea că se înecă : plecase, fără să țină seama de ea. Se așeză pe scaun și-și lăsă gândurile să alerge slobode. Dar numaidecât după aceea se reculese. De ce să-și facă astfel de gânduri, de ce să se simtă cutremurată de o astfel de gelozie, de o astfel de amărăciune și nemulțumire ? Ce s-a întâmplat cu ea ? Acum câțiva ani ar fi fost încântată de ideea unei astfel de excursii și cu totul pe neașteptate își aduse aminte de cea pe care o făcuse împreună cu Peter la Port Doran ; dar de atunci sufletul ei trecuse printr-o schimbare stranie și neînțeleasă. Evident, ea nu avea rochii, și nu putea suferi pe Eva. Avea justificate motivele de nemulțumire împotriva lui Richard ; afară de asta se simțea epuizată. Totuși din motive cu totul deosebite și independente de resentimentele ei, refuzase invitația. Nu cumva anii lungi de robot, de luptă și spaimă, și influența ticăloasă a cartierului în care trăia, îi stinseseră în suflet dorința de a se arăta în lume ? Nu, nu putea să fie acesta motivul. Fără îndoială, Eva își va da seama că Peter nu ascultase de cuvântul ei. Amintirea recentei lor întâlniri mai stăruia încă și o făcea să su-

feră din cauza ei ; da, Eva repurtase o victorie, totul fusese pus la cale de ea. Presimțea că triumful de acum va pricinui o mulțumire neașteptată acestei femei cu glasul găngurit și lipsit de sinceritate, când își va aduce aminte că a reușit atât de ușor să-i facă o farsă. Simți cum în sufletul ei se trezește o ură aproape diabolică împotriva Evei. Dorința ei de acum era să fie lăsată în pace, împreună cu fiul ei. Atât și nimic mai mult. Nimeni să nu se atingă de Peter. Era fiul ei și ar fi vrut să-l păstreze numai pentru ea ; când nu era acasă, se simțea deznădăjduită. Da, acesta era adevărul și explicația chinurilor ei de acum.

Se ridică mecanic în picioare și puse apa la foc pentru ceaiul care îi rămăsese acum singura consolare. Încercă să se stăpânească, adunându-și toate puterile. Nu exista nici o conspirație care ar fi putut să-l înstrăineze de ea, căci Peter îi era devotat. Încercă să se consoleze cu amintirea serii pe care o petrecuseră împreună la Empire.

Își bău ceaiul, luă o carte și începu să citească. La etajul de jos, Alice Maitland exersa nesfârșitele game la pian, care o plectiseau întotdeauna. Dar nu auzea nici notele care ezitau, nu vedea nici cuvintele tipărite care-i treceau prin fața ochilor.

Aștepta, încercând să se stăpânească, pentru a nu-i jigni cu nemulțumirea ei. Totuși când sosi de la Ralstone, constată cu o dureroasă strângere de inimă, că este radios și se strădui din toate puterile să-l întrebe cu glasul plin de dragoste :

— Te-ai distrat bine ?

Vizibil ușurat de această atitudine a ei, îi povesti cu toate amănuntele după-amiaza petrecută la Le Nid.

— Toți te salută cu toată căldura, conchise el cu înțeles și cu respirația întretălată de entuziasm.

— Foarte bine ! Trebuia să facă un efort supraomnesc pentru a-și păstra liniștea până la capăt. Auzi, salutări ! Nu cumva își închipuie că aceste salutări îi vor da posibilitatea să-și termine studiile universitare ?

— Eu n-am văzut la oamenii aceștia nimic ce ar putea să mă determine să am ceva împotriva lor, adăugă el imprudent.

— Nu mai spune î...!

— În ziua de astăzi suntem obligați să ne împăcăm cu cei între care trăim... nu să înotăm împotriva curentului.

— Spune-mi, cum arată Vera? Întrebă ea pe neașteptate.

— O, aproape nici n-am vorbit cu ea. Făcu o pauză și se uită la ea zâmbind încântător: dar am găsit un grup de oameni foarte veseli. Câțiva dintre ei au venit cu una dintre mașinile acelea uriașe, marca Argyll. Era un automobil foarte frumos. Cred că a costat o grămadă de bani. Să știi că nu mă voi simți mulțumit, până când nu-mi voi cumpăra și eu o astfel de mașină, și... până când voi avea banii necesari cu care să o pot întreține. Începu să râdă: astăzi dacă ai bani, poți face tot ce poțestești. Apoi răsul îi muri pe buze și se uită cu silă împrejurul camerei. E îngrozitor să te întorci într-o astfel de speluncă, venind dintr-o casă de oameni cumsecade. Să vezi ce baie au! Cum vom îndrăzni noi să invităm pe cineva într-o astfel de casă?

— Ei bine, dragul meu, răspunse ea aproape epuizată, de aici înainte nu ne-a mai rămas mult de așteptat.

— Slavă Domnului, că nu ne-a mai rămas!

Felul în care vorbea i se părea aproape insuportabil; era gata în orice clipă să-i facă o scenă îngrozitoare, dar nu scoase o singură vorbă. Se uită după el tăcută când ieși din odaie ca să-și schimbe costumele. Apoi se întoarse, își aruncă pe masă cărțile și se așternu pe lucru.

— „Bine că a trecut, își zise ea după câteva clipe, felicitându-se că a reușit să se stăpânească. S-a dus la ticăloasa lor petrecere, dar de aici înainte nu se va mai gândi la ea“.

În aparență nici nu se mai gândi la această petrecere, deoarece nu-i mai vorbi niciodată despre ea. Cu toate acestea, ea totuși nu se simțea liniștită. Probabil era o simplă închipuire — ciudățenia aceea pe care el însuși i-o reproșase într-un rând — sau se schimbase cu adevărat și în mod neînțeles? Se simțea neliniștită, dar nu era sigură. Nu cumva în sufletul lui germina un început misterios de dezordine, datorită acestei excursii? Era un gând absurd și ridicol, dar gândul

acesta nu o părăsea. De multe ori seara se oprea din tricțat, ca să se uite la el și-l vedea cu privirile pierdute în gol, departe de cărțile lui; constată că a devenit mult mai meticolos în privința îmbrăcăminte; se plângea mult mai des împotriva mijloacelor de care dispunea și într-un rând se întorsese de la dispensar cu o loțiune de obraz. Tot așa, întorcându-se într-un rând acasă pe neașteptate, deoarece uitase ceva, îl surprinsese scriind furios în fața mesei. Dar toate aceste indicii neînțelese nu-i spuneau nimic. Înțelegea că se frământă proteste și fără nici un motiv. Afară de asta ea își propusese de multă vreme, că nu va admite ca cea mai mică umbră de bănuială să tulbure dragostea dintre ei. Tot așa nu va admite să repete imprudența pe care o mai făcuse și înainte de asta. Îngrozitoarea greșală comisă față de Frank, îi fusese de ajuns. Nu... nu! Pe Peter nu-l bănuia de nimic.

Apoi într-o după-amiază de la sfârșitul lui mai, când se întorsese la birou, după ce-și terminase turneul din ziua aceea, fu primită cu hohote de răs care o făcură să se oprească în loc. Nimeni nu o observase, din cauza veseliei generale al cărei motiv și explicație era prezența lui Adam Dandie care sta în picioare în mijlocul biroului. Oprită în cadrul ușii, zâmbi fără să vrea. Dandie avea instinctul natural de a mima și a imita în mod caricatural pe toată lumea, așa că datorită înfățișării lui fizice, făcea pe toți să se tăvălească de răs; de astă dată începuse să imite ceva, pentru plăcerea doamnei Tinto și în mod inevitabil, pentru plăcerea lui proprie. Cu fruntea sus, într-o atitudine de exagerată politețe, cu brațul îndoit, plin de atenție, cu picioarele crăcănate, aduse în forma arcului lui Cupidon, conducea împrejurul odăii un tovarăș invizibil, fără îndoială o femeie.

— L-am văzut cum vă văd și mă vedeți, exclamă el făcând un gest larg de pantomimă. Situația era extrem de caraghioasă și Dandie se cutremura de răs: Pe Maidenhall Street! „Îmi dați voie, scumpă domnișoară, spunea el, să vă ofer brațul“.

Doamna Tinto era gata să-și repeadă capul pe spate și să dea drumul unui nou hohot de răs, când dădu cu

ochii de Lucy. Cât ai clipi își cobori dublul colac de sub bărbie pe piept și obrazul i se aprinse; se întoarse imediat și-și văzu de registru.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Lucy, după ce închise ușa și intră în birou. Se simți cuprinsă de o ușoară neliniște, din cauza acestei pantomime, care într-un rând — foarte demult — i-o executase și Peter, cu gândul de a face haz.

Doamna Tinto scoase un sunet gutural și nearticulat, dar inimitabilul Dandie, fără să piardă nimic din liniștea lui obișnuită, încercă să înfrunte situația cu tot curajul.

— Haide, spune-mi, stăruie Lucy.

— N-a fost nimic, răspunse Dandie.

Lucy se uită la el, simțindu-se înfiorată de o neplăcută bănuială.

— A fost vorba de mine? întrebă ea cu glasul sever.

— Da de unde! protestă el. Încercam să facem haz...

— Presimt că a fost vorba de mine, stăruie ea cu glasul răstit. Haide... dă-i drumul! Obrazul lui Dandie se întunecă ușor.

— Ți-am spus că nu este vorba de dumneata, repetă el. Din întâmplare astăzi după-amiază am văzut pe fiul dumitale... la braț cu o fetișcană. Atâta tot! Și întorcându-se la biroul său, deschise nemulțumit registrul și începu să adune cifrele cu glasul în șoaptă.

Își simți obrazul arzând ca o flacără; pe buze îi tremura răspunsul indignat cu care ar fi vrut să-l combată. Dar ezită. Presupunând... presupunând că ar fi adevărat! El îl cunoștea pe Peter, căci îl văzuse într-un rând când venise ca s-o ia de la birou și Dandie avea ochi buni... ochi îngrozitori care vedeau și ce nu trebuie.

— Eu nu mi-aș face griji din cauza asta, declară Miss Tinto pe neașteptate, adresându-se registrului din fața ei. Din când în când i se poate întâmpla oricărui tânăr să mai facă și câte o prostie.

Lucy nu răspunse. Fiul ei să facă o prostie! Își mușcă buzele, când simți pe doamna Tinto că se uită pe furiș la ea. Se apropie de propriul ei birou, trânti traista cu banii pe masă și începu să-și treacă furioasă înregistrările. La orele cinci plecă de la birou, fără să spună bună

seara niciunuia dintre ei. Pe stradă aproape alerga, ca să ajungă cât mai repede acasă. Când ajunse în Flowers Street, constată că el este acasă și o așteaptă.

— Haide repede Lucy, exclamă el amabil, căci abia aștept să-mi beau ceaiul.

Respiră adânc și se uită la el fără să clipească.

— Unde ai fost astăzi după-amiază? strigă ea.

— Ce-i cu tine... ce s-a întâmplat? Trăsăturile obrazului i se schimbă, auzind-o că țipă la el.

— Unde ai fost? repetă ea cu glasul mult mai ridicat.

— La dispensar... cu bolnavii din ambulatoriu... unde sunt întotdeauna.

— Și unde te-ai dus după aceea? Cuvintele i se repezeau furioase.

Peter se uita la ea într-un fel cu totul neobișnuit.

— E, haide mamă, ce urmărești?

— Răspunde-mi!

— Ia ascultă, cu cine crezi tu că vorbești? Întrebă el pe neașteptate și cu glasul schimbat. După felul în care te porți cu mine, îmi vine să cred că tu mă consideri și astăzi un băiat de școală.

— Răspunde-mi, stăruie ea, cu glasul ascuțit.

— O, pentru numele lui Dumnezeu, te rog liniștește-te!

— Răspunde-mi! strigă ea pentru a treia oară.

— Nu fi nebună! ripostă el părând puțin intimidat de atitudinea ei. Se uită unul la altul, măsurându-se cu privirea; buzele ei erau palide și-și auzea inima zbătându-se încotro ca o pasăre prinsă în laț.

— Astăzi după-amiază ai fost văzut pe Maidenhall Street, împreună cu o fată... umblând braț la braț. Ultimele cuvinte le pronunță cu glasul sugrumat, adresându-i-le cu o grabă ridicolă... explicația nemulțumirii ei de acum și a vinei de care îl acuza.

Peter se întunecă la față.

— Și ce-i dacă am fost văzut? răspunse el nemulțumit. Asta nu e treaba ta.

Prin urmare nu neagă! Durerea care îi cutremura trupul, i se părea intolerabilă.

— Nu e treaba mea! repetă ea furioasă. Pentru numele lui Dumnezeu, cum îndrăznești să vorbești?... Toc-

mai tu, care ai atât de lucru... să-ți pierzi timpul cu astfel de prostii ! Și când te gândești că n-ai para chioară în buzunar !

— Și dacă n-am, cine poartă vina ?

— Auzi, așa ceva, explodează ea. Să fii văzut în felul acesta, ziua în amiaza mare. Să știi... să știi că dacă se află despre asta, îți vei pierde bursa. E umilitor ! E rușinos !

— Ascultă, mamă, ce tot vorbești ? exclamă el pierzându-și cumpătul. Te rog nu începe să te repezi cu gura la mine. Ce rău vezi tu în ceea ce am făcut ?

— Rău ?

— Da !... Rău !

Uitându-se la el, buzele începură să-i tremure.

— Nu cumva ți-ai pierdut mintea, tipă ea furioasă. Ai uitat de situația noastră de aici... că stăm închiși în această magherniță ? Ești în stare să-ți pierzi vremea cu cine știe ce fată năucă pe Maidenhall Street — din cauza spaimei califica aventura lui drept un început de desfrânare — și eu care muncesc de dau în brânci ca o roabă, numai pentru a-ți ajuta ca să-ți termini studiile. Alte griji nu ai, decât să faci astfel de prostii ?

— Să-mi ajuți să-mi termin studiile ? ripostă el cu mândrie, profitând de acest pretext oferit de cuvintele ei. Eu credeam că am o bursă !

— Nu-ți dai seama că eu îmi iau bucățica de la gură, pentru tine, gemu ea.

— Nu fii atât de dezgustător de vulgară, răspunse el cu un dispreț care o îngheța.

— Ce ? Cuvintele lui îi întăreau temerile și o făceau să-și iasă din fire. Ridică brațul și-l plesni din toate puterile peste o ureche. Sunetul loviturii _bufni în lărgul camerelor ca o detunătură.

Se clătină pe picioare, datorită acestui atac neașteptat și apucându-se de fața de masă, o târî cu el, trântind pe dușumea serviciul de ceaș care se sparse cu zgomot. Obrazul lui congestionat și batjocoritor era palid, dar numaidecât după aceea pe el începură să apară vârgile roșii, lăsate de degetele mâinii ei.

— Va să zică, așa stau lucrurile ? îngână el. Ei bine... acum vom ști ce avem de făcut. Încercă să se reculeagă

luând o atitudine demnă și după ce trecu în camera din față, trânti ușa cu zgomot în urma lui.

Îl urmări cu ochii aprinși și înecați în lacrimi; respira cu greutate ca și când ar fi alergat. Apoi cu totul pe neașteptate auzi un zgomot în vestibul; în grabă, la sosire uitase ușa deschisă și doamna Finch apără într-un suflet în casă.

— Mi s-a părut... mi s-a părut că aud ceva, țipă Bessie, uitându-se la ea cu ochii rotunzi și speriați, căci din ziua când își dezvăluise propria ei nenorocire, părea că se așteaptă în orice moment la o nenorocire ce s-ar putea întâmpla celorlalți din apropierea ei; nu cumva ai căzut?

— Da... m-am împiedicat, răspunse Lucy, uitându-se la ea ca la o arătare; apoi pentru a tempera pretextul invocat și a-i da o tentă de adevăr adăugă: m-am împiedicat de masă.

— Nu cumva ești bolnavă? îngână Bessie. Poate vrei să-ți aduc ceva?

— Acum mă simt destul de bine. Pronunță cuvintele acestea cu greutate și se sprijini de masă cu brațul înțepenit. Doamna Finch se plecă și începu să adune de pe jos obiectele căzute: o ceașcă și o farfurie ce se spărseseră; apoi ridicând obrazul aprins, îi spuse cu sfială: aş putea să-ți dau o picătură de coniac.

— Nu! răspunse Lucy și făcu un gest, ca și când ar vrea să refuze ajutorul ei. Te rog să mă lași, aş vrea să rămân singură.

— Bine... stărui Bessie. Apoi văzând atitudinea lui Lucy, renunță să se mai împotrivească. Ieși din odaie cu obrazul rotund și aprins, contractat de spaimă și închise ușa de la intrare, ca și când ar fi vrut să-și ceară scuze.

După plecarea doamnei Finch, Lucy se lăsă pe un scaun. Se simțea ridicol de slăbită și mâna pe care și-o proptise pe genunchi, începu să-i tremure. Vreme de cinci minue rămase pe scaun, apoi se ridică și bău un pahar de apă rece. Încetul cu încetul trăsăturile obrazului începură să i se înviorzeze. Pregăti ceaiul, așeză masa, aruncă în lada de gunoi cioburile și la urmă de tot făcu un efort dureros, pentru a se reculege. Apoi se apropie de ușa odăii de alături și bătu energic.

— Peter ! strigă ea cu glasul încet și stăpânit. E gata ceaiul.

Nu mai așteaptă răspunsul lui, ci se întoarce imediat în bucătărie unde peste câteva clipe de așteptare chinuitoare, o urmă și el. Intră încet, cu mâinile în buzunare, cu buzele strâmbate de nemulțumire și — cu toată vârsta și statura lui — pe obrazul său se vedea o expresie de mâhnire și deznădejde. Se așază la masă și începu să-și bea ceaiul, fără să zică nimic. Mâna cu care-l ținuse ceașca de ceai era fermă și nu trăda nici o emoție.

— Vrei puțină pâine prăjită ? întrebă ea cu glasul limpede, împingând tava spre el.

Urmă o lungă tăcere.

— Mulțumesc, mamă, răspunse el cu greutate, mestecând pâinea caldă, unsă cu unt, de parcă ar fi fost o bucată de lemn.

Se simți învăluită de o emoție violentă și profundă, în care se amesteca o imensă ușurare, un prodigios elan de duioșie ascuns sub prefăcuta ei liniște. Privirile i se opriră emoționate asupra creștetului său plecat. Își pierduse cumpătul. Nu avusese intenția să-l umilească în felul acesta. Victoria trufașă reputată asupra lui, o dăduse, dar gestul pe care-l făcuse, era numai pentru binele lui. Numai pentru binele lui, și probabil și pentru al ei. Da... pentru binele lor comun.

Presimțea că a reușit să restabilească raporturile dintre ei și se străduia să-și justifice atitudinea față de el, dovedindu-i în toate chipurile ce înseamnă el pentru ea. Începuse să se pregătească pentru ultimul examen și chiar ea se pregătea în felul ei, pentru ultimul efort ce va trebui să-l facă. Era foarte greu. În timpul verii, cât el fu ocupat cu studiile, situația ei financiară deveni din ce în ce mai grea. În ultimul timp prețul alimentelor crescuse, dar salariul ei rămăsese același. Creșterea prețurilor nu era importantă, dar, cum spunea doamna Tweedy odinioară, o jumătate penny ici, o jumătate dincolo; totuși pentru Lucy această jumătate penny era o dureroasă povară a existenței pentru care trebuia să lupte și să o păstreze încleștând mâinile din toate puterile pe ea. Până la această dată ar fi trebuit să-și îmbunătățească situația. Acesta fusese optimismul cu care intrase în slujba biroului Henderson & Shaw, dar trecuse multă vreme de când își dăduse seama că posibilitățile ei au o limită. Nu era o femeie pricepută — nu odată i se spusese că e chiar stupidă — și își dădea seama, astăzi mai mult decât altădată, că va avea posibilitate să-și îmbunătățească starea umilitoare în care se găsește. Va trebui să meargă până la capăt și pe urmă va renunța la această slujbă. Chiar dacă nu era o funcționară strălucită, era totuși tenace, de o tenacitate sălbatică, demult încercată, și pe măsură ce dificultățile se îngrămădeau împrejurul ei, lupta cu deznădejde crescândă.

Când o vedeai seara trecând pe Flowers Street, în serile zilelor zăpușitoare ale verii, când aerul sta încremenit între clădirile moleșite, îți făcea impresia că vezi un suflet a cărui voință depășește învelișul său de humă. Umbla încet, îmbrăcată în costumul tocit până la ultima limită, cu rochia care i se lipea de trupul drept, dar cu un umăr prăvălit în jos din cauza greutatei traistei în care își aducea cumpărăturile pentru hrana zilnică. Era cu buzele palide, cu ochii mari duși în adâncul orbitelor, cu obrazul livid și slăbit, așa că i se vedeau umerii osoși ai obrazilor, iar împrejurul ei părea că tremură o atmosferă de pustiu și de izolare.

Nu da nici o atenție lucrurilor dimprejurul ei. Se ferea de grupurile de copii care se jucau și trecea indiferentă pe lângă femeile care stăteau de vorbă și se opreau, ca să se uite după ea. Toate femeile aveau pentru Lucy un nume al lor, totuși ea nu-și aducea aminte de ele și rămânea indiferentă, de tot ce-și puteau închipui despre ea.

Deși nu credea despre sine că este o martiră, în realitate totuși era o femeie persecutată... persecutată de ea însăși, care se îndrepta din dragoste și de bună voie spre tortură și sacrificiu. Oricât ar fi fost de obsedată de scopul pe care-l urmărea, ar fi fost imposibil să nu-și dea seama de suferințele pe care și le impunea. Suferea și presimțea în același timp, că oricât s-ar fi crezut ea de neînfrântă, ajunsese foarte aproape la capătul puterilor. De multe ori în timpul nopții se trezea scaldată în transpirație rece, chinuită de visuri urâte. Visa că Peter a căzut la examen; sau că sănătatea lui a fost minată sau că a băgat mâna în buzunar și a constatat că i s-a furat punga. Culmea nenorocirii și a ridicolului, era mereu chinuită de această spaimă... de spaima că va fi înfrântă în ultimul moment, datorită unui dezastru bănesc. Puțin interesa că bugetul ei era calculat în gologani, creierul ei adormit lucra fără încetare, făcând socoteli meticuloase și căutând mereu o posibilitate mai avantajoasă de a întrebuința puținul pe care-l câștiga. Uneori se trezea secătuită de putere, ca și când trupul i-ar fi fost biciuit de o răpăială neîntreruptă de bani mărunți care o loveau fără milă din toate părțile. Esența vieții ei se rezuma la următo-

rul amănunt : renunța la tot în așteptarea ultimei satisfacții supreme. În scopul acesta nici un sacrificiu nu i se părea prea mare, pentru a duce stăruințele ei până la capăt. Rochiile, vacanța, toate acestea erau lucruri la care nici nu se gândea... le uitase pe toate și uneori încerca să uite chiar să mai mănânce. Își fixă un regim tot atât de neschimbat, ca și puterea ei de voință. Un regim foarte frugal, total deosebit de puilul fript și de sparanghelul ei favorit, dar de ajuns pentru a putea trăi și deocamdată atât îi era de ajuns și nici nu dorea mai mult. Nici fizicește nu suferea din cale afară, decât cel mult de ușoarele ameteți ce le simțea din când în când, din cauza alimentației acesteia făinoase. Totuși acest regim, fără ca ea să simtă, începuse să-i afecteze dinții. Odinioară avusese dinți puternici, regulați și albi — cum spusese de atâtea ori și Frank — ca laptele proaspăt. La început când se mutase în Flowers Street continuase să-și îngrijească dinții, spălându-și-i seara și dimineța cu un praf de calciu camforat ; dar periile de dinți — mai ales cele ieftine — se uzau atât de repede, încât încetase să-și mai cumpere și în loc de perie întrebuița un colț împăturit de prosop. Apoi, preocupată mereu de gândul de a face economie — Peter își cumpăra întotdeauna pasta lui favorită — renunțase la praful de calciu camforat și întrebuița sarea de bucătărie despre care știa că este un mijloc foarte bun pentru a curăța dinții.

Rezultatul acestor economii fu, că dinții începură să-i se strice unul după altul. În ultimul aimp avusese de fapt nevralgii atroce, datorită molarilor cariați de pe ambele părți ale maxilarului inferior. Nu știa ce să facă pentru a-și domoli aceste dureri, dar era hotărâtă să nu pomenească lui Peter nici o vorbă; preocupat de pregătirile examenului său, fiul ei își avea acum propriile sale griji. Zbuciumul acesta neîntrerupt o scotea din fire, cu atât mai mult cu cât chiar ea era absorbită și dorea să fie absorbită de pregătirile lui Peter în vederea acestui examen. Durerile acestea o enervau, căci ar fi vrut să se dedice cu tot sufletul acestui ultim efort

pe care trebuia să-l facă. Încearca să facă totul în interesul lui. În timpul zilei mergea la slujbă, seara se întorcea într-un suflet acasă, ca să se îngrijească de el; mâncarea apărea pe masă ca la un semn magic; de teamă să nu-l deranjeze, sta ceasuri întregi nemișcată în fotoliul ei turnant; trecea cu croșetatul în camera de alături, ca să nu-l supere cu clinchetul andrelor. Cobora cu o îndrăzneală neobișnuită la parter, unde vorbea cu doamna Maitland și o ruga să schimbe și să reducă orele de exercițiu la pian ale domnișoarei. Se gândea la toate și nu uita nimic. De fapt cu toate dificultățile prin care trecea, sacrificiul ei ajunsese la culmi sublime și nebănuite.

Dar nevralgia aceasta, această ridicolă ingerință în sacrificiul ei sublim... ce putea face oare împotriva ei. Exact în clipa când ar fi dorit să fie cât mai bine pregătită pentru ultimul efort în vederea examenului, durerile acestea îi paralizau orice putere de voință.

În ajunul examenului, când tocmai se pregătea să-și facă turneul săptămânal în White Street, stând o clipă de vorbă cu doamna Collins, în mijlocul unei discuții simți că o străfulgeră o durere îngrozitoare prin fălci. Își duse imediat mâna la gură și trăsăturile obrazului îi deveniră rigide.

— O nevralgie? întrebă Martha cu simpatie. Tocmai legăna copilul fiului ei rătăcit, care îi fusese încredințat de „netrebnică” internată temporar la Rotten Row, fiind tocmai în perioada când trebuia să dea o nouă dovadă despre fecunditatea ei.

— Da, mă dor dinții, răspunse Lucy, după ce valul de durere se mai liniști.

— De ce nu-ți iei inima în dinți să te duci să ți-i scoți? zise doamna Collins, bătând ușor cu palma peste dosul gol al copilului ca să-l liniștească și trecându-i cu un gest ispititor prin fața ochilor, un cățel de porțelan. Benny al meu și-a scos anul trecut unul la Clinica stomatologică și n-a mai simțit nimic de atunci. După ce a cheltuit o mulțime de parale ca să-și amortească durerile cu whisky, s-a dus și i l-au scos fără să-l coste nimic.

— Serios ? întrebă Lucy cu glasul încet, obsedată de un gând. Clinica stomatologică... aici se putea duce și ea, fără s-o coste nimic.

De fapt pe ea nu o speriau durerile, cât mai mult cheltuiala pricinuită de o extracție. Totuși mândria ei o oprea să se umilească, făcând apel la o instituție gratuită ; ea — Lucy Moore — să facă așa ceva. Ar fi fost o faptă inadmisibilă.

Dar durerea de dinți nu se domoli, și în aceeași zi, după orele cinci, trecând pe Young Street, se opri în fața cabinetului unui dentist american... un cabinet modest pe care-l văzuse de multe ori când trecea prin părțile acestea. Ezită câteva clipe apoi intră. Intenția ei fusese numai să se informeze, dar dentistul — titlu care i se da numai din amabilitate, deoarece nu avea nici un fel de diplomă — o fire intempestivă, era un om voinic și lat în umeri îmbrăcat într-un costum albastru de postav, pe buze cu un zâmbet plin de amabilitate, o făcut să se așeze în fotoliul de plus roșu, înainte de a-și putea da seama ce se întâmplă cu ea.

— N-ar fi mult mai cuminte, zise el invărtind cleștele în mână, să-ți scot toate rădăcinile acestea și să-ți pun o proteză ? zise el vesel.

— Nu... nu. Vreau numai să scap de dureri, răspunse ea.

— Atunci chiar de la început va trebui să-ți scot patru și luă în mână o seringă. Îți voi face o injecție cu cocaină, așa că nu vei simți nimic. E tot atât de ușor, ca și când ai scoate boabe de fasole din păstăie.

— Bine, dar cât îmi vei lua ? protestă ea și întinzând mâna, îl apucă de braț. Aș vrea să știu chiar de la început.

— Cinci shillingi cu totul.

Privirile lui Lucy se tulburară.

— Nu cred să pot... începu ea.

— Atunci, să zicem patru.

Clătină din cap și dădu să se ridice din fotoliu.

— Hai să zicem trei și jumătate, stăruie el, oprind-o să se ridice. Acesta este ultimul preț, căci aproape nu e plătită nici anestezia.

Trei shillingi jumătate. Chiar aceasta era o sumă pe care nu o putea plăti. Se gândi o clipă, apoi uitându-se la el îl întrebă cu glasul stins :

— Cât m-ar costa fără asta... fără să-mi faci nimic ?

Se uită și el la ea și abia acum își dădu seama că se găsește în fața unei paciente dintre cele mai sărace.

— A, va să zică așa, răspunse el, ți-i scot pentru doi shillingi.

Păru că stă din nou la îndoială.

— Bine, scoate-mi-i, zise ea într-un târziu.

Se lăsă în spătarul fotoliului, își încleștă mâna pe brațul lui, închise ochii și căscă gura. Durerea i se păru îngrozitoare, întocmai ca un clește înroșit care-i sfâșia gingiile și o înjunghia până în creier. Nici nu visase că ar putea să existe ceva atât de îngrozitor. Scrâșnitul cleștelor pe ultimul dintre, o cutremură până în măduva oaselor, dar nu scoase nici un geamăt.

În sfârșit, se terminase. Se ridică în picioare, își clăti gura și se spală cu apa pe care i-o întinse, apoi - cu obrazul palid, cu mâna tremurând, scoase din punga învechită cei doi shillingi și-i dădu. Era un preț destul de redus pe care-l plătea, pentru a-și putea păstra mândria.

În drumul spre casă se simți epuizată din cauza nervilor care fuseseră supuși la o maximă încercare.

— Sfinte Doamne, ce s-a întâmplat cu dumneata, mamă ? întrebă Peter ridicând ochii și uitându-se la ea.

— Nimic, răspunse Lucy. Probabil sunt toropită de oboseală și de căldură. Dar tu.. ce ai făcut în absența mea ? Și începu să-i pregătească ceaiul, cum făcea întotdeauna.

Ziua următoare începea examenul : ultimă încercare.

Gingiile i se vindeau încet, dar acum după ce scăpase de durerile continue, era cu totul altă femeie. Zi-lele următoare păru că nu se teme de nimic. Era calmă și ar fi vrut să-i dea și lui curaj, cu încrederea ei nemărturisită. Timp de o săptămână îl văzu că vine și pleacă, îndemnându-l să meargă înainte și îmbărbătându-l, ca la întoarcere să-l primească cu o liniște de nimic tulburată. Când totul se termină, imediat după aceea, reacția se manifesta și la ea. Se simțea frântă, fără

putere, ca după un ropot cumplit și înfiorată de spaimă intermitentă.

Când se apropie ziua pentru publicarea rezultatelor, neliniștea ei, stăpânită vreme atât de îndelungată, rupse stăvilarele și era gata să o trădeze. Pentru ea succesul însemna tot. Presimțea, întocmai ca o fatalitate,, că dacă nu va reuși, ea nu va mai fi niciodată în stare să facă din nou acest efort. Înțelegea că pentru ea a fost ultima și suprema încercare a puterilor ce-i mai rămăseseră.

O nouă săptămână trecu încet, dar gândul acesta nu o părăsi nici pentru o clipă : de fapt gândul acesta sta încremenit undeva adânc în conștiința ei, chiar și în dimineața zilei când trebuia să se dea rezultatele și ea plecă la birou.

— N-a mai rămas din dumneata decât o mână de nervi, zise doamna Tinto, cu magistrală demnitate, nuanțată de un fel de reproș. Nu-ți dai seama că oricât te-ai frământa, nu-ți folosește la nimic ?

— Asta este senzația pe care o ai ? interveni Adam Dandie din colțul cel mai depărtat al biroului, și prefăcându-se că tremură cu violență își scutură picioarele crăcănate întocmai ca un paralytic.

— Nu tocmai asta, răspunse Lucy și încercă să zâmbească.

— Foarte bine ! răspunse Dandie încetând să mai tremure și reluându-și atitudinea obișnuită. Ce rost are să te frământă în felul acesta. De reușit va reuși în orice caz. Astăzi trec toți cei care se prezintă la examen. Este atât de ușor, încât nici nu merită să mai vorbești despre așa ceva.

— Ușor ! Este îngrozitor de greu, răspunse ea cu glasul răstit, apoi făcu o pauză și adăugă : îți spun aceste cuvinte, nu pentru că m-aș mândri de reușita lui Peter.

— Atunci de ce-ți mai faci gânduri ? zise Dandie cu înțeles. Avea nebănuita calitate de a exploata întotdeauna cuvintele celui cu care sta de vorbă, pentru a le putea întrebuița în sprijinul afirmațiilor sale.

— O, nu-mi fac nici un fel de grijă, ripostă Lucy ridicând fruntea cu mândrie.

— Foarte bine, încuviință Dandie și chichoti malițios.

Doamna Tinto murmură ceva, apoi interveni :

— Vei afla la timp, conchise ea cu prudență, dar să nu-ți închipui că lumea se va opri în loc, dacă...

Exact în clipa aceasta se auzi telefonul. Se întrerupse, ridică receptorul și ascultă, apoi pe obraz cu o expresie neobișnuită, se întoarse spre Lucy :

— E pentru dumneata, zise ea. Te cheamă cineva.

Când se apropie de birou, se uită amândoi la ea.

De-a lungul firului se auzi glasul lui Peter, tot atât de limpede, ca și când ar fi fost alături de ea

— Tu ești, mamă ?

— Da.

— Uite ce... urmă o pauză. M-am gândit să te chem la telefon, deoarece...

— Ce este ? întrebă ea nerăbdătoare. Nu este... nu cred să...

— O, nimic. Nu e nimic deosebit.

— Atunci ce s-a întâmplat ?

Simți o slăbiciune neașteptată. Până acum nu o chemase niciodată la telefon, și ezitarea lui indica un dezastru ce se abătea asupra lor.

— M-am gândit.. că poate te-ar interesa...

— Da, îl întrerupse ea cu glasul răstit.

De-a lungul firului se auzi un hohot de râs.

— Nu te emoționa, madam Lucy.

Nu zise nimic, dar începu să tremure, îngrozită de spaimă și așteptare.

— În orice caz, se auzi din nou glasul vesel al lui Peter, m-am gândit că poate te-ar interesa să afli, că vorbești cu domnul Doctor Moore.

Vreme de o clipită nu fu în stare să înțeleagă, apoi îngână cu glasul sugrumat :

— Peter... e adevărat !

— Da, aceasta este realitatea, continuă el mulțumit. Adineauri am fost și am văzut lista afișată în aula Universității E cert !

Nu fu în stare să mai scoată nici un cuvânt; privirile i se tulburară de lacrimile pe care nu și le mai putea stăpâni din adâncul sufletului simți cum i se ridică un val copleșitor de extaz care-i învăluie toată ființa.

— Cred că tu ai fost convinsă tot timpul, că eu voi reuși !

— Da, da, îngână ea ; își simțea limba ca o iască ; emoția o sugruma.

Urmă un timp de tăcere ; părea că aşteaptă să-l felicite, dar ea nu se simţea nici acum în stare să vorbească. Pe urmă glasul lui se auzi din nou.

— Astăzi nu voi veni la masă... Voi merge împreună cu câţiva colegi de Facultate... vom avea o mică agapă.

— Sigur că da, încuviinţă ea, fără să mai ezite.

— Atunci, ne-am înţeles, mamă.

— Peter !... Cu mare greutate reuşi să pronunţe cuvintele cu care să-şi exprime mulţumirea. Dar el plecase.

Sta în faţa aparatului, orbită de o lumină interioară ce-i ardea în suflet, apoi aşează receptorul în furcă. Îşi simţea toată fiinţa inundată de o mulţumire nebănuită şi sublimă ; obrazul îi strălucea. Luptase, dar acum lupta ei ajunsese la capăt. În lupta ce o susţinuse cu atâtea sacrificii, câştigase victoria. Victoria aceasta era a ei. Se răzbunase ! Umăr la umăr susţinuseră această bătălie, cu forţe inegale, în aşteptarea triumfului. Din nimic şi cu nimic, ajutase fiului ei să se ridce la înălţimea unei nobile şi măreţe profesii. Ar fi putut deveni un funcţionar înăcrit, un vânzător de prăvălie, un meseriaş sau un lucrător vulgar, într-un şantier. Dar nu... Ea hotărâse cu totul altfel ; fusese singura care luase această hotărâre şi o dusesse cu încăpătânare până la capăt. Îşi simţi inima zvâcnind de extaz. Ar fi avut poftă să strige, să ţipe să afle toată lumea de fericirea ei. Îşi plimbă ochii prin cameră şi se uită exaltată. Victoria ! Victoria era a ei !

— A reuşit ! strigă ea cutremurată de o emoţie uşor explicabilă. Băiatul meu a reuşit !

O clipă se uitară amândoi la ea, fără să spună nimic.

— Ce ţi-am spus ! exclamă Dandie. Nu-ţi spuneam adineauri, că e foarte uşor.

— Bravo ! declară Miss Tinto şi dădu uşor din cap, în semn de aprobare. Foarte bine ! A obţinut vreo menţiune... sau ceva asemănător ?

— Nu ştiu... nici nu mă interesează, ripostă Lucy emoţionată. Lipsa lor de entuziasm o făcea să se mire. Această nouă minune a universului nu-i făcea nici să se mire, nici să o admire. Din politeţe murmură amândoi, ceva, în semn de felicitare. Erau mulţumiţi, dar nu erau extaziaţi.

— Iată că te văd și în rolul de mamă mândră de fiul ei, zise Dandie cu o ușoară nuanță de ironie.

— În orice caz, ai scăpat de griji, declară doamna Tinto și asta este cea mai mare mulțumire.

— Nu va trece mult și n-o vor mai încăpea hainele, adăugă Dandie prevăzător și ridică ochii în tavan. În curând va părăsi biroul nostru și se va retrage la proprietățile dumneaei.

— Cred și eu că așa voi face, răspunse Lucy veselă. M-am săturat de slujba aceasta și se uită la ei zâmbind.

Plecă de la birou, învăluită de aceeași senzație de fericire. Pe străzi viața orașului părea transfigurată : culorile tramvaiului păreau împrumutate din curcubeu ; bărbații care treceau grăbiți pe lângă ea după treburi, păreau de o veselie impetuoasă ; vitrinele magazinelor o făceau să se oprească în drum ; soarele strălucea pe cer ; până și aerul părea altfel și scăpăra întocmai ca bășicuțele unui vin tare, când îl torni în pahar.

Roboti cât a fost ziua de lungă, dar munca aceasta nu i se mai păru penibilă, deoarece gândul triumfului ei — succesul lui Peter devenise succesul ei propriu — nu o părăsea nici pentru o clipă. Din când în când îi scăpa câte o ușoară exclamație de plăcere și mirare. Obrazul ei, debarasat de astă dată de rigiditatea obișnuită, era îmbujorat, întocmai ca al unei fete tinere ; buzele care nu mai erau cu colțurile căzute în jos, luaseră modulația caracteristică tinereții. Picioarele îi deveniseră elastice și spatele mai suplu.

Zece cuvinte spuse prin firul de telefon, îi luaseră de pe umeri povara a zece ani de viață. Nu se gândea la această problemă, așa cum ar fi trebuit să se gândească. O femeie fără importanță, o femeie care îndeplinea o slujbă vulgară, aproape o slugă, o femeie care-și petrecea zilele robotind printre maghernițe întunecoase, în mijlocul sărăciei și a mizeriei... femeia aceasta se zbătuse, renunțase și răbdase de foame, pentru a permite fiului ei, un tânăr ca mulți alții, să-și termine studiile într-un Colegiu de provincie, ca la urmă să se poată ridica împreună cu alți o sută de colegi, tot atât de puțin distinși și lipsiți de experiență ca și el, care după ce pronunțaseră într-un idiom latin de bucătărie jurământul lui Hippocrat, se vor lansa într-un univers ne-

bănuir. Prin urmare, de ce să te miri că Dandie abia își putuse stăpâni căscatul și că vorbele pronunțate de doamna Tinto, păreau imbibate de indiferență. Pentru Lucy însă, situația era cu totul alta. Nu, de o mie de ori, nu! Pentru ea această luptă fusese homerică, rezultatul măreț, iar în această clipă victoria — obținută cu atâtea sacrificii — era un motiv de extaz inexprimabil.

În seara aceea, când se întoarse în Flowers Street și după ce urcă scara cu treptele roase și murdare, ca să intre în casă, constată că Peter sosise și o aștepta. Se opri cu ochii plini de lacrimi. Apoi scăpă pe dușumele toate pachetele ce le adusese.

— Peter! strigă ea și întinse brațele spre el. Peter!

Sosise marăa zi a triumfului! Începu să se îmbrace pentru ceremonia împărțirii diplomelor; era ușor îmbujorată în obraz și gesturile pe care le făcea, păreau febrile din pricina emoției. Peter, impecabil ca un mire, plecase — fiind obligat să-și închirieze o robă — și acum aruncând o privire grăbită spre ceasornic, începu să-și îmbrace rochia cea nouă. Dar în timp ce și-o trecea peste cap, graba ei fu temperată de o ușoară teamă. Rochia aceasta și-o făcuse ea însăși, dintr-o bucată de voal de culoare cafenie — un cupon cumpărat de ocazie, de la un negustor care sta în aceeași stradă cu măcelarul Tutt — întrebuintând un tipar găsit în revista **Weldon's: Croitorie în Casă** și o cususe cât putuse mai bine, fără mașină de cusut, în serile din săptămâna precedentă. Astfel se simțea ușor neliniștită de eventuala ei nereușită și acum, examinându-se în oglindă, simți, nu pentru prima dată, anumite îndoleli în legătură cu această rochie. Nu era nici uzată, nici strălucitoare, ca „relicva“ de până acum și o „îmbrăca“. Dar aceasta era singura ei calitate. Nu era rochia pe care și-ar fi dorit-o — ceva ușor și vaporos care să-l subțieze silueta deformată de vârstă — dar în orice caz era tot ceea ce-și putuse ea permite.

Ce importanță putea să aibă o rochie! Esențialul era plăcerea de a-l vedea — pe fiul ei — promovat în fața unei adunări atât de selecte.

De ani de zile se gândise la această scenă și astăzi ziua triumfului sosise. Era triumful ei, tot atât cât și

al lui și fiind martoră la el, se va împărtăși pe ascuns în adâncul sufletului ei de toată mulțumirea ce i-o pricinuia. Examinându-se pentru ultima dată în oglindă, se grăbi să se încalțe. Își luă pantofii de pe picioara de deasupra plitei și se uită la ei, apoi obrazul i se crispă din cauza decepției.

Se gândise cu spaimă la pantofii aceștia ; cu un fel de groază. Erau vechi, erau uzați și când se întorcea acasă cu picioarele ude, îi puneă seara tot pe poliță, ca să se usuce pentru ca dimineața să-i poată încălța din nou. Dar iată că această operație cotidiană, sfârșise prin a-i distruge și a-i pricinui și ei o dureroasă înfrângere. Constatarea i se păru un dezastru îngrozitor. Talpa pantofului drept era plesnită. Nu atât plesnită cât mai mult găurită, o gaură prin care își putea băga degetul. Împrejurul acestei găuri pielea pantofului, dacă aceasta se mai putea numi piele, era toaă plesnită și scorojită, așa că rămase înspăimântată.

Se gândise mai demult să-și cumpere o pereche de pantofi noi, dar nu avusese mijloacele necesare. Extragerea dinților, pălăria făcută din restul de voal ce-i mai rămăsese din rochie... toate aceste indulgențe față de ea însăși, o ruinaseră ; și acum din cauza timpului înaintat — era unsprezece fără un sfert, și la unsprezece începea ceremonia — nu putea să-și cumpere pantofi noi. Se gândi o clipă să împrumute de la doamna Bessie Finch o pereche de pantofi, dar deși Bessie ar fi fost „foarte fericită să o servească“, pantofii enormi ai doamnei Finch ar fi venit ca niște bărci pe piciorul ei mic. Prin urmare nu avea altă alternativă, ci trebuia să se descurce cum se va pricepe mai bine.

Se apropie repede de lada în care ținea combustibilul — și în care arunca tot felul de vechituri — și luă o bucată de hârtie cafenie. O împături de câteva ori și o băgă ca pe o talpă suplimentară în interiorul pantofului. Dădu și cu puțină cremă ca să înnegrească și să consolideze eventual reparația aceasta provizorie. Apoi încălță pantoful. Era strâmt, mult mai strâmt decât celălalt, dar îi da cel puțin senzația, o senzație înșelătoare, de durabilitate. Dar, ce importanță aveau pantofii ? Tot atât de puțină ca și rochia. Singurul amă-

nunt care conta, era ziua... ziua aceasta măreață!

Când ieși pe coridor văzu, că ușa de la apartamentul de alături este deschisă și doamna Finch umbla de colo până colo prin vestibul.

— M-am gândit că asta ar putea să-ți facă plăcere, începu sentimentală doamnă Bessie. L-am adus de la mama, special pentru dumneata, știind unde va trebui să te duci astăzi și cu un gest romantic îi întinse un trandafir roșu, înfășurat în caprifolii. Uite și un ac cu gămălie, adăugă ea și înainte ca Lucy să poată protesta, i-l prinse pe pieptul rochiei cu care era îmbrăcată. E foarte frumos, adăugă ea, și-și feri capul ca să se uite la el cu admirație. Îți mai înveselește înfățișarea.

— Îți mulțumesc, răspunse Lucy cu sfială. Nu-i venea să creadă că floarea aceasta ar fi indicată pentru rochia ei, dar cu toate acestea o acceptă. Fusese o vreme când se îndoise de loialitatea doamnei Bessie. Ochiul ei înduioșat nu se aprindea de o dorință nesatisfăcută, când se uitau la Peter? Dar acum, firește, astfel de gânduri nu o mai nelinișteau. Ei vor pleca foarte curând, de aici. Datorită unui noroc neașteptat, Peter fusese angajat pentru a ține timp de șase luni locul unui doctor la Royal Eastern. În timpul acesta ea își va face planul pentru viitor și la urmă — se vor muta.

După ce mai schimbară câteva cuvinte, coborî scara tocită; cu fruntea în vânt, pe piept cu trandafirul și în picioare cu pantofii plesniți, se îndreptă spre Universitate.

I se părea straniu, că ea nu intrase niciodată în această clădire care timp de cinci ani dominase întreaga ei existență, fără ca ea să o fi văzut mai de aproape vreodată. Astăzi, ca și ea, clădirea avea o înfățișare sărbătorească. În fața porții se opreau trăsuri și mașini, pe terasele din fața Universității se vedeau grupuri de oameni și deasupra intrării, pe o prăjină lungă și albă, un drapel ce se legăna ușor în vânt.

Prin minte îi trecu gândul neașteptat, că ar putea să fie în întârziere și apucă grăbită de-a lungul aleii prunduite, stăpânită de un elan impetuos. Suprafața aspră a aleii rodea fără milă talpa de hârtie; nisipul era întocmai ca dinții unei pile care măcinau și sfâșiau subterfugiul întrebuintat de ea. Nu făcu mai mult de o

sută de pași și simți că umblă pe ciorapi și după ce mai făcu o altă sută, simți că ciorapul s-a rupt și pie-
trișul rece o înțeapă în talpă. Era adevărată calamitate,
dar nu vru să se oprească. Emoționată și cu obrazul
aprins ajunsese în vârful colinei. Ceasornicul din turn
bătu, cu lovituri măsurate, ora unsprezece, când ea in-
tră între coloanele învăluite de liniște și umbră ale U-
niversității.

Apucă pe urma celor întârziați pe scara circulară și
intra în sala de festivități unde avu norocul ca în rândul
cel mai de sus, de la galerie, chiar lângă perete, să mai
găsească un loc liber. Respiră adânc, convinsă că aici
nu o vede nimeni și că se găsește în siguranță.

Se uită în sală, dar nu văzu pe Peter; sala era plină
de lume elegantă. În mod instinctiv își ascunse pantoful
rupt și se înfipse țepăună și mândră în scaun.

Cu totul pe neașteptate se auzi glasul de orgă — un
glas puternic, triumfător care se ridica pe deasupra
murmurului de conversații — umplând toată sala de
vibrații și extaz. I se părea că notele acestea o ridică
sus, în aer, că devin un simbol pentru victoria ei, un
vânt uriaș în care sufletul ei începe să prindă aripi.

Muzica încetă și Lucy tresări, apoi se întoarse din
nou pe pământ, între oamenii aceștia din sală. Ca prin
vis văzu profesorii care intrau câte doi, defilând în
urma celui care ducea insignele Universității, calmi și
împunători în robele și bonetele străzii ce le aveau pe
cap. Când se așezară în stranele lor sumbre, robele
strălucea în culori vii — violet, albastru și gal-
ben. Decanul, un bărbat cu gâtul scurt, cu ochii sfre-
delitori și o barbă ascuțită, se urcă pe estradă. Se spu-
se o rugăciune în limba latină, apoi cântară un imn.

Imediat după aceea începu ceremonia distribuirii di-
plomelor

Se plecă nerăbdătoare în scaun, urmărind una câte
una siluetele tinerilor îmbrăcați în robe, care se urcau
pe estradă, unde ingenunchiau într-o atitudine de rugă,
și fiecare dintre ei era atins pe umeri de către decan
și cu un gest solemn, acesta le întindea pergamentul.
Spectacolul era impresionant.

Trupul îi tresări pe neașteptate și își reținu respirația. În cele din urmă îl auzi că pronunță numele lui Peter. Imaginea îi se aprinse ca o flacără, văzând pe fiul ei că apare din mijlocul amfiteatrului de sub galerie și se apropie de estradă, cu trupul drept și în roba care se mișcă ușor în timpul mersului. Văzu că e palid, dar stăpân pe sine și execută liniștit ritualul impus : îngeunuchiarea, plecarea frunții și ridicarea în picioare... toate acestea le execută foarte frumos. Își simți inima zbătându-i-se — nu cu bătăi obișnuite — întocmai ca tremurul aripilor de fluturi. Când se ridică în picioare, fu salutat cu un ropot de aplauze care aproape o făcu să tresară, aplauze venite de undeva dintr-un colț al amfiteatrului pe care nu-l putea vedea. Ea însăși mișcă mâinile pe care și le împreunase pe genunchi. Se simțea prea mândră, prea conștientă de importanța acestei clipe și prea copleșită de ceea ce vedea. Îi va spune mai târziu, ce a simțit ea în timpul ceremoniei. Era o emoție prea adâncă, prea secretă, pentru a putea fi exprimată de față cu altă lume.

Acum i se împlinise visul ! Pecetea supremă îi fusese pusă pe frunte. Pentru ea restul ceremoniei se sfârși într-un amestec de sunete și mișcări ; orga se auzi din nou — de astă dată cântă un imn de mulțumire — apoi se ridică împreună cu ceilalți și se îndreaptă spre ieșire.

Înaintau încet. Publicul se opri, ca să stea de vorbă și să râdă ; nu erau deloc grăbiți și se adunaseră în mici grupuri care îi tăiau drumul. Câțiva inși se uită curioși la ea — i se păru că o măsoară cu ochii de sus în jos — apoi se întoarseră repede în altă parte. N-ar fi vrut să treacă pe lângă ei, dar trebuia să iasă din sală. Făgăduise lui Peter să se întâlnească pe coridor, între coloanele de la intrare.

Într-un târziu ajunse, dar coridorul era plin de lume elegantă. Se simți stingheră și dureros de nepotrivită în acest mediu, iar caricatura de rochie cu care era îmbrăcată i se părea că este un sac încins cu o frânghie pe trupul ei. Dar ce importanță putea să aibă un astfel de amănunt ! Foarte curând toate aceste lucruri vor face parte din trecut și atunci nu va mai purta rochii de sac, ci numai de mătase.

Se opri și se sprijini de una dintre coloane, urmărind cu obrazul nepăsător scena de animație ce se desfășura în fața ochilor ei. Imediat după aceea mulțimea se despărți, îl văzu pe Peter. Ochii i se aprinseră și dădu să zâmbească, dar în aceeași clipă se opri. Strânse din pumni, sprâncenele i se încruntară și privirile îi deveniră reci ca de gheață. Văzu pe fiul ei, în capul gol, cu roba fluturând împrejurul trupului, vorbind și râzând în mijlocul unui grup de oameni. Când se uită mirată la ei, colțurile gurii îi fugiră în jos cu un fel de dispreț și-și trecu încet mâna prin fața ochilor. Da, era de necrezut; nici nu visase că așa ceva ar fi posibil... Dar iată realitatea! Veniseră cu toții... toate rudele ei erau de față, toți cei care conspiraseră la înfrângerea ei!... Richard, cu Vera și Charles și în mod inevitabil, Eva cu Eduard și nu între cei din urmă, Joe însoțit de Polly. De fapt Joe fu cel dintâi care o văzu și ridicând mâna uriașă, îi făcu semn să se apropie. Privirile tuturor celorlalți se întoarseră spre ea, dar rămase vreme îndelungată fără să se miște; apoi încet, întocmai ca o femeie adormită, se îndreptă spre ei.

— Dă-mi voie Lucy, să te felicit și eu, începu imediat Richard pe un ton care ei i se păru o parodie odioasă a inocenței. Fiul tău a reputat un succes strălucit. Strânse cu degetele rigide mâna întinsă spre ea și părea năucită de prezența lor neașteptată.

— Este o ocazie foarte potrivită, pentru o întâlnire a familiei, declară Eduard cu o suavă urbanitate și făcând semn spre Joe și Polly adăugă: după ce am primit scrisoarea lui Peter, mi-am zis că ar fi bine să ne întâlnim aici, toată familia, deoarece cu toții suntem mândri de el.

— Mai încape vorbă!... Am fost foarte mulțumiți să putem veni, răcni Joe într-un acces de amabilitate și vă poftesc să veniți cu toții la Grosvenor, ca să sărbătorim evenimentul.

— Cred că n-ar fi fost deloc amabil din partea noastră, dacă n-am fi venit să te aplaudăm și noi, ciripi Eva cu suavitate, strângând brațul lui Peter. Se uită la Lucy și-l surâse pe sub borul pălăriei elegante și ușoare, apoi agitând mânușile în aer, spre tineretul ce venea pe urma lor — pe care Lucy îl vedea ca prin-

tr-o ceață — adăugă cu extremă amabilitate : am adus și câțiva prieteni de tenis de-ai lui Peter, ca să-l putem aclama mai zgomotos.

Murmură un fel de prezentare, câteva nume pe care Lucy, uitându-se la ei rigidă, nu le auzi. Nici nu dorea să le audă. Simțea cum se ridică în ea o revoltă domoală, o animozitate care o făcu din nou să se aprindă în obraz. Ce drept aveau oamenii aceștia să vină, invocând pretextul unei prietenii inexistente și să se amestece între ea și fiul ei ? Ce legătură puteau oamenii aceștia să aibă cu fiul ei... și chiar cu ea ? Cu ce drept își atribuiă în această împrejurare o parte din victoria pe care ea o câștigase cu atâtea sacrificii ? Ea fusese cea care condusese bătălia și acum toți veneau, fără nici un drept, să se bucure de triumf. O ignoraseră ; o disprețuiseră ; o lăsaseră să se lupte singură. Amintirea luptei, cu toate amărăciunile, toate spaimile și sărăcia chinuitoare în care trăise, i se derulă în fața ochilor. Încleștă dinții cu putere, pentru a-și stăpâni un val de lacrimi. Auzi, întâlnire a familiei ! Sfinte Atotputernice ! Era mai mult decât ar fi putut să suporte.

— Mi se pare că este prea târziu pentru întâlnirea propusă de tine, se auzi ea răspunzând lui Eduard, cu glasul rece ca de gheață.

— Niciodată nu este prea târziu, pentru ca omul să se pocăiască, declară Eva și începu să chicotească discret, dar observația ei caraghioasă provocă râsul general al celor de față.

— Te rog, mamă, îi suflă Peter înspăimântat la ureche, nu te purta în felul acesta... mai ales astăzi. Toți au cele mai bune intenții față de noi.

Se întoarse spre el și-i aruncă o privire ca o flacăra.

— Da de mâncare ce ziceți ? se grăbi Joe să intervină, cu obișnuita lui veselie liniștitoare. Eu sunt mort de foame. Ne vom duce la Grosvenor unde ne așteaptă un praznic. Mc Killop este un bun prieten al meu ; ne va da o cameră separată. Cât despre băutură, astăzi ne vom permite șampanie... șampanie.

Apoi se întoarse sfios spre Lucy și adăugă : astăzi cred că suntem cu toții buni prieteni, nu-i așa ? Afară de asta, vai de sufletul celui ce nu știe să se înveselească.

Urmă un murmur general de aprobare, însoțit de râsete, apoi începură să se miște spre ieșire, ducând-o împreună cu ei. Ochii lui Lucy erau crunți și-si simțea inima cum i se zbate îndurerată.

— Am fost foarte mulțumiți când am aflat despre promovarea ta, declară Eva uitându-se cochetă și mulțumită spre purpura princiară a noului Canonic. Când vom avea nevoie de un nou episcop în diocază... și se opri, uitându-se la el cu înțeles.

Prelatul ridică mâna albă și transparentă în semn de protest.

— Localul Grosvenor este destul de bun.

— Peter, cine a fost tânărul care s-a împiedicat în robă ?

— Eu sunt partizan al mărcii Veuve Cliquot... când vinul este destul de sec.

— O adevărată șansă, c-ai reușit să intri la **Royal Eastern**.

Vorbeau toți deodată, așa că nu reuși să mai spună nici o vorbă.

— Ne vom urca în mașină cu toții, se auzi un glas în apropierea ei. Va fi o îngrămădeală de mai mare dragul. Dar Peter poate să stea pe genunchii lui Rose.

Un fior îi fugi în lungul trupului ; ar fi vrut să le întoarcă spatele și să plece, dar nu putea. Mergea alături de Polly, care părea mai grasă decât până acum și gâfâia în hainele scumpe și de prost gust, cu care era îmbrăcată. Polly se uită la ea cu sollicitudine și o întrebă :

— Ce ai la picioare ? Șchiopătezi de parcă ai suferi de varice...

Nu răspunse la această întrebare îngrozitoare ; ar fi vrut să se apropie de Peter, să-l ducă departe de oamenii aceștia, să rămână singură cu el — numai ei doi — fără să-i mai supere cineva. Dar grupul rudelor o ducea înainte, trecură pe sub arcade spre alee și ajunseră la poartă, unde între mașini și trăsurile aștepta un automobil uriaș, roșu, cu radiatorul de alamă strălucind în soare.

— Toată lumea sus, se auzi glasul de adineauri, să umplem automobilul.

Cel care vorbea, era un tânăr care zâmbi cu bunăvoință și deschise amândouă ușile mașinii, apoi se așeză la volan.

— Urcă-te Rose — tu poți suporta mai ușor presiunea — vei fi cea dintâi dintre sardele.

— Dumneavoastră nu vă urcați doamnă Moore? zise un glas care se auzi foarte aproape de ea. Se întoarse repede. O fată înaltă și frumoasă care avea același păr și aceiași ochi ca și tânărul de la volan, se uita la ea, zâmbind cu amabilitate și puțin sfioasă. Dar Lucy nu răspunse la zâmbetul acesta. Tot ce se întâmpla acum, i se părea o farsă sinistă care urmărea înfrângerea ei.

— Eu nu pot veni cu dumneavoastră, răspunse ea cu glasul sec, simțindu-și sufletul sfâșiat de nemulțumire.

Împrejurul ei se ridică un protest general al celor din grup.

— Mamă, va trebui totuși să vii și dumneata, stăruî Peter galant; își scosese roba și se aplecă spre ea cu toată sollicitudinea. Dar supărată cum era, în atitudinea lui de acum ea nu putea să vadă decât prefăcătorie.

— Știi foarte bine că eu nu pot veni, răspunse ea și se uită la el, într-un fel care o făcea să-și simtă inima sângerând.

— Haide și tu Lucy, interveni Eduard cu bunăvoință.

— Nu, eu nu pot veni, răspunse ea îndurerată.

— De ce să nu poți? întrebă Joe care își potrivise degetele mari ale mâinilor în subțiorile jiletcei — cât de îngrozitoare i se părea această atitudine a lui! Au trecut ani de zile de când familia noastră n-a mai avut ocazia să se adune în felul acesta.

Se întoarseră cu toții și se uitară la ea.

— Eu am de lucru, minți ea și se uită la ei trufașă.

Urmă un timp de tăcere grea; Eva râse ușor — dar în râsul acesta se simțea o inflexiune de nervozitate și se urcă în mașină. Peter se aprinse intens în obraz, în timp ce Rose se uita la el, fără să înțeleagă nimic.

— În cazul acesta cei care au loc în mașină, să se urce, se auzi pe neașteptate glasul rece al lui Richard. Nu ne putem pierde toată ziua stând aici și Lucy știe mai bine decât oricare, ce trebuie să facă. Când se plecă pentru a-și face loc pe lângă capota mașinii, spuse Evel ceva cu glasul în șoaptă.

La aceste cuvinte toți se urcară, afară de Lucy. Motorul se puse în mișcare; o dără de fum scăpă din eșapament. Simți privirea tulbure a lui Peter îndreptată ca un magnet spre ea. Înainte de a se pune mașina în mișcare, se reculese și încercă să dea trăsăturilor obrazului ei o expresie politicoasă, le spuse repede bună ziua, se întoarse și se îndreptă de-a lungul trotuarului.

Când mașina se desprinsese de lângă trotuar, auzi vâjăitul motorului, dar nu întoarse capul și liniștea ce urmă numaidecât după aceea, îi dădu să înțeleagă că a dispărut din vedere. Nu se opri din drum, deși apucase în altă direcție, așa că pentru a ajunge în Flowers Street trebuia să facă un înconjur de cel puțin un kilometru și jumătate, printr-o mulțime de hudite întortocheate și mizerabile din cartierul Partick. Dacă s-ar fi oprit și s-ar fi întors, ar fi putut evita această osteneală, dar nu yru să se întoarcă. Cu fruntea în vânt își continuă drumul... așa cum înțelegea ea.

Cu toate acestea, după ce ajunse acasă, se simți copleșită de o oboseală chinuitoare, așa că fără să-și mai scoată pălăria și mânușile, se trânti pe patul din bucătărie, unde rămase nemișcată cu ochii ținți îndreptați spre tavanul cu vopseaua cojită și îngălbenit de fum.

Bineînțeles nu spusese adevărul, când afirmase că are de lucru. Era liberă toată ziua, datorită învoirii generoase ce i-o acordase doamna Tinto; era liberă până când — în mod firesc și de nevoie — se va prezenta singură la birou, pentru a-și ridica salariul. Prin urmare, de ce stătea aici frântă, nenorocită, încercând să se îndrepte spre un scop necunoscut, când de fapt în această clipă ea ar fi putut să stea împreună cu ceilalți la masă și să bea șampanie, pentru a sărbători succesul lui Peter?

Începu să se frământa, chinuită de gelozie. Toată afacerea asta i se părea nedreaptă și revoltătoare! Peter era al ei și erau legați unul de altul datorită unor legături mult mai puternice decât simplul accident al nașterii. Din ziua aceea când era băiețuș și nu avea mai mult de opt ani când i se repezise în brațe, după ce se întorsese de la Port Doran, îl legase de ea cu lanțuri pe care le făurise chiar cu mâinile ei.

Închise ochii ; mireasma suavă a trandafirului ce-l avea prins pe piept, se ridică încet și o simți în nări... era tot atât de delicată ca și o dorință, ca o durere pricinuită de o aspirație nesatisfăcută.

La orele unu se ridică din pat, își pregăti un ceai tare și sorbi băutura amară și parfumată. Se așeză îngândurată pe scaun și după ce-și scoase pantoful rupt și ciorapul sfâșiat, constată că are piciorul rănit și probabil sângerase. Dar asta nu însemna nimic... Nu simțise nici o durere, își spălă rana, cusu ciorapul, repară pantoful — ca și data precedentă — și-l încălță din nou. Acum începu să-și dea seama că se zbuciumase fără nici un motiv. Întâlnirea aceasta neașteptată a rudelor ei era un simplu incident neprevăzut, un episod care se va termina foarte curând și nu se va mai repeta niciodată.

Liniștea ei se adânci. În starea aceasta începu să se ocupe de casă, să facă ordine, scoase trandafirul și-l puse într-un pahar cu apă, iar la orele patru, ieși din casă și luă tramvaiul, ca să se ducă la birou. Aici se purta discret și rezervat, ferindu-se de privirile severe și cercetătoare ale doamnei Tinto, căreia îi spusese că totul s-a desfășurat într-un mod admirabil. Dar după ce-și primi salariul, profită de prima ocazie ce i se oferă, ca să plece de la birou, invocând necesitatea imediată a unor cumpărături urgente, ori aceasta cel puțin era exact. Cătreieră magazinele ei favorite și făcu o serie surprinzătoare de cumpărături. De astă dată nu se mai târgui, cum avea obiceiul, și își permise să cumpere o mulțime de lucruri fără frică. Buna ei dispoziție o făcea să se lase ademenită. Se simțea chiar ea mirată, când se gândea că înainte de amiază își putuse pierde cumpătul, dar surpriza neașteptată pe care i-o pricinuisese prezența lor, o făcuse să se revolte. „Violența caracterului meu !” își zise ea și făcu o strâmbătură. Apoi, simțindu-se bine dispusă, zâmbi pentru prima dată în ziua aceea. Era emoționant să se vadă cheltuind bani cu atâta indiferență. Cumpără chiar un buchet de garoafe de la bătrâna care stătea în colțul de pe James Square. Flori ! Ce extravagantă nebunească, sugerată de starea de spirit în care se găsea acum și probabil de trandafirul ce i-l dădu Bessie Finch. Mai exista oare un gest atât de lipsit de cumpăt ca acesta ?

Pe Kelvinbank cobori din tramvai și încărcată de pachete, apucă repede de-a lungul străzii... o grabă neobișnuită la ea, când se întorcea de la birou. El nu se întorsese încă și se simți foarte mulțumită; își scoase repede pălăria, își puse papucii de postav și se apucă să pregătească masa.

Da; de astă dată nu va mai fi ceaiul acela nesuferit ci o masă adevărată! La amiază probabil el a mâncat la Grosvenor. Ei bine, de astă dată va avea ocazia să compare bucătăria costisitoare a acestui local, cu gustul mâncărilor ce le va pregăti. Cina de astă seară va fi o sărbătoare, o justificare și un fel de pocăință...

Își permisesese luxul neobișnuit să cumpere un pui, și când pasărea aceasta ispititoare fu așezată în tavă și începu să sfârâie la cuptor — puiul era mic, așa că începu să se prăjească foarte curând — Lucy făcu pregătirile suplimentare ale sărbătorii. Meniul ei era pretențios: o supă de cremă de tomate, pui fript, cu cartofi în pesmet — îi spusese de multe ori că nimeni nu se pricepe atât de bine ca ea, să dea un gust atât de ales acestor tubercule — o tartină elvețiană de la cofetăria Colville, și la urmă o cafea neagră, tare și parfumată. Acesta era meniul! Nici domnișoara O'Regan n-ar fi fost în stare să pregătească ceva mai ispititor.

Cu mânecele sumese, cu obrazul îngândurat, se simțea cuprinsă de o nerăbdare aproape tinerească.

În timp ce mâncarea era la foc, așeză masa, alese farfuriile cele mai puțin ciobite și acoperi gaura din fața de masă cu vasul în care așezase buchetul de garoafe. Apoi se gândi că acum e gata să-l primească. Se așeză pe scaun, simțind o osteneală plăcută și așteptă mulțumită, după ce constată că ceasornicul arată un minut înainte de orele șapte. Se va întoarce în curând; era punctual; și la întrebarea ei, chiar în dimineața acestei zile (căci se gândise dinainte, în mod vag, la sărbătorirea de acum) îi răspunsese că la orele șapte se va întoarce acasă.

Acum sta pe scaun și pândea, să-i audă zvonul pașilor urcând scara.

Dar nu auzea nimic: nici zgomotul pașilor, nici fluieratul lui prevestitor. La șapte jumătate se ridică, trecu în camera de alături și se opri la fereastră. ea să se uite

În lungul străzii ; dar nici de astă dată nu-l văzu apropiindu-se.

Se întoarse în bucătărie și se uită din nou la ceasornic. Era opt fără un sfert. Începea să se neliniștească, dar întorcându-se spre masă, se stăpâni din nou. Totul era în cea mai desăvârșită ordine : mănecarea aștepta caldă la cuptor. Îndreptă lăjerul unei flori și se așeză din nou pe scaun.

Dar nu putea sta liniștită. Se ridică în picioare și începu să se plimbe prin cameră, ezită, se apropie din nou de fereastră și cercetă neliniștită strada deșartă, apoi se întoarse încet în bucătărie.

Se așeză din nou pe scaun și ridică din nou ochii spre ceasornic, simțindu-se înfiorată de o neliniște crescândă.

Încetul cu încetul seninul speranțelor ei începu să se întunece, între sprâncene i se săpă o cută adâncă și șterse expresia de mulțumire de pe obrazul ei. Ce i s-o fi întâmplat ? Trecuse demult ora opt. Își simți trupul înfiorat de neliniște. Se strădui să se stăpânească, dar nu reuși ; se ridică iarăși în picioare și începu să se plimbe, să se uite la ceasornic, să se apropie de fereastră, să se oprească în fața ușii ; chiar o deschise, pentru a auzi cu atât mai repede sunetul pașilor lui pe scară : aștepta, aștepta nerăbdătoare, cu urechea la pândă, să-l audă venind.

Ceasornicul bătuse orele nouă, fără ca el să se fi întors. Se strădui din toate puterile să stea nemiscată pe scaun. Nouă și jumătate și el tot nu venise. Mănecarea nu mai era bună... puful devenise tare ca o așchie, cartofii ca niște curele, cafeaua un cir întunecat pe fundul cării. Cu trupul înghețat de pustiu întunericului împânzit împrejurul ei, simți că toată bucuria acestei zile s-a stins ; într-un târziu se ridică în picioare, strânse masa, vărsă cafeaua în bazinul de la robinet, turnă supă într-un castron de lut, puse friptura în bufet... și încercă să șteargă orice urmă a banchetului pe care-l pregătise. Colțurile gurii îi căzură din cauza tristeții inexprimabile, dar ochii ei, oricât ar fi fost de plini de lacrimi, se feriră să plângă.

Când într-un târziu se întoarse acasă — exact la orele zece — și o găsi tricotând, era cu fruntea senină și cu obrazul impasibil.

— Mi-a fost imposibil să scap de oamenii aceia, îi spuse el dintr-o răsuflare; se vedea că venise grăbit, dar zâmbea și era foarte bine dispus. Probabil ți-ai închipuit că nu mă voi mai întoarce? Ai fost neliniștită?

Se uită la el, fără să clipească și fără să se oprească din tricotat.

— Nu... știam că te vei întoarce, răspunse ea; apoi adăugă cu glasul încet și fiecare cuvânt părea că este îmbibat de o concentrare intensă: și de ce să fiu neliniștită? În fața noastră se așterne tot viitorul, la care trebuie să ne gândim!

La cinci luni după aceea, când stagiul lui Peter la spital se apropia de sfârșit, Lucy luase demult hotărârea, referitor la ce vor face de aici înainte. La repetatele aluzii ale lui, că va trebui să găsească pe cineva care să-i cumpere un cabinet, ea îi răspundea întotdeauna cu un zâmbet îngăduitor. Nu avea decât douăzeci și doi de ani și de unde, rogu-te, ar fi putut să obțină banii necesari? Nu, nu exista decât un singur mijloc, un mijloc destul de plăcut, deși implica probabil muncă fără preget. Dar munca era lucrul esențial pentru un tânăr care vrea să progreseze; cât despre stăruința în muncă, amândoi — atât el cât și ea — se obișnuiseră demult cu așa ceva.

El va ocupa o slujbă de medic asistent extern — undeva într-un orașel de provincie — ea se va ocupa de gospodărie. Se simțea ademenită de Anglia, din două motive: salariile ce se plăteau acolo, erau mult mai mari decât în Scoția și înainte de orice, ea ar fi dorit să se despartă definitiv de regiunea în care trăiseră până acum. Se zbatuse prea mult la Glasgow, pentru ca orașul acesta să-i mai poată fi simpatice; afară de asta în anumite cartiere ea era prea cunoscută de toată lumea și se temea ca ocupația ei umilitoare să nu fie păgubitoare pentru cariera fiului ei care trebuia să-și facă o clientelă aleasă. Prin urmare vor pleca în Anglia. Se gândea la o căsuță frumoasă, într-un mic orașel de provincie... la început fără nici un fel de pretenții, dar curată și convenabilă, cu o placă de alamă la intrare. Va avea grijă întotdeauna, ca această placă să strălucească.

Deocamdată avea o idee strălucită : cercetând publicația **Lancet** — citind în mod regulat acest periodic în localul Bibliotecii Mitchell — săptămâna trecută a găsit un anunț care o făcuse să-i strălucească ochii. Se căutau doi medici asistenți pentru **Asociația de Asistență Medicală din Stafford-Nord**, doi medici tineri și muncitori — de preferință diplomați ai Facultății din Glasgow — și pentru serviciul acesta care le ocupa toa timpul, li se oferea locuință gratuită, căldură, lumină și pe deasupra 850 lire pe an. Prin urmare un venit sigur și fără să ai nevoie de nici un fel de capital. Anunțul o făcu să rămână cu gura căscată. Două posturi vacante : fără îndoială Peter va putea obține unul dintre acestea.

Îi telefonase imediat la spitalul **Royal Eastern**, încântată de acest proiect al ei, deoarece implicit se identifica cu Peter — văzuse și el anunțul — dar i se păru straniu când constată că ezită. Practica medicală în calitate de salariat, nu-l ademenea deloc ; Asociația Medicală Britanică nu era de acord cu astfel de contracte. Munca în cabinetele acestor Asociații de Asistență Medicală era ucigătoare și afară de asta înjosea pe cei care-o acceptau, stigmatizând profesia de medic. În general el se dovedi categoric împotriva ideii de a solicita o astfel de slujbă.

Dar ea era cu totul de altă părere ; îi telefonase ieri, și astăzi — sâmbătă după-amiază — era hotărâtă să discute împreună această chestiune, când va veni s-o vadă. Era un obicei stabilit, ca la această oră și în această zi să vină, să o vadă, dar în ultimul timp, datorită obligațiilor din spital... muncă de ocaș cum spunea el... începuse să vină în mod neregulat. În ultimul timp, când îl vedea, începuse să se simtă înfiorată de o neliniște ușoară, pe care nu și-o putea explica. Nu știa nici ea exact care sunt acum raporturile dintre ei doi. I se părea că băiatul ei îi scapă printre degete, că se ferește de ea și se străduia zadarnic și din toate puterile să pună din nou stăpânire pe el, dar nu reușea.

În timpul ultimilor cinci luni, prezența lui îi lipsise mai mult decât și-ar fi închipuit. În singurătatea ei, văzându-l atât de rar, se mângâia cu gândul că **Royal Eastern** era atât de aproape de casa în care trăia ea și de multe ori seara, așezată în mijlocul întinericului din

camera dinspre stradă, simțea o mulțumire melancolică, când vedea luminile de la ferestrele spitalului clipind pe deasupra clădirii sumbre a Universității din vârful colinei apropiate.

Cum sta așezată, cu cotul sprijinit pe brațul fotoliului și cu obrazul culcat în palme, stăpânită mereu de sentimentul acela straniu de dorințe nesatisfăcute, cutele dintre sprâncene — acum aproape constante — începură să i se frământa într-un fel ciudat. Obrazul ei era acum mai plin, deoarece în ultimul timp începuse să mănânce mai regulat. Era îmbrăcată într-o rochie frumoasă de stofă — rochia de voal pe care și-o făcuse singură, o dăduse demult doamnei Collins care o primise cu toată recunoștința — dar cu toate acestea nu se simțea împăcată. Privirile ochilor îi erau neliniștite. Probabil avea nevoie să-și poată lua cele două săptămâni de concediu la începutul lunii viitoare. Imediat după aceea va părăsi slujba și la sfatul înțelept al doamnei Tinto, avusese inspirația „să-și ia concediul în contul firmei Henderson & Shaw“, înainte de a pleca. Întrucât o privea pe ea, poate nici nu s-ar fi gândit la această eventualitate, fiind în întregime absorbită de ideea viitorului lui Peter.

Cu totul pe neașteptate se auzi soneria de la intrare. Se ridică încet în picioare, presimțind că nu poate să fie Peter care mai păstra și astăzi obiceiul său special de a-și anunța sosirea și ieșind în vestibul, închise ușa camerei din față care rămăsese întredeschisă. Devenise foarte sensibilă în legătură cu interiorul sărăcăicos al acestei locuințe — care putea fi constatat foarte ușor când cineva se oprea pe coridor — așa că era preocupată mereu de grija de a-l ascunde. Deschise apoi ușa de la intrare.

Văzu un om mai în vârstă, cu obrazul roșu oprit în fața intrării, pe buze cu un surâs întrebător care descoperea un dinte de aur și făcea ca pielea nasului botocănos, brăzdată de vinișoare subțiri și violete, să i se adune în crețuri mărunte. Era mic de statură și îmbrăcat într-un pardesiu negru cu reverele de mătase, cu gulerul cămășii foarte jos, peste care se răsfărâgeau cutele lăbărtate ale gâtului, în cravata uriașă avea un ac cu o grenată mare. Între degetele, încărcate de trei inele

care îi intraseră adânc în carne, ținea un baston de tres-tie cu mânerul de argint și pe cap avea o căciulă de astrahan, trasă până peste urechi, de forma unui turban — o căciulă ciudată — care făcea pe omulețul acesta să pară impunător.

— Doamna Moore ? întrebă străinul, cu zâmbetul mereu pe buze și cercetând-o cu privirile șirete ale ochilor, îngropați în cutele obrazului.

— Da ! răspunse ea cu glasul destul de înțepat, deoarece înfățișarea acestui om nu i se păru deloc simpatică.

Străinul dădu din cap în semn de aprobare, față de propria sa perspicacitate, apoi după o scurtă pauză adăugă :

— Aș vrea să vorbesc cu dumneavoastră. Se uită și ea la el, apoi întrebă :

— Ce doriți ? Eu nu vă cunosc.

Străinul începu să se frământa de o mulțumire ascunsă, ca și când ideea că n-au avut prilejul să se cunoască până acum, i-ar fi pricinuit o mulțumire neașteptată și răspunse :

— Fără îndoială vom avea ocazia să ne cunoaștem foarte curând

— Ce doriți ? repetă ea din nou.

Străinul clipi din ochii șireți.

— Aș fi vrut să vorbesc ceva cu dumneavoastră, în legătură cu fiul dumneavoastră.

Își opri mișcarea mâinii întinse spre ușă, gata să i-o trântască în nas.

— Vezi, așa e mult mai bine ! Te rog, continuă el și pielea nasului începu să i se încrețească din nou — acesta era felul său de a zâmbi — te rog nu fii atât de rigidă față de mine. Aș vrea să intru pentru câteva clipe, ca să stăm liniștiți de vorbă.

Ezită, apoi fără să vrea, făcu un pas înapoi. Talismanul pe care-l reprezenta numele fiului ei, acorda acestui vizitator privilegiul de a intra.

— Despre ce este vorba ? întrebă ea, tot atât de răstită și uitându-se la el, i se părea că-și aude bătăile speriate ale inimii. Vizita aceasta reprezenta o întrerupere brutală a meditației calme de până acum. Nu cumva

omul acesta era un cămătar, un individ cu reputație dubioasă, în mâinile căruia căzuse Peter?

Străinul se așează pe scaun, își depărtă genunchii și-și așează amândouă mâinile pe mânerul de argint al bastonului.

— Te-am găsit cu mare greutate, începu el cu glas plăcut, plecându-și trupul spre ea. În privința unor anumite amănunte fiul dumitale este mai misterios decât ar trebui. Altădată însă îți face impresia, că nici untul nu i se topește în gură. În orice caz este un tânăr strălucit. Se uită la ea mulțumit și zâmbi din nou : un tânăr priceput în toate privințele.

— Spune-mi ce urmărești ? stăruie ea cu glasul aspru și pornit pe hărăț.

— Ei haide, liniștește-te doamnă ! răspunse el. Nu fi atât de înțepată... Noi doi vom deveni prieteni foarte buni. Începu să râdă cu toată încrederea și se bătuse încet cu mânerul bastonului peste dintele de aur, apoi exclamă : numele meu este Tully. Se opri să vadă ce efect vor produce cuvintele lui asupra ei, apoi adăugă : probabil cunoști numele — Tully, bijutierul — din Alston Street ! Acesta sunt eu.

Se uită la el năucită. Privirile ochilor ei îl cercetară, se opriră asupra acului de cravată, a inelelor ce le avea pe degete, asupra bastonului chiar și asupra căciulii caraghioase pe care o pusese pe masă, ca s-o aibă la îndemână. Va să zică, acesta era Tully ; omulețul acesta grotesc și împopoțonat cu zăloagele pe care clienții lui nu le mai putuseră scoate. Dar cu toată mirarea pricinuită de prezența acestui om în casa ei, buzele i se strâmbară cu dispreț, când îi spuse :

— Da, știu cine ești ; dumneata nu ești bijutier. Dumneata ești omul care are o casă de amanet... și proprietarul unor maghernițe.

Străinul începu să râdă în hohote și bătuse de câteva ori cu bastonul în dușumele.

— Exact, exclamă el, fără să se tulbure câtuși de puțin. Așa este. Mie îmi place vorba limpede... făcu o pauză și-și șterse ochii cu o batistă galbenă, ca penele de canar. Adevărat este de asemeni... că mi s-a spus despre dumneata, că ești femeie iabărășă și pe cinstea mea, văd c-au avut dreptate.

— Cine ți-a spus ? țipă ea furioasă.

Ii făcu un semn cu ochiul.

— Câțiva prieteni de-al dumitale din Ralstone, draga mea. Dar eu n-am suflat nimănui nici o vorbă. Trebuie să știi că eu locuiesc în orașul acela. Am o casă frumoasă și câteva hectare de pământ împrejur care au fost transformate într-o splendidă grădină — va trebui să vii s-o vezi — și toate acestea, din casa de amanet și chiria maghernițelor, sfârși el și începu din nou să râdă în hohote.

Cu mare greutate reuși să se stăpânească. Se așeză la masă, față în față cu el.

— Vrei să ai amabilitatea să-mi spui ce dorești ? întrebă ea cu glasul stăpânit. Presupun că băiatul meu a căzut în ghiarele dumitale de cămătar ticălos. Cât îți datorează ?

La cuvintele ei, dar mai ales auzind tonul cu care le pronunță, atitudinea lui se schimbă numaidecât ; cliptă din ochi, apoi exclamă :

— Sfinte Atotputernice ; nu e vorba de asta, femeie ! Eu nu sunt cămătar, declară el și se opri. Fiul dumitale se ține după fata mea, Rosie... asta e tot. Și lăsându-se în spătarul scaunului, se uită la ea jignit, ca și când ar fi așteptat să-i ceară iertare. Dar ea nu avea de ce să-i ceară iertare ; se simțea năucită ; buzele i se strânseseră și-i fugiră spre colțurile gurii, în timp ce se uita la el, fără să zică nimic. Așa că în cele din urmă fu el cel care întrerupse tăcerea : da, umblă după fata mea. Și pe cinstea mea, trebuie să știi că este o fată foarte drăguță. Seamănă bucățică ruptă cu maică-sa care a murit și acum este în ceata îngerilor. Fata aceasta este tot ce poate să-mi fie mai drag în lume. Se uită la obrazul ei palid și rigid, apoi adăugă cu îngăduință : trebuie să-ți spun, că nu am nimic împotriva fiului dumitale. N-are para chioară în buzunar... dar asta n-are importanță. Eu am destule. Multe, foarte multe ! Rosie a mea va dispune de o avere frumoasă care să fie corespunzătoare numelui ei. Iar băiatul dumitale are situație. Da, datorită muncii stăruitoare, a reușit să-și facă o profesie frumoasă. Băiatul acesta îmi place foarte mult, cu toată ușurința lui. Lucy tresări, dar el nu-i dădu atenție și continuă : este un mare merit că a reușit să facă ceca

ce a făcut, dar băiatul acesta are capul bine așezat pe umeri; știe că doi cu doi fac patru, ori asta este o calitate.

Ea se uita la el, mereu năucită și speriată... fără să se miște de pe scaun. Dar din învălmășeala gândurilor ce o preocupau acum, începu să se ridice o amintire tulburătoare și-și aduse numaidecât aminte. Rosie! Jocul de tenis! Prietenii din Ralstone ai Evei. Și fata aceea zveltă, roșcovană, care fusese la serbarea distribuirii diplomelor, se opri în fața automobilului și o întrebă cu glasul timid: „Doamnă Moore, nu vreți să vă urcați dumneavoastră întâi?” Pe urmă râsul fratelui ei care adăugase „Rosie, Peter va sta la tine în poală”.

Trupul ei se cutremură de un spasm dureros. Rosie Tully... fiica acestui cămătar ticălos, proprietar de maghernițe, pentru care ea muncise de cădea în brânci, încercând să stoarcă pentru el chirii ticăloase, din trupul lipsit de vlagă al acelor dezmoșteniți, pentru ca el să-și poată cumpăra vila și grădina și să adune bani gramadă și să îmbrace elegant pe detestabila lui fiică. Un fior îi străbătu tot trupul și dinții începură să-i clănțane.

— Mai are fiul meu vreo calitate cu care să fi câștigat favoarea dumatăle? întrebă ea, încercând să-și stăpânească amărăciunea.

— Da, firește, sigur că are, se grăbi el să încuviințeze. Apartine aceleași religii. Amănuntul acesta este încă un motiv care pledează în favoarea lui. N-aș vrea ca în căsnicia lui Rosie să existe diferențe de religie. Când se va prezenta în fața altarului, acesta va trebui să fie altarul religiei adevărate.

Mulțumirea și încrederea vulgară în sine a acestui om o scotea din minți. Din adâncul acestel mărturisiri care pentru ea reprezenta o îngrozitoare lovitură, începu să se ridice un val de furie copleșitoare.

— Ei bine, acum după ce ai constatat că pentru dumneata corespunde din toate punctele de vedere, probabil vei avea de spus ceva și despre mine? întrebă ea cu glasul tăios.

— Cum adică?

— Fiul meu știe că ai venit la mine ?

— Nu, cum era el să știe de așa ceva. Asta a fost o idee a lui Tully... adică a mea.

Faptul că în această împrejurare mai putea face și glume, o făcu să-și piardă cu desăvârșire răbdarea.

— Prin urmare totul este dinainte hotărât, scrâșni ea printre dinți.

— Sfinte Doamne, dar nici vorbă. Mai sunt o mulțime de amănunte care trebuiesc discutate. Dar dumneata nu vei avea nimic de pierdut din această afacere. De asta voi avea eu grijă. Se uită cu înțeles la mobilierul sărac al apartamentului. Îți voi trimite o mobilă nouă pentru apartament, câteva covoare și tot ce-ți lipsește. Îți voi ajuta...

— Isprăvește ! țipă ea furioasă. Poate-ți închipui că eu am nevoie de mila dumitale ticăloasă... eu sau fiul meu ?

Se uită la ea cu gura căscată.

— Milă ? Se vede că dumneata nu mă cunoști, îngână el, și nu cunoști nici pe Rosie a mea.

— Nici nu cred că voi avea ocazia s-o cunosc, ripostă ea cu amărăciune.

— Cum... ce... ? Cuvintele ei îl loviră în punctul cel mai dureros și obrazul roșu al lui Tully arăta acum ca o sfeclă. Pentru numele lui Dumnezeu, madam, adăugă el grăbit, bărbatul care se va căsători cu Rosie a mea, va fi un om fericit.

Se uită la el și-și pierdu cu desăvârșire cumpătul.

— Fiul meu nu va fi acest bărbat, răspunse ea cu glasul tremurând printre dinții înțeleștați. Apoi se ridică în picioare și se uită fix la el.

— Pentru numele lui Dumnezeu, dumneata ești nebună ! îngână el ; părea că și-a pierdut cu totul încrederea în sine. Pentru băiatul acesta este un noroc cu care nu se va mai întâlni în viață, mai ales când te gândești la ce am hotărât să fac pentru el. Întinse brațul în semn de protest. Uite ce, doamnă, să limpezim afacerea. Eu țin la fiica mea și și aş vrea să fie fericită. Acesta este motivul pentru care am venit la dumneata. Spune-mi, rogu-te, ești dispusă ca să cădem la înțelegere ?

— Nu ! strigă ea cu violență.

— De ce nu ? întrebă el.

— Refuz... și acesta este singurul lucru care te interesează... Nu cumva va fi obligată să înceapă să se certe cu cămătarul acesta ticălos ?

Se uită la ea fără să înțeleagă ; în cele din urmă se ridică în picioare.

— Dumneata nu ești în toate mințile. Nu, nu se poate să fii în toate mințile. Dar mi s-a spus chiar de la început și puteam intui ce mă așteaptă.

Va să zică rudele ei continuă să o calomnieze !

— Dacă nu sunt, izbucni ea, e un motiv în plus să nu-ți pierzi vremea cu mine.

Se uită din nou la ea și se umflă în fălci.

— Pe Dumnezeu meu, dumneata ești o femeie foarte sucită ! declară el. Și-ți făgăduiesc că de aici înainte niciodată nu voi mai avea de-a face cu dumneata. Apoi își puse căciula caraghioasă, clătină din cap și ieși din odaie.

Trupul înțepenit i se destinase numai decât și se lăsă pe scaun, sfârșită de puteri. Privirile i se tulburară din nou ca și adineaori... din cauza spaimei ce i-o pricinuiseră acest incident. Lovitura fusese îngrozitoare și coincidența barbar de nedreaptă. Dintre toate fetele, nu se putea să fie decât tocmai a lui Tully ! La toate acestea contribuise Eva — buzele îi fugiră în susul gingiilor — Eva cu tenisul ei, cu pretențiile ei mondene și dulceria prefăcutei prietenii. Aceasta era în realitate o nouă jignire... sare în rana care sângera demult.

Dar Peter.. de ce nu i-a spus nimic ? Buzele începuseră să-i tremure, un val de gelozie îi înfioră trupul... o durere sfâșietoare. Dar găsi numai decât răspunsul : era tânăr, simpatizat de toată lumea, impresionabil și s-a lăsat dus de prima impresie. Orice altă posibilitate era exclusă. Nu, intenția această a lui nu putea fi serioasă. Gândul acesta îl alungă în mod categoric. Dar va trebui să reacționeze imediat... va trebui să vorbească cu el, chiar în timpul acestei după-amiezi. Va trebui numai decât ! Ea nu era femeia care să stea indiferentă, când

fiul ei este ademenit într-o aventură nebunească, o aventură care ar putea să-i compromită viitorul strălucit ce-l așteaptă. Întoarse privirea încețoșată spre ceasornic. Trei și un sfert ! Trecuse ora când ar fi trebuit să vină ; probabil astăzi era din nou prea ocupat, ca să poată veni. Dacă el nu va veni la ea, era hotărâtă să meargă ea la el. Trecu în camera din față și se uită cu toată atenția spre clădirea spitalului.

Făcu un efort de voință, pentru a mai aștepta o jumătate de oră, stând în picioare nemișcată în fața ferestrei, cu privirile fixe, sub sprâncenele încruntate. Apoi cu o mișcare atât de caracteristică la ea, ridică bărbia în vânt și se depărtă de fereastră. Își puse pălăria, mânușile și plecă de acasă grăbită.

Afară bătea un vânt rece și aspru, dar elanul ei era mult mai impetuos decât vântul. Continuându-și drumul cu pași grăbiți, luă hotărârea ca înainte de orice să fie calmă. Prevedea că aceasta este singura șansă ce-i rămânea : să cântărească această criză cu tot calmul. Nici o pornire furioasă și deznădăjduit nu-i putea folosi ; prin urmare trebuia să fie calmă.

Când trecu prin parcul plin de praf și se apropie de spital, privirile ei rămaseră fixate asupra acestei clădiri cenușii. Ca să intri fără autorizație sau fără ca cineva să știe, între pereții necunoscuți și misterioși ai acestei clădiri, era o aventură stranie. Dar cu toate acestea va intra, ea nu putea să mai întârzie. Își luă inima în dinți și trecu prin curtea uriașă pavată, pe sub balcoanele saloanelor, unde bolnavii îmbrăcați în halate roșii, stăteau întinși în lumina soarelui.

Când ajunsese la intrarea principală, se apropie de portarul care făcea de gardă în loja sa.

— Caut pe doctorul Moore, zise ea.

Portarul lăsă ziarul din mână și ridică privirea; era un bărbat în vârstă și în clipa aceasta o examinează pe deasupra ochelarilor cu o expresie de pesimism, rezultat al unei experiențe bogate.

— Doctorul Moore trebuie să fi plecat, răspunse el și clătină încet capul chelios.

— Nu cred că a plecat, adăugă ea, încercând să-i explice motivul pentru care venise.

— În sfârșit, declară bătrânul, dacă este atât de important și vrei să încerci... urcă-te la etajul întâi, pe coridorul din dreapta. Apoi, întinzând brațul îi indică, fără nici un fel de optimism, scara spre care trebuia să se îndrepte.

Urcă treptele de piatră ale scării și apucă de-a lungul unui coridor îmbrăcat în faianță albă; aerul era îmbibată de cloroform și de mirosul acidului fenic, pe care-l simțea în nări, și trecând prin fața unei uși turnante, cu tâbliile de sticlă, văzu un șir de paturi.

La capătul coridorului ce i-l indicase portarul, se opri în fața a trei uși, unde după o clipă de ezitare, i se păru că aude răsete și imediat după aceea pe ușa de la mijloc ieși o infirmieră care se opri în fața ei. Infirmiera era o femeie înaltă, de vârstă mijlocie, pe cap cu o bonetă albă; manșetele, brâul lat și scrobite al halatului străluceau, ca și când atunci ar fi venit de la spălătorie. La vederea lui Lucy zâmbetul ce-i tremura pe buze, se șterse numaidecât.

— Da, doamnă? întrebă infirmiera.

— Aș vrea să vorbesc cu doctorul Moore, răspunse Lucy cu glasul șters.

— Referitor la un bolnav?

— Nu!

— Pentru internarea cuiva?

— Nu!

Se uitară una la alta. Infirmiera se opri, dându-și seama că are de-a face cu o femeie tot atât de încăpățânată ca și ea.

— Nu cred că vei putea să vorbești cu el, răspunse ea pe un ton din care se vedea că și-a pierdut răbdarea. Doctorul Moore nu este de serviciu și în orice caz deocamdată e foarte ocupat.

— Pe mine mă va primi... Este fiul meu!

— Fiul dumitale?

Expresia de pe obrazul infirmierei se schimbă încet, devenind din mirare un fel de amabilitate sfioasă.

— Ei bine, declară ea în cele din urmă, în cazul acesta, poftim intrați. Eu sunt infirmiera Cooper... cea care răspunde de sălile de la acest etaj. Apoi după o pauză adăugă : dă un mic ceai... sau mai bine zis ceaiul îl-am organizat eu, pentru el. Expresia obrazului i se mai îmblânzi și renunță cu desăvârșire la obișnuita ei atitudine profesională : pentru a respecta anumite convenții sociale... cred că înțelegeți.

Lucy nu zise nimic. Nici nu bănuia ce vrea să spună infirmiera aceasta cu halatul ei scrobit, și nici nu era dispusă ca să ghicească gândurile ei. Dar când intră în salonul medicului de gardă, își dădu imediat seama de ceea ce voia să-i spună cu vorbele ei. Obrazul care i se îmblânzise în așteptarea revederii lui Peter, pâli subit și trăsăturile îi deveniră rigide. Pe o măsuță mică, cu o față de masă albă, era servit ceaiul. Peter era în odaie, în mână cu ceașca de ceai ; da, era aici, așezat pe canapea ; și lângă el, pe aceeași canapea, în mână cu altă ceașcă, era Rose Tully.

Un fapt banal și normal... un tânăr simpatic, mulțumit de sine și de toată lumea, invitasе la ceai o fată tânără, probabil tot atât de mulțumită și ea, de față cu prezența binevoitoare a unei infirmiere însărcinate cu supravegherea saloanelor spitalului.

Pentru Lucy însă spectacolul acesta nu fu ceva obișnuit, ci o constatare îngrozitoare, un spectacol penibil care o cutremură până în adâncul sufletului. O nouă lovitură, mult mai dureroasă, la care nici nu se așteptase Rămase năucită când văzu intimitatea dintre cei doi tineri așezați pe canapea. Urechile începură să-i vâjâie și simți un junghi în inimă. Ochii ei speriați nu se puteau desprinde de pe obrazul fetei tinere, cu părul roșcat, care stătea atât de aproape de fiul ei. Acum vedea că este o fată adorabilă — și din nou simți gelozia dureroasă sfâșiindu-i sufletul — cu obrazul alb, cu o spuzeală de pistrui, cu ochii căprui, cu mâinile albe și fine și buza superioară ușor arcuită. Cum se poate, ca o fată atât de frumoasă ca aceasta, să fie fiica unui bărbat ca Tully ! Cum se poate ca albul și trandafiriul acesta imaculat, să răsară din casa cu cele trei ghiulele de alamă ! Buzele lui Lucy păliră și colțurile gurii îi

fugiră în jos; mâinile bătucite de munca pentru fiul ei, i se încleștară strâns.

— A venit mama dumneavoastră domnule doctor, anunță infirmiera cu vioiciune amabilă și în priviri îi luci o lumină de alarmă. Lui Peter îi tremură ceașca în mână. Întoarse capul și trăsăturile obrazului i se schimbă imediat, pentru a exprima o vizibilă sfială.

— O, da, exclamă el proteste. Urmă o tăcere grea — o tăcere chinuitoare, în timpul căreia obrazul domnișoarei Tully se înroși încet și părea că nu se simte în largul ei.

— Stați pe scaunul acesta, doamnă Moore, adăugă infirmiera, pe un ton mult mai amabil decât adineauri. Le-am promis să le servesc eu ceaiul. Dați-mi voie să vă ofer și dumneavoastră o ceașcă.

Lucy se așează pe scaun, cu trupul rigid ca o prăjină și ochii nu i se desprinseră nici pentru o clipă de pe obrazul fetei. Acum nu i se mai părea cătuși de puțin că această canapea s-ar legăna în spațiul eteric al mulțumirii.

— O singură bucată? Cleștele de zahăr se ridică ușor, ca și când ar fi vrut să aștepte răspunsul. Foarte bine. Lucy nu zise nimic. Cred că doriți și frișcă. Infirmiera care presimțea tensiunea din atmosfera devenită glacială, întocmai ca un cal de bătaie care aude glasul de goarnă, se pregătea să preîntâmpine în toate intensitatea întorsătura nouă și neașteptată acestei întâlniri. Sper că va fi pe gustul dumneavoastră, adăugă ea cu extremă solicițudine, întinzându-i ceașca. Urmă o nouă tăcere: Rosie aprinsă și trandafirie, infirmiera Cooper „foarte bine dispusă” urmărind scena cu toată atenția, Peter zbatându-se deznădăjduit, să-și păstreze cumpătul.

— Aceasta... aceasta este o cinste neașteptată, mamă, îngână el într-un târziu. O jalnică și nereușită încercare de a lua situația în glumă.

— Da. M-ați fi putut da grămadă cu o singură suflare, interveni infirmiera Cooper. Pentru nimic în lume nu mi-aș fi putut închipui, că sunteți mama doctorului. Nici prin minte nu mi-ar fi trecut. Se opri, lăsându-i să ghicească la ce s-a gândit, apoi le zâmbi pe rând și se întoarse din nou spre Lucy: în orice caz nu se putea

să veniți într-un moment mai potrivit decât acesta, nu-l așa ?

— Așa se pare, răspunse Lucy făcând un efort ; simți că mâna în care ține ceașca începe să-l tremure : nu de emoție, ci din cauza revoltei. Liniștește-te, își zise ea. Fii calmă. Odată, în timpul unei crize tot ca cea de acum, ce consecințe îngrozitoare avusese purtarea ei nesăbuită.

Infirmiera Cooper începu să râdă mulțumită. Ea nu era o fire răutăcioasă... dar ce situație ! Astă-seară va avea ce povesti colegelor ei în dormitorul comun !

— Dumneavoastră locuiți la țară, nu-i așa ? întrebă ea cu sollicitudine. Mi se pare că fiul dumneavoastră, spunea că stați la Ardfillan.

— Locuiesc foarte aproape de spital, răspunse Lucy fără înconjur.

— O, serios ? se miră domnișoara Cooper. Eu am înțeles că locuiți la țară.

— Ți-am spus că locuiesc foarte aproape. Pronunță cuvintele acestea pe un ton dur și laconic.

— Nu mai vrei o bucată de cozonac, mamă ? interveni Peter, vexat de situația aceasta insuportabilă.

— Doamna nu s-a atins nici de prima felie, răspunse infirmiera cu înțeles.

Urmă câteva minute de tăcere care se prelungiră până când Rose, luându-și inima în dinți, se adresă lui Lucy :

— Astăzi este o zi splendidă, nu-i așa ? începu ea, dând dovadă de puțină originalitate, dar de cea mai bună intenție. Roșul de pe obraz îi dispăruse, numai buzele îi luceau ca o floare însângărată în mijlocul obrazului seducător și catifelat. Peter se uită repede la maică-sa ; tot așa făcu și infirmiera Cooper, așteptând amândoi răspunsul la această blândă invitație de prietenie. Dar Lucy, cu obrazul rigid se uita la covorul de pe parchet și nu răspunse nimic. Știa dinainte cum va trebui să se poarte față de ființa aceasta blândă de pe canapea. Amăruclunea adâncă ce-i învenina sufletul, o învălui ca un val de ură neîmpăcată. Gelozia ei — o gelozie ciudată și nefirească — o ardea în piept, întocmai ca o flacără.

— E frumos astăzi, zise infirmiera și oftă ușor, apoi zâmbi grațioasă și adăugă : mai vreți o ceașcă de ceai, domnișoară Tully ?

— Nu, crede-mă nu mai vreau. În clipa aceasta arăta exact ca și când o singură sorbitură de ceai, i-ar fi fost de ajuns ca să se înece.

— Dar dumneata, doctore ? întrebă ea, de astă dată pe un ton ceva mai malițios.

— Nu... nu ! Își băgă un deget după gulerul cămășii și-l întinse. Îți mulțumesc, nu mai beau.

Arăta nemulțumit și stângaci; incapacitatea lui de a face față acestei situații, îl punea într-o stare de umilință care-i trezea o nemulțumire crescândă împotriva mamei sale. De ce nu l-o fi lăsând în pace ? De ce s-a înfipt aici în fața lor, cu obrazul ca de gheață, țeapănă, fără să zică nimic și încăpățânându-se să-i pricinuiască jenă ? Se uită întunecat la infirmiera Cooper care începuse să-și toarne liniștită a doua ceașcă de ceai.

— Mie îmi place foarte mult ceaiul, declară ea ca să se explice. Numai datorită prezenței ei, situația putea fi menținută la nivelul unei amabilități artificiale. Și dându-și seama de acest amănunt, începea să înțeleagă tot mai mult importanța rolului ei. Da, constat că-mi place foarte mult. Înțelegeți, eu am o situație care implică multă răspundere. Două saloane cu câte cincisprezece paturi, o echipă de infirmiere și trei stagiare pe care trebuie să le supraveghez — afară de asta, și zâmbi cu îndrăzneală — sunt obligată să supraveghez și pe tinerii doctori ai spitalului.

Lucy se uită la ea rece și cu privirile întunecate.

— Da, serios. Ați rămâne foarte impresionată, dacă ați afla ce am văzut eu în viața mea. Nici nu vă imaginați ce sunt în stare să facă. Noaptea intră și ies pe ferestrele spitalului... se ung unul pe altul pe obraz cu albastru de methyl și beau alcoolul pe care îl găsesc în dulapul de medicamente. Nu vreau să spun același lucru despre doctorul Moore... Doamne ferește ! Este cel mai liniștit intern pe care l-am avut de luni întregi. De fapt eu sunt de părere că un sentiment statornic înseamnă foarte mult pentru un bărbat tânăr. Nu sunteți de aceeași părere ? Și întorcându-se spre Lucy îi aruncă o privire malițioasă și întrebătoare.

Dar Lucy n-o auzi ce spune. Atenția îi era concentrată asupra canapelei de unde o ușoară mișcare o făcu să tresară. Rosie, probabil nu mai era în stare să suporte această situație — sau privirile ei — așa că începu să se frământa și se ridică în picioare.

— Cred că a sosit timpul ca eu să plec, se adresă ea lui Peter în șoaptă.

La rândul său murmură și el ceva și ridicându-se o însoți până la ușă. Rose se opri și se întoarse.

— Îți mulțumesc că m-ai invitat, se adresă ea infirmierei Cooper. Apoi uitându-se la Lucy, fără nici o urmă de supărare și înfiorată de o sfială ușoară, adăugă : Bună ziua, doamnă Moore.

— Bună ziua, răspunse Lucy cu o răceală tăioasă în glas.

Cu aceste ultime cuvinte elimină pentru totdeauna pe Rose Tully din viața ei. După ce le pronunță și o văzu că părăsește scena unde fusese înfrântă, se simți înfiorată de senzația triumfului. Da, își păstrase calmul. Nu se pripise ; atitudinea ei fusese rece și categorică. Rose, oricât de încântătoare ar fi fost, nu reprezenta decât o sperietoare fără viață, în fața iureșului sălbatic al asalturilor ei. Cât de ușor o înlăturase ! Dar firește, ea avea scopul ei bine determinat, experiența, curajul... toate acestea erau de partea ei. Cu o mișcare subită se întoarse spre infirmiera Cooper :

— Aș vrea să vorbesc ceva cu fiul meu, îi spuse Lucy fără nici un înconjur. Nu te superi ?

Cooper ridică din sprâncene și se uită la ea, ca și când ar fi deplâns felul ei de a se purta.

— Tocmai voiam să plec, răspunse ea nemulțumită. Probabil știți și dumneavoastră că eu am treabă.

Se ridică în picioare ; în urma ei ușa se trânti în mod ostentativ.

Lucy se întoarse spre Peter. În sfârșit, acum erau singuri. Câteva clipe se uită la el în tăcere și încetul cu încetul trăsăturile obrazului i se îmblânziră.. așa că trădau inexprimabila duioșie a dragostei sale pentru el.

— Doream să scap de prezența acestor străine, adăugă ea cu glasul domolit.

Peter se uită la ea nemulțumit, făcu o mișcare nerăbdătoare cu capul și-i răspunse supărat :

— Și ai reușit foarte bine, n-am ce zice ! O astfel de purtare este incalificabilă. Până diseară, va afla tot spitalul. Poți fi sigură, că zăpăcita aceasta de Cooper va avea vrijă să informeze pe toată lumea.

— Peter, trebuie să înțelegi că am fost obligată să vin numaidecât la tine.

— Nu, eu nu înțeleg, ce te-a obligat să vii.

Tonul cu care vorbea o tulbură ; dar se va strădui să-i dovedească logica situației în care se găsește.

— Te-am așteptat vreme de un ceas, îi explică ea, silindu-se să vorbească liniștit. Nu știam dacă vei mai veni acasă. Trebuia să vorbesc cu tine.

Peter răsă scurt și supărat.

— Dacă te-ar auzi cineva vorbind în felul acesta, și-ar închipui că trebuie să mă mai duci și astăzi de mână. Crezi că nu sunt în stare să-mi văd și singur de problemele mele ? Ce te determină să te ții peste tot după mine, să te repezi asupra mea de fiecare dată și să mă faci de răs de... de față cu toată lumea ?

Se uită la el și sângele care i se urcă în obraz, trădă yaltoarea sentimentelor din sufletul ei.

— Am venit la tine, pentru că nu sunt de acord să te faci de răsul lumii, răspunse ea categoric.

— Dar ce am făcut ? țipă el, pierzându-și cumpătul. Haide, spune-mi ! Ce, sunt bețiv, joc cărți, sunt un tâlhar ? Se simțea cutremurat de o virtuoaasă indignare. Ce ți-a spus despre mine infirmiera Cooper ? Cel mai liniștit intern pe care l-a avut de luni de zile. Și vorbești despre mine ca și când...

— Eu mă gândesc la viitorul tău, îl întrerupse ea, ridicând tonul.

— Ei bine, dacă te gândești la viitorul meu, spune-mi, tu nu dorești ca eu să fiu fericit ? ripostă el imediat ; și după ce făcu o pauză triumfătoare, încercă să-și afirme și mai mult punctul său de vedere. Cred că este cât se poate de firesc ca domnișoara Tully să-mi fie simpatică. Nu am intenția să tăgăduiesc și nici nu mi-e rușine de acest sentiment. Este o fată adorabilă.

Cât ai clipi, obrazul i se schimbă și deveni cenușiu. Vorbele lui o sfâșiau ca niște tăieturi de cuțite ; își încheștă mâinile pe scaun și se plecă spre el.

— Nu vorbi în felul acesta, țipă ea cu brutalitate. Nu cumva îți inchipui că eu o să stau liniștită, în timp ce tu îți pierzi vremea cu o fată ca asta care nu reprezintă nimic ?

Îi aruncă o privire de ostilitate mută.

— Nimic ! repetă el. Dă-mi voie să-ți spun că domnișoara Tully este o fată foarte bogată.

Cum de nu este în stare să se gândească la altceva decât la bani... și ce e mai mult, la bani atât de murdari ?

— Și te rog să nu întrebuițezi violențe de limbaj, continuă el. Ai fost destul de nepoliticoasă cât Rosie a fost aici de față. Nu s-ar putea să te porți ca o femeie civilizată ?

— Cum adică ! exclamă ea înfrigurată. Cine îi mai spusese odinioară tot așa, ca să se poarte politicos față de o femeie ? Nu mai stătu să se gândească ! Va să zică tu așa îi spui, Rosie ?

— Și de ce să nu-i spun ? ripostă el, lovind cu piciorul tamburelul din fața lui. Este numele care i se potrivește.

Din nou își simți trupul sfârșit de chinurile geloziei. Membrele începură să-i tremure și cu toate că vroia să iasă în aer liber încercă să se stăpânească, dar își dădu drumul :

— Ce a făcut ea pentru tine, ca să merite numele acesta ?

Se uită la ea trufaș : reacția provocată de recenta lui umilire, îl îndemna să o înfrunte.

— N-a făcut nimic, țipă el, nici nu vreau să facă ceva. Din întâmplare eu o iubesc — și tot așa mă iubește și ea — și cu asta totul s-a terminat.

— Te iubește ! exclamă ea cutremurată de revoltă. Ce știe ea ce înseamnă dragostea ? Fata asta molâie, trandafirie și albă ? Crezi că ar fi în stare să lucreze și ea, până va cădea în brânci pentru tine ? Crezi că ar fi în stare să lupte, să robotească și să rabde de foame de dragul tău ?

— Nu vreau să facă pentru mine nimic din toate acestea, răspuse el și se aprinse în obraz. În viață, afară de toate acestea, mai este și altceva.

— Câtă vreme este de când o cunoști ? stăruie ea pe același ton sălbatic și tremurând de revoltă. De câteva

luni... Și pentru că are un obraz de păpușă, pentru că este drăguță, pe mine mă uiți. Respirația îi deveni șuierătoare, ca și când ar fi fost gata s-o înecă. Este rușinos să te porți în felul acesta. Tu nu ai simț de recunoștință, nu ai cel mai mic sentiment de bunăcuviință ?

— Ce ai de gând să faci din mine ? ripostă el revoltat. Poate vrei să nu mă căsătoresc niciodată, să nu reușesc în viață... Nu cumva îți închipui că mă vei putea lega pentru totdeauna de fustele tale ?

— Tocmai tu vorbești cu mine pe tonul acesta, care nu ai încă nici douăzeci și trei de ani ? țipă ea jignită. Cum îndrăznești ? Ai început să te gândești ca un prost la căsătorie... imediat ce ai văzut un obraz caraghios și miorlăit.

— Te rog, nu mai continua în felul acesta, răspunse el nemulțumit, căci nu-mi face nici o plăcere.

— Voi insista și nu mă voi lăsa, gemu ea, ducându-și mâna la gât, și voi limpezi afacerea asta, odată pentru totdeauna. Tu ești tot ce mi-a rămas din viață și îmi vine să înnebunesc, când te văd purtându-te în felul acesta la vârsta ta. Făcu un efort dureros pentru a se stăpâni; își simți trupul scăldat într-o sudoare rece, trăsăturile obrazului i se împietriră când îl întrebă fără nici un înconjur : ce intenție ai cu această Rose Tully ? Se opinti din toate puterile, ca să-i poată pronunța numele.

Cuvintele ei îl făcură să tresară ; nemulțumirea lui începu să cedeze ; se uită la ea speriat și murmură :

— Ce te determină să te porți în felul acesta, să te frământă, să faci atâta caz pentru nimic ? Nu vezi că este ridicol ?

— Nu voi admite să-ți bați joc de mine, stărui ea cu glasul răstit. În orice caz în această împrejurare nu admit nimic.

— Nu, nu, se grăbi el să-i răspundă. Cum aș putea face așa ceva ? Nu fii absurdă. Între noi nu există nimic

— În cazul acesta răspunde-mi la întrebare, țipă ea cu glas sălbatic. Ce ai de gând să faci cu... cu această păpușă pe care Eva ți-a aruncat-o în brațe ?

— Te rog, mamă, interveni el sfios. Nu te mai frământa atât.

Renunțase la atitudinea lui de superioritate și acum se uita din nou la ea, vorbind mai mult în șoaptă.

Dar ea nu era dispusă să se lase amăgită. Era hotărâtă să termine cu afacerea asta, odată pentru totdeauna, să împiedice rătăcirea lui, s-o strivească și să o distrugă, înainte de a prinde rădăcină adânci care să o distrugă pe ea.

— Pentru ultima dată te întreb, strigă ea, cu glasul țipător, vrei sau nu vrei să renunți pentru totdeauna la ea ?

Căzuse în cursă ; își dădu seama că a căzut în cursă. Vedea că este prea lipsită de cumpăt și de răspundere, pentru a putea ajunge cu ea la o înțelegere ; ar fi fost zadarnic să-l vorbească despre dragostea fetei pentru el, despre intențiile generoase ale domnului Tully care se oferise să-i cumpere un cabinet medical, despre toate mărețele speranțe cu care se gândea la viitorul său. Cum ar putea ea să înțeleagă așa ceva ? Intuia ce ar fi în stare să facă, dacă-i va divulga planurile sale ; era o fire ciudată și ar fi în stare să facă o scenă, să devină violentă sau să provoace cine știe ce scandal. Ridică pe neașteptate ochii care cercetaseră întunecați covorul de pe parchet și se uită la ea... cu aceeași expresie candidă, ca în anii copilăriei sale.

— Mi se pare că în vorbele tale, mamă, este și o parte de adevăr, declară el cu glasul domolit. Firește, eu sunt prea tânăr ca să mă gândesc la așa ceva. Probabil peste un an sau doi... Se opri și se uită la ea zâmbind cu sfială.

Urmă o tăcere îndelungată și ea îl examinează cu o stăruință neînțeleasă.

— Va să zică, vei renunța la prostiile acestea ? întrebă ea cu glasul liniștit. Renunță la ea... nu permite să intervină nimeni între noi.

Se prefăcu că ezită, apoi declară numaidecât cu toată sinceritatea :

— Foarte bine mamă, să fie așa cum spui tu.

Urmă o nouă tăcere în timpul căreia cercetă adâncurile ochilor lui câprui și întunecați. Apoi oftă ; buzele i se destinseseră. El era Peter, fiul ei, trupul și sângele ei... El nu putea să mintă. Câștigase și de data asta !

— Peter, mi-ai dat cuvântul, zise ea cu glasul liniștit. Și la urma urmelor, aceasta este datoria ta și dreptul meu.

— Da, mamă! încuviință el.

Întinse mâna și-l apucă de braț.

— Va trebui să-mi mai făgăduiești ceva, înainte ca eu să părăsesc această odale, adăugă ea încet. Cred că este normal să faci ceea ce-ți voi cere.

Se uită la ea și un zâmbet sfios îi tremură pe buze; apoi o văzu că respiră adânc și-l examinează fără să clipească.

— Vreau ca tu să ceri postul acela de medic asistent în North-Staffordshire. Într-o bună zi va trebui să plecam la drum și dacă vom pleca mai repede, va fi cu atât mai bine.

Urmă o nouă pauză, încărcată de primejdii în fața cărora aștepta cu respirația întretăiată, apoi tânărul plecă ochii în pământ.

— Firește, voi face așa cum spui tu! răspunse el într-un târziu și-și trase mâna de pe brațul fotoliului. Știi doar că poți avea toată încrederea în mine.

— Mi-ai dat cuvântul pentru ambele situații, adăugă ea cu glasul stins.

Ochii lui Peter se mișcau neconținut, încercând să evite privirile cercetătoare ale mamei sale.

— Așa este, răspunse el repede, ți-am dat cuvântul. Îi se părea că vede din nou copilul, pe care l-a pus în genunchi, pentru o greșală pe care a făcut-o, iar acum îl ierta, cum îl iertase și odinioară. Masca de indiferență de pe obrazul ei dispăru, plesnind întocmai ca o pojghiță de gheață împotriva căreia se reped valurile năvalnice ale emoției; o lacrimă îi izvorî încet dintre pleoape și-l fugi grăbită de-a lungul obrazului palid.

— Știam, Peter, că față de mine, nu se poate ca tu să procedezi altfel decât just, îngână ea cu glasul chinat de păreri de rău, din cauza neîncrederii ei în loialitatea lui: eram sigură, fiul meu.

Înainte de plecarea ei, Peter scrisese adresa în care cerea postul din Staffordshire. Ea avea o presimțire în legătură cu cererea aceasta... o stranie certitudine că Peter va reuși. Puse chiar ea scrisoarea la cutie, în drumul de întoarcere spre Flowers Street.

Lucy plecă în concediu cu senzația unei victorii câștigate cu mari sacrificii. Dintr-un anumit punct de vedere n-ar fi vrut să plece : era prea preocupată de planurile ei și de pregătirea anticipată pentru noua locuință. Dar, totul fusese aranjat dinainte, atât la birou, cât și cu doamna Tweedy ; afară de asta simțea reacția mulțumirii recentului ei succes ; în consecință se supuse împrejurărilor favorabile plecării ei la Doune.

Deși nu primise nici o știre de la Stafford, ea avea o intuiție limpede — probabil optimistă, explicabilă în starea ei sufletească de acum — și chiar dacă nu va reuși să obțină postul acesta, mai erau și altele, și el era convins că va putea obține o slujbă de asistent, după ce-și va termina stagiul în calitate de intern, ceea ce trebuia să se întâmple la sfârșitul lunii aprilie. Astfel plecă foarte mulțumită din gara St. Enoch. De altfel venise și Peter cu ea. De fapt el fusese cel care o îndemnase să plece la drum și acum când trenul trecea prin aceleași meleaguri pe care acum cinci ani le văzuse împreună cu fiul ei, i se păru că vede din nou expresia întipărită pe obrazul lui, o expresie de sfială, aproape ca și când ar fi vrut să-i ceară iertare. Se simțea mai liniștită când se gândea la expresia obrazului său. Se întorsese definitiv la ea. Peter era un băiat cu care te puteai înțelege și a reușise să-l facă să înțeleagă nebunia purtării lui de mai înainte. Cum era posibil ca la vârsta de douăzeci și trei de ani să se gândească la o astfel de legătură ! Da, se întorsese la ea. De asta

nu se îndoia cătuși de puțin. Nu se îndoia nici o clipă. Odinioară se îndoise de Frank; ce bine ar fi fost, dacă ar fi ascultat de sfatul lui. Chiar numai datorită acestei lecții dureroase, își aducea întotdeauna aminte, că e mult mai bine să nu pună la îndoială cuvântul și loialitatea fiului ei.

La sosire constată că Doune s-a schimbat foarte mult — în jurul gării erau foarte multe vile clădite de curând — dar doamna Tweedy nu se schimbase. Lucy simți o adevărată plăcere, că poate revedea după atâția ani silueta delicată și adusă de spate a doamnei Tweedy, care în felul ei special se simțea și ea mulțumită că o revedea pe Lucy.

— Trebuie să-ți spun, declară ea, așezând pe masă o farfurie cu memorabilele ei brioașe și proptindu-și mâna albă și slăbită în șoldul ciolănos, că-mi face multă plăcere că te pot vedea din nou la mine. Numai rareori mi se întâmplă ca o vizitatoare să-mi fie atât de simpatcă, cum îmi ești dumneata, căci mie îmi ești simpatcă și nu te-am uitat niciodată. De multe ori m-am întrebat... da, m-am întrebat, nu cumva ți s-a întâmplat ceva?

Lucy, așezată într-un fotoliu, cu mâinile împreunate împrejurul genunchilor, ridică privirea spre doamna Tweedy și zâmbi.

— Nu cred să arăt, ca și când mi s-ar fi întâmplat ceva neplăcut.

Doamna Tweedy clătină ușor din cap și așeză o lingură în farfurie, apoi îi răspunse cu toată simpatia:

— Pari o femeie cu totul schimbată. O, da, te-ai schimbat grozav de mult. Probabil ai avut de luptat, draga mea. Am văzut din primul moment când ți-am deschis ușa, ca să intri în casă și nu cred să mă înșel, prea mult, când îmi închipui că lupta aceasta a fost destul de grea. Și doamna Tweedy mișcă din colțul gurii și clătină din nou din cap, ca și când ar fi vrut să-i spună că din acest punct de vedere nimic nu o poate înșela.

— În orice caz, acum totul s-a terminat, răspunse Lucy.

— Da... ai mai îmbătrânit, adăugă doamna Tweedy cu glasul stins și ești mai slăbită... mult mai slăbită decât înainte de asta.

— Nici dumneata nu ești prea grasă, doamnă Tweedy, răspunse Lucy cu blândețe.

— Eu, declară doamna Tweedy și suflă pe nări, din mine n-a mai rămas decât o umbră. Eu nu mănânc nici atât cât i-ar trebui unei vrăbii; nu sunt în stare. Am fost întotdeauna o fire delicată. Băiatul dumitale, adăugă ea, nu mi-a părut nici el prea voinic, după cât îmi mai pot aduce aminte. Mi se pare că în privința mâncărilor era foarte pretențios.

— Acum se simte bine. De altfel n-ai decât să judeci singură. Am scos o fotografie a lui și am așezat-o în cameră.

— M-am uitat în treacăt la ea, răspunse doamna Tweedy cu un calm olimpiu. Am băgat de seamă că este puțin cam înfumurat. Dumneata ai făcut foarte mult pentru tânărul acesta. Să sperăm că îți va fi recunoscător. Se opri și se îndreptă spre ușă. Îți voi aduce numaidecât ceaiul. După drumul pe care l-ai făcut, cred că e numai bun. Drumul cu trenul este obositor. Nici nu s-ar putea să fie altfel.

Ieși cu pași ușori și peste câteva clipe se întoarse cu ceainicul în mână, îl puse pe masă și-i făcu un semn cu capul :

— Ceaiul este de cea mai bună calitate ! apoi silueta ei fragilă dispăru din nou din odaie.

În seara aceea Lucy se culcă devreme și dormi ca legănată. Dimineața următoare se sculă odihnită și imediat după dejun plecă de acasă. În timpul nopții plouase mult, dar acum dinspre mare se ridica o boare ușoară, care o făcea să umble cu pași elastici pe străzile principale a orașului. Se opri la poștă, ca să expedieze lui Peter o carte poștală — nu o vedere colorată intens, ci un peisaj calm al litoralului pe care îi scrisese câteva cuvinte discrete : „Ai vreo știre de la S. ?“ — o vedere care putea să sosească în timp ce el sta la masă, fără să-l facă de rușine. Apoi simțindu-se mai liniștită și încercând să uite toate preocupările, mai expedie o carte poștală — de astă dată cu câteva cuvinte ușoare de spirit — doamnei Tinto. Cu asta se termină toată corespondența ei din ziua aceea.

Se întoarse și începu să coboare strada, luptând de nădejde împotriva vântului care, contrar

afirmațiilor doamnei Tweedy, o făcea să se simtă viguroasă și aproape întinerită. În fața unei prăvălii cu fructe, privirea îi fu atrasă de un coș plin de mere roșii. Se opri — merele îi plăcuseră întotdeauna... și trecuse atâta vreme de când nu le mai gustase. Ascultând de un îndemn neașteptat, intră în prăvălie și cumpără câteva.

Pe aleea de pe litoralul mării intră într-o gheretă de scânduri care fusese construită aici, după ultima ei vizită la Doune, exact în fața peretelui de stâncă unde odinioară se oprea ca să se odihnească. Era singură și în stâncă se loveau pale mari de stropi care cădeau până aproape de picioarele ei.

Începu să muște dintr-un măr și se gândea mulțumită la plăcerea ce o simțea. Imediat după aceea mănca și pe al doilea și cojile le băgă în punga goală pe care o stârca în palmă și o făcu minge, apoi continuă să se uite spre mare.

Dar acum ce mai avea de făcut? Venise în mod ostentativ să-și petreacă vacanța, ceea ce implica numaidecât o distracție. Ar fi trebuit să aibă mijloacele necesare care să-i permită să uite efectul neplăcut al vremii defavorabile, dar ea nu avea bani. Pentru ea posibilitățile de distracție erau foarte limitate. O clipă se gândi că ar fi bine să plece la plimbare, pe urmă își zise că datorită ocupației ce o avea, era sătulă de plimbări,, afară de asta nici nu se simțea dispusă să se plimbe singură pe un astfel de vânt. Ar fi putut să-și cumpere o revistă sau un ziar, dar nu simțea nevoia să citească și nici n-o interesa ceea ce se întâmpla în lume. Ce-o interesa pe ea faptul că valorile bursei au crescut sau au scăzut cu un punct sau că a fost ales un nou președinte? Recunoștea că apatia aceasta este ceva neobișnuit, dar nu i se putea împotrivi. Acesta era temperamentul ei de acum. Anii grei de muncă și de încercări o făcuseră să devină ceea ce era astăzi

Dispoziția ei se schimbă. Cu totul pe neașteptate i se păru că se vede pe ea în rolul de femeie singură, o femeie de vârstă mijlocie, așezată într-o gheretă de pe țărmul unui golf pustiu, ca să se adăpostească împotriva vântului; o femeie care nu se bucura decât de puține prietenii și la care cei care o cunoșteau se uitau dintr-o parte. O femeie cu obrazul palid și tras, cu trupul în-

greunat de vârstă și mâinile bătucite de munca ce trebuia să o îndeplinească în gospodărie. În mod inevitabil gândurile i se întoarseră înapoi, spre vacanța de acum cinci ani, petrecută împreună cu Peter, și uitându-se la apele tulburi și cenușii, amintirea clipelor fericite petrecute împreună o umpleau de extaz. I se părea că vede pe Peter scăldat în lumina soarelui, oprit pe trambulină, gata să sară. Îi venea să zâmbească, gândindu-se la nerăbdarea cu care aștepta cuvintele ei de laudă; când ieșea din apă se apropia de ea și o întreba întotdeauna, dacă săritura lui de pe trambulină a fost corectă. Obrazul i se lumina aducându-și aminte de peripețiile fericite ale acestor zile depărtate și lăsându-și gândurile slobode, se legăna fără nici o împotrivire în extazul acestei mulțumiri.

Într-un târziu se reculese, tresărind aproape înfiorată. Începuse să-i fie frig. Oftă, se ridică în picioare, își mișcă de câteva ori membrele înțepenite și se întoarse la pensiune. În aceeași seară, obsedată mereu de amintirile ei, se duse până la locul unde erau barăcile cu distracții. Aici constată cu o spaimă aproape caraghioasă, că elegantul Val Pinkerton nu mai domina publicul de pe mica lui estradă de scânduri. Dispăruse și eleganta lui trupă îmbrăcată în toalete de spectacol; fusese înlocuită de o orchestră formată din oameni mult mai tineri și mai îndrăzneți, în costume de pieroți, care făceau chetă cu o stăruință supărătoare și permanentă.

Se uită câteva clipe la ei și la cutioarele de chetă ce le țineau în mână, cu o privire rigidă. O fată cu fusta scurtă, în cap cu o pălărie de palată așezată cochet pe o ureche, mișca din șolduri și cu degetul arătător bătea ritmul în timp ce cânta: „Vine o roșcovană cu minaveta: o'Morgan o cheamă, dar „e ey-taliană, mica noastră Moll, și face naveta“. Melodie absurdă și stupidă, indiciu pentru decadența rapidă și inevitabilă a gustului epocii moderne. Prin fața ochilor ei trecu imaginea lui Val Pinkerton, cântărețul zvelt cu eșarfa roșie, cu mâna dusă la inimă, impresionat de nostalgia melodiei sale, înfățișare demnă și atât de deosebită de ceea ce vedea acum; se vedea pe sine împreună cu Peter așezați alături în interiorul barăcii,

ascultând în extaz melodia. Ce cântase oare pe vremea aceea ? „Spune da, Margareta mea...”.

Se întoarse în loc, fără să mai ezite. Vedea că este ridicolă... o proastă și o sentimentală. Nimeni nu-i dădea nici o atenție. Copiii se zbenguiau pe pajiște, în timp ce părinții lor ascultau muzica sau se plimbau perechi-perechi de-a lungul aleii. Era și ea în mijlocul acestor oameni, dar oarecum absentă printre ei. Odată cu înserarea, vântul se liniștise și pe măsură ce se depărta, armonia muzicii se stingea, devenind un fel de șoaptă adusă de adierea ușoară a vântului, ca pe urmă să se topească în murmurul neadormit al valurilor. Când ajunsese acasă, era întuneric. Trecu pe lângă Grand Hotel aproape fără să se uite la el. Nu intrase niciodată în acest local impunător și astăzi nici nu mai dorea să intre ; tot ce dorea acum, era o căsuță curată, cu o placă de alamă la poartă... indiferent unde, numai să fie împreună cu fiul ei.

Când intră în casă, găsi pe doamna Tweedy pe coridor ; femeia aceasta avea ușoara și marea calitate de a apărea în mod instantaneu ca și când în astfel de împrejurări ar fi răsărit din pământ, și uitându-se la Lucy începu numaidecât :

— Arăți foarte palidă astă-seară, doamnă Moore.

— Cred că sunt obosită, răspunse Lucy.

— Din cauza aerului, adăugă doamna Tweedy cu prudență ; așa se întâmplă întotdeauna în prima zi.

— Da... probabil din cauza aerului.

— Astă-seară s-a mai răcorit puțin.

— Da, este mai rece.

Se uitară una la alta, stând fiecare pe câte o margine a coridorului ; pe obrazul doamnei Tweedy se văzu o expresie care ar fi vrut să-i spună că pe Lucy o admite din toate punctele de vedere, ca pe o egală a ei.

— În orice caz, ți-am așezat la picioarele patului, ligheanul cu apă fierbinte, zise ea prevenitoare. Prin urmare este gata și te așteaptă, când vei crede că ești și dumneata gata.

Astfel Lucy se duse la culcare.

Cele câteva zile trecură liniștite. Totuși datorită acestei vacanțe amânate vreme atât de îndelungată, buna

ei dispoziție se manifestă din nou și se simțea copleșită de o mulțumire neobișnuită. Citea și făcea scurte plimbări, dar în majoritatea cazurilor prefera să stea nemiscată în ghereta de pe malul stâncos. Vremea continuă să fie schimbătoare, dar aerul tare și sărat îi transmitea ceva din forța lui tonifiantă, fără ca ea să bage de seamă.

De la Peter nu primi nici o scrisoare, dar nici nu se aștepta să-i scrie : fiul ei nu prea avea obiceiul să scrie ; după ce trecu o săptămână întreagă, începu să numere zilele ce-i mai rămăseseră până la plecare. Nerăbdarea ei deveni mai adâncă ; prin minte îi treceau tot felul de planuri pentru viitor ; se gândea mulțumită că răsplata străduințelor ei de până acum nu va putea să întârzie prea mult.

În penultima zi dinaintea plecării, ieși de la pensiune imediat după ce prânzi și se expuse, cu o mulțumire nebănuită, vântului care bătea neconținut.

Plăcerea de a trăi îi pricinuia o mulțumire nebănuită și presimțea îndemnul plin de vigoare al posibilităților ce o așteptau de aici înainte, după zbuciumul din ultimii cinci ani. Îi făcu plăcere plimbarea aceasta prin orașelul cochet, cu pragurile ușilor proaspăt frecate și cu ferestrele picurând sub biciuiala ploii, cu străzile pline de activitatea dimineții și era mulțumită să-și poată expedia cartea poștală în fiecare zi, în care de astă dată îi spunea ora trenului cu care va sosi a doua zi, în cazul când el va fi liber și va dori s-o întâmpine la gară.

Nu se opri pe banca ei favorită de pe stânci ci își continuă cu îndrăzneală plimbarea împotriva vântului, de-a lungul litoralului. Dispoziția ei de acum avea nevoie de mișcare și motivul acestei stări de spirit, al acestei mulțumiri, al exaltării ei de acum era limpede și nu avea nici un motiv să-l tăgăduiască. Măine se va întoarce la fiul ei.

Merse atât de departe, încât întârzie de la masă și alergând grăbită, cu obrazul biciuit de aripile vântului, urcă într-un suflet treptele scării de la casa doamnei Tweedy. Ajunsă în vestibul, își scoase pardesiul, așeză umbrela și când se întoarse, văzu pe doamna Tweedy leșind din odaia de alături, zămbind și ținând o tavă.

— Arăți mai bine, zise ea, mult mai bine decât a-seară. Apoi după ce făcu o pauză adăugă : pe consola

căminului te așteaptă o scrisoare... o scrisoare foarte lungă și frumoasă, dacă e să judeci după felul cum arată plicul.

Ochii lui Lucy se aprinseră — nu exista decât o singură persoană care putea să-i scrie — și uitându-se la doamna Tweedy, zâmbi și ea. O scrisoare de la Peter i știri favorabile, în legătură cu slujba ; gândul acesta i se părea încântător.

— Foarte bine ! exclamă ea întrebuițând expresia obișnuită a lui Peter. Este tocmai scrisoarea pe care o așteptam. Și intră repede în odaia ei.

Scrisoarea era pe consola căminului, așa cum îi spusese doamna Tweedy. Și era de la Peter. Ar fi fost în stare, cum spunea întotdeauna, să-i recunoască scrisul dintr-o mie de plicuri, și cântărindu-l în palmă, se supuse unor chinuri tantalice, aducându-și aminte de scrisorile adorabile, inocente, scrise cu cerneală violetă, din care respira dragostea lui față de ea și credința lui nestrămutată.

De astă dată sosise o nouă scrisoare, care dovedea aceeași statornicie.

Se simțea mulțumită și în această clipă admise ușoara neliniște prin care trecuse în timpul celor două săptămâni, cât nu primise de la el nici o știre.

Ochii îi străluceau ; pe obrazul ei se reflecta o nerăbdare, un fel de duioșie sublimă, când deschise plicul și scoase scrisoarea. Începu să citească surâzând.

Dar imediat după aceea lumina dispăru de pe obrazul ei, trăsăturile îi deveniră rigide și i se contractară îngrozitor ; sângele îi fugi tot dintr-odată spre inimă, lăsându-l obrazul, nu alb, ci de culoare cenușie, bolnăvicioasă. Un cuvânt din această scrisoare îi atrăsese atenția, sau nu un cuvânt, ci o serie întreagă de cuvinte, nu de cuvinte, ci de înțelesuri. Înțelegerea aceasta nălmicitoare și dureroasă veni întocmai ca un fulger... o revelație îngrozitoare, o lumină prevestitoare de dezastru, mult mai rapidă și mai orbitoare decât orice lumină de fulger.

De pe buze nu-i scăpă nici un tipăt — corpul îi încremenise într-o tăcere de piatră — dar mâna în care ținea scrisoarea i se încleștă și începu să tremure, ca de un acces de epilepsie.

În scrisoarea aceasta văzuse numele lui Rose, repetat, repetat mereu între celelalte cuvinte, palide încercări de îmbunare ce-i jucau prin fața ochilor speriați. Numele lui Rose!

Plecaseră împreună cu Rose. Primise cabinetul pe care tatăl lui Rose i-l cumpăraseră la Londra.

Pe ea — mama lui — o părăsise.

Simți o răceală îngrozitoare înțepenindu-i trupul, întocmai ca răceala morții și tenebrele deznădejdii ce se închiseră pe deasupra ei, întocmai ca bolta unui mormânt. Rămase nemișcată, apoi imediat după aceea trupul i se cutremură de un fior. Trupul acesta părea mort, dar spiritul ei nu murise; trăia chinuit de vârtejul gândurilor care fermentau în el cu înfrigurare, revelându-i situația reală. Ea plecase... plecase parcă anume să nu le stea în cale. Uneltiseră cu bună știință împotriva ei; o înlăturaseră din drumul lor, o umiliseră, o înjosiseră. Dar, umilința aceasta nu era nimic. Nici înjosirea nu putea însemna nimic. El plecase — fiul ei — se căsătorise! După ani de muncă fără preget, după îngrozitoarea abnegație ce și-o impusese, după lupta continuă, după munca de roabă, după sacrificiile sălbatice și dureroase pe care le făcuse, după tot ce suferise și îndurase din cauza lui, el o părăsise! Abuzase de ea, o amăgise și o dădu la o parte din drumul lui. Ea se luptase cu obstacole nebănuite și cu dificultăți îngrozitoare pentru a-l netezi drumul... și a-l trece în brațele altei femei. Aceasta era o tortură... o tortură insuportabilă.

Năucită de suferința morală, căzu fără putere pe un scaun.

Scrisoarea îi scăpă din mână.

PARTEA A TREIA

După nouă luni de la acele întâmplări Lucy stătea așezată pe un scaun în bucătăria ei din Flowers Street. Odaia nu se schimbaseră decât foarte puțin; era tot atât de cenușie și de prost mobilată, ca și înainte de asta; probabil perdelele erau mai murdare, tăbliile ferestrelor mai pline de funingine așteptau să fie spălate, pata de umezeală de pe tavan era acoperită de un așternut mai gros de mucegai. S-a gândit vreodată că va fi obligată să trăiască într-o astfel de odale? Nu s-a gândit nicio dată la o astfel de posibilitate! Dar ce importanță mai puteau avea acum... nimicuri, ca praful și dezordinea... Astăzi nu se mai gândea la așa ceva, căci era preocupată de probleme cu totul de altă natură. Ziua aceea îngrozitoare de la Doune, când simțise că viața ei s-a terminat..., că este pierdută, nimicită și distrusă... Cât fusese de proastă, de oarbă și de tâmpită... Îi venea să rădă de suferințele cumplite prin care trecuse creierul ei chinuit în clipele acelea. O nenorocită care umbla cu capul plecat în pământ, ca să adune pietricele strălucitoare pe țărmul unor iluzii fără hotar, străduindu-se să găsească fericirea printre ruinele aruncate de valurile unei mări imense de amărăciune și dezamăgire... iată ce fusese ea. Nu descoperise nici cel puțin pietricele lucitoare, ci numai cenușiu pe care, cu gesturi sălbatice și-o presăraseră pe creștetul capului și i se părea că simte chiar în gură gustul acesta de lavă, cu savoarea sălcie și dulceagă a visurilor neîmplinite.

Dintr-un anumit punct de vedere această rătăcire făcea parte din soartă și reprezenta o cale care se în-

dreapta spre situația de acum ; pe obrazul îngândurat și buzele palide îi tremura o umbră de zâmbet, când își aduse aminte de fericirea ei de acum. Nu o merita, totuși datorită cine știe cărei minuni, o obținuse, era a ei și se putea bucura de ea.

Câteva clipe rămase îngândurată în fața mesei : tocmai terminase de mâncat, deoarece nemaiavând nevoie să se întoarcă acasă cu sufletul la gură la ora unu după amiază, se obișnuise să mănânce la patru, când se întorcea de la birou. Apoi cu gândurile pribege, probabil fără să-și mai aducă aminte de misiva îngrozitoare care o strivise în ziua aceea la Doune, luă o scrisoare care era așezată alături de farfurie și începu s-o citească cu toată liniștea. Dar și scrisoarea aceasta era de la fiul ei ; purta data zilei din ajun, iar în colț o adresă : Maida Vale, Londra.

„Scumpa mea mamă, începea scrisoarea, m-am bucurat foarte mult de scrisoarea ta și de faptul că-ți merge bine. La rândul nostru suntem și noi foarte mulțumiți și fericiți. Cu cabinetul îmi merge cât se poate de bine. Probabil vei fi încântată când vei afla că am o nouă clientă, o doamnă din înalta societate . ia gândește-te puțin ! Se poate să fi auzit și tu de ea : o cheamă Lady McCarthy. Sub formă de onorariu ne plătește o jumătate de guinee... ți-ai putea închipui așa ceva ! După cum vezi, fiului tău nu-i merge tocmai prost. Într-o bună zi îl vei găsi în Harley Street. Sunt hotărât să ajung acolo... și asta într-un viitor cât mai apropiat. Crede-mă, dacă nu voi reuși să devin celebru, asta nu înseamnă cătuși de puțin că nu m-am străduit din toate puterile ca să ajung la celebritate. Până atunci va trebui să avem paciență și pacienți. (ceea ce nu este un joc de cuvinte, ci o realitate). Mă gândesc mereu cu nerăbdare la ziua când te vom putea instala aici, lângă noi, dar deocamdată planul acesta este greu de realizat. Evident, îmi vine foarte greu să mă gândesc că ești obligată și astăzi să lucrezi, dar fiecare ban pe care îl câștig, trebuie să-l investesc în acest cabinet și, acceptă și dumneata că pentru noi esențialul este să ne consolidăm situația. Tatăl lui Rose s-a dovedit întotdeauna foarte bun — săptămâna trecută ne-a vizitat din nou — căci nu poate să se despartă de

noi. Este un om nebănuir de cumsecade, dar firește, nu-i putem cere ca el să facă totul. Nu e departe ziua când vei fi și dumneata aici lângă noi și vom fi iarăși toți împreună. Pentru mine ziua aceasta nu va putea veni destul de repede... atunci voi fi în stare să mă îngrijesc de dumneata din toate punctele de vedere și să-ți asigur independența pentru toată viața. Știu că această situație îți va face plăcere. Rosie te salută cu toată dragostea și tot așa și eu.

fiul tău devotat,
Peter."

Citi foarte liniștită scrisoarea până la capăt. Aceasta era scrisoarea tipică ce o primea de la el în fiecare săptămână — cel puțin câte una — și la care ea îi răspundea în mod sobru și tot atât de regulat. Era o scrisoare plină de dragoste și devotament și de strălucitoare făgăduințe. Ce făgăduințe ! Fără îndoială, el credea în ele.. dar ea, credea oare ? Nu cumva era nedreaptă ? Nu știa ce să zică ; presimțea că și peste zece ani de aici înainte, el va continua să-i facă aceleași promisiuni. Și i se părea ciudat că gândul acesta nu-i trezea nici o amărăciune. Mai ciudată i se părea însă această îngăduință cu totul nouă... căci ea nu fusese niciodată femeie îngăduitoare.

Gândurile i se întoarseră din nou înapoi. Acum nouă luni ar fi fost oare în stare să citească atât de liniștită și fără patimă cuvintele pe care i le scria ? Oricât ar fi încercat să se gândească la suferințele ei de atunci ca la un zbucium al unei minți chinuite, amintirea lor era dureroasă. Întoarcerea aceea de la Doune, pe care nu o putea uita niciodată ! Tot așa nu va putea uita durerea, amărăciunea și zbuciumul sufletului ei. După ce se întorsese acasă, în casa aceea goală și pustie — chiar astăzi când își aducea aminte, trupul i se cutremură de fiori — credea că este nebună. La etajul de jos familia Maitland invitase niște prieteni... organizaseră o serbare, cu muzică zgomotoasă, cântece în cor și dansuri frenetice. Cunoștea de mult acest fel de serbări vesele, dar în ziua aceea, când alerga de colo până colo prin cameră, zgomotul asurzitor de la parter o înnebunea și tot așa o înnebunea și liniștea desăvârșită ce se așiernea

asupra casei. Singură, părăsită, uitată într-un fel atât de perfid după ani nenumărați de sacrificii fără margini, închisă între pereții aceștia pustii, de fiecare dată și cu flecară pas pe care-l făcea prin odaie își aducea aminte de lupta pe care o dădu, de sacrificiile ei disprețuite... și nu se simțea în stare să mai suporte. Dez-nădăjduită, plecase într-un suflet de acasă, încercând să-și liniștească furtuna gândurilor în mijlocul zgomotului circulației de pe străzi. Sâmbătă seara în Young Street... era oare viață sau nebunie ceea ce văzuse? Lumini strălucitoare, trotuarele pline de lume, freamăt de glasuri și de culori; femei cu șalurile pe umeri, trecând braț la braț, exuberante și surâzătoare; marea de oameni care trecea neostenită, mereu înainte spre plăceri; femei destrăbălate care așteptau în colțul străzilor cu ochii treji, pândind și oferindu-se bărbaților; copii palizi, diformi și cu mișcări ciudate, cerșind, jucându-se sau încăierându-se; vagoanele de tramvai care se deplasau cu un huruit uriaș; crâșme cu ușile larg deschise, râsete, țipete, cântece, urletele oamenilor beți; toate acestea defilau prin fața ochilor ei, ca vedeniile unui vis tulbure, ca un vârtej de spaimă, în mijlocul căruia se vedea pe sine, stând nemișcată, ca și când ar fi prins rădăcini.

Fie că prinsese rădăcini, fie că rătăcea din loc în loc, pentru ea era același lucru; ea nu făcea parte din mulțimea aceasta lipsită de griji; ea nu era o femeie rătăcită și cu credința pierdută. Regreta cu toată amărăciunea tot ce se întâmplase în viața ei de până acum. Regreta până și virtutea ei de femeie. De ce n-a încercat să profite de fericirea ce i-a oferit-o viața? Avusese un corp mult mai bine făcut și mai dornic decât aceste prostituate ordinare care făceau paradă de farmecele lor îndoielnice; fusese o femeie sensibilă, dar își sugrumase toate pornirile trupului și renunțase la tot. De ce încercase să se zăvorască, de bună voie, în limitele strâmte ale cinstei, muncind din greu, făcând economii, refuzându-și orice plăcere, și toate acestea în zadar... Era numai vina ei. Ducând acest fel de viață, își bătuse joc de ea însăși. Ar fi dorit din tot sufletul să evadeze, să se aventureze într-o distracție nebunească sau să se cufunde

în uitare definitivă. Ce răsplată i se da pentru anii lungi de sacrificiu? Ochii i se umplură de lacrimi fierbinți, când își aduse aminte de tot ce a făcut. Iată că acum a fost dată la o parte, întocmai ca o amantă îmbătrânită, într-o situație mizerabilă și fără posibilități de îndreptare; nu va fi în stare niciodată să trăiască, acceptând o situație de inferioritate în casa fiului ei, mulțumindu-se cu resturile dragostei lui. Nu, steaua căreia se dedicase ea cu tot devotamentul, apusese; idolul căruia îi ridicase un altar, se prăbușise. Sacrificase totul și totul fusese sacrificat, de dragul unei nebunii și a unei închipuiri deșarte.

Rătăcise de-a lungul străzilor înțesate de lume și se întorsese acasă noaptea târziu, pentru a găsi aceeași liniște care o înspăimânta. Dar cu toate acestea, nu fusese în stare să adoarmă; se zvârcolise toată noaptea în așternut. A doua zi — duminică — rămase în pat, sfârșită de puteri, fără să vadă nimic și fără să se gândească la biserică, ascultând ceasornicul cum drămuiește secundele grele.

Lunea următoare cu mare greutate se duse la birou. Trebuia să se ducă, acesta fiind existența ei, pentru că nu voia să depindă de nimeni. Intră în birou într-o stare de prostație, nepăsătoare, temându-se de inevitabilele scene ce trebuiau să urmeze: privirile furie, simpatia pe care nu o dorea și, dincolo de această simpatie, atitudinea ce ar fi vrut să spună: „Nu ți-am spus?“; „Te-am prevenit la timp, dar n-ai vrut să m-asculți“. Gândul acesta fusese pentru ea întocmai ca o lovitură de pumnal, ca o rană dureroasă pentru mândria ei, tocmai pentru ea care se lăudase întotdeauna cu ceea ce va face, după ce fiul ei își va termina studiile.

Apoi după ce înfruntase cu obrazul împietrit această situație, plecase în turneul obișnuit pe la maghernițe. Prinsă din nou în angrenajul acestei slujbe odioase și degradante, se gândea că acum îi lipsește devotamentul care îi dădea curaj. -Va trebui să continue la infinit această absurdă corvoadă, această sclavie a vieții: totul începuse din nou.

Tot așa cărțile postale soseau ritmic de la cei doi, plecați să-și petreacă luna de mieră în Bretania. Cât de mult le plăcea această provincie și ciudățeniile

ei — aceasta era o expresie a lui Rose — și bucătăria admirabilă pe care o aveau acolo — această era o expresie a lui Peter. Îi scriau că se vor mai întoarce în această regiune. Cărțile poștale soseau în fiecare zi, cereri de împăcare, dovezi de devotament, — culori luminoase, femei cu bonete pe cap și încălțate în saboți, bărci de pescari cu catargele poleite de soarele căzut în asfințit — „un peisaj încântător, mamă!“ — imagini încântătoare, dar pentru ea motive dureroase care îi aduceau aminte de ceea ce a pierdut. Ei doi se distrau în străinătate, în timp ce ea fusese lăsată aici, înlocuită ca o căzătură, ca un petec de hârtie sau o coajă de portocală dintre acelea pe care le aruncă trecătorii pe Flowers Street. O chinuitoare deznădejde se abătuse asupra ei, un nor îi coborâse pe frunte, întunecându-i privirile și adâncindu-i cu fiecare zi tot mai mult înfruntătura dintre sprâncene.

Fără îndoială ar fi trebuit să accepte situația în stil clasic: un elan impetuos de iertare, o scrisoare emoționată adresată perechii fericite, o aluzie discretă pentru o modestă alocuție săptămânală, amintiri melancolice, pigmentate de viziunea sentimentală a bunicii care ar fi vrut să fie ea, o bătrână cu părul alb așezată în colțul unei canapele, legănând un copilăș pe genunchi. Dar Lucy nu era în stare să facă așa ceva. La gândul acesta un fior de gheață și de revoltă îi fugea prin tot trupul. Își zicea — cu toată amărăciunea — că a fost înșelată, furată de drepturile ei și nici un paleativ și nici o vagă promisiune de viață tihnită, nu va putea șterge dureroasa și amara senzație pricinuită de înfrângerea ei. Viața i se părea fără nici un preț, deșartă... deșartă de orice nădejde.

Zilele treceau încet, una după alta și pe măsură ce se apropiau de sfârșitul săptămânii, ea se închidea tot mai mult în sine. Veni sâmbătă, apoi din nou duminică, și-si aduse aminte de datoriile ce le avea față de biserică. Indiferentă și plictisită, mai mult din obișnuință, se îmbracă și plecă la biserică, dar nu la St. Patrick. Aici era cunoscută și se gândea înspăimântată la nenumăratele întrebări ce i se vor pune, întrebări de care, datorită sensibilității ei de acum, se temea, fără să aibă un motiv anume, așa că se duse la biserică unei parohii în depărtate,

la St. Mary, o bisericuța situată într-o piață retrasă, pierdută în labirintul străzilor pline de circulație. Auzise vorbindu-se ceva despre ea : despre preot sau despre biserică, nu știa nici ea tocmai bine, dar nici nu o interesa. Se duse la această biserică pentru a nu fi recunoscută de nimeni. Motivele ei însă nu aveau nici o importanță și felul în care plecase la biserică nu însemna nimic în raport cu felul în care se întoarse. Plecase și acesta era singurul amănunt care interesa. Zdrobită sub îngrozitoarea povară, chinuită de durerea ei ascunsă, pusă în mișcare de o dorință nedefinită și aproape intolerabilă — aproape epuizată — intră în biserică. Aici se întâmplă minunea, căci fără îndoială fusese o minune. Ea cel puțin nu se îndoia cătuși de puțin că a fost minune. Chiar acum când stătea așezată în fața mesei în dezordine, obrazul i se lumina de această amintire. Da, mâna care-i îndreptase pașii, o îndreptase spre locul acesta ; știa, era convinsă că așa trebuia să fie.

Mai întârzie câteva minute și pe obrazul palid îi jucă un crâmpeli de zâmbet apoi se ridică și puse scrisoarea fiului ei alături de celelalte, un maldăr prăfuit pe consola căminului și, după ce adună lucrurile de pe masă, plecă foarte liniștită de acasă.

Ajunse la birou la patru și jumătate. Se așează pe scaunul ei, controlează încasările, le trecu în registru, apoi se întoarse spre doamna Tinto.

— Domnul Rattray este în biroul său ? întrebă ea cu indiferență.

Doamna Tinto se opri din scris și uitându-se peste vârful nasului la registru, păru că rămâne îngândurată. Întrebarea aceasta era ciudată... drumurile lui Lucy nu se încrucișau niciodată cu drumurile bătătorite ale domnului Rattray.

— Da, este sus, răspunse ea în cele din urmă, fără să întoarcă ochii spre ea. L-am auzit urcând scara puțin înainte de sosirea duminică.

— Vă mulțumesc, răspunse Lucy, apoi se ridică în picioare și ieși din birou.

De astă dată doamna Tinto întoarse capul după ea și se uită mirată, cu ochii aproape ieșiți din orbite, cum se închide ușa în urma ei.

Peste cinci minute Lucy se întoarce în birou cu pași înceți și doamna Tinto o întrebă, fără să mai întârzie :

— L-ai găsit ? suflă ea cu toată discreția. Dar cuvintele ei păreau o cerere indirectă de a-i povesti toate amănunțele acestei întrevederi.

— Da ! Lucy făcu o pauză, apoi adăugă fără să-și modifice modulația indiferentă a glasului : L-am anunțat că îmi voi părăsi slujba.

Doamna Tinto rămase cu gura căscată. Își întoarce trupul spre ea și o examinează cu un interes neobișnuit.

— Va să zică, pleci... la Londra ! exclamă ea. Bravo ! Va să zică, te duci la fiul dumitale.

Lucy se uită o clipă la ea.

— Nu, nu fac așa ceva, răspunse ea într-un târziu, dar slujba o voi părăsi de astăzi într-o lună. Se apropie de propriul ei birou, puse registrele la loc, apoi se întoarce din nou spre ușă : Am terminat ce am avut de lucru, așa că acum pot să plec.

— Bine, dar ce ai de gând să faci de aici înainte ? întrebă doamna Tinto ; numai o irezistibilă curiozitate ce se zbătea în pieptul ei opulent, o determină să pună această întrebare nepotrivită.

— Acum am alte planuri, răspunse Lucy pe un ton enigmatic, apoi dădu din cap, îi spuse bună seara și părăsi biroul.

Alte planuri ! Doamna Tinto făcu din nou ochii mari și Dandie, care întârziase din cauza tramvaiului, o găsi în aceeași situație.

Era prost dispus și în timp ce-și agăță furios pălăria în cuier, protestă nemulțumit :

— Tramvaiele noastre sunt cele mai proaste din Europa ; când ești mai grăbit, se defectează, parcă ar căuta anume să-ți facă în ciudă ; iar când încerci să ieși altul, acesta îți trece indiferent prin fața nasului și nu se mai oprește. Femeile sunt mult mai rele decât bărbații : spun că umblă după cumpărături. În realitate, aleargă de pomană. Azi-noapte nici n-am dormit bine. În casa vecinului de lângă mine toată noaptea au clămpănit la pian. Din când în când se opreau, ca apoi să înceapă din nou. Voi cumpăra câteva petarde și le voi așeza la ei sub fereastră. Ce face administrația, rogu-te ?

Dar doamna Tinto nu era dispusă să asculte tiradele lui ; era incapabilă să-și stăpânească nerăbdarea de a-i comunica știrea pe care o aflate.

— Va pleca din slujbă, declară ea și-i făcu semn cu capul, spre scaunul gol din fața biroului. Și-a dat demisia astăzi după-amiază.

Dandie ridică numaidecât fruntea și după ce făcu o pauză, se întoarse spre ea.

— Cum se poate ? și înfășurându-și picioarele strâmbe împrejurul picioarelor scaunului — fiecare picior al lui era un semn desăvârșit de întrebare — se uită la ea întrebător. Apoi, din cauză că nu-și descărcase în întregime veninul, adăugă : probabil se duce la fiul ei cel bun ?

— Nu !

Monosilaba aceasta sintetiza o mulțime de subînțeleșuri.

— Atunci ce... ce are de gând să facă ?

— Știe Dumnezeu, răspunse doamna Tinto cu glasul încet. Nu prea avea obiceiul să pomenească pe Dumnezeu, dar de astă dată glasul ei era plin de amenințări și adăugă pe același ton : Numai Dumnezeu știe ce se va întâmpla cu ea. Dușmanul ei cel mai mare este ea însăși, biata femeie ! Îmi pare rău de ea.

— Ți pare rău de ea ? Ei nu-i pare rău. De o vreme încoace parcă umblă cu capul prin nori.

— Prin nori ?

— Cred că știi și dumneata... cu capul prin nori.

— Uneori expresia de pe obrazul ei... spune-mi ce înseamnă toate acestea ?

Urmă un timp de tăcere. Dandie se scărpină cu tocul în creștetul capului, apoi îi răspunse liniștit, pronunțând fiecare cuvânt cu glasul suav, ca unul care știe ce vorbește :

— Nu știi că în ultimul timp a devenit foarte evlavioasă ?

Doamna Tinto înclină ușor din cap.

— Ei da... răspunse ea cu prudență.

— Acum a apucat-o mania religioasă, stăruie Dandie. Am mai văzut astfel de lucruri și înainte de asta. O femeie la o întrunire religioasă ce se ținea sub un cort, la care m-am dus și eu. Am intrat mai mult pen-

tru partea comică a spectacolului. Cât despre asta, nici vorbă. Ar fi trebuit s-o vezi în ce hal era. Mai era și un bărbat pe care îl cunoscusem înainte de aceea — unul cu numele Gilmour, da exact — Gilmour în vremea lui fusese un mare bețivan, dar după ce s-a convertit — cu ocazia unei adunări a Armatei Mântuirii la Gorbals — trebuie să știi că unde întâlnea o sticlă de whisky, se repezea numaidecât și o spărgea. Când intra într-o crăsmă, ridica bastonul și curăța tejgheaua dintr-o singură lovitură. Într-un rând l-au băgat la închisoare — și cred că era tocmai timpul — dar aceste crize se manifestă mai ales la femei. Și, crede-mă ce-ți spun eu, prietena noastră a fost cuprinsă și ea de o astfel de criză. Semnele se văd de la o poștă. Catolici, necatolici, li se întâmplă și lor să fie cuprinși ca oricare altul; cel puțin așa se pare.

— A avut o dezamăgire grea, murmură doamna Tinto.

— Tocmai acesta este motivul, nu înțelegi? stăruie în mod inevitabil Dandie. Era tocmai momentul când putea fi convertită. Prin urmare, ar fi fost inevitabil.

— Inevitabil?

— Unei femei ca ea n-ai decât să-i dai o lovitură destul de puternică și va fi cuprinsă imediat de mania religioasă. Astfel de lucruri se văd în toată lumea. Mai zilele trecute am avut o discuție lungă cu ea referitoare la această chestiune. Dar era cât pe-acți să-mi scoată ochii.

— Ce naiba are de gând să facă?

— Ea știe foarte bine ce trebuie să facă, chiar dacă dumneata nu știi, răspunse Dandie cu înțeles. Crede-mă, este o femeie care știe ce urmărește, răspunse el și se întoarse râzând la biroul său. Dar să sperăm că nu va începe și ea să spargă sticlele de whisky.

Doamna Tinto nu-i mai răspunse cu un zâmbet. În loc să zâmbească, încruntă din sprâncene și clătină încet din cap, fără să înțeleagă, ca și când ar fi fost vorba despre o nenorocire... o nenorocire ce se va întâmpla cuiva.

Lucy se deplasă repede spre stația de tramvai, în-tocmai ca o femeie care urmărește ceva special, ea care acum câteva luni abia-și târa picioarele, preocupată de gândul că nu mai are nici un motiv pentru care să trăiască. Se întâmplase de fapt o minune și tot minune considera și binecuvântarea ce i se acordase, măreția schimbării prin care trecea viața ei de acum.

Doamna Tinto n-avea decât să încrunte din sprâncene și să se mire, iar Dandie putea să râdă și să-și bată joc cât pofteste. Pe ea nu o mai interesa așa ceva. Dacă extazul ce o făcea acum să se înfioare, nu însemna pentru oamenii aceștia decât un motiv de sarcasm, atitudinea lor n-o interesa câtuși de puțin. Se simțea fericită, mai fericită decât oricând înainte de asta ; și cum ar putea ei înțelege această fericire... această nemăsurată mulțumire sufletească de care ea nu încetase până acum să se minuneze ? Dar cu toate acestea ea se putea bucura de această lumină blândă, strălucitoare, în fața căreia toate celelalte lucruri păreau lipsite de importanță ; flacăra aceasta, pē care o căutase mereu, dar care fugise întotdeauna din calea ei... acum îi aparținea. Aceasta era explicația seninătății ei actuale și a calmului cu care își continua drumul.

În Kelvinbank coborî din tramvai și apucă pe drumul obișnuit spre Flowers Street. Pe străzile acestea sordide care înainte de asta îi pricinuiseră atâta silă, acum nu mai simțea nimic ce ar fi putut s-o oprească din drum. După ce ajunse acasă, își pregăti un ceai și

mâncă ceva frugal, apoi se spală pe mâini și pe obraz și fără să mai întârzie, își aranjă părul și plecă de acasă.

Ajunsa pe coridor, ochii i se opriră o clipă asupra ușii de alături, de pe care placa fusese scoasă de curând, ceea ce dovedea că soții Finch plecaseră. Da, cum era de prevăzut, această scurtă idilă se terminase: Bessie se întorsese cu ochii plini de lacrimi la maică-sa și John își găsisse un alt refugiu, atât pentru el cât și pentru sticla lui de whisky. Unde putea fi o dovadă mai elocventă despre deșertăciunea lucrurilor din lumea aceasta?

Când coborî scara, Lucy își sugrumă un oftat. Îi părea rău de Bessie. Odinioară, când încercase să găsească o fărâamă de fericire acolo unde nu era nimic, o apucase și ea pe drumuri greșite.

După ce ajunsese în stradă și se strecură fără zgomot prin întunericul nopții, evitând anume străzile principale și bine luminate, se gândi o clipă la vremea când încercase și ea să se bucure de plăcerile trecătoare ale acestei lumi, de luminile și publicul de pe străzi și de vitrinele magazinelor care o distrau, de vremea când se simțea încântată, chiar de măruntele deșertăciuni ale îmbrăcămintei. Oare existase cu adevărat, cândva demult, un costum de zibelină pe care-l îmbrăcase și se oprise în fața oglinzii, ca să întrebe pe Netta, dacă-i „vine bine”? Fusese oare realitate vremea aceea când mâncase prăjituri cu cremă? Auzi, prăjituri cu cremă! Amintirile acestea i se păreau lipsite de importanță și tulburi... amintiri șterse și foarte depărtate. Da, în mijlocul nemăsuratei fericiri ce o simțea acum, nimicurile acestea i se păreau foarte depărtate și nu-i mai lăsaseră decât părerea de rău, că a putut să se preteze cândva la astfel de prostii.

Mai avea puțin până în Garnet Square și apucă pe o străduță întortochiată pe care o cunoștea, de unde ieși foarte curând în fața bisericii St. Mary. De fiecare dată când ieșea din străduța aceasta întortochiată spre larg, apariția bisericii i se părea simbolică, exact ca și minunata senzație de ușurare ce o simțise prima dată când venise la această biserică. Și din nou când trecu pe sub intrarea modestă în stil gotic a bisericii, își adu-se aminte de sublima aventură spirituală prin care tre-

cuse atunci. Cum ar putea s-o uite? Un val uriaș, ca un torent când rupe stăvilarele, se repezise asupra ei, o lumină orbitoare, un fulger al iertării, o lumină interioară pură și totul se terminase, viața ei întreagă era refăcută din temelii și părea că a scăpat definitiv de cătușe pentru a se repezi spre libertate. Așa ceva nu putea să fie decât o minune. Și când te gândești că toată viața ei alergase după fantome, în timp ce aceasta — singura mare realitate — îi scăpase.

Minunea se produsese acum nouă luni, într-o duminică — zi binecuvântată — chiar în această biserică umilă și obscură. Ingenunchiată și în parte ascunsă de un pilastru al naosului, încercase să spună mecanic o rugăciune, aproape fără să-și dea seama că se roagă, căci se simțea prea copleșită de deznădejde, pentru a putea profera în mod serios chiar această trecătoare dovadă de credință. Probabil ea nu fusese niciodată cu adevărat credincioasă, ci datorită obiceiurilor moștenite, încerca să îndeplinească ritualul despre care își închipuia că este de datoria ei. În ziua aceasta era în orice caz prea abătută pentru a se putea ruga. Era atât de sfârșită de puteri, încât toată ființa ei se putea asemăna cu o coardă întinsă prea mult, care e gata să pleznească.

Apoi cu totul pe neașteptate ridicase ochii și iată că această coardă pleznise cu adevărat și în mijlocul ecoului vibrațiilor ei se uită exact la obrazul Lui. Obrazul Lui! Simți că tresare. Obrazul acesta era plecat și înclinat într-o parte, iar de sub pleoapele coborâte ochii se uitau la ea binevoitori, calmi și în același timp înspăimântați. În aceeași clipă își simți trupul cutremurat de o durere neînțeleasă și căzu grămadă în umbra pilastrului dar, fără să poată întoarce privirea care i se părea fixată irevocabil asupra acelor ochi liniștiți și triști, care se întristaseră din cauza ei și păreau tulburați de expresia unui melancolic reproș. Începu să tremure, deoarece obrazul lui exprima tot ceea ce simțea ea acum. Fiecare trăsătură era îmbibată de suferință. Fruntea îi era zgâriată și însângărată, obrazul livid și scofălcit, buzele întredeschise și dintre ele se vedea limba uscată de sete. Obrazul acesta descompus dovedea tortura

morții de martir. Totuși acesta nu era mort. Era animat și părea că o atrage spre el cu puteri magice în care se amestecau mila și durerea, puterea cu slăbiciunea, severitatea cu blândețea. Simți că-și va pierde cunoștința și începu să lupte din toate puterile, pentru a se reculege și a-și desprinde privirile de pe acest obraz. Era o simplă cruce fixată pe pilastru deasupra capului ei. Obrazul era al lui Christ, așa cum fusese bătut în piroane pe crucea Lui de supliciu : nimic din ceea ce ea n-ar fi știut, nimic din ceea ce ea n-ar fi văzut cel puțin de mii de ori până acum. Oricât de mare ar fi fost și oricât i-ar fi dat impresia că trăiește, nu putea fi altceva decât lemn, ipsos și culori. Dar ochii speriați ai lui Lucy nu se putură desprinde de pe obrazul Lui. O, de atâtea ori văzuse obrazul torturat al lui Christ, dar niciodată, nu-l văzuse în felul acesta.

Era atât de aproape de el, atât de viu și de real, încât printre buzele Lui chinuite i se părea că-i aude respirația și-i vede sudoarea de pe fruntea torturată; cu ochii deschiși în calea ei, părea că-i înțelege durerea și îi oferă iertarea, liniștea și dragostea. Isus o așteptase toată viața cu răbdare trecând prin suferințe grele, dar ea abia acum își dădea seama. El așteptase această clipă. Totul împrejurul ei se topi ca într-o ceață în adâncul căreia imaginea ei părea luminoasă și transparentă. Isus! Isus! Obrazul Lui strălucea spre ea. Mântuitorul ei pe care-l uitase și de care se lepădase, îi oferea acum dragostea. Oricât de singur, de uitat și de părăsit ar fi fost, ea îi aparținea Lui. El o înțelegea; o chema la El și se uita la ea cu ochii plini de milă; coasta Lui sângera pentru ea, trupul Lui adorat fusese bătut cu bice pentru ea; brațele Lui prinse în piroane pe cruce erau larg deschise în calea ei. Suferise și El și ochii Lui îndurerăți, a toate știutori, vedeau încercările prin care a trecut. El era Cel care spusese că nimic în toată lumea aceasta, afară de credința în Dumnezeu, nu este altceva decât deșertăciune. Nu-i îndreptase oare pașii anume, ca să poată ajunge până la El ?

În urechi i se păru că-i vibrează chemarea : „Fericiti veți fi voi când vă vor huli și vor spune tot cuvântul rău împotriva voastră...” Obrazul i se făcuse palid; se simțea copleșită, o duioșie neașteptată îi pătrundea în

toată ființa. Vederea acestui chip transfigurat i se părea prea strălucitor pentru a se mai putea uita la el. Inima începuse să-i bată furioasă, cuprinsă de un extaz neînțeles, izvorât din însăși tristețea ei, crescând în intensitate până când trupul ei șubred nu mai era în stare să-l cuprindă; ceva păru că se frânge în ea și că sufletul ei prinde aripi și se ridică în sus spre chipul lui Christ, Mântuitorul ei, mereu mai sus, spre brațele acelea care o așteptau deschise. Ce fericire neașteptată și nebănuită! În extazul ei parcă simțea brațele Mântuitorului împreunându-se cu milă împrejurul trupului ei. Plecă fruntea și un val de lacrimi îi scăpă dintre pleoape; acum era pe pieptul Lui și plângea de bucurie. Isus, Fiul lui Dumnezeu Cel viu... care de la Tatăl purcede, luminează din lumină, el îi aparținea și ea era acum a lui. De ce nu se adresase Lui, chiar înainte de asta? Rătăcise fără nici un folos prin deșertul nimicniciei și își pierduse energia în slujba unei amăgiri. Dar acum venise la El. Sufletul ei se unise de astă dată cu Creatorul; aceasta era menirea pentru care fusese creată. Alături de această unire viața nu însemna nimic, moartea nu însemna nimic. Împrejurul ei glasurile îngerilor intonau într-o armonie de fericire celestă. „Isuse! Isuse! murmură ea în extaz, am venit în cele din urmă la Tine. Ești al meu și eu sunt a Ta, în vecii vecilor!“

Rămase multă vreme îngenunchiată, copleșită de senzația fericirii. Nu văzu nimic din ceremonialul liturghiei și nici nu auzi predica. Nu văzu pe nimeni și nici nu o văzu nimeni. Fără să bage de seamă, biserica se goli de credincioșii săraci și rămase singură.

Într-un târziu începu să se miște încet. Obrazul ei, ca și obrazul strălucitor din viziunea pe care o avusese, părea transfigurat. Cum ar fi putut să-și închipuie, că intrând atât de abătută și de chinuită în această biserică, va putea s-o părăsească atât de liniștită și de împăcată... Se plecă repede și sărută picioarele pironite pe cruce.

Se simțea atât de mulțumită, încât se temea că fericirea ei de acum nu va putea fi de lungă durată. Tezaurul era atât de prețios, încât nu putea să rămână în mod definitiv în stăpânirea ei. Dar aceste temeri

erau neîntemeiate. Nu începuse niciodată nimic fără să meargă până la capăt. Fericirea ei continua. Tezaurul era al ei și această fericire creștea din zi în zi, pentru a deveni esența vieții ei de acum. Avea de ispășit atâtea greșeli : toată purtarea ei de până acum și delăsarea culpabilă. -

Extazul ei se amplificase cu repeziciune și odată cu această reverie, rădăcinile mulțumirii ei interioare deveniră mai adânci și mai puternice. Se întorsese de mai multe ori la această biserică care devenise pentru ea un refugiu permanent în clipele ei de cumpănă. Biserica aceasta mică și neprietenosă n-avea nici un merit special, dar datorită bunătății sublime a Creatorului, în ea își găsisse mântuirea. Prin urmare, venea aici să se închine, să ofere lui Dumnezeu ca jertfă puterea ei de muncă, viața ei și pe ea, ascultând slujba liturghiei ; aici se spovedea și aici avea parte de clipe de neuitat, când Isus îi încredința trupul Lui cel sfânt, unindu-se cu ea și umplându-i sufletul de un extaz infinit. Niciodată până acum nu-și dăduse încă seama de semnificația Sfintelor Taine. Înainte de asta, la sărbătorile Paștilor când primea sfânta Cuminecătură, bucățica de azimă pe care o simțea în gură, i se părea întotdeauna o clipă solemnă, dar nicidecum emoționantă și convingătoare. O primea ca pe ceva care făcea parte din credința ei ; așa fusese învățată ; dar între ceea ce a fost și realitatea de astăzi, era o mare deosebire. Uniunea cu Isus era reală, prezentă și îi atâta extazul, sporindu-i dorința mistică prin repetarea acelei scene emoționante, când credea, în viziunea ei, că este cuprinsă în brațele Lui primitoare.

Ce putea face pentru a-i dovedi dragostea și recunoștința ? Intensitatea extazului ei o îndemna să facă ceva mai mult și o îndruma încet spre un sacrificiu mult mai mare și definitiv. Ar fi dorit o uniune mult mai strânsă și definitivă. Totul pentru Isus ! Aceasta era deviza vieții ei de acum care o ducea înainte, întocmai ca un reflux de ape, căruiu nu i se mai putea împotrivi.

Puțin după aceea se produse și revelația... într-o seară când sta și se gândea în odaia ei liniștită... probabil tot așa se desfășurase și Buna Vestire a Fecioarei Maria.

Era atât de simplu, de inevitabil... pentru cei care nu puteau înțelege, era ridicol, dar pentru ea era o inspirație coplesitoare să se dedice în întregime lui Dumnezeu. Iată îndemnul supunerii absolute care o puneă acum în mișcare. Ce mai putea să existe acum în viața ei care s-o împiedice să facă acest pas? Nu, nu mai exista nimic ce ar fi putut-o împiedica. I se părea că viața ei întreagă, despărțirea treptată de toate plăcerile pământești, nu fusese altceva decât o lungă pregătire în vederea acestui scop sublim. Căzu numaidecât în genunchi și mulțumi lui Isus pentru gândul acesta. Hotărârea luată începu să se adâncească. Ceru sfatul duhovnicului și acesta ezită să i-l dea. Imediat după aceea începu să se gândească în toată liniștea la hotărârea luată.

Acum nouă luni intrase în această biserică cu sufletul sfâșiat și dezamăgit. Totul ieșise altfel de cum își închipuisese ea. Dar gândurile acestea făceau parte din trecut; acum avea ceva ce nu va putea s-o amăgească niciodată. Prin urmare acesta era motivul care o determinase să renunțe pe neașteptate la slujba ce o avea la Henderson & Shaw și în parte, tot acesta era și motivul pentru care venise astă-seară la biserică.

După ce preotul termină cu binecuvântarea credincioșilor, ea rămase îngenunchiată și-l văzu că pleacă de la altar și intră în sala de consiliu. El era cel care-i condusese pașii și acum ar fi vrut să-i vorbească.

Era călugărul John Talbot și el era preotul bisericii St. Mary din Garnet Square, un bărbat zelos, de o sinceritate ireproșabilă, așa că nici dușmanii săi cei mai neîmpăcați nu puteau pune la îndoială profunzimea credinței. Această credință nepotolită îl determinase să renunțe la toate bunurile pământești — se știa despre el că face parte dintr-o familie bogată de proprietari rurali — pentru a intra în tagma preotească; aceeași credință nepotolită stătea la baza convingerilor lui de acum. Era un fanatic care-și îndeplinea singur slujba în această parohie săracă, ținea posturi, nu mânca niciodată carne, bea numai apă, umbla întotdeauna îmbrăcat într-o reverendă grosolană de lână, se flagela în fiecare zi la miezul nopții în fața altarului și practica în secret toate mijloacele pentru domolirea pornirilor trupului. Se spunea despre el că este nebun, că e un sfânt, un bigot, dar

niciodată-nimeni nu spunea — deoarece însăși înfățișarea lui excludea această posibilitate — că este un ipocrit.

Bărbat înalt, uscățiv, cu trupul drept, cu obrazul cadaveric, în înfățișarea lui era ceva care exprima o tenacitate aproape implacabilă. Era oacheș, cu obrazul tras și palid, cu un nas fin ca un cioc de vultur, cu nările arcuite, cu buzele ca un tăiș de sabie, cu ochii mari, severi și ușor căzuți în fundul capului. Obrazul acesta, ca și atitudinea lui, nu se destindea niciodată și rămânea mereu grav, rigid, concentrat și aproape înspăimântător.

Începu să se dezbrace în odaia paraclisului — o încăpere întunecată în care se simțea mirosul aromatic de tămâie și ceară topită, unde nu se auzea nici un zgomet, afară de fâșâitul pe care-l făceau cei doi copii din altar în timp ce se dezbrăcau într-un colț — își scoase odăjdiile și le împături, dar în aceeași clipă la ușa interioară care da în biserică se auzi că bate cineva.

— Plecați acum, zise Talbot, adresându-se celor doi copii, fără să se întoarcă spre ei.

Glasul lui era rece, auster și cei doi copii ieșiră numaidecât pe ușa din dos care da în curtea bisericii. Preotul termină cu împăturirea odăjdiilor, își puse calota, apoi se apropie de ușă și o deschise.

— Tocmai te așteptam, zise el numaidecât și lăsând pe Lucy să intre în paraclis, rămase în picioare și se uită la ea cu ochi gravi. Va să zică, te-ai hotărât ?

— Da, părinte.

— Te-ai gândit la tot ce ți-am spus ?

— Da, părinte, m-am gândit.

— Că va trebui să renunți la toate...

Îi făcu un semn afirmativ și categoric și câteva clipe se uitară unul la altul în tăcere. Obrazul preotului era sumbru și auster, dar și de astă dată, ca și până acum, i se părea că în această severitate descoperă un îndemn și o mângâiere.

— Este singurul lucru la care mă gândesc neîncetat. murmură ea imediat după aceea. Sunt hotărâtă. Pentru mine nimic altceva nu mai are valoare. N-aș putea să renunț la gândul acesta și... dumneata m-ai sfătuit. Sunt în mâinile dumitale.

— Dumneata ești în mâinile lui Dumnezeu, o corectă el cu severitate. Urmă o pauză ; nu o pofti să stea pe

scaun, cî rămase rigid, încercînd ca din această convorbire să facă un fel de penitență pentru amîndoi. Iată că s-au împlinit nouă luni de cînd te cunosc, declară el într-un târziu și cunosc toate amănuntele legate de existența dumitale. Nu mai ești femeie tânără. Prin urmare nu vei putea oferi decât ceea ce ți-a mai rămas din viață. Dacă apreciezi că ești gata să suporti încercările, să dai dovadă de totală supunere...

— Suna gata... O, sunt gata ! îl întrerupse ea.

— Atunci și eu sunt gata să te ajut. Cred că dumneata ai această vocație. Acesta este singurul motiv care contează pentru mine. Vocația aceasta s-a manifestat târziu, dar ea există. Se întrerupse și rămase cu ochii pierduți și absenți, în timp ce ea se uita la el nerăbdătoare. M-am gândit la această chestiune, începu el din nou. Cunosc foarte bine Ordinul Diaconeselor. Cred că acesta va fi cel mai potrivit pentru dumneata. Am trimis și înainte de asta două postulante care doreau să intre în acest ordin și amîndouă au reușit foarte bine.

— Mi se pare că mie mi-ați vorbit despre Ordinul Carmelitelor ? se grăbi ea să intervină.

— Este un Ordin prea sever. Dumneata nu ești destul de tânără pentru a putea suporta disciplina lui, răspunse el calm. Afară de asta trebuie să ții socoteală de situația și de vârsta dumitale. Ce ai putea să le oferi pentru a le determina să te admită în Ordinul lor ? Nu, în aceste condiții nu te vor primi.

Se aprinse în obraz, dar continuă să se uite la el fără să clipească.

— În ordinul despre care-ți vorbesc, disciplina nu este prea severă, dar nici ușoară nu este. Singurul dezavantaj ar fi, că mănăstirea centrală se găsește în străinătate — la Sentiens — în apropiere de Bruxelles. Vei fi obligată să petreci cel puțin trei ani în această mănăstire... eventual tot restul vieții ce-ți mai rămâne de trăit. Dar e foarte probabil ca după ce vei face legământul, să fi trimisă la o mănăstire din Anglia.

— Nu are importanță, răspunse ea nerăbdătoare. Vreau să plec... vreau să mă despart de toate.

— Nu este vorba de ceea ce vrei și ce dorești dumneata ; dacă vei pune voalul de călugăriță, vei fi obligată să uiți de toate dorințele. Făcu o nouă pauză. Am

trimis o scrisoare superioarei Ordinului și mai sunt câteva formalități pe care va trebui să le faci chiar dumneata

— Da, sunt gata să fac orice.

— Anumite certificate... certificatul de naștere, de botez, un certificat medical și un certificat care să ateste moartea soțului dumatăle. Pe urmă mai e nevoie de două recomandări. Eu, firește, voi semna una și cealaltă... se întoarce și se uită repede la ea — cred că ar fi bine să ți-o semneze Canonicul Moore.

— Îi voi scrie imediat, răspunse ea, apoi după o clipă de ezitare adăugă : când credeți că aş putea să sper...

— Superioara îți va da de știre. Dacă vei fi admisă... probabil peste o lună ; totul depinde numai de ea.

O lună ! Era exact cât sperase și ea. Gândindu-se la acest amănunt își simți toată ființa îmbibată de un extaz, întocmai ca de aroma unei băuturi tari.

— Ai fost foarte bun cu mine, părinte, murmură ea. Nu știu cum să-ți mulțumesc.

— Nu face nimic.

În glasul lui se simțea un fel de reproș, căci omul acesta detesta orice slăbiciune omenească. Apoi tăcu, o tăcere semnificativă care-i da să înțeleagă că scurta lor convorbire s-a terminat.

— Du-te în pace, zise el, în timp ce ea se apropie de ieșire.

Se simțea fericită. Luase de bună voie această hotărâre. Aceste clipe scurte de conversație, atât de rezervate și lipsite de emoții, o vor duce spre idealul pe care l-a dorit. Ieși din biserică în mijlocul înserării ce se lăsa ; naosul sumbru și plin de ecouri nu era luminat decât de feștila tremurată a unei făclii de pe altar. Îngenunchi o clipă, înflorată de un sentiment de recunoștință. Numai de ar fi admisă ! Se rugă ca Dumnezeu s-o primească între slujitoarele sale și să-i uite toată indiferența și răceala cu care se gândise înainte de asta la casa Lui. Dar o vor accepta, și chiar de acum își simțea viața îndreptată de acest unic scop pe care-l urmărea.

Liniștea, singurătatea și întunericul se încheagă împrejurul ei. Încântată de o viziune misterioasă, ochii aprinși i se îndreptară spre tenebrele de dincolo de lumina tremurată a făcliei ; trupul încovoiat pentru rugă,

cutremurat de extaz, se întindea într-o pasionată aspirație de supunere pe albul altarului.

„Totul... totul pentru Isus“. În cazul ei nu putea să fie vorba de jumătăți de măsură. Da, va trebui să sacrifice totul. Cât de orbiți trebuie să fie cei care renunță la beatitudinea dragostei față de Dumnezeu! Aceasta era totul. Era lumina spre care toate instinctele ei, sufletul ei — tremurând prin întuneric întocmai ca o molie, se simțeau atrase orbește de o aspirație irezistibilă.

Totuși părea straniu, neobișnuit de straniu ca Lucy Moore să se găsească acum pe punctul de a intra într-o mănăstire. Numai ea singură putea înțelege semnificația adevărată a acestei hotărâri. „Totul... totul pentru Isus!“. Acesta era scopul... se dăruia Lui, cu tot extazul pasionant al unei mirese!

Ascultând de sfatul duhovnicului ei, scrisese lui Eduard și sâmbăta următoare rămase mirată de răspunsul pe care-l primi. Acesta nu fu o scrisoare, ci de fapt o vizită, o vizită pe care i-o făcu chiar Canonicul.

— Trebuia să vin, Lucy, declară el imediat după salutul grăbit de politețe, respirând cu greutate. Sunt ocupat. Extrem de ocupat. La orele patru am o ședință a diocezei, dar trebuia să vin numaidecât.

În timpul anilor ce trecuseră atitudinea lui se schimbă puțin — neîncrederea de altădată era mascată acum de demnitate și suavitatea lui tindea să devină mai pompoasă.

— Ce înseamnă vorbele acestea din scrisoarea ta ? continuă el, ridicând din sprâncene nemulțumit, și scoase din buzunar scrisoarea ei. Cred că nu te gândești serios la așa ceva !...

— Dimpotrivă, mă gândesc foarte serios, răspunse ea, examinându-l liniștită, în timp ce Canonicul se așeză în fotoliul turnant care astăzi era singurul scaun mai solid în toată casa. Părea mirată de această vizită dar nu era dezamăgită. Vremea când se aprindea în obraz de rușine, gândindu-se la sărăcia din casa ei, demult trecuse. Astăzi era încântată de această sărăcie pe care a propovăduit-o însuși Christos.

— Draga mea Lucy, nu se poate ca tu să te gândești în mod serios la astfel de lucruri, protestă Canonicul, făcându-și vânt cu scrisoarea pe care o ținea în mână — urcase scara prea repede și în ultimul timp

avusese iarăși crize de ficat — sau probabil tu nu-ți dai pe deplin seama... iartă-mi această expresie — de gravitatea pasului pe care vrei să-l faci. Știi ce înseamnă asta?... Îți dai seama de încercările la care vei fi supusă?

— Încercările nu vor fi mai grele decât acelea cu care eu sunt demult obișnuită. Mi s-a explicat regulamentul. Afară de asta toate încercările la care voi fi supusă, le consider drept un sacrificiu pe care-l ofer lui Dumnezeu.

Cuvintele ei erau calme și pline de extaz.

— Fapta ta este vrednică de laudă, zise Canoniceul și se uită la ea cu îngăduință. Dar, ca să fii sincer, Lucy, la această vârstă n-ar trebui să te gândești la astfel de lucruri.

La această vârstă! Nu cumva face aluzie la vreo pornire greșită? Ea nu avea decât patruzeci și doi de ani. Încrunță din sprâncene și era gata să-i spună ceva, dar el îi luă vorba din gură :

— Aș vrea să vorbesc cu tine în legătură cu câteva amănunte. În ultimul timp, draga mea, ai trecut prin încercări grele, dar felul în care le-ai suportat, îți face cinste. Căsătoria lui Peter care a fost aproape o răpire... ca să-ți spun adevărul, m-a mirat și pe mine. Era doar atât de tânăr... Dar la urma urmei aceasta este o lege a naturii. Ce spune Sfântul Paul : „E mai bine să te căsătorești, decât să te zbuciumi chinuit de focul patimilor” — și într-o bună zi tot ar fi trebuit să-l pierzi. Că s-a întâmplat ceva mai devreme sau ceva mai târziu decât ai crezut tu, asta nu are nici o importanță. De altfel, nu este nici din cale afară prea devreme. Astăzi în Spania... și se gândi cu ochii aprinși la trecutul său... tineretul se căsătorește foarte devreme. Ajunge repede la maturitate, mai ales femeile. Da, am văzut fete care se căsătoreau la vârsta de paisprezece ani. Afară de asta a făcut o căsătorie strălucită. O fată frumoasă, de religie catolică; da, o fată încântătoare — calificativul acesta îl pronunță pe un ton ispititor — încântătoare și bogată. Gândește-te cât de mult îl poate ajuta această împrejurare în cariera lui de medic la Londra. Îmi scrie că se descurcă admirabil și face progrese strălucite... Are clientelă din rândul aristocrației, ceea ce în-

seamnă că este un tânăr vrednic. Peste câteva luni sau cel mult un an, va fi în stare să se îngrijească și de tine. Tu ai făcut foarte mult pentru el — da, sigur că ai făcut — dar dacă vei avea răbdare, toate sacrificiile îți vor fi răsplătite.

Se lăsă în spătarul fotoliului și ridică mâna albă și catifelată. **Pax vobiscum!** Expresia obrazului său parcă ar fi vrut să-i spună destul de limpede: prin urmare, ce motiv ai avea, ca să-ți pară rău!

— Eu cred că nu se poate pune problema celor întâmplătoare mai demult, răspunse ea cu blândețe neașteptată. Pe mine mă interesează numai viitorul.

— Da, admit, draga mea, dar un resentiment firesc, o neînțelegere ar putea foarte ușor să te determine să faci un pas ca acesta; mă gândesc la căsătoria aceasta care s-a încheiat fără știrea ta, căsătorie în care, Dumnezeu mi-e martor, că eu nu am avut nici un fel de amestec.

Clătină încet din cap, ca o dovadă că hotărârea ei este nestrămutată.

— Eduard, tu nu mă cunoști, nici chiar acum. Pentru mine pasul acesta reprezintă totul. Mi-am găsit fericirea, fericire inexprimabilă în gândul de a sluji pe Dumnezeu.

Ce ironie! Prelatul tresări, auzind cuvintele ei, întrucât ca un cal speriat, apoi se uită la ea cu un fel de îndoială.

— Da, da! începuse el din nou, de astă dată mai împăciuitor, apoi se opri, ca să continue imediat: ei, bine, admitând că ești hotărâtă să faci pasul acesta... te-ai gândit la sacrificiul pe care trebuie să-l faci? Țuguie buzele: să nu-ți închipui că vei putea să renunți la lume atât de ușor, cum crezi tu.

Colțurile gurii îi fugiră într-o parte, când îl auzi pronunțând cuvântul „lume“, căci își aduse aminte de maghernițele pe care le cercetase, de casa ei de acum, de alergăturile ei de sclavă de-a lungul huditelor întunecate și murdare.

— Eu pot renunța la această lume, răspunse ea cu glasul mult mai rece decât ar fi vrut. Și voi renunța.

— Prin urmare vei duce viață de mănăstire, stăruie el cu intenția vădită de a o descuraja. Cu viața aceasta

trebuie să te obișnuiești treptat și să începi când ești tânăr. La vârsta ta vei avea ocazia să constați... da, să constați că viața aceasta este umilitoare.

— N-am avut destule ocazii să constat, chiar și până acum, cât de umilitoare este viața? ripostă ea, fără nici un fel de nemulțumire în glas. N-am avut ocazia să constat că viața nu-ți poate oferi nimic altceva, decât mulțumirea de a sluji pe Dumnezeu?

— Pe Dumnezeu îl poți sluji și aici, în lumea de afară, răspunse Canonicul și se aprinse ușor în obraz. Cum facem și noi, preoții.

— Întrucât mă privește pe mine, vreau totul sau nimic, răspunse ea numaidecât și cu glasul categoric. Am simțit în mine această chemare.

Canonicul murmură ceva printre dinți și ridicase mâna la gură, gândindu-se la vremea când umbla elegant îmbrăcată, când era veselă și mulțumită, și venise la el împreună cu băiețușul ei. Cum ar putea s-o facă să renunțe la... da, la o astfel de tâmpenie?

— Ce te-a apucat? întrebă el într-un târziu, examinând-o cu atenție; pe urmă buza superioară îi tremură ușor, și-și aduse aminte că ei i-au plăcut întotdeauna glumele lui, așa că adăugă: sper că n-ai avut o viziune... că doamna aceea bătrână care mai zilele trecute a venit la mine. E vorba de doamna McTara, de care probabil îți aduci aminte. Făcu o pauză și-și umezi buzele, că se poate de discret. Este o femeie înstărită și face parte dintre credincioșii parohiei mele: o femeie evlavioasă, cum nici nu s-ar putea să dorești mai mult. „Părinte, îmi spune ea emoționată, am avut o vedenie sfântă. Dumnezeu Tatăl și Dumnezeu Fiul mi s-au arătat. Aseară după cină l-am văzut tot atât de limpede, pe cât de limpede văd pe Sfinția Ta”. „O, zic eu... căci o cunosc destul de bine și știu că seara îi place să bea câte un pahărel de vin, va să zică, aseară după cină? Și, ia spune-mi, câte pahărele de Porto ai băut?” „Numai două, Sfinția Ta, căci nu beau niciodată mai mult. Spune-mi, nu-i așa că asta este o minune?” „Două pahare, răspund eu. Întoarce-te acasă, buna mea doamnă. Astă seară să bei trei pahare și fără îndolală ți se va arăta Sfânta Treime”.

Începu să râdă binevoitor de propria sa glumă, debitată cu atâta ușurință, dar obrazul lui Lucy rămase ca de piatră, așa că veselie dispăru și de pe obrazul Canonichului. Urmă o scurtă pauză, în timpul căreia se uită la ea dintr-o parte, mirat de faptul că bunele lui intenții nu-și făcuseră efectul.

— Uite ce zic eu, Lucy, ar fi mai bine să-ți revii în fire, zise el într-un târziu, cu glasul împăciuitor. Eu nu m-am amestecat niciodată în afacerile tale ; dar eu sunt preot... și cunosc astfel de lucruri în toate amănuntele, așa că te sfătuiesc cu toată convingerea și din toate puterile, să renunți la pasul pe care vrei să-l faci.

Se uită la el cum sta în fotoliu, bine hrănit, cu mâl-nile pufoase și obrazul bucălat, cu trupul îngreunat de traiul bun și de propria sa importanță, apoi gândurile i se întoarseră înapoi, la călugărul Talbot, preotul acela deșirat, slăbit de post și consumat de focul interior al credinței ce pâlpăia în el. Fruntea i se încreți. Oare oamenii aceștia doi profesau aceeași credință ? În orice caz, ea știa chiar de acum al cui sfat îl va urma.

— Preotul Talbot, mi-a spus că eu am această vocație, răspunse ea cu glasul rece, și m-a sfătuit să intru în mănăstire.

Obrazul Canonichului se aprinse ca o flacără.

— Talbot ! exclamă el. Acesta este un fanatic, un instigator. Episcopul îl urmărește de aproape. Nu trebuie să pui prea mult temei pe ceea ce spune el. Noi avem datorii față de viață și față de noi înșine. Se opri, suavitatea lui sacerdotală reveni repede și continuă pe un ton de vădită gravitate : nu, draga mea ! Prestigiul nostru nu are nimic de câștigat de pe urma faptului că umblăm în reverendă tocită și cu capul ras ; trebuie să ținem pasul cu lumea în mijlocul căreia trăim. Uite de pildă, aș putea să-ți spun că ieri, în timpul unei partide de golf, am reușit să câștig pentru biserică un adept. Vorbea cu un fel de satisfacție, plin de importanță, cum pe terenul de golf reușise să facă o serie de optsprezece puncte.

Se uită la el cu ochii mari, ca și când ar fi vrut să-l sfredească cu privirea.

— Tocmai tu, dintre toți ceilalți oameni... Cred că nu ai intenția să mă abați de la gândul de a mă dăruî lui Dumnezeu.

Rumeneala de pe obrajii canonicului nu dispăruse încă, dar auzind-o ce spune, deveni mai accentuată; se frământă pe scaun. Îndrăzneala acestor vorbe nu prea era de bun gust.

— Eu nu doresc altceva decât să te împiedic să comiți o prostie. Tu ești destul de încăpățânată... nu vreau să spun că ești sucită și uneori îți iei frâul în dinți. Orice om cu mintea întreagă îți va spune ceea ce îți spun eu acum. Până și doamna O'Regan este de părere... renunță să mai continue și ridică din umeri.

Care va să zică, vorbise despre ea cu doamna O'Regan, cu această îngrijitoare palidă a căminului său comod. Din nou simți cum se ridică în ea pornirea aceea împotriva nedreptății ce i se face.

— Eu sunt așa cum sunt, declară ea repede, și așa m-a făcut Dumnezeu. În orice caz eu nu te-aș critica nicio dată, când nu ești de față. Dar afară de asta, după felul în care vorbești, lași impresia că eu aș avea de gând să mă duc dracului, nu la mănăstire.

Canonicul tresări jignit și ridică o mână, luând o atitudine de apostol.

— Lucy... Lucy, ce sunt vorbele acestea? protestă el.

Încercă să se stăpânească și-și încrucișă mâinile în poală.

— Te rog să mă ierți, Eduard, răspunse ea cu glasul categoric, dar plecă fruntea în semn de umilință. Eu voi pleca! Nimic din ce ai putea să-mi spui, nu va schimba hotărârea pe care am luat-o. Voi pleca și mă voi dedica lui Isus!

După aceste cuvinte care păreau pornite din adâncul sufletului ei, urmă o pauză lungă.

— Ei bine, ce să-ți mai spun, zise el și făcu un gest de resemnare dureroasă — ar fi fost greu să spui, dacă resemnarea aceasta era sinceră sau prefăcută — vei face așa cum vrei. Dar să nu-mi spui mai târziu că nu te-am prevenit. Privirile îi rătăciră în largul odăii și luă o înfățișare ca și când ar fi vrut să-i spună că el și-a făcut datoria. Urmă o tăcere, după care Lucy ridică privirea.

— Îmi dai voie să-ți ofer un ceai, întrebă ea cu glasul blând. Nu mi-ai pricinuit nici o supărare.

— Nu, nu, răspunse el și se ridică în picioare. După terminarea ședinței, voi lua masa cu Arhiepiscopul, așa că până atunci nu pot lua nimic.

Acum, după ce-și făcuse datoria, părea nerăbdător să plece.

Își strânseseră mâna în micul vestibul și prelatul imprimă deosebită solemnitate degetelor lui pufoase, când se despărți de Lucy.

— Da revedere, Lucy și Dumnezeu să te albească în paza Lui. S-ar putea ca la urma urmelor să ți se acorde șansa de a reuși, căci suntem în mâinile Domnului, toți și fiecare dintre noi.

Părea că statura lui masivă întunecă intrarea ușii, dar cu toate acestea cobori scara cu pași elastici și ușori.

Inchise repede ușa în urma lui și se întoarse în odaie. Eduard să încerce s-o împiedice să se dedice lui Dumnezeu! Cum ar fi putut ea să-și imagineze o posibilitate atât de caraghioasă? Dar nu-l venea să rădă. Dimpotrivă, buzele îi rămaseră încheștate, privirile ochilor se îmblânziră și-i străluceau ca înalte de astăzi; nimic nu îi va mai putea tulbura mulțumirea și fericirea supunerii ei de acum. Atitudinea lui se datora pur și simplu faptului, că el nu era în stare să înțeleagă. Se va dedica lui Iisus, chiar împotriva sfaturilor lui. Privirile se pierdură în depărtări și în adâncul acestora i se păru că vede trupul Mântuitorului sângerând prin cinci răni, cu brațele întinse în calea lui.

Știa cu toată certitudinea și cu toată convingerea izvorâtă din lumina ce se făcuse în sufletul ei că va pleca, dar când primi răspunsul definitiv că a fost admisă, simți o mulțumire neașteptată. Buna Superioară a Ordinului, în scrisoarea cu caligrafia îngrijită și literele ascuțite, redactată într-o englezească surprinzător de desăvârșită, spunea că este „profund impresionată” de cuvintele din scrisoarea lui Lucy și de recomandarea preotului Talbot. Prin urmare, cu toată vârsta înaintată a doamnei, se simte foarte fericită să o primească în calitate de postulantă în Ordinul ei, în condițiile specifice. Binecuvântat să fie numele Domnului! Cu ochii credinței, Lucy vedea acum deschizându-se în fața ei porțile fericirii și ale păcii ce i le dădea rugăciunea.

Mulțumită, începu să-și facă numai decît pregătirile de plecare din mijlocul acestui infern care de ani de zile o oprima într-un mod îngrozitor. Se simțea înfiorată de un sentiment de libertate, de ușurare și de energie nebanuită, care se datora nerăbdării ce ardea în sufletul ei. Nu-i venea deloc greu să părăsească țara. „Lăsați toate lucrurile voastre și urmați-mă”, poruncise Învățătorul. Și de fapt, ce avea ea de lăsat în această lume?

Se înțelesese cu un negustor de mîna a doua din cartier — căci altul nu ar fi cumpărat-o — când să vină să ridice mobila pe care i-o vînduse cu patruzeci și cinci de shillingi. Patruzeci și cinci de shillingi reprezentau aproape suma de care avea ea nevoie, iar pentru rest, trebuia să se adreseze fiului ei, dar ceea ce îi cerea, era atît de lipsit de importanță, încât ar fi fost imposibil

să refuze. Totuși nu-i scrisese nimic, ceea ce de altfel era caracteristic ei. După ce va ajunge la Londra, îi va explica. Ea avea un fel al ei de a pune lucrurile la punct și era hotărâtă să nu dea nimănui de știre despre această plecare. De altfel cine s-ar fi interesat de ea? Richard și Eva, Joe, Polly sau chiar Eduard? Disparația ei nu va trezi nici o undă pe oglinda netedă a existenței lor. Datorită împrejurărilor, existența ei fusese atât de limitată, încât chiar acum — se simțea izolată și străină de toată lumea. Pe preotul Talbot îl văzu în mai multe rânduri și convorbirile lor ceremonioase păreau special menite să-i atâte și mai mult focul nerăbdării. Se simți un moment emoționată, când își luă rămas bun de la doamna Tinto, dar de ceilalți se despărți cu indiferență, veselă, fără să le spună ce are de gând să facă. Avea intenția să le spună că renunță la slujbă pentru a pleca undeva în miazăzi, să se odihnească sau, le va spune ce-i va trece prin minte. Nu ținea la o despărțire spectaculoasă; era de ajuns că ea va pleca, și pleca atât de mulțumită!

Astfel, în dimineața zilei de întâi martie luă trenul care mergea spre Londra; o femeie de vârstă mijlocie, cu obrazul palid, îmbrăcată simplu, cu ochii luminoși, cu fruntea ușor încrețită, cu un geamantan hăbucit care odinioară fusese al fiului ei — cum ar fi putut să prevadă la ce va servi geamantanul acesta acum? — în care își adunase cele câteva lucruri și pe care-l așezase în plasa compartimentului. În mână înmănușată avea biletul de tren, în pungă ceva mai puțin de trei lire și, în inimă, închisă cu toată gelozia, neprețuita dragoste față de Dumnezeu.

Probabil datorită nerăbdării, drumul i se păru mult mai lung decât își închipuise. În viața ei călătorise foarte puțin, de fapt nu părăsise niciodată pământul Scoției, deși într-o anumită perioadă Frank se gândise, în mod tulbure, la o călătorie ce ar fi trebuit s-o facă și el pe continent. Nu-și luase de mâncare, n-avea nevoie nici de ziare și nici nu dorea să stea cu cineva de vorbă. Sta liniștită în colțul compartimentului ei, tăcută, concentrată asupra gândurilor ei ascunse și înfiorată de un imens extaz.

La Crewe bău o ceașcă de ceai și mănă o franzelută, o mâncare frugală pe care o cumpără direct de la bufet.

Când sosi în sfârșit, pe la orele șase în gara Euston, coborî pe peronul plin de călători și chemă imediat un hamal care, la rândul său, opri o trăsură. În mijlocul acestei înghesuiele își păstră tot calmul și își făcuse un plan, dinainte conceput. Nu va merge la fiul ei. Nu! Nu simțea împotriva lui nici revoltă, nici supărare și nici nu mai era geloasă pe Rosie, dar, cu toate acestea nu voia să-l supere cu prezența ei. Se duse la un mic hotel din Gower Street pe care l-l recomandase cu toată căldura doamna Tinto, care, cu ocazia unei memorabile vizite făcute la Londra împreună cu sora ei, îl găsisese „modest și convenabil”. Aici, deși nu-și anunțase sosirea, nu întâmpină nici o dificultate. Calmă și sigură pe sine, fără să se lase tulburată de zgomotul circulației și de faptul că este obligată să intre într-un hotel străin și necunoscut, ceru o cameră, luând înfățișarea unei femei care este obișnuită cu astfel de situații. Apoi coborî numai-decât ca să telefoneze fiului ei. Găsi fără greutate numărul în cartea de telefon și-l chemă fără să mai întârzie. Îi răspunse chiar el, imediat, cu glasul limpede și amabil al profesionistului care se aștepta să fie chemat, dar când îi spuse cine este și unde se găsește, glasul de la celălalt capăt al firului deveni aproape grotesc. După o lungă tăcere și mirare, se auzi din nou răspunsul care părea puțin răgușit.

— Ei, comedie... ce faci tu aici la Londra?

— Vino să stăm de vorbă și-ți voi spune, răspunse ea. Urmă o lungă tăcere și i se părea că-l vede cum stă năucit din cauza acestei vizite neașteptate.

— Mamă, cred că ar fi mai bine să vii tu la mine... și făcu o nouă pauză. De ce nu m-ai anunțat că vii? Da... da, va trebui să vii tu la mine.

Buzele i se contractară și zâmbi în receptor.

— Te aștept astă-seară la ora când vei crede tu de cuviință să vii, zise ea. Apoi agăță receptorul și ieși din cabină.

Peste o jumătate de ceas apăru și Peter, exuberant și dezamăgit, încercând să-și ascundă aceste sentimente. Și acum, la ea în cameră, se uitau unul la altul — el așezat pe marginea patului și ea pe scaunul

de trestie, singurul care era în odaie, amândoi învăluți de amintirile celor întâmplate în ziua când se văzuseră pentru ultima oară.

— Mamă, nu se poate să vorbești serios; îi repetă el pentru a treia oară, emoționat și speriat. Crede-mă, este cea mai dureasă lovitură ce am primit-o din ziua... se opri și începu să netezească cu mâna așternutul roșu și subțire al patului. Nu înțeleg de ce nu m-ai anunțat și pe mine...

— Tu m-ai anunțat? întreabă ea și încercă să surâdă.

Se aprinse în obraz ca o flacără și stând mereu cu truntea plecată și jucându-se cu așternutul patului adăugă:

— Rose dorește să vii la noi, zise el cu sfială. Aceasta este dorința ei, ultimul cuvânt pe care mi l-a spus înainte de a veni încoace. Făcu o pauză și păru că se simte nemulțumit. Sosirea ta atât de neașteptată, mă face să-mi pierd cumpătul, și când mă gândesc că la vârsta ta mai ești în stare să te gândești la astfel de lucruri... în viața mea n-am auzit de așa ceva. Ce are să zică lumea?

Se uită la el calmă, cu un fel de părere de rău. Era foarte firesc ca el să fie preocupat de trivialitățile existenței. Cu toată liniștea ei prefăcută, se simțea profund impresionată de întâlnirea lor. Toate intimitățile din viața lor comună începeau să reînvie din trecut. Părea atât de puțin schimbat... atitudinea, zâmbetul, era ca altădată și păstra aceleași farmec sfios, aproape inconștient. Îl iubea și acum, dar bine înțeles, astăzi, dragostea și toate gândurile ei erau altfel decât înainte de asta. Vedea lucrurile în adevărata lor lumină... Măruntele probleme ale existenței nu mai însemnau nimic în comparație cu principala ei preocupare: mântuirea sufletului. Ochii îi erau plini de zâmbete când se uita la el. Odinioară făcuse eforturi deznădăjduite pentru a obține o satisfacție trecătoare cu reușita lui. Ce nebulie! Nu e de mirare că din cauza aceasta și-a primit pedeapsa. Acum înțelegea că a fost pedepsită pe bună dreptate și cu sublimă înțelegere considera această pedeapsă drept un mijloc care i-a îndreptat pașii pe drumul iertării.

— Îmi vine greu să mă gândesc că te vei duce ca să te îngropi în mănăstirea aceea, protestă el din nou. Cred că ceea ce faci tu acum, nu poate servi câtuși de puțin reputației mele.

— Înțeleg sentimentele tale fiule, răspunse ea cu glasul domol și, în timp ce pronunța aceste cuvinte, înfățișarea ei căpătă o aureolă. Dar cu toate acestea eu voi pleca.

— Vino și stai în casa noastră, unde vei avea posibilitatea să te mai gândești. Crede-mă, Rose ține foarte mult să vii la noi.

— Ce rost ar avea să merg la voi? răspunse ea și glasul îi tremură de o ostilitate neînțeleasă. Rose nu mă va mai revedea niciodată. Voi pleca imediat... mâine sau poimâine.

Ridică ochii spre ea și o examinează rugător și mahnit:

— Cred că eu nu port nici o vină! Purtarea mea a fost cât se poate de firească.

— Tu nu porți nici o vină. Dar nu ești în stare să înțelegi cât de mulțumită mă simt eu acum!

— Aș fi vrut să fac atâtea pentru tine, începu el mahnit. Știi foarte bine ce ți-am scris. Trebuie să mai ai puțină răbdare. Aș fi în stare să fac pentru tine tot ce vrei.

— Sunt anumite lucruri de care am nevoie, răspunse ea calmă și stăpână pe sine. Cheltuielile sunt fără însemnătate.

Ochii i se umplură de lacrimi și instinctul lui de posesiune cedă în fața gândului că ea va pleca, așa că îi spuse din nou că ar vrea s-o ajute. Copleșit de emoție, zgârcenia lui înăscută nu mai putu rezista și scoțându-și portofelul, cu mâna tremurând de emoție, îi întinse câteva bilete.

— Cumpără-ți tot ce vrei, zise el înduioșat. Ceea ce pot face acum pentru tine, este foarte puțin.

În momente de criză, la el se manifesta bunătatea caracteristică familiei Moore și darul acesta îl făcea cu un fel de generozitate măreață, considerând gestul său drept îndeplinire a unei datorii satisfăcute din plin. Acum nouă luni ar fi refuzat revoltată acest dar, astăzi însă primi banii fără protest și fără să spună nimic. De fapt acești bani nu erau pentru ea, ci pentru

Dumnezeu. Și impresionat, mai mult de liniștea ei decât de dovezile de dragoste, animat de o duioșie neașteptată față de ea, începu să protesteze din nou, să-i făgăduiască și să-și exprime regretul. Dar ea își stăpânea pornirile fără nici un fel de dificultate și Peter fu înfiorat de senzația neînțeleasă că în această clipă se despart unul de altul în mod definitiv. Când se ridică să plece, îi spuse deznădăjduit :

— Măine voi veni din nou să stăm de vorbă. Lucy se uită la el, îi zâmbi și-l sărută.

După ce plecă, stătu câteva clipe și se gândi, apoi se ridică în picioare, băgă banii în geamantan și coborî la parter. Aici intră în restaurantul confortabil, cu pereții tapetați în cafeniu-roșcat și servi cina, excelentă, căci personalul restaurantului începuse să servească. Măncarea îi făcu plăcere și, așezată liniștit într-un colț retras, nu dădu nici o atenție celorlalți clienți din restaurant. Ochii ei care păreau că au început să facă exerciții de umilință și meditație, rămaseră ațintiți asupra feței de masă și imediat ce termină, ieși din restaurant.

Încă nu erau ceasurile opt, dar îndemnată de o forță interioară, își puse pălăria și pardesiul, se informă la biroul hotelului și plecă. Străzile erau pline de animație și pulsau de viață întocmai ca niște artere de-a lungul cărora curge sângele. Pe lângă ea treceau trăsură și mașini. Lumea se ducea la restaurant și la teatru. Văzu strălucirea rochiilor albe de mătase, sclipirea ca de si-
def a unui umăr decoltat. De multe ori înainte de asta se se gândise mulțumită la plăcerea ce i-o va face prima ei vizită la Londra... vorbise despre asta, întâia dată cu Frank, și, mult mai târziu după aceea, cu Peter. Hotărâseră să ia masa la Trocadero — să fie risipitori — să-și permită probabil și o sticlă de vin; să se ducă să vadă o piesă de teatru, pentru a se distra și pentru a râde; apoi să ia supeul undeva în Soho pentru plăcerea de a gusta viața de boem... da, se gândise la toate amănunțele privind această vizită.

Dar se terminase cu toate acestea... Din planurile ei nu mai rămăsese decât cenușa care nu-l lăsaseră nici dorințe, nici păreri de rău. Dacă s-ar fi găsit ceva care să-l propună realizarea acestui program la care se gândise vreme atât de îndelungată, ar fi întors capul și nu

î-ar fi răspuns nimic. Toate acestea nu aveau nici o importanță față de ceea ce realizase ea acum. Continuându-și drumul, simți o dorință pe care numai ea singură o putea înțelege. În timpul zilei nu intrase în nici o biserică și simțea nevoia de a-și liniști această dorință. Fu obligată din nou să întrebe încotro trebuie să apuce și, după puțină căutare, găsi și intră în biserica spre care fusese îndreptată. Îngenunchie și-și făcu o cruce, oftând mulțumită.

La hotel se întoarse târziu și, fiind obosită din cauza drumului, dormi adânc, un somn fără vise, liniștit.

Dimineața următoare se sculă devreme. Trebuia să-și cumpere îmbrăcămintea necesară și după ce mănăca ceva, luă lista primită de la Superioara mănăstirii, banii ce îi dădu Peter și plecă.

Nu fu tocmai ușor să găsească ceea ce căuta. Intră în patru magazine, fără nici un rezultat : vânzătorii ridicau din sprâncene, când o auzeau ce stofă grosolană și ce îmbrăcăminte simplă dorește. Dar ridicatul sprâncenelor n-o impresiona și în cele din urmă, după multă căutare... căutare care în starea ei sufletească de acum îi pricinui o adevărată plăcere... dădu peste o prăvălie modestă în Edgware Road, unde găsi ceea ce căuta : o rochie modestă de stofă neagră, care o acoperea de la gât până la glezne, câteva rufe grosolane făcute dintr-o pânză garantat indestructibilă, ciorapi de lână, cearceafuri de pânză și două pături aspre. Prețul total era foarte redus, deoarece prăvălia această era ieftină, și rămase convinsă că a reușit să găsească o marfă bună, dacă nu pentru ea, atunci pentru dragostea față de Iisus. Ceva mai târziu, în timpul zilei, cumpărăturile îi fură trimise la hotel și le băgă cu grijă în cufăr.

În aceeași seară fiul ei veni din nou la ea și stătură vreme de un ceas de vorbă în mica ei odăiță. Convorbirea lor fu foarte ciudată și era marcată de o sfială neînțeleasă a lui Peter. Simți din nou elanul dragostei față de el, o dragoste care nu se va sfârși niciodată. Dar astăzi aceasta era mai mult amintirea unei emoții decât o realitate, un sentiment pe care-l recunoștea, dar îl recunoștea ca venind din mari depărtări spre înălțimile cărora se înălța acum sufletul ei. Se simți impresionată de deznădejdea lui, căci Peter avusese tot timpul să

se gândească la situație și-și dădea seama că despărțirea lor este inevitabilă. Egoismul lui nu putea rezista acestei încercări și sentimentele lui ereditare nu erau atât de grosolane încât să rămână indiferent în fața acestei apropiate despărțiri. Dacă plecarea ei s-ar fi făcut din altă parte — dacă ar fi plecat de pildă direct din Glasgow — totul ar fi fost altfel. El avea marea facultate — caracteristică oamenilor amabili și egoiști — de a elimina astfel de amănunte din sfera preocupărilor sale. Astfel căsătoria sa, celebrată în absența ei, ilustrează în întregime această calitate. Alungase pur și simplu din minte amintirea ei și durerea ce i-a pricinuit-o. Dar acum, faptul că situația aceasta penibilă îi era pusă în fața ochilor, datorită prezenței mamei sale în camera aceasta mizerabilă, îi pricinuia o tristețe adâncă, deși probabil, chiar aceasta era trecătoare.

Stăruia să o întrebe dacă i-a dat bani de ajuns și ținea cu orice preț să-i mai dea. Cel puțin din acest punct de vedere se dovedi pe deplin sincer. Dar ei, aproape îi venea să zâmbească. La ce-i mai puteau folosi astăzi banii? Îi va achita mica datorie ce o are față de Ordin și cu asta însemna că i-a răsplătit tot ce a făcut pentru el. I se părea straniu că străduințele ei, care odinioară fuseseră atât de deznădăjduite și de grele, astăzi, când se gândea la ele, dveniseră atât de depărtate și de lipsite de orice importanță. Atunci când se zbuciumase și suferise lipsuri, i se păruse că nu le va putea uita niciodată și că sunt tot atât de sfâșietoare ca și durerile facerii; dar iată că exact ca și aceste dureri, acum nu mai simțea nimic și aproape le uitase.

Dar i se păru emoționant când îl auzi că o întrebă, cu ochii plini de lacrimi, de ce-l părăsește. Îi repeta de nenumărate ori că a făcut planuri în legătură cu viitorul ei, că avea de gând să facă cutare și cutare și că înainte de orice, în casa lui se va găsi întotdeauna loc pentru ea; până și Rose a spus...

Deși ea încerca să-l liniștească, el rămânea profund înspăimântat. Oricât i-ar fi spus că se simte fericită și mulțumită luând această hotărâre, el părea din ce în ce mai abătut. I se părea că anul s-au topit împrejurul lor și că îl vede din nou copil, așa cum era pe vremuri la Ardfillan. Când își luă rămas bun de la ea începu

aproape să gângurească din cauza plânsului care-l îneca și pe buzele ei tremura un zâmbet de părere de rău. După ce plecă, se așeză pe un scaun și începu să se gândească la zilele acelea depărtate și zâmbetul îi stăruia pe buze. Știa că proiectase demult să se despărță în felul acesta de fiul ei, iar despărțirea avu loc așa precum dorișe.

Îi făgădui ca dimineța următoare s-o însoțească la gara Victoria. Dar, întulise exact ce se va întâmpla: dimineța următoare o chemă la telefon ca să-l comunice că este reținut de un pacient și că va veni să se întâlnească în gară. Dar în gară nu-l găsi: nu era vină lui, căci nu putea să-și părăsească bolnavul. Și dintr-un anumit punct de vedere fu foarte mulțumită. Tot timpul dorișe ca plecarea ei să fie fără probleme și fără nimic spectaculos, fără atitudini de resemnare, fără despărțiri melodramatice, fără prefecătorie monstruoasă ce ar fi urmărit-o până în pragul mănăstirii. Gândul acesta îl era de ajuns ca să-i facă silă. Sentimentele ei de acum erau nemărturisite și concentrate asupra dragostei față de Dumnezeu; gândul ei era să se dedice Lui și acesta era motivul, forța care o îndemnase să facă pasul acesta din toată convingerea. Acum ultima barieră căzuse... Tre-cuse ultimul obstacol pământesc și semnalul locomotivei sub presiune i se păru un imn de slavă, ridicat spre Dumnezeu.

Așezată în compartimentul ei, se uita pe fereastră la peisajul vesel al provinciei Kent, mult mai frumos decât orice tablou așternut în fața ochilor ei strălucitori și mulțumiți. Buzele îi murmurară o rugăciune mută: „Binecuvântat-Binecuvântat-Binecuvântat fie Domnul“. Refrenul acesta creștea ca un ecou, ridicându-se din extazul ei mut spre bolta senină și albastră a cerului.

Da, Dumnezeu era bun cu ea, chiar în privința lucrurilor mărunte pe care ea le disprețuise până acum. Fără să vrea, se simțise înspăimântată la gândul că va fi obligată să treacă peste Canal. Dar după ce trecu de Dover cu stâncile lui de calcar, găsi marea netedă și liniștită, întocmai ca apele unui iaz pe care nu le înfioară nici un suflu de vânt. Toate mergeau bine. Dumnezeu, așezat pe tronul Lui cerses, îi zâmbea din atotputernicia Lui plină de milă.

Văjăitul constant și părăitul vaporului înlocuiau acum zgomotul roților trenului cu care venise, dar pentru ea ritmul era același. Mergea... mergea înainte, ca să se apropie de ținta supremă a vieții ei.

Aceasta fu senzația esențială a călătoriei pe care o făcu — o fericire coplesitoare, un extaz calm și o zvăcnire domoală a inimii, întocmai ca o bătaie de aripă. La Calais trecu repede prin oficiul vămii — bagajul ce-l avea era înregistrat în tranzit, pentru a i se pune viza la Bruxelles — și se urcă în rapid, fără să se simtă cătuși de puțin tulburată de noutatea acestui decor sau de dificultățile ce i le putea pricinui limba străină, vorbită de oamenii din apropierea ei. Providența divină hotărâse ca nimic să nu i se pară greu. Trenul se puse în mișcare și din nou începu imnul triumfal. Se simți învăluită de o emoție neașteptată, dar nu datorită peisajului necunoscut. Câmpiile cenușii se așterneau în fața ei cu drumuri lungi și albe, împrejmuite de ploi care se ștergeau pe sub fereastra compartimentului, întocmai ca vedeniile unui vis; emoția ei se datora gândului că acum se apropia de țintă. Senzația aceasta era întocmai ca o sete arzătoare pe care nimic nu putea să i-o astâmpere. Și când te gândești că acum nouă luni își închipuise că viața ei s-a terminat... Aproape îi venea să râdă... în gura mare. Nimic din viața ei de până acum — care i se perinda prin fața ochilor întocmai ca și peisajul de sub fereastra compartimentului — nu se putea asemăna cu clipele ce le trăia acum. Cum de se poate întâmpla așa ceva? Cum ar putea dragostea ei față de Frank și față de fiul ei să se compare cu dragostea de acum față de Iisus? Ea se găsea în trenul acesta, tocmai pentru a se devota lui Iisus și a se apropia din ce în ce mai mult de El.

La Tournai biletul ei circuit fu perforat din nou și, ceva mai târziu, măncă sandwichurile pe care le luase cu ea de la hotel. O englezoaică din același compartiment, așezată în fotoliul din fața ei, începu să vorbească cu ea. Lucy îi răspundea și chiar zâmbea la cuvintele străinei, dar atitudinea ei, deși amabilă, părea totuși distrată. Cum ar fi putut să fie altfel? Trecură prin Lille, Baisieux și Blandain. Era oare obosită de

drum ? O durea puțin spatele ; probabil și ochii îi ardeau din cauza funinginei ; dar spiritul ei era treaz și aproape nici nu-și dădea seama de această oboseală. Se simțea mereu stăpânită de senzația crescândă a apropiării și în cele din urmă, când razele soarelui coborât spre asfințit tremurară pe deasupra pământului înecat de ceață ca să lumineze un haos de acoperișuri și de turnuri, trenul își încetini mersul și intră în gară. Ajunsesse la Bruxelles.

Coborî numaidecât pe peron, unde rămase câteva minute nemișcată, despărțind astfel valul de lume ce se scurgea pe lângă ea. Apoi, imediat ochii i se aprinseră. Văzu două călugărițe care se opriseră aproape de ieșire și fără ca ea să fi prevăzut dinainte, i se păru că se uitau la ea. După ce se puse din nou în mișcare, văzu că și ele vin spre ea și se apropiară fără să mai ezite. O, binecuvântată întâlnire, predestinată acestei clipe chiar din ziua nașterii ei.

— Dumneata vii din Anglia ? întrebă cea mai mică dintre călugărițe și dădu din cap zâmbind. Vorbea desăvârșit limba engleză — o altă dovadă despre predestinația fericită a acestei întâlniri, o încurajare din partea providenței binevoitoare.

— Ați sosit foarte devreme, adăugă cealaltă călugăriță, tot în englezește, dar de astă dată cu mare greutate și întrebuițând o expresie greșită, își sublinie expresia cu o ușoară înclinare a capului, ca să o facă să înțeleagă că trenul a sosit la ora indicată.

— Sunteți foarte amabile că ați venit să mă întâmpinați, murmură Lucy. Chiar dacă acum se gândise la nemulțumirea ce ar putea-o aștepta, fiind obligată să-și găsească singură drumul în mijlocul acestui oraș străin, în această clipă gratitudinea ei exprima părerea de rău pentru gândurile acestea.

— Nu face nimic, răspunse prima călugăriță ; ni s-a spus să venim. Făcu o pauză, apoi îi prezentă pe însoțitoarea ei : Buna mamă Marie Emmanuel, maestra novicelor și eu... eu sunt Sora Josephine, maestra postulantelor.

Lucy le zâmbi cu toată căldura.

— Dumneata vorbești atât de bine englezește...

— Nu are nici o importanță, răspunse Sora Josephine. Avem câteva case și în Anglia. Superioara Ordinului vorbește și ea foarte bine englezește.

— Nu trebuie să întârziem, interveni călugărița Marie Emmanuel cu glasul liniștit.

— Nu, nu, nu se poate să întârziem aici, încuviință sora Josephine numaidecât. Să mergem să vedem de bagaj, adăugă ea cu glasul grav și apucă spre oficiul vămii. Aici, până când îi scoaseră cufărul, Lucy avu ocazia să le examineze pe cele două călugărițe cu atenție.

Amândouă erau îmbrăcate în pardesie lungi de stradă care le acopereau în întregime hainele obișnuite și le ascundeau silueta; fiecare dintre ele avea pe cap boneta cu banda albă care era prin voalul negru al Ordinului. Aceasta era singura asemănare dintre ele.

Sora Josephine era de statură mijlocie, cu un obraz pământiu și trist, cu pielea spuzită, cu un nas butucănos, cu ochii mici, neastâmpărați și verzi, cu niște sprâncene mobile și mișcări vesele, spontane și copilărești, care treziră lui Lucy o amintire tulbure și o făcură să se întrebe, unde a mai văzut înainte de asta o astfel de femeie.

Călugărița Marie Emmanuel, maestra noviceilor, era palidă, înaltă, severă, cu ochii albaștri, cu buzele subțiri și uscate, cu dinții canini ascuțiți și proeminenți, încât îi se vedeau de fiecare dată când încerca să suradă. Și-și purta capul cu atâta mândrie, încât părea că este într-o stare de exaltare. Față de ea, Sora Joséphine se purta cu tot respectul, datorat nu atât deosebirii rangului lor în Ordin, cât mai mult instinctului înăscut, pe care oamenii cu temperament mai slab îl oferă drept omagiu celor care au o voință mai puternică decât a lor.

Sora Joséphine tocmai gesticula și vorbea pe franțuzește cu funcționarul vămii care o asculta cu atenție și-i aproba cu tot respectul fiecare cuvânt, iar la urmă scoțându-și din cap chipiul, tot cu respect și, făcând câteva semne cu tibișirul pe capacul cufărului la care nici nu se uitase, strigă : **Porteur !**

În clipa următoare apăru un hamal îmbrăcat într-o salopetă albastră, care luă cufărul pe umeri.

— Este foarte plăcut, declară Sora Joséphine, întorcându-se spre ele. Vorbea repede, cu volubilitate și respect cu tovarășa ei, iar după ce apucară de-a lungul peronului, se adresă lui Lucy : Este tatăl colegei noastre, Sora Claire. Are o slujbă importantă... foarte importantă la Douane și făcu un gest cu mâna, ca să-i indice superioritatea. Călugărițele care vin la Sentiens, nu plătesc taxe vamale. De fapt acesta este un privilegiu valoros.

Ieșiră din gară într-o piață mare și se urcară imediat într-o trăsură care le aștepta. Călugărița Marie Emmanuel dădu drumul hamalului după ce-i întinse un ban alb și înclină rigid din cap. Ușa trăsurii se închise și roțile se auziră pocnind de-a lungul pavajului. Încercând să-și păstreze echilibrul în timp ce trăsură se legăna, Lucy rămase cu ochii îndreptați în jos ; de pe scaunul din fața ei simțea pe cele două călugărițe cum o cercetează cu priviri curioase și naive.

— Ești obosită ? Întrebă Sora Joséphine pe neașteptate, ea fiind cea mai vorbăreată.

— Nu, nu sunt, răspunse Lucy ridicând privirea. Ar fi fost imposibil să recunoască atât de repede și cu ușurință o astfel de slăbiciune. În timpul trecerii, Canalul a fost foarte calm. În mod vag își dădu seama, că a început să imite felul de a vorbi al acestor străine.

— Valurile mării mă fac și pe mine să-mi vină rău, adăugă Sora Joséphine cu amabilitate.

— Gata... s-a terminat acum ! declară brusc călugărița. Marie Emmanuel. Urmă o scurtă tăcere, apoi călugărițele începură să vorbească în șoaptă, pe franțuzește.

Lucy se simțea atrasă de aceste două femei cu care își va împărtăși existența, dar nu voia să le întreprindă conversația ; întoarse deci privirea și se uită în stradă pe fereastra cupeului întunecat. Era o stradă animată, plină de trăsură deschise și de vagoane mici de tramvai care se deplasau repezi și sprintene. De-a lungul trotuarelor erau cefenele cărora le citi numele firmelor : Café du Pays, Café Belgique, Café du Postillon — zeci de cafenele pline de bărbați și de femei care stăteau pe trotuare împrejurul meselor mici și rotunde. Consumatorii

nu păreau exuberanți, ci gustau nepăsători liniștea dimprejurul lor. Toți aveau paharele cu băuturi răcoritoare în fața lor pe mesele acoperite cu plăci de cristal, dar păreau că nici nu gustă din ele. Se mulțumeau să stea pe scaune și să respire aerul curat, uitându-se la lumea care trece.

În cele din urmă trăsura ieși din strada principală și apucă în sus pe o colină, trecu pe lângă siluetele tulburi ale unor statui, pe lângă o fântână, ajunseră în altă piață cu o clădire impunătoare — putea să fie un palat — apoi intrară într-un cartier mai liniștit în care se vedeau șiruri lungi de case întunecate, cu porți de fier și cu obloane la ferestre, clădiri tăcute între care, din când în când se vedea câte o prăvălie. Ce strălucire ciudată : **Epicerie-Boulanjer-Robes-Charcutier** ; acestea erau firmele ce se vedeau deasupra ușilor. Acum constata că se găsește cu adevărat într-o țară străină.

Își continuară drumul, trecură peste un canal îngust, ca să ajungă într-o suburbie unde casele erau izolate una de alta : case mici cu fațadele luminoase și pline de ornamente ; de aici trecură înainte printre liziere de salcîmi, ca să ajungă în câmp deschis. Imediat după aceea apucară pe la marginea unei păduri care se întindea departe și în amurg părea sumbră și întunecată, întocmai ca un codru secular.

— **Forêt du Sentiens**, zise Sora Joséphine. Aproape am ajuns, și, scoțând mâna din manta, îi arătă pe partea stângă vârful unei mici coline. Lucy se uită cu atenție prin ferestruica trăsurii. Pe cerul tulbure de seară văzu profilându-se liniile unei clădiri întunecate, cu aripile întinse, întocmai ca un gigantic liliac care sta pitit în umbră. Își simți inima zvâcnind și bătând furioasă ; nu mai era en route, ajunsese la destinație... la capătul drumului. Când cupeul scrâșni pe prundul aleii, trupul începu să-i tremure, emoție în care se amesteca speranța și mulțumirea. În sfârșit... în sfârșit, ajunsese !

Mănăstirea din Sentiens, centrul Ordinului, care din depărtare i se păru-se un gigantic liliac, era clădită în formă de cruce. Capul crucii, cu fațada spre Rue de Camboix, împrejmuită de un grilaj de fier pe care se vedeau flori de clematite, era format dintr-un vestibul uriaș, cu camere de conversație și câteva camere la etaj destinate pentru găzduirea vizitatorilor ocazionali. Aceste încăperi păreau vesele și luminoase, cu ferestrele spre stradă și încadrate în vrejurile de iederă. Pe ambele părți ale intrării erau două aripi împrejmuite de ziduri înalte : cea din stânga era sala comună de servit masa, sala de lucru și chiliile călugărițelor, împreună cu o mică anexă separată numită **Postulat** și destinată, după cum indica și numele, postulantele, iar deasupra acestora, în continuare, o mansardă lungă și joasă, pentru adăpostirea surorilor laice. Aripa dreaptă era un duplicat al celei stângi și conținea chiliile, sala de mese și sălile de lucru ale novicelelor. Apoi, în unghi drept pe aceste aripi și ocupând partea cea mai scurtă a brațelor crucii era biserica al cărei turn se ridica foarte sus, deasupra fagului din curtea mănăstirii.

Cu totul separată, dar dintr-un anumit punct de vedere legată de aceste clădiri, era o curte pavată cu lespezi, la mijloc cu o statuie a Sf. Iosif, care se uita indiferent spre ferestrele bucătăriei din fața lui. Dincolo de acestea și împrejurul clădirilor și al bisericii se așternea o grădină mare și bine îngrijită, cu alei străjuite de copaci. În grădina aceasta se găseau foarte mulți pomi, pruni, cireși și piersici, dar mai erau și alți co-

pacii, tei, ulmi, tufe de dafin, sălcii și trandafiri agățatori care își înfășurau vrejurile de-a lungul pereților grațioși de piatră albă.

Un zid imens și foarte înalt înconjura întreg acest domeniu, dar, ca și când zidul acesta nu ar fi fost de ajuns, dincolo de el, mai era o baricadă: pădurea din Sentiens, care cobora până la picioarele zidului, întocmai ca o baricadă întunecată și de netrecut... un fel de fortăreață solitară, la care nu puteai ajunge decât pe un singur drum, puțin cam complicat. Ca să-ți se deschidă poarta de la intrare, trebuia să tragi de frânghia unui clopot, să aștepti ca să fii cercetat cu privirea furisă a unei Surori care se uita printr-o firdă și avea misiunea să-ți deschidă, ca să poți pătrunde în interior. Abia după ce se deschidea această poartă, ajungeai în pragul mănăstirii unde trebuia să fii admis într-una din sălile pomenite.

Lucy aștepta acum într-o astfel de sală. Era singură — Sora Joséphine plecase împreună cu Marie Emanuel, ca să informeze pe Superioara mănăstirii despre sosirea ei — și în timpul acestei așteptări, ochii îi alergau de-a lungul odăiței cu pereții pustii. În odale era o masă acoperită cu mușama, câteva scaune simple așezate într-o minuțioasă simetrie, o sobă de teracotă de culoare galbenă cu un burlan de tablă și o singură gravură: Iisus pe apa biciuită de furtună a lacului Ghenezaret; acesta era tot mobilierul. Dar nuditatea încăperii nu însemna nimic în raport cu aspectul de curățenie nebănuită: dușumelele de scânduri străluceau ca o oglindă, soba veche sclipea ca un candelabru și coșul ei de tablă era strălucitor ca mătasea unui joben, masa, scaunele, clanțele ușilor, totul era poleit cu cea mai mare grijă. Fusesse o vreme când Lucy era mândră de felul în care arăta casa ei, dar niciodată nu reușise ca salonul ei să fie atât de strălucitor, ca această odăiță imaculată.

Se minuna încă de ceea ce vedea împrejurul ei, chiar și în clipa când ușa se deschise și în odale intră o femeie mai în vârstă, urmată de Joséphine și Marie Emmanuel. Era înaltă, impunătoare și voluminoasă datorită hainelor cu care era îmbrăcată. Obrazul îi era alb și proaspăt. Umbla cu capul plecat înainte, iar ochii câprui

și miopi din dosul ochelarilor cu sticle groase, încadrate în sârmă de fier, păreau mici ca niște nasturi de gheto, Privirile ei erau sfredelitoare iar dinții de jos, proeminenți și îngălbeniți îi dădeau o înfățișare de răutate, ca și când ar fi invectivat fără încetare pe toți cei dinprejurul ei. Era impunătoare și se îndreptă spre Lucy cu amândouă brațele întinse ca să-i spună cu grațioasă gravitate :

— Fii bine venită !

Lucy se ridică în picioare ; în mod instinctiv înțelese că se găsește în fața Superioarei Ordinului și că în această clipă privirile celor trei perechi de ochi o cercetau cu toată atenția, așa că întinse numaidecât mâinile. Urmă o pauză.

— Dumneata nu mai ești tânără, continuă Superioara, care era acum atât de aproape de Lucy, încât simțea la fiecare cuvânt ce-l pronunța miasma ușoară a dinților ei, dar multe și minunate sunt căile pe care Domnul le deschide sufletelor noastre. Vei fi albina care intră în stup la ceasul al unsprezecelea. Mă înțelegi ce vreau să-ți spun ? Este o dovadă de milă a Domnului că ai venit la noi. Tăcu, apoi schimbă numaidecât subiectul, ca s-o întrebe : te simți obosită ?

— Nu, Maică. Instinctul parcă îi spunea că acesta este răspunsul pe care trebuie să i-l dea.

— Nu ai nevoie să te răcorești cu ceva ?

— Nu, Maică.

Superioara se depărtă mulțumită și-și propti bărbia în plept.

— Ai venit tocmai la momentul oportun. Dacă s-ar fi întâmplat să sosești mai târziu astă-seară, nu te-am fi putut primi. Ar fi trebuit să te culci aici, deasupra sălilor de așteptare. Dar așa, suntem pregătite și te vom primi înainte de oficierea slujbei. Nu vei avea timp prea mult ca să te reculegi... totuși ocazia este favorabilă.

Când se întoarse, privirile i se opriră asupra celor două călugărițe care-și plecară imediat ochii în pământ.

— Sora Joséphine este acum superioara dumitale, adăugă ea amabilă, vreme de câteva săptămâni, iar după aceea, probabil în timpul noviceatului, va trebui să ascuți de sora Marie Emmanuel.

Înclină ușor din cap și se îndreptă spre ușă într-o atitudine de autocrată; când dădu să iasă din odaie, adăugă, fără să mai întoarcă ochii spre ea :

— Sora Joséphine m-a informat; sunt foarte mulțumită că bagajele duminicale au fost trecute prin vamă, fără să mai plătești taxele. Pentru dumneata acest lucru este un semn bun.

Ușa se închise în urma ei. Câteva clipe nici una dintre ele nu zise nimic, ca și când ar fi vrut să lase timpul necesar pentru ca atmosfera să se liniștească după trecerea acestei auguste persoane, apoi sora Joséphine îi spuse cu aceeași amabilitate, ca și când s-ar fi adresat unui copil :

— Vino... trebuie să te pregătești; și apucând pe Lucy de braț, deschise o ușă și o conduse într-o odaie mai mică. Sora Marie Emmanuel le urmă în tăcere: regulamentul prevedea că nici una dintre călugărițe nu putea rămâne singură cu una dintre cele care nu făcuseră legământul și întotdeauna să fie însoțită de câte două; aici așteptară din nou până când apără o bătrână soră laică, aducând un voal negru în mâinile uscate.

În timp ce Lucy sta dreaptă, cu obrazul aprins, împrejurul ei se auzea murmurul de glasuri al celor trei femei care erau ocupate cu prinderea voalului. Era o țesătură rigidă și ieftină — în genul celor pe care-l purtau țărăncile din Italia când veneau la biserică, — dar prinderea lui corectă era o problemă delicată. Îi spuseră că va trebui să-l poarte de fiecare dată când va intra în biserică și îi dădură și o cutie de carton în care trebuia să și-l păstreze, împăturit cu grijă, când nu-l purta.

Imediat după aceea se auzi clinchetul stăruitor al clopoțelului și terminară în grabă cu pregătirea. Sora laică luă cu ea unul dintre voalurile pe care le încercase.

— Ridică-te! zise Sora Joséphine. Lucy se ridică în picioare și în aceeași clipă se simți tulburată.

— Ce trebuie să fac acum? întrebă ea cu glasul tremurând.

— Asta nu este nimic, răspunse călugărița cu îngăduință. Pentru Postulat e foarte simplu și cu totul deo-

sebit de îmbrăcarea hainelor de călugăriță. Ve! ingenuchia pe **prie-Dieu** și noi vom cânta un **Magnificat**... un imn admirabil. Da, pentru dumneata este foarte ușor.

Ridică un deget în semn de încurajare, apoi apucă pe Lucy de braț și, însoțite din nou de Marie Emmanuel — care de astă dată ducea ea însăși cheia — ieșiră din odaie. Apucară de-a lungul unui nou coridor cu dușumelele lustruite și se opriră în fața unei uși duble.

— Aici este capela, îi spuse Sora Joséphine pe un ton impresionant și-și duse degetul la buzele care zâmbeau cu blândețe. Apoi își desprinse degetul de pe buze și intrară prin ușa din fundul bisericii. Lucy ridică încet ochii pe care-i ținuse plecați în pământ din cauza oboșelii și a emoției prin care trecea. Imediat după aceea privirile ei deveniră blânde și ochii îi străluciră de duioșie. Călătoria până aici, ciudățenia locului în care se găsea, formalitățile din camera de conversație... le uită pe toate dintr-o dată. Biserica era extrem de frumoasă, naosul era lung și cu bolta joasă, pereții acoperiți de o lemnărie de culoare întunecată și blândă, tavanul era vopsit ca o boltă de cer presărată cu stele și în clipa aceasta i se părea aproape invizibilă, luminată numai de făcliile de pe altar și de celelalte două care ardeau pe ambele părți ale treptei pentru ingenuchiat din apropierea altarului; interiorul bisericii părea cufundat într-o misterioasă tăcere și meditație.

Micul altar de marmură albă avea formă de semicerc în care erau cinci vitralii și la această oră, părea fără viață în mijlocul întunericului; datorită crucii uriașe care era așezată la mijloc, părea mult mai înalt decât cele cinci trepte de marmură ce-l despărteau de nivelul naosului. Făcliile pălpăiau ușor, aruncând o lumină slabă pe ușile de alamă ale tabernaculului și asupra florilor ce atârnavă umile pe marginea lui. Pe pereți se distingeau tulbure Drumul Golgotei și tot tulburi erau și siluetele călugărițelor ingenuchiate în mijlocul acestei tăceri pe care nicăieri nu o poți simți cu atâta intensitate, ca în interiorul bisericii unei mănăstiri, ceea ce făcu pe Lucy să-și simtă sufletul inundat de o calmă liniște și mulțumire.

La un semn ce i se făcu, înaintă și se lăsă în genunchi pe pîrie-Dieu, încercând să se reculeagă și să spună o rugăciune. Dar îi fu imposibil. Gândurile ei erau preocupate de senzația că acum se găsește aici, în mijlocul comunității acestor femei sfinte... Ea care își petrecuse toată viața în mijlocul lumii de afară și și-o risipise într-un mod atât de nedemn, acum se oferea pe sine și restul acestei existențe nevrednice, Creatorului. Câtă pace, milă și iertare se găsea pentru ea aici, în casa Domnului ! Își simți ochii plini de lacrimi fierbinți.

Apoi în timpul cât stătu îngenunchată, se auzi pe neașteptate glasul grav de orgă care crescău în intensitate, devenind o măreață rapsodie din ce în ce mai sonoră. Glasurile începură să intoneze în cor : **Veni Creator Spiritus.** Ascultă imnul în tăcere, simțind că o înecă un hohot de plâns. Pe urmă începu **Magnificat** :

Magnificat anima mea Dominum .

Et exsultavit spiritus meus in Deo salutari meo.

Cântau pentru ea... pentru a-i ura bun-venit, cu toată nevrednicia ei. Ceva o îneca în gât... sufletul ei preamărea pe Dumnezeu și se apropia de Mântuitorul.. În piept simțea un zbucium de emoție care i se părea insuportabil; de-a lungul obrazului lacrimile i se scurgeau încet. Cum de putuse fi atât de orbită ? În lumea aceasta nu există decât o singură realitate : dragostea față de Dumnezeu. Se bătu cu pumnul în piept din toată puterea : Dumnezeule Doamne, ai milă de mine păcătoasa ! Blânde Iisuse, ajută-mi să Te iubesc din ce în ce mai mult !

Te Deum laudamus : te Dominum confitemur.

Și din sufletul ei se ridica acum un imn de recunoștință. Dumnezeu o primise. Gândurile ei concentrate numai asupra viitorului o făceau să se simtă plină de încredere și înălțată din ce în ce mai sus în exaltarea ei. Cât era de ușor aici, să uite lumea și toate nimicnițiile ei, să se dedice și să se supună lui Iisus. Iisus era aici, în această mănăstire unde putea să-l iubească întotdeauna.

Corul încetă și se făcu tăcere, o tăcere pentru meditație. Puțin după aceea simți că cineva a apucat-o de braț. Întoarse capul și se ridică în picioare. Plecă din nou fruntea în pământ și ieși din biserică, pentru a trece în odăile mănăstirii.

De astăzi înainte, datorită faptului că fusese acceptată, se găsea în mănăstire. Acesta era primul pas. Rămase nemișcată, în timp ce aceeași călugăriță veni să-l scoată voalul și să-i pună boneta neagră de plasă pe care trebuia să o poarte de aici înainte.

— Dumneata nu vei participa la rugăciunile din seara aceasta, zise Sora Joséphine cu glasul autoritar, căci trebuie să fii prea obosită.

O conduse spre o ușă vopsită, deasupra căreia se vedea scris cuvântul **Postulat** și o deschise, așa că se văzu o scară cu treptele proaspăt frecate.

Urcară scara în tăcere și ajunseră pe un coridor în lungul cărui se vedeau mai multe uși. Împrejurul lor era liniște și plutea un miros ușor de mănăstire; un miros de aer stătut și cald, ceva unic și nedefinit. Pașii lor răsunau stinși pe scândurile goale. Apoi, sora Joséphine deschise ultima ușă. Înăuntru era întuneric, dar căutând chibriturile, aprinse o lumânare și la lumina slabă a acesteia văzu o odaie deșartă în care era numai o saltea, un mic armoar cu o cană de apă și pe perete o cruce mare.

— Aceasta este chilia, zise călugărița. În calitate de postulantă ai dreptul la o lumânare — una singură pe săptămână —, dar vei avea mai multe, când vei ajunge novice. Regulamentul prevede ca la orele nouă să fii în pat și să stingi lumânarea. Prin urmare, va trebui să te supui acestui regulament.

Ultima frază o pronunță cu glas solemn, întocmai ca pe un refren repetat de nenumărate ori și se uită la Lucy cu bunăvoință.

În seara aceasta dumneata ești ostenită. De mâine începe viața monahală. Pe obrazul ei lipsit de expresie tremură o umbră de zâmbet. Se apropie de ușă: Binecuvântat fie Domnul, zise ea, în loc de noapte bună, și Lucy îi răspunsese așa cum i se spusese: În veac de veac!

Ușa se închise ușor. Rămase singură. Singură în chilă ei. Dorința i se împlinise atât de repede, încât nici nu-și dădea seama de realitatea situației în care se găsea. Capul îi vâjâia dureros din cauza oboselii și a emoțiilor violente prin care trecuse. Se simțea sfârșită de puteri și o clipă, ce caraghioslâc, se gândi că o ceașcă de ceai ar putea să o reconforteze. Dar gândul acesta nu stăruie decât o singură clipă. Ce absurditate. Îi veni să zâmbească și apropiindu-se de fereastra chilei, o deschise. Simți numaidecât răcoarea aerului nopții bătându-i în obraz. Aerul părea parfumat de mirosul pământului și al pădurii și i se păru că este îmbibat de rouă. Rămase un timp nemișcată în fața ferestrei, uitându-se în adâncul întunericului, în timp ce feștila lumânării tremura straniu și gigantic pe pereți. Apoi cu totul pe neașteptate, din adâncul întunericului acestei păduri nevăzute, auzi un sunet melodios, o notă de o frumusețe atât de nebănuită, atât de sublimă, atât de pasionată, încât părea că gâlgăie dintr-un izvor care nu putea să fie pământesc. Ascultă vrăjită notele limpezi care urcau și coborau într-o cascadă de încântătoare veselie, o veselie zlobie și sălbatică.

Cât de adorabilă era armonia aceasta de neașteptat extaz! Era cântecul privighetorii ce venea spre ea, întrucât ca o recunoaștere definitivă a fericirii ei de acum.

Stăpânită de o mulțumire fără hotar, se desprinsese repede de lângă fereastră, se dezbracă și se întinse în așternut. Da, aici găsisese un adăpost și un tezaur de împăcare. Ultimul obiect pe care se opriră ochii ei, înainte de a sufla în lumânare, fu crucea de pe peretele din fața patului.

La orele patru și jumătate dimineața bătu clopotul mănăstirii. Lucy tresări prin somn și se trezi. Era încă întuneric, noaptea nu se sfârșise; își simțea capul greu, tulburat de amăgirile ireale ale somnului și de sunetul stăruitor al clopotului. Unde era acum? Încercă să-și aducă aminte, dar nu fu în stare să înțeleagă. În timp ce se frământa, în ușă se auzi o bătaie și un glas repetă stăruitor :

— Lăudat fie Domnul ! Lăudat fie Domnul ! Așa că răspunse și ea : În vecii vecilor ! Apoi trăgând cu urechea, auzi un zgomot de pași de-a lungul coridorului, alte bătăi în uși și din nou : Lăudat fie Domnul ! după care veni răspunsul : În vecii vecilor !

La ce se gândea acum ? Trebuia să se scoale numai-decât, fără să mai întârzie, aceasta fiind prima ei datorie din ziua care începea. Primul act de abnegație. Atâta lucru știa și ea, dar iată, că chiar acum la începutul postulatului ei, dădea dovadă că nu ascultă de prima poruncă a regulamentului. Se ridică într-o clipă de pe saltea și aprinse lumânarea. Nu-i trebuiră mai mult de câteva minute pentru a se spăla și a-și pune haina de călugăriță și boneta. În chilie nu era nici o oglindă dar, probabil era mai-bine așa, deoarece în îmbrăcămintea aceasta lungă și neagră, cu boneta pe cap, ar fi constat că pare deșirată și caraghioasă. Mai trebuia să-și facă patul și să verse apa din lighean, să facă ordine în chilie, ca totul să parcă ireproșabil. Își îndeplini și această sarcină în cea mai mare grabă.

La cinci și un sfert, timbrul grav al clopotului se auzi din nou — știa că acesta era semnalul pentru Angelus — și imediat după aceea, auzi zgomotul ușilor pe se deschideau și al pașilor de-a lungul coridorului. Ieșind din chilie apucă în mod instinctiv pe urma ultimei siluete tulburi ce dispărea în fundul coridorului întunecat, corobi scara și intră în biserica slab luminată unde găsi adunate pe toate celelalte călugărite. Naosul era învăluit în umbră și trupurile nemișcate și ingenunchiate ale călugărițelor păreau și ele niște umbre, dar își găsi numaidecât locul în rândurile din față, între celelalte postulate. Se îndreptă în partea aceea și ingenunchie.

În mod instinctiv rămase dreaptă și își acoperi obrazul cu palmele mâinilor. Tăcerea acestei meditații ce venea după rugăciunile de dimineață, semăna cu tăcerea dintr-o cameră mortuară. Nimeni nu mișca. Liniștea era desăvârșită. Apoi din abisul acestui întuneric crepuscular, tremurată încet primele lumini ale zorilor... raze sfioase și colorate ce se strecurau prin vitraliile naosului. Tăcerea fu întreruptă și ea de zvonurile domolite ale zilei care începea cu ciripitul păsărilor nenumărate dintre ramurile copacilor grădinii.

Stând ingenunchiată, se simți ușor amețită în fața acestor culori ciudate ale zorilor : o senzație de ușurare, de lumină, îi îmbiba toată ființa de un extaz sublim și se rugă cu toată ardoarea să-i fie dat și ei să se asemene cu sufletele sfinte între care se găsea.

La șase și jumătate clopotul bătu din nou și începu Liturghia pe care o oficia un preot mic, adus de spate, un bărbat foarte bătrân, cu mâinile tremurând, care se mișca încet și glasul lui subțire părea că se frânge în notele de sus. Liturghia se desfășură foarte încet după care urmă rugăciunea de mulțumire ; la orele opt călugărițele se ridicară în tăcere și ieșiră din biserică pentru a se duce să dejeneze.

Fără să se despartă de celelalte, Lucy intră împreună cu ele în Postulat, urmate de sora Joséphine în sala de mese. Era o încăpere îngustă cu o masă lungă de lemn, pe ambele părți cu câte o laviță, o sală deșartă cu înfățișare austeră. Prânzul era pe masă : șapte ulcele așezate cu cea mai mare grijă, umplute cu un lichid de culoare

închisă și, alături de fiecare ulcică, așezată cu aceeași grijă, câte o bucată de pâine. Urmă o tăcere semnificativă; apoi după ce spusese rugăciunea, Sora Joséphine se așază în fruntea mesei, iar pe fiecare parte, postulantele.

Lucy se așază în locul rămas liber și împreună cu celelalte începu să mănânce în tăcere. Se simțea slăbită după drumul lung și neobișnuit, dar cu toate acestea i se părea straniu că nu avea poftă de mâncare. Lichidul închis din ulcele nu era cafea, ci un fel de surogat de cafea, fără urmă de zahăr, cu un gust înțepat și amar. Știa dinainte ce sacrificii i se cer și era pregătită să le facă. Tot așa bucata de pâine nu semăna câtuși de puțin cu pâinea pe care o mânca ea; era uscată, sălcie, cu gust de sulf, și deși putea să fie hrănitoare, nu-ți făcea nici o plăcere când o măncai. Începu să mănânce cu nădejde, luând drept pildă pe celelalte călugărițe care stăteau cu ochii plecați și cufundate într-o tăcere desăvârșită.

La opt și un sfert prânzul se termină și imediat după aceea se ridicară toate în picioare.

— Dumneata mai aștepți, murmură Sora Joséphine, adresându-se lui Lucy după ce ieșiră celelalte din odaie, apoi adăugă cu glasul ceva mai ridicat: A sosit momentul să afli care sunt obligațiile dumitale.

Lucy se uită la ea cu blândețe.

— Am făcut ordine în chilia mea, murmură ea.

Sora Joséphine încruntă din sprâncene.

— Nu, nu... nu în felul acesta, răspunse ea nemulțumită. Nu spune „a mea“... nu întrebuița niciodată cuvântul „a mea“. Chilia aceea nu este a dumitale. Ți s-a dat numai din bunăvoința Ordinului și mila lui Dumnezeu. Nimic nu este al dumitale. Totul este „al nostru“. Va trebui să spui întotdeauna „chilia noastră“.

Lucy se aprinse în obraz.

— N-am știut, Soră, îi răspunse ea cu glasul sfios.

— Nu mai răspunde! ripostă Joséphine repede. Nu vei răspunde decât atunci când ți se va pune o întrebare. Tăcerea face parte din regulament și trebuie să te supui regulamentului. Făcu o pauză, apoi continuă cu glasul vibrând de o ușoară superioritate: Afară de asta când te adresezi unei călugărițe care-ți este superioară

În Ordin, trebuie să-i vorbești cu tot respectul. Aceasta este superioara dumitale prin voința lui Dumnezeu. Prin urmare, petru dumneata ea va trebui să fie așa cum este Dumnezeu. Trebuie să înțelegi de asemenea că vei fi obligată să te porți cu umilință. Aceasta este una dintre primele dumitale datorii.

Lucy își mușcă buzele și plecă ochii în pământ. Se simțea cu desăvârșire inocentă și era convinsă că n a făcut nici o greșală... cuvintele întrebunțate de ea fuseră simple și lipsite cu totul de orice rea intenție.

Dar Sora Joséphine continuă, fără nici un fel de nemulțumire, și cu o stăruință aproape copilăroasă.

— A te închina, nu reprezintă totul și viața de călugăriță nu înseamnă să petreci ceasuri întregi în fața altarului, zise ea. Trebuie să te înveți cu umilința. Va trebui să-ți aduci aminte de cuvintele Mântuitorului nostru : „Veți deveni și voi cei nevinovați ca și cei nou născuți !”. Adu-ți aminte de aceste cuvinte.

Lucy asculta supusă, stăpânindu-se din toate puterile să nu-i răspundă : „N-am avut nici o intenție rea !” Rămase supusă, fără să zică nimic și, când Sora Joséphine își scoase cheia și ieși din sală, ea o urmă cu fruntea plecată în pământ. Merseră împreună până la capătul coridorului unde sora Joséphina descuie două uși și, după ce intră, se opriă în fața câtorva dulapuri.

— Acum Lucy, să fii atentă, zise călugărița cu bună-voință. Tu ești slujitoarea Domnului și va trebui să-ți faci plăcere să îndeplinești slujbele cele mai neplăcute. Prin urmare vei începe cu frecatul și curățatul acestor petit pays.

Să curețe și să frece ? Lucy care se simțea încă jignită de cuvintele ei de adineauri, tresări. Probabil nu înțelesese tocmai bine. Ea nu venise aici cu intenția de a face treburi de slugă ; în mănăstire erau surorile laice și țărâncile din împrejurimi care, fără îndoială, ar face bucuroare astfel de treburi. Când nu va putea să se roage, va coase, va broda și va pregăti îmbrăcămintea sacerdotală, dar fără îndoială...

— Ia peria, găleata și nisipul, zise călugărița, deschizând calmă ușa dulapului și, haide repede, căci am întârziat.

Ochii lui Lucy se tulburară. Peria, găleata și nisipul ! Se plecă și le ridică ; acum le ținea în mână și urmă pe sora Joséphine spre locul unde se aflau aceste *petit pays*. Ce pot să fie oare aceste *petit pays*, se întrebă Lucy perplexă ?

Cu totul pe neașteptate obrazul i se aprinse din nou — crunt și revoltat — când Sora Joséphine se opri în fața unei anumite încăperi și dădu lui Lucy să înțeleagă că acesta este locul unde ea va trebui să-și facă datoria. *Petit pays* era o expresie eufemistă care indica W.C.-urile Postulatului.

— Uite ce, îi zise călugărița cu amabilitate, va trebui să curețe bine și cu toată grija. Udă nisipul așa... și împrăstie-l așa... apoi frece bine. Nu vei lăsa nici praf și nici nisip în urma dumată. Nu uita nimic și nu lăsa lucrurile împrăstiate.

Lucy se uită năucită la locul unde se va desfășura de aici înainte activitatea ei, apoi ridică obrazul aprins și se uită la ea, parcă și-ar fi cerut voie să-i spună ceva.

— Da ? întrebă călugărița.

— Sunt obligată să fac treaba asta ? zise Lucy cu glasul stins.

— Ți s-a poruncit s-o faci, răspunse călugărița cu bunăvoință. Aceasta este voia lui Dumnezeu. Apoi zâmbi, cu zâmbetul ei naiv și vag și, împreunându-și mâinile în mânecile rasei monahale, se întoarse și apucă înapoi pe coridor.

...Voia Domnului ! "... Lucy rămase nemișcată, apoi se lăsă încet în genunchi și începu să curețe WC-urile muind nisipul, împrăștiindu-l și frecând cu grijă, așa cum îi spusese călugărița. Lucrase doar și îndeplinisese în viața ei o mulțime de treburi nevrednice de ea. Dar pentru ea, treaba ce o făcea acum, când spiritul ei exaltat ardea vâlvătaie de dragostea față de Dumnezeu, era nu numai umilitoare, ci și o degradare inexprimabilă.

Câteva clipe lucră în felul acesta cu obrazul crispat, apoi oftă adânc. Nu avea dreptate, firește, nu putea să aibă dreptate ! Trebuia să lucreze așa cum i se spusese, fără să se împotrivească regulamentului. Astăzi, probabil, nu era în stare să vadă situația destul de limpede, dar mai târziu va reuși să înțeleagă. Era obosită și tulbu-

ata de ciudăteniile ce le vedea împrejurul ei. Dar avea curaj... curaj și voință. „Binecuvântat fie Iisus! Binecuvântată fie inima sfântă a Lui!” Apoi cu glasul stins, începu să murmure litaniiile rugăciunilor.

Continuă să-și facă datoria în tăcere și, cu toate junghiurile ce le simțea în spate, lucră până la amiază, când clopotul care guverna existența ei de acum, se auzi sunând din nou. Își îndreptă trupul înțepenit și se ridică în picioare, exact când apăru Sora Joséphine.

— Ai terminat? întrebă Sora cu blândețe; faptul că vorbea cu ea, reprezenta o mare concesie.

— Da, răspunse Lucy cu extremă umilință.

Joséphine se uită cu atenție împrejur și în timp ce se uita, ochii ei mărunți și verzi își pierdură expresia de amabilitate și se tulburară de nemulțumire.

— Lucrul nu este bine făcut, declara ea imediat; nu sunt mulțumită.

Lucy deschise gura să răspundă ceva, dar se abținu, înțeleștând cu putere din fălci.

— Ia, uită-te aici, continuă Sora, plecându-și repede trupul și arătându-l câteva firicele umede de nisip care rămăseseră într-o crăpătură a scândurilor. Nu este bine curățat, deși ți-am spus cum trebuie să procedezi! Se plecă și cu unghia scoase firicelele de nisip și i le arătă, ca și când ar fi fost un obiect obscen. Apoi, după ce le aruncă acolo unde trebuia, îi spuse cu glasul tremurând de convingere: Bunul Dumnezeu nu te va iubi pentru fapta asta. Chiar dacă eu n-aș fi de față ca să constat, ochii lui sunt ațintiți întotdeauna asupra dumitale. Cred că asta este de ajuns... și de aici înainte vei înțelege. Apoi se întoarse în loc.

Un firicel de nisip care rămăsese ascuns în crăpătura unei scânduri, fără ca ea să-l bage de seamă! Pentru asta i se făcea observație! Nu cumva visa?...

Fără să zică nimic, urmă pe Sora Joséphine în sala de mese și se opri în picioare la locul ei. Celelalte postulante erau și ele în sală... se întorseseră de la activitățile unde fuseseră repartizate, dar femeile acestea nici nu vorbeau, nici nu se uitau la ea, așa că plecă și ea ochii în pământ.

După ce spuseră rugăciunea, se așezară pe scaune, apoi o soră laică intră cu o tingire lungă zmălțuită în care erau șapte scrumbii în saramură.

Sora Joséphine luă pe cea mai mare — din spirit de sacrificiu, deoarece scrumbiile erau rele la gust — apoi fiecărei postulante i se dădu câte una pe o farfurie grosolană de pământ, împreună cu o felie de pâine de aceeași mărime și aceeași calitate cu cea servită și dimineața. Lucy se uită la scrumbia din farfuria ei care i se părea atât de moale și fosforescentă, atât de crudă și uleioasă, încât i se făcu silă. Era flămândă dar uitându-se la ea, simți un fel de convulsii în stomac. Ea nu era obișnuită cu astfel de mâncare și cu toate că prevăzuse simplitatea mâncărilor ce se vor servi în mănăstire, la așa ceva nici nu se gândise. Se uită pe ascuns la celelalte și constată că au început să mănânce, așa că stăpânindu-și sila, întinse încet mâna după cuțit și furculiță. Scrumbia era râncedă și respingătoare și numai cu mare greutate putea să o ducă la gură. Pentru ea, numai simpla vedere a acestui pește, era de ajuns ca să-l facă silă, dar când îl tăie și văzu cum curge din el un suc lăptos, simți că-i vine să vomite. Se sili din toate puterile ca să înghită. De vreme ce postulantele celelalte puteau să mănânce, tot așa va putea și ea.

Ridicând privirea pe neașteptate, sora Joséphine surprinse ochii lui Lucy îndreptați spre ea și permițându-și să întrerupă tăcerea, îi spuse ca s-o încurajeze :

— E foarte bună... Când bătrâna Soră Adrienne are crize de ficat, cere întotdeauna să i se dea o scrumbie în saramură.

Nu se auzi nici un zgomot ci mai curând un ușor murmur al celorlalte postulante, care deși păreau că sunt cufundate în meditație, pândeau cu cea mai mare atenție fiecare gest al superioarei lor. Astfel, fiecare dintre ele încerca să rivalizeze cu vecina de lângă ea în străduințele de a câștiga aprecierea Sorei Joséphine, așa că foarte curând pe farfurii nu mai rămase din scrumbii decât oasele spinărilor. Imediat după aceea, tingirea trecu din nou împrejurul mesei și așezară oasele pe ea, apoi fiecare dintre postulante luă miez de pâine și șterseră farfuriile până când rămaseră ca poleite.

După câteva clipe, farfuriile curățate în felul acesta fură duse în capul mesei și fiecare dintre ele primi câte o porție dēstul de mare de budincă de franzelă, pe care o adusesese aceeași soră laică. Dar cu toate că lustruiseră frafuriile, acestea mai păstrau încă mirosul de saramură și, mâncând budinca, li se părea că mănâncă din nou scrumbie.

După ce terminară — căci nimeni nu avea voie să mai ceară — șterseră farfuriile din nou și mâncară ultima fărâmbă de pâine. Urmă o pauză; sora Joséphine se uită de-a lungul mesei și se ridică în picioare. Spuseră din nou o rugăciune și cu asta masa se termină.

Cu superioara în frunte, se înșirară una câte una și se îndreptară spre biserică, unde se citi cu glas tare un capitol din *Imitation*; apoi tot așa, ieșiră din biserică și intrară în grădină — nu în grădina cea mare, ci într-o grădiniță împrejmuită care era rezervată exclusiv pentru ele. O clipă, tăcerea profundă continuă, apoi Sora Joséphine ridică degetul și imediat tăcerea fu sfâșiată de șase glasuri care vorbeau dintr-o dată, mulțumite că au trecut ceasurile lungi de tăcere. *Deo gratias*, acesta fu cuvântul pe care-l pronunțară... și care se ridica întocmai ca un chiot de triumf... Începea recreația.

Auzind cârăitul acesta ca de coțofene, Lucy tresări, dar Sora Joséphine se uită la ea și zâmbi, ca s-o liniștească.

— Haide, o îndemnă ea după o clipă, acum ai voie să vorbești. Vei avea ocazia să-ți faci prietene. Se întoarse spre grupul celorlalte cinci postulante care se întrerupseră din vorbă și se uitau inocente la Lucy. Margueritte, Emilie, Thérèse, zise superioara cu glasul clar și distins, indicându-i pe cele trei postulante care erau în apropierea lor. Toate trei erau tinere și de statură mijlocie, iar pentru Lucy prezentau o stranie asemănare..., toate aveau părul negru, ochii și mai negri și obrazul simpatice, luminat o clipă de zâmbetul binevoitor. Sunt verișoare și fac parte dintr-o familie înstărită din Bruxelles, adăugă călugărița, ținându-și buzele cu suavitate iar acestea — și făcu semn spre celelalte două — sunt Gabrielle și Wilhelmine.

Gabrielle — o fată înaltă și cu aere de superioritate — înclină capul și murmură ceva în semn de salut,

dar Wilhelmine, o fată voinică și grasă, cu obraz de țarancă — rămase nemișcată, cu gura căscată și cu înfățișare de tâmpită.

— Wilhelmine, este surdă, dar are o zestre foarte bună, zise Joséphine veselă; este flamandă, din Steinach. A venit de curând de la ferma tatălui ei... unde erau multe, foarte multe vaci și smântână din belșug. Făcu un semn spre trupul ei de uriaș: foarte multă smântână, da... cred că se vede.

— *Réclame!* zise Thérèse cu malițiozitate, căci prinsese mișcarea făcută de călugăriță. *Une bonne affiche pour la ferme* și, la aceste cuvinte începură să râdă toată lumea.

Flamanda clipi din ochii ascunși în fundul capului, ridică bărbia grăsulie în vânt și râse și ea.

— V-am auzit! răspunse ea cu glasul vibrând adânc, dar băgați de seamă! Încă nu m-au dus la abator.

Urmă o nouă explozie de veselie, la care participă și Sora Joséphine. Apoi grupul postulantelor înconjură pe Lucy, râzând, ciripind și învăluind-o în răpăiala conversațiilor lor volubile și neînțelese. Dar, imediat după aceea, scăpă de ele, căci Sora Joséphine luă cuvântul și judecând după gesturile ei repezi și multiple, părea că le povestește o aventură, o aventură impresionantă, după cât se părea. Din când în când ochii postulantelor se întorceau spre Lucy, dădeau din cap în semn de aprobare și murmurau câte ceva. Auzi repetându-se de mai multe ori cuvântul *Douane* și numaidecât după aceea își dădu seama că Joséphine vorbește despre succesul pe care l-a avut la Oficiul vamal. Incidentul lipsit de importanță al trecerii cufărului ei prin vamă, fără a fi cercetat, era un motiv de emoție și recunoștință pentru toată mănăstirea.

— E gentil, declară Emilie, foarte gentil din partea tatălui sorei Claire.

După povestirea acestui incident urmă o pauză, dar aceasta fu foarte scurtă; Wilhelmine începu să râdă, cu râsul ei gros, și să scuture din cap, întocmai ca o vacă apucată de streche.

— Trebuie să alerg, strigă ea veselă. O, trebuie să alerg numaidecât.

Începu din nou să râdă, apoi se repezi de-a lungul aleii spre boschetul din fundul grădiniței, azvârlind din picioare și dând din mâini.

— Prindeți-l-o, strigă veselă Sora Joséphine, prindeți-o și duceți-o la obor.

Începu o nouă cascadă de veselie și toate râdeau în ropote, ca niște fetițe naive. Apoi Thérèse, Emilie, Margueritte, urmate de Gabrielle se repeziră după flamanda cea grasă. Cu surâsul pe buze, călugărița le urmări zbangul și se întoarse spre Lucy.

— Veselia este foarte bună pentru inimă, declară ea mulțumită. Noi trebuie să fim cum sunt copiii mici, apoi se întrerupse și se uită la obrazul întunecat și mirat al lui Lucy : când ești aici, nu trebuie să fii prea gravă și nici prea tăcută, zise ea pe un ton de reproș și indicându-i cuta dintre 'srpâncene, adăugă : Aceasta trebuie să dispară. O bună călugăriță este întotdeauna veselă. În timpul recreației trebuie să râzi ! Adu-ți aminte că aici noi suntem copiii lui Iisus.

— Este greu să râzi la comandă, răspunse Lucy cu în-doială și ochii i se umplură de o stranie perplexitate ; ea venise aici ca să se roage, nu să râdă... mai ales, adăugă ea cu sfială, atunci când nu ai de ce râde.

— Nu, nu ! protestă Sora Joséphine. Nu trebuie să te lași robită. Va trebui să lupți împotriva pornirilor dumitale. Apoi împreunându-și mâinile, ridică ochii într-o prefăcută atitudine de pietate și spuse : Atitudinea aceasta nu poate ajuta cu nimic ca să devii o bună călugăriță !

Lucy se aprinse în obraz și urmă un timp de tăcere, întreruptă din când în când de hohotele râsului ce venea din fundul grădinii.

Sora se uită la ea curioasă, apoi adăugă cu blândețe :

— Cu timpul, vei deveni și dumneata la fel ca ele. Ți va veni mult mai ușor, când vei putea sta de vorbă cu ele, iar acum ți voi da ceva prețios. Zâmbi și cu o mișcare înceată și solemnă își scoase mâna din buzunarul rasei de călugăriță. Iată cheia Paradisului. Era de fapt o cheie, legată cu o curelușă scurtă pe care era imprimat cuvântul **Postulat**. Toate postulantele au o astfel de cheie, îi explică Joséphine cu glasul grav, deoarece toate ușile sunt încuiate. De aici înainte, după ce-ți vei termina lu-

crul, uşile acestea îi le vei putea deschide singură. Cheia o vei purta întotdeauna în buzunarul de pe partea stângă. Înţelege !?

— Da, Soră, răspunse Lucy şi luă cheia.

Dar înţelegea oare ? Unde văzuse înainte de asta o astfel de cheie ? Se simţea stupidă şi confuză. Să-şi dea silinţa să zâmbească, să păstreze „cheia în buzunarul de pe partea stângă“, să slujească pe Dumnezeu adunând firele de nisip din crăpăturile duşumelelor de la W.G.... Asta era tot ce nădăjduse ea ? Când se dedicase în întregime lui Dumnezeu, n-ăr fi trebuit oare ca toate nimicniciile existenţei să fie uitate şi părăsite în faţa unei porniri atât de sublime ? Îşi îndreptă repede trupul, încercând să alunge gândurile acestea nedrepte şi insuportabile. Se va obişnui, va învăţa. Mai târziu, va înţelege.

Clopotul se auzi dând semnalul şi anunţând că timpul de recreaţie s-a terminat şi, la primul lui sunet, glasurile vesele amuţiră. Însirându-se una după alta, serioase şi tăcute, se întoarseră la **Postulat**, pentru a începe lectura spirituală.

După-amiaza trecea încet şi în armonie progresivă, în timp ce sunetele metodice ale clopotului cereau o supunere totală : aşezându-te pe scaun şi ridicându-te în picioare, intrând în biserică şi ieşind ; ingenunchind pentru rugăciune şi ridicându-te în picioare ; meditând şi încetând să mai mediteze... În timpul ceasurilor lungi şi liniştite, actele acestea se desăvârşeau calm, întocmai ca un ritual şi Lucy începu să îndeplinească acest ritual cu toată ardoarea. Din ziua convertirii sale îi plăcuseră perioadele lungi de singurătate în timpul cărora să se poată gândi la adâncirea misterioasei senzaţii a legăturilor dintre ea şi Dumnezeu. Dar, astăzi viaţa ei era viaţa acestei comunităţi şi pentru dragostea faţă de Dumnezeu, va reuşi să se acomodeze şi ea cu felul de viaţă din mănăstire.

În timpul recitării Fericirilor, lumina făcliilor de pe altar — limbile albe de flăcări — luceau spre ea şi în mijlocul acestei lucrări înconjurată de reflexul aurit al altarului, era izvorul fericirii ei, al liniştii de acum, al unei viziuni prea strălucitoare pentru a putea fi suportată. Aici, în biserică, simţea că se găseşte liniştea de care are nevoie. Aici era Iisus care o aştepta... Christos care

fusesse răstignit pentru ea. Sta cu fruntea în pământ și se umilea. Cine era ea în realitate, pentru a îndrăzni să se ridice împotriva regulamentului? Părăsi biserica pe deplin împăcată.

Se sili să înghită mâncarea, un cir de griș neîndulcit, cu o acceptare nerăbdătoare, ca și când ar fi făcut un act de pocăință. Nici un sacrificiu nu i se părea prea mare.

— Trebuie să-ți atrag atenția, șopti Joséphine, când după terminarea rugăciunilor de seară, urcau scara spre chilia, că după ce am ieșit din biserică, am constatat că voalul dumatăle nu era împăturit cu destulă grijă în cutia lui.

Măine însă va fi împăturit... nici un sacrificiu nu este prea mare.

La opt și jumătate era în chilia ei, singură. De pe buze îi scăpă un oftat adânc, un oftat în care tremura mulțumirea împăcării. Reușise să treacă cu bine ziua aceasta, suportase ciudățeniile și tribulațiile ei și, gândul acesta îi da o senzație de mulțumire coplesitoare. Totul era atât de nou, de greu și chiar ziua aceasta i se păruse că nu se mai termină. În clipa aceasta își dădea seama de dificultățile ce va trebui să le întâmpine, dar era convinsă că va reuși să le înlăture. În toată viața ei nu acceptase niciodată înfrângerea. Nu o va admite nici acum! Va persevera. Câteva clipe se opri în fața ferestrei și se uită în întunericul de afară; începuse o ploaie mărunță și, pe obraz, simți o boare umedă de aer; atât îi fu de ajuns ca să se simtă refăcută și, se gândi câtă răcoare și cât de plăcut trebuie să fie afară. Apoi, cu gesturi încete se dezbracă și, ostenită se urcă în pat. Ochii ei, în mijlocul obrazului palid, păreau mari și întunecați. Stinse lumânarea și se înveli.

În seara aceasta nu mai auzi cântecul privighetorii, dar prin peretele subțire ce o despărțea de chilia de alături, auzea sforăitul ritmic al Wilhelminei.

„Și când Sfântul Benedict — citi Emilia cu glasul blând se ruga în chilia sa, Satana apăru înaintea lui cu o înfățișare înspăimântătoare și îi spuse batjocoritor, că se duce să viziteze pe fiii săi în timpul lucrului. Sfântul, speriat de acest cuvânt, trimise imediat un înger, ca să dea de știre călugărilor, să se păzească. Dar îngerul nici nu sosise la destinație, când datorită puterilor Diavolului, zidul pe care îl ridicau călugării, se prăbuși pe neașteptate și omori un tânăr novice. Călugării rămaseră adânc mâhniți, nu numai din cauza muncii lor zadarnice, dar și din cauza morții fratelui lor. Unul dintre ei alergă într-un suflet să spună Sfântului Benedict, care foarte liniștit îi rugă să aducă mortul în chilia sa. Dar tânărul călugăr era atât de zdrobit și trupul lui atât de dezmembrat, încât pentru a-l duce, trebuia să adune bucățile într-un sac. În felul acesta îl duseră Sfântului, care așeză bucățile însângerate ale trupului pe salteaua unde avea obiceiul să stea cufundat în rugăciune. Apoi, Benedict îi scoase pe toți din chilie și după ce încuie ușa, se rugă lui Dumnezeu ca să nu lase pe potrivnicul său să-l învingă. În aceeași clipă un muget înfiorător de tunet cutremură aerul: bucățile trupului se apropiară una de alta și se închegară, iar tânărul se ridică de pe saltea...”.

Glasul monoton al Emiliei continuă lectura în sala comună a noviciatului, unde sub supravegherea călugăriței Marie Emmanuel erau adunate vreo douăzeci de novice în timpul lecturii spirituale. Între acestea, așezată pe ultima bancă fără spătar în fața celei care

citea, era Lucy. Da, perioada ei de postulantă se terminase și își scosese rochia pentru a îmbrăca rasa de călugăriță cu voalul alb și fusese admisă în compartimentul noviciatului, datorită îmbrăcăminții pe care o purta acum. Trecuse printr-o mare schimbare... o schimbare pe care o primise cu tot entuziasmul în timpul ceremoniei.

În calitate de postulantă, cum zicea ea însăși, nu fusese „nici enoriaș nici călugăriță“, și gândul acesta o susținuse în timpul celor câteva luni de postulat. „Aceasta este adevărata viață de călugăriță“, își zicea ea neconținut, încercând să se conformeze obligațiilor care erau atât de perverse în contrast cu propriul ei devotament. Era un fel de modelare, o pregătire pentru viața pe care o îmbrățișase cu atâta hotărâre; convingerea aceasta era pe deplin limpezită în gândurile ei. Totuși, admitea mai presus de orice îndoială că pentru ea fusese o perioadă grea și plină de amintiri stăruitoare ale incapacității ei, cum fusese de pildă ziua aceea când uitase să curețe fârașul de murdărie cu o așchie anume păstrată, clipa îngrozitoare când intrase în biserică fără voal, data aceea când în grădină se rătăcise fără să-și dea seama, pe o alee rezervată exclusiv călugărițelor care făcuseră legământul, fiind alungată cu vrobe răstite: „Pleacă! Pleacă de aici! Este interzis să intri pe această alee“... Toate acestea erau dovezi ale nepriceperii ei.

Dar astăzi postulatul era departe, în urma ei — astăzi purta rasa de călugăriță, voalul, cunoștea disciplina și i se dădă cartea sfântă a regulamentului — astăzi era pe drumul spre vocația ei definitivă.

„Îngerii, continuă glasul liniștit al călugăriței Emilia, însoțiră pe Sfântul Benedict în drumul său; și tot așa îngerii îi ieșiră în cale îngerii păzitori ai celor împilați. Cu o bucurie fără hotar îngerii rugară pe Prea Sfântul să alunge duhurile întunericului...“ Deși nu cunoștea decât foarte puțin limba franceză, Lucy putea urmări lectura pronunțată limpede de călugăriță, dar fără să-și dea seama, atenția ei începu să slăbească... nu pentru că ar fi pus la îndoială minunile săvârșite de Sfântul Benedict. Ea credea în realitatea acestor lucruri, cum credea și în minunea parabolei cu cele trei pâini și doi pești, a trecerii lui Iisus peste valurile lacului biciuit de furtună și a învierii fiicei lui Iair. Fără să vrea, se gândea la

culpe. Ca și la postulat, erau și aici obiceiuri și prescripții cărora trebuia să se supună și să se străduiască încetul cu încetul să le poată înțelege. Culpe ! De fiecare dată după o astfel de lectură, urma această culpă, și astăzi — fiind Vineri — va urma nu o culpă obișnuită ci un întreg **chapitre de culpes**, recunoașterea în genunchi a tuturor greșelilor săvârșite în timpul săptămânii ce trecuse.

Culpe ! Evident această recunoaștere era necesară, făcea parte din regulamentul pe care îl acceptase drept voință a lui Dumnezeu ; i se părea straniu că nu se poate gândi la apropierea acestei clipe, fără o neliniște profundă. În aceeași dimineață, în biserică, fusese preocupată de acest gând și în timpul rugăciunilor stăruise asupra dispozițiilor care păreau stabilite anume pentru binele ei. Purtarea aceasta era lipsită de cumpăt, deoarece în culpe nu era nimic ce ar fi putut justifica această revoltă instinctivă a ei. Era un procedeu ușor, simplu, aproape absurd de simplu, o recunoaștere sinceră a încălcărilor ușoare comise față de regulament. Însăși simplitatea acestei recunoașteri în fața unui tribunal public, părea că o sperie. Nu era spaima unei îngrozitoare încercări, ci sentimentul de rușine al unui copil în fața autorității, ceva subversiv care i se părea că tulbură toată noblețea credinței ce o puneă în mișcare. Încercă să se reculegă : De ce se gândește din nou la astfel de lucruri ? Încruntă din sprâncene. Nu trebuia să se lase robită cu atâta ușurință de gândurile acestea.

„Obrazul Sfântului Benedict strălucea de o lumină cerească ; văzând țărani această strălucire, se adunară împrejurul lui și ascultau înspăimântați de...”.

Când pronunță aceste cuvinte se auzi sunetul imperativ al clopotului și Emilia se opri în mijlocul frazei, ca și când ar fi fost lovită de trăznet. Era un procedeu admirabil : supunerea implicită la prevederile regulamentului și călugărița Marie Emmanuel, care ca întotdeauna asculta atentă, se ridică de pe scaunul cu spătarul drept și înclină ușor din cap, în semn de aprobare. Călugărița Emilie se bucura de toată aprecierea ei.

La mișcarea pe care o făcu supraveghetoarea, toate celelalte călugărițe se ridicară și îngênunchiară în fața statuii Inimii Sfinte care era pe o consolă poleită.

Incepură să spună cu glas tare **Veni Creator Spiritus!**

Veni Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita ;
Imple superna gratia
Quae tu creasti pectora.

După „Amin“, urmă o scurtă pauză de reculegere, apoi supraveghetoarea se ridică în picioare urmată de celelalte călugărițe care se înșirară una câte una după ea — în cea mai severă ordine a vârstei — și trecură în odaia de alături. Aici totul era pregătit. Un scaun uriaș era așezat impunător în mijlocul odăii și împrejurul lui, în semicerc larg, scaune mai mici, grupate întocmai ca niște sateiți împrejurul unei planete.

Îndreptându-se spre tronul ei, Marie Emmanuel se așază impunătoare, în timp ce novicele — fiecare în fața scaunului ei, — așteptau semnalul pentru a se putea așeza. Vreme de un minut privirile ei cercetară obrazul călugărițelor, apoi expresia ochilor păru că i se schimbă într-un fel de consimțire. Urmă un foșnet ușor și se făcu din nou tăcere ; încă o dată atenția călugărițelor se concentră asupra ei ; și Lucy simți din nou aceeași neliniște pe care o regreta din toate puterile. Urmărind pe Marie Emmanuel — care de astă dată cerceta în toată liniștea un carnet în care erau trecute greșelile constatate săptămâna trecută — simți dorința irezistibilă de a se uita în altă parte.

Marie Emmanuel îi era dragă — datorită ei era să o iubească și să o respecte — acestea erau obligații inexorabile în casa lui Dumnezeu. Totuși fiind nouă în noviciat, se simțea hărțuită de o neliniște neînțeleasă. Fără îndoială un astfel de sentiment nu putea fi admisibil. Aici, în brațele lui Iisus toate erau surori ; și datorită dragostei lor comune, care în mod implicit le lega una de alta, se găseau sub acoperișul aceleiași case, așa că, dorea din tot sufletul să dea și să împărtășească și ea această iubire.

Prin urmare ce-o determina să-și închipuie că între ea și Marie Emmanuel nu pot exista legături de simpatie ? În timpul postulatului, când îi făcea observații, Sora Joséphine zâmbea, dar călugărița aceasta atât de

împersonală și atât de exaltată, nu zâmbea niciodată. Nu, ochii ei palizi care observau tot ce se întâmplă, erau reci. Atitudinea ei părea lipsită de orice sentiment omenesc, iar înfățișarea ei era rigidă și de o indiferență glacială. Chiar felul în care trona în mijlocul acestui tribunal, părea îmbibat de severitate. Își cunoștea datoria și și-o îndeplinea fără nici o cruțare. Dacă trebuia să stărcească un șarpe, atunci îl va stărce și va amesteca în țărână trupul lui zdrobit sub picioare.

De astă dată, cu un gest caracteristic al mâinilor ei frumoase — gest pe care Lucy îl cunoștea atât de bine — își potrivea boneta și privirea i se opri asupra primei novice. Aceasta era clipa când începea la culpe. În aer se simțea o trepidăție grea de așteptare : nerăbdarea celor care erau încântate de această scenă, spaima celor cărora nu le era plăcută, senzații contradictorii ale unui interludiu ușor care reprezenta o variație în monotonia existenței.

— Începe ! zise Marie Emmanuel cu glasul sec.

Prima novice căzu imediat în genunchi, așa că dușumelele răbufniră sub greutatea trupului ei. Senină și calmă, începu să-și debiteze pocăința ca pe o lecție învățată pe din afară :

— Cu sfântă supunere îmi fac mărturisirea tuturor greșelilor comise împotriva regulamentului, mai ales — și respira adânc — din cauză că am păcătuit împotriva spiritului de sărăcie, rupând un ac în timp ce coseam.

Supraveghetoarea închise ochii și păru că se gândeste.

— Vei spune de trei ori **Pater**, zise ea cu indiferență și, pe viitor să fii cu mai multă băgare de seamă. Acele acestea sunt o cheltuială mare pentru comunitatea noastră.

Prima novice își plecă fruntea cu supunere și începu să recite canonul, în timp ce următoarea — o tânără italiancă pe care o chema Assunta — căzu în genunchi în fața supraveghetoarei și începu să debiteze repede și nerăbdătoare :

— Cu sfântă supunere îmi fac mărturisirea tuturor greșelilor comise împotriva regulamentului, mai ales... mai ales, bălbâi ea, mai ales din cauza lipsei de modes-

te în calitate de călugăriță; am umblat prea repede de-a lungul coridoarelor mănăstirii.

Urmă o pauză, o pauză grea. Marie Emmanuel deschise ochii palizi și sfredelitori.

— Alțceva nu mai ai de spus?

— Nu, **ma bone mère**, răspunse Assunta, roșind îndurerată. De altceva nu-mi aduc aminte.

— Încearcă, te rog, poate îți vei aduce, răspunse supraveghetoarea, cu glasul ca de gheață.

— Eu... eu nu-mi pot aminti, **ma bonne mère**, îngână novicea; rumeneala îi dispăru repede din obraz, acesta rămânând nu oacheș, ci ridicol de palid și desfios. Marie Emmanuel ridică ochii în tavan, dând astfel tăcerii din sală o nuanță de deprimare.

— În dulapul dumitale pe care l-am examinat ieri, adăugă ea cu glasul rece, am descoperit două batiste împăturite sub prosopul dumitale. Procedeu acesta, după cum știi, este contrar regulamentului. Batistele trebuie să fie așezate pe prosop... nu prosopul peste batiste. Făcu o pauză, apoi adăugă cu glasul mușcător: Pentru această greșală, în timpul prânzului, vei spune de trei ori în sala de mese câte un **Ave**, cu brațele întinse în formă de cruce.

Fără să vrea, Lucy simți cum se ridică în ea o pornire de revoltă, din cauza greșelii care era atât de lipsită de importanță și a novicei care părea atât de îndurerată. Remarcase mai demult pe această Assunta — o femeie mică de statură și ștearsă, evlavioasă și delicată, care părea un suflet predestinat să se cutremure la fiecare cuvânt mai aspru ce i se adresa. Fără îndoială era nedrept, era un gest de meschină tiranie să pedepsească o ființă atât de slabă. Din nou își simți sufletul inundat de pornirea aceea temerară de care se temea mereu. Nu era oare grotesc să exagerezi importanța modului în care sunt așezate două batiste și să faci o problemă atât de gravă dintr-un prosop? Cum și-ar fi putut închipui o astfel de posibilitate? Înceleștă din fălci și își frământă degetele din pricina enervării. Își simțea trupul încins ca de o flăcără și se înfioră din nou de rușinea pe care o mai încercase și cu ocazia culpelor ce se desfășuraseră înainte de asta. Ce nevoie aveau de

acest spectacol?... Tresări și încercă să se reculeagă. Nu trebuie să se gândească în felul acesta; va trebui să-și înfrângă pornirile prea impetuoase: era păcat, mare păcat să se ridice împotriva autorității care fusese stabilită asupra ei de voința lui Dumnezeu. Plecă ochii în pământ. Litiunile culpei se desfășurară încet și acum era aproape rândul ei.

Novicea cutare își neglijase obligațiile. Va spune de trei ori **Ave**.

Cealaltă vorbise cu o călugăriță care făcuse legământul. Numai de două ori **Ave**... fără îndoială aceasta era o novice favorită.

Dincolo era una care intrerupsese tăcerea. Va spune de trei ori **Pater** și o **Omeli**.

Cea de lângă ea mărturisi că a lăsat o parte din mâncare în farfurie. Da, va spune trei **Gloria** în genunchi, de fiecare solz rămas pe oasele spinării de scrumbie.

Și cea de lângă ea fusese rezervată în timpul recreației. Aceasta era o greșeală a ei specială; nu era în stare să râdă și să cîrpească în aceeași măsură cu celelalte care cu veselia lor își dovedeau curățenia sufletului.

Dar nu trebuie să se gândească în felul acesta, căci a se gândi, înseamnă a greși și a încălca regulamentul sfânt. Plecă ochii în podea, când următoarea novice căzu în genunchi. Era Margueritte care vărsase apă pe dușumelele coridorului. De astă dată omelia fu foarte lungă. Anul trecut cheltuiseră douăzeci de franci pentru vopsirea acestor dușumele și se știe că apa strică vopseaua.

Culpa continua. Fiecare avea ceva de mărturisit — ar fi un păcat înspăimântător să pretinzi că ești cu desăvârșire inocentă — aceasta ar fi fost o trufie neiertată. Afară de asta, de vreme ce regulamentul prevedea că trebuie să se denunțe una pe alta, era mult mai prudent să-și recunoască singure greșeliile. Greșelile recunoscute, multiplicare și exagerate, nu cântăreau mai mult decât un fulg. Totul era lipsit de importanță — imposibil de înțeles — un joc de copil pentru greșeli închipuite. Cum se poate! Iarăși a început să se gândească în felul acesta? Fruntea i se întu-

necă din cauza dezamăgirii. Își mușcă buzele și începuse să murmure o rugăciune, pentru a se putea reculege. Nu e de mirare că se temea de scena acestor culpe când ea îi inspiră gânduri atât de revoltătoare. Va trebui numaimaidecât să-și stăpânească această pornire perversă a spiritului și să se supună cu răbdare voinței lui Dumnezeu.

Mai avea puțin și venea rândul ei. Alături de ea Wilhelmina se frământa speriată; obrazul ei rotund și grotesc tremura neconținut. Sta cu gura căscată și cu ochii fascinați, uitându-se la Marie Emmanuel; părea chinuită de spaimă întocmai ca o vacă pe care o amenință primejdia. Când căzu în genunchi, reuși numai cu mare greutate să îngâne :

— Cu sfântă supunere îmi fac mărturisirea tuturor greșelilor comise împotriva regulamentului, mai ales... mai ales... glasul i se stinse, apoi pieptul i se zbatu, înghiți cu greutate și bătăi : Nu port nici o vină, dar azi dimineată mi-am spart oala...

Urmă o profundă tăcere.

— De ce nu m-ai informat ? întrebă supraveghetoarea. Wilhelmina rămase cu gura căscată, clipi din ochi, frământându-se pe loc, speriată ca o bovină ; capul i se legăna prosteste, când spre un umăr, când spre altul.

— Știi foarte bine că toate obiectele sparte trebuiesc coborâte la parter și așezate pe bufetul din sala de mese, stăruind supraveghetoarea cu glasul răstit.

Dar Wilhelmina nu mai era în stare să suporte ; începuse să tremure din tot trupul și să plângă cu sughituri.

Câteva clipe supraveghetoarea Marie Emmanuel se uită la ea cu obrazul lipsit de expresie, apoi îi spuse rece :

— Ridică-te, ia-ți scaunul și așează-te în colțul odăii cu spatele spre mine, ca să nu fiu obligată să te mai văd.

Încetă de plâns, Wilhelmina se ridică în picioare și târându-și scaunul în colțul cel mai depărtat al odăii, ca un copil pe care l-ai certat, se așează așa cum îi poruncise. Plânsul ei continuă vreme îndelungată, iar

Marie Emmanuel rămase indiferentă și nu vru să continue, până când plânsul acesta nu încetă definitiv.

Acum era rândul lui Lucy. Îi făcea impresia că asistă cu totul indiferentă la spectacolul acesta grotesc al flămândei, căci nu găsea nici o justificare pentru manifestarea în acest fel a sfințeniei, din cauză că ea își spărsese oala de noapte. Ingenunchie. Ce avea ea de mărturisit în fața acestei adunări? Prin minte îi trecu un gând — da, și ea fusese foarte rezervată în timpul recreației — și-i mărturisi într-un suflet această vină, apoi așteptă să i se dea canonul. Dar nu i se dădu nici un canon.

— Altceva nu mai ai de spus?

Tresări, ca și când ar fi lovit-o cu ceva și, ridicând ochii, întâlni privirea severă a supraveghetoarei. Fără îndoială, nu vorbea cu ea, dar când îi întâlni privirile, constată că întrebarea îi fusese adresată ei. Nu răspunse.

— Mă înșel, sau săptămâna aceasta este rândul dumitale să ai grijă de chiuvete? continuă supraveghetoarea.

Lucy încruntă din sprâncene și răspunse încet:

— Da, *ma bonne mère*.

Săptămâna aceasta chiuvetele fuseseră în sarcina ei și erau strălucitor de curate. Dar supraveghetoarea continuă:

— Am găsit astăzi două bucăți mici de săpun rupte din calup. Acest lucru este împotriva regulamentului. În cartea dumitale de serviciu vei putea constata că în astfel de cazuri calupul de săpun trebuie să-l pui de o parte iar bucățile rupte din el să le învelești într-o bucățică de muselină și să le întrebuințezi până când nu mai rămâne nimic din ele. Dumneata n-ai procedat în felul acesta.

Lucy ridică ochii. Nu cumva în dosul ochilor palizi ai călugăriței se ascunde o ostilitate latentă? Imposibil! Încercă din toate puterile să alunge gândul acesta și se sili să-i răspundă:

— Nu, *ma bonne mère*.

— Înțelegi că obligațiile pe care le ai în timpul săptămânii, trebuie să le execuți în mod desăvârșit?

Un imbold înfricoșător se trezi în ea ; auzi, o fărâmiță de săpun să stea în drumul mântuirii sufletului ei... dar se stăpâni.

— Da, ma bonne mère ; și plecă fruntea, pentru a primi canonul și cuvintele de dezaprobare. După ce spuse canonul, se ridică în picioare. Era cea din urmă. Culpă se terminase... se terminase până când va veni cea de săptămâna viitoare.

Piersicii din grădina mănăstirii erau plini de flori și împrejurul lor iarba era plină de petalele scuturate, întocmai ca o spumă albă. Caprifoliile făcuseră frunze și glicinele târătoare atârnașeră ciorchine liliachii de flori pe crengile copacilor. Trunchiul fagului din dosul bisericii lucea mai luminos și frunzele lui tremurau mângâiate de lumina și aerul blând al începutului verii.

Totuși moleșeala plăcută a anotimpului era departe de Lucy... tot atât de departe, ca și amăgirea unui vis. Nici aerul blând nu ajungea până la ea când sta în sala noviciatului și cosea, copleșită de gânduri. Odată cu schimbarea anotimpului se schimbase și ea, dar nu și putea da scama în ce măsură, deoarece ca și în sălile Postulatului, nici aici nu se găsea oglindă și regulamentul nu permitea să-ți examinezi trupul. Înfășurată în rasa ei de călugăriță, trupul nu i se vedea, dar era mai slabă și umerii parcă-i deveniseră mai colțuroși. Obrazul ei era mai mic decât până acum, încadrat în boneta albă și scrobită; dar ochii, datorită contrastului, păreau mult mai adânci și mai plini de umbre, iar mâinile ei slăbite aveau mișcări de nervozitate stranie.

Bineînțeles ea știa că a slăbit, dar făcea această constatare fără nici un fel de părere de rău. Probabil regimul, oricât de corespunzător și binefăcător ar fi fost, o făcuse să devină mai zveltă. Nu era obișnuită cu mâncarea și gustul acestora i se părea imund, așa că o înghițea mai mult în silă și probabil nici nu asimila alimentele în întregime. Nu-și dădea seama dacă aceasta ar putea să fie pricina și de fapt, nici nu o interesa. Exact

ca și bătăturile ce le făcuse la genunchi, starea ei generală de acum se degradase treptat și astfel nu-i atrase atenția; de fapt, nici nu dorea să se gândească la așa ceva. Nu voia să se gândească la sănătatea ei și nici să admită consecințele debilității ei de acum. Odată sau de două ori își adusese aminte de observația aruncată de Eduard, mai mult în treacăt, dar alungase această amintire, ca să se gândească la altceva. Ea va suporta această viață cu toată profetia ei solemnă. Această nervozitate neobișnuită, tresărirea inimii când cineva îi adresa o întrebare neașteptată, ușoarele ameteți care-i lăsau o senzație de deprimare eterică, pe toate acestea căuta să le ignore.

Nu, nu se putea gândi la astfel de lucruri, deoarece astăzi urmărea cu totul altceva. Când o întrebau cum se simte, răspundea că se simte foarte bine și în mod inconștient se înfiora de mândrie la gândul acestui răspuns categoric pe care îl da. Atitudinea ei nu era întemeiată numai pe sentimentul de mândrie: era voința și pornirea intensă și mult mai puternică, decât să țină seama de hrană și de starea sănătății ei; o voință care datorită meditațiilor îndelungi o chinuiseră săptămâni de-a rândul.

Această luptă ce se da în sufletul ei — luptă de care nu putea să mai scape — era un conflict perpetuu. Se rugase îndelung pentru a se liniști și se luptase din toate puterile, dar simțea și astăzi în adâncul ființei o ciudată îngrijorare care o chinuia mereu. Renunțase demult la visul ei despre femeile sfinte, cu mișcări de madonă, cu trupuri delicate și fețe luminoase, cu mâini transparente și pure și vorbe de o binefăcătoare suavitate. Ce o determinase să-și imagineze în felul acesta viața de călugăriță? Nici ele nu erau altceva decât femei; ce spusese odinioară Joe, cândva, foarte demult? „Toți suntem cameni! Înainte de a muri, nici unul dintre noi nu poate fi trecut între sfinți“. Da, aici toți erau oameni. Dar ce umanitate oprimată... un fel de viață cu totul aparte și adânc deosebită de ceea ce-și închipuise ea. Ciudățenia acestui fel de viață o făcea uneori să simtă o spaimă dureroasă. Ce căuta ea în această instituție, îmbrăcată în hainele acestea ciudate, între femei străine, încercând să măimuțarească felul lor de

a vorbi, vorbăria lor și naivitatea lor copilărească? Venise îndemnată de dragostea față de Dumnezeu. Dumnezeu îi condusesese pașii până aici și aici va rămâne. Acesta era răspunsul... răspunsul cu care se străduia din toate puterile să-și alunge chinuitoarea incertitudine.

Totuși nu putea scăpa de spaima ce o chinuia. Și în fața ei apărea supraveghetoarea Marie Emmanuel, care reprezenta încarnarea și mijlocul de propagare a spaimii sale.

În ultimul timp, datorită conexiunii inverse a nervilor, presimțea că între ea și supraveghetoarea aceasta se va trezi o antipatie sălbatică — aproape... da, aproape un fel de ură. Trupul i se cutremura ca de friguri. Nu se poate; așa ceva, era imposibil în această casă, unde relațiile dintre ele trebuiau să fie îmbibate numai de dragostea față de Dumnezeu. Cum altfel ar fi putut să-și explice persecuțiile ei repetate? Persecuțiile... da, acesta era calificativul potrivit.

În timp ce acul alerga neostenit, se gândea din nou, la ultimele săptămâni pline de amintiri amare, chinându-se cu amintirea morbidă a umilințelor, toate de importanță secundară, dar dureroase, tocmai datorită trivialității pe care o reprezentau. Chiar săptămâna aceasta: obișnuita inspecție a dulapului ei... două batiste care nu erau împăturite destul de îngrijit. Inspecția chiliei: un colț boțit de la învelitoarea patului, o picătură de apă căzută pe dușumele. *Ca mănecă le vernis!*... se rastiseră la ea pe un ton de nemulțumire fără precedent.

Și pentru astfel de greșeli, trebuia să stea nemișcată și să tacă, întocmai ca un copil, biciuită de reproșurile călugăriței Marie Emmanuel. Numai aducându-și aminte de numele acesta, buzele i se contractau și acul începea să alerge mai repede. Chiar în prima seară, pe peronul gării, când se apropiase zâmbind de cele două călugărițe, simțise în mod instinctiv răceala cu care o primise supraveghetoarea; dar astăzi această răceală părea îmbibată de o antipatie amară și violentă. Cât de mult ar fi dorit acum să-și răsplătească acest sentiment cu aceeași violență! Dar nu putea; trebuia să-și ascundă această pornire, să și-o stăpânească, să o înlăture. Persecuția supraveghetoarei i se părea nedreaptă.

De ce mulțumirea și extazul rugăciunilor ei să fie tulburate fără încetare de pumnalul reproșurilor? La gândul acesta sprâncenele i se încruntară.

Nu cumva era o simplă închipuire? Dar nu, așa ceva era imposibil. Presimțirea unui dezastru apropiat o frământa mereu, lăsându-i impresia că ea este izolată și singură între celelalte călugărițe. Era pe deplin incredințată că Marie Emmanuel o urăște.

Chiar acum, în timp ce cosea, cu fruntea plecată asupra lucrului, i se părea că simte ochii reci și apoși ai superioarei îndreptați spre ea. Fără să vrea, ridică fruntea și se uită spre celălalt capăt al sălii, dar în aceeași clipă simți cum o înfioară un val de spaimă, băgând de seamă că supraveghetoarea o urmărește cu privirea încercând să-i citească gândurile.

Plecă ochii repede asupra cusăturii, simțindu-se nemulțumită de această spaimă. Ce motive avea să se teamă? Nu se temea de nimeni, decât de Dumnezeu, în toată viața ei nu-i lipsise niciodată curajul de a ține fruntea sus. Fără să-și dea seama, atitudinea ei deveni mai rigidă.

Împrejurul ei celelalte novice, vreo douăzeci la număr sau chiar mai multe, erau așezate pe bănci joase, în fața meselor lungi din sală și, coseau tăcute, fără să bănuiască furtuna din sufletul lui Lucy. Cu totul pe neașteptate se simți copleșită de slăbiciune, cu mâinile înțepenite și fără putere; continuă totuși lucrul, căci trebuia să facă tivitura unei învelitori pentru altar. Era aproape terminată și în cele din urmă lăsă lucrul pe genunchi și încetă să mai coasă.

— Ai terminat învelitoarea? se auzi glasul călugăriței Marie Emmanuel care făcu să tremure tăcerea împietrită a sălii.

— Da, am terminat-o, *ma bonne mère*, răspunse Lucy, fără să se uite în ochii ei. De ce se ferea să-i întâlnească privirea? În cele din urmă reușise poate să-i răspundă în felul acesta datorită umilinței?

Superioara se ridică de la locul ei și apropiindu-se, examină lucrul cu toată atenția.

— Its! its! Scoțând un sunet ascuțit printre dinți, ridică bucata de pânză cu amândouă mâinile. I se părea

oare sau o ținea în mâini cu un fel de dispreț ? Apoi o auzi spunând : Uite cum ai murdărit-o ! Dar lui Lucy intonația acestui calificativ i se păru diabolică. Sale !

Un fior îi fugi în tot trupul : un demon i se zbătea în piept, gata să răspundă. S-o acuze în felul acesta ! Când i-o dădu s-o lucreze, bucata de pânză nu fusese curată. Supraveghetoarea știa în ce stare i-au dat-o, și știa la fel de bine că mâinile ei sunt întotdeauna curate.

— Nu înțelegi ce-ți spun ? repetă Marie Emmanuel. Ai murdărit pânza !

Buzele îi tremurară, gata să-i răspundă : „Da, ma bonne mère, dar în aceeași clipă i se păru că ceva se frânge în ea ; tot valul de indignare ce-i clocotea în suflet i se repezi spre buze. N-o mai interesa că regulamentul prescrie să accepte fără protest orice nedreptate și să suporte pedeapsa, chiar pentru greșelile pe care nu le-ar fi săvârșit. Ridică ochii și se uită la ea trufașă.

— Dumneata nu înțelegi ? repetă ea cu glasul încet și accentuând fiecare cuvânt. Bucata aceasta de pânză a fost murdară chiar din ziua în care mi s-a dat s-o lucrez.

Ce violare îngrozitoare a regulamentului ! La această ripostă atât de înspăimântătoare, din mijlocul celorlalte novice se ridică o exclamație întocmai ca un oftat. Dar călugărița Marie Emmanuel rămase nemișcată și indiferentă. Buzele palide îi tresăriră și se contractară într-o expresie pe care ar fi fost greu să și-o explice. Părea că n-a auzit răspunsul lui Lucy și împăturind bucata de pânză, declară cu glasul lipsit de orice nuanțare :

— Ajunge ! Astă seară înainte de masă vei săruta picioarele tuturor călugărițelor și ca ispășire, în timpul mesei vei sta în genunchi..., les bras en croix.

Apoi întorcându-se, se îndreptă spre scaunul ei. Lucy își simți trupul înțepenit ; obrazul i se scofălci și deveni de o paloare mortală ; cuprinsă din nou de amețeala care în ultimul timp o încerca mereu, se simțea ca și când s-ar fi rătăcit undeva în fundul ceții.

Ce o îndemna să se supună... acestei tiranii ? Iată întrebarea care îi stăruia în minte, întocmai ca un fier înroșit. Astfel de măsuri erau lipsite de cumpăt și nedreptate. Dumnezeu nu dorea o astfel de lume, atât de meschină, atât de copilăroasă. Este ea obligată să

plece fruntea în țărână și să se târască? Trebuia să-și umilească tot ceea ce reprezenta ființa ei, să-și smulgă sufletul din trup, pentru a ajunge la desăvârșirea aceea cu care-i împuiau mereu urechile? În sufletul omenesc trebuie să existe o forță... nu numai inerția aceasta sălcie și fără putere care i se cerea aici.

Tăios ca o lamă de cuțit, clinchetul clopoțelului îi tulbură aceste gânduri, spunând ora de masă... glasul de clopot care de aici înainte îi îndrepta fiecare pas ce-l făcea în viață. Se ridică împreună cu celelalte, cu obrazul rigid ca o mască și împreună cu ele, întocmai ca niște copii care se iau unul după altul, urmară pe supraveghetoare în sala de mese. Da, acum se simțea întocmai ca în mijlocul unui curent, înaintând încet, dar întotdeauna împreună cu el și mereu supravegheată.

Spuseră rugăciunea, apoi călugărițele se așezară pe o singură parte a mesei lungi și înguste, cu spatele sprijinit de perete. Dar Lucy nu se așază. Rămase în picioare, cu ochii îndreptați spre Marie Emmanuel, cu obrazul calm, încercând să-și ascundă tulburarea sufletului și stăpânindu-și cu o pornire sălbatică nervii chinuți. Pentru nimic în lume, chiar dacă va fi obligată să facă un efort peste puterile ei, nu-i va da cu nimic să înțeleagă tortura ce i-o pricinuieste acest act de ispășire.

Imediat după aceea, superioara îi făcu un semn și Lucy se apropie încet, pentru a face insuportabilul act de supunere... față de călugărița Marie Emmanuel sau față de Dumnezeu?

Fără îndoială pierduse cu desăvârșire orice simț pentru ridicol, căci altfel s-ar fi tăvălit de râs. Da, cu siguranță, văzându-se în genunchi și sărutând încălțăminte de femei; să se vadă ingenunchind din nou, apropiindu-și buzele și sărutând încălțăminte de femei... De multe ori pe vremea când era fetiță, luase și ea parte la jocurile copilărești și cântase jucând roată, de mână cu ceilalți copii; „în genunchi să săruți pământul... să săruți pământul... să te bată vântul, în genunchi, să săruți pământul... hai frumoasă doamnă, să te bată vântul!”.

Ei bine, va trebui să devină din nou copil... cum îi spusese odinioară călugărița Joséphine: „O mică jucărie

a lui Iisus !” Și de ce nu ? Și ce încălțăminte ! Mare și mică ; nouă și pleznită ; unele erau peticite și cusute de călugărița Cordonniere ; altele erau deformate de nodurile caraghioase ale încheieturilor ; erau și din acelea din care se desprindea mirosul greu de sudoare a picioarelor. Dar toate ghetetele strânse una lângă alta datorită castității, toate acoperite de poala rochiei negre, așteptau să fie sărutate de ea. Dacă ar vedea-o Frank acum — el care îi sărutase cu dragoste buzele — sau Peter, sau Eduard care probabil acum era pe un teren de golf sau tocmai acum mesteca o felie de cozonac și spunea că este „delicioasă !”... ce și-ar închipui oare despre ea ? Probabil ar râde, căci era caraghios s-o vadă târându-se în genunchi, ea care era femeie de vârstă mijlocie, să umble în patru labe de-a lungul dușumelelor, să-și bage capul sub masă, să se lovească cu el de tăblie, sărutând picioarele acestor femei străine. Probabil și Iisus râdea, văzând această tortură inutilă care-i fusese impusă. El murise pentru ea, prin urmare — cum spunea călugărița Marie Emmanuel — trebuia să se umilească pentru El.

Într-un târziu termină. Legănându-se pe picioare, apucă spre mijlocul sălii și întoarsă cu spatele spre călugărițele așezate la masă, îngenunchie. Întinse brațele — *les bras en croix* — așa cum i se poruncise, cu trupul drept și rigid, cu capul repezit pe spate. Acum, în această atitudine trupească și în această stare de spirit, trebuia să se concentreze asupra rugăciunii mute din sufletul ei. Dar era oare în stare să se roage ? În spatele ei se auzeau zvonurile stăpânite ale călugărițelor așezate la masă... farfuriile pe care și le treceau, țâcănitul stins al tacâmurilor pe marginea faianței, scârțâitul discret al scaunului pe care era așezată Marie Emmanuel, fșnetul rochiei cu care era îmbrăcată sora laică. Și tot timpul cât stătu în genunchi, cu brațele întinse, trupul îi tremura chinuit de amintirea acestei tiranii grotesti, care îi mistuia și îi învenina sufletul. Își închipuiau despre ea că se roagă.

Era slăbită și oboseala pricinuită de poziția în care sta acum, i se părea insuportabilă, dar nu voia să cedeze. Va dovedi călugăriței Marie Emmanuel, le va dovedi tuturor, cum înțelege ea să suporte suferința. Nu

suferise de-ajuns și în lumea din care venise ? Tocmai din cauza aceasta se refugiase în această mănăstire. Dar unde era liniștea și pacea în care nădărduse să-și înfășoare trupul și sufletul chinuit ? Nu cumva era aceasta, cu brațele *en croix* și cu ochii călugăriței Marie Emmanuel care o supravegheau de la spate ?

Își simțea brațele grele ca plumbul ; apoi încetul cu încetul senzația aceasta i se furișă de-a lungul brațelor, trăgându-le în jos și sfâșiindu-i sânii. Durerea deveni insuportabilă ; ar fi vrut să coboare brațele ; simțea cum sfârșeala începe să i se furișeze în trup, odată cu ritmul greu al bătăilor inimii. Va trebui să coboare brațele acestea de plumb pe care le simțea înțepenite ! Dar nu voia să cedeze, nu datorită sentimentului supunerii, ci datorită mândriei duse la extrem care o determina să aștepte nemișcată

Într-un târziu masa se termină ; se auzi apoi zgomotul lavițelor ferite, învălmășeala stinsă a celor care se ridicau în picioare, murmurul rugăciunii de după-masă, apoi pașii călugărițelor care se îndreptau spre ieșire.

— Ajunge

Supraveghetoarea se opri alături de ea și îi făcu semn cu indiferență că poate să se ridice și să mănânce. O clipă Lucy rămase în aceeași atitudine, apoi brațele îi căzură în jos și se ridică în picioare, fără să zică nimic. După ce Marie Emmanuel ieși din odaie, se apropiă de masă și se așeză pe scaunul ei. Ușurarea i se părea încântătoare ; dar se simțea slăbită și degetele îi erau atât de înțepenite, încât abia putea să țină cuțitul și furculița. Sora lalcă, o femeie cocoșată și mică, cu obrazul ofilit și plin de pete roșii, îi aduse de mâncare și-i aruncă o privire grăbită de simpatie. Lucy simți un îndemn neașteptat să vorbească cu această simplă țărăncă, în sufletul căreia bănuia că a mai rămas un rest de omenie. O vorbă de mângâiere ; dar nu, ar fi fost imposibil, deoarece la această oră regulamentul impunea tăcere.

Așa că începu să mănânce tăcută și mulțumită de această singurătate. Astăzi i se dădea carne — un praznic neobișnuit pentru comunitatea călugărițelor, dar nu pentru ea — o felie de carne, carne de cal, friptă

numai pe deasupra, astfel că în interior se vedea culoarea roșie-vineție. O tăie bucatele mici, ținând cuțitul între degetele tremurând și uitându-se în altă parte, încercă s-o mănânce. Din nou trebui să facă acest efort, această luptă perpetuă, pentru a putea suporta lanțurile care se prelungeau mereu și pe care trebuia să le poarte. Știindu-se neobservată, trăsăturile obrazului ei arătau că se gândește la altceva, pleoapele ochilor i se contractară din cauza întrebărilor rămase fără răspuns și obrazul ei mic și tras deveni disprețuitor.

După ce termină, se uită pe fereastră și constată că plouă — o ploaie caldă care spăla ierburile și frunzele — destul de puternic pentru a alunga novicele din grădină. Se ridică și trecu resemnată în sala comună unde în timp de vreme rea își făceau recreațiile.

Simți din nou același zbucium interior, când intră în sala plină de gălăgia ce o făceau novicele. Nici una dintre ele nu-i dădu atenție când o văzură că apare... regulamentul le oprea să facă aluzie chiar cu un salut tardiv, la o pedeapsă ispășită. Dar Lucy știa ce trebuie să facă. Trebuia să vorbească, să zâmbească și să râdă împreună cu celelalte; fără să pară că-și mai aduce aminte de umilința prin care a trecut, dovedind astfel în mod vizibil, că nu este supărată din cauza pedepsei ce i s-a dat. Când se așeză în fața ferestrei unde un mic grup de călugărițe stăteau de vorbă și râdeau — între ele, Thérèse, Wilhelmine și Margueritte — simți ochii cercetători ai supraveghetoarei îndreptați spre ea. Dar astăzi întoarse capul și nu-i dădu nici o atenție.

Afară zgomotul ploii continua stăruitor, dar cu toate acestea câteva surori laice lucrau în grădină, cu rochiile sumese în brâu, cu sabotii proptiți zdravăn în pământ și cu mijlocul plecat. Pe acestea nu le interesa nici ploaia, nici regulamentul.

Un glas neașteptat o făcu să tresară.

— Iată ceva ca să-ți pui degetele în mișcare — era glasul plăcut al novicei de lângă ea care-i puse în poală o cutie de mucava plină de sfori. Fiecare dintre ele avea câte o ocupație în timpul recreației din zilele ploioase — întoarcerea pe dos a plicurilor întrebuintate, pentru a putea fi întrebuintate încă o dată, însăilarea fâșiilor de cârpe adunate din atelier și înnodarea ca-

petelor de sfoară pe care le întrebuințau pentru diferite scopuri — cu un cuvânt diverse mici ocupații prevăzute de regulament. Lucy încercă să răspundă novicei cu un zâmbet și începu să înnoade capetele de sfoară din cutie. Le descurcă una după alta, cele înnodate le deznodă și le întinse, făcându-le ghemulețe, aceasta fiind deocamdată datoria ei.

Împrejurul ei conversația continua, cuvintele se încrucișau prin aer, întocmai ca niște mingi.

— Va trebui să facem o poezie.

— Sigur că da, pentru aniversarea călugăriței noastre **bonne mère**.

— Thérèse, dumneata vei face versurile.

— Sigur că da — pentru **bonne mère** — oricând sunt dispusă.

Se făcu tăcere. Oare datorită numai închipuirii ei nemulțumite, sau cu adevărat aceste cuvinte fuseseră pronunțate anume pentru a fi auzite de Marie Emmanuel, cu singurul scop... de a-i face plăcere?

— O, ia uitați-vă **ma bonne mère**, ce culoare frumoasă! exclamă una dintre novice, scoțând o fâșie de matase din cutia ei.

Marie Emmanuel dădu cu gravitate din cap și se uită la ea, fără nici un entuziasm.

În aceeași clipă călugărița Margueritte le arătă ceva pe dușumele și exclamă înveselită:

— O, **ma monne mère**, ia te uită, Sora Gabrielle și-a pierdut din nou jartiera! Era o fâșie îngustă de postav care în mănăstire se întrebuința la jartiere.

Toate călugărițele începură să râdă, în timp ce Gabrielle se roși și ridică fâșia de postav.

— Se vede cât de colo, că nu este a dumitale, zise Thérèse, adresându-se Wilhelminei care era alături de ea.

Din adâncul pieptului amplu al Wilhelminei se ridică un hohot sonor. Urmă o scurtă pauză, în timpul căreia Wilhelmine își văzu de lucru: tăierea meticuloasă a foilor de ziar în pătrate uniforme și de mărime corespunzătoare, pentru dragostea lui Dumnezeu și pentru uzul implicit din petit pays. În mijlocul acestui grup ocupația Wilhelminei fusese mereu subiect de

glumă sinceră, așa că Thérèse se adresa călugărițelor dimprejurul ei :

— Să n-o întrerupeți. Lăsați-o să-și continue lucrul cu *delicatésse*.

— Are o îndemânare fără pereche, nu-i așa ?

— Sigur, că da ; aceasta este o calitate.

— Veți avea ocazia să vă convingeți, ripostă Wilhelmine și începu să râdă zgomotos ; trecuse multă vreme de când se împăcase cu nemulțumirile pricinuite de culpe. Ceva mai târziu veți avea ocazia să vă convingeți, adăugă ea și luând un pătrat de hârtie îl ținu în palma uriașă.

— Te rog, nu ține hârtia în felul acesta, zise Thérèse cu glasul prefăcut. Prea este semnificativ.

Urmă un nou hohot de râs la care Marie Emmanuel, distantă dar atentă ca întotdeauna, se asocia ținându-și ușor buzele. Acestea erau glumele firești, simple, ușor de înțeles și îngăduite ; să se poarte ca niște copii mici, să râdă și să se veselească. Dar Lucy nu râdea. Pentru ea glumele acestea erau de o vulgaritate odioasă și toată nemulțumirea ce-i clocotea în suflet, începu să i se frământa răscolită. Aceasta era dovada despre ceea ce este capabil un suflet omenesc în elanul său de a se ridica spre Mântuitorul ?

Izolată și cutremurată până în adâncul sufletului, stăruia în credința ei de la început. Va merge înainte, va persevera și va reuși. Încleștă cu putere din dinți.

Rezistă și rămase nemișcată, cu obrazul slăbit și palid, cu trupul sfârșit de puteri, o siluetă extrem de impresionantă ; descurcând cu mișcări intermitente capetele de sfoară pe care le ținea între degetele tremurând... un fel de simbol care-și descurca firele scurte ale propriilor ei zile.

Îi urmărea oare fiecare mișcare? Nici ea nu știa. Dar era mereu preocupată de ciudata și fascinantă obsesie, că încearcă să-i smulgă secretele sufletului. Oprimată de frământarea gregară a vieții în comun, ar fi dorit din tot sufletul să se poată bucura din nou de singurătate. Totuși nu putea fi niciodată singură, decât în ceasurile petrecute în chilie, când sta întinsă și nemișcată în mijlocul întunericului amorf, străduindu-se să facă luminos trupul răstignit pe crucea de pe peretele din fața ei. Dar numai închipuirea ei era în stare ca în timpul nopților de zbucium să lumineze tenebrele grele dimprejurul crucii, sau cel mult când o rază rătăcită de lună tremura în treacăt și-și făcea loc prin firida îngustă, împrumutând un fior de viață trupului martirizat al acestui Christ de ipsos.

Dormea puțin, dar și somnul acesta era intermitent și zbuciumat, așa că nu o putea relaxa. În locul saltelei obișnuite din timpul **Postulatului**, acum avea un pat de călugărită cu un așternut subțire de paie. Marie Emmanuel îl spusese într-o zi, cu obișnuita ei liniște și extazul caracteristic pentru o femeie ca ea :

— S-au împlinit două luni de la investirea dumitale. Astă-seară vei dormi pe paie, așa cum a dormit și Mântuitorul în ieslea dobitoacelor.

Procedeul era just și necesar. Ceea ce fusese bun pentru Mântuitorul, trebuia să fie cu atât mai bun pentru ea. Prin urmare nu era nici un fel de sacrificiu. Dar, deși sufletește primea cu tot curajul această situație, trupul refuza să se odihnească pe un astfel de așternut. Afară de asta, în ultimul timp îi schimbaseră chilia, tot din pricina Regulamentului, deoarece a petrece timp mai îndelungat într-o chilie, ar fi însemnat să i se a-

tribuie un caracter de proprietate; așa că Lucy nu reușise încă să se obișnuiască cu această schimbare. Aveau nevoie de somnul care fugea mereu de ea.

În timpul ceasurilor de veghe prin întuneric și în mijlocul liniștii ca de cimitir, fără să fie tulburată nici cel puțin de tic-tacul unui ceasornic, așteptând primele clipi tulburi ale zorilor, creierul ei chinuit se crampona de câte o frântură de gând din care însăla felul în care este urmărită mereu din toate părțile. Nu numai de ochii mereu treji și bănuitori ai supraveghetorei Marie Emmanuel, ci de o supraveghere mult mai discretă și mai misterioasă, care pătrundea până dincolo de pereții noviciatului. Mici colocvii în dosul ușilor închise: conversațiile foarte serioase încinse între Joséphine, Marie Emmanuel și Superioara mănăstirii, privirea grăbită și revelatoare pe care i-o arunca Superioara, când apărea pe neașteptate, ieșind din biserică. Toate acestea erau oare simple închipuiri? În realitate așa ar fi trebuit să fie; rămânea însă faptul concret care nu mai putea fi pus la îndoială, al convorbirii ce o avusese ea însăși.

Convorbirea aceasta se desfășurase într-una din zile, în timpul recreației, când la *bonne Mère Générale* apăruse în fața ei și-i spusese:

— Comunitatea noastră a constatat că ai început să slăbești. Nu cumva ești bolnavă?

Tăgăduise imediat că ar fi bolnavă.

— Pentru a putea urma prescripțiile Regulamentului, trebuie să fii foarte sănătoasă. În această privință nu se admite nici un fel de excepție. O sănătate prea șubredă și o inimă prea mândră, nu sunt mijloace cu care ai putea deveni o bună călugăriță.

Era oare inima ei prea mândră? Tocmai despre ea se spunea așa ceva, când se supusese atâtor umilințe și se târâse în genunchi? Nu zise nimic.

— Mi s-a spus că dai dovadă de o feroare deosebită, în ceea ce privește rugăciunile, așa că fără îndoială Dumnezeu îți va da puterea necesară, ca să poți duce înaintea acest fel de viață.

Să ducă înainte acest fel de viață! Iată cuvintele pe care Lucy le auzise în ziua aceea și care stăruiau chinătoare în amintirea ei, mai ales în timpul nopților, când o făceau să se zbuciume fără somn în așternut. În

ele simțea incertitudinea chinuitoare a ideii că nu va reuși; ea, care reușise întotdeauna și care va trebui să reușească și de astă dată în această încercare de importanță vitală pentru ea. Deși timpul de acum nu reprezenta altceva decât o perioadă de încercare, chiar din prima zi când intrase în mănăstire, n-o considerase altceva, decât ca un refugiu permanent și definitiv în care se va putea adăposti.

Dar amănunt straniu, deși viața pe care o ducea acum i se părea neobișnuită, severă și neînțeleasă, se străduia cu toată pasiunea caracteristică firii ei, să o ducă înainte. Își aduse aminte cu ce încredere absolută intrase în mănăstire; se putea oare ca ea să fie o femeie cu voința atât de slabă, încât să-și piardă atât de ușor curajul și credința? Dumnezeu, din dragoste pentru ea, îi condusesese pașii spre mănăstirea aceasta care trebuia să fie colțul de stâncă de care să se înțelezeze din toate puterile.

Cu toate îndoielile și luptele încinse în sufletul ei, lupte care îl cereau o abnegație îngrozitoare, era hotărâtă să meargă până la capăt. Atitudinea aceasta era paradoxală dar în orice caz caracteristică.

Și acum, ca o umbră mult mai întunecată decât toate celelalte umbre, simțea această teamă de înfrângerea împotriva căreia va trebui să se apere în orice clipă; probabil acesta era motivul senzației că este urmărită și spionată de toată lumea. În realitate ea singură se urmărirea și se spiona pe sine, fără să-și dea seama.

Teama aceasta stăruitoare în fața necunoscutului mereu prezent, era exact ca o notă ascuțită a corzilor nervilor ei, supuși unei tensiuni excesive. Nota aceasta îi vâjâia în urechi și se amesteca în hăulitul mut al tăcerii. Fără să-și dea seama, se zbătea chinuită de o spaimă uriașă, obrazul ei cu trăsăturile congestionate părea că este mereu în așteptare. Un păienjenis de crețuri abia vizibile își făcuse loc sub pleoapele ochilor ei și un spasm irezistibil făcea ca din când în când obrazul să i se contracteze. Uneori, când se plimba sau trecea de-a lungul coridoarelor, avea ciudata senzație că trece peste perne umplute cu aer și senzația aceasta sfârșea întotdeauna cu o ușoară amețelă; umbla cu pași elastici și continua să se adapteze vieții de acum, datorită unui

efort de voință, susținut de extazul dragostei și credinței.

Toate acestea le făcea pentru Iisus. Iisus, Mântuitorul ei care fusese biciuit și a cărui frunte sângerase sub cununa de spini și care murise torturat pe cruce. Prin urmare dacă El a suferit în felul acesta pentru ea, cum ar putea să refuze ca ea să sufere pentru El? „Totul pentru Iisus, totul pentru dragostea față de El”, aceasta era eternul refren al sufletului ei. Închisă în singurătatea chiliei, în timpul acestor ceasuri lungi de întuneric, sufletul ei ardea în flacăra credinței pe care o simțea tremurând întocmai ca o aureolă boreală. Tot așa, de multe ori din abisul întunericului i se părea că vede inima sfântă a Mântuitorului împrejurul căreia tremurau limbi de flăcări, care-i răspundeau, care o chemau și așteptau adorația ei. Când avea această vedenie, se simțea îndemnată să se ridice din așternutul de paie, să cadă în genunchi și să-și ofere lui Iisus trupul și sufletul. Reținută numai de prescripțiile regulamentului, aștepta în extaz, cu ochii larg deschiși, primul sunet al clopotului care-i permitea să se ridice și să meargă la El: „Binecuvântat fie Domnul! În vecii vecilor!”.

Imediat după aceea se ridica grăbită și începea să se îmbrace pe întuneric, încălzându-și trupul slăbit cu rasa de călugăriță, ca apoi să se îndrepte spre biserică, unde în prezența lui Dumnezeu se prosterna într-o adorație umilă.

Aici în capelă, cu lumina tulbure vărgată numai de tremurul feștilelor de la făcliile aprinse pe altar, i se părea că vede din nou limbile de flăcări în fața cărora lumina făcliilor pălea. Știa că în felul acesta Duhul Sfânt se coborâse asupra apostolilor; în felul acesta flăcările jucaseră împrejurul numeroșilor martiri și fiecare flăcără era un simbol care îi trezea imaginația și o ridica într-un extaz de dragoste.

E adevărat că în timpul nopților, în clipele intermitente de somn chinuit era torturată de multe ori de un vis îngrozitor: împrejurul ei se ridicau flăcări uriașe... și toată mănăstirea începea să ardă, întocmai ca o jertfă adusă lui Dumnezeu. În astfel de clipe se trezea cu trupul înțepenit și scăldat într-o transpirație rece. Toate

acestea însă nu erau altceva decât fantasme, închipuirii fără temei și fără nici o legătură cu dragostea față de Iisus.

— Binecuvântat fie Domnul !

— În vecii vecilor.

De câte ori nu dădu până acum acest răspuns plin de extaz ? De câteva luni, dar, pentru ea aceste luni fuseseră lungi. Totul i se părea un deșert fără hotar, în timp și spațiu. Acum piersicile din frumoasa grădină a mănăstirii erau în pârg și atârnavu grele și strălucitoare pe crengi, încărcate de must și împrăștiind o mireasmă subtilă sub bătaia razelor de soare. Era plăcut să stai o clipă în timpul recreației și să admiri aceste fructe, făcute din mila lui Dumnezeu, să urmărești surorile cum le culeg cu mâinile lor ciotoroase și totuși delicate, ca să le așeze în coșuri și să le ducă la târg. Dar bineînțeles, n-aveau voie să facă altceva, decât cel mult să le admire. În mănăstire toate călugărițele repetau o întâmplare pe care o auziseră și ele — așa cum li se spusese cu mulți ani în urmă și le provocase exclamații și gesturi de groază — cu o novice ci nu cu o călugăriță care a făcut legământul — așa ceva ar fi de neînchipuit ! — și nu făcând parte din ordinul acesta — o astfel de presupunere ar fi absurdă ! — ci o novice din alt Ordin — probabil al Carmelitelor ; da, s-ar putea să fie ordinul Carmelitelor — care căzuse victimă monstrului cu două capete : acela al neascultării și al lăcomiei. Novicea aceasta cedase ispitei și renunțase la demnitatea de călugăriță, datorită unei imprudențe nebănuite, când întinse mâna pe ascuns, ca să rupă o piersică și să o mănânce. (La această fază a povestirii, călugăriței Thérèse îi scăpă un țipăt de spaimă). Dar cu bunul Dumnezeu nu se poate să te joci, piersica avea un sâmbure și novicea în graba de a înghiți cât mai repede, înghițise și sâmburele acesta ce-i rămăsese în gât, așa că s-a înecat.

Între celelalte călugărițe se auziră din nou exclamații de spaimă și silă.

— Ma bonne mère...

— Moi, je ne...

Dar oricât ar fi fost de frumoase, Lucy nu simțea dorința să guste aceste fructe. Probabil înainte de asta,

cu mulți ani în urmă fusese și ea altfel ; pe vremea aceea i-ar fi făcut plăcere să mănânce o piersică ; dar astăzi fructele acestea o lăsau indiferentă. Totuși îi plăcea grădina și de fiecare dată în timpul recreației, simțea un fel de ușurare, când apuca de-a lungul cărărilor ei. Aici avu în ultimul timp din nou parte de plăcerea unei prietenii neprevăzute, care o făcea să aștepte nerăbdătoare ceasul pe care-l va petrece sub crengile încărcate de fructe ale acestor pomi.

Sora Adrienne vorbise cu ea — Sora Adrienne care purta rasa de călugăriță în acest Ordin, de mai bine de șaizeci de ani din cei optzeci ce-i purta pe umeri. Călugărița Adrienne avea obrazul ofilit și încrêtit ca o pungă, n-avea nici un dinte în gură și pleoapele ochilor umezi și încadrați de cearcâne roșii, întocmai ca ai porumbeilor, erau limpezi și tot atât de blânzi ca și zâmbetul ei. Înșirându-și mătaniile ce-i atârnav din mâneca rasel și murmurând rugăciuni, bătrâna călugăriță umbla tipăind din picioarele slăbite, de-a lungul cărărilor grădinii înșorite. Într-una din zile când se împiedicase și era gata să cadă, Lucy se repezi și o apucă de subțiori, așa că bătrâna călugăriță începu numaidecât să vorbească de ea. Numai datorită vârstei — era cea mai bătrână între călugărițele din mănăstire — se bucura de privilegiul de a putea vorbi cu o novice.

— A șaizecea aniversare a zilei când am îmbrăcat rasa de călugăriță cade tocmai în ziua pomenirii celor doisprezece sfinți mucenici, îi spuse ea pe neașteptate. Nu ți se pare o coincidență semnificativă ?

Încântătoarea simplitate a manierelor călugăriței făcu ca pe obrazul palid și impasibil al lui Lucy, să tremure o umbră de zâmbet.

— Dacă vei fi cuminte, continuă călugărița Adrienne, la amiază vei primi o cafea și o bucățică de gâțeau glacé. Lucy era informată despre bucățica aceasta de cozonac pe care o va primi fiecare novice ; de zile întregi acest amănunt fusese subiectul conversațiilor animate dintre călugărițe în timpul recreației.

— Cred că ar trebui să vă felicit, zise ea cu sfială.

Bătrâna călugăriță zâmbi din nou fără să răspundă și plecând fruntea se depărtă cu pași mărunți de-a lungul

cărării. Dar ziua următoare apăru iarăși și schimbă din nou câteva cuvinte cu Lucy.

— Te-am remarcat ieri, zise ea. Nu ești dumneata novicea care m-a felicitat pentru aniversarea ce o voi serba în ziua pomenirii celor doisprezece sfinți mucenici? Primește iconița aceasta de la mine, ca s-o păstrezi în cartea dumată de rugăciuni.

Îi întinse un cartonaș mic și aurit pe care era imaginea colorată a Copilului Iisus, și uitându-se la ea, Lucy își simți ochii umezi.

— Este o bunătate nebănuită din partea dumneavoastră, îngână ea impresionată peste măsură de această neînsemnată dovadă de bunătate.

— Este Iisus Copilul, adăugă călugărița, ridicând obrazul îmbătrânit, este atât de bun și atât de blând. Ce binecuvântare pentru Sfânta Fecioară, să fie Mama unui astfel de copil ! Ești mulțumită ?

— O, da ! Foarte mulțumită, răspunse Lucy cu glasul stins.

— Să ții în brațe un astfel de copil, continuă Adrienne. Crede-mă, pismuiesc pe Mama Lui.

Lucy nu se mai putea stăpâni. Un val de emoție neașteptată îi încinse pieptul și se cutremură de un hohot de plâns. I se păru că vede cum se sfâșie un văl în fața ei și se vede pe ea legănându-și copilul în brațe, pe plaja din Ardfyllan. Stăpânită de o emoție neînțeleasă, indescriptibilă, de o suferință sfâșietoare, aspirația fiind esența vieții ei, rămase cu mâinile încleștate și nemiscată, strângând bucățica de carton. Apoi fără să mai zică nimic, se depărtă, cu trupul întepenit. Bătrâna călugăriță se uită după ea cu ochii blânzi și plini de păreri de rău, apoi se urni și ea încet și murmură :

— Je vais la suivre, murmură ea. Je vais la suivre.

Între ele urmă după aceea o camaraderie stranie și neînțeleasă, contrară parțial prescripțiilor regulamentului, dar în această perioadă a vieții ei, prietenia călugăriței Adrienne — dacă relațiile dintre ele ar putea fi numite prietenie — fu întocmai ca un popas, o intervenție neașteptată în calea dezastrului ce o amenința. Se încleștă cu toată deznădejdea de această femeie bătrână și încercă să găsească în tovărășia ei liniștea pe care o căuta cu atâta deznădejde.

Şalzeci de ani petrecuţi în Ordinul călugăriţelor ! Fără îndoială, sondând adâncurile sufletului acestei bătrâne femei, ar fi însemnat să rezolve, odată pentru totdeauna, enigma ce o obseda pe ea. Stăruî deci pe lângă ea pentru a obţine această revelaţie.

— Da, în ziua pomenirii celor doisprezece sfinţi mucenici se împlinesc şalzeci de ani de când am îmbrăcat rasa de călugăriţă.

— Şi acum simţi o mare fericire... o nemărginită mulţumire ? stăruî Lucy.

— Este fericire să-mi pot încălzi ciolanele bătrâne la lumina soarelui, răspunse Adrienne calmă, mai ales când mă gândesc că se apropie aniversarea mea, în ziua pomenirii celor doisprezece sfinţi mucenici. Acum înţelege !

— Dar...

— O, am intrat nerăbdătoare în Ordinul acesta, murmură bătrâna copleşită de amintiri. Îmi aduc aminte, de parcă s-ar fi întâmplat astăzi. Şi de mama, biata de ea, cum plângea din cauză că am îmbrăcat rasa de călugăriţă... deoarece ea nu a fost de acord cu hotărârea pe care o luasem. Dar mai târziu... după acest extaz... nu mai ştiu nici eu.

Făcu o pauză şi în lungul obrazului ei trecu o muscă, fără ca ea să întindă mâna s-o alunge.

— Vezi dumneata, adăugă ea, în viaţa aceasta îţi dai silinţa să faci ceva... să fii mereu preocupat. Am citit odinioară undeva despre un sfânt, nu mai ştiu unde... acum uit foarte uşor... care în toată viaţa lui de călugăr n-a avut niciodată parte de adevăratul extaz, deşi n-a încetat nici o clipă să se roage ca să i se acorde harul acesta. Totuşi a continuat felul de viaţă pe care şi l-a ales şi a căutat să facă ceea ce este împotriva dorinţelor lui, pentru a sluji pe Dumnezeu. Spunea : eu cred ! Şi trebuia să creadă, aceasta este credinţa. Misterele credinţei sunt neînţelese. Făcu o nouă pauză şi adăugă vişătoare : Eu nu sunt o femeie sfântă, dar tot aşa s-a întâmplat şi cu mine.

Lucy se uită la ea speriată.

— Bine soră, dar răsplata ce urmează după moarte ?

— Eu nu doresc să mor, răspunse călugăriţa Adrienne cu vioiciune neobişnuită, şi musca îi zbură de pe

vârful nasului, ca și când afirmația aceasta nu i-ar fi fost pe plac. În ceea ce mă privește pe mine, eu sunt de părere că viața este foarte plăcută; să-mi încălzesc ciolanele bătrâne la lumina soarelui, atât îmi ajunge deo-camdată. Afară de asta, amintirile sunt atât de plăcute...

Zâmbetul ei era luminat de amintirile ce o preocupau — și gândurile ei caracteristice pentru oamenii în vârstă, se îndreptau în zbor spre depărtata ei copilărie.

— La mine acasă, în orașul meu, ne simțeam foarte bine. Într-un colț din fundul curții era un smochin la umbra căruia mă jucam. Într-un rând m-am dus la bălci și aici veneau și copiii sătrarilor ca să primească timp de două săptămâni o anumită instrucție. Eram îmbrăcată într-o rochiță albastră și părul îmi era numai înele... Așa mă îmbrăca tatăl meu întotdeauna și-mi spunea *mon petit chou frisé*.

Câteva clipe continuă să vorbească în felul acesta blând, apoi Lucy care se simțea perplexă o întrebă :

— Dar... fără îndoială dorești să ajungi cât mai curând în brațele Mântuitorului ?

Urmă o lungă tăcere, apoi bătrâna călugăriță declară cu glasul domolit :

— Este foarte ciudat. Da, foarte ciudat : într-un rând în Italia — unde am petrecut ani îndelungați în calitate de membră a Ordinului nostru — s-a întâmplat ceva. Din cauza vârstei extrem de înaintate, un arhiepiscop... un bărbat foarte bătrân care ducea o viață extrem de pioasă... s-a retras din slujbă. Imediat după aceea s-a îmbolnăvit. Ce crezi că s-a întâmplat ? N-a spus nimă-nui : „Sunt om bătrân, sunt credincios. Lăsați-mă să mor, ca să-mi găsesc fericirea alături de Dumnezeu“. Nu, dimpotrivă ! A chemat un medic și câțiva specialiști. Aceștia au hotărât să-l opereze. Și el a fost de acord, pentru ca să se însănătoșească. S-a însănătoșit. Și a rămas încântat... a rămas atât de mulțumit, și pentru această mântuire a lui în toate părțile s-au făcut rugăciuni de mulțumire. E ciudat, nu-l așa ?

Se auzi sunetul clopotului care anunța sfârșitul recreației și Lucy, cu sufletul răscolit peste măsură, se îndreptă spre capelă, pentru a se ruga să i se acorde un loc în ceruri, un loc... pe care sora Adrienne nu se grăbea să-l ocupe.

Nu reuși să obțină de la bătrâna călugăriță soluția pe care o căuta atât de nerăbdătoare, dar reuși să găsească un fel de liniște în tovărășia ei. Îi deveni nebănuit de devotată. Pentru a scăpa în timpul recreației de ochii care o urmăreau și de eternul refren : „O, ma bonne mère“, „ia, uitați-vă ma bonne mère, a apărut prima castană“; „mânzul a crescut foarte repede, nu-i așa ?“ refugiul acesta îi pricinuia o nespusă ușurare.

Când reproșurile supraveghetorei Marie Emmanuel o scoteau din fire și când datorită acestei chinuitoare așteptări ajungea la capătul puterilor, îi era de ajuns să se gândească la obrazul stoic al acestei călugărițe bătrâne, care pentru ea era o mângâiere neașteptată. Fără să-și dea seama, certitudinea că în timpul recreației va putea sta de vorbă cu călugărița Adrienne, o liniștea și-i dădea un nou curaj. Fără să vrea, bătrâna Adrienne deveni un fel de antidot împotriva călugăriței Marie Emmanuel. Dar, în schimbul acestei miraculoase liniști Lucy presimțea că va cădea tot mai adânc în mocirla urii, deoarece antipatia călugăriței Marie Emmanuel părea și mai exagerată și ostilitatea mută dintre ele devenea mai acerbă. Totuși în timpul meditațiilor ei, își da toată silința, ca să suporte și să fie ascultătoare. Voia să meargă înainte. Se va sili din toate puterile ca să meargă.

Sosi și ziua din ajunul prăznuirii celor doisprezece sfinți mucenici. Datorită acestei ocazii neobișnuite a aniversării ce se celebra în timpul dimineții, stătu de vorbă cu Adrienne mai mult decât de obicei. Bătrâna îi dădu o nouă iconiță și când se auzi sunetul clopotului, Lucy traversă grădina cu zâmbetul pe buze și în mână cu imaginea pe care o primise. În aceeași clipă simți ochii supraveghetorei Marie Emmanuel opriți asupra ei. Zâmbetul îi pieri imediat de pe buze și băgă repede iconița în buzunar. Nu schimbă nici o vorbă, dar trupul i se înfioră și plecă fruntea, ca și când pe deasupra ei ar fi trecut o pală rece de vânt. Nu face nimic, își zise ea ; nu s-a întâmplat nimic ! Dar amintirea felului în care se uitase la ea, o urmări toată după-amiaza. Fără să o vadă, simți din nou ochii aceia reci și dușmănoși cum o cercetează și un fior îi străfulgeră trupul. Toată aver-

slunea ce i-o inspira supraveghetoarea, se trezi în ea cu intensitate chinuitoare, fără să și-o poată stăpâni. Prin urmare era adevărat! Ura și disprețuia cu toată energia ce-i mai rămăsese pe această Marie Emmanuel. Era convinsă că nu putea, nu trebuia să admită acest sentiment. Trebuia s-o iubească și s-o asculte cu supunere. Să întindă și celălalt obraz... acesta era cuvântul evanghelic care trebuia să călăuzească viața ei de acum. Stăpânită de vârtejurile tumultoase ale gândurilor, intră în biserică pentru a-și face rugăciunile de seară. Va trebui să-și stăpânească pornirea aceasta de revoltă. Va trebui... va trebui să se supună!

Datorită unui efort supraomnesc, reuși să se concentreze și rămase cu ochii îndreptați spre altarul luminat, rugându-se în tăcere și din tot sufletul. Se ruga cu un extaz fără precedent, implorând mila cerească pentru a putea continua, pentru a i se arăta un semn, un semn de liniște și de milă.

Ieși din biserică cu sufletul în extaz, cu ochii umezi și aprinși de intensitatea rugăciunilor murmurate. Simțea un nou imbold pentru a putea înfrunta această nouă noapte de veghe.

Fiind cea din urmă dintre călugărițele care plecau, nu se deplasă spre scara chiliei de la etaj, ci se îndreptă de-a lungul unui coridor, în fundul căruia era o intrare de serviciu, a cărei ușă trebuia să o încuie în fiecare seară; o sarcină modestă și una dintre numeroasele sarcini lăsate în grija noviciatului. Dar înainte de a ajunge la ușă, la picioarele scării îi ieși cineva în cale. Era Marie Emmanuel.

— Un moment, te rog, zise supraveghetoarea cu glasul în șoaptă.

Lucy tresări. După rugăciunile de seară, regulamentul prevedea tăcere deplină și această prescripție numai rareori era încălcată și în împrejurări extrem de grave. Lucy se opri speriată și mirată în fața călugăriței, în mijlocul coridorului învăluit în umbră. Întunericul acestui coridor era plin de tăceri și tăcerea aceasta părea că trezește ecouri.

— Am omis să te informez, continuă Marie Emmanuel pe obişnuitul ei ton rece și precis, despre ceea ce va trebui să știi pentru ziua de mâine. Se opri, aproape

lipsită de înfățișare omenească, în mijlocul umbrei. Apoi, adăugă cu glasul ca de gheață. Este vorba despre sora Adrienne.

Lucy își simți inima zvâcnind. Acesta era semnul pe care îl ceruse? Un fior rece îi fugi în tot trupul și membrele îi înțepeniră.

— Am constatat, continuă supraveghetoarea cu glasul tăios ca al unui judecător, că în timpul recreației stați împreună. Intimitatea aceasta nu este la locul ei. Sora Adrienne se bucură de privilegiile femeilor în vârstă, dar aceste privilegii nu ți se pot acorda și dumitale. Mai înțeles?

Dacă înțelegea? Paloarea obrazului ei care clipea în umbra acestui coridor îngust, răspundea întrebării puse de călugăriță, fără să mai fie articulată prin cuvinte. Prin urmare se întâmplase exact ceea ce prevăzuse ea. O presimțire neașteptată îi spunea că va fi din nou supusă umilinței, nedreptății și pedepsei. Iarăși și iarăși, prin urmare situația aceasta nu va înceta niciodată? În aceeași clipă mușchii obrazului începură să-i tresară, dar rămase nemișcată și nu-i răspunse nimic.

— Pentru a deveni o bună călugăriță, se auzi din nou glasul rece din mijlocul întinericului, trebuie să renunți la toate.

În glasul acesta nu se simțea nici un fel de nemulțumire, ci numai o autoritate rece. Lucy nu-i răspunse nici de astă dată.

— M-ai înțeles? întrebă în cele din urmă supraveghetoarea, cu glasul încet și măsurat, apoi tăcu și așteptă.

Lucy își îndreptă trupul. Acum era momentul: nu semnul pentru care se rugase să i se arate, ci altceva, mult mai bun! Și acum, ca și când ar fi prevăzut dinainte această scenă, când va putea fi singură împreună cu această femeie care o înjosise, căută cu înfrigurare să profite de ocazia ce i se oferea. Inima care adineauri i se contractase în piept speriată, se dilată pe neașteptate, nările începură să-i tremure, buzele palide îi fugiră spre colțurile gurii și întrebă cu glasul tremurând de dispreț:

— Am voie să vorbesc?

Supraveghetoarea înclină ușor obrazul, fără să se uite la ea.

— Știi că Sora Adrienne a fost cea care a început să vorbească întâi cu mine ?

— Asta nu schimbă situația câtuși de puțin.

— Și dacă va încerca din noi să vorbească cu mine, ce am de făcut ?

Cuvintele acestea treziră ecoul tăcerilor coridorului întunecat.

— Vei face ce ți s-a poruncit. Nu vei răspunde.

Se uitară una la alta și în ochii lui Lucy începură să scapere lumini ca de încăierare. Ea era o femeie cu suflet și nu o slăbănoagă care să se târască cu fruntea în țărână și să scâncească supusă : **Oh, pardon, ma bonne mère**, pentru a i se ierta o greșală imaginară care n-a existat niciodată. O silă fără seamăn îl inunda toată ființa, fugindu-i în lungul trupului întocmai ca o pală de flacăra. Ea era egală cu această femeie lividă și steampă. Da, mai mult decât egală, deși trupul îi era ofilit și slăbit, era mai voinică... mai bună decât ea... pe Christos, era mai bună. Mai voinică și mai bună. Ea cunoșcuse extazul dragostei și durerile facerii. Ea nu era o fecioară lividă și îmbătrânită care să-și fi stăpânit ani de-a rândul pornirile firești ale trupului cu disciplina aceasta prostescă. Era o femeie și nu se temea de nimic. Ridică fruntea întocmai ca un cal năraș, obrazul ei mic și slăbit părea transfigurat, când înfruntă pe Marie. Emmanuel într-o atitudine amenințătoare.

— Recunoști, strigă ea cu glasul ridicat și tremurând, că de trei luni încoace ai făcut din viața mea un infern ?

— Un infern ? Protestul supraveghetorei porni fără să vrea și se întoarse repede ca să-i arunce o privire furioasă

— Un infern cu torturi nebănuite. Și totul pentru nimic. Cuvintele i se repezeau furioase : Te-ai strădui din toate puterile să-ți bați joc de mine și să mă înjosești mai mult decât praful pe care-l calci în picioare.

Pleoapele supraveghetorei Marie Emmanuel tremurară ușor. Obrazul i se făcuse palid ca o turtă de ceară.

— Așa este, răspunse ea încet, dar numai pentru binele dumitale.., pentru mântuirea dumitale.

— Pentru mântuirea mea ! țipă Lucy și făcu un gest violent de protest, dar când ridică mâna, Marie Emma-

nuel făcu fără să vrea un pas spre scară, ea pentru a se feri din calea ei.

— Nu e just ceea ce faci, răspunse ea speriată și cu glasul sugrumat. Purtarea dumitale este lipsită de cumpăt.

Lucy își simți pieptul zbuciumat de o mulțumire fără seamăn. Văzu spaima supraveghetoarei și purtarea ei îi pricinuia un extaz aproape nebănuit.

— Acum îți dai seama de ceea ce sunt, declară ea cutremurată de patimă. M-am supus voinței dumitale, dar tot timpul am fost mai tare decât dumneata.

În umbra vestibulului obrazul călugăriței Marie Emmanuel deveni livid.

— Este o blasfemie să vorbești în felul acesta, protestă ea cu glasul stins. Măine va trebui să te pocăiești.

— Să mă pocăiesc ! O deznădejde amară îi cutremură trupul și o umplu de dezgust : Încă n-am apucat ziua de mâine, tipă ea cu dispreț și se uită la călugărița care, ferindu-se din calea ei, se sprijinise cu spatele în perete. Din înfățișarea ei pierise orice urmă de îndrăzneală și nu mai rămăsese decât disprețul.

— E târziu, declară supraveghetoarea cu sfială; a sosit timpul să ne retragem.

O clipă cele două femei se uitară una la alta în tăcere, apoi Marie Emmanuel plecă încet ochii, se întoarse și începu să urce treptele scării.

Cu pumnii încheștați și buzele tremurând, Lucy se uită după ea cum se duce. „Nu pot, își zise ea, nu mai sunt în stare să suport“. Apoi, cu o mișcare sălbatică și furioasă se întoarse în loc, îndemnată de obiceiul de fiecare zi și se apropie de ușă. Dar nu o încuie ci o deschise larg și, cu pieptul zbuciumat, se opri în prag și se uită spre suava și misterioasa frumusețe a nopții. În fața ei se așternea grădina scăldată în lumina blândă a lunii. În spatele ei, între zidurile mănăstirii, chiliile erau ca un fagure întunecat, plin de meschinărie și durere. Își simțea zvâcnirile inimii vâjâindu-i în urechi și, oprită în prag, cu obrazul aprins, ridicat spre invocția blândă a nopții, cu trupul încordat în întuneric, vibra întocmai ca un arc întins peste măsură. Imediat după aceea arcul se destinsese și tresări. Ușa mănăstirii se trânti în urma ei. Tremurând din tot trupul, plonjă în aerul nopții.

Grădina o învălui întocmai ca apele reci și fără fund ale unei mări. Din clipa când se repezise spre largul grădinii, fusese absorbită, despărțită de realitate, învăluită în valurile uriașe și întunecate ce se legăneau mute împrejurul ei. Mănată de instinct și sub influența unei forțe mult mai puternice decât voința ei, alerga cu trupul frânt de mijloc, fără să țină seama încotro se duce, preocupată de un singur gând : să scape, să fugă, cât mai departe.

De-a lungul pajiștei umede de rouă și vărgată de umbrele pomilor, pașii ei nu trezeau nici un ecou. Trupul ei plecat plutea prin umbra aceasta imaterială, o umbră lipsită de substanță care nu apuca pe un drum anume și nu lăsa nici o urmă.

Dar unde se ducea ? Alerga, alerga mereu, cu respirația întretăiată, fără să se îndrepte undeva anume. Închisă din toate părțile de zidurile uriașe ale mănăstirii, pe unde ar fi putut să evadeze ?

Speriată și năucită, chiar din primul moment fuga aceasta o umpluse de spaimă. Înconjurată de ziduri, de pădure și de întunericul nopții, apăsată de bolta cerului împasibil de deasupra ei, se simțea întocmai ca un peștișor care-și croiește drumul prin apele înfricoșătoare și neumblate ale oceanelor, ale căror funduri reci și înghețate nu sunt străbătute nici de lumină, nici de înțelegere.

Se opri brusc, gâfâind, de alergătură și chinuită de deznădejde. Unde se ducea ? Ce căuta aici ? singură în mijlocul acestui uriaș și neînțeles domeniu, izolată la această oră, în inima unei țări străine. Își duse mâinile la pieptul slăbit și ridică fruntea sus. Luna, ca un palid potir așezat pe altarul infinitului, lucea deasupra ei, fără să o poată liniști. Stelele păreau o pulbere palidă de aur împrăștiată la întâmplare. În cealaltă parte a cerului nu era decât întuneric, un întuneric în străfun-

dul căruia ea nu mai reprezenta nimic.

Năucită, își duse mâna la frunte și încercă să se gândească, îmbătată de mireasma fructelor ce atârnav pe ramuri, întocmai ca de aroma unui vin deosebit. Împrejur, în fața ochilor ei mirați, grădina începea să prindă forme: pomii erau nemișcați ca niște statui, florile cu petalele albe păreau rigide ca așternutul de mărgean în fundul apelor adormite. Calmul și frumusețea aceasta se așternea împrejurul ei în largul grădinii adormite. Da — încruntă din sprâncene ca să-și poată aduce aminte — venise aici pentru a găsi liniște. Trăsăturile obrazului i se contractară și odată cu gândul acesta, toată strălucirea grădinii se topi și dispăru din fața ochilor ei.

Amintirea insuportabilă o chinuia, trezindu-i o dureroasă amărăciune și sprâncenele i se încruntară din nou, întocmai ca la zvâcnirea unei nebaneuite suferințe ce trăia în ea. Venise aici mănătată de dragostea față de Dumnezeu... pentru a i se devota cu trup și suflet. Nu atât pentru Dumnezeu cât mai mult pentru Iisus... Iisus Mântuitorul care fusese crucificat din dragoste față de ea. Iisus era însuși Dumnezeu... Fiul și Tatăl, împreună cu Duhul Sfânt, luați împreună și nedespărțiți. Un mister neînțeles, dar atât de profund și atât de desăvârșit, încât nici nu se mai gândise la el și își urmase drumul cu ochii închiși, spre dragostea față de Iisus. Aceasta o adusese la mănăstire, o determinase să primească sacrificiile și suferința, renunțând la toate. Dar care era sfârșitul acestui sacrificiu? Măinile i se crispară, încleștându-se una în alta și ochii i se întoarseră spre silueta tulbure a mănăstirii care sta pitită în întunericul nopții. Acolo, în stupul acela populat de ființe cu obrazul palid, care se mișcau întocmai ca niște mașini dirijate de sunetul clopotului... acolo se zbuciumase ea din toate puterile, pentru a se supune unei discipline zadarnice, pentru a elimina virtutea din sufletul ei și a-și cheltui toată dragostea pentru nimic. Chinuită de meschinăria acestei vieți, măcinată de disciplina mănăstirii, se înjosise și sărutase încălțăminteă acestor femei sterpe, când sufletul ei încerca să se ridice în zbor spre împărăția dragostei. Dumnezeu făcuse din ea o femeie cu un suflet care era sufletul lui. A înjosi acest suflet,

însemna să înjosești pe însuși Dumnezeu. Va lupta până la capăt, va suferi, va muri, dar niciodată de aici înainte nu va mai pleca fruntea; așa fusese întotdeauna și așa va rămâne și de aici înainte.

Un violent dispreț se amestecă în revolta și amărăciunea ei. Cele care trăiau în chiliile acestea strâmte, erau oare femei, sau niște ființe neutre care se mișcau ca niște umbre... fecioare sterpe care nu trebuiau să lupte pentru a-și păstra curătenia trupului? Cu o pornire sălbatică gândurile i se concentrează asupra vieții ei. Oricât ar fi fost de ofilit acum trupul ei, acesta își îndeplinise menirea; pântecul ei fusese fecundat și sânii ei plini cunoscuseră lăcomia buzelor unui copil. Orice ar fi fost ea acum, era o femeie care a iubit, care a muncit și s-a zbatut cu mândrie, toată viața.

Simți o trezire neașteptată a sentimentelor în sufletul ei și întorcându-se, se uită cu atenție împrejur. Va trebui să facă ceva. Nu putea sta liniștită, fără putere și să admită să fie din nou copleșită de valul circumstanțelor lipsite de importanță în mijlocul cărora trăia. Până acum nu procedase niciodată în felul acesta! Și Iisus era alături de ea, îi cunoștea dragostea și o vedea chiar în această clipă, când încerca să ajungă până la El. Trăsăturile obrazului crispat i se destinseseră de un zâmbet.

„Iisuse, murmură Lucy fără să vrea, ajută-mi!“ Plecă numaidecât fruntea și rămase nemișcată, ca și când ar fi ascultat ceva. Apoi ridicând pe neașteptate glasul care spinteca întunericul nopții, întocmai ca un meteor prăvălit din adâncul cerurilor, strigă din toate puterile: „Iisuse! Iisuse! Ajută-mă acum! Am venit aici din dragoste pentru tine“.

Așteptă din nou și ascultă cu ochii strălucind sălbatic, pierduți în depărtări. Dar din adâncul cerului calm și indiferent, nu veni nici un răspuns.

Începu să se frământa neliniștită și-și mișcă membrele înțepenite, în timp ce spaima de la început o cuprinsese din nou, ca și când cineva ar fi atins-o pe frunte cu un deget umed și rece. Cu pași înceți și grei, începu să se miște ca să iasă de sub crengile copacilor. În aceeași clipă luna se ascunsese după un nor și toată grădina fu cuprinsă de întuneric. În mod instinctiv grăbi

pasul, îndemnată de întunericul greu și nepătruns ce se închegase împrejurul ei. Trupul slăbit de lipsurile prin care trecuse, se cocoșase, picioarele i se împleteceau. Brațele îi atârnau fără putere. În creier simțea o zvâcnire neîncetată și se întreba năucită, de ce nu vine Iisus să-i dea ajutor. Implorase ajutorul Lui, cerându-i un semn, dar fusese aruncată în mijlocul întunericului. Acesta era răspunsul, fusese și El în aceeași situație, demult, în grădina Ghetsemanilor, când ca și ea, cu glasul ridicat, ceruse ajutor. Dar suferințele lui nu fuseseră înlăturate, și tot așa nu vor fi nici ale ei. Se simți cu totul pe neașteptate învăluită de o tortură-morală îngrozitoare, întocmai ca un vânt năpraznic care biciuiește o corabie mică și pe care o azvârle ca pe o jucărie, în timpul furtunii; suferințele lui Iisus fuseseră tot atât de zadarnice, cum erau astăzi ale ei?

De ce era ea aici? Întunericul acesta nu era o grădină, ci un univers în largul căruia rătăcea cu mâinile întinse, pipăindu-și drumul, ca cei lipsiți de vedere. Dragostea față de soțul ei, dragostea pentru fiul ei, pentru Iisus... era aceeași dragoste care se repeta.. în mod absurd. Incepu să tremure. Elanul ei de duioșie față de Mântuitorul Copil, era aceeași duioșie care-l înundase sufletul pe vremea când își ținea în brațe propriul ei copil. Zâmbetul lui Iisus Copil era zâmbetul propriului ei copil, dragostea ei pentru unul, era aceeași dragoste pentru amândoi. Și Frank! I se păru că vede din nou mâinile lui ca de ceară, încrucișate pe piept și imaginea tulbure și misterioasă a chipului său. Dar nu era chipul lui Frank. Era chipul lui Iisus. Și trupul era trupul lui Iisus, așa cum atârna fără putere când femeile îl coborau de pe cruce, ca să-l așeze în mormânt.

De pe buze îi scăpă un țipăt surd și nearticulat, și tot nearticulate erau și gândurile ei care se zbăteau între incertitudine și îndoială. Dar în mijlocul haosului inexprimabil, aceste trei iubiri se topiră nebunește, amestecându-se una în alta, formând o misterioasă treime, pentru a deveni una singură, izvorând dintr-ânsa. Trupul ei de femeie era izvorul dragostei eterne ce se ridica din pământul din care toate se ridică, în care totul trebuie să se întoarcă, pentru a deveni din nou țărână.

Își acoperi ochii cu palmele mâinilor și începu să

plângă în hohote. Tremura și încerca să meargă mai repede, întocmai ca o sălbăticiune urmărită de câini nevăzuți. Venise oare în această mănăstire pentru a-și pierde credința? Așa ceva nu se poate! Începu să lupte din toate puterile împotriva acestui gând. Iisus murise pentru mântuirea ei și aprinsese în sufletul ei focul dragostei: dragostea pentru inima lui în flăcări. Flăcările acelea care jucau împrejurul altarului — chiar presupunând că flăcările nu erau decât rezultatul unei închipuiri exaltate — rămânea adevărul că Iisus este acolo — Copilul Iisus, cum spusese bătrâna Adrienne — ce gând încântător: trup și suflet întrupat în substanța sfintei cuminecături. Cuminecătura nu era azimă, nu era pâine, ci însuși Dumnezeu. Putea ea să se roage ca o păgână în fața discului pe care erau câteva bucăți de pâine? Acestea însă erau însuși Iisus, blândul Iisus... pe acesta îl absorbea în sufletul ei extaziat când îngeunchea în fața grilajului de la altar și când simțea topindu-i-se în gură taina cuminecăturii. Cum era să renega pe Dumnezeu pe care-l adora din toată puterea sufletului? El era prezent, datorită unei minuni, minunii dragostei divine față de ea. Dar ce reprezintă o minune? Un cuvânt, litere din alfabet legate una de alta. Dar mai exista oare alt alfabet și alte litere, alte crezuri, alte minuni, alți dumnezei și în largul acestui univers fără hotar, alte lumi pierdute în spațiu, unde ființele se roagă, probabil, în fața simbolurilor credinței lor, uitându-și cu desăvârșire de numele lui Iisus?

Dumnezeule Doamne, ce s-a întâmplat cu ea? Nu cumva a înnebunit? Începu să geamă și căzu în genunchi strigând cu glasul cutremurat de frenezie: „Iisuse! Iisuse! Nobila Ta frunte sângerată de coroana de spini, adoratul Tău obraz scaldat în sudoare și sânge, eu le iubesc... le iubesc... Ajută-mă în necredința mea! Se bătu cu violență în piept și ridică fruntea. În adâncul cerului tulbure nu se vedea nici un semn care să-i dea de știre că glasul ei ar fi fost auzit sau că s-a pierdut pentru totdeauna în infinit. Prin urmare, tot atât de pierdută era și ea? Copleșită de deznădejde și uitată, trupul îi rămase fără putere și în ochi i se aprinse o lumină de neînțelegere. Credința ei era absurdă... vorbărie prostescă. Nu se poate să existe Dumnezeu! Iisus a fost

un om. Minuni nu s-au întâmplat niciodată și nici de aici înainte nu se vor întâmpla. Povestea sfântului Benedict, cu veșmintele lui din pânză de sac, nu era decât o legendă lipsită de temei.

Clădirea aceasta cu cheia care deschidea toate ușile, nu era decât o casă de nebuni. Cheia aceea ! Acum își aducea aminte, cheia din Blandford. Și privirile acelea rătăcite, zâmbetul copilăresc de pe obrazul ce îl văzuse... aveau aceeași expresie care stigmatiza obrazul îndobitocit al domnișoarei Hocking.

Prin urmare, totul era o nimicnicie, o tragică și zadarnică amăgire ! Se cutremură ca de friguri. Ca din mari depărtări auzi sunetul clopotului, un dangăt ciudat și stăruitor, nu ca o chemare de pace și liniște ci ca un fel de alarmă. Era oare glasul clopotului sau numai văjăitul ce-l simțea în urechi ? Sunetul clopotului venea din casa aceasta de nebuni, cu clopot și cheie, unde viața ei se scursese fără folos, drămluită de sunetul unuia și de întoarcerea în broască a celeilalte ? Dangătul clopotului continuă vreme îndelungată, înfiorând tăcerea nopții. Puțin după aceea prin întuneric apărură puncte luminoase care se mișcau încet, despărțindu-se și alergând nesigure, întocmai ca niște lumini de licurici. Se uită la ele fascinată, apoi se împiedică și căzu grămadă. Punctele luminoase se apropiară de ea, legănându-se întocmai ca niște clopoței în ritmul dangătului de clopot ce se auzea în depărtare. Trupul îi înțepenise de spaimă : părăsise pe Dumnezeu... se lepădase de El ! Împrejurul ei se adunaseră acum demoni ca s-o ispitească, gâtul uscat i se contractă și scoase un țipăt fără putere.

Se zbătu și ridicându-se în picioare, dădu să fugă, dar nu reuși. Încercă, încercă din nou, cutremurată de o spaimă nebănuită, dar trupul îi rămase nemișcat ca și când ar fi prins rădăcini. Se simțea ca împietrită. Făcu un ultim efort convulsiv, se zbătu și se luptă din toate puterile ca să alunge luminile acestea demonice din apropierea ei ; apoi trupul țeapăn i se destinse și se lăsă fără putere în voia valurilor de întuneric ce se încheară pe deasupra ei.

În starea aceasta fu găsită de călugărițele care veniseră cu felinare aprinse în căutarea ei și, în aceeași stare o ridicară și o duseră în mănăstire.

Când se trezi, simți razele calde ale soarelui de dimineată tremurându-i pe obraz și revărsându-se pe așternutul patului. Senzația aceasta i se părea atât de neobișnuită și de ireală, încât închise ochii-numaidecât. Dar în clipa următoare îi deschise din nou. Văzu un bărbat înalt, îmbrăcat în redingotă, stând în apropierea patului. Purta o barbă lungă, de formă asiriană, și pe vârful nasului ascuțit și grav, i se legănau ochelarii. El însă nu părea grav : cu o mână băgată între nasturii redingotei încheiate, se uita la ea și zâmbea.

— Ai dormit bine, zise el binevoitor. Fără îndoială, acum te simți mai bine.

Pe obrazul ei rigid nu tremură nici un zâmbet, nici nu-i răspunse, ci închise din nou pleoapele umflate. Deși se simțea toropită, nu dormea. I se părea că împrejurul ei aude glasuri stinse ; o conversație foarte curtenitoare și ceremonioasă ; apoi plecarea demnă a doctorului. Bănuia că trebuie să fie doctorul, deoarece în afară de curé nici un alt bărbat nu putea să intre în mănăstire. Deschise repede ochii și se uită împrejurul ei. Privirile îi se opriră numaidecât asupra călugăriței infirmiere care-i zâmbea peste tăblia de alamă a patului. Dar vedea că nu este în infirmerie și nici în chilia ei. Patul în care zăcea, chiar acesta ar fi fost de ajuns, ca să-și poată da seama, era un pat mare și i se părea atât de moale, comparativ cu salteaua ei de paie, încât îi venea să creadă că nu este în așternut ci că se leagănă învăluită de nori. Chiar și odaia era prea veselă, prea luminoasă și mobilierul prea ales. Pe dușumele era întins

un covor de Bruxelles; la ferestre, perdele de dantelă; pe comodă era o oglindă pliantă și pe consola căminului un vas de flori... flori roșii de hârtie... un fel de trandafiri și de mușcate într-un vas de culoare galbenă; aceasta nu era o încăpere de care ea și-ar fi putut aduce aminte că a mai văzut-o în mănăstire.

Dar rasa ei de călugăriță unde era? Ochii îi coborâră domol spre scaunul din apropierea patului. Scaunul era gol, căci pe el nu văzu nimic. Prin urmare, îl luaseră hainele de călugăriță și o instalaseră în odaia aceasta neobișnuit de elegantă, iar la îngrozitoarea încălcare a regulamentului comisă de ea, îl răspundeau cu zâmbete, cu blândețe și cu chemarea medicului acesta voinic, cu barbă asiriană. Da, acum înțelegea unde se găsește. O dăduseră afară; nu mai era în mănăstire, ci într-un salonaș care era deasupra odăilor de conversație.

Închise din nou ochii, dar nu fu în stare să se mai gândească. Nici nu simțea dorința de a se gândi la ceva. Tot trupul o durea, parcă ar fi bătut-o cineva cu niște vergele, capul îi vâjâia și-și simțea pleoapele grele, ca și când ar fi fost toropită de somn. Simți că infirmiera îi duse la buze o ulcică în care era un lichid. Bău și auzi o muscă bâzâind pe tâblia ferestrei. Apoi adormi din nou.

Era după-amiază când se trezi și razele soarelui lăsau un pătrat luminos pe covor, în fața ușii. Era singură în odaie — probabil se trezise când ușa se închisese domol în urma bătrânei infirmiere — și rămase vreme îndelungată întinsă pe spate, fără să se miște și fără să se gândească la ceva. În mod vag își aducea aminte de scena petrecută în grădină, ca de ceva neașteptat, teribil și nelămurit, ca dezlănțuirea unui uragan ce se abătuse asupra ei, dar care acum se liniștise. Nu dorea să se gândească la nimic.

Era slăbită, foarte slăbită. I se părea ciudat că trebuie să facă un efort, pentru a ridica mâna pe pledul patului; cu atât mai greu îl venea să-și ridice capul de pe pernă.

Cu totul pe neașteptate simți că nu mai este singură în odaie și deschise ochii mari, uitându-se curioasă împrejurul ei. O femeie bătrână și ciudată se uita la

ea ; avea un obraz atât de mic, de îmbătrânit și de încrêtit, încât părea caraghios ; părul cărunț de culoare închisă îl purta scurt, ca un băiat și avea niște ochi mari, duși în fundul capului. Măinile acestei femei erau ca și obrazul, uscate și zbârcite. Cu o mișcare mașinală și inconștientă, Lucy ridică mâna, dar în aceeași clipă constată că bătrâna ridică și ea pe a ei. Tresări îndurerată și era gata să se sperie. Bătrâna era ea însăși, imaginea ei reflectată în oglinda pe care adinea-uri, înainte de a ieși din odaie, infirmiera o lăsase înclinată.

Îngrozită, se lăsă pe pernele patului și întoarse ochii de la imaginea din oglindă, ca să se uite în tavan. Femeia aceea cenușie și rahitică, era ea însăși : iată ce reușiseră să facă din ea. Încă nu împlinise patruzeci și cinci de ani. Mai ieri fusese tânără și dornică de viață, plină de entuziasm și aștepta sub bătaia razelor de soare, la poartă... ca Frank să se întoarcă de la slujbă. Iar astăzi ? Dar din ochii îndreptați spre tavan nu izvorâră lacrimile, ci privirile tulburi i se pierdură în depărtări și buzele palide i se contractară într-un fel neobișnuit de impresionant. Cât de banală și totuși cât de extraordinară fusese viața ei ! Nu fusese o viață excepțională... totul se reducea la prostii ; da, acesta era calificativul potrivit : prostii. Se străduise pentru ceva care nici nu exista ; se întinsese cu amândouă mâinile spre infinit.

Cobori ochii încet. Ușa se deschise domol și în odaie își făcu loc Superioara mănăstirii, bătrâna călugăriță infirmieră, și lucru de necrezut, chiar supraveghetoria novicelor, Marie Emmanuel. Dar lucru și mai ciudat, toate trei zâmbeau ; erau numai miere și surâsuri.

— Așa, va să zică te-ai trezit, zise superioara Ordinului, apropiindu-se de pat. Arăți mult mai bine. Bărbia ei mică și agresivă păru că se retrage când, se întoarse și întrebă infirmiera pe un ton aproape glumeț : *Monsieur le docteur* este mulțumit ?

— Sigur că da, *ma bonne Mère Générale*, se grăbi bătrâna să-i răspundă. Pe deplin mulțumit. I-am și explicat.

Bonne Mère Générale ridică mâna.

— Nu va mai veni? Cuvintele ei păreau mai mult o afirmație decât o întrebare.

— Sigur că nu, Bonne Mère Générale. Are toată încrederea în mine. A constatat...

— Superioara îi întoarse spatele...

— Ai văzut, se adresa ea lui Lucy, ținându-și buzele cu amabilitate. Nu e nimic serios. O ușoară indispoziție. Puțină febră cerebrală. Nimic — și dădu din mână — nimic grav.

— Are o înfățișare mult mai calmă, insinuă Marie Emmanuel și încercă să zâmbească. E foarte îmbucurător.

— Nu mai încape vorbă că medicamentul **Cordial** pe care-l întrebuițez eu este miraculos, interveni mica înfirmieră. **Monsieur le docteur** a recunoscut numaidecât că și-a făcut efectul. Cuvintele lui au fost un adevărat elogi, vă rog să mă credeți, ma Bonne Mère Générale.

— Ți se va oferi tot ce ai nevoie, declară Superioara pe un ton și mai blând. Ți-am adus o supă de roșii, vin și un ou bătut în lapte. Apoi nu trebuie să uităm nici de Cordialul Sorei noastre Marthe.

Zâmbiră toate trei de această mică glumă a superioarei.

— Probabil câteva fructe îi vor face plăcere, murmură Marie Emmanuel cu superioritate. Cred că sunt răcoritoare și gustoase.

Lucy strânse din pleoape. Ce s-o fi ascunzând oare dincolo de atitudinea ei de acum? Se poate ca aceasta să fie aceeași femeie care în timpul celor șase luni trecute o supusese tuturor umilințelor... iar acum sugerează să i se aducă fructe?

— Fără îndoială, repetă Superioara. Câteva fructe îi vor face plăcere. Făcu o pauză și se ridică. Să i se aducă! Și acum Soră, bagă de seamă să nu obosești prea mult pe bolnava dumitale.

Se îndreptară spre ușă. Nu pronunțară nici o vorbă despre îngrozitoarea ei greșală și nici despre pedeapsa ce o aștepta, nu-i puseseră nici o întrebare și atitudinea lor se rezumă la o indulgență afectuoasă.

Ieșiră zâmbind, în desăvârșită ordine și înțelegere. Ea nu deschise gura tot timpul cât călugărițele întârziaseră în camera ei.

Rămase întinsă, slăbită și mirată. Ce însemna oare această politețe neașteptată după regimul sever la care o supuseseră? Ce aveau de gând să facă cu ea? Și ce se va alege de ea de aici înainte?

Sora Marthe se întoarse, târșindu-și fără zgomot paucii de postav, aducând triumfătoare un vas albastru de Delft, plin de fructe: prune, nectarine, piersici și puțină zmeură pe care se vedea așternutul alb ca pole-nul al florilor scuturate. Așeză vasul pe scaunul de lângă pat și-i spuse:

— Când vei avea nevoie de ele, e de ajuns să întinzi mâna.

Cu pleoapele grele coborâte peste ochi, Lucy urmărirea mișcările infirmierei, apoi o întrebă cu glasul potolit:

— De când sunt aici? Glasul îi răsuna stins și răgușit în urechi. Sora Marthe plecă ochii spre vasul albastru de porțelan, ca și când ar fi vrut s-o ispitească.

— De o singură zi, răspunse ea veselă. Nu e tocmai mult.

Urmă o pauză, apoi în tăcerea odăii se auzi glasul lui Lucy:

— Ce se va întâmpla cu mine?

Dar infirmiera părea că n-a auzit întrebarea. Cu pași ușori se îndreaptă spre dulap și stând cu fruntea plecată, dintr-o sticlă cu gâtul lung turnă un lichid de culoare închisă într-o lingură veche ce o avea în mână.

— Haide, zise infirmiera întorcându-se spre ea. E timpul să-ți iei medicamentul.

Medicamentul era dulceag și conținea o tinctură amăruie; după ce-l luă, trebui să bea și o ceașcă de supă. Se făcu din nou tăcere, tăcere care nu era tulburată decât de susurul intermitent al ramurilor unei tufe de clematite ce bătea în tâblia ferestrel. Un zvon stins și o tăcere pasivă, în mijlocul căreia trupul ei sta inert, fără să se mai miște, cu mâinile uscate întinse pe înveli-toarea patului și ochii pierduți în depărtări. Susurul ramurilor ce se legănau sub fereastră continua molcom, apoi din nou se făcu tăcere. Din depărtări se auzea zvon de cântec; iedera cățărata pe pereți susura ușor din frunze, apoi pătratul de lumină începu să se mute încet împrejurul camerei și să se ridice în sus, plerzân-

du-și strălucirea pe măsură ce urca în susul pereților cenușii, ca apoi să se stingă în fantasmale înserări apropiate. Înainte de a se stinge ultima rază de soare, medicamentul o și adormi.

Fu un somn fără vise; un fel de uitare în care căzu fără putere de împotrivire. Trecuse vreme atât de îndelungată de când nu se mai odihniise; sta nemișcată, întinsă, respirând ușor și nu se trezi decât după ce simți mâna Marthei cum i se așează pe umăr. Nu-i venea să creadă când văzu că răsare soarele; noaptea care înainte de asta i se păruse atât de lungă și de chinuitoare, trecuse acum ca o clipire.

— Ești prea bună cu mine, se adresă ea infirmierei și un tremur ușor îi întredeschise buzele.

— Te vei vindeca foarte curând, răspunse infirmiera și dădu de câteva ori din cap. Înțelegi, Cordialul meu este un medicament specific.

Un zâmbet sfios tremură pe buzele lui Lucy. De fapt se simțea mai bine. Capul i se părea greu, dar în lungul trupului începuseră să-i zvâcnească dorința de viață, întrucât ca dărele subțiri de sevă ce se urcă pe sub scoarța unui copac pustiit. Dar cât era de slăbită! Când își bău ciocolata hrănitore și concentrată, văzu că mâna în care ține ceașca, a început să-i tremure. Creierul îi era însă și acum paralizat de povara îndoielilor.

Toată dimineața rămase în această inerție, apoi la amiază ușa se deschise din nou și, vizitatoarele din ajun apărură din nou.

O felicitară încă o dată pentru evoluția bună ce o observau la ea, apoi Superioara făcu semn bătrânei infirmiere, să iasă din odaie.

— Pari aproape restabilită, declară ea lipindu-se de marginea patului. Făcu o pauză, apoi adăugă cu ușurință și amabilitate, dând de câteva ori din cap: Foarte curând vei fi în stare să călătorești.

Ochii lui Lucy nu se desprinseră de pe obrazul Superioarei. Se întâmpla exact ceea ce-și închipuise și era inevitabil. Voința ei slabă și pasivă se trezi când o auzi ce-i spune. Va să zică, încercau să scape de ea cu blândețe și fără bătaie de cap. Iată prin urmare, sau cel puțin așa i se părea, motivul acestor atenții și al acestor zâmbete exagerat de amabile.

— Prin urmare voi pleca ? întrebă ea cu glasul încet.

— În interesul sănătății dumitale va fi mult mai bine așa, răspunse Superioara cu volubilitate. Apoi se întoarse spre Marie Emmanuel : evident, regretăm foarte mult hotărârea pe care a trebuit s-o luăm, și ridică din umeri, ca pentru a se justifica. Dar, starea sănătății dumitale fiind atât de șubredă... ce altceva ai putea să faci ?

— Sigur că da, încuviință călugărița Marie Emmanuel. Ce ai putea să faci ?

În timpul tăcerii scurte ce urmă după discuția aceasta, Lucy își simți sufletul încărcat de o amărăciune adâncă. Cu obrazul calm și rigid, le răspunse cât se poate de limpede :

— Când am intrat în mănăstire, eram sănătoasă. Aceasta se vede și din certificatul medical pe care l-am adus.

— Probabil vârsta dumitale este un obstacol ? sugeră Marie Emmanuel cu tot tactul cuvenit. Aceasta este împotriva dumitale.

— Obstacolul care este împotriva mea, ești dumneata, ripostă Lucy, fără să ridice glasul, și tot ceea ce se întâmplă în această mănăstire. Am venit și am intrat în mănăstire, îndemnată de dorința de a mă ridica până la Dumnezeu, dar de fiecare dată dumneata m-ai trântit din nou de unde mă ridicasem... m-ai târât de fiecare dată în meschinărie și vulgaritate. M-ai jefuit de tot ce mai aveam.

— Dumneata nu înțelegi nici acum, îngână supra-veghețoarea. Regulamentul... prevede supunere completă. Am fost severă față de dumneata, numai pentru a-ți da posibilitatea să te obișnuiești cu acest regulament. Dumneata porți vina că te-ai înstrăinat de noi. Asta este cu totul altceva. Notre Bonne Mère Générale este informată.

Se opri și întinse mâinile în semn de protest.

— Toate acestea nu mai au nici o importanță, declară Superioara cu glasul calm, uitându-se la Lucy. Pentru comunitatea noastră, faptul că dumneata nu te poți acomoda cu regulamentul, este o încercare dureră, dar în orice caz, chestiunea aceasta este acum

încheiată. De aici înainte va trebui să fii calmă și să te gândești la plecarea dumitale.

Lucy strânse buzele palide. Nici acum nu aduseră vorba despre scuze și nici nu formulară acuzații; chiar de la început căzuseră de acord că ea făcuse o greșală, prin urmare nu mai putea fi vorba ca această greșală să fie discutată. Acum doreau să scape de ea și-și dădea pe deplin seama de această dorință nemărturisită a lor. Ei bine, nici ea nu dorea să mai rămână în mănăstire.

— Nu trebuie să vă temeți de nimic, declară ea cu o impresionantă demnitate în glas. Voi scrie imediat fiului meu.

— I-am scris eu, răspunse Superioara. Fiul dumitale cel bun va primi această scrisoare chiar în cursul zilei de astăzi.

Merseseră atât de departe... scriseseră fiului ei, în termeni pe care ea nu-i cunoștea și pe care nu-i va cunoaște niciodată. Aceeași nedreptate, același fel de a o jigni, care îi trezea întotdeauna revolta în suflet.

Se strădui din toate puterile să-și stăpânească tremurul obrazilor.

— O scrisoare nu este de ajuns, declară ea cu glasul liniștit. Va trebui să-i telegrafiați. Telegraphiați-i că voi sosi mâine.

— Nu, nu se poate să faci așa ceva, protestară călugărițele. Este prea devreme. Probabil peste o săptămână.

— Nu vreau să mai rămân aici, răspunse ea cu energie calmă, străduindu-se din toate puterile să-și stăpânească violența. Mănăstirea aceasta mi-a devenit neșuferită.

— Bine, dar dumneata ești prea... prea slăbită.

— Nu vreau să mai rămân aici, repetă ea din nou, categoric și imperativ, și cu toată slăbiciunea care îi paraliza trupul, se lupta deznădăjduită, ca în aparență să poată rămâne calmă. Nu voia să se trădeze. Totuși, cutremurată de nemulțumire, țipă: Dacă nu veți telegrafia că sosesc mâine, voi pleca din mănăstire, chiar împotriva voinței dumneavoastră.

Se uitară la ea, tăcute și nemulțumite; se întoarse-
ră una spre alta, apoi se uitară din nou la ea;

— Trebuie să stai liniștită, declară într-un târziu una dintre călugărițe. Știi foarte bine că noi nu te putem reține. Totuși nu se poate să pleci.

— Ba se poate, repetă Lucy și încleștă din fălci. Măine dimineață voi pleca.

Urmă o tăcere lungă și grea, apoi Superioara ridică din umeri în semn de protest și-i răspunse :

— În sfârșit, dacă dumneata ții numaidecât să pleci, vei pleca. Dar crede-mă, faci o imprudență.

Lucy nu-l răspunse, nici nu se mișcă, ci se mulțumi să închidă ochii, ca și când ar fi vrut să scape de prezența lor odioasă.

După plecarea lor, rămase multă vreme nemișcată, cu mâinile brăzdate de venele umflate, întinse pe așternului patului, cu obrazul alb și scofălcit întors spre fereastră. Dar oricât de calmă ar fi fost, își simțea ființa chinuită de rușine. O frază pronunțată de Frank, pe care o uitase de multă vreme, îi tresări în minte. Da, cu toată prefăcuta lor demnitate „o dăduseră pe ușă afară“. Fusesse dată afară! Buzele îi tresăriră. Nu era bună pentru ele. Intrase în mănăstirea aceasta cu sufletul plin de dragoste față de Dumnezeu, îndemnată de o singură dorință a toate stăpânitoare : să devină mireasa lui Iisus. Și acum, după ce dragostea ei fusese respinsă, credința ei batjocorită, cu sufletul sfâșiat, mireasa dezamăgită a lui Iisus trebuia să plece ; dar unde se va duce ? Sfârșită și spoliată, cu sufletul deșert, fără să aibă nimic, își dădea seama de aspirațiile înălțătoare ale sufletului ei.

Afară strălucirea soarelui întârzia printre crengile pomilor, roiurile de albine roteau în zumzet împrejurul florilor și ceva din depărtări, prin tremurul tulpure de lumină, părea că îi face semne. S-ar putea oare că acolo să se mai găsească și astăzi ceva pentru ea ? Fără să se miște, cu obrazul sprijinit pe pernă, își simți sufletul inundat de păreri de rău și începu să plângă încet, îndurerată.

Dimineața următoare, care trebuia să fie dimineața când hotărâse să plece, era răcoroasă și limpede. O adiere destul de puternică agita florile de clematite, lovindu-le în tăbliile ferestrelor și ceva mai departe, în fundul grădinii, vedea pomii legănându-se sub bătaia vântului care desprindea frunzele uscate și arămii ale fagului, ridicându-le spre cer și purtându-le departe, ca pe un stol de rândunele speriate. Timpul se răcorise, vara trecuse pe neașteptate, ca să vină toamna.

Se trezise devreme și stătu îngândurată, apoi la orele opt se ridică încet și cobori cu toată băgarea de seamă din pat. Din când în când i se părea că se împleticește și se leagănă pe picioare, dar trebuia să fie foarte atentă ca să nu se trădeze în fața Marthei care ar fi constatat numaidecât îngrozitoarea stare de slăbiciune în care se găsește. Slăbiciunea aceasta i se părea de necrezut. În timp ce se îmbrăca, trebui să lupte din toate puterile pentru a-și ține capul sus și pentru a-și stăpâni tremurul mâinilor.

Își puse rochia cea neagră pe care o purtase în timpul postulatului, dar acum era prea largă pentru trupul ei puțin și atârna în falduri largi pe ea, întocmai ca o pelerină cu care ai îmbrăcat o sperietoare. Această rochie nu fusese niciodată ispititoare, dar astăzi — prinsă în ace cu gămălie, ridicată și strânsă împrejurul trupului ei de către bătrâna infirmieră — părea nu numai caraghioasă ci și tragică în același timp.

Când își îndreptă trupul, cuprinsă de o ușoară amețală, din cauză că stătuse aplecată ca să-și încheie ghe-

tele, își văzu chipul în oglindă. Ce spectacol, își zise ea. Rochia boțită cu care era îmbrăcată, scofâlceala caraghioasă de pe pieptul bluzei, pălăria așezată într-o parte pe capul tuns... aceasta era ea... ea care odinioară fusese o femeie elegantă, pretențioasă, ea căreia Frank îi spusese că este o femeie încântătoare.

— Te simți destul de bine acum, după ce ai coborât din pat? întrebă bătrâna Martha, cu glasul tremurând de bunătate.

— Mă simt foarte bine, răspunse ea în șoaptă și se întoarse numaidecât.

— Atunci haide să coborâm, zise infirmiera.

Coborără în salonul de jos unde o așteptau călugărițele Marie Emmanuel și Joséphine, acestea două care odinioară veniseră în calea ei și care acum, probabil, primiseră ordinul ca s-o supravegheze în timpul plecării.

Superioara Ordinului nu era de față, căci la această oră era ocupată cu rugăciunile.

În salonul acesta era și cufărul ei, cu capacul deschis în care era aranjat cu grijă tot ceea ce adusese cu ea la mănăstire. Fu obligată să întârzie până când făcură inventarul obiectelor, de față cu ea. Îi dovediseră astfel că nu reținuseră nimic din ceea ce adusese la sosire și-i dădură banii cu care venise, o sumă mult mai mare decât ar fi avut nevoie pentru drum. Îi cumpăraseră biletul de tren și trăsura aștepta. Procedul era just, totuși ea pronunțase cuvântul „jefuită“.

În cele din urmă terminară cu împachetarea lucrurilor și din cauză că broasca cufărului era stricată, îl legară cu frânghii. N-avea nici un motiv să se teamă, dar cu toate acestea cufărul de piele în care erau adunate toate bunurile ei pământești, când îl așezară în picioare într-un colț al salonului, părea ca și ea: uzat și deteriorat de drumurile ce le făcuse în timpul vieții. Așteptară toate trei — căci infirmiera se strecurase din cameră — și se uitau una la alta, pe deasupra mesei acoperite cu mușama. Nău fu nici emoție, nici deprimare și nimic ce ar fi lăsat să se înțeleagă că sunt în fața unui eveniment neobișnuit. Nimic nu putea tulbura ritmul inexorabil al acestui mecanism care o primise, o înghițise și acum o eliminase. Mașina mergea înainte, netulburată și fără să se oprească.

— Notre Bonne Mère Générale își exprimă părerea de rău că este ocupată, declară din nou Marie Emmanuel. De fapt ea nu este de acord cu plecarea dumitale atât de grăbită, dar nu te poate opri.

Clopotul mănăstirii începu să bată, dar clinchetul lui se auzea ca și cum ar fi venit din mari depărtări.

— Telegrama a fost expediată azi dimineată, adăugă Marie Emmanuel din nou.

De afară se auzea susurul intermitent și stins al frunzelor desprinse de pe ramuri și purtate de vânt.

— Pachetul acesta, zise călugărița Joséphine, arătându-i un pachetel legat cu grijă, este un dejun foarte bun pentru dumneata, apoi zâmbi: ți-am preparat câteva sandwichuri, un pateu și chiar o bucatică de cârnat. Totul a fost pregătit special pentru dumneata.

O copleșeau din nou cu aceste atenții trecătoare, cu aceste bunuri și zâmbete, când tocmai în această mănăstire fusese jefuită de tot ce-i mai rămăsese.

Ridică fruntea pe neașteptate și se uită la ele.

— Dacă-mi dați voie, mi-ar face plăcere să-mi iau rămas bun de la sora Adrienne.

Imediat cele două călugărițe se uitară una la alta, ca și când n-ar fi știut ce să-i răspundă; Marie Emmanuel tăcu, dar într-un târziu călugărița Joséphine se întoarse spre ea și pe buze îi tremură o umbră de zâmbet.

— Din nenorocire, așa ceva nu se poate. În primele ore ale dimineții din ziua aniversării ei, buna noastră Soră a fost găsită lipsită de cunoștință. A avut o congestie cerebrală... și a murit. Da, și călugărița zâmbi extrem de veselă, în cer e mare bucurie, căci vor primi o nouă sfântă.

Prin urmare, iată cum își serbase aniversarea bătrâna Adrienne... fără mica ei tasse de cafea și fără gâteau glacé. Lucy simți o adâncă tristețe și o neașteptată senzație, ca și cum ar fi pierdut ceva drag. În clădirea aceasta lipsită de realitate și himerică, singură această călugăriță îi făcuse impresia de ceva real și omenesc. Moartea ei era salutată cu un surâs naiv și copilăresc, un zâmbet adresat porților de aur ce se deschideau în calea bătrânei care nu dorise să părăsească lumina de soare de pe acest pământ. Situația i se părea grotescă.

De afară, pe prundul aleii se auzi un scârțâit de roți.

— Trăsura ne așteaptă, declară Marie Emmanuel și se ridică în picioare. Voi trimite vizitiul să ia bagajele.

Ieșiră împreună cu ea; același cupeu, același bătrân vizitiu îmbrăcat în aceeași manta albastră ponosită, încheiată până la gât, ducându-și mâna la pălăria de mușama, intră și apăru numaidecât cu umerii plecați sub povara cufărului pe care-l ridică pe capră. În aer tremurau aceleași mișcări ale toamnei care-i fuseseră întotdeauna dragi.

Marie Emmanuel întinse mâna spre clanța de alamă a ușii cupeului și o deschise.

— Te vom însoți până la gară.

Lucy îi urmări mișcările ce le făcea.

— Nu, declară ea cu glasul liniștit. Prefer să merg singură.

Supraveghetoarea se uită la ea cu atenție; urmă un timp de tăcere grea.

— Bine, dar am primit ordin în sensul acesta, interveni Joséphine, strângând din pleoape din cauza luminii puternice a soarelui și a purtării de acum a lui Lucy.

— De astăzi înainte mie nu mi se mai pot da ordine, răspunse Lucy. Acum sunt din nou stăpână pe toate faptele mele.

Se urcă în cupeu și închise ușa. Prin tâblia mică de sticlă, văzu obrazul celor două călugărițe îndreptate spre ea, uitându-se dezamăgite fără să înțeleagă. Apoi vizitiul dădu bice calului și fețele mirate se șterseră în urma ei.

Prin urmare se terminase... în toată liniștea și fără nici un fel de emoție i părea că se întoarce dintr-o vizită pe care a făcut-o unor prietene și nu că ar fi ajuns la capătul celei mai deznădăjduite aventuri din viața ei.

Cupeul hodorogit își continuă drumul, pocnind din bușe. Ea început, nu se uita nici în stânga, nici în dreapta și sta cu ochii plecați spre dușumelele trăsurilor care se cutremurau în mers. Apoi ridică încet fruntea și se uită indiferentă la strada plină de lume. Văzu o mulțime de femei și de fete tinere care treceau grăbite la masă, întorcându-se răzând, vorbind, gesticulând și pocnind din saboți de-a lungul trotuarelor, la ieșirea din

fabricile de dantelărie de la Sentiens. Păreau atât de fericite și de indiferente. Aerul trepida de glasurile lor vesele și tinerești. Odinioară tot așa își începuse și ea viața, cu aceeași energie, îndreptându-se spre aceeași țintă.

Ajunseră la periferia orașului Bruxelles, făcând înăpoi drumul pe care-l făcuse acum câteva luni. În regiunea aceasta liniștea era mai calmă și apucară de-a lungul unei alei deșarte — unde nu văzu decât un băiat ștergând fereastra de la o **charcuterie**, o portăreasă încinsă într-un șorț verde de pânză, frecând firma de la o poartă, un mic **gendarme** în uniformă albastră, postat la încrucișarea unei străzi — totul i se părea indiferent și extrem de simplu. Intrară apoi în Bruxelles. Aici întâlneau iarăși tramvaiele, circulația străzii, prăvăliile care se deschideau, cafenelele demult deschise și câțiva consumatori matinali, așezați la mese în fața paharelor de bere. Cât de neliniștiți alergau ochii ei acum. Nu erau în stare să perceapă totul dintr-o dată, ci erau simple reflexe de oglinzi... da, numai niște oglinzi, și nu reușeau să prindă decât în mod superficial contururile acestor imagini care treceau atât de repede, întocmai ca jocul de umbre și lumini pe apa adormită a unui iaz. Dincolo de imaginile acestea rare, stăruia un întuneric lugubru. Trecură printr-o piață uriașă, plină de statui ciudate, cu stoluri de porumbei pe socluri, cu cai care întindeau osteniți gâtul între hulube.

Veni apoi gara — trenul — compartimentul imbibat de mirosul de pucioasă și canapelele îmbrăcate în catifea proastă.

Acum era în drum spre casă și trecea prin aceeași zonă: parcele de pământ bine lucrate de țărani care roboteau pe ele, canalurile nelipsite, șirurile zvelte de ploi care se legănau în vânt, ușori ca niște pene. Mai trecuse o dată prin această zonă, dar atunci sufletul îi era plin de extaz și inima îi bătea în ritmul vuietului roților. Unde o condusesese acest extaz? În mijlocul unui spectacol nebunesc dintr-o grădină închisă între ziduri, unde puțin a lipsit ca să nu-și pardă mintea. Un fior îl străfulgeră tot trupul și își opri gândurile în loc. Ca să nu-și mai aducă aminte. Acum se întorcea acasă. Cât de absurdă i se părea această întoarcere...

Se simți învăluită de un dureros sentiment de zădărnice. Ce fusese toată viața ei de până acum, decât un efort nebunesc, pentru o deșertăciune... o luptă continuă pentru a realiza ceva, ce niciodată nu putuse obține... Muncise din greu și din toate puterile, încercând cu amândouă mâinile să modeleze destinul. Tot ceea ce făcuse, fusese bine cântărit și categoric, ea nu era o frunză în vânt; nimic nu-i venise la întâmplare. Totul plecase din sufletul ei, determinat de voință și rezultatul eforturilor ei era această ființă caraghioasă... această retragere caracteristică înfrâșilor, acest final al destinului ei.

Dar acesta era oare sfârșitul? Era ea înfrântă? Ridică mecanic fruntea, luând atitudinea obișnuită când asculta ceva... asculta vuietul ca de tunet al roților și o notă care stăruia îndelung și obsedant, ca și rândul trecut. Aceleași roți, aceeași notă... da, și aceeași femeie... Iată motivul pentru care cântecul roților i se părea altul. „Înainte, spunea el, înainte, hai înainte!...” îndemnând-o să-și urmeze drumul... mai departe, mereu mai departe.

Se ridică în picioare și deschise fereastra, expunându-și obrazul înfierbântat în bătaia vântului care șuiera pe lângă tren. În felul acesta se simțea mai bine. Vântul îi netezi creșturile de pe frunte și îi înfioră trupul molesit, ca o bătură întăritoare. Vântul acesta care încegea crengile plopilor și legăna frunzele sălciilor, dându-le reflexe de argint, era mai bun... mult mai bun decât aerul stătut, în care stătu închisă până astăzi. Acum va trebui să facă ceva.

Nu, ea nu era înfrântă! La gândul acesta ceva se revoltă în adâncul ființei ei. Cu trecutul se terminase și trebuia uitat. Îi rămânea viitorul, acesta îi aparține și astăzi. Își simțea capul greu și problema la care se gândea, era tulbure. Deocamdată era năucită, da, năucită și incapabilă să gândească, dar ceva mai târziu, va reuși să rezolve această enigmă.

Puterile începeau să-i revină. Presimțea în mod instinctiv, că ceva trebuie să se întâmple. Sentimentul acesta era o convingere, o îmbucurătoare presimțire. Uită de durerea de cap, de sfârșeala ce o simțea în trup, de rochia mizerabilă cu care era îmbrăcată, de situația dez-

nădăjduită în care se găsea. Uită de toate și se simți cuprinsă de o neînțeleasă mulțumire.

Tournai, Blandain, Baissieux, Lille, orașele acestea fluturau pe sub fereastra compartimentului, ca luate de vânt. Ajunse apoi la Calais și trecu prin inspecția vamală, al cărei oficiu era în apropierea debarcaderului la care ancorase vaporul. Privirile i se îndreptară dincolo de port, spre freamătul neostenit al mării cenușii și al norilor ce treceau întocmai ca niște dăre de fum. Presimțea că trecerea canalului va fi grea, dar i se păru straniu faptul că gândul acesta nu o mai înspăimântă, ca la început. Din ziua aceea trupul ei fusese supus la munci mult mai grele și nu se mai temea de valurile furioase ale mării răscolite. Presimțea că-i va veni rău, dar aștepta această eventualitate cu resemnare.

Când vaporul se desprinsese de chei, ea nu coborî la cabine, ci se sprijini de balustradă pentru a se apăra împotriva legănărilor violente ale vasului. Traversarea fu îngrozitoare, vaporul sălta pe coama valurilor și se prăbușea în prăpăstii, biciuit de vâltoarea apelor care se frângea în pieptul lui și lovea pupa din toate părțile. Traversarea aceasta era ca și existența ei proprie. Vaporul și ea reprezentau o singură ființă : cutremurându-se la fiecare lovitură, dar continuându-și drumul, mănânați de forța interioară ce-i puneă în mișcare și-i făcea să înainteze împotriva valurilor furioase. Înainte, înainte mereu ! Vântul suiera prin hublou și-l făcea să scârâie ca niște ferăstraie ; spuma valurilor o izbea în obraz, un val uriaș se frânse în prora vaporului, măturând puntea înclinată și dând-o la picior. Se simți învâluită de o înfiorare rece ca gheața : nu de senzația unui rău de la stomac ci de o slăbiciune mortală care-i cutremura toată ființa.

Se încleștă cu mâinile de balustradă și se ținu cu trupul întepenit, în timp ce vâltoarea apelor tulburi gonia vâjâind pe lângă ea. Pălăria îi căzuse pe ureche, rochia lungă și largă se învâlura întocmai ca o pânză, obrazul îi era vânat de frig și clănțănea din dinți.

O femeie din serviciul cabinelor care venea repede, proptindu-și trupul împotriva vântului, se opri lângă ea și, o clipă o cercetă cu ochii.

— Vino jos la cabine... halde, repede, zise femeia, apoi după o pauză adăugă : **Madame.**

Madame... ce stranie creatură care să merite acest titlu... Întoarse obrazul biciuit de vânt spre ea.

— Cred că mă simt mai bine aici, răspunse ea, ametită.

— Bine, dar pari bolnavă. Nu vrei câteva picături de coniac ?

Femeia nu mai așteptă răspunsul, ci plecă și se întoarse numaidecât cu un păhărel în mână, pe care Lucy îl bău fără să-și desprindă mâna de pe balustradă, apoi îi plăti — după ce se scotoci în buzunar că să găsească banii ce-i avea.

Simți alcoolul întocmai ca o dără de foc încălzindu-i trupul înghețat. Da, era înghețată de frig. Vântul tăios îi pătrundea prin hainele nepotrivite pentru un astfel de drum și îi sfâșia trupul fără putere, făcând-o să tremure. Ciănțănea din dinți și obrazul crispat și supt de puținul sânge ce-i mai rămăsese, era vântat. Un ōjunghi o împungea sub coaste.

Din fericire, reuși să-și stăpânească slăbiciunea. Nu vru să cedeze. Se încleștă din toate puterile de balustradă, lăsând vântul înghețat să-i alunge indispoziția fizică, până când se simți mai ușurată.

Ca și vaporul, luptă și ea cu tot curajul. Ii spusese că nu va fi în stare să suporte călătoria, dar o suporta. Aici era în Anglia... acasă ; și după tortura valurilor furioase ale canalului, calmul portului Dover i se păru plin de pace. Vântul care o biciuise, îi provocase o reacție ușoară a trupului... o activare a curajului ei neînfrânt. Era stăpână pe toată energia de care era capabilă.

Trenul cu care trebuia să plece, nu era departe, dar în aceste clipe i se părea că picioarele nu mai sunt ale ei. Simțea o durere neînțeleasă în ochi și sub coaste.

— Nimic de declarat ? N-avea nimic... nimic, decât curajul. Unde era peronul ? Va trebui să meargă după grupul celorlalți călători. Nu va reuși niciodată să ajungă la tren. Dar totuși, datorită cine știe cărei minuni, ajunsese. Acum se instalase în compartiment, dar din nenorocire, intrase în unul pentru fumători, plin de bărbați care râdeau și vorbeau în gura mare. Nu are în-

portanță, pentru atâta lucru nu va schimba compartimentul. Acum era aproape la capătul drumului.

Era cald, foarte cald. Măinile și fruntea îi ardeau ca o văpaie și tâmplele îi zvâcneau, deși picioarele și le simțea ca niște sloiuri de gheață. obrazul îi era aprins. Făcu o mișcare și-și lipi neobservată obrazul de tăblia rece a ferestrei.

Trenul își continua drumul prin lumina blândă a inserării. I se părea neobișnuit că vântul încetase și din adâncul ținutului ceața se urca, întocmai ca niște valuri strălucitoare. Câteva pale de ceață îi pătrunseră în creier, târându-se imperceptibil, apoi ieșiră din nou, rotindu-se încet, ca niște vârtejuri înfime. Se simțea obosită din cauza drumului care durase toată ziua. Dar oboseala aceasta era foarte ușoară. Unul dintre călătorii compartimentului se uita la ea și o întrebă, dacă n-ar vrea să deschidă fereastra. Dădu din cap. Acum se simțea mai bine: adierea ușoară a vântului, pricinuită de viteza trenului, aducea miresmele toamnei, mirosul reavăn de frunze scuturate, o dără de fum de vreascuri, suflul răcoros al brumei. N-o mai interesau picioarele înghețate, nici jungghiul din coaste; valurile de aer proaspăt o făcură să se simtă bine. Îi plăcuse întotdeauna mirosurile suave ale acestui anotimp. Înainte, mereu înainte, de astă dată nu în ritmul vaporului, ci al trenului. Tâmplele îi zvâcneau la unison cu ritmul acesta.

Aproape ajunsese și Peter o va aștepta în gară. Fiul ei — cel puțin acesta îi mai rămăsese — ceva tangibil și real în mijlocul tuturor irealităților recente. Cu mintea tulbure se gândi la telegrama ce i-o trimisese: telegrama era a ei, deoarece ea hotărâse textul. Oricât de scurtă o făcuse... scrisoarea expediată cu mult înainte, îl informase despre tot ce s-a întâmplat: „Sosesc șapte jumătate, gara Victoria. Mama“. Pe buze îi jucă o umbră de zâmbet când se gândi la expedierea acestei telegramă care nu fusese atât un capriciu, cât mai mult o sfidare; un drapel desfășurat pentru a înfrunta destinul. El va înțelege și va ști, că ea n-a fost înfrântă. Da, fiul ei știa că ea nu va admite niciodată o înfrângere. Își simțea trupul chinuit și sfâșiat, restul tragic din ce fusese odinioară, dar nu era înfrântă și acum se întor-

cea la el. O mulțime de amintiri duioase se apropiară de ea în stoluri. Zâmbetul lui plin de înțeles îi lumina obrazul : „Mamă, tu știi că nu ești o femeie tocmai urâtă ?“.

Tot pe o noapte ca aceasta se plimbăseră amândoi la braț, pe litoralul mării, în Doune. Stătuseră strânși alături, în baraca actorilor unde Val Pinkerton cântase pentru ei :

Spune da, Margareta mea,
M-ai înnebunit cu dragostea.

Încercă din nou să zâmbească. Probabil fusese o fire mândră, căreia nu-i plăcea să se plece. Se lovise cu capul de zidul uriaș al inevitabilului, dar acum va accepta ceea ce nu mai poate fi schimbat, va accepta pe Rose, astăzi... este gata să accepte orice.

Locomotiva suieră ca răspuns la gândurile ei nemărturisite, frânele scârțâiră și trenul își încetini mersul, intrând domol în gara Victoria. În sfârșit, era acasă sau aproape acasă.

Lăsă pe ceilalți călători să iasă din compartiment înaintea ei, apoi după ce coborî, se opri și așteptă pe peron. Ochii îi străluceau de o lumină aproape ca de friguri, și-și simțea inima zvâcnind îndurerată. Erau oare bătăile inimii sau junghiul acela dureros ce-l simțise sub coastă. „O durere trecătoare“, cum spunea odinioară Peter, pe vremea când era copil și se întorcea la ea, cu obrazul aprins din cauza jocului cu mingea. Tot aprins era și obrazul ei acum, în timp ce se plimba în sus și în jos, de-a lungul peronului.

Grupul călătorilor începu să se rărească, așa că acum putea vedea mai limpede, dar oricât s-ar fi străduit, nu putea distinge silueta fiului ei. Trenul însă sosise mai devreme și probabil el era ocupat. Nu se temea că nu va veni. Mai putea să aștepte — doar câteva minute — până când va sosi. Se va plimba în sus și în jos și așteptarea i se va părea mai ușoară. Astfel încet, târându-și picioarele, începu să se plimbe de-a lungul peronului — o femeie mică și cenușie ca un șobolan, îmbrăcată în hainele ei caraghioase, care se plimba de-a lungul peronului și aștepta.

Se plimbă vreme de un ceas pe peronul acesta. Ar fi putut să se ducă și singură până la locuința fiului ei, dar un fel de sfârșeală o reținea pe loc. Se simțea năucită și despuiată de ultimele resurse ale energiei ce-i mai rămăsese. Fără să aibă în buzunar bani englezești, fără să-și dea seama cum trece timpul, fără să fie în stare să scape din starea de inerție ce pusese stăpânire pe ea, determinând-o să se miște de colo până colo întocmai ca un scripete, susținută numai de convingerea că el va veni, așteptă.

Dar el nu veni. Era plecat. Chiar în perioada acestei așteptări, scrisoarea expediată de Bonne Mère Générale, fusese trimisă după el în Bretania, unde plecase să-și petreacă vacanța împreună cu Rosie — spusese întotdeauna că se vor mai întoarce în această regiune — pentru a gusta încă o dată plăcerea primelor zile din căsătoria lor. Dar telegrama, telegrama aceea făcută chiar de ea, era atât de precisă și atât de limpede, încât era convinsă că-l va determina să vină în calea ei!... Fusese deschisă de asociatul său care nu putea bănui gravitatea situației și care în afară de asta era prea ocupat cu dubla clientelă impusă de absența lui Peter — îi sugerase ideea trecătoare: „Va veni sigur aici” și trimisese vorbă servitoarei, rămasă în casa deșartă, care își închipui că trebuie să sosească cineva. Asta era totul.

Situația aceasta fusese provocată de ea și numai ea singură purta toată răspunderea. Ar fi putut să mai rămână la Sentiens, până când s-ar fi mai însănătoșit,

până când ar fi primit știri de la el, până când ar fi făcut toate pregătirile pentru întoarcerea ei. Dar ea nu era femeia care să procedeze în felul acesta. Prin urmare venise, era aici, aștepta. „Înainte, mereu înainte!“ Aceasta era refrenul roților. În realitate însă picioarele ei refuzau s-o mai poarte, se târa împleticindu-se și picioarele i se îndoiu sub greutatea trupului din care nu mai rămăsese decât o umbră; picioarele acestea parcă nu mai erau ale ei. Trupul îi era atât de ușor, încât l-ar fi putut lua vântul, dacă n-ar fi fost junghiul acela întocmai ca un lanț la care respirația făurea mereu o nouă zală, pentru a-l îngreuna și a o lega de realitatea dure-roasă a vieții.

Va trebui să facă ceva: gândul acesta era cel puțin o certitudine care-i pătrunse în conștiința adormită, ca un suflu venit de departe. Nu va putea să întârzie la infinit, plimbându-se în sus și în jos fără nici o țintă de-a lungul acestui peron care nu se mai termina.

I se păru că vede un agent de stradă care sta sprijinit cu spatele de o coloană a peronului și se uita la ea. Era aici de mult timp: de câteva minute sau ceasuri sau secole și o urmărea cu priviri curioase și bănuitoare. Apoi cu totul pe neașteptate se simți mai rău, copleșită de o slăbiciune și o oboseală neașteptată. Se gândi repede la ametelele ce le avusese și înainte de asta. Probabil va avea un nou atac, ceva fără importanță, dar va trebui să cheme pe cineva în ajutor. Se apropie de agent, deschise gura să vorbească, bâlbâi ceva, luptându-se din toate puterile, pentru a articula câteva cuvinte. Reușise să vorbească? Nici ea nu știa. Obrazul lui rotund și roșu de deasupra butonilor strălucitori ai tunicii se topi în fața ochilor ei. Ce va crede despre ea? Va simți oare mirosul coniacului pe care femeia de pe bordul vaporului i-l dădu să-l bea? Își va închipui că ea, Lucy Moore... apoi cu totul pe neașteptate reuși să rezolve dificultatea, atât pentru el cât și pentru ea, prăbușindu-se fără cunoștință la picioarele lui.

Ca la un semn magic, cum era de altfel firesc, împrejurul lor se adună lumea, un grup de oameni îngăduitori care înțelesesă numaidecât că și-a pierdut cunoștința și își ziseră că va trebui s-o ajute să respire.

Dar cu toate eforturile, nu reușiră s-o facă să-și vină în shimțiri.

Chemară o ambulanță, un automobil alb care se strecură întocmai ca o fantomă cenușie pe sub bolțile pline de umbră ale gării.

Acum era în brancarda mașinii, întinsă pe spate, un trup culcat, cu forme stranii. Sta cu ochii deschiși și părea puțin mirată. Prin lumina încetoșată dimprejurul ei, vedea doi oameni : agentul de stradă și un alt bărbat îmbrăcat într-un halat lung și alb.

Se aud sunete de claxon. Tuut-tuut-tuut ! Simte un vâjăit în urechi — un junghi fierbinte în coastă, un muget din ce în ce mai puternic. Renunță să mai înțeleagă și închise ochii. Printre buzele întredeschise respirația îi scapă repede, șuierătoare.

— Respiră foarte ciudat, nu-i așa ? zise agentul într-un târziu.

Bărbatul îmbrăcat în halat alb dădu din cap.

— Nu înțeleg ce e cu bătrânele acestea... de aleargă de-a lungul străzilor... așa de capul lor.

— Deh ! Caută special primejdia.

Urmă o pauză.

— Camaradul dumitale ne duce la St. Thomas ?

— Da, camarade.

Intrară în curtea spitalului... și ea tot nu se trezise încă pe deplin, sta întinsă și cu trupul moale pe o brancardă. Totul se petrecuse atât de repede... întâmplările din urmă veniseră cu rapiditatea unei avalanșe ; încercă să ridice o mână în semn de protest. Dar n-avu puterea s-o mai ridice. Avalanșa o ducea înainte. Departe, tot mai departe de-a lungul coridoarelor ; trecea cu brancarda pe roțile printr-un labirint de coridoare de-a lungul cărora zvâcneau lumini și fețe omenești.

Iarși simți zvâcnituri în locul acela îndurerat de junghiuri. Acum durerea era mai mare, mai grea, aproape insuportabilă. Nu cumva era o nevralgie ? Dar o simțea în coastă, se asemana... da, acum își aducea aminte, durerea aceasta semăna cu cea pe care o simțise când îi smulsese dinții. „Îți voi scoate patru, chiar de la început !“ — apoi glasul ei calm : „Cât îmi iei fără anestezie ?“ Se propti cu spatele în fotoliul roșu de pluș.

Din nou simți durerile. Pe urmă obrazul mare și zâmbitor al dentistului care se plecă spre ea. Dar obrazul acesta nu era al lui ; era altul, mult mai tânăr, care zâmbea, ca să-i dea curaj ; apoi simți împunsătura dureroasă a unei seringi în braț și i se păru că se vede pe ea însăși, că încearcă să zâmbească, încearcă să le spună cine este ea... să le vorbească despre fiul ei.

Dureri, mereu dureri... fiecare respirație îi pricinuia o durere sfâșietoare și la urmă, nori cenușii, ca pânze de fum și valuri tulburi pe mare, care vin să se închidă peste ea și s-o îngroape în uitarea binecuvântată.

— A fost fulgerător, declară medicul oprit la picioarele patului, și totuși nu văd nici o reacție.

— Când am îmbăiat-o, am constat că este de o slăbiciune înspăimântătoare, zise infirmiera.

— Cred că ar fi bine să informezi rudele.

— N-am descoperit nimic. Nici o inițială în îmbrăcăminte. N-are nici bagaj, nici scrisori, numai câteva monede belgiene în buzunarul fustei. Și ce haine avea pe ea!

— În cazul acesta vei informa poliția.

— Da.

— Adu paravanele ! Și când dădu să plece, se uită încă o dată la ea în mod semnificativ : o pneumonie atipică, în această stare fizică !...

Astfel paravanele fură strânse împrejurul patului Nr. 7. Acestea erau perdelele albe care din când în când jucau și tremurau în fața ochilor ei tulburi : perdele albe, ca și acelea pe care le făcuse pentru ferestrele casei lor din Ardfillan. Perdelele acestea se desfăceau din când în când și vedea fețe uitându-se la ea... obrazul lui Peter. Îi vedea obrazul îmbujorat când se întorcea acasă, venind în fugă de la școală. Uneori rămânea în urma lor când se duceau să se plimbe spre Ardmore Point. Își aducea aminte de excursiile lor, când plecau la pescuit, în iaz sau pe țărmul golfului. Apoi gândurile îi rătăceau mult mai departe... se vedea așezată pe țărmul golfului, ținându-și copilul în brațe și alăptându-l. Soarele dogorea pe cer și în nări simțea mirosul algelor ; și cum sta în poala ei, obrazul de copil al lui Peter se ridica spre ea zâmbind... râdea și în colțul gurii îi rămăsese o picătură de lapte.

Veni apoi un timp când își reveni din leșin și auzi pe cineva mișcându-se împrejurul patului și-i dădura ceva să bea. Cât era de însetată! Buzele uscate îi ardeau, limba o simțea umflată și seacă, din cauza fierbințelilor. Vru să-și șteargă buzele, dar i se păru că mâinile îi deveniseră enorme și erau grele ca plumbul. În același timp îi venea atât de greu să respire, se simțea ca prinsă într-un păienjenis în mijlocul unei păduri de liane care o înconjurau din toate părțile și printre care trebuia să-și taie drumul, opintindu-se din greu și gâfâind...

Imediat după aceea își pierdu din nou cunoștința. Văzu alte fețe care se uitau la ea din dosul perdelelor. Obrazul lui Frank: calm și cu zâmbetul lui batjocoritor; obrazul Annei, sfidător, ironic și plin de dispreț; obrazul Nettei, strălucitor de tinerețe și zâmbitor; obrazul lui Dave Bowie, calm și blând, între aceste multe fețe din tinerețea ei, fețe de altădată, rămase departe în urmă și acum plutind împrejurul ei, întocmai ca o cunună și învârtindu-se amețitor. Veni apoi un nou răspas de dureroasă trezire. Unde era acum? Se simțea atât de slăbită și de înspăimântată. Nu cumva... este pe patul morții? Nu! Așa ceva nu se poate. Încă nu se terminase... N-avea decât patruzeci și cinci de ani, nu era încă înfrântă, ținea mereu capul sus. Înainte, roțile se învâртеau nebunește... înainte, mai departe!

Căzu iarăși în delir. Acum nu mai vedea fețe, ci o lumină orbitoare care o învăluia — o lumină atât de puternică pentru ochii ei slăbiți. Lumina strălucea ca o aureolă a lui Christ. Dar nu putea să fie asta... aureola lui Christ nu era atât de strălucitoare. Era lumina razelor ce tremurau pe deasupra apelor transparente ale mării și în lumina aceasta jucau atomi de praf tremurând ca aripi de fluturi. Se întorsese înapoi la începutul începuturilor: sta la fereastra casei sale și se uita pe stradă, așteptând, cu mâna punte deasupra ochilor, ca să se apere împotriva luminii.

Lumina aceasta îi îmbiba toată ființa, cu o intensitate definitivă și orbitoare.

Apoi se stinse toată dintr-o dată.

În aceeași clipă asupra ei se repezîră în iureș sălbatic tenebrele eterne.

În seară zilei următoare, după intrarea în spital, muri. Fără nici o rezistență, fără să reacționeze, în mod inevitabil.

O duseseră în camera mortuară. Aici o întinseră pe placa groasă de marmură care într-un rând, în timpul unei nopți zbuciumate, i se arătase întocmai ca o profeție.

Noaptea era blândă și liniștită, îmbibată de tăcerile toamnei târzii care-i fuseseră atât de dragi și în cripta tăcută își făcu loc o pală de ceață cenușie, ridicată din apele fluviului, ca să-i învelească misterios trupul întins, despoiat și pustiit, pe această lespede de piatră.

Nemișcat, sub masca rigidă a morții, obrazul ei n-avea nici o expresie. Ochii erau închiși, buzele palide și ușor întredeschise, mâinile transparente încruciate pe piept, într-un gest de sfârșeală definitivă. Aburul fluviului și al nopții, care se ridica tot mai des din apă și din pământ, se strânse din ce în ce mai greu împrejurul ei.

Redactor : DOINA POPESCU

Tehnoredactor : VLAD-MĂDALIN DERCACI

Tiparul executat sub comanda nr. 14083 la
S.C. Grafica Prahoveană S.A. Ploiești

Tiraj : 15.000 ex.

EDITURA PYGMALION PLOIEȘTI

Romanul **TREI IUBIRI** al marelui scriitor englez **ARCHIBALD JAMES CRONIN** (1896—1981), primul din colecția **BEST-SELLERURILE SFÎRȘITULUI DE MILENIU**, este o capodoperă și un omagiu adus trinității iubirii femeilor de pretutindeni.

Alte Best-selleruri ale cunoscutului scriitor :

- **GRAN CANARIA**
- **CASTELUL PĂLĂRIERULUI**
- **SPRE STELE**
- **ANII TINEREȚII**
- **DRUMUL LUI SHANNON**

PREȚ 2798 LEI +
2 LEI TL

2800 LEI

Scanare și prelucrare digitală

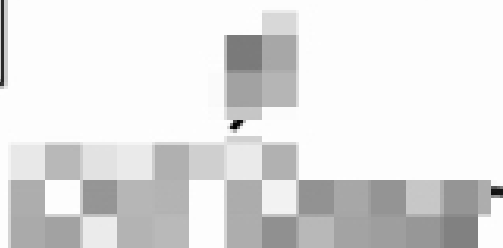
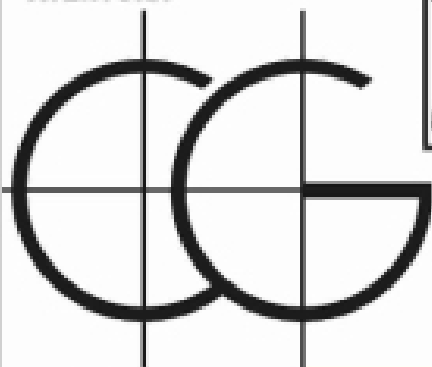

AVENTURA

EM

de

Anonim

COLECȚIA SFINX

COLECȚIA SFINX

2025

fondată în 1895
bpt
serie nouă

